

Spis treści

PARLAMENT EUROPEJSKI

SESJA 2018–2019

Posiedzenia od 12 do 15 listopada 2018 r.

Protokoły posiedzeń zostały opublikowane w Dz.U. C 346 z 11.10.2019.

TEKSTY PRZYJĘTE

Posiedzenia z 28 i 29 listopada 2018 r.

Protokoły posiedzeń zostały opublikowane w Dz.U. C 397 z 22.11.2019.

TEKSTY PRZYJĘTE

I Rezolucje, zalecenia i opinie

REZOLUCJE

Parlament Europejski

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

2020/C 363/01	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie pomocy rozwojowej UE w dziedzinie edukacji (2018/2081(INI))	2
2020/C 363/02	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie praworządności w Rumunii (2018/2844(RSP))	8
2020/C 363/03	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie norm minimalnych dla mniejszości w UE (2018/2036(INI))	13
2020/C 363/04	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie cyfryzacji na rzecz rozwoju: ograniczenie ubóstwa za pomocą technologii (2018/2083(INI))	27

Środa, 14 listopada 2018 r.

2020/C 363/05	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie wywozu broni: wdrażanie wspólnego stanowiska nr 2008/944/WPZiB (2018/2157(INI))	36
2020/C 363/06	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie potrzeby utworzenia kompleksowego mechanizmu UE na rzecz ochrony demokracji, praworządności i praw podstawowych (2018/2886(RSP))	45
2020/C 363/07	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie wdrożenia układu o stowarzyszeniu UE z Gruzją (2017/2282(INI))	49
2020/C 363/08	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie wdrożenia układu o stowarzyszeniu UE z Mołdawią (2017/2281(INI))	58

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

2020/C 363/09	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 listopada 2018 r. w sprawie Wietnamu, w szczególności sytuacji więźniów politycznych (2018/2925(RSP))	66
2020/C 363/10	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 listopada 2018 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka na Kubie (2018/2926(RSP))	70
2020/C 363/11	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 listopada 2018 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka w Bangladeszu (2018/2927(RSP))	75
2020/C 363/12	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 listopada 2018 r. w sprawie usług opieki w UE na rzecz poprawy sytuacji w zakresie równouprawnienia płci (2018/2077(INI))	80
2020/C 363/13	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 listopada 2018 r. w sprawie neuroboreliozy z Lyme (boreliozy) (2018/2774(RSP))	94

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

2020/C 363/14	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji udzielającej zezwolenia na określone zastosowania dichromianu sodu zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady (Ilario Ormezzano Sai S.R.L.) (D058762/01 – 2018/2929(RSP))	98
2020/C 363/15	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie afery cum-ex – przestępstwa finansowego i luk w obowiązujących ramach prawnych (2018/2900(RSP))	102
2020/C 363/16	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie roli niemieckiego Urzędu ds. Dzieci i Młodzieży (Jugendamt) w transgranicznych sporach rodzinnych (2018/2856(RSP))	107
2020/C 363/17	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie WTO: przyszłe działania (2018/2084(INI))	113
2020/C 363/18	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2018 dotyczącego Serbii (2018/2146(INI))	119
2020/C 363/19	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2018 dotyczącego Kosowa (2018/2149(INI))	127

2020/C 363/20	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2018 dotyczącego byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii (2018/2145(INI))	135
2020/C 363/21	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2018 dotyczącego Albanii (2018/2147(INI))	146
2020/C 363/22	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2018 dotyczącego Czarnogóry (2018/2144(INI))	155
2020/C 363/23	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie sytuacji kobiet niepełnosprawnych (2018/2685(RSP))	164

ZALECENIA

Parlament Europejski

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

2020/C 363/24	Zalecenie Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. dla Rady, Komisji oraz wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa w sprawie obrony wolności akademickiej w działaniach zewnętrznych UE (2018/2117(INI))	173
---------------	---	-----

II *Komunikaty*

KOMUNIKATY INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH UNII EUROPEJSKIEJ

Parlament Europejski

Środa, 14 listopada 2018 r.

2020/C 363/25	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 – stanowisko Parlamentu z myślą o osiągnięciu porozumienia (COM(2018)0322 – C8-0000/2018 – 2018/0166R(APP))	179
---------------	---	-----

III *Akty przygotowawcze*

PARLAMENT EUROPEJSKI

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

2020/C 363/26	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie uruchomienia Funduszu Solidarności Unii Europejskiej w celu udzielenia pomocy Łotwie (COM(2018)0658 – C8-0416/2018 – 2018/2230(BUD))	232
---------------	---	-----

2020/C 363/27	<p>P8_TA(2018)0442</p> <p>Efektywność energetyczna ***I</p> <p>Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej (COM(2016)0761 – C8-0498/2016 – 2016/0376(COD))</p> <p>P8_TC1-COD(2016)0376</p> <p>Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 13 listopada 2018 r. w celu przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/... zmieniającej dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej . . . . .</p>	235
2020/C 363/28	<p>P8_TA(2018)0443</p> <p>Zarządzanie unią energetyczną ***I</p> <p>Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zarządzania unią energetyczną, zmieniającego dyrektywę 94/22/WE, dyrektywę 98/70/WE, dyrektywę 2009/31/WE, rozporządzenie (WE) nr 663/2009, rozporządzenie (WE) nr 715/2009, dyrektywę 2009/73/WE, dyrektywę Rady 2009/119/WE, dyrektywę 2010/31/UE, dyrektywę 2012/27/UE, dyrektywę 2013/30/UE i dyrektywę Rady (UE) 2015/652 oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 525/2013 (COM(2016)0759 – C8-0497/2016 – 2016/0375(COD))</p> <p>P8_TC1-COD(2016)0375</p> <p>Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 13 listopada 2018 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/... w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (EU) 2015/652 oraz uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 . . . . .</p>	236
2020/C 363/29	<p>P8_TA(2018)0444</p> <p>Promowanie stosowania energii ze źródeł odnawialnych ***I</p> <p>Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (wersja przekształcona) (COM(2016)0767 – C8-0500/2016 – 2016/0382(COD))</p> <p>P8_TC1-COD(2016)0382</p> <p>Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 13 listopada 2018 r. w celu przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/... w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych . . . . .</p>	238
2020/C 363/30	<p>P8_TA(2018)0445</p> <p>Plan wieloletni dotyczący małych gatunków pelagicznych w Morzu Adriatyckim i połowów tych zasobów ***I</p> <p>Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego plan wieloletni dotyczący małych gatunków pelagicznych w Morzu Adriatyckim i połowów tych zasobów (COM(2017)0097 – C8-0095/2017 – 2017/0043(COD))</p> <p>P8_TC1-COD(2017)0043</p> <p>Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 13 listopada 2018 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/... ustanawiającego plan wieloletni dotyczący małych gatunków pelagicznych w Morzu Adriatyckim i połowów tych zasobów . . . . .</p>	240

Środa, 14 listopada 2018 r.

2020/C 363/31	Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (UE) 2015/1588 z dnia 13 lipca 2015 r. dotyczące stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do niektórych kategorii horyzontalnej pomocy państwa (COM(2018)0398 – C8-0316/2018 – 2018/0222(NLE))	257
2020/C 363/32	P8_TA(2018)0452 Nadanie organom ochrony konkurencji państw członkowskich uprawnień oraz zapewnienie należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego ***I Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej nadania organom ochrony konkurencji państw członkowskich uprawnień w celu zapewnienia skuteczniejszego egzekwowania reguł konkurencji i należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego (COM(2017)0142 – C8-0119/2017 – 2017/0063(COD)) P8_TC1-COD(2017)0063 Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 14 listopada 2018 r. w celu przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/... mającej na celu nadanie organom ochrony konkurencji państw członkowskich uprawnień w celu skuteczniejszego egzekwowania prawa i zapewnienia należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego	258
2020/C 363/33	P8_TA(2018)0453 Europejski kodeks łączności elektronicznej ***I Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej Europejski kodeks łączności elektronicznej (wersja przekształcona) (COM(2016)0590 – C8-0379/2016 – 2016/0288(COD)) P8_TC1-COD(2016)0288 Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 14 listopada 2018 r. w celu przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/...ustanawiającej Europejski kodeks łączności elektronicznej (wersja przekształcona)	260
2020/C 363/34	P8_TA(2018)0454 Organ Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej ***I Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Organ Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (COM(2016)0591 – C8-0382/2016 – 2016/0286(COD)) P8_TC1-COD(2016)0286 Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 14 listopada 2018 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/... ustanawiającego Organ Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC) oraz Agencję Wsparcia BEREC (Urząd BEREC), zmieniającego rozporządzenie (UE) 2015/2120 oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1211/2009	262
2020/C 363/35	Poprawki przyjęte przez Parlament Europejski w dniu 14 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia norm emisji CO ₂ dla nowych pojazdów ciężkich (COM(2018)0284 – C8-0197/2018 – 2018/0143(COD))	264

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

2020/C 363/36	P8_TA(2018)0462	Prawa i obowiązki pasażerów w ruchu kolejowym ***I	
		Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 15 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym (wersja przekształcona) (COM(2017)0548 – C8-0324/2017 – 2017/0237(COD))	
	P8_TC1-COD(2017)0237	Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 15 listopada 2018 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... dotyczącego praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym (wersja przekształcona)	
		(Tekst mający znaczenie dla EOG)	296
2020/C 363/37		Poprawki przyjęte przez Parlament Europejski w dniu 15 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego trwałych zanieczyszczeń organicznych (wersja przekształcona) (COM(2018)0144 – C8-0124/2018 – 2018/0070(COD))	348

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

2020/C 363/38	P8_TA(2018)0466	Zastosowanie etapu Euro 5 do homologacji typu pojazdów dwu- lub trójkołowych oraz czterokołowców ***I	
		Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 168/2013 w odniesieniu do zastosowania etapu Euro 5 do homologacji typu pojazdów dwu- lub trójkołowych oraz czterokołowców (COM(2018)0137 – C8-0120/2018 – 2018/0065(COD))	
	P8_TC1-COD(2018)0065	Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 29 listopada 2018 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/... zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 168/2013 w odniesieniu do zastosowania etapu Euro 5 do homologacji typu pojazdów dwu- lub trójkołowych oraz czterokołowców	369
2020/C 363/39	P8_TA(2018)0467	Handel niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego traktowania albo karania ***I	
		Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania (tekst jednolity) (COM(2018)0316 – C8-0210/2018 – 2018/0160(COD))	
	P8_TC1-COD(2018)0160	Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 29 listopada 2018 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/... w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania (tekst jednolity)	370
2020/C 363/40		Poprawki przyjęte przez Parlament Europejski w dniu 29 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 516/2014 w odniesieniu do ponownego przydziału pozostałych kwot przydzielonych wcześniej na wspieranie wdrażania decyzji Rady (UE) 2015/1523 i (UE) 2015/1601 lub ich przeznaczenia na inne działania w ramach programów krajowych (COM(2018)0719 – C8-0448/2018 – 2018/0371(COD))	371

2020/C 363/41	Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie projektu decyzji Rady w sprawie przystąpienia Samoa do Umowy przejściowej o partnerstwie między Wspólnotą Europejską, z jednej strony, a państwami Pacyfiku, z drugiej strony (12281/2018 – C8-0434/2018 – 2018/0291(NLE))	379
2020/C 363/42	Decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego mianowania przewodniczącego Rady ds. Nadzoru Europejskiego Banku Centralnego (N8-0120/2018 – C8-0466/2018 – 2018/0905(NLE))	380
2020/C 363/43	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie uruchomienia Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji w następstwie wniosku złożonego przez Grecję – EGF/2018/003 EL/Attica publishing (COM(2018)0667 – C8-0430/2018 – 2018/2240(BUD))	381
2020/C 363/44	Poprawki przyjęte przez Parlament Europejski w dniu 29 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2016/399 w zakresie zasad mających zastosowanie do tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych (COM(2017)0571 – C8-0326/2017 – 2017/0245(COD)) . . .	385
2020/C 363/45	P8_TA(2018)0473 Wspólne zasady wykonywania przewozów lotniczych ***I Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1008/2008 w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty (COM(2016)0818 – C8-0531/2016 – 2016/0411(COD)) P8_TC1-COD(2016)0411 Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 29 listopada 2018 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/... zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1008/2008 w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty	410

Skróty i symbole

- * Procedura konsultacji
- *** Procedura zgody
- ***I Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie
- ***II Zwykła procedura ustawodawcza: drugie czytanie
- ***III Zwykła procedura ustawodawcza: trzecie czytanie

(Wskazana procedura opiera się na podstawie prawnej zaproponowanej w projekcie aktu)

Poprawki Parlamentu:

Nowe fragmenty tekstu zaznacza się **wytłuszczonym drukiem i kursywą**. Fragmenty tekstu, które zostały skreślone, zaznacza się za pomocą symbolu **■** lub przekreśla. Zmianę brzmienia zaznacza się przez wyróżnienie nowego tekstu **wytłuszczonym drukiem i kursywą** i usunięcie lub przekreślenie zastąpionego tekstu.

PARLAMENT EUROPEJSKI

SESJA 2018–2019

Posiedzenia od 12 do 15 listopada 2018 r.

Protokoły posiedzeń zostały opublikowane w Dz.U. C 346 z 11.10.2019.

TEKSTY PRZYJĘTE

Posiedzenia z 28 i 29 listopada 2018 r.

Protokoły posiedzeń zostały opublikowane w Dz.U. C 397 z 22.11.2019.

TEKSTY PRZYJĘTE

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

PARLAMENT EUROPEJSKI

P8_TA(2018)0441

Pomoc rozwojowa UE w dziedzinie edukacji

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie pomocy rozwojowej UE w dziedzinie edukacji (2018/2081(INI))

(2020/C 363/01)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 26 Powszechnej deklaracji praw człowieka (PDPC), w myśl którego „każdy człowiek ma prawo do nauki. Nauka jest bezpłatna, przynajmniej na stopniu podstawowym. Nauka podstawowa jest obowiązkowa.”,
- uwzględniając dokument pt. „Przekształcamy nasz świat: agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”, przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 25 września 2015 r., w którym uznaje się, że równość, włączenie społeczne i równouprawnienie płci są nierozdzielnie powiązane z prawem do edukacji dla wszystkich,
- uwzględniając cele zrównoważonego rozwoju ONZ, a w szczególności cel nr 4: „Zapewnienie równego dostępu do edukacji integracyjnej o wysokiej jakości i wspieranie możliwości uczenia się przez całe życie dla wszystkich ludzi”, jak też deklarację z Inczhon z 2015 r. oraz ramy dotyczące działań na rzecz wdrożenia celu zrównoważonego rozwoju nr 4, które stanowią, że „równouprawnienie płci jest nierozdzielnie związane z prawem do nauki dla wszystkich”,
- uwzględniając zalecenie nr 36 (2017) Komitetu ds. Likwidacji Dyskryminacji Kobiet w sprawie prawa dziewcząt i kobiet do nauki,
- uwzględniając program działań z Addis Abeby dotyczący finansowania rozwoju, przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w dniu 27 lipca 2015 r.,
- uwzględniając rezolucję Rady Praw Człowieka ONZ nr 35/L 2 z dnia 22 czerwca 2017 r. pt. „Prawo do edukacji: działania następcze po rezolucji Rady Praw Człowieka 8/4”,
- uwzględniając komunikat Komisji z 2002 r. pt. „Edukacja i szkolenia w kontekście ograniczania ubóstwa w krajach rozwijających się” (COM(2002)0116),
- uwzględniając dokument roboczy Komisji z 2010 r. dotyczący umocnienia i poprawy edukacji w krajach rozwijających się pt. „Zwiększenie zakresu i usprawnienie edukacji w krajach rozwijających się” (SEC(2010)0121),
- uwzględniając komunikat Komisji z 2018 r. w sprawie edukacji w sytuacjach nadzwyczajnych i w czasie przedłużających się kryzysów (COM(2018)0304),
- uwzględniając deklarację z Charlevoix w sprawie wysokiej jakości edukacji dziewcząt, nastolatków i kobiet w krajach rozwijających się, przyjętą przez G7 w dniu 9 czerwca 2018 r.,

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

- uwzględniając Konsensus europejski w sprawie polityki rozwoju oraz Unijny kodeks postępowania w sprawie podziału pracy w ramach polityki na rzecz rozwoju (COM(2007)0072),
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 31 maja 2018 r. w sprawie wdrożenia wspólnego dokumentu roboczego służb Komisji (SWD(2015)0182) pt. „Równość płci i wzmocnienie pozycji kobiet: odmiana losu dziewcząt i kobiet w kontekście stosunków zewnętrznych UE w latach 2016–2020”⁽¹⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 kwietnia 2018 r. w sprawie w sprawie poprawy zdolności obsługi zadłużenia przez kraje rozwijające się⁽²⁾,
  - uwzględniając sprawozdanie UNESCO w sprawie monitorowanie edukacji na świecie, opublikowane w 2017 r. i zatytułowane: „Accountability in education: Meeting our commitments” [Rozliczalność w dziedzinie edukacji: dotrzynamy naszych zobowiązań],
  - uwzględniając art. 52 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rozwoju (A8-0327/2018),
- A. mając na uwadze, że edukacja jest podstawowym prawem człowieka i ma zasadnicze znaczenia dla osiągnięcia ogółu celów zrównoważonego rozwoju; mając na uwadze, że pozwala ona uniknąć przekazywania ubóstwa z pokolenia na pokolenie i odgrywa kluczową rolę w osiąganiu równouprawnienia płci i wzmocnianiu pozycji kobiet; mając na uwadze, że edukacja jako przestrzeń praw wykracza poza równość w ujęciu arytmetycznym i ma na celu promowanie prawdziwego równouprawnienia płci w edukacji;
- B. mając na uwadze, że ostatni komunikat Komisji w sprawie edukacji w krajach rozwijających się pochodzi z 2002 r., a jedyną aktualizację komunikatu stanowi dokument roboczy z 2010 r.;
- C. mając na uwadze, że pomoc w dziedzinie edukacji stanowiła 8,3 % całości pomocy rozwojowej w 2009 r.; mając na uwadze, że proporcja ta w 2015 r. zmalała do 6,2 %; mając ponadto na uwadze, że w przypadku Unii i państw członkowskich w tym samym okresie odsetek ten zmalał z 11 do 7,6 %;
- D. mając na uwadze, że pomoc Unii i państw członkowskich UE w dziedzinie edukacji podstawowej w okresie między 2009 r. a 2015 r. zmniejszyła się o 33,9 %, czyli w większym stopniu niż pomoc w dziedzinie edukacji ogółem (15,2 %);
- E. mając na uwadze, że w 2015 r. 264 mln dzieci i młodzieży będących w wieku, w którym powinny one być objęte edukacją na szczeblu podstawowym lub średnim, nie uczęszczały do szkół;
- F. mając na uwadze, że pod koniec 2017 r. liczba uchodźców na całym świecie wynosiła ponad 25,4 mln, z czego 7,4 mln to dzieci w wieku szkolnym, przy czym 4 mln z nich nie miało dostępu do jakiegokolwiek kształcenia podstawowego; mając na uwadze, że w krajach dotkniętych niestabilnością i konfliktami 37 % więcej dziewcząt niż chłopców nie uczęszcza do szkoły podstawowej, natomiast młode kobiety prawie o 90 % częściej nie uczęszczały do szkół ponadpodstawowych w porównaniu do ich rówieśniczek z krajów nieobjętych konfliktem;
- G. mając na uwadze, że według raportu ONZ z 2017 r. o celach zrównoważonego rozwoju w 2011 r. tylko około jedna czwarta szkół w Afryce Subsaharyjskiej posiadała energię elektryczną, a mniej niż połowa miała dostęp do podstawowej wody pitnej; mając też na uwadze, że Afryka Subsaharyjska ma najniższy odsetek wyszkolonych nauczycieli w szkołach podstawowych i średnich;
- H. mając na uwadze, że dotychczasowe wsparcie na rzecz edukacji w krajach rozwijających się zbyt koncentrowało się na liczbie zarejestrowanych uczniów, a za mało na jakości nauczania; mając na uwadze, że 4. cel zrównoważonego rozwoju ukierunkowany jest na zapewnienie wysokiej jakości edukacji dla wszystkich do 2030 r.;
- I. mając na uwadze trudności, jakie napotykają niektóre przedsiębiorstwa w krajach rozwijających się w znalezieniu siły roboczej o kwalifikacjach odpowiadających ich potrzebom;

⁽¹⁾ Teksty przyjęte w tym dniu, P8_TA(2018)0239.

⁽²⁾ Teksty przyjęte w tym dniu, P8_TA(2018)0104.

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

- J. mając na uwadze, że godne pochwały starania podjęte w roku 2016 nie wystarczyły jednak do nadrobienia narosłych opóźnień, wobec czego starania te należy kontynuować i rozszerzyć ich zakres;
- K. mając na uwadze, że według danych UNESCO aby osiągnąć cel zrównoważonego rozwoju nr 4 do roku 2030, należałoby sześciokrotnie zwiększyć pomoc w dziedzinie edukacji w krajach o niskich i średnich niższych dochodach; mając na uwadze, że według opinii Międzynarodowej Komisji ds. Finansowania Możliwości Edukacyjnych na Świecie pomoc w dziedzinie edukacji powinna wynieść 89 mld USD w 2030 r. w stosunku do obecnych 12 mld USD;

Uwzględnienie kluczowej roli edukacji w rozwoju

1. wyraża przekonanie, że pomoc w dziedzinie edukacji należy traktować priorytetowo, ponieważ edukacja jest prawem podstawowym, ale ponadto ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia pozostałych celów zrównoważonego rozwoju: wzrostu gospodarczego i zmniejszenia nierówności, równouprawnienia płci, upodmiotowienia dziewcząt i kobiet, włączenia społecznego osób niepełnosprawnych, zdrowia, demokracji i państwa prawa oraz zapobiegania konfliktom;
2. w związku z tym ubolewa, że pomoc w dziedzinie edukacji nie stanowi priorytetu dla darczyńców międzynarodowych; stanowczo domaga się, by zapewnić edukacji zasadniczą rolę w ramach polityki rozwojowej Unii Europejskiej i państw członkowskich
3. przyznaje, że osiągnięcie celu zrównoważonego rozwoju nr 4 wymaga znacznych inwestycji w systemy edukacji; stwierdza, że inwestycje te muszą w pierwszej kolejności zrealizować same kraje rozwijające się, niemniej pomoc międzynarodowa będzie w dalszym ciągu konieczna w celu zrekompensowania braków finansowych;
4. wzywa Komisję do zaktualizowania jej komunikatu z 2002 r. na temat edukacji i szkoleń w kontekście ograniczania ubóstwa w krajach rozwijających się oraz dokumentu roboczego z 2010 r.; zauważa, że w nowym komunikacie należy przewidzieć środki na potrzeby osiągnięcia celu zrównoważonego rozwoju nr 4 do roku 2030;
5. apeluje, by Unia i państwa członkowskie przeznaczyły na edukację 10 % oficjalnej pomocy rozwojowej do roku 2024 oraz 15 % w roku 2030;
6. przypomina, że niezbędne zwiększenie wysiłków krajów rozwijających się na rzecz promowania sprawiedliwych systemów opodatkowania oraz zwalczania nielegalnych przepływów finansowych, a także zwiększenie oficjalnej pomocy rozwojowej nie wystarczą, by zrekompensować braki finansowe; wzywa więc do utworzenia nowych narzędzi finansowania, które będą wspomagać istniejące mechanizmy i inicjatywy finansowe oraz będą do nich dostosowane, w celu wzmocnienia krajowych systemów edukacji;
7. z zainteresowaniem odnotowuje propozycję Międzynarodowej Komisji ds. Finansowania Możliwości Edukacyjnych na Świecie dotyczącą utworzenia Międzynarodowego Instrumentu Finansowania Edukacji, pod warunkiem że instrument ten uzupełni bieżące działania, a nie będzie ich zastępować; uważa, że inicjatywę tę należy prowadzić w synergii z działaniami Globalnego Partnerstwa na rzecz Edukacji; zaznacza, że przed rozpoczęciem finansowania należy zwrócić szczególną uwagę na zdolność kwalifikujących się krajów do obsługi długu;
8. stwierdza, że cel przeznaczenia 20 % oficjalnej pomocy rozwojowej Unii przeznaczonych na włączenie społeczne i rozwój społeczny, obejmujący podstawowe usługi społeczne włącznie z opieką zdrowotną i edukacją, jest nieprecyzyjny i nie pozwala na należyte monitorowanie wydatków; apeluje, aby w przyszłych wieloletnich ramach finansowych uwzględnić cele ilościowe;

Zajęcie się priorytetami

9. przypomina, że opanowanie podstawowych umiejętności, w tym umiejętności cyfrowych, stanowi warunek wstępny dla rozwoju kompetencji i włączenia do życia zawodowego; że edukacja dziewcząt jest dźwignią o decydującym znaczeniu dla osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju, zdrowia i dobrostanu oraz dla rozwoju pokojowych społeczeństw, a najsłabiej rozwinięte kraje są w największym stopniu narażone na brak finansowania, przy czym to w tych właśnie krajach inwestycje generują największe korzyści pod względem humanitarnym, ekonomicznym i sanitarnym;
10. przypomina, że wzmocnienie pozycji słabszych grup ma kluczowe znaczenie dla wyeliminowania ubóstwa; nalega, aby wszyscy ludzie, bez względu na płeć, wiek, pochodzenie etniczne, język, religię, poglądy polityczne lub inne, a także osoby z niepełnosprawnościami, migranci, ludy tubylcze, mieli dostęp do włączającej, sprawiedliwej i wysokiej jakości edukacji oraz możliwości uczenia się przez całe życie;

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

11. stwierdza wobec tego, że unijna pomoc w dziedzinie edukacji musi w pierwszej kolejności zająć się dwoma priorytetami: wspieraniem wysokiej jakości edukacji podstawowej o charakterze sprzyjającym włączeniu społecznemu oraz zapewnieniem zwiększonego wsparcia dla krajów najsłabiej rozwiniętych;
12. zwraca szczególną uwagę na cel zrównoważonego rozwoju nr 4.1, który dotyczy zapewnienia 12-letniego cyklu bezpłatnej powszechnej edukacji na szczeblu podstawowym i średnim; przypomina, że edukacja powinna być kluczowym filarem partnerstwa Afryka-UE, zgodnie z priorytetami strategicznymi uzgodnionymi na szczycie Unia Europejska-Unia Afrykańska w 2017 r.; zaznacza, że darmowy charakter należy rozumieć nie tylko jako bezpłatne szkolnictwo, lecz również brak kosztów ukrytych, takich jak koszty materiałów szkolnych, transportu i posiłków; uważa, że państwa powinny przewidzieć systemy stypendiów, aby umożliwić edukację szkolną dzieci znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji; przypomina, jak ważne jest zagwarantowanie pluralizmu i swobody wyboru rodziców; zaleca Unii Europejskiej i państwom członkowskim, zgodnie z celem zrównoważonego rozwoju nr 4.1 i art. 26 PDPC, by nie wspierały finansowo prywatnych komercyjnych placówek oświatowych, które nie przestrzegają zasad i wartości Unii;
13. wzywa, by Unia i państwa członkowskie przeznaczyły co najmniej połowę pomocy w dziedzinie edukacji na szkolnictwo podstawowe do roku 2030;
14. wzywa również, by co najmniej 40 % pomocy Unii i państw członkowskich w dziedzinie edukacji skierować do krajów najsłabiej rozwiniętych;
15. wzywa do poświęcenia szczególnej uwagi kwestii równego traktowania dziewcząt i chłopców w szkole, która ma zasadnicze znaczenie dla trwałego rozwoju i zgodnie z zasadą powszechności; wzywa UE do promowania włączającej edukacji wysokiej jakości, w celu usunięcia przeszkód w dostępie dziewcząt do edukacji oraz ich frekwencji w szkole i ukończeniu nauki; przypomina cel, zgodnie z którym 85 % nowych programów Unii Europejskiej ma uwzględniać równouprawnienie płci jako główny lub istotny cel do roku 2020; wzywa do wsparcia kształtowania systemów edukacji, które uwzględniają potrzeby uczniów niepełnosprawnych, a także innych mniejszości i grup szczególnie narażonych, z uwzględnieniem warunków lokalnych;
16. przyjmuje z zadowoleniem komunikat Komisji w sprawie edukacji w sytuacjach nadzwyczajnych i w czasie przedłużających się kryzysów i cel przeznaczania 10 % pomocy humanitarnej Unii na edukację od roku 2019;
17. przypomina, że kształcenie dzieci uchodźców lub wysiedleńców należy od początku postrzegać jako priorytet; podkreśla znaczenie wspierania krajów dotkniętych niestabilnością i konfliktami w celu wzmocnienia odporności ich systemów i zapewnienia dostępu do wysokiej jakości kształcenia, w tym kształcenia średniego, z myślą o dzieciach i młodych uchodźcach, osobach wewnętrznie przesiedlonych i społecznościach przyjmujących te osoby;
18. podkreśla konieczność bardziej zintegrowanego, włączającego wszystkie zainteresowane strony, szybkiego, systematycznego i skutecznego reagowania na potrzeby w dziedzinie edukacji w sytuacjach nadzwyczajnych, zgodnie z zasadą powiązania działań z zakresu pomocy kryzysowej, odbudowy i rozwoju;
19. stwierdza, że niektóre kraje docelowe nie są w stanie lub nie chcą zaspokoić podstawowych potrzeb ludności, w tym edukacyjnych; wzywa do określenia najbardziej odpowiedniego partnera społeczeństwa obywatelskiego oraz do wzmocnienia i zwiększenia skali dobrych praktyk stosowanych w danej dziedzinie przez organizacje pozarządowe i inne podmioty;
20. przypomina o znaczeniu kształcenia średniego, technicznego i zawodowego w celu zwiększenia szans młodzieży na rynku pracy oraz z myślą o długotrwałym rozwoju; uważa, że kształcenie techniczne i zawodowe powinno prowadzić do znalezienia godziwej pracy, być ukierunkowane na potrzeby przedsiębiorstw, odbywać się w koordynacji z nimi i w miarę możliwości być przez nie finansowane; zwraca uwagę na projekty angażujące sektor prywatny w ośrodki szkoleniowe i wzywa Komisję do zbadania, w jaki sposób można wspierać finansowo rozwój takich inicjatyw; zauważa, że można by zaangażować w tym celu plan unijnych inwestycji zewnętrznych, aby osiągnąć wspomniane cele, i zwraca się do organizacji społeczeństwa obywatelskiego o strategiczne zaangażowanie w planowanie i wdrażanie środków w tej dziedzinie;
21. wyraża zaniepokojenie z powodu zjawiska „drenażu mózgów”; odnotowuje, że niektóre państwa członkowskie przeznaczają ponad połowę pomocy w dziedzinie edukacji na koszty kształcenia na ich terytorium; stwierdza, że wzrost kwoty pomocy w dziedzinie edukacji powinien zmniejszyć ten odsetek; wzywa państwa członkowskie do badania i wykorzystywania dobrych praktyk oraz doświadczeń, takich jak wymiana akademicka i zawodowa; uważa, że wizy wielokrotnego wjazdu pozwoliłyby tym studentom na aktualizację ich wiedzy i sprzyjałyby mobilności przepływów; wzywa jednocześnie do wprowadzenia zachęt lub środków zachęcających studentów do pracy w sektorze gospodarczym lub rządowym w ich kraju pochodzenia po powrocie przez minimalny okres, tak aby nabyta przez nich wiedza przynosiła przede wszystkim korzyści krajom partnerskim;

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

22. stwierdza, że dobre nauczanie ma kluczowe znaczenie dla uczenia się; zauważa z zaniepokojeniem, że jakość i dostępność szkoleń dla nauczycieli pozostają poważnym wyzwaniem, zwłaszcza w Afryce Subsaharyjskiej; wzywa do podejmowania starań w celu zapewnienia lepszych warunków kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli, koncentrując się na ich wiedzy merytorycznej i umiejętności dydaktycznych, jak również zatrudniania, wynagrodzeń i warunków pracy, między innymi w celu zachęcenia nauczycieli do pozostania w zawodzie i przekazywania wiedzy przyszłemu pokoleniom; apeluje o więcej programów wymiany między nauczycielami z krajów rozwijających się i z państw członkowskich UE, np. Erasmus+;

23. zwraca uwagę na potrzebę znacznych inwestycji w infrastrukturę oświatową, pomoce, materiały i wyposażenie szkolne, w szczególności na obszarach wiejskich lub słabo zaludnionych, w celu zapewnienia powszechnego, równego i pozbawionego dyskryminacji dostępu do edukacji;

24. podkreśla znaczenie nowych technologii dla poprawy dostępu do edukacji i jej jakości, w szczególności do celów rozpowszechniania wiedzy, szkolenia, dydaktyki, a także rozwoju nauczycieli i zarządzania placówkami; kładzie nacisk na potrzebę wykorzystania szans, jakie stwarza transformacja cyfrowa, w celu wniesienia wiedzy i nowoczesnych metod nauczania do krajów rozwijających się; zwraca uwagę na fakt, że te nowe technologie powinny wspierać działania edukacyjne, a nie zastępować je, co prowadziłoby do obniżenia standardów pedagogicznych; wzywa do lepszej oceny wpływu inwestycji technologicznych na efekty uczenia się; podkreśla konieczność wzmocnienia umiejętności cyfrowych, tak aby wspierać upodmiotowienie kobiet i dziewcząt;

25. wzywa do wzmocnionych wysiłków na rzecz sprostania wyzwaniom związanym z wykluczeniem cyfrowym dzięki kształceniu i szkoleniu w zakresie podstawowych umiejętności cyfrowych i inicjatywom ułatwiającym korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych; ponadto apeluje o wprowadzenie umiejętności cyfrowych do szkolnych programów nauczania na wszystkich poziomach kształcenia w krajach rozwijających się w celu nabycia umiejętności niezbędnych do poprawy dostępu do informacji;

26. uważa, że edukacja powinna umożliwić następnym pokoleniom w pełni produkcyjne życie w zautomatyzowanym i zrobotyzowanym świecie; sądzi, że aby spełnić oczekiwania zarówno ludności, która szuka pracy, jak i przedsiębiorstw, dostępne szkolenia muszą faktycznie podnosić umiejętności zawodowe, a to wymaga, by powstrzymać się od wykluczania partnerstw z sektorem prywatnym w dziedzinie kształcenia zawodowego; podkreśla w tym kontekście znaczenie elastyczności umiejętności oraz umiejętności życiowych i interpersonalnych w edukacji; jest przekonany, że w szkołach oprócz kształcenia teoretycznego dzieci muszą przyswoić umiejętność myślenia niezbędnego do zadawania pytań, umiejętności twórcze niezbędne do zastosowania pomysłów w praktyce oraz że efekty uczenia się przez całe muszą znajdować wyraz w działaniach w ciągu całego życia;

27. podkreśla znaczenie powiązania edukacji i zdrowia; stwierdza, że medycyna szkolna i edukacja prozdrowotna nie tylko sprzyjają nauce, lecz również umożliwiają dotarcie do dużych grup społeczeństwa; apeluje o wprowadzenie kompleksowego, zintegrowanego podejścia do edukacji seksualnej dziewcząt i chłopców, która dotyczy kwestii zdrowotnych, takich jak HIV, planowanie rodziny i ciąży, i pomaga również wypracować szersze zakrojone wyniki, takie jak zwiększenie dostępu dziewcząt do edukacji; podkreśla znaczenie podmiotów świadczących usługi opiekuńcze w zakresie wsparcia psychospołecznego, zwłaszcza w krajach dotkniętych konfliktami, w celu poprawy odporności małych dzieci;

28. zachęca państwa do wprowadzenia co najmniej jednego roku bezpłatnej edukacji dla dzieci we wczesnym dzieciństwie, zgodnie z celem zrównoważonego rozwoju 4.2;

29. potwierdza, że edukacja dobrej jakości jest możliwa jedynie w sprzyjającym otoczeniu – z uwzględnieniem zaangażowania rodziców, aspektów żywieniowych i kwestii bezpieczeństwa, a także dostępu do energii elektrycznej, wody i odpowiednich urządzeń sanitarnych – tak aby umożliwić dziewczętom i chłopcom prawdziwe korzystanie ze szkoły i zwiększyć wskaźniki ukończenia szkoły, w szczególności podstawowej;

Poprawa jakości pomocy

30. uważa, że ocena systemów edukacji, w tym systemów stosowanych przez instytucje niepaństwowe, jakości kształcenia i wyników w nauce, stanowi warunek wstępny poprawy skuteczności pomocy; wzywa Komisję i państwa członkowskie do finansowania badań, gromadzenia danych oraz wiarygodnych, technicznych, niedyskryminacyjnych i niezależnych narzędzi oceny;

31. uważa, że zasadnicze znaczenie ma lepsze skoordynowanie darczyńców w ramach lokalnych grup na rzecz edukacji w celu uniknięcia powielania, a nawet konfliktu działań pomocowych; zwraca się do państw członkowskich, by bardziej regularnie korzystały ze wspólnego planowania i delegowania zadań; przypomina, że pomoc rozwojowa nie może działać w służbie strategii wywierania wpływu;

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

32. podkreśla, że rządy mają obowiązek zapewnić swoim obywatelom prawo do edukacji; wskazuje wobec tego na konieczność zapewnienia zdolności osób odpowiedzialnych na wszystkich szczeblach do świadczenia usług dla wszystkich, jak też konieczność zapewnienia sprawiedliwych, dostępnych i niedyskryminacyjnych krajowych instytucji oświatowych, strategii i planów – na podstawie istotnych konsultacji z najważniejszymi podmiotami i ich strategicznego udziału, w tym ze społeczeństwem obywatelskim – wraz ze szczegółowymi celami i mechanizmami monitorowania, systemem regularnej oceny i inspekcji, jasnym i przejrzystym podziałem odpowiedzialności oraz przydziałem zasobów podlegającym niezależnym kontrolom; zachęca do przyjmowania krajowych ram prawnych dotyczących tworzenia i funkcjonowania usług edukacji;

33. kładzie nacisk na przewidywalność pomocy i współodpowiedzialność krajów partnerskich za tę pomoc; zwraca w związku z tym uwagę, że wsparcie budżetowe i pomoc zapewniana przez organizacje wielostronne najlepiej odpowiadają tym wymogom;

34. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by – tam, gdzie to możliwe – preferowały wsparcie budżetowe, z zastosowaniem rygorystycznych kryteriów, łącznie z dobrym sprawowaniem władzy, oraz szczegółowe kontrole, aby uniknąć przypadków korupcji; przypomina, że państwa trzecie będące beneficjentami zobowiązują się do zwrotu płatności w przypadku poważnych nieprawidłowości; zaleca włączenie organizacji społeczeństwa obywatelskiego w proces monitorowania umów w sprawie finansowania; podkreśla potrzebę ustanowienia mechanizmu monitorowania do badania przypadków niewłaściwego wykorzystania funduszy rozwojowych i w konsekwencji wdrożenia sankcji, łącznie z przeniesieniem środków finansowych w celu zwiększenia wsparcia dla krajów o lepszych praktykach w tej dziedzinie;

35. zachęca Komisję i państwa członkowskie, by wspierały rolę organów lokalnych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego w przygotowywaniu i wdrażaniu programów pomocy w dziedzinie edukacji, także w ramach wsparcia budżetowego;

36. zauważa, że zaledwie jedna trzecia pomocy w dziedzinie edukacji przechodzi przez organy wielostronne, natomiast w dziedzinie zdrowia dotyczy to dwóch trzecich; wzywa wobec tego Komisję i państwa członkowskie do zwiększenia finansowania na potrzeby Globalnego Partnerstwa na rzecz Edukacji i funduszu „Education cannot wait”; uważa, że w przyszłym planie strategicznym na okres po roku 2020 Globalne Partnerstwo powinno uzyskać możliwość przedłużenia okresu programowania z 3 do 6 lat, aby umożliwić bardziej stabilne i przewidywalne finansowanie, szczególnie konieczne dla wzmocnienia krajowych systemów edukacji;

o

o o

37. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie oraz Komisji, jak również rządów i parlamentom państw członkowskich.

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0446

Praworządność w Rumunii

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie praworządności w Rumunii (2018/2844(RSP))

(2020/C 363/02)

Parlament Europejski,

- uwzględniając traktaty UE, a w szczególności art. 2, 3, 4, 6 i 7 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE),
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając europejską konwencję praw człowieka (EKPC),
- uwzględniając konstytucję Rumunii,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 11 marca 2014 r. pt. „Nowe ramy UE na rzecz umocnienia praworządności” (COM(2014)0158),
- uwzględniając swoją debatę na temat demokracji i sprawiedliwości w Rumunii, która odbyła się w dniu 2 lutego 2017 r.,
- uwzględniając swoją debatę z dnia 7 lutego 2018 r. na temat zagrożeń dla praworządności wynikających z reformy systemu wymiaru sprawiedliwości Rumunii,
- uwzględniając swoją debatę z dnia 3 października 2018 r. na temat praworządności w Rumunii,
- uwzględniając wymianę poglądów z dnia 1 października 2018 r. z pierwszym wiceprzewodniczącym Komisji Fransem Timmermansem w Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych,
- uwzględniając wysłuchanie, które odbyło się 22 marca 2017 r. w Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, w sprawie demokracji i sprawiedliwości w Rumunii,
- uwzględniając wspólne stanowisko przewodniczącego Komisji Junckera i pierwszego wiceprzewodniczącego Komisji Timmermansa z dnia 24 stycznia 2018 r. w sprawie ostatnich wydarzeń w Rumunii,
- uwzględniając wspólną opinię Komisji Weneckiej z dnia 16 marca 2018 r. w sprawie rumuńskiego projektu ustawy nr 140/2017 dotyczącej wprowadzenia zmian do rozporządzenia rządu nr 26/2000 w sprawie stowarzyszeń i fundacji,
- uwzględniając opinię Komisji Weneckiej z dnia 20 października 2018 r. w sprawie poprawek wprowadzonych do rumuńskich ustaw nr 303/2004 w sprawie statusu sędziów i prokuratorów, nr 304/2004 w sprawie organizacji wymiaru sprawiedliwości oraz nr 317/2004 w sprawie Najwyższej Rady Sądownictwa,
- uwzględniając opinię Komisji Weneckiej z dnia 20 października 2018 r. w sprawie poprawek wprowadzonych do rumuńskiego kodeksu karnego i kodeksu postępowania karnego, ustaw mających wpływ również na ustawę nr 78/2000 w sprawie zapobiegania aktom korupcji oraz wykrywania i sankcjonowania ich, a także ustawę nr 304/2004 w sprawie organizacji wymiaru sprawiedliwości,
- uwzględniając sprawozdanie ad hoc w sprawie Rumunii z dnia 11 kwietnia 2018 r. sporządzone przez Grupę Państw Przeciwko Korupcji (GRECO) Rady Europy,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 15 listopada 2017 r. sporządzone w ramach mechanizmu współpracy i weryfikacji na temat postępów poczynionych w Rumunii,
- uwzględniając przyjęcie przez rumuński parlament w grudniu 2017 r. trzech ustaw reformujących sądownictwo, zmieniających ustawy nr 303/2004 w sprawie statusu sędziów i prokuratorów, ustawy nr 304/2004 w sprawie organizacji wymiaru sprawiedliwości oraz ustawy nr 317/2004 w sprawie Najwyższej Rady Sądownictwa, uwzględniając przyjęcie poprawek do kodeksu karnego w czerwcu 2018 r. i kodeksu postępowania karnego w lipcu 2018 r.,

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

- uwzględniając rezolucję 2226/2018 i zalecenie 2134/2018 Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy,
  - uwzględniając orzeczenie rumuńskiego trybunału konstytucyjnego z dnia 20 października 2018 r., w którym stwierdzono, że 64 poprawki do kodeksu postępowania karnego z 96 są niezgodne z konstytucją, uwzględniając orzeczenie rumuńskiego trybunału konstytucyjnego z dnia 25 października 2018 r. w którym stwierdzono, że 30 poprawek do kodeksu karnego jest niezgodnych z konstytucją,
  - uwzględniając wielokrotne masowe protesty, odbywające się od stycznia 2017 r., sprzeciwiające się korupcji i popierające praworządność, w tym masowy protest „Diaspora w domu”, który odbył się dnia 10 sierpnia 2018 r. w Bukareszcie, po którym setki osób potrzebowały opieki medycznej na skutek brutalnej interwencji policji,
  - uwzględniając art. 123 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Unia Europejska opiera się na wartościach poszanowania godności ludzkiej, wolności, demokracji, równości, praworządności i poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości, oraz że wartości te są wspólne państwom członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz równości kobiet i mężczyzn (art. 2 TUE);
- B. mając na uwadze, że art. 6 ust. 3 TUE potwierdza, iż prawa podstawowe, zagwarantowane przez EKPC oraz wynikające ze wspólnych tradycji konstytucyjnych państw członkowskich, stanowią ogólne zasady prawa Unii;
- C. mając na uwadze, że UE funkcjonuje na zasadzie domniemania wzajemnego zaufania oraz na założeniu, że państwa członkowskie przestrzegają zasad demokracji, praworządności i praw podstawowych zapisanych w EKPC i Kartie praw podstawowych;
- D. mając na uwadze niezawisłość sądownictwa zapisaną w art. 47 Karty praw podstawowych i art. 6 EKPC, która jest niezbędnym wymogiem demokratycznej zasady podziału władzy;
- E. mając na uwadze, że w sprawozdaniu w sprawie Rumunii z kwietnia 2018 r. sporządzonym przez Grupę Państw Przeciwko Korupcji (GRECO) Rady Europy wyrażono poważne obawy dotyczące niektórych aspektów ustaw w sprawie statusu sędziów i prokuratorów, w sprawie organizacji wymiaru sprawiedliwości i w sprawie Najwyższej Rady Sądownictwa przyjętych przez rumuński parlament, a także w sprawie projektu poprawek do ustawodawstwa karnego; mając na uwadze, że GRECO ma wątpliwości co do procedury ustawodawczej, obawia się ich wpływu na niezależność sędziów i sugeruje, że mogło dojść do dorozumianego naruszenia norm antykorupcyjnych;
- F. mając na uwadze, że w opinii Komisji Weneckiej nr 924/2018 z dnia 20 października 2018 r., która ograniczała się do „niektórych szczególnie kontrowersyjnych aspektów projektów”, stwierdzono, że „choć do projektów wprowadzono mile widziane ulepszenia na skutek krytyki i wielu orzeczeń trybunału konstytucyjnego, (...) w trzech projektach wprowadzono ważne aspekty, które (...) mogą skutkować wywieraniem nacisku na sędziów i prokuratorów oraz, w ostatecznej konsekwencji, podważyć niezależność sądownictwa i jego członków oraz, wraz z uregulowaniami dotyczącymi wczesnej emerytury, jego wydajność i jakość oraz wywrzeć negatywny wpływ na walkę z korupcją”, a aspekty te prawdopodobnie mogą „podważyć zaufanie publiczne do sądownictwa”⁽¹⁾;
- G. mając na uwadze, że Komisja Wenecka stwierdziła w swojej opinii nr 930/2018 z dnia 20 października 2018 r., że „koniecznym i właściwym było podjęcie reform kodeksów karnych przez rumuński parlament, by wdrożyć orzeczenia trybunału konstytucyjnego i właściwe dyrektywy UE,” oraz że wiele poprawek „poważnie pogorszy skuteczność rumuńskiego systemu sądownictwa karnego w walce z wieloma rodzajami przestępstw, w tym z przestępstwami związanymi z korupcją, przestępstwami z użyciem przemocy i przestępczością zorganizowaną”⁽²⁾;

(1) Opinia Komisji Weneckiej nr 924/2018 z dnia 20 października 2018 r. (CDL-AD(2018)017).

(2) Opinia Komisji Weneckiej nr 930/2018 z dnia 20 października 2018 r. (CDL-AD(2018)021).

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

- H. mając na uwadze, że Komisja Wenecka w swojej wspólnej opinii nr 914/2018 z dnia 16 marca 2018 r. przyjęła z zadowoleniem fakt, że „podczas posiedzeń w Bukareszcie inicjatorzy projektu ustawy wyrazili gotowość do wprowadzenia poprawek do projektu ustawy w niektórych aspektach” oraz wezwała rumuńskie władze do uwzględnienia jej najważniejszych zaleceń głoszących, że „nowe wymogi dotyczące sprawozdawczości i ujawniania informacji przewidziane w projekcie ustawy, w tym sankcje w postaci zawieszenia działalności i rozwiązania jej w przypadku nieprzestrzegania, są w oczywisty sposób niepotrzebne i nieproporcjonalne i należy je uchylić” oraz że publikowanie szczegółowych sprawozdań finansowych co sześć miesięcy i wskazywanie źródeł dochodów, bez względu na ich kwotę, wraz z sankcjami rozwiązania działalności wywrze „mrożący skutek na społeczeństwo obywatelskie” i będzie sprzeczne z „wolnością zrzeszania się i prawem do poszanowania życia prywatnego”⁽¹⁾;
- I. mając na uwadze, że Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy wezwało Rumunię do odrzucenia proponowanych niedawno projektów ustaw narzucających dodatkowe obowiązki sprawozdawczości finansowej na organizacje pozarządowe oraz do zmiany ich zgodnie z zaleceniami Komisji Weneckiej i Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE/ODIHR), a także do poddania ich szerokim konsultacjom społecznym przed ich przyjęciem⁽²⁾;
- J. mając na uwadze, że w dniu 19 lipca 2018 r. Komisja odwołała Rumunię do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej ze względu na brak włączenia czwartej dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy do prawa krajowego; mając na uwadze, że w dniu 24 października 2018 r. parlament rumuński przyjął „projekt ustawy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu”;
- K. mając na uwadze, że trwa debata dotycząca roli rumuńskich służb wywiadowczych (SRI) i ich domniemanego zakłócania działalności rumuńskiego sądownictwa, co rodzi pytania na temat możliwego zakresu tych zakłóceń i metod ich przeprowadzania; mając na uwadze, że Komisja Wenecka stwierdza w swojej opinii z dnia 20 października 2018 r., że „konieczny wydaje się szczegółowy przegląd norm prawnych dotyczących kontroli nad służbami wywiadowczymi”;
- L. mając na uwadze, że w maju 2016 r. zainicjowano petycję o zmianę rumuńskiej konstytucji, by ograniczyć definicję rodziny do małżeństwa kobiety i mężczyzny; mając na uwadze, że wiele grup działających na rzecz praw człowieka wyrażało zaniepokojenie, że ten wniosek może doprowadzić do naruszenia międzynarodowych standardów praw człowieka i zwiększyć homofobiczną dyskryminację w Rumunii; mając na uwadze, że zmianę tę parlament zatwierdził większością dwóch trzecich głosów; mając na uwadze, że w referendum w tej sprawie nie uzyskano wymaganej frekwencji 30 %;
- M. mając na uwadze, że według corocznego przeglądu sytuacji w zakresie praw człowieka osób LGBTI w Europie w 2018 r., opublikowanego przez europejski oddział Międzynarodowego Stowarzyszenia Lesbijek i Gejów (ILGA-Europe), Rumunia zajmuje 25. miejsce spośród 28 państw członkowskich UE w odniesieniu do ustawodawstwa dotyczącego osób LGBTI, mowy nienawiści wobec nich i dyskryminacji skierowanej przeciw nim;
- N. mając na uwadze, że Unia Europejska jest zobowiązana do poszanowania wolności i pluralizmu mediów, jak również prawa do informacji i swobody wypowiedzi; mając na uwadze, że informowanie o nieprawidłowościach stanowi kluczową część dziennikarstwa śledczego i wolności prasy, a zgodnie z komunikatem Komisji z 23 kwietnia 2018 r. w sprawie wzmocnienia ochrony sygnalistów na szczeblu UE (COM(2018)0214) w większości państw członkowskich sygnaliści są chronieni jedynie w bardzo ograniczonej liczbie sytuacji; mając na uwadze, że funkcje strażnika publicznego pełnione przez media są istotnym czynnikiem podtrzymania tych praw oraz ochrony wszystkich innych praw podstawowych;
- O. mając na uwadze, że Reporterzy bez Granic zwrócili uwagę na próby zamienienia rumuńskich mediów w narzędzia propagandy politycznej oraz wyrazili zaniepokojenie cenzurą polityczną w mediach⁽³⁾;
- P. mając na uwadze, że art. 12 Karty praw podstawowych stanowi, że każdy ma prawo do swobodnego, pokojowego zgromadzania się oraz do swobodnego stowarzyszania się na wszystkich poziomach, zwłaszcza w sprawach politycznych, związkowych i obywatelskich;
- Q. mając na uwadze, że doniesienia o brutalnej interwencji rumuńskiej policji podczas protestów w dniu 10 sierpnia 2018 r. wywołały poważne zaniepokojenie w odniesieniu do proporcjonalności użycia siły i naruszeń praw podstawowych protestujących, co poskutkowało trwającymi śledztwami w sprawie rumuńskich organów ścigania;

⁽¹⁾ Wspólna opinia Komisji Weneckiej nr 914/2018 z dnia 16 marca 2018 r. (CDL-AD(2018)004).

⁽²⁾ Rezolucja 2226/2018 i zalecenie 2134/2018 Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy.

⁽³⁾ <https://rsf.org/en/romania>

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

- R. mając na uwadze, że korupcja nadal pozostaje wyzwaniem w UE; mając na uwadze, że charakter i zakres korupcji może różnić się w poszczególnych państwach członkowskich, ale szkodzi ona UE jako całości, jej gospodarce i społeczeństwu, hamuje rozwój gospodarczy, podważa demokrację i narusza praworządność;
- S. mając na uwadze, że w dniu 9 lipca 2018 r. usunięto ze stanowiska prokuratora głównego Krajowej Dyrekcji Antykorupcyjnej (DNA) wbrew stanowisku Rady Sądownictwa po wydaniu przez trybunał konstytucyjny orzeczenia ograniczającego władzę prezydenta. mając na uwadze, że – przeciwnie – Komisja Wenecka w swojej opinii z dnia 20 października 2018 r. stwierdziła, że należy „wzmocnić niezależność prokuratorów i utrzymać i zwiększyć rolę instytucji takich jak urząd prezydenta i CSM [Najwyższa Rada Sądownictwa], które mogą zrównoważyć wpływ ministra [sprawiedliwości]”; mając na uwadze, że w dniu 24 października 2018 r. minister sprawiedliwości zażądał zwolnienia prokuratora generalnego, oskarżywszy go o przekraczanie jego uprawnień;
1. podkreśla, że zasadnicze znaczenie ma zagwarantowanie podtrzymania w całości wspólnych wartości europejskich wymienionych w art. 2 TUE oraz zagwarantowanie praw podstawowych wyrażonych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej;
  2. wyraża głębokie zaniepokojenie zmienionym projektem ustawodawstwa dotyczącego rumuńskiego ustawodawstwa w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i ustawodawstwa karnego, szczególnie w odniesieniu do faktu, że może ono strukturalnie podważyć niezależność systemu sądowego i zdolności skutecznego zwalczania korupcji w Rumunii, a także osłabić praworządność;
  3. potępia brutalną i nieproporcjonalną interwencję policji podczas protestów w Bukareszcie w sierpniu 2018 r.; wzywa władze Rumunii do zagwarantowania przejrzystego, bezstronnego i skutecznego dochodzenia w sprawie działań oddziałów prewencyjnych policji;
  4. apeluje do rumuńskich władz o uwzględnienie gwarancji zapewniających przejrzystą i legalną bazę wszelkiej współpracy instytucjonalnej, by uniknąć wszelkich interwencji pozwalających na obejście mechanizmów kontroli i równowagi; apeluje o wzmocnienie kontroli parlamentarnej nad służbami wywiadowczymi;
  5. wzywa rumuńskie władze do przeciwstawienia się wszelkim środkom, które mogłyby depenalizować korupcję wśród osób zajmujących stanowiska, oraz stosowania krajowej strategii antykorupcyjnej;
  6. stanowczo zaleca ponowne rozpatrzenie ustawodawstwa dotyczącego finansowania, organizacji i funkcjonowania organizacji pozarządowych, ponieważ może ono wywrzeć efekt zastraszający społeczeństwo obywatelskie i jest sprzeczne z zasadą wolności zrzeszania się i prawa do prywatności; uważa, że należy je w pełni dostosować do ram UE;
  7. wzywa rumuński parlament i rząd do pełnego wdrożenia wszystkich zaleceń Komisji Europejskiej, GRECO oraz Komisji Weneckiej, a także do powstrzymania się od przeprowadzania jakichkolwiek reform, które mogłyby zagrażać poszanowaniu praworządności, w tym niezależności sądownictwa; apeluje o dalsze angażowanie społeczeństwa obywatelskiego i podkreśla, że należy zmierzyć się z kwestiami poruszonymi powyżej w oparciu o przejrzysty i włączający proces; zachęca do proaktywnego zwrócenia się do Komisji Weneckiej o ocenę odnośnych środków ustawodawczych przed ich ostatecznym przyjęciem;
  8. wzywa rumuński rząd do współpracy z Komisją Europejską na zasadzie lojalnej współpracy, która jest określona w Traktacie;
  9. ponownie wyraża ubolewanie, że Komisja postanowiła nie publikować w 2017 r. Sprawozdania o zwalczaniu korupcji w UE, oraz stanowczo apeluje do niej o bezzwłoczne wznowienie corocznego monitorowania antykorupcyjnego we wszystkich państwach członkowskich; zachęca Komisję do opracowania systemu dokładnych wskaźników oraz łatwych w zastosowaniu, jednolitych kryteriów do pomiaru poziomu korupcji w państwach członkowskich i oceny polityki antykorupcyjnej państw członkowskich, zgodnie z rezolucją Parlamentu Europejskiego z dnia 8 marca 2016 r. w sprawie sprawozdania rocznego za rok 2014 dotyczącego ochrony interesów finansowych UE ⁽¹⁾;

(¹) Dz.U. C 50 z 9.2.2018, s. 2.

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

10. zdecydowanie apeluje o wprowadzenie procesu regularnego, systematycznego i obiektywnego monitorowania i dialogu obejmującego wszystkie państwa członkowskie w celu ochrony unijnych wartości podstawowych demokracji, praw podstawowych i praworządności, z udziałem Rady, Komisji i Parlamentu, zgodnie z propozycją zawartą w swojej rezolucji z dnia 25 października 2016 r. w kwestii utworzenia unijnego mechanizmu dotyczącego demokracji, praworządności i praw podstawowych (Paktu UE na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych) ⁽¹⁾; ponawia, że mechanizm ten powinien składać się z corocznych raportów zawierających zalecenia dla poszczególnych krajów ⁽²⁾;

11. apeluje do Komisji jako strażnika Traktatów, by monitorowała działania następcze dotyczące zaleceń przedstawionych rumuńskim władzom, a jednocześnie nadal oferowała Rumunii pełne wsparcie w znajdowaniu odpowiednich rozwiązań;

12. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Komisji, Radzie, rządóm i parlamentóm państw członkowskich oraz prezydentowi Rumunii.

⁽¹⁾ Dz.U. C 215 z 19.6.2018, s. 162.

⁽²⁾ Zob.: Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 grudnia 2016 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw podstawowych w Unii Europejskiej w 2015 r., Dz.U. C 238 z 6.7.2018, s. 2.

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0447

Normy minimalne dla mniejszości w UE**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie norm minimalnych dla mniejszości w UE (2018/2036(INI))**

(2020/C 363/03)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 2 i art. 3 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz art. 19 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając art. 10, 21 i 22 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając dyrektywę Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającą w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (dyrektywa w sprawie równości rasowej) ⁽¹⁾,
- uwzględniając kryteria kopenhaskie oraz ogół prawodawstwa Unii (unijny dorobek prawny), które musi stosować kraj kandydujący, jeśli wyraża chęć przystąpienia do Unii Europejskiej,
- uwzględniając Deklarację praw osób należących do mniejszości narodowych lub etnicznych, religijnych i językowych oraz Deklarację praw ludów tubylczych, przyjęte przez ONZ;
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 1948 r.,
- uwzględniając rezolucję ONZ A/RES/60/7 w sprawie pamięci o Holokauście przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne w dniu 1 listopada 2005 r.,
- uwzględniając europejską konwencję praw człowieka i załączone do niej protokoły, w szczególności protokół nr 12 dotyczący zakazu dyskryminacji,
- uwzględniając sprawozdanie w sprawie praw podstawowych z 2018 r. opublikowane przez Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) oraz drugie badanie Unii Europejskiej na temat mniejszości i dyskryminacji (EU-MIDIS II) opublikowane przez FRA,
- uwzględniając Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych oraz załączony do niej protokół fakultatywny (A/RES/61/106) przyjęty w dniu 13 grudnia 2006 r.,
- uwzględniając Konwencję ramową Rady Europy o ochronie mniejszości narodowych i Europejską kartę języków regionalnych lub mniejszościowych,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy nr 1985 w sprawie sytuacji i praw mniejszości narodowych w Europie przyjętą w 2014 r.,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy nr 2153 w sprawie promowania włączenia Romów i wędrowców przyjętą w 2017 r.,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy nr 2196 w sprawie ochrony i promowania języków regionalnych lub mniejszościowych w Europie przyjętą w 2018 r.,
- uwzględniając rezolucję Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy nr 424 w sprawie obecnej sytuacji języków regionalnych i mniejszościowych w Europie przyjętą w 2017 r.,
- uwzględniając zalecenie Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy nr 1201 w sprawie protokołu dodatkowego do europejskiej konwencji praw człowieka dotyczącego praw mniejszości przyjęte w 1993 r.,

---

⁽¹⁾ Dz.U. L 180 z 19.7.2000, s. 22.

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

- uwzględniając deklarację Komitetu Ministrów Rady Europy na temat nasilającej się w Europie antycygańskości i rasistowskiej przemocy wobec Romów przyjętą w dniu 1 lutego 2012 r.,
- uwzględniając wytyczne nr 5 w sprawie stosunków między Radą Europy a Unią Europejską przyjęte podczas trzeciego szczytu szefów państw i rządów Rady Europy w Warszawie w dniach 16 i 17 maja 2005 r.,
- uwzględniając dokument kopenhaski OBWE z 1990 r. oraz liczne zalecenia tematyczne i wytyczne na temat praw mniejszości wydane przez Wysokiego Komisarza ds. Mniejszości Narodowych OBWE oraz Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 7 lutego 2018 r. w sprawie ochrony i niedyskryminacji mniejszości w państwach członkowskich UE ⁽¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 października 2017 r. w sprawie aspektów praw podstawowych w integracji Romów w UE: walka z antycygańskością ⁽²⁾,
- uwzględniając decyzję ramową Rady 2008/913/WSiSW z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii za pomocą środków prawnokarnych ⁽³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 grudnia 2016 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw podstawowych w Unii Europejskiej ⁽⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 kwietnia 2015 r. z okazji Międzynarodowego Dnia Romów – antycyganizm w Europie i uznanie przez UE dnia pamięci o ludobójstwie Romów podczas drugiej wojny światowej ⁽⁵⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 września 2013 r. w sprawie języków europejskich zagrożonych wymarciem oraz różnorodności językowej w Unii Europejskiej, ⁽⁶⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 czerwca 2005 r. w sprawie ochrony mniejszości i polityki walki z dyskryminacją w rozszerzonej Europie ⁽⁷⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie sprawozdania na temat obywatelstwa UE z 2017 r.: wzmocnienie praw obywateli w Unii demokratycznych przemian ⁽⁸⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 października 2016 r. zawierającą zalecenia dla Komisji w kwestii utworzenia unijnego mechanizmu dotyczącego demokracji, praworządności i praw podstawowych ⁽⁹⁾,
- uwzględniając wyroki i orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE), w szczególności w sprawie T-646/13 – Minority SafePack – one million signatures for diversity in Europe przeciwko Komisji Europejskiej, a także orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPC),
- uwzględniając sprawozdania i badania FRA, takie jak sprawozdanie pt. „Respect for and protection of persons belonging to minorities 2008–2010” [Poszanowanie i ochrona osób należących do mniejszości – stan rzeczy w latach 2008–2010], a także inne właściwe sprawozdania opublikowane przez krajowe, europejskie i międzynarodowe organizacje i organizacje pozarządowe na ten temat,
- uwzględniając działalność i ustalenia intergrupy Parlamentu Europejskiego do spraw tradycyjnych mniejszości, wspólnot narodowych i języków,
- uwzględniając art. 52 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz opinię Komisji Kultury i Edukacji (A8-0353/2018),

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0032.

⁽²⁾ Dz.U. C 346 z 27.9.2018, s. 171.

⁽³⁾ Dz.U. L 328 z 6.12.2008, s. 55.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 238 z 6.7.2018, s. 2.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 328 z 6.9.2016, s. 4.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 93 z 9.3.2016, s. 52.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 124 E z 25.5.2006, s. 405.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 369 z 11.10.2018, s. 11.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 215 z 19.6.2018, s. 162.

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

- A. mając na uwadze, że prawa osób należących do mniejszości stanowią nieodłączną część praw człowieka, które są uniwersalne, niepodzielne i niezależne; mając na uwadze zasadnicze znaczenie ochrony i wspierania praw mniejszości dla pokoju, bezpieczeństwa i stabilności oraz dla wspierania tolerancji, wzajemnego poszanowania, zrozumienia i współpracy między wszystkimi osobami mieszkającymi na danym terytorium;
- B. mając na uwadze, że UE jest mozaiką kultur, języków, religii, tradycji i historii, stanowiącą społeczność różnych obywateli zjednoczonych wokół wspólnych podstawowych wartości; mając na uwadze, że to bogactwo Europy nie jest dane raz na zawsze oraz że należy je chronić i pielęgnować;
- C. mając na uwadze, że około 8 % obywateli UE należy do mniejszości narodowej, a około 10 % posługuje się językiem regionalnym lub mniejszościowym; mając na uwadze, że uprzedzone nękanie, dyskryminacja – w tym dyskryminacja z wielu przyczyn jednocześnie i dyskryminacja krzyżowa – oraz przemoc odbierają obywatelom możliwość pełnego korzystania z podstawowych praw i wolności oraz utrudniają im równy udział w życiu społecznym;
- D. mając na uwadze, że ochrona praw osób należących do mniejszości może pomagać w budowaniu zrównoważonej przyszłości Europy oraz przyczynić się do zagwarantowania, aby przestrzegane były zasady godności, równości i niedyskryminacji; mając na uwadze, że korzyści nie ograniczają się do mniejszości, ponieważ taka ochrona i takie wsparcie przyniosą stabilność, rozwój gospodarczy i dobrobyt wszystkim ludziom;
- E. mając na uwadze, że za pośrednictwem Traktatu z Lizbony termin „osoby należące do mniejszości” wprowadzono do prawa pierwotnego UE, co stanowiło pierwsze wyraźne odniesienie tego rodzaju w historii prawa Unii; mając na uwadze, że art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej stanowi, że „Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości” oraz że „wartości te są wspólne państwom członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn”; zauważa, że wartości te są wspólne wszystkim państwom członkowskim oraz muszą być chronione i czynnie promowane przez UE i każde państwo członkowskie z osobna we wszystkich strategiach politycznych, zarówno w wymiarze wewnętrznym, jak i międzynarodowym, w spójny sposób; mając na uwadze, że prawa te zasługują, by traktować je tak samo jak inne prawa zapisane w traktatach;
- F. mając na uwadze, że traktaty UE, zgodnie z podejściem prawa międzynarodowego w tym zakresie, nie definiują terminu „mniejszości”; mając na uwadze, że zgodnie z art. 17 TUE Komisja musi zapewnić stosowanie traktatów;
- G. mając na uwadze, że zgodnie z art. 19 TFUE Rada, stanowiąc jednomyślnie zgodnie ze specjalną procedurą ustawodawczą i po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego, może podjąć odpowiednie działania w celu zwalczania dyskryminacji;
- H. mając na uwadze, że pojęcie „mniejszości narodowe” stało się terminem prawa UE w wyniku jego zapisania w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej; mając na uwadze, że w art. 21 Karty wyraźnie podkreślono, że dyskryminacja jest zakazana; mając na uwadze, że należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę praw podstawowych przysługujących osobom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji;
- I. mając na uwadze, że art. 9 TUE ustanawiający obywatelstwo Unii Europejskiej wyraźnie stanowi, że Unia przestrzega zasady równości swoich obywateli, którzy są traktowani z jednakową uwagą przez jej instytucje, organy i jednostki organizacyjne;
- J. mając na uwadze, że Konwencja ramowa o ochronie mniejszości narodowych i karta języków są istotnymi osiągnięciami międzynarodowego systemu ochrony mniejszości i ważnymi międzynarodowymi narzędziami służącymi ustalaniu norm dla państw-stron; mając na uwadze, że efekty tych aktów są osłabione ze względu na powolny proces ratyfikacji, zastrzeżenia zgłaszane przez strony oraz brak uprawnień kontrolnych, wskutek czego stają się one zależne od dobrej woli państw; mając na uwadze, że systematyczny brak realizacji orzeczeń, decyzji i zaleceń również prowadzi do normalizacji nieprzestrzegania tych dwóch aktów międzynarodowych;
- K. mając na uwadze, że przy opracowywaniu wspólnych europejskich minimalnych norm w celu ochrony praw osób należących do mniejszości należy uwzględnić najlepsze praktyki stosowane już w państwach członkowskich, np. we Włoszech (Górna Adyga/Tyrol Południowy) lub w Niemczech (Szlezwik-Holsztyn);

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

- L. mając na uwadze, że prawa osób należących do mniejszości są gwarantowane zarówno przez wielostronne, jak i dwustronne umowy międzynarodowe oraz zapisane w porządkach konstytucyjnych wielu państw członkowskich, a ich przestrzeganie stanowi istotną przesłankę do oceny praworządności;
- M. mając na uwadze, że dyrektywa w sprawie równości rasowej stanowi kluczowy środek prawny służący zwalczaniu dyskryminacji etnicznej lub rasowej; mając na uwadze, że niektóre państwa członkowskie jeszcze nie wdrożyły jej w pełni; mając na uwadze, że art. 5 tej dyrektywy stanowi, że dla zapewnienia całkowitej równości zasada równego traktowania nie stanowi przeszkody w utrzymywaniu lub przyjmowaniu przez państwo członkowskie szczególnych środków mających zapobiegać niedogodnościom związanym z pochodzeniem rasowym lub etnicznym lub je wyrównywać;
- N. mając na uwadze, że motto Unii Europejskiej „Zjednoczona w różnorodności”, przyjęte w 2000 r., podkreśla poszanowanie różnorodności jako jednej z podstawowych wartości, na których opiera się Unia Europejska;
- O. mając na uwadze, że kryteria kopenhaskie stanowią część kryteriów przystąpienia do UE; mając na uwadze, że jedno z trzech kryteriów kopenhaskich wyraźnie wymaga od państw zagwarantowania demokracji, praworządności, praw człowieka oraz poszanowania i ochrony mniejszości; mając na uwadze, że prawa mniejszości przestają być monitorowane po uzyskaniu przez kraj kandydujący członkostwa w UE;
- P. mając na uwadze, że doświadczenie pokazuje, iż kraje kandydujące są bardziej skłonne do przestrzegania kryteriów kopenhaskich; mając na uwadze, że w wyniku braku odpowiednich ram, które gwarantowałyby spełnianie tych kryteriów po przystąpieniu do UE, niektóre państwa członkowskie mogą wykonać ogromny krok wstecz po uzyskaniu członkostwa w UE; mając na uwadze, że UE dotąd nie wypracowała wspólnych unijnych norm ochrony mniejszości w państwach członkowskich;
- Q. mając na uwadze, że obecnie Unia posiada narzędzia o tylko ograniczonej skuteczności w zakresie reagowania na systematyczne i instytucjonalne przejawy dyskryminacji, rasizmu i ksenofobii; mając na uwadze, że pomimo licznych apeli kierowanych do Komisji podjęto jedynie ograniczone działania, aby zapewnić skuteczną ochronę osób należących do mniejszości;
- R. mając na uwadze, że należy opracować solidne mechanizmy i procedury dotyczące praworządności, aby zapewnić przestrzeganie zasad i wartości traktatowych w całej Unii; mając na uwadze, że poszanowanie praw osób należących do mniejszości stanowi część składową tych wartości; mając na uwadze, że powinny istnieć skuteczne mechanizmy służące eliminacji nadal występujących braków; mając na uwadze, że takie mechanizmy powinny opierać się na udokumentowanych faktach, być obiektywne i niedyskryminujące oraz zgodne z zasadami pomocniczości, konieczności i proporcjonalności, obowiązywać w odniesieniu zarówno do instytucji państw członkowskich, jak i instytucji unijnych, a także opierać się na podejściu stopniowym, obejmującym zarówno sferę prewencyjną, jak i sferę naprawczą; mając na uwadze, że Parlament potwierdził swoje poparcie w tym względzie w rezolucji z dnia 25 października 2016 r. zawierającej zalecenia dla Komisji w sprawie utworzenia unijnego mechanizmu dotyczącego demokracji, praworządności i praw podstawowych oraz że mogłoby to stanowić centralny punkt skoordynowanego europejskiego podejścia do sprawowania rządów, czego obecnie brakuje;
- S. mając na uwadze, że języki są integralną częścią europejskiej tożsamości i stanowią najbardziej bezpośredni kulturowy środek wyrazu; mając na uwadze, że poszanowanie różnorodności językowej stanowi podstawową wartość UE, jak określono np. w art. 22 Karty i w preambule do TUE, gdzie mowa o inspiracji „kulturowym, religijnym i humanistycznym dziedzictwem Europy, z którego wynikają powszechne wartości, stanowiące nienaruszalne i niezbywalne prawa człowieka, jak również wolność, demokracja, równość oraz państwo prawne”;
- T. mając na uwadze, że różnorodność językowa jest istotnym elementem bogactwa kulturowego regionu; mając na uwadze, że 40–50 mln osób w UE posługuje się jednym z jej 60 języków regionalnych i mniejszościowych, przy czym niektóre z nich są poważnie zagrożone; mając na uwadze, że w całej Europie można dostrzec zanikanie języków mniejszościowych; mając na uwadze, że języki, którymi posługują się niewielkie społeczności i które nie mają statusu języków urzędowych, są jeszcze bardziej zagrożone wymarciem;
- U. mając na uwadze, że jak się szacuje jedna osoba na tysiąc jako pierwszego języka używa narodowego języka migowego; mając na uwadze, że językom tym należy nadać status języków urzędowych;

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

- V. mając na uwadze, że w otwartych społeczeństwach tożsamość indywidualna, a także tożsamość narodowa są ważne i nie wykluczają się wzajemnie; mając na uwadze, że krajowe systemy ustawodawcze państw członkowskich zawierają istotne luki w odniesieniu do mniejszości oraz wykazują niski poziom harmonizacji i symetrii;
- W. mając na uwadze, że dziedzictwo kulturowe Europy jest bogate i różnorodne; mając na uwadze, że dziedzictwo kulturowe wzbogaca życie poszczególnych obywateli; mając na uwadze, że art. 3 TUE stanowi, że Unia „szanuje swoją bogatą różnorodność kulturową i językową oraz czuwa nad ochroną i rozwojem dziedzictwa kulturowego Europy”; mając na uwadze, że osoby należące do mniejszości od wieków żyjących w Europie wnoszą wkład w to bogate, wyjątkowe i różnorodne dziedzictwo oraz stanowią nieodłączną część europejskiej tożsamości;
- X. mając na uwadze, że występują duże rozbieżności między państwami członkowskimi w uznawaniu mniejszości i w poszanowaniu ich praw; mając na uwadze, że mniejszości w UE wciąż spotykają się z zinstytucjonalizowaną dyskryminacją i są przedmiotem poniżających stereotypów, a nawet ich prawa nabyte często są ograniczane lub stosowane wybiórczo;
- Y. mając na uwadze, że istnieje różnica między ochroną mniejszości a polityką antydyskryminacyjną; mając na uwadze, że brak dyskryminacji nie wystarczy, aby powstrzymać asymilację; mając na uwadze, że faktyczna równość wykracza poza powstrzymywanie się od dyskryminacji i oznacza zagwarantowanie mniejszościom możliwości korzystania z przysługujących im praw, takich jak prawo do tożsamości, posługiwania się językiem i nauki, prawa kulturalne i obywatelskie itd., na równi z większością;
- Z. mając na uwadze, że nasilenie przemocy ksenofobicznej i mowy nienawiści w Unii Europejskiej, często promowane przez siły skrajnie prawicowe, dotyka osoby należące do mniejszości i jest wymierzone w te osoby;
- AA. mając na uwadze, że obywatele UE należący do mniejszości oczekują wzmocnionych działań na szczeblu UE na rzecz ochrony ich praw, o czym świadczą liczne petycje złożone do Parlamentu Europejskiego w tej kwestii;
- AB. mając na uwadze, że pod europejską inicjatywą obywatelską „Minority Safepack” podpisało się 1 215 879 osób z całej UE, co pokazuje, że obywatele UE chcą wzmocnienia ram prawnych regulujących politykę dotyczącą mniejszości na szczeblu UE;
- AC. mając na uwadze, że można by znacznie poprawić sposób, w jaki prawa mniejszości są faktycznie urzeczywistniane w UE; mając na uwadze, że legitymacja instytucji demokratycznych opiera się na uczestnictwie i reprezentacji wszystkich grup społecznych, w tym osób należących do mniejszości;
1. przypomina, że państwa członkowskie mają obowiązek zagwarantowania mniejszościom możliwości pełnego korzystania z przysługujących im praw człowieka, zarówno indywidualnie, jak i we wspólnocie;
  2. przypomina, że wprawdzie ochrona mniejszości jest częścią kryteriów kopenhaskich, obowiązujących zarówno państwa kandydujące, jak i państwa członkowskie, nie ma jednak gwarancji, że państwa kandydujące będą wywiązywać się ze zobowiązań przyjętych na podstawie kryteriów kopenhaskich, gdy zostaną państwami członkowskimi;
  3. zauważa, że w UE nadal brakuje skutecznych narzędzi służących monitorowaniu i egzekwowaniu poszanowania praw mniejszości; ubolewa, że w dziedzinie ochrony mniejszości UE albo przyjmuje założenie, że państwa członkowskie respektują prawa mniejszości, albo opiera się na zewnętrznych instrumentach monitorowania, takich jak instrumenty ONZ, Rady Europy lub OBWE;
  4. zauważa, że spełnianie przez państwa kryteriów kopenhaskich przed przystąpieniem do UE oraz po przystąpieniu musi być przedmiotem stałego monitorowania i dialogu w obrębie Parlamentu, Komisji i Rady, a także między tymi instytucjami; podkreśla potrzebę zapewnienia kompleksowego unijnego systemu ochrony mniejszości, wraz z towarzyszącym mu solidnym mechanizmem monitorowania;
  5. przypomina, że zgodnie z art. 17 ust. 1 TUE Komisja jako strażniczka traktatów ma legitymację i uprawnienia, by czuwać nad poszanowaniem przez wszystkie państwa członkowskie praworządności i innych wartości, o których mowa w art. 2 TUE; uważa w związku z tym, że działania, które Komisja podejmuje, aby wykonać to zadanie i zapewnić dalsze spełnianie warunków, które były spełnione przed przystąpieniem danego państwa członkowskiego do UE, nie naruszają suwerenności państw członkowskich;

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

6. przypomina, że w ramach istniejących norm międzynarodowych każde państwo członkowskie ma prawo do zdefiniowania osób należących do mniejszości narodowych;

7. przypomina, że nie ma wspólnych unijnych norm dotyczących praw mniejszości w UE ani nie wspólnego stanowiska co do tego, które osoby można uznać za należące do mniejszości; zwraca uwagę, że ani Deklaracja praw osób należących do mniejszości narodowych lub etnicznych, religijnych i językowych przyjęta przez ONZ, ani Konwencja ramowa o ochronie mniejszości narodowych nie zawierają definicji mniejszości; podkreśla potrzebę ochrony wszystkich mniejszości narodowych lub etnicznych, religijnych i językowych, niezależnie od definicji, oraz zaznacza, że wszelkie definicje należy stosować elastycznie, ponieważ w istocie objęcie danych beneficjentów ochroną praw mniejszości często stanowi element ewolucyjnego procesu mogącego ostatecznie skutkować formalnym uznaniem; zaleca, by w odniesieniu do zasad pomocniczości, proporcjonalności i niedyskryminacji definicja „mniejszości narodowej” opierała się na definicji wprowadzonej w zaleceniu Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy nr 1201 (1993) w sprawie protokołu dodatkowego do europejskiej konwencji praw człowieka dotyczącego praw mniejszości, stanowiącej, że jest to grupa osób w danym państwie, które:

- przebywają na terytorium tego państwa i są jego obywatelami,
- utrzymują istniejące od dawna, silne i trwałe więzi z tym państwem,
- wykazują odrębne cechy etniczne, kulturowe, religijne lub językowe,
- stanowią na tyle liczną społeczność, że zachowują odrębność, choć ustępują pod względem liczebności reszcie ludności danego państwa lub jednego z regionów tego państwa,
- kierują się troską o zachowanie wspólnymi siłami tego, co stanowi o ich wspólnej tożsamości, w tym kultury, tradycji, religii lub języka;

8. przypomina o wytycznych nr 5 w sprawie stosunków między Radą Europy a Unią Europejską przyjętych podczas trzeciego szczytu szefów państw i rządów Rady Europy w Warszawie w dniach 16 i 17 maja 2005 r., które stanowią, że „Unia Europejska dąży do transponowania aspektów konwencji Rady Europy leżących w jej kompetencjach do prawa Unii Europejskiej”;

9. zauważa, że niektóre postanowienia Konwencji ramowej o ochronie mniejszości narodowych i Europejskiej karty języków regionalnych lub mniejszościowych („karty języków”) wchodzą w zakres kompetencji UE, oraz przypomina, że FRA uznała, że wprawdzie Unia nie posiada ogólnych kompetencji ustawodawczych do stanowienia prawa w dziedzinie ochrony mniejszości narodowych jako takiej, ale „może stanowić prawo w różnych kwestiach, które dotyczą osób należących do mniejszości narodowych”;

10. uważa, że istnieje potrzeba opracowania wniosku ustawodawczego w sprawie minimalnych norm ochrony mniejszości w UE, po przeprowadzeniu odpowiedniej oceny skutków i zgodnie z zasadami pomocniczości i proporcjonalności mającymi zastosowanie do państw członkowskich, z myślą o poprawie sytuacji mniejszości i ochronie już istniejących praw we wszystkich państwach członkowskich, przy jednoczesnym unikaniu podwójnych standardów; uważa, że należy zacząć od norm już skodyfikowanych w międzynarodowych aktach prawnych i że normy te powinny być silnie ugruntowane w ramach prawnych gwarantujących demokrację, praworządność i prawa podstawowe w całej UE oraz uzupełnione sprawnym mechanizmem monitorowania, przy czym należy przestrzegać zasad pomocniczości i proporcjonalności; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zadbania, by ich systemy prawne gwarantowały niedyskryminowanie osób należących do mniejszości, oraz do przyjęcia i wdrożenia ukierunkowanych środków ochronnych;

11. przypomina, że ochrona praw mniejszości stanowi część wniosku dotyczącego zawarcia Paktu UE na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych; w związku z tym przypomina o swoim postulatcie zawartym w rezolucji z dnia 25 października 2016 r. w sprawie unijnego mechanizmu dotyczącego demokracji, praworządności i praw podstawowych oraz ponownie apeluje do Komisji o przedstawienie wniosku dotyczącego zawarcia Paktu UE na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych; wzywa Komisję, aby uwzględniała prawa mniejszości we wszystkich możliwych elementach unijnego mechanizmu na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych;

12. zachęca Komisję do ustanowienia na szczeblu UE organu (albo w ramach istniejących struktur, albo stanowiącego odrębną jednostkę) odpowiedzialnego za uznawanie i ochronę mniejszości w UE;

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

13. z zadowoleniem przyjmuje pomyślną rejestrację europejskiej inicjatywy obywatelskiej „Minority SafePack”, w ramach której wzywa się do ustanowienia europejskich ram ochrony mniejszości, a także zbieranie podpisów pod tą inicjatywą; zachęca Komisję, aby rozważyła możliwość poczynienia postępów w celu zapewnienia lepszej reprezentacji interesów i potrzeb mniejszości na szczeblu UE;

14. zachęca Komisję i państwa członkowskie, aby zagwarantowały prawo osób należących do mniejszości do zachowania, ochrony i rozwoju własnej tożsamości oraz podjęły działania niezbędne do wspierania skutecznego uczestnictwa mniejszości w życiu społecznym, gospodarczym i kulturalnym oraz w działalności publicznej;

15. przypomina, że obywatelstwo UE uzyskuje się na podstawie obywatelstwa państwa członkowskiego, które regulowane jest prawem krajowym; przypomina, że w kwestii dostępu do obywatelstwa krajowego państwa członkowskie powinny kierować się zasadami prawa UE, takimi jak zasady proporcjonalności i niedyskryminacji, dokładnie rozwinięte w orzecznictwie TSUE; zwraca uwagę, że art. 20 TFUE stanowi, iż każda osoba posiadająca obywatelstwo państwa członkowskiego jest również obywatelem Unii i korzysta z praw oraz podlega obowiązkom, o których mowa w traktatach i w Karcie praw podstawowych; przypomina, że zgodnie z traktatami instytucje UE muszą poświęcać jednakową uwagę wszystkim obywatelom UE;

16. przypomina o swoim głębokim zaniepokojeniu tym, że znaczna liczba Romów w Europie to bezpaństwowcy, co sprawia, że są oni całkowicie pozbawieni dostępu do usług socjalnych i edukacyjnych oraz usług opieki zdrowotnej i spycha ich na faktyczny margines społeczeństwa; wzywa państwa członkowskie, aby zniosły bezpaństwowość oraz zapewniły wszystkim możliwość korzystania z podstawowych praw człowieka;

17. zachęca państwa członkowskie do podjęcia skutecznych środków w celu wyeliminowania wszelkich przeszkód utrudniających osobom należącym do mniejszości dostęp do systemu opieki zdrowotnej; zauważa, że grupy mniejszościowe mają gorszy dostęp do opieki zdrowotnej i informacji dotyczących zdrowia; zachęca Komisję i państwa członkowskie, aby zapewniły mniejszościom wolny od dyskryminacji dostęp do opieki zdrowotnej, zarówno w zakresie zdrowia fizycznego, jak i psychicznego;

18. wzywa Unię Europejską do przystąpienia do Konwencji ramowej o ochronie mniejszości narodowych i do karty języków, a państwa członkowskie do ratyfikacji tych aktów, a także wzywa Unię Europejską i państwa członkowskie do przestrzegania ustanowionych w nich zasad; wzywa państwa członkowskie i Komisję, aby powstrzymały się od działań sprzecznych z tymi zasadami; zaznacza, że przy tworzeniu minimalnych norm dotyczących mniejszości w UE instytucje i państwa członkowskie muszą powstrzymać się od przyjmowania przepisów i środków administracyjnych osłabiających lub naruszających prawa osób należących do mniejszości;

19. potwierdza, że ludność tubylcza nie powinna doświadczać jakiegokolwiek dyskryminacji podczas korzystania z przysługujących jej praw oraz powinna mieć prawo do godności i odrębności swojej kultury, tradycji, historii i aspiracji, co musi być odzwierciedlane w edukacji i dostępnych publicznie informacjach; zachęca państwa członkowskie, które jeszcze tego nie uczyniły, do ratyfikacji Konwencji dotyczącej ludności tubylczej i plemiennej (konwencji MOP nr 169) oraz do jej wdrożenia w dobrej wierze;

20. uważa, że w UE należy opracować wspólne europejskie minimalne normy dotyczące ochrony praw osób należących do mniejszości, zgodnie z zasadami proceduralnymi opartymi na dobrosąsiedzkich i przyjaznych stosunkach oraz przy zapewnieniu współpracy zarówno między państwami członkowskimi, jak i z państwami ościennymi nienależącymi do UE, na podstawie wdrażania standardów i norm międzynarodowych; uważa, że przyjęcie wspólnych i minimalnych norm europejskich nie powinno prowadzić do ograniczenia obecnie obowiązujących praw i norm zapewniających ochronę osobom należącym do mniejszości; przypomina o potrzebie wdrażania zobowiązań przyjętych oraz zasad opracowanych w ramach OBWE, w szczególności w jej zaleceniach i wytycznych tematycznych; przypomina, że Komisja już uwzględniła te normy w kontekście kryteriów kopenhaskich w trakcie negocjacji akcesyjnych; w związku z tym wzywa Komisję do stosowania jednakowych norm w odniesieniu do wszystkich państw członkowskich UE;

21. zaznacza, że sama polityka antydyskryminacyjna nie rozwiązuje problemów doświadczanych przez mniejszości i nie zapobiega ich asymilacji; zwraca uwagę, że osoby należące do mniejszości stanowią szczególną grupę pod względem prawa do środków odwoławczych i mają konkretne potrzeby, które należy zaspokoić, aby zapewnić im pełną i skuteczną równość, oraz że należy koniecznie respektować i wspierać ich prawa, w tym prawo do swobodnego wyrażania, zachowania i rozwoju tożsamości kulturowej lub językowej, przy jednoczesnym poszanowaniu tożsamości, wartości i zasad państwa, w którym mieszkają; zachęca Komisję, aby promowała regularne monitorowanie różnorodności językowej i kulturowej w UE;

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

22. zachęca Komisję i państwa członkowskie, aby nadal wspierały i finansowały gromadzenie wiarygodnych i rzetelnych danych dotyczących równości, w konsultacji z przedstawicielami mniejszości, w celu dokonania pomiaru nierówności i dyskryminacji; wzywa do skutecznego ogólnounijnego monitorowania sytuacji mniejszości narodowych i etnicznych; uważa, że FRA powinna intensywniej monitorować dyskryminację mniejszości narodowych i etnicznych w państwach członkowskich;

23. uznaje istotną rolę, jaką społeczeństwo obywatelskie i organizacje pozarządowe odgrywają w ochronie mniejszości, zwalczając dyskryminację i promując prawa mniejszości; zachęca Komisję i państwa członkowskie, aby promowały wystarczające finansowanie i wspieranie tych organizacji;

24. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zagwarantowały ochronę mniejszości w obrębie mniejszości oraz rozwiązały problem nierówności w obrębie nierówności, gdyż osoby należące do mniejszości często doświadczają dyskryminacji z wielu przyczyn jednocześnie i dyskryminacji krzyżowej; zwraca się do Komisji i państw członkowskich o przeprowadzenie badań w celu rozwiązania złożonego problemu dyskryminacji z wielu przyczyn jednocześnie i dyskryminacji krzyżowej

Zwalczanie dyskryminacji, przestępstw z nienawiści i nawoływania do nienawiści

25. wyraża zaniepokojenie alarmującym wzrostem liczby przestępstw z nienawiści oraz nasileniem się mowy nienawiści o podłożu rasistowskim, ksenofobicznym lub ze względu na nietolerancję religijną wobec mniejszości w Europie; wzywa UE i państwa członkowskie do nasilenia walki z mową nienawiści i dyskryminacyjnymi postawami i postępowaniem; wzywa Komisję i FRA, aby kontynuowały prace nad monitorowaniem przestępstw z nienawiści i mowy nienawiści wobec mniejszości w państwach członkowskich oraz regularnie przedstawiały sprawozdania dotyczące konkretnych przypadków i tendencji;

26. jednoznacznie potępia wszelkiego rodzaju dyskryminację, niezależnie od przyczyn, oraz wszelkiego rodzaju segregację, mowę nienawiści, przestępstwa z nienawiści i wykluczenie społeczne, a także wzywa Komisję i państwa członkowskie do wyraźnego potępienia i karania za negowanie przemocy wobec mniejszości narodowych i etnicznych; podtrzymuje stanowisko wyrażone w rezolucji z dnia 25 października 2017 r. w sprawie aspektów praw podstawowych w integracji Romów w UE: walka z antycygańskością; przypomina, że wszyscy obywatele europejscy powinni otrzymywać taką samą pomoc i ochronę, niezależnie od pochodzenia etnicznego lub kulturowego; wzywa Komisję do stworzenia ram europejskich, a państwa członkowskie do opracowania szczegółowych planów krajowych na rzecz rozwiązania problemu przemocy o podłożu ksenofobicznym oraz mowy nienawiści wobec osób należących do mniejszości;

27. zaznacza, że państwa członkowskie powinny wspierać przyjazne i stabilne stosunki wzajemne oraz zachęca je do utrzymywania otwartego i wspierającego dialogu z krajami ościennymi, zwłaszcza w regionach przygranicznych, gdzie może występować wiele języków i kultur;

28. zachęca Komisję i państwa członkowskie do zainicjowania działań na rzecz podnoszenia świadomości, mających na celu uwrażliwienie społeczeństwa UE na różnorodność oraz promowanie wszelkiego rodzaju pokojowego manifestowania kultur mniejszościowych; zachęca państwa członkowskie, aby uwzględniały historię mniejszości narodowych i etnicznych oraz promowały kulturę tolerancji w szkołach w ramach programów nauczania; zachęca Komisję i państwa członkowskie do rozpoczęcia dialogu kulturalnego, w tym, choć nie wyłącznie, w szkołach, dotyczącego różnych form i przejawów nienawiści wobec mniejszości; zachęca państwa członkowskie do zadbania, aby niedyskryminacja oraz historia i prawa osób należących do mniejszości były włączane do krajowych systemów edukacji jako ich istotna część;

29. zachęca Komisję i państwa członkowskie, aby inicjowały kampanie przeciwko mowie nienawiści, powołały w ramach sił policyjnych jednostki ds. przeciwdziałania przemocy z nienawiści działające na podstawie wiedzy o trudnościach, z jakimi spotykają się różne grupy mniejszościowe, i zapewniły im szkolenia w miejscu pracy, a także zagwarantowały osobom należącym do mniejszości równość wobec prawa i zapewniły im równy dostęp do wymiaru sprawiedliwości i praw procesowych;

30. uważa, że Komisja i państwa członkowskie muszą zapewnić osobom należącym do mniejszości możliwość korzystania z przysługujących im praw bez lęku; w związku z tym zachęca państwa członkowskie, aby włączyły obowiązkową edukację w zakresie praw człowieka, obywatelstwa demokratycznego i świadomości politycznej do programów nauczania na wszystkich poziomach; zachęca Komisję i państwa członkowskie, aby zapewniły obowiązkowe szkolenia dla osób sprawujących odpowiedzialne funkcje, pełniących kluczową rolę w prawidłowym wdrażaniu prawa UE i państw członkowskich oraz potrzebujących odpowiednio przygotowania, by służyć wszystkim obywatelom z zastosowaniem podejścia opartego na prawach człowieka; wzywa Komisję i państwa członkowskie do rozwiązania problemu dyskryminacji krzyżowej zarówno za pomocą polityki, jak i programów finansowania;

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

31. zachęca państwa członkowskie, aby z myślą o zdobyciu wzajemnego zaufania ustanowiły krajowe komisje prawdy i pojednania na rzecz uznania prześladowania, wykluczenia i odrzucenia osób należących do mniejszości na przestrzeni wieków oraz udokumentowania tych kwestii; wzywa państwa członkowskie, aby jednoznacznie potępiały i karały negowanie aktów okrucieństwa wobec osób należących do mniejszości oraz zachęca je do organizowania na szczeblu państwowym obchodów dni pamięci poświęconych grupom mniejszościowym, takich jak Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu Romów; zachęca je do powołania instytucji prezentujących historię i kulturę grup mniejszościowych oraz do udzielania im wsparcia zarówno finansowego, jak i administracyjnego;

32. uważa, że zasadnicze znaczenie ma aktywne i konstruktywne uczestnictwo społeczne, gospodarcze, polityczne i kulturalne grup mniejszościowych; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie do opracowania strategii obejmujących działania proaktywne i reaktywne w oparciu o faktyczne, systematyczne konsultacje z przedstawicielami grup mniejszościowych, oraz do zaangażowania ich w prowadzenie, monitorowanie i ocenę głównych programów i projektów organizowanych na wszystkich szczeblach, w tym na szczeblu lokalnym w celu zapewnienia ich niedyskryminującego charakteru sprzyjającego włączeniu społecznemu;

33. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia pełnego i dokładnego wdrożenia, stosowania i egzekwowania dyrektywy w sprawie równości rasowej oraz zachęca je do zaangażowania w kampanie podnoszenia świadomości na temat ustawodawstwa antydyskryminacyjnego; uważa, że państwa członkowskie powinny zapewnić dostatecznie skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające kary zgodnie z wymogami tej dyrektywy; wzywa Komisję, aby właściwie monitorowała wdrażanie tej dyrektywy;

34. wyraża ubolewanie z powodu faktu, że dyrektywa w sprawie równego traktowania zaproponowana w 2008 r. (COM(2008)0426) wciąż czeka na zatwierdzenie przez Radę; ponownie apeluje do Rady o jak najszybsze przyjęcie stanowiska w sprawie wniosku;

Mniejszości narodowe i etniczne

35. zauważa, że mniejszości narodowe i etniczne są to grupy osób należących do mniejszości oraz mieszkających na tym samym terytorium i posiadających wspólną tożsamość, w niektórych przypadkach w wyniku zmian granic, a w innych w wyniku przebywania przez długi czas na obszarze, na którym udało się im zachować tożsamość; wzywa Komisję i państwa członkowskie do ochrony tożsamości kulturowej i językowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz do stworzenia warunków do wspierania tej tożsamości; wskazuje na ważną rolę, jaką władze regionalne i lokalne w UE mogą odegrać w ochronie mniejszości narodowych i etnicznych, oraz uważa, że reorganizacja administracyjna i zmiany podziałów terytorialnych nie mogą mieć negatywnych skutków dla mniejszości narodowych; zachęca państwa członkowskie do zapewnienia zasobów finansowych na potrzeby wdrożenia praw mniejszości z budżetu centralnego, aby nie obciążać budżetów lokalnych;

36. zachęca Komisję i państwa członkowskie do zagwarantowania mniejszościom narodowym i etnicznym równych szans uczestnictwa w życiu politycznym i społecznym; zachęca państwa członkowskie do przyjęcia ordynacji i przepisów wyborczych ułatwiających reprezentację mniejszości narodowych i etnicznych; wzywa państwa członkowskie do podjęcia niezwłocznych działań korygujących, aby położyć kres dyskryminującej rejestracji urodzeń, prowadzić rejestrację urodzeń członków grup mniejszościowych bez dyskryminacji oraz zapewnić niedyskryminujący charakter wydawanych dokumentów tożsamości;

37. zachęca Komisję i państwa członkowskie, aby przeprowadziły spójną analizę obecnych strategii politycznych dotyczących mniejszości z myślą o sprecyzowaniu mocnych i słabych stron oraz zagwarantowaniu przestrzegania praw mniejszości narodowych i etnicznych;

38. wzywa FRA do opracowania opinii w sprawie stworzenia środków na rzecz ochrony i wspierania praw osób należących do mniejszości narodowych zgodnie z wyrokiem TSUE nr T-646/13;

Prawa kulturalne

39. podkreśla, że działalność kulturalna stanowi istotny obszar umożliwiający zachowanie tożsamości mniejszości narodowych i etnicznych oraz że ochrona tradycji mniejszości i wyrażanie wartości artystycznych w języku ojczystym mają szczególne znaczenie dla ochrony europejskiej różnorodności; zwraca uwagę, że zachowanie dziedzictwa kulturowego mniejszości leży we wspólnym interesie UE i państw członkowskich; zachęca Komisję i państwa członkowskie do wspierania, wzmacniania i promowania praw kulturalnych mniejszości;

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

40. przypomina, że zrozumienie pojęcia „kultura” ma zasadnicze znaczenie dla określenia zakresu praw mniejszości pod tym względem; przypomina również, że szeroko rozumiana kultura stanowi sumę działań oraz osiągnięć materialnych i niematerialnych danej społeczności, które odróżniają ją od innych społeczności; podkreśla, że prawa kulturalne powinny obejmować prawo do uczestnictwa w życiu kulturalnym, prawo do korzystania z kultury, prawo wyboru przynależności do grupy, prawa językowe oraz ochronę dziedzictwa kulturowego i naukowego;

41. zachęca Komisję i państwa członkowskie do uznania wkładu, jaki mniejszości narodowe i etniczne wnoszą do dziedzictwa kulturowego Unii, do wzmocnienia dialogu z przedstawicielami mniejszości i osobami należącymi do mniejszości oraz do określenia i wdrożenia skoordynowanych strategii politycznych i działań na potrzeby zrównoważonego zarządzania ochroną i rozwojem kultury mniejszości; zachęca państwa członkowskie do zagwarantowania odpowiedniego stopnia instytucjonalizacji praktyk na szczeblu krajowym w celu ochrony praw kulturalnych;

42. zachęca Komisję i państwa członkowskie do angażowania i wspierania mniejszości narodowych i etnicznych oraz należących do nich osób w promowanie wiedzy i umiejętności, które są konieczne do zabezpieczenia i rozwoju dziedzictwa kulturowego i które należy przekazać przyszłym pokoleniom, oraz do zrównoważonego zarządzania tym dziedzictwem kulturowym; zachęca Komisję i państwa członkowskie do ustanowienia i utrzymywania znaczących funduszy kulturalnych dla osób należących do mniejszości, zarówno w wymiarze poziomym, jak i pionowym, aby zapewnić skuteczne, przejrzyste i sprawiedliwe wsparcie dla życia kulturalnego społeczności mniejszościowych;

43. podkreśla fakt, że media odgrywają centralną rolę w odniesieniu do praw kulturalnych i językowych; przypomina, że dostępność, możliwość uzyskania i przekazania informacji i treści w języku, który dana osoba w pełni rozumie i w którym się komunikuje, stanowi warunek wstępny równoprawnego i skutecznego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, gospodarczym i kulturalnym; w związku z tym zauważa, że należy zwrócić szczególną uwagę na potrzeby osób należących do mniejszości narodowych i etnicznych żyjących na obszarach przygranicznych, wiejskich i oddalonych; wyraża zaniepokojenie z powodu niedostatecznego finansowania mediów publikujących lub nadających treści w językach regionalnych lub mniejszościowych; zachęca Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia odpowiedniego finansowania dla organizacji lub mediów reprezentujących mniejszości, aby przyczynić się do zachowania tożsamości mniejszości kulturowych, a także aby umożliwić im dzielenie się poglądami, językiem i kulturą z większością;

44. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zapewniły niezależne funkcjonowanie mediów, wspierały używanie języków mniejszościowych w mediach oraz uwzględniały mniejszości narodowe i etniczne przy wydawaniu koncesji na usługi medialne, w tym podczas przydziału widma nadawcom telewizyjnym i radiowym; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby przyznawały odpowiednie środki finansowe organizacjom reprezentującym mniejszości, tak aby wzmocnić ich poczucie przynależności do danych grup mniejszościowych oraz ich identyfikację z tymi grupami, a także zwracać uwagę większości na tożsamość, języki, historię i kulturę mniejszości;

45. przypomina o zasadniczej roli mediów publicznych w promowaniu takich treści, szczególnie w kontekście kontroli demokratycznej sprawowanej ze strony władz lokalnych czy regionalnych; zachęca Komisję do stworzenia warunków prawnych i regulacyjnych zapewniających swobodę nadawania, przesyłania i odbierania treści audiowizualnych w regionach, w których mieszkają mniejszości, tak aby mogły one oglądać i słuchać treści w języku ojczystym i aby treści te były nadawane transgranicznie bez blokowania geograficznego;

46. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zadbania za pomocą odpowiednich środków, aby za pośrednictwem audiowizualnych usług medialnych nie nawoływano do przemocy lub nienawiści wobec osób należących do mniejszości; podkreśla, że media odgrywają istotną rolę w relacjonowaniu naruszeń praw mniejszości oraz że jeżeli nie informuje się o codziennej rzeczywistości z którą muszą mierzyć się mniejszości, pozostaje ona niewidoczna;

47. zachęca państwa członkowskie do unikania działań i strategii o charakterze politycznym i prawnym, które mają na celu wprowadzenie restrykcyjnych środków, takich jak obowiązek stosowania napisów dialogowych lub tłumaczeń i obowiązkowy parytet na rzecz programów w językach urzędowych; zachęca Komisję i państwa członkowskie, aby umożliwiały i promowały obecność mediów przekazujących treści w językach regionalnych lub mniejszościowych, również w środowisku online; apeluje do Komisji i państw członkowskich, aby zapewniły odpowiednie środki finansowe lub dotacje dla organizacji i mediów reprezentujących mniejszości narodowe i etniczne z uwzględnieniem ich regionalnej specyfiki i potrzeb;

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

48. wzywa państwa członkowskie, aby w związku z Europejskim Rokiem Dziedzictwa Kulturowego wzmacniały i promowały kultury mniejszości obecnych na ich terytoriach, w ten sposób przyczyniając się do upowszechniania ich historii i tradycji oraz dbając o to, by dane społeczności nie pozostawały w izolacji;

49. podkreśla, że prowadzona polityka dziedzictwa kulturowego powinna sprzyjać włączeniu społecznemu, opierać się na społeczności i mieć charakter partycypacyjny oraz obejmować konsultacje i dialog z danymi społecznościami mniejszościowymi;

Prawo do nauki

50. zwraca uwagę, że kształcenie nadal odgrywa kluczową rolę w socjalizacji i rozwoju tożsamości, a także pozostaje głównym narzędziem odrodzenia i zachowania zagrożonych języków mniejszościowych; zaznacza, że każda osoba należąca do mniejszości narodowej ma prawo do nauki w języku mniejszościowym; podkreśla, że ciągłość kształcenia w języku ojczystym jest niezbędna dla zachowania tożsamości kulturowej i językowej; zauważa, że w odniesieniu do kształcenia w języku mniejszościowym nie istnieje jeden najlepszy praktyk, który byłby odpowiedni dla wszystkich mniejszości narodowych i etnicznych; zauważa konieczność poświęcenia szczególnej uwagi osobom posługującym się językiem migowym;

51. przypomina, że w art. 14 Konwencji ramowej Rady Europy o ochronie mniejszości narodowych zaleca się, by państwa-strony podjęły starania w celu zadbania o to, by – w miarę możliwości i w ramach ich systemów edukacji – osoby należące do mniejszości narodowych miały odpowiednie możliwości nauki danego języka mniejszościowego lub kształcenia się w tym języku, niezależnie od uczenia się języka urzędowego lub nauczania w tym języku;

52. zachęca Komisję i państwa członkowskie, aby w ramach dalszych działań tworzyły odpowiednie narzędzie mające na celu promowanie i wspieranie oficjalnego używania języków mniejszości narodowych i etnicznych na terytoriach zamieszkałych przez te mniejszości, na szczeblu lokalnym lub regionalnym i zgodnie z zasadami Konwencji ramowej o ochronie mniejszości narodowych i karty języków, przy jednoczesnym dbaniu, aby ochrona języków regionalnych i mniejszościowych oraz zachęcanie do ich używania nie wpływały negatywnie na języki urzędowe i obowiązek uczenia się ich;

53. wyraża ubolewanie, że niektóre państwa członkowskie nie ratyfikowały jeszcze karty języków, a część z tych, które dokonały ratyfikacji, nie wdrażają karty skutecznie; wyraża rozczarowanie faktem, że w niektórych państwach członkowskich istniejące prawa albo nie zostały wdrożone, albo są otwarcie lekceważone;

54. zachęca Komisję i państwa członkowskie do zadbania, zgodnie z normami międzynarodowymi, aby osobom należącym do mniejszości narodowych i etnicznych zagwarantowano prawa i zapewniono odpowiednie możliwości pobierania nauki w języku mniejszościowym, a także kształcenia się w języku ojczystym w zarówno publicznych, jak i prywatnych placówkach edukacyjnych; zachęca państwa członkowskie do opracowania odpowiednich strategii edukacyjnych oraz do wdrożenia tych, które najlepiej odpowiadają potrzebom mniejszości narodowych i etnicznych, w tym za pomocą specjalnych programów edukacyjnych lub specjalnych programów nauczania i podręczników; zachęca państwa członkowskie do zapewnienia środków finansowych na szkolenia dla nauczycieli w celu zapewnienia skutecznego nauczania w językach mniejszościowych oraz do włączenia najlepszych praktyk w zakresie nauczania języków obcych do metodyki nauczania języków urzędowych w przypadku programów nauczania dla szkół, które prowadzą edukację w języku mniejszościowym; podkreśla, że państwa członkowskie powinny wspierać nauczanie zarówno języków regionalnych lub mniejszościowych, jak i języka urzędowego z zastosowaniem odpowiednich metod;

55. zachęca państwa członkowskie do zadbania, aby osoby, które posługują się językiem regionalnym lub mniejszościowym jako językiem ojczystym, miały możliwość nauczania się języka urzędowego w wystarczającym stopniu, przez włączenie dobrych praktyk wypracowanych w nauczaniu języków obcych i języka drugiego do podejścia metodologicznego przyjętego w nauczaniu języka urzędowego danego państwa;

56. podkreśla, że osoby należące do mniejszości powinny również uczyć się języka, historii i kultury ludności stanowiącej większość, a uczniów należących do ludności stanowiącej większość, jak i społeczeństwo w ogóle, należy zaznajomić z historią i kulturą mniejszości oraz umożliwić im naukę języków mniejszościowych;

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

57. zachęca państwa członkowskie, aby wspierały opracowywanie podręczników odpowiadających potrzebom osób posługujących się językami regionalnymi lub mniejszościowymi, a jeśli okaże się to niemożliwe – ułatwiały korzystanie z podręczników wydanych w tych językach w innych państwach, we współpracy z organami regulacyjnymi do spraw edukacji w państwach, w których dane języki są używane;

58. podkreśla znaczenie kształcenia wyższego w języku ojczystym oraz szkolenia specjalistów w zakresie konkretnej terminologii, zwłaszcza w regionach zamieszkanym przez dużą liczbę osób posługujących się danym językiem; podkreśla ogromną potrzebę kształcenia lekarzy w językach mniejszościowych;

59. zachęca rządy państw członkowskich do włączania przedstawicieli mniejszości w dyskusje na temat organizacji systemów edukacji;

60. zachęca państwa członkowskie do wyznaczenia preferencyjnych progów w odniesieniu do nauki języków regionalnych lub mniejszościowych w celu zapewnienia równego dostępu do kształcenia; zachęca Komisję i państwa członkowskie, aby wspierały prawo osób należących do mniejszości narodowych lub etnicznych mieszkających na obszarach o znacznej liczbie takich mniejszości, w tym na obszarach wiejskich lub na obszarach o szeroko rozproszonych osadach, do pobierania nauki w języku mniejszościowym, w szczególności w języku ojczystym, o ile istnieje wystarczające zapotrzebowanie; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zadbania, by przez reformy edukacji i politykę edukacyjną nie ograniczano prawa do pobierania nauki w języku mniejszościowym;

61. zachęca Komisję i państwa członkowskie, aby promowały dostępność zintegrowanego wsparcia w wymiarze wertykalnym dla języków mniejszościowych i regionalnych w systemach edukacji, szczególnie przez utworzenie w ministerstwach edukacji państw członkowskich, a także w Komisji jednostek odpowiedzialnych za włączenie nauczania języków mniejszościowych i regionalnych do programów nauczania; zachęca państwa członkowskie do promowania ciągłości ścieżki kształcenia w językach mniejszościowych, począwszy od edukacji przedszkolnej aż po szkolnictwo wyższe;

62. podkreśla, że szkolenie nauczycieli i dostęp do wysokiej jakości podręczników i materiałów dydaktycznych to zasadnicze warunki wstępne zapewnienia uczniom kształcenia na wysokim poziomie; uważa, że programy nauczania, materiały edukacyjne i podręczniki do historii powinny zapewniać uczciwy, dokładny i bogaty w informacje obraz społeczeństwa i kultury grup mniejszościowych; zauważa, że powszechnie znanym, wymagającym rozwiązaniem problemu związanym z nauczaniem języka mniejszościowego jest niewystarczająca dostępność wysokiej jakości materiałów dydaktycznych oraz odpowiednio wykwalifikowanych nauczycieli języka mniejszościowego; zauważa, że wielowymiarowe nauczanie historii powinno stanowić wymóg we wszystkich szkołach, zarówno w społecznościach mniejszościowych, jak i większościowych; zwraca uwagę na znaczenie opracowania szkoleń dla nauczycieli stosownie do potrzeb związanych z nauczaniem na różnych poziomach i w różnych rodzajach szkół;

63. podkreśla, że nauczanie języków mniejszościowych przyczynia się do wzajemnego zrozumienia między większościami i mniejszościami oraz zbliża społeczności; zachęca państwa członkowskie, aby stosowały środki pozytywne w celu zapewnienia odpowiedniej reprezentacji mniejszości w edukacji, a także w administracji publicznej i agencjach wykonawczych na szczeblu krajowym, regionalnym i gminnym;

64. wzywa Komisję do szerszego propagowania programów skupiających się na wymianie doświadczeń i najlepszych praktyk dotyczących edukacji w językach regionalnych i mniejszościowych w Europie; wzywa UE i Komisję do położenia większego nacisku na języki regionalne i mniejszościowe w przyszłej edycji programów Erasmus+, Kreatywna Europa i Europa dla Obywateli na podstawie nowych wieloletnich ram finansowych (WRF);

65. wyraża głębokie ubolewanie wobec faktu, że w niektórych państwach członkowskich uczniowie należący do mniejszości nie są przyjmowani do placówek powszechnego systemu oświaty, lecz umieszczani w szkołach specjalnych z uzasadnieniem, że nie znają wystarczająco języka, w którym prowadzone są lekcje; przypomina, że kształcenie w języku mniejszościowym lub przynależność do konkretnej mniejszości nie mogą być wykorzystywane jako pretekst do segregacji dzieci ze względu na tożsamość; wzywa państwa członkowskie, aby powstrzymały się od tego rodzaju segregacji i podjęły wystarczające działania umożliwiające tym uczniom udział w lekcjach prowadzonych w szkołach powszechnych; zachęca państwa członkowskie, aby rozważyły wprowadzenie do programów nauczania tematyki podstawowych praw człowieka, a w szczególności praw mniejszości, w celu promowania różnorodności kulturowej i tolerancji poprzez edukację;

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

Prawa językowe

66. zwraca uwagę, że język stanowi zasadniczy aspekt tożsamości kulturowej oraz praw człowieka przysługujących mniejszościom; podkreśla, że należy wspierać prawo do używania języka mniejszościowego zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym oraz bez dyskryminacji, na obszarach zamieszkałych przez znaczną liczbę osób należących do mniejszości, zapewnić możliwość przekazywania języków z pokolenia na pokolenia oraz chronić różnorodność językową w Unii; wzywa Komisję, aby wzmocniła plan zakładający wspieranie nauczania i używania języków regionalnych, jako potencjalny sposób na walkę z dyskryminacją językową w UE, oraz aby wspierała różnorodność językową; przypomina, że promowanie znajomości języków mniejszościowych wśród osób nienależących do danej mniejszości jest sposobem wspierania wzajemnego zrozumienia i uznawania;

67. podkreśla, że w rezolucji z dnia 11 września 2013 r. w sprawie języków europejskich zagrożonych wymarciem oraz różnorodności językowej w Unii Europejskiej⁽¹⁾ Parlament przypomniał, iż Komisja powinna zwrócić uwagę na to, że polityka niektórych państw członkowskich i regionów stwarza zagrożenie dla zachowania języków istniejących na ich poszczególnych obszarach, nawet jeżeli języki te nie należą do zagrożonych w kontekście europejskim; wzywa Komisję do przeanalizowania przeszkód administracyjnych i prawnych przeszkód utrudniających używanie danych języków;

68. zauważa, że w UE oprócz 24 języków urzędowych występuje 60 innych języków, które także stanowią część jej dziedzictwa kulturowego i językowego oraz którymi w danych regionach lub grupach posługuje się 40 mln ludzi; zauważa, że wielojęzyczność Unii Europejskiej jest wyjątkowa na tle innych organizacji międzynarodowych; zwraca uwagę, że zasada wielojęzyczności jest zapisana w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, która zobowiązuje UE do poszanowania różnorodności językowej oraz do wspierania bogatego dziedzictwa językowego i kulturowego Europy przez promowanie nauki języków i różnorodności językowej;

69. zachęca Komisję i państwa członkowskie, aby w przypadku organów administracyjnych i organizacji usług publicznych umożliwiły i promowały używanie języków regionalnych lub mniejszościowych w praktyce zgodnie z zasadą proporcjonalności, np. w relacjach między osobami i organizacjami prywatnymi a organami publicznymi; zachęca państwa członkowskie do udostępniania informacji i usług publicznych w tych językach, w tym w internecie, na obszarach zamieszkałych przez znaczną liczbę osób należących do mniejszości narodowych i etnicznych;

70. zachęca państwa członkowskie, by wspierały dostęp do języków mniejszościowych i regionalnych przez finansowanie i wspieranie działalności w dziedzinie tłumaczeń, tworzenia dubbingu i napisów dialogowych oraz kodyfikację odpowiedniej i niedyskryminującej terminologii w rejestrach administracyjnych, handlowych, gospodarczych, społecznych, technicznych i prawnych;

71. zachęca organy samorządowe na danych obszarach do zadbania o używanie języków regionalnych i mniejszościowych; zachęca państwa członkowskie do wykorzystywania dobrych praktyk, które istnieją już w państwach członkowskich, jako wytycznych;

72. zachęca Komisję i państwa członkowskie, aby promowały używanie języków regionalnych lub mniejszościowych na poziomie lokalnym i regionalnym; w tym celu usilnie zachęca władze samorządowe do zadbania o to, by języki te były używane w praktyce;

73. zachęca Komisję i państwa członkowskie do zadbania, by na obszarach zamieszkiwanych przez znaczną liczbę osób należących do mniejszości oznakowania i etykiety dotyczące bezpieczeństwa i ochrony, ważne obowiązkowe instrukcje i ogłoszenia publiczne mające znaczenie dla obywateli, bez względu na to, czy są podawane przez organy publiczne, czy przez sektor prywatny, oraz nazwy miejsc i oznaczenia topograficzne były zapisywane w prawidłowej formie i dostępne w językach powszechnie używanych w danym regionie, w tym na znakach wskazujących na wjazd do miejscowości lub wyjazd z miejscowości i na wszystkich innych znakach drogowych zawierających informacje;

74. zwraca uwagę, że wizualna reprezentacja języków regionalnych i mniejszościowych – znaki drogowe, nazwy ulic, nazwy instytucji administracyjnych, publicznych i handlowych itd. – ma zasadnicze znaczenie dla wspierania i ochrony praw mniejszości narodowych i etnicznych, jako że odzwierciedla i podnosi rangę języków regionalnych i mniejszościowych, zachęcając osoby należące do mniejszości narodowych i etnicznych do stosowania, ochrony i rozwijania konkretnej tożsamości językowej i praw językowych i do wyrażania wieloetnicznej tożsamości lokalnej, a także wzmacniając ich poczucie odpowiedzialności wynikające z przynależności do grup funkcjonujących w społeczności lokalnej lub regionalnej;

⁽¹⁾ Dz.U. C 93 z 9.3.2016, s. 52.

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

75. wzywa państwa członkowskie do niestosowania lub do zniesienia praktyk prawnych uniemożliwiających dostęp mniejszości do pełnego zakresu zawodów wykonywanych w danym państwie; wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania odpowiedniego dostępu do usług prawnych i wymiaru sprawiedliwości; podkreśla, że przedstawiciele mniejszości powinni zostać wyraźnie poinformowani o procedurach obowiązujących na podstawie prawa krajowego, jeżeli doszło do naruszenia ich praw jako osób należących do mniejszości;

76. zachęca Komisję i państwa członkowskie do uznania, że każda osoba należąca do mniejszości narodowej ma prawo do używania swojego nazwiska (patronimiku) i imion w języku mniejszościowym oraz do ich oficjalnego uznania, w tym w kontekście swobody przemieszczania się w UE;

77. zachęca Komisję i państwa członkowskie do podjęcia działań mających na celu usunięcie przeszkód administracyjnych i finansowych, które mogą narażać na szwank różnorodność językową na poziomie europejskim i krajowym, a także utrudniać korzystanie z praw językowych przysługujących osobom należącym do mniejszości narodowych i etnicznych oraz stosowanie tych praw; apeluje do państw członkowskich, aby położyły kres praktykom dyskryminacyjnym pod względem językowym;

Podsumowanie

78. wzywa Komisję do opracowania wspólnych ram dotyczących unijnych minimalnych norm ochrony mniejszości; zaleca, aby w ramach tych przewidziano mierzalne etapy pośrednie będące przedmiotem regularnych sprawozdań oraz obejmowały co najmniej:

- opracowanie – we współpracy z różnymi zainteresowanymi stronami zaangażowanymi w ochronę praw mniejszości – wytycznych odzwierciedlających dobre praktyki w państwach członkowskich;
- zalecenie Komisji, z uwzględnieniem istniejących środków krajowych, pomocniczości i proporcjonalności;
- wniosek ustawodawczy dotyczący dyrektywy, sporządzony po odpowiedniej ocenie skutków, zgodnie z zasadami pomocniczości i proporcjonalności obowiązującymi w państwach członkowskich i na podstawie wyżej wymienionych punktów, dotyczący minimalnych norm odnoszących się do mniejszości w UE, w tym jasnych poziomów referencyjnych i sankcji;

79. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zadbania, aby te ramy obejmowały gromadzenie danych, a także metodykę monitorowania i sprawozdawczości w oparciu o prace w terenie ukierunkowaną na kwestie finansowe i jakościowe, gdyż elementy te wspierają skuteczną politykę opartą na udokumentowanych faktach i mogą przyczynić się do poprawy skuteczności wprowadzanych strategii, działań i środków;

o

o o

80. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej, rządowi i parlamentom państw członkowskich i państw kandydujących, OBWE, OECD, Radzie Europy i Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0448

Cyfryzacja na rzecz rozwoju: ograniczenie ubóstwa za pomocą technologii**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie cyfryzacji na rzecz rozwoju: ograniczenie ubóstwa za pomocą technologii (2018/2083(INI))**

(2020/C 363/04)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 208, 209, 210, 211 i 214 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając szczyt Organizacji Narodów Zjednoczonych na temat zrównoważonego rozwoju i dokument końcowy przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 25 września 2015 r. pt. „Przekształćmy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”, jak również 17 celów zrównoważonego rozwoju,
- uwzględniając Europejski konsensus w sprawie rozwoju: „Nasz świat, nasza godność, nasza przyszłość”⁽¹⁾, przyjęty w maju 2017 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 14 października 2015 r. zatytułowany „Handel z korzyścią dla wszystkich – W kierunku bardziej odpowiedzialnej polityki handlowej i inwestycyjnej” (COM(2015)0497),
- uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z dnia 2 maja 2017 r. pt. „Cyfryzacja na rzecz rozwoju: uwzględnianie technologii i usług cyfrowych w unijnej polityce rozwojowej (SWD(2017)0157),
- uwzględniając strategię jednolitego rynku cyfrowego dla Europy, przyjętą w maju 2015 r.,
- uwzględniając Europejski plan inwestycji zewnętrznych,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z wdrażania strategii polityki handlowej „Handel z korzyścią dla wszystkich – Kształtowanie nowoczesnej polityki handlowej w celu wykorzystania możliwości płynących z globalizacji” (COM(2017)0491),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 grudnia 2017 r. „W kierunku aktu o jednolitym rynku cyfrowym”⁽²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 grudnia 2015 r. w sprawie przygotowań do Światowego Szczytu Humanitarnego: wyzwania i szanse w zakresie pomocy humanitarnej⁽³⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 13 maja 2014 r. zatytułowany „Większa rola sektora prywatnego w osiągnięciu trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu w krajach rozwijających się” (COM(2014)0263),
- uwzględniając konkluzje Rady z listopada 2017 r. w sprawie cyfryzacji na rzecz rozwoju,
- uwzględniając 11. konferencję ministerialną WTO, która odbyła się w Buenos Aires (Argentyna) w dniach 10–13 grudnia 2017 r.,
- uwzględniając inicjatywy Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego wspierające kraje rozwijające się (ITU-D),
- uwzględniając Umowę o technologii informacyjnej Światowej Organizacji Handlu (ITA),
- uwzględniając deklarację ministerialną złożoną w 2016 r. w Cancún przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) w sprawie gospodarki cyfrowej,

⁽¹⁾ Dz.U. C 210 z 30.6.2017, s. 1.⁽²⁾ Dz.U. C 369 z 11.10.2018, s. 22.⁽³⁾ Dz.U. C 399 z 24.11.2017, s. 106.

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

- uwzględniając wspólną deklarację ministrów ds. technologii informacyjno-komunikacyjnych grupy G7 na posiedzeniu w Takamatsu (Japonia) w dniach 29 i 30 kwietnia 2016 r.,
  - uwzględniając inicjatywę Konferencji Narodów Zjednoczonych do spraw Handlu i Rozwoju (UNCTAD) pt. „Handel elektroniczny z korzyścią dla wszystkich”,
  - uwzględniając konwencję o prawach osób niepełnosprawnych oraz załączony do niej protokół fakultatywny (A/RES/61/106),
  - uwzględniając art. 52 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rozwoju (A8-0338/2018),
- A. mając na uwadze, że w konsensusie europejskim w sprawie rozwoju z 2017 r. podkreśla się znaczenie technologii i usług informacyjno-komunikacyjnych jako czynników umożliwiających zrównoważony rozwój i wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu;
- B. mając na uwadze, że strategia Komisji w sprawie cyfryzacji na rzecz rozwoju (D4D) obejmuje wzrost gospodarczy i prawa człowieka, zdrowie, edukację, rolnictwo i bezpieczeństwo żywnościowe, podstawową infrastrukturę, gospodarkę wodną i infrastrukturę sanitarną, zarządzanie, ochronę socjalną, a także cele przekrojowe w zakresie płci i środowiska;
- C. mając na uwadze, że technologie cyfrowe oferują możliwość zapewnienia zrównoważonego charakteru i ochrony środowiska; mając jednak na uwadze, że do produkcji sprzętu cyfrowego używa się niektórych rzadkich metali o niewielkich możliwościach recyklingu i ograniczonych dostępnych rezerwach, a odpady elektroniczne i elektryczne stanowią wyzwanie środowiskowe i zdrowotne; mając na uwadze, że według wspólnego badania Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska (UNEP) i Interpolu⁽¹⁾ zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (WEEE) stanowi jeden z głównych obszarów przestępczości przeciwko środowisku naturalnemu;
- D. mając na uwadze, że według zaktualizowanej wersji bazy danych Banku Światowego „Identification for Development Global Dataset (ID4D)” z 2017 r. szacuje się, że 1,1 mld ludzi na całym świecie nie jest w stanie oficjalnie potwierdzić swojej tożsamości, w tym rejestracji urodzenia, przy czym 78 % tych osób mieszka w Afryce Subsaharyjskiej i w Azji; mając na uwadze, że stanowi to główną przeszkodę w realizacji celu zrównoważonego rozwoju 16.9, ale także w byciu podmiotem w środowisku cyfrowym i w czerpaniu z niego korzyści;
- E. mając na uwadze, że technologie cyfrowe są wyraźnie wymienione w pięciu celach należących do celów zrównoważonego rozwoju (cel 4 dotyczący edukacji, cel 5 dotyczący równości płci, cel 8 dotyczący godnej pracy i wzrostu gospodarczego, cel 9 dotyczący infrastruktury, przemysłowienia i innowacji oraz cel 17 dotyczący partnerstw);
- F. mając na uwadze, że w celach zrównoważonego rozwoju podkreślono, iż zapewnienie mieszkańcom krajów najsłabiej rozwiniętych powszechnego i przystępnego cenowo dostępu do internetu do 2020 r. będzie miało zasadnicze znaczenie dla wspierania rozwoju, ponieważ rozwój gospodarki cyfrowej może stymulować godziwe zatrudnienie i wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, wielkość eksportu i jego dywersyfikację;
- G. mając na uwadze, że według UNCTAD cyfryzacja w coraz większym stopniu prowadzi do powstawania monopolu i stwarza nowe wyzwania dla polityki antymonopolowej i polityki konkurencji zarówno w krajach rozwijających się, jak i w krajach rozwiniętych⁽²⁾;
- H. mając na uwadze, że podczas ogólnego przeglądu wdrażania wyników Światowego Szczytu Społeczeństwa Informacyjnego⁽³⁾ Zgromadzenie Ogólne ONZ zobowiązało się wykorzystać potencjał technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu osiągnięcia celów Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i innych celów rozwoju uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym, zauważając, że technologie informacyjno-komunikacyjne mogą przyspieszyć postępy we wszystkich 17 celach zrównoważonego rozwoju;

⁽¹⁾ Badanie UNEP-INTERPOL pt. „The Rise of Environmental Crime: a growing Threat to Natural Resources, Peace, Development and Security” [Wzrost przestępczości przeciwko środowisku naturalnemu – rosnące zagrożenie dla zasobów naturalnych, pokoju, bezpieczeństwa i rozwoju] (2016).

⁽²⁾ UNCTAD, „Współpraca cyfrowa Południa z Południem na rzecz industrializacji – program integracji regionalnej” (2017).

⁽³⁾ Zgromadzenie Ogólne ONZ, GA/RES/70/125.

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

- I. mając na uwadze, że łączność pozostaje wyzwaniem i problemem leżącym u podstaw różnego rodzaju przepaści cyfrowej zarówno w zakresie dostępu do technologii informacyjno-komunikacyjnych, jak i korzystania z nich;
- J. mając na uwadze, że tempo rozwoju gospodarki cyfrowej oraz znaczne braki, jakie występują w gospodarce cyfrowej krajów rozwijających się w zakresie rozwoju bezpiecznej polityki krajowej, regulacji i ochrony konsumentów, wskazują na pilną potrzebę działań w zakresie budowania zdolności i wsparcia technicznego dla krajów rozwijających się, a zwłaszcza dla krajów najsłabiej rozwiniętych;
- K. mając na uwadze, że znajomość technologii cyfrowych i umiejętności w tym zakresie mają kluczowe znaczenie dla rozwoju społecznego i osobistego oraz postępu, a także dla promowania przedsiębiorczości i budowania silnej gospodarki cyfrowej;
- L. mając na uwadze, że cyfryzacja powinna również pomóc w poprawie niesienia pomocy humanitarnej i odporności, zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i wsparcia przejściowego łączącego pomoc humanitarną ze wsparciem na rzecz rozwoju w warunkach niestabilnej sytuacji i konfliktów;
- M. mając na uwadze, że ponad połowa ludności na świecie nadal pozostaje poza internetem, a postęp w dążeniu do osiągnięcia celu zrównoważonego rozwoju 9 dotyczącego znacznego zwiększenia dostępu do technologii informacyjno-komunikacyjnych, a także dążenia do zapewnienia powszechnego i przystępnego cenowo dostępu do internetu w krajach najsłabiej rozwiniętych do 2020 r. są powolne;
- N. mając na uwadze, że na całym świecie występuje ogromny wzrost usług łączności mobilnej, a liczba użytkowników łączności mobilnej przekracza obecnie liczbę osób mających dostęp do energii elektrycznej, urządzeń sanitarnych lub czystej wody;
- O. mając na uwadze, że innowacje humanitarne muszą być zgodne z zasadami humanitarnymi (humanitaryzm, neutralność, bezstronność i niezależność) oraz z zasadą godności;
- P. mając na uwadze, że innowacje humanitarne muszą być prowadzone w celu propagowania praw, godności i zdolności ludności otrzymującej pomoc, a wszyscy członkowie społeczności dotkniętej kryzysem powinni mieć możliwość korzystania z innowacji bez dyskryminacyjnych barier w korzystaniu z nich;
- Q. mając na uwadze, że należy wykorzystywać analizę ryzyka i ograniczanie ryzyka w celu zapobiegania nieumyślnym szkodom, w tym szkodom naruszającym prywatność i bezpieczeństwo danych oraz wpływającym na lokalne gospodarki;
- R. mając na uwadze, że eksperymenty, projekty pilotażowe i próby muszą być prowadzone zgodnie z uznanymi międzynarodowo normami etycznymi;

Potrzeba wsparcia cyfryzacji w krajach rozwijających się

1. z zadowoleniem przyjmuje strategię Komisji w sprawie cyfryzacji na rzecz rozwoju (D4D), w zakresie, w jakim włącza ona technologie cyfrowe w główny nurt unijnej polityki rozwoju, co powinno mieć na celu przyczynianie się do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju; podkreśla, jak ważne jest wzmocnienie cyfryzacji koncentrującej się na celach zrównoważonego rozwoju; przypomina, że rewolucja cyfrowa stawia społeczeństwa przed szeregiem nowych wyzwań, wiążących się zarówno z ryzykiem, jak i możliwościami;
2. przypomina, że technologie i usługi cyfrowe mają ogromny potencjał w osiąganiu celów zrównoważonego rozwoju, pod warunkiem że zostaną podjęte działania w celu rozwiązania problemu negatywnych skutków technologii, takich jak automatyzacja miejsc pracy wpływająca na szanse na zatrudnienie, wykluczenie cyfrowe i nierówność cyfrowa, bezpieczeństwo cybernetyczne, ochrona danych i kwestie regulacyjne; przypomina, że każda strategia cyfrowa musi być w pełni zgodna z Agendą na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i przyczyniać się do jej realizacji, w szczególności zaś do realizacji celu 4 dotyczącego edukacji wysokiej jakości, celu 5 dotyczącego zapewnienia równości płci i wzmocnienia pozycji wszystkich kobiet i dziewcząt, celu 8 dotyczącego godnej pracy i wzrostu gospodarczego oraz celu 9 dotyczącego przemysłu, innowacji i infrastruktury; przypomina, że jeżeli cele zrównoważonego rozwoju mają zostać osiągnięte do 2030 r., potrzebne jest wzmocnione partnerstwo globalne, krajowe, regionalne i lokalne między podmiotami rządowymi, naukowymi, gospodarczymi i podmiotami społeczeństwa obywatelskiego;

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

3. zwraca uwagę, że pomimo wzrostu rozpowszechnienia internetu wiele krajów rozwijających się i gospodarek wschodzących pozostaje w tyle pod względem korzystania z cyfryzacji, wiele osób nadal nie ma dostępu do technologii informacyjno-komunikacyjnych, a między poszczególnymi krajami oraz między obszarami miejskimi i wiejskimi istnieją duże różnice; przypomina, że technologia cyfrowa jest narzędziem, a nie celem, i uważa, że w związku z ograniczeniami finansowymi należy priorytetowo traktować najbardziej skuteczne sposoby osiągania celów zrównoważonego rozwoju, a w niektórych krajach, nawet jeśli cyfryzacja może być przydatna, nadal konieczne jest zapewnienie zaspokojenia podstawowych potrzeb ludzkich, zwłaszcza w zakresie dostępu do żywności, energii, wody, urzędzeń sanitarnych, edukacji i opieki zdrowotnej, co podkreślono w sprawozdaniu ONZ w sprawie celów zrównoważonego rozwoju z 2017 r.; uważa jednak, że warunki rozwoju cyfrowego muszą być spełnione na etapie projektowania infrastruktury, nawet jeśli jej wdrożenie następuje na późniejszym etapie;

4. podkreśla, że wszelkie strategie w zakresie handlu elektronicznego muszą być w pełni zgodne z zasadą spójności polityki na rzecz rozwoju, która ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju; podkreśla, że dostęp do łączności internetowej i elektronicznych metod płatności, które są wiarygodne i zgodne z normami międzynarodowymi, z przepisami dotyczącymi ochrony konsumentów towarów i usług online, prawami własności intelektualnej, zasadami w zakresie ochrony danych osobowych oraz przepisami podatkowymi i celnymi właściwymi dla handlu elektronicznego mają kluczowe znaczenie dla umożliwienia handlu cyfrowego, zrównoważonego rozwoju i wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu; zwraca w związku z tym uwagę na potencjał umowy o ułatwieniach w handlu w zakresie wspierania inicjatyw cyfrowych w krajach rozwijających się na rzecz ułatwienia handlu transgranicznego;

5. wzywa do opracowania planu działania na rzecz innowacji technicznych w zakresie pomocy humanitarnej, aby zapewnić przestrzeganie zasad prawnych i etycznych określonych w dokumentach takich jak nowy konsensus europejski w sprawie rozwoju – „Nasz świat, nasza godność, nasza przyszłość” i „Przekształcamy nasz świat: program działań na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030”;

6. podkreśla, że wszystkie aspekty innowacji humanitarnych powinny podlegać ocenie i monitorowaniu, w tym ocenie pierwotnych i wtórnych skutków procesu innowacji; podkreśla, że przed rozpoczęciem projektów w zakresie innowacji humanitarnych i cyfryzacji należy przeprowadzić przegląd etyczny i analizę ryzyka i w stosownych przypadkach włączyć ekspertów zewnętrznych lub ekspertów stron trzecich;

7. wzywa do wdrożenia w działaniach zewnętrznych UE zasad zawartych w strategii jednolitego rynku cyfrowego dla Europy poprzez wspieranie ram regulacyjnych partnerów UE;

8. wzywa do zapewnienia w ramach wieloletnich ram finansowych (WRF) na lata 2021–2027 wystarczających środków finansowych, aby umożliwić racjonalizację technologii cyfrowych we wszystkich obszarach polityki rozwoju;

9. zauważa, że wprowadzenie technologii cyfrowej w krajach rozwijających się często wykracza poza tworzenie instytucji państwowych, regulacji prawnych oraz innych mechanizmów, które mogłyby pomóc w radzeniu sobie z pojawiającymi się wyzwaniami, w szczególności dotyczącymi bezpieczeństwa cybernetycznego; podkreśla znaczenie pogłębienia współpracy między naukowcami i innowatorami na szczeblu międzyregionalnym oraz zachęca do prowadzenia badań i podejmowania działań na rzecz rozwoju, które wspierają postęp naukowy oraz transfer technologii i wiedzy fachowej; apeluje, aby w przyszłej umowie po wygaśnięciu umowy z Kotonu wyraźnie uwzględniano cyfryzację jako czynnik umożliwiający zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu, zgodnie z wytycznymi negocjacyjnymi;

10. wzywa do podejmowania dalszych wspólnych działań w ramach współpracy w dziedzinie infrastruktury cyfrowej, ponieważ powinno to stać się jednym z kluczowych działań w ramach partnerstwa UE z organizacjami regionalnymi, w szczególności z Unią Afrykańską; podkreśla znaczenie pomocy technicznej i przekazywania wiedzy fachowej instytucjom opracowującym politykę cyfrową na szczeblu krajowym, regionalnym i kontynentalnym;

11. wzywa do włączenia cyfryzacji do krajowych strategii rozwoju państw członkowskich;

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

12. apeluje o bardziej skoordynowany i całościowy międzysektorowy wysiłek ze strony społeczności międzynarodowej, w tym podmiotów niepaństwowych, takich jak przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego, trzeciego sektora, przedsiębiorstw prywatnych i środowisk akademickich, w celu zagwarantowania, że przejście na bardziej cyfrową gospodarkę nie pozostawi nikogo w tyle i przyczyni się do osiągnięcia celów agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju, zagwarantowania dostępu do technologii i usług cyfrowych wszystkim podmiotom gospodarczym i obywatelom oraz uniknięcia nadmiaru różnych podejść, co prowadziłoby do niekompatybilności, powielania lub luk w przepisach; wzywa do poprawy powiązań politycznych między UE, państwami członkowskimi i innymi właściwymi podmiotami w celu zwiększenia koordynacji, komplementarności i tworzenia synergii;

13. podkreśla, że technologia, sztuczna inteligencja i automatyka już zastępują niektóre miejsca pracy wymagające niskich i średnich kwalifikacji; wzywa Komisję do promowania cyfryzacji skoncentrowanej na celach zrównoważonego rozwoju i podkreśla, że finansowana przez państwo podstawowa ochrona socjalna jest niezbędna do rozwiązania problemu niektórych negatywnych skutków nowych technologii, aby przezwyciężyć zmiany na światowych rynkach pracy i w międzynarodowym podziale pracy, dotyczące szczególnie nisko wykwalifikowanych pracowników w krajach rozwijających się;

14. wzywa sektor prywatny do odpowiedzialnego przyczyniania się do cyfryzacji na rzecz rozwoju poprzez technologie i innowacje, wiedzę fachową, inwestycje, zarządzanie ryzykiem, zrównoważone modele biznesowe i wzrost, które to elementy powinny obejmować zapobieganie, ograniczanie, naprawę, recykling i ponowne wykorzystanie surowców;

15. ubolewa nad faktem, że mniej niż połowa wszystkich krajów rozwijających się posiada przepisy o ochronie danych i zachęca UE, aby, opierając się na swoim doświadczeniu i przepisach prawnych, które uznawane są na szczeblu międzynarodowym za wzór w tej dziedzinie, zapewniła właściwym organom wsparcie techniczne przy opracowywaniu takich przepisów; podkreśla konieczność uwzględnienia kosztów, jakie mogą się pojawić w związku z ujednoczeniem takich przepisów, w szczególności dla MŚP; zauważa, że z uwagi na transgraniczny charakter technologii cyfrowych przepisy o ochronie danych nie powinny nazbyt odbiegać od siebie, ponieważ powodowałyby to niespójności;

16. wzywa wszystkie zainteresowane strony do gromadzenia, przetwarzania, analizowania i rozpowszechniania danych i statystyk na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i światowym w celu zapewnienia wysokiego poziomu ochrony danych zgodnie z odpowiednimi normami i instrumentami międzynarodowymi, a także w celu realizacji celów agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030; zauważa, że dzięki terminowemu i dokładnemu gromadzeniu danych możliwe jest prawidłowe monitorowanie na etapie wdrażania, dostosowanie polityki i interwencji w razie potrzeby, a także dokonanie oceny otrzymanych wyników i ich wpływu; przypomina jednak, że podczas gdy „rewolucja w zakresie danych” sprawia, że wytwarzanie i analizowanie danych pochodzących z wielu różnych źródeł jest łatwiejsze, szybsze i tańsze, wiąże się to z ogromnymi wyzwaniem w zakresie bezpieczeństwa i ochrony prywatności; podkreśla w związku z tym, że innowacje w zakresie gromadzenia danych w krajach rozwijających się nie powinny zastępować oficjalnych statystyk, lecz je uzupełniać;

17. ubolewa nad utrzymującą się w poszczególnych krajach przepaścią cyfrową ze względu na płeć, lokalizację, wiek, dochody, pochodzenie etniczne, stan zdrowia lub niepełnosprawność i inne czynniki o charakterze dyskryminacyjnym; podkreśla w związku z tym, że międzynarodowa współpraca na rzecz rozwoju powinna prowadzić do zwiększenia awansu społecznego i włączenia społecznego osób znajdujących się w niekorzystnej lub trudnej sytuacji, przy jednoczesnym promowaniu odpowiedzialnego korzystania z narzędzi cyfrowych i odpowiedniej wiedzy na temat możliwych zagrożeń; wzywa do wspierania innowacji dostosowanych do lokalnych potrzeb i przechodzenia na gospodarkę opartą na wiedzy;

18. wzywa w związku z tym do zwiększenia wysiłków na rzecz rozwiązania problemów wykluczenia cyfrowego poprzez kształcenie i szkolenie w zakresie podstawowych umiejętności cyfrowych, a także inicjatywy mające na celu ułatwienie właściwego korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz stosowania narzędzi cyfrowych przy wdrażaniu metod opartych na uczestnictwie, stosownie do wieku, sytuacji osobistej i pochodzenia, w tym również z uwzględnieniem osób starszych i niepełnosprawnych; zauważa, że międzynarodowa współpraca na rzecz rozwoju mogłaby wykorzystywać technologie cyfrowe na rzecz lepszej integracji grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, pod warunkiem że grupy te będą miały dostęp do technologii cyfrowych; z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy takie jak Afrykański Tydzień Kodowania, które przyczyniają się do wzmocnienia pozycji młodego pokolenia w Afryce poprzez promowanie umiejętności cyfrowych; podkreśla znaczenie e-uczenia się i nauczania na odległość w docieraniu do obszarów oddalonych i osób w każdym wieku;

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

19. wzywa do wprowadzenia umiejętności cyfrowych do programów nauczania na wszystkich poziomach kształcenia, od szkół podstawowych po uczelnie wyższe, w krajach rozwijających się z myślą o nabywaniu umiejętności potrzebnych do poprawy dostępu do informacji; uważa jednak, że narzędzia informacyjno-komunikacyjne i nowe technologie nie powinny zastępować rzeczywistych nauczycieli i szkół, lecz powinny być wykorzystywane jako sposób na poprawę dostępu do edukacji i poprawę jej jakości; podkreśla, że nowe technologie są kluczowym narzędziem w upowszechnianiu wiedzy, szkoleniu nauczycieli i zarządzaniu placówkami; podkreśla również potrzebę wzmocnienia lokalnych ośrodków szkoleniowych (w tym szkół programowania) w celu szkolenia programistów i zachęcania do tworzenia rozwiązań cyfrowych i aplikacji odpowiadających lokalnym potrzebom i rzeczywistemu zapotrzebowaniu;

20. podkreśla, że zmniejszenie przepaści cyfrowej wymaga wdrożenia infrastruktury odpowiedniej pod względem zasięgu o wysokiej jakości, przystępności cenowej, niezawodności i bezpieczeństwa, a także zapewnienia dostępu do niej, zwłaszcza na obszarach wiejskich i odległych; zauważa, że głównymi przyczynami utrudniającymi łączność są ubóstwo i brak podstawowych usług, a także słabo rozwinięte sieci naziemne, brak sprzyjającej polityki publicznej i sprzyjających ram regulacyjnych, wysokie opodatkowanie produktów i usług cyfrowych, niska konkurencja rynkowa i brak sieci energetycznej;

21. wyraża zaniepokojenie w związku z uzależnieniem technologicznym od niewielkiej liczby operatorów, a w szczególności od GAFA (Google, Apple, Facebooka i Amazon), i wzywa do opracowania rozwiązań alternatywnych w celu promowania konkurencji; zauważa, że cel ten mógłby być realizowany na zasadzie partnerstwa między UE a Afryką;

22. przypomina, że kraje rozwijające się nie są odporne na ataki cybernetyczne i zwraca uwagę na ryzyko zakłócenia stabilności gospodarczej, politycznej i demokratycznej w przypadku braku gwarancji bezpieczeństwa cyfrowego; wzywa wszystkie zainteresowane strony w połączonym cyfrowo świecie do podjęcia aktywnej odpowiedzialności poprzez przyjęcie praktycznych środków służących promowaniu większej świadomości i wiedzy w zakresie bezpieczeństwa cybernetycznego; w tym celu zwraca uwagę na znaczenie rozwoju kapitału ludzkiego na wszystkich poziomach w celu ograniczenia zagrożeń dla bezpieczeństwa cybernetycznego poprzez szkolenia, kształcenie i podnoszenie świadomości, a także ustanowienie odpowiednich przepisów karnych i ponadnarodowych ram zwalczania cyberprzestępczości, a także aktywne uczestnictwo w forach międzynarodowych, takich jak Światowe Forum OECD ds. Bezpieczeństwa Cyfrowego (OECD);

23. przypomina o potencjale cyfryzacji w zakresie zmniejszenia nierówności w integracji społecznej, dostępu do informacji i ograniczenia marginalizacji gospodarczej na obszarach oddalonych;

Cyfryzacja: narzędzie zrównoważonego rozwoju

24. z zadowoleniem przyjmuje plan inwestycji zewnętrznych UE, który promuje inwestycje w innowacyjne rozwiązania cyfrowe na rzecz lokalnych potrzeb, włączenia społecznego pod względem finansowym i tworzenia godnych miejsc pracy; zwraca uwagę, że cyfryzacja stwarza istotne możliwości inwestycyjne, i że w związku z tym łączenie instrumentów finansowych w oparciu o współpracę z europejskimi i międzynarodowymi instytucjami finansowymi oraz sektorem prywatnym stanowiłoby ważne narzędzie służące pozyskiwaniu środków finansowych;

25. wzywa Komisję do uruchomienia nowych inicjatyw, ze szczególnym naciskiem na rozwój infrastruktury cyfrowej, promowanie e-rządzenia i umiejętności cyfrowych, wzmacnianie gospodarki cyfrowej i wspieranie ekosystemów nowych przedsiębiorstw ukierunkowanych na realizację celów zrównoważonego rozwoju, w tym możliwości finansowania dla mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MMSPE) w celu umożliwienia im interakcji cyfrowej z przedsiębiorstwami wielonarodowymi oraz dostępu do globalnych łańcuchów wartości;

26. wzywa Komisję do dalszego uwzględniania technologii i usług cyfrowych w unijnej polityce rozwoju, zgodnie m.in. z agendą cyfryzacji na rzecz rozwoju; podkreśla potrzebę promowania korzystania z technologii cyfrowych w określonych obszarach polityki, w tym w dziedzinie e-rządzenia, rolnictwa, edukacji, gospodarki wodnej, zdrowia i energii;

27. wzywa Komisję do zwiększenia inwestycji w infrastrukturę cyfrową w krajach rozwijających się, aby zlikwidować znaczącą przepaść cyfrową w sposób skuteczny i oparty na zasadach;

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

28. przypomina, że MMŚP w krajach rozwijających się stanowią większość przedsiębiorstw i zatrudniają większość pracowników sektora produkcji i usług; przypomina, że ułatwianie prowadzenia dobrze uregulowanego transgranicznego handlu elektronicznego może mieć bezpośredni wpływ na poprawę warunków życia, wspieranie wyższych standardów życia oraz pobudzanie zatrudnienia i rozwoju gospodarczego; potwierdza wkład, jaki takie wysiłki mogą wnieść w dziedzinie równości płci, ponieważ duża liczba tych przedsiębiorstw jest własnością kobiet i jest przez nie prowadzona; podkreśla potrzebę ograniczenia prawnych, administracyjnych i społecznych barier dla przedsiębiorczości, zwłaszcza w odniesieniu do kobiet; wzywa do tego, by cyfryzacja służyła również promowaniu edukacji i budowania potencjału przedsiębiorczości w krajach rozwijających się, a jednocześnie stwarzała korzystne warunki dla przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw innowacyjnych;

29. podkreśla potrzebę zahamowania handlu minerałami, których eksploatacja służy do finansowania konfliktów zbrojnych lub odbywa się przy pomocy pracy przymusowej; przypomina, że koltan jest podstawowym surowcem stosowanym do produkcji wielu urządzeń elektronicznych (np. smartfonów) oraz że wojna domowa, która ogarnęła region Wielkich Jezior Afrykańskich i której przyczyną była eksploatacja i wydobycie koltanu oraz nielegalny handel tym surowcem, doprowadziła, w szczególności w Demokratycznej Republice Konga, do śmierci ponad 8 mln osób; wzywa do położenia kresu wykorzystywaniu dzieci w kopalniach koltanu oraz nielegalnemu handlowi tym surowcem, tak aby jego wydobycie i wprowadzanie do obrotu odbywało się w akceptowalny sposób i przynosiło korzyści miejscowej ludności;

30. podkreśla, że rolnictwo jako największy sektor gospodarki afrykańskiej może potencjalnie czerpać korzyści z technologii cyfrowych; podkreśla, że platformy cyfrowe mogą być wykorzystywane w krajach rozwijających się do informowania rolników o cenach rynkowych i kontaktowania ich z potencjalnymi nabywcami, a także do dostarczania praktycznych informacji na temat metod uprawy i tendencji rynkowych, informacji meteorologicznych oraz ostrzeżeń i porad dotyczących chorób roślin i zwierząt; podkreśla jednak, że w związku postępującym przekształcaniem się rolnictwa w rolnictwo oparte na wiedzy i zaawansowanych technologiach rolnictwo cyfrowe może również mieć ogromny destrukcyjny wpływ społeczny i środowiskowy w krajach rozwijających się, ponieważ dostęp do najnowszych technologii może pozostać ograniczony do dużych i zmechanizowanych gospodarstw rolnych produkujących na eksport i specjalizujących się w uprawach komercyjnych, podczas gdy ograniczona wiedza i umiejętności mogą prowadzić do jeszcze większej marginalizacji małych gospodarstw rolnych w krajach rozwijających się;

31. podkreśla, że finansowanie UE na rzecz rolnictwa w krajach rozwijających się musi być zgodne z transformacyjnym charakterem agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i porozumienia klimatycznego z Paryża, a w związku z tym z wnioskami zawartymi w międzynarodowej ocenie wpływu nauk i technologii rolniczych na rozwój (IAASTD) oraz z zaleceniami specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. prawa do pożywienia; podkreśla, że oznacza to uznanie wielofunkcyjności rolnictwa i szybkie przejście od upraw monokulturowych opartych na intensywnym stosowaniu środków chemicznych w kierunku zróżnicowanego i zrównoważonego rolnictwa bazującego na agroekologicznych praktykach rolniczych i wzmacniającego lokalne systemy żywnościowe i małe gospodarstwa rolne;

32. zwraca uwagę, że narzędzia informacyjno-komunikacyjne mogą być wykorzystywane do rozpowszechniania informacji, które mogą mieć kluczowe znaczenie zarówno w przypadku klęsk żywiołowych, jak i w sytuacjach nadzwyczajnych o charakterze technologicznym, oraz w warunkach niestabilnej sytuacji i konfliktów; podkreśla, że technologie cyfrowe mogą umożliwić społecznościom o niskich dochodach i innym najbardziej narażonym społecznościom dostęp do podstawowych usług wysokiej jakości (takich jak opieka zdrowotna, edukacja, woda, infrastruktura sanitarna i energia elektryczna), a także do pomocy humanitarnej i innych usług publicznych i prywatnych; podkreśla znaczenie przeciwdziałania dezinformacji w internecie (fałszywe informacje) i podkreśla potrzebę opracowania specjalnych programów skupiających się na umiejętności korzystania z mediów jako narzędzia do stawienia czoła tym wyzwaniom;

33. podkreśla, że innowacje technologiczne w dziedzinie pomocy humanitarnej mają priorytetowe znaczenie, zwłaszcza w kontekście przymusowych przesiedleń, w celu przyczynienia się do zrównoważonych rozwiązań, które zapewniają stabilność i godność życia ludzkiego i mogą ułatwiać powiązanie pomocy humanitarnej z pomocą rozwojową; z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy globalne na rzecz ułatwiania innowacji humanitarnych, takie jak światowy sojusz na rzecz innowacji humanitarnych (ang. Global Alliance for Humanitarian Innovation – GAHI), Fundusz na rzecz Innowacji Humanitarnych (ang. Humanitarian Innovation Fund – HIF) i „Global Pulse” pod egidą ONZ, oraz wzywa UE do promowania otwartych danych i do zdecydowanego wspierania globalnych społeczności twórców opracowujących oprogramowanie i projektantów, którzy tworzą praktyczną otwartą technologię z myślą o rozwiązaniu międzynarodowych problemów rozwojowych i humanitarnych;

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

34. podkreśla, że technologie cyfrowe, takie jak usługi SMS i aplikacje dla telefonów komórkowych, mogą oferować nowe, przystępne cenowo narzędzia przepływu ważnych informacji, które mogłyby być wykorzystywane przez osoby ubogie lub odizolowane i osoby niepełnosprawne; zwraca uwagę na potencjał technologii telefonii komórkowej, której zaletami mogą być między innymi niższe koszty dostępu ze względu na zwiększenie zasięgu sieci, przyjazność dla użytkownika oraz malejące koszty połączeń i wiadomości tekstowych; przypomina jednak, że telefony komórkowe stwarzają zagrożenie dla zdrowia i środowiska, zwłaszcza ze względu na wydobycie zasobów mineralnych oraz wzrost ilości odpadów elektronicznych i elektrycznych; podkreśla, że cyfryzacja może wzmocnić lub osłabić demokrację oraz wzywa UE do należytego uwzględnienia tego zagrożenia w celu kontrolowania niewłaściwego stosowania technologii cyfrowych podczas promowania wykorzystania innowacji technologicznych w ramach pomocy rozwojowej, a także do promowania zarządzania internetem;

35. podkreśla znaczenie tworzenia zrównoważonego ekosystemu dla gospodarki cyfrowej w celu ograniczenia wpływu na środowisko związane z cyfryzacją poprzez rozwój efektywnego wykorzystania zasobów zarówno w sektorze cyfrowym, jak i w sektorze energetycznym, zwłaszcza poprzez priorytetowe traktowanie gospodarki o obiegu zamkniętym; wzywa do ustanowienia europejskiego planu inwestycji zewnętrznych w celu wspierania odpowiedzialności producenta, w szczególności poprzez wspieranie MŚP, które opracowują możliwości ponownego wykorzystywania, napraw i renowacji, oraz wprowadzają systemy zwrotu do swojej działalności gospodarczej w celu usunięcia niebezpiecznych składników stosowanych w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym; apeluje o podnoszenie świadomości konsumentów na temat wpływu urządzeń elektronicznych na środowisko oraz o skuteczne zajęcie się kwestią odpowiedzialności przedsiębiorstw w produkcji sprzętu elektrycznego i elektronicznego; podkreśla również potrzebę wspierania działań prowadzących do gromadzenia danych statystycznych na temat zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz konieczność wspierania krajowych strategii politycznych w tej dziedzinie w krajach rozwijających się, aby pomóc w ograniczeniu powstawania odpadów elektrycznych i elektronicznych, zapobiegać nielegalnemu pozbywaniu się i niewłaściwemu przetwarzaniu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, promować recykling oraz tworzyć miejsca pracy w sektorze napraw i recyklingu;

36. przyznaje, że technologie cyfrowe zapewniają sektorowi energetycznemu innowacyjne narzędzia do optymalizacji wykorzystania zasobów; przypomina jednak, że technologie cyfrowe pozostawiają istotny ślad ekologiczny, gdyż prowadzą do zużywania zasobów energetycznych (szacuje się, że emisje CO₂, których źródłem są technologie cyfrowe, stanowią 2–5 % całkowitej emisji) i metali (takich jak srebro, kobalt, miedź i tantal), co podważa ich zrównoważony charakter w perspektywie długoterminowej; ponownie wskazuje na potrzebę zmiany modeli produkcji i konsumpcji w celu przeciwdziałania zmianie klimatu;

37. dostrzega potencjalną rolę technologii cyfrowej w promowaniu demokracji i udziału obywateli w procesach podejmowania decyzji;

38. podkreśla znaczenie tworzenia i wdrażania publicznych cyfrowych platform informacyjnych, dzięki którym obywatele mieliby więcej możliwości uzyskiwania wyczerpujących informacji o przysługujących im prawach i usługach, jakie państwo udostępnia swoim obywatelom;

39. podkreśla, że aplikacje administracji elektronicznej przyczyniają się do szybszego i tańszego udostępniania usług publicznych, poprawy spójności i zadowolenia obywateli, ułatwienia zaangażowania i działalności społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenia przejrzystości, a tym samym wnoszą istotny wkład w promowanie demokratyzacji i walkę z korupcją; podkreśla kluczową rolę technologii i cyfryzacji w skutecznej polityce fiskalnej i administracji w związku z tym, że umożliwiają one skuteczną mobilizację zasobów krajowych oraz walkę z oszustwami podatkowymi i uchylaniem się od opodatkowania; podkreśla, że konieczne jest stworzenie bezpiecznych tożsamości cyfrowych, ponieważ mogłoby to pomóc określić liczbę osób potrzebujących pewnych podstawowych usług;

40. wzywa do wykorzystywania możliwości stwarzanych przez technologię cyfrową jako środka służącego uzyskaniu poprawy w zakresie rejestracji dzieci w rejestrach urodzeń, zgonów i małżeństw; podkreśla, że według szacunków UNICEF-u w samej Afryce Subsaharyjskiej 95 mln dzieci nie zostało zarejestrowanych po urodzeniu⁽¹⁾, a przez to nie posiada aktu urodzenia oraz że fakt ten uniemożliwia prawne uznanie tych dzieci, a zatem nie istnieją one z punktu widzenia społecznego od momentu urodzenia i później jako osoby dorosłe, co zniekształca dane demograficzne krajów i ma poważne konsekwencje dla oceny potrzeb ludności, w szczególności w zakresie dostępu do edukacji i opieki zdrowotnej;

⁽¹⁾ <https://www.unicef.org/reports/state-worlds-children-2016>

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

41. uznaje centralną rolę technologii cyfrowej w zarządzaniu usługami zdrowotnymi, reagowaniu na sytuacje nadzwyczajne w przypadku epidemii, w upowszechnianiu kampanii na rzecz zdrowia publicznego, publicznym dostępie do opieki zdrowotnej, szkoleniach dla pracowników służby zdrowia, wspieraniu i promowaniu podstawowych badań naukowych oraz w rozwoju usług informacyjnych w zakresie zdrowia i e-zdrowia; wzywa w związku z tym decydentów do wprowadzenia odpowiednich ram politycznych i regulacyjnych w celu zwiększenia skali projektów w zakresie e-zdrowia; zwraca się do Komisji o zapewnienie niezbędnych środków finansowych w tym zakresie;

42. z zadowoleniem przyjmuje program internetowy „Akademia DEVCO”, który umożliwi szkolenie osób z krajów partnerskich UE w trybie on-line; wzywa do dalszego rozwijania programów szkoleniowych dla przywódców lokalnych oraz do ustanowienia procedur ubiegania się o dotacje UE, tak aby partnerzy ci mogli uzyskać jaśniejszy obraz oczekiwań, celów i warunków, a tym samym zwiększyć szanse na uzyskanie akceptacji dla swoich projektów; podkreśla, że takie inicjatywy, o ile będą łatwo dostępne, skuteczne i przydatne, będą miały pozytywny wpływ na wykorzystanie otrzymanej pomocy i na wizerunek UE wśród jej partnerów;

o

o o

43. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii Europejskiej do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz ESDZ.

Środa, 14 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0451

Wywóz broni: wdrażanie wspólnego stanowiska nr 2008/944/WPZiB

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie wywozu broni: wdrażanie wspólnego stanowiska nr 2008/944/WPZiB (2018/2157(INI))

(2020/C 363/05)

Parlament Europejski,

- uwzględniając zasady zawarte w art. 21 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), w szczególności wspieranie demokracji i państwa prawnego oraz utrzymanie pokoju, zapobieganie konfliktom i umacnianie bezpieczeństwa międzynarodowego,
- uwzględniając wspólne stanowisko Rady 2008/944/WPZiB z dnia 8 grudnia 2008 r. określające wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego (wspólne stanowisko) ⁽¹⁾,
- uwzględniając 19. sprawozdanie roczne przygotowane zgodnie z art. 8 ust. 2 wspólnego stanowiska ⁽²⁾,
- uwzględniając decyzję Rady (WPZiB) 2018/101 z dnia 22 stycznia 2018 r. w sprawie propagowania skutecznych kontroli wywozu broni ⁽³⁾ i decyzję Rady (WPZiB) 2017/915 z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie działań informacyjnych Unii wspierających wdrożenie Traktatu o handlu bronią ⁽⁴⁾,
- uwzględniając uaktualniony wspólny wykaz uzbrojenia Unii Europejskiej przyjęty przez Radę w dniu 26 lutego 2018 r. ⁽⁵⁾,
- uwzględniając przewodnik do wspólnego stanowiska określający wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego,
- uwzględniając Porozumienie z Wassenaar z dnia 12 maja 1996 r. w sprawie kontroli eksportu broni konwencjonalnej oraz towarów i technologii podwójnego zastosowania, wraz ze zaktualizowanymi w grudniu 2017 r. wykazami tych towarów i technologii oraz amunicji ⁽⁶⁾,
- uwzględniając ramy strategiczne i plan działania UE z dnia 25 czerwca 2012 r. w dziedzinie praw człowieka i demokracji, a w szczególności jego rezultat 11 lit. e), oraz Plan działania UE z dnia 20 lipca 2015 r. dotyczący praw człowieka i demokracji na lata 2015–2019, w szczególności jego cel 21 lit. d),
- uwzględniając Traktat o handlu bronią przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne ONZ dnia 2 kwietnia 2013 r. ⁽⁷⁾, który wszedł w życie 24 grudnia 2014 r.,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/43/WE z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie uproszczenia warunków transferów produktów związanych z obronnością we Wspólnocie ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. L 335 z 13.12.2008, s. 99.

⁽²⁾ Dz.U. C 56 z 14.2.2018, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 17 z 23.1.2018, s. 40.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 139 z 30.5.2017, s. 38.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 98 z 15.3.2018, s. 1.

⁽⁶⁾ <http://www.wassenaar.org/control-lists/>, „List of Dual-Use Goods and Technologies and Munitions List” [Wykaz towarów i technologii podwójnego zastosowania oraz wykaz amunicji], na podstawie Porozumienia z Wassenaar w sprawie kontroli eksportu broni konwencjonalnej oraz towarów i technologii podwójnego zastosowania.

⁽⁷⁾ Traktat o handlu bronią, ONZ, 13-27217.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 146 z 10.6.2009, s. 1.

Środa, 14 listopada 2018 r.

- uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 428/2009 z dnia 5 maja 2009 r. ustanawiające wspólnotowy system kontroli wywozu, transferu, pośrednictwa i tranzytu w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania⁽¹⁾, zmienione rozporządzeniem (UE) nr 599/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r., oraz wykaz produktów i technologii podwójnego zastosowania zawarty w załączniku I do tego rozporządzenia (zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie produktów podwójnego zastosowania”),
  - uwzględniając cele zrównoważonego rozwoju ONZ, zwłaszcza cel 16 dotyczący promowania pokojowych i inkluzywnych społeczeństw sprzyjających zrównoważonemu rozwojowi,
  - uwzględniając program działania ONZ na rzecz rozbrojenia („Zapewnienie naszej wspólnej przyszłości”),
  - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2134 z dnia 23 listopada 2016 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 1236/2005 w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania⁽²⁾,
  - uwzględniając sprawozdanie Biura Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw Człowieka dla Rady Praw Człowieka dotyczące wpływu transferu broni na korzystanie z praw człowieka⁽³⁾,
  - uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w tej sprawie, w szczególności rezolucję z dnia 13 września 2017 r.⁽⁴⁾ i rezolucję z dnia 17 grudnia 2015 r.⁽⁵⁾ w sprawie wdrażania wspólnego stanowiska,
  - uwzględniając wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego europejski program rozwoju przemysłu obronnego mający na celu wspieranie konkurencyjności i innowacyjności przemysłu obronnego UE (COM(2017)0294) oraz wniosek dotyczący rozporządzenia ustanawiającego Europejski Fundusz Obronny (COM(2018)0476),
  - uwzględniając swoje rezolucje w sprawie sytuacji humanitarnej w Jemenie z dnia 25 lutego 2016 r.⁽⁶⁾, 15 czerwca 2017 r.⁽⁷⁾ i 30 listopada 2017 r.⁽⁸⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 27 lutego 2014 r. w sprawie stosowania uzbrojonych dronów⁽⁹⁾,
  - uwzględniając sprawozdanie Rady Praw Człowieka z dnia 17 sierpnia 2018 r. dotyczące sytuacji w zakresie praw człowieka w Jemenie, w tym naruszeń i nadużyć od września 2014 r. (A/HRC/39/43),
  - uwzględniając art. 52 i art. 132 ust. 2 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A8-0335/2018),
- A. mając na uwadze, że art. 51 Karty Narodów Zjednoczonych przewiduje niezbywalne prawo do osobistej lub wspólnej obrony własnej;
- B. mając na uwadze, że wywóz i transfery broni wywierają niezaprzeczalny wpływ na prawa człowieka i bezpieczeństwo ludzkie, na rozwój społeczno-gospodarczy i demokrację; mając na uwadze, że wywóz broni przyczynia się także do powstawania okoliczności, w których ludzie są zmuszeni opuścić swoje kraje; mając na uwadze, że są to przesłanki dla ustanowienia rygorystycznego, przejrzystego, skutecznego, powszechnie akceptowanego i wspólnie stworzonego systemu kontroli zbrojeń;
- C. mając na uwadze, że wspólne stanowisko stanowi prawnie wiążące ramy określające osiem kryteriów, mając na uwadze, że jeśli kryteria te nie są spełnione, należy odmówić wydania zezwolenia na wywóz (kryteria 1–4) lub przynajmniej należy rozważyć odmowę (kryteria 5–8); mając na uwadze, że decyzja o transferze lub odmowie transferu wszelkich technologii wojskowych lub sprzętu wojskowego pozostaje w gestii każdego państwa członkowskiego zgodnie z art. 4 ust. 2 wspólnego stanowiska;

⁽¹⁾ Dz.U. L 134 z 29.5.2009, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 338 z 13.12.2016, s. 1.

⁽³⁾ A/HRC/35/8.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 337 z 20.9.2018, s. 63.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 399 z 24.11.2017, s. 178.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 35 z 31.1.2018, s. 142.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 331 z 18.9.2018, s. 146.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 356 z 4.10.2018, s. 104.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 285 z 29.8.2017, s. 110.

Środa, 14 listopada 2018 r.

- D. mając na uwadze, że ostatnie dane ⁽¹⁾ pokazują, iż wywóz broni z UE-28 stanowił w latach 2013–2017 ponad 27 % ogólnoświatowej wartości wywozu broni, co czyni UE drugim co do wielkości dostawcą broni na świecie, po Stanach Zjednoczonych (34 %), a przed Rosją (22 %); mając na uwadze, że w latach 2015 i 2016 odnotowano największą – od początku zbierania danych przez UE – liczbę wydanych zezwoleń na wywóz broni o łącznej wartości 195,95 mld EUR w 2015 r. oraz – zgodnie z najnowszym sprawozdaniem Grupy Roboczej ds. Wywozu Broni Konwencjonalnej (COARM) – o łącznej wartości 191,45 mld EUR w 2016 r. ⁽²⁾; mając na uwadze, że niestety dane z 2015 r. i 2016 r. są mylące i niedokładne, ponieważ liczba zezwoleń jest po części bardziej wyrazem woli niż dokładną liczbą wskazującą rzeczywisty wywóz, który ma się uwidocznić w najbliższej przyszłości;
- E. mając na uwadze, że sprawozdania roczne grupy roboczej COARM są jak dotąd jedynym instrumentem, którego celem jest monitorowanie stosowania wspólnego stanowiska; mając na uwadze, że sprawozdania te przyczyniają się do zwiększenia przejrzystości wywozu broni przez państwa członkowskie oraz że znacznie zwiększyła się liczba wytycznych i wyjaśnień w przewodnikach; mając na uwadze, że wspólne stanowisko przyczyniło się do zwiększenia dostępnych informacji w sprawie udzielania zezwoleń na wywóz broni;
- F. mając na uwadze, że zarówno globalne, jak i regionalne środowisko bezpieczeństwa znacznie się zmieniły, w szczególności w południowym i wschodnim sąsiedztwie Unii, co wypukla pilną potrzebę poprawy i zwiększenia bezpieczeństwa metodyk zapewniania informacji niezbędnych do sporządzania ocen ryzyka na potrzeby wydawania zezwoleń na wywóz;
- G. mając na uwadze, że zgodnie z art. 3 wspólnego stanowiska osiem kryteriów określa jedynie standardy minimalne i nie narusza prawa państw członkowskich do stosowania bardziej restrykcyjnych środków polityki kontroli zbrojeń; mając na uwadze, że proces decyzyjny prowadzący do wydania lub odmowy wydania zezwolenia na wywóz broni leży w wyłącznych kompetencjach państw członkowskich;
- H. mając na uwadze, że nie wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej przekazują pełne informacje grupie roboczej COARM; mając na uwadze, że ze względu na różne systemy gromadzenia danych i różne procedury przekazywania informacji w poszczególnych państwach członkowskich oraz ze względu na rozbieżności w interpretacji ośmiu kryteriów przez państwa członkowskie, zbiory danych są niepełne i różnią się, a praktyki w zakresie wywozu broni są bardzo rozbieżne; przypomina, że wymiana informacji musi odbywać się z poszanowaniem przepisów krajowych i procedur administracyjnych obowiązujących w poszczególnych krajach;
- I. mając na uwadze, że obecnie nie istnieje mechanizm ujednoliconej, niezależnej weryfikacji i sprawozdawczości w odniesieniu do przestrzegania ośmiu kryteriów wspólnego stanowiska;
- J. mając na uwadze, że w ostatnich latach przyjęto środki dotyczące handlu bronią strzelecką i lekką, w tym zaktualizowany wykaz towarów i technologii podwójnego zastosowania w ramach porozumienia z Wassenaar; mając na uwadze, że choć zaczęto uwzględniać takie kwestie, jak kontrola pośrednictwa w handlu bronią, licencjonowana produkcja poza UE i kontrola użytkowników końcowych oraz, w pewnym zakresie, zostały one objęte wspólnym stanowiskiem, wiele produktów, w szczególności z sektora towarów podwójnego zastosowania, cybertechnologii i technologii nadzoru, nadal nie jest objętych systemem kontroli;
- K. mając na uwadze, że 19. sprawozdanie roczne wskazuje, że 40,5 % zezwoleń na wywóz broni o wartości 77,5 mld EUR wydano na rzecz państw Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej, w większości do Arabii Saudyjskiej, Egiptu i Zjednoczonych Emiratów Arabskich (ZEA), których udział w tym wywozie wyniósł 57,9 mld EUR;
- L. mając na uwadze, że w niektórych przypadkach broń wywożona do niektórych krajów, na przykład do Arabii Saudyjskiej, Zjednoczonych Emiratów Arabskich i członków kierowanej przez Arabię Saudyjską koalicji, była wykorzystywana w konfliktach takich jak w Jemenie; mając na uwadze, że taki wywóz stanowi wyraźne naruszenie wspólnego stanowiska;

⁽¹⁾ „Trends in international arms transfers, 2017” [Tendencje w międzynarodowych transferach broni], SIPRI Fact Sheet, marzec 2018 r.

⁽²⁾ <http://enaat.org/eu-export-browser/licence.de.html>

Środa, 14 listopada 2018 r.

- M. mając na uwadze, że w rezolucji z dnia 25 lutego 2016 r. w sprawie sytuacji humanitarnej w Jemenie Parlament Europejski wezwał wiceprzewodniczącą Komisji/ wysoką przedstawiciel Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa do rozpoczęcia inicjatywy zmierzającej do nałożenia na Arabię Saudyjską unijnego embarga na broń;
- N. mając na uwadze, że broń objęta zezwoleniem na transfer przez państwa członkowskie UE, a następnie wykorzystywana w obecnym konflikcie w Jemenie ma katastrofalny wpływ na zrównoważony rozwój w tym kraju;
- O. mając na uwadze, że sektor obronny stał się centralnym elementem polityki UE, a globalna strategia UE stanowi, że „stabilny, innowacyjny i konkurencyjny europejski przemysł obronny ma kluczowe znaczenie dla strategicznej autonomii Europy i dla wiarygodnej WPBiO”⁽¹⁾; mając na uwadze, że wywóz uzbrojenia ma zasadnicze znaczenie dla wzmocnienia bazy technologiczno-przemysłowej europejskiego sektora obronnego oraz że przemysł obronny czuwa przede wszystkim nad zapewnieniem zdolności obronnych i bezpieczeństwa państw członkowskich UE, przyczyniając się jednocześnie do wdrożenia WPZiB; mając na uwadze, że głównym zadaniem Europejskiego Funduszu Obrony i prekursorskiego Europejskiego programu rozwoju przemysłu obronnego, który niedawno został uruchomiony, jest „wspieranie konkurencyjności europejskiego przemysłu obronnego”⁽²⁾;
- P. mając na uwadze, że środki z zakresu przejrzystości, takie jak kontrola wywożonej broni, przyczyniają się do zwiększania zaufania między państwami;
- Q. mając na uwadze, że w art. 10 wspólnego stanowiska jednoznacznie stwierdzono, że przestrzeganie ośmiu kryteriów jest nadrzędne wobec realizacji wszelkich gospodarczych, socjalnych, handlowych lub przemysłowych interesów państw członkowskich;

Umocnienie wspólnego stanowiska i usprawnienie wdrożenia

1. podkreśla, że państwa mają uzasadnione prawo do nabywania technologii wojskowych do celów obrony własnej; odnotowuje, że utrzymanie przemysłu obronnego stanowi część obrony własnej państw członkowskich;
2. odnotowuje, że europejski rynek obrony służy jako instrument gwarantujący bezpieczeństwo i obronę państw członkowskich, obywateli Unii i przyczynia się do wdrażania wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB) i w szczególności wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO); wzywa państwa członkowskie do przewyższenia obecnego braku wydajności w wydatkach na obronność, wynikającego z powielania zadań, fragmentacji i braku interoperacyjności, a także do dążenia do tego, by UE stała się podmiotem zapewniającym bezpieczeństwo, również dzięki lepszej kontroli wywozu broni;
3. potwierdza, że UE jest jedynym związkiem państw, który posiada prawnie wiążące ramy służące do usprawniania kontroli wywozu broni, w tym w regionach objętych kryzysem i państwach o budzącej wątpliwość historii przestrzegania praw człowieka; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje fakt, że państwa europejskie i państwa trzecie przyłączyły się do systemu kontroli wywozu broni w oparciu o wspólne stanowisko; zachęca także pozostałe państwa kandydujące, państwa będące w trakcie uzyskiwania statusu państwa kandydującego lub państwa, które w inny sposób pragną rozpocząć proces integracji z UE, aby stosowały przepisy wspólnego stanowiska;
4. podkreśla pilną potrzebę zwiększenia roli delegatur Unii we wspieraniu państw członkowskich i ESDZ w ocenianiu ryzyka na potrzeby wydawania zezwoleń na wywóz i we wdrażaniu kontroli użytkownika końcowego, kontroli po dostawie i inspekcji na miejscu;
5. zauważa, że państwa członkowskie w różny sposób stosują i interpretują osiem kryteriów; apeluje o jednolite, spójne i skoordynowane stosowanie oraz pełne wdrożenie wspólnego stanowiska wraz ze wszystkimi zawartymi w nim zobowiązaniami;
6. jest zdania, że metodyka sporządzania oceny ryzyka na potrzeby wydawania zezwoleń na wywóz powinna obejmować zasadę ostrożności i że państwa członkowskie, poza oceną, czy konkretna technologia wojskowa mogłaby zostać wykorzystana do celów represji wewnętrznych lub innych niepożądanych działań, powinny również dokonać oceny ryzyka w oparciu o ogólną sytuację w państwie przeznaczenia, uwzględniając takie czynniki jak stan demokracji, praworządność i jego rozwój społeczno-gospodarczy;

(1) „Wspólna wizja, wspólne działanie: Silniejsza Europa – Globalna strategia na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej”, Bruksela, czerwiec 2016 r.

(2) „Utworzenie Europejskiego Funduszu Obronnego”, COM(2017)0295, 7 czerwca 2017 r.

Środa, 14 listopada 2018 r.

7. apeluje do państw członkowskich i ESDZ, zgodnie z swoimi zaleceniami z dnia 13 września 2017 r., o wykorzystanie obecnego procesu przeglądu do wzmocnienia mechanizmów wymiany informacji przez udostępnianie lepszych pod względem jakościowym i ilościowym informacji niezbędnych do sporządzania ocen ryzyka na potrzeby wydawania zezwoleń na wywóz, m.in.:

- a) zapewniając więcej informacji na temat zezwoleń na wywóz i rzeczywistego wywozu, systematycznie i na czas, w tym informacji o danych użytkowników końcowych, przypadkach przekierowania, podrobionych lub wątpliwych certyfikatach użytkowników końcowych oraz podejrzanych pośrednikach lub przedsiębiorstwach transportowych, zgodnie z krajowymi przepisami;
- b) prowadząc wykaz podmiotów i osób skazanych za naruszenie przepisów dotyczących wywozu broni, przypadków rozpoznanych przekierowań, osób, które są znane z zaangażowania w nielegalny handel bronią bądź działania będące zagrożeniem dla międzynarodowego i krajowego bezpieczeństwa lub które są podejrzewane o takie zaangażowanie;
- c) wymieniając się najlepszymi praktykami przyjętymi w celu stosowania ośmiu kryteriów;
- d) przekształcając obowiązujący przewodnik w interaktywne narzędzie internetowe;
- e) przekształcając do końca 2019 r. sprawozdanie roczne UE w otwartą i publiczną sieciową bazę danych, przy czym nowy format ma być stosowany do danych z 2017 r.;
- f) wspierając jasne i ugruntowane procedury współpracy między organami ścigania i organami kontroli granicznej, oparte na wymianie informacji, tak aby zacieśnić współpracę w dziedzinie bezpieczeństwa i wyeliminować nielegalny handel bronią, który stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa UE i jej obywateli;

8. apeluje do państw członkowskich i ESDZ o zwiększenie liczby pracowników zajmujących się kwestiami wywozu, zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym; zachęca do wykorzystywania funduszy UE do budowania zdolności urzędników zajmujących się zezwoleniami na wywóz i egzekwowaniem prawa w państwach członkowskich;

9. przypomina, że jednym z powodów wprowadzenia wspólnego stanowiska było dążenie do zapobieżenia wykorzystywaniu europejskiego uzbrojenia przeciwko siłom zbrojnym państw członkowskich oraz zapobieganie naruszeniom praw człowieka i przedłużaniu konfliktów zbrojnych; przypomina, że wspólne stanowisko ustanawia minimalne wymagania, które państwa członkowskie muszą zastosować w obszarze kontroli wywozu broni, oraz że obejmuje ono obowiązek oceny wniosku o wydanie zezwolenia na wywóz z uwzględnieniem wszystkich ośmiu kryteriów;

10. krytykuje systematyczny brak stosowania ośmiu kryteriów przez państwa członkowskie oraz fakt, że technologie wojskowe docierają do miejsc i użytkowników końcowych, którzy nie spełniają kryteriów określonych we wspólnym stanowisku; ponownie apeluje o niezależną ocenę przestrzegania przez państwa członkowskie ośmiu kryteriów wspólnego stanowiska; uważa, że należy promować większą spójność w stosowaniu ośmiu kryteriów; ubolewa z powodu braku przepisów nakładających sankcje na państwa członkowskie, które przed wydaniem zezwoleń nie zweryfikowały przestrzegania ośmiu kryteriów; wzywa państwa członkowskie do poprawy spójności wdrażania wspólnego stanowiska i zaleca im ustanowienie procedur przeprowadzania niezależnych kontroli;

11. uważa, że wywóz do Arabii Saudyjskiej, Zjednoczonych Emiratów Arabskich i innych członków koalicji kierowanej przez Arabię Saudyjską w Jemenie jest niezgodny co najmniej z kryterium 2 ze względu na udział tych państw w poważnych naruszeniach prawa humanitarnego zgodnie z ustaleniami właściwych organów ONZ; ponawia swój apel z dnia 13 września 2017 r. dotyczący pilnej potrzeby nałożenia na Arabię Saudyjską embarga na broń oraz wzywa wysoką przedstawiciel Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa / wiceprzewodniczącą Komisji do rozszerzenia tego embarga na wszystkich innych członków koalicji kierowanej przez Arabię Saudyjską w Jemenie;

12. uważa, że konieczne jest uruchomienie procesu prowadzącego do stworzenia mechanizmu, który nakładałby sankcje na państwa członkowskie nieprzestrzegające przepisów wspólnego stanowiska;

13. zauważa, że niektóre państwa członkowskie przestały dostarczać broń Arabii Saudyjskiej i innym członkom koalicji kierowanej przez Arabię Saudyjską w Jemenie ze względu na ich działania, podczas gdy inne państwa członkowskie nadal dostarczają technologię wojskową; gratuluje państwom członkowskim, takim jak Niemcy i Niderlandy, które zmieniły swoją praktykę w odniesieniu do konfliktu w Jemenie; wyraża jednak głębokie ubolewanie z powodu faktu, że inne państwa członkowskie wydają się nie uwzględniać zachowania państwa przeznaczenia i ostatecznego wykorzystywania wywożonej broni i amunicji; podkreśla, że ta rozbieżność w praktyce stanowi zagrożenie dla całego europejskiego systemu kontroli zbrojeń;

Środa, 14 listopada 2018 r.

14. jest zaniepokojony faktem, że prawie wszystkie wnioski o wydanie zezwolenia na wywóz do określonych państw, takich jak Arabia Saudyjska, zostały rozpatrzone pozytywnie, mimo że wywóz do tych państw odbywa się z naruszeniem co najmniej kryteriów 1–6 wspólnego stanowiska, pamiętając również, że niespełnienie kryteriów 1–4 musi prowadzić do odmowy wydania zezwolenia; ubolewa, że prawie wszystkie wnioski o wydanie zezwolenia (95 %) na wywóz do Arabii Saudyjskiej zostały rozpatrzone pozytywnie w odniesieniu do wywozu uzbrojenia z kategorii ML9⁽¹⁾ (wojenne jednostki pływające, które wykorzystuje się do utrzymywania blokady morskiej Jemenu), oraz z kategorii ML10 (statki powietrzne) i ML4 (bomby itp.), które mają zasadnicze znaczenie dla kampanii powietrznej, co przyczynia się do pogorszenia sytuacji humanitarnej, osłabienia zrównoważonego rozwoju w całym kraju i do cierpień ludności Jemenu;

15. jest zbulwersowany ilością wyprodukowanej w UE broni i amunicji znalezionej przy bojownikach Daisz w Syrii i w Iraku; zwraca uwagę na fakt, że Bułgaria i Rumunia nie zastosowały się w sposób skuteczny do wspólnego stanowiska, jeśli chodzi o dalsze transfery, które naruszają certyfikaty użytkownika końcowego; apeluje do wszystkich państw członkowskich, aby odmawiały podobnych transferów w przyszłości, w szczególności do USA i Arabii Saudyjskiej, i wzywa ESDZ i państwa członkowskie, w szczególności Bułgarię i Rumunię, do wyjaśnienia, w kontekście grupy roboczej COARM, ale także publicznie w Podkomisji Bezpieczeństwa i Obrony (SEDE), jakie kroki zostały podjęte w tej sprawie; wzywa ESDZ do zajęcia się wieloma przypadkami ujawnionymi w niedawnym sprawozdaniu spółki Conflict Armament Research oraz do zbadania bardziej skutecznych metod oceny ryzyka przenikania broni w ramach grupy roboczej COARM i innych odpowiednich forów, w tym wprowadzenia w ramach procesu przeglądu obowiązku dla państw członkowskich, by odmawiać wydania zezwolenia na wywóz, jeżeli istnieje wyraźne ryzyko przeniknięcia technologii wojskowej lub sprzętu, która lub który ma być przedmiotem wywozu; postanawia przeprowadzić dochodzenie w tej sprawie;

16. jest zaniepokojony tym, że dostarczanie systemów broni w okresie wojny i w sytuacjach znacznego napięcia politycznego może w nieproporcjonalny sposób uderzać w ludność cywilną; podkreśla, że priorytetowe znaczenie ma rozwiązywanie konfliktów na drodze dyplomatycznej; wzywa z tego powodu państwa członkowskie do podjęcia kroków w kierunku prawdziwej wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa;

17. uznaje, że lepsze wdrożenie kryterium 8 byłoby istotnym wkładem w cele spójności unijnej polityki na rzecz rozwoju oraz oenzetowskie cele zrównoważonego rozwoju, w szczególności cel 16.4; wzywa państwa członkowskie i ESDZ do korzystania z trwającego procesu przeglądu wspólnego stanowiska w tym zakresie; zaleca aktualizację przewodnika użytkownika w tym zakresie i skupienie się nie tylko na wpływie rozwojowym zakupu broni na państwo odbiorcę, ale również na potencjalnych szkodach dla rozwoju spowodowanych użyciem broni, w tym w państwach innych niż odbiorca;

18. proponuje zbadać możliwości UE w zakresie wsparcia przestrzegania przez państwa członkowskie ośmiu kryteriów wspólnego stanowiska, zwłaszcza przez udzielanie informacji na etapie oceny zagrożeń, weryfikowanie użytkowników końcowych, weryfikowanie ex ante wysyłek oraz przez przedstawianie regularnie aktualizowanego wykazu państw trzecich przestrzegających kryteriów określonych we wspólnym stanowisku;

19. zauważa, że Rada przeprowadza w ponowną ocenę wdrażania wspólnego stanowiska i osiągnięcia jego celów w 2018 r.; wzywa do przeglądu wspólnego stanowiska w celu określenia, w jaki sposób wspólne stanowisko stosuje się na szczeblu krajowym, z uwzględnieniem oceny różnych sposobów jego w krajowych przepisach ustawowych i wykonawczych, metodach stosowanych do oceny wniosków o wydanie zezwolenia oraz zaangażowanych agencjach rządowych i ministerstwach; podkreśla w związku z tym, że projekty finansowane z nowo uruchomionego Europejskiego programu rozwoju przemysłu obronnego i przyszłego Europejskiego Funduszu Obrony muszą podlegać krajowym i unijnym systemom/mechanizmom kontroli i sprawozdawczości oraz podlegać pełnej kontroli parlamentarnej; uważa, że również proponowany instrument na rzecz pokoju musi podlegać pełnym mechanizmom kontroli parlamentarnej;

20. wzywa państwa członkowskie do przezwyciężenia obecnego braku wydajności w wydatkach na obronność, wynikającego z powielania zadań, fragmentacji i braku interoperacyjności, a także do dążenia do tego, by UE stała się podmiotem zapewniającym bezpieczeństwo, również dzięki lepszej kontroli wywozu broni;

21. uważa, że działania w zakresie produktów związanych z bronią strzelecką i lekką, jeżeli broń ta jest rozwijana głównie w celu wywozu powinny być wyłączone z finansowania ze środków unijnych; wzywa do przyjęcia identycznego podejścia w kontekście przyszłego rozporządzenia ustanawiającego Europejski Fundusz Obronny (COM(2018)0476);

(¹) Wojenne jednostki pływające (nawodne lub podwodne), specjalny sprzęt morski, wyposażenie, elementy składowe i inne nawodne jednostki pływające – [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XG0406\(01\)&from=PL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XG0406(01)&from=PL)

Środa, 14 listopada 2018 r.

22. uważa, że w związku z brexitem dla Zjednoczonego Królestwa istotne byłoby zobowiązanie się do dalszego podlegania postanowieniom wspólnego stanowiska oraz stosowania jego przepisów operacyjnych analogicznie do innych europejskich państw trzecich;

23. podkreśla, że ambicja zwiększenia konkurencyjności europejskiego sektora obrony nie może podważać stosowania ośmiu kryteriów wspólnego stanowiska, ponieważ przestrzeganie tych kryteriów jest nadrzędne wobec realizacji wszelkich gospodarczych, handlowych, socjalnych lub przemysłowych interesów państw członkowskich;

24. uważa, że wdrożenie dyrektywy 2009/43/WE w sprawie uproszczenia warunków transferów produktów związanych z obronnością we Wspólnocie powinno być spójne ze wspólnym stanowiskiem, w tym w odniesieniu do części zamiennych i komponentów; odnotowuje, że we wspólnym stanowisku nie zawarto żadnych ograniczeń zakresu stosowania i że w związku z tym osiem kryteriów obowiązuje również w odniesieniu do transferów wewnątrz UE;

25. przypomina, że niewystarczająco kontrolowany wywóz technologii inwigilacji cybernetycznej przez unijne przedsiębiorstwa może przynieść szkodliwe skutki dla unijnej infrastruktury cyfrowej i przestrzegania praw człowieka; podkreśla w związku z tym znaczenie szybkiej, skutecznej i kompleksowej aktualizacji rozporządzenia w sprawie produktów podwójnego zastosowania, przypomina stanowisko Parlamentu Europejskiego w sprawie wniosku Komisji, które zostało zatwierdzone przytłaczającą większością głosów w styczniu 2018 r., i proponuje Radzie przyjęcie ambitnego stanowiska, tak aby umożliwić współprawodawcom osiągnięcie porozumienia przed końcem obecnej kadencji; wzywa państwa członkowskie, aby w procesie kontroli wywozu stosowały osiem kryteriów i zachowywały szczególną czujność w odniesieniu do towarów, które mogą być wykorzystane do celów cywilnych i wojskowych, takich jak technologie nadzoru, a także w stosunku do ich elementów składowych, które mogą być wykorzystane do prowadzenia wojny cybernetycznej lub do naruszania praw człowieka; zwraca się do państw członkowskich i Komisji o dokonanie wystarczających inwestycji w technologię i zasoby ludzkie w celu przeszkolenia pracowników w specjalnych programach bezpieczeństwa cybernetycznego; wzywa państwa członkowskie do propagowania na arenie międzynarodowej umieszczenia danych towarów w wykazach kontrolnych (zwłaszcza w wykazie z Wassenaar);

26. zachęca państwa członkowskie, by przeprowadzały bardziej szczegółową analizę objętej zezwoleniami produkcji w państwach trzecich, a także zapewniły lepsze zabezpieczenia przed niepożądanym wykorzystaniem; domaga się rygorystycznego stosowania wspólnego stanowiska w odniesieniu do produkcji objętej zezwoleniami w państwach trzecich; apeluje o ograniczenie ustaleń dotyczących objętej zezwoleniami produkcji do państw będących stronami lub sygnatariuszami Traktatu o handlu bronią oraz o zobowiązanie tych państw trzecich do dokonywania wywozu wyłącznie sprzętu produkowanego na podstawie zezwolenia przy wyraźnym upoważnieniu pierwotnego państwa członkowskiego dokonującego wywozu;

27. podkreśla potrzebę opracowania podejścia służącego rozwiązaniu sytuacji, w których państwa członkowskie różnie interpretują osiem kryteriów wspólnego stanowiska w odniesieniu do wywozu zasadniczo podobnych produktów, do podobnych miejsc przeznaczenia i podobnych użytkowników końcowych, tak aby utrzymać równe warunki działania i wiarygodność zewnętrzną UE;

28. wzywa państwa członkowskie i ESDZ do opracowania szczegółowej strategii w celu zapewnienia formalnej ochrony osób zgłaszających praktyki podmiotów i przedsiębiorstw przemysłu zbrojeniowego, które są sprzeczne z kryteriami i zasadami określonymi we wspólnym stanowisku;

29. domaga się ponadto rozszerzenia i stosowania ośmiu kryteriów również w odniesieniu do przemieszczania personelu wojskowego, personelu bezpieczeństwa i personelu policyjnego, usług, wiedzy eksperckiej i kształcenia związanego z wywozem uzbrojenia, technologii bezpieczeństwa oraz prywatnych usług wojskowych i bezpieczeństwa;

30. wzywa państwa członkowskie i ESDZ do ścisłej współpracy w celu zapobiegania ryzyku wynikającemu z przekierowania i gromadzenia broni, np. nielegalnemu handlowi bronią i przemytowi broni; podkreśla, że istnieje ryzyko ponownego przywozu do UE broni uprzednio wywiezionej do państw trzecich właśnie w wyniku przemytu i nielegalnego handlu bronią;

31. zwraca się do państw członkowskich i ESDZ o dodanie nowego kryterium do wspólnego stanowiska, tak aby przy wydawaniu zezwoleń zagwarantować odpowiednie uwzględnianie ryzyka korupcji w związku z wywozem;

Środa, 14 listopada 2018 r.

Sprawozdanie roczne grupy roboczej COARM

32. docenia wysiłki grupy roboczej COARM na rzecz współpracy, koordynacji, spójności (zwłaszcza dzięki postępowaniu zgodnie z podręcznikiem użytkownika dołączonym do wspólnego stanowiska) oraz wzmocnienia i stosowania wspólnego stanowiska, w szczególności w odniesieniu do kampanii informacyjnych oraz procesów zbliżania i harmonizacji w Unii Europejskiej oraz z państwami trzecimi;

33. wyraża ubolewanie z powodu bardzo późnej publikacji 18. sprawozdania rocznego za 2015 r. w marcu 2017 r. oraz 19. sprawozdania rocznego za 2016 r. w lutym 2018 r.; wzywa do zapewnienia bardziej standardowej i terminowej procedury składania sprawozdań dzięki ustanowieniu nieprzekraczalnego terminu przedstawiania danych, nie późniejszego niż styczeń roku następującego po roku, w którym dokonano wywozu, i dzięki określeniu stałej daty publikacji, nie późniejszej niż marzec roku następującego po roku, w którym dokonano wywozu;

34. przypomina, że zgodnie z art. 8 ust. 2 wspólnego stanowiska wszystkie państwa członkowskie są zobowiązane do składania sprawozdań na temat wywozu broni, i wzywa wszystkie państwa członkowskie do wywiązywania się w pełni z ciężących na nich zobowiązań określonych we wspólnym stanowisku; podkreśla, że dobrej jakości i zdezagregowane dane na temat rzeczywistych dostaw mają kluczowe znaczenie dla zrozumienia, w jaki sposób stosuje się osiem kryteriów;

35. krytykuje fakt, że wiele państw członkowskich nie złożyło pełnych sprawozdań na potrzeby 19. sprawozdania rocznego na podstawie szczegółowych danych dotyczących swojego kraju; jest zaniepokojony faktem, że w rezultacie w sprawozdaniu rocznym grupy roboczej COARM brakuje istotnych informacji, co powoduje, że zawiera ono nieaktualne dane lub nie odzwierciedla pełnego obrazu działalności wywozowej państw członkowskich; uważa, że należy ustanowić ujednoczony system weryfikacji i sprawozdawczości, aby zapewnić bardziej szczegółowe i wyczerpujące informacje; ponawia swój wniosek, aby wszystkie państwa członkowskie, które nie złożyły pełnych sprawozdań, przedstawiły informacje uzupełniające dotyczące dotychczasowego wywozu na potrzeby kolejnego sprawozdania rocznego;

36. zauważa, że zgodnie z 19. sprawozdaniem rocznym kryteria uzasadniające odmowę były stosowane niejednakowo: kryterium 1 zostało przywołane 82 razy, kryterium 2 – 119 razy, kryterium 3 – 103 razy, kryterium 4 – 85 razy, kryterium 5 – 8 razy, kryterium 6 – 12 razy, kryterium 7 – 139 razy, a kryterium 8 – jeden raz; z niepokojem zauważa, że spadła zarówno łączna liczba odrzuconych wniosków o wydanie zezwolenia, jak i ich liczba w kategoriach względnych (w 2016 r. odrzucono jedynie 0,76 % wniosków w porównaniu z prawie 1 % w 2015 r.); z rozczarowaniem odnotowuje, że w dalszym ciągu sprawozdanie nie zawierało danych na temat wyników konsultacji dotyczących powiadomień o odrzuceniu wniosku i wzywa państwa członkowskie do uwzględnienia tych danych w przyszłych sprawozdaniach rocznych;

37. sugeruje, aby zbierano od państw członkowskich dodatkowe informacje i publikowano je zarówno na szczeblu krajowym, jak i w sprawozdaniu rocznym grupy roboczej COARM; sugeruje również, aby sprawozdanie roczne grupy roboczej COARM zostało uzupełnione zestawieniem przedstawiającym tendencję w porównaniu z poprzednimi latami, wraz z danymi zbiorczymi;

Parlament i społeczeństwo obywatelskie

38. zauważa, że nie wszystkie parlamenty narodowe państw członkowskich UE kontrolują rządowe decyzje o wydaniu zezwolenia; wskazuje, że Regulamin Parlamentu Europejskiego przewiduje możliwość regularnego przekazywania wkładów do rocznych sprawozdań UE w sprawie wywozu broni i wzywa w tym kontekście do poprawy obecnej sytuacji oraz do zagwarantowania, by Parlament Europejski odpowiedział na roczne sprawozdanie COARM własnym sprawozdaniem rocznym, które powinno obejmować dane pozakwotowe; wzywa parlamenty krajowe do wymiany dobrych praktyk, kiedy takowe istnieją, w dziedzinie sprawozdawczości i nadzoru w odniesieniu do wywozu broni;

39. podkreśla istotną rolę parlamentów narodowych, Parlamentu Europejskiego, społeczeństwa obywatelskiego, organów kontroli wywozu broni i stowarzyszeń branżowych we wspieraniu na szczeblu unijnym i krajowym zasad uzgodnionych we wspólnym stanowisku i w zachęcaniu do ich przestrzegania oraz w tworzeniu przejrzystego i godnego zaufania systemu kontroli; w związku z tym domaga się przejrzystego i rzetelnego mechanizmu kontrolnego, wzmacniającego rolę parlamentów i społeczeństwa obywatelskiego; zachęca parlamenty narodowe, społeczeństwo obywatelskie i środowisko akademickie, by sprawowały niezależną kontrolę nad handlem bronią, oraz wzywa państwa członkowskie i ESDZ, by wspierały takie działania – także finansowo;

Środa, 14 listopada 2018 r.

40. podkreśla znaczenie i zasadność nadzoru parlamentarnego w odniesieniu do danych dotyczących kontroli wywozu broni i sposobu prowadzenia tej kontroli; w związku z tym wzywa do zapewnienia środków, wsparcia i informacji niezbędnych do wykonywania funkcji publicznego nadzoru w pełnym zakresie;

41. sugeruje, aby wywóz produktów finansowanych w ramach Europejskiego programu rozwoju przemysłu obronnego lub Europejskiego Funduszu Obronnego był ujęty w danych przekazywanych grupie roboczej COARM osobno w celu zapewnienia ścisłego monitorowania tych produktów, które zostały sfinansowane środkami z europejskiego budżetu; wzywa Radę i Parlament do uzgodnienia szczegółowego systemu interpretacji i wdrażania, obejmującego organ nadzorczy, organ nakładający sankcje i komitet etyczny, w celu zapewnienia, by kryteria wspólnego stanowiska były stosowane przynajmniej w odniesieniu do produktów finansowanych w ramach Europejskiego programu rozwoju przemysłu obronnego lub Europejskiego Funduszu Obronnego celem zagwarantowania równych warunków wywozu dla zaangażowanych krajów; uważa, że w przyszłości wspólna interpretacja i wdrażanie powinny odnosić się do całego wywozu broni z państw członkowskich;

Międzynarodowa kontrola zbrojeń i rozbrojenie

42. przypomina ambicje UE dotyczące pełnienia roli liczącego się na arenie międzynarodowej podmiotu działającego na rzecz pokoju; uważa, że UE powinna sprostać spoczywającej na niej zwiększonej odpowiedzialności za pokój i bezpieczeństwo w Europie i na świecie przez dalsze usprawnione mechanizmy kontroli wywozu i inicjatywy na rzecz rozbrojenia, a także występować w pierwszej linii jako odpowiedzialny podmiot globalny, tj. UE powinna odgrywać aktywną rolę, a państwa członkowskie powinny dołożyć wszelkich starań, aby wypracować wspólne stanowisko w zakresie nierozprzestrzeniania broni, światowego rozbrojenia i kontroli transferu broni, jak również intensyfikacji badań i rozwoju w zakresie technologii i procesów konwersji ze struktur wojskowych na struktury do użytku cywilnego, a także przez takie środki, jak udzielanie korzyści wywozowych danym towarom;

43. przypomina, że wszystkie państwa członkowskie są sygnatariuszami Traktatu o handlu bronią; wzywa do upowszechnienia Traktatu i do zwrócenia większej uwagi na państwa niebędące sygnatariuszami; ponadto wyraża uznanie dla działań informacyjnych związanych z Traktatem o handlu bronią oraz popiera jego skuteczne wprowadzenie w życie;

44. zachęca państwa członkowskie do pomagania państwom trzecim w opracowywaniu, aktualizowaniu, usprawnianiu i stosowaniu systemu kontroli broni zgodnego ze wspólnym stanowiskiem;

45. podtrzymuje swoje stanowisko w odniesieniu do systemów śmiercionośnej broni autonomicznej; wzywa do wprowadzenia zakazu wywozu produktów wykorzystywanych do rozwoju i produkcji takich systemów broni;

46. podkreśla, że skuteczny międzynarodowy traktat w dziedzinie kontroli wywozu uzbrojenia powinien obejmować wszystkie transfery, w tym transfer między państwami, transfer między państwami i prywatnymi użytkownikami końcowymi, leasing i pożyczki, darowizny lub transfer w formie świadczeń pomocowych lub dalsze świadczenia;

o

o o

47. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, rządów i parlamentom państw członkowskich, sekretarzowi generalnemu NATO oraz sekretarzowi generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Środa, 14 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0456

Potrzeba ustanowienia wszechstronnego mechanizmu na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie potrzeby utworzenia kompleksowego mechanizmu UE na rzecz ochrony demokracji, praworządności i praw podstawowych (2018/2886(RSP))**

(2020/C 363/06)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej (TUE) oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 października 2016 r. zawierającą zalecenia dla Komisji dotyczące ustanowienia unijnego mechanizmu na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych ⁽¹⁾,
- uwzględniając Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC), orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz konwencje, zalecenia, rezolucje i sprawozdania Zgromadzenia Parlamentarnego, Komitetu Ministrów, Komisarza Praw Człowieka i Komisji Weneckiej Rady Europy,
- uwzględniając opinię Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 1/2018 z dnia 17 lipca 2018 r. w sprawie wniosku z dnia 2 maja 2018 r. dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich,
- uwzględniając sprawozdanie Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) za rok 2018 dotyczące praw podstawowych,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 11 marca 2014 r. pt. „Nowe ramy UE na rzecz umocnienia praworządności” (COM(2014)0158),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 września 2018 r. w sprawie wniosku wzywającego Radę do stwierdzenia, zgodnie z art. 7 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej, istnienia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia przez Węgry wartości, na których opiera się Unia ⁽²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 1 marca 2018 r. w sprawie decyzji Komisji o zastosowaniu art. 7 ust. 1 TUE w związku z sytuacją w Polsce ⁽³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 listopada 2017 r. w sprawie praworządności na Malcie ⁽⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 19 kwietnia 2018 r. w sprawie ochrony dziennikarzy śledczych w Europie: przypadek słowackiego dziennikarza Jána Kuciaka i Martyiny Kušnírovej ⁽⁵⁾,
- uwzględniając swoją debatę na posiedzeniu plenarnym z dnia 3 października 2018 r. na temat praworządności w Rumunii,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 1 marca 2018 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw podstawowych w UE w 2016 r. ⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. C 215 z 19.6.2018, s. 162.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0340.

⁽³⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0055.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 356 z 4.10.2018, s. 29.

⁽⁵⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0183.

⁽⁶⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0056.

Środa, 14 listopada 2018 r.

- uwzględniając wniosek Komisji z dnia 2 maja 2018 r. dotyczący rozporządzenia Rady określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 (COM(2018)0322),
  - uwzględniając tablicę wyników wymiaru sprawiedliwości UE z 2018 r.,
  - uwzględniając art. 123 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Unia Europejska opiera się na wartościach poszanowania godności ludzkiej, wolności, demokracji, równości, praworządności i poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości, oraz mając na uwadze, że wartości te są wspólne państwu członkowskiemu;
- B. mając na uwadze, że praworządność, demokracja i prawa podstawowe pozostają we wzajemnych relacjach, wzmacniają się nawzajem i razem chronią konstytucyjnego rdzenia UE i jej państw członkowskich;
- C. mając na uwadze, że w 2014 r. Komisja ustanowiła ramy na rzecz praworządności; mając na uwadze, że ramy te zostały użyte tylko raz, oraz mając na uwadze, że instrument ten nie wystarcza do zapobiegania lub zaradzenia zagrożeniom dla praworządności;
- D. mając na uwadze, że Unia Europejska nie dysponuje obiektywnym i trwałym mechanizmem do monitorowania demokracji, praw podstawowych i praworządności we wszystkich państwach członkowskich;
- E. mając na uwadze, że w tablicy wyników wymiaru sprawiedliwości UE z 2018 r. wskazano, że wciąż obecne są wyzwania dotyczące funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich oraz wpływu niektórych reform przeprowadzanych w państwach członkowskich;
- F. mając na uwadze, że na rozpatrzenie oczekuje duża liczba postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w dziedzinie sprawiedliwości, praw podstawowych i obywatelstwa ⁽¹⁾;
- G. mając na uwadze, że FRA opublikowała kilka sprawozdań zwracających uwagę na wyzwania dla demokracji, praworządności i praw podstawowych w różnych państwach członkowskich, w których zwrócono uwagę na takie zjawiska, jak ograniczanie przestrzeni dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego w Europie ⁽²⁾;
- H. mając na uwadze, że odnotowano odpowiedzi ad hoc na zagrożenia dla demokracji, praworządności i praw podstawowych, co doprowadziło do zastosowania diametralnie różnych podejść w poszczególnych państwach członkowskich;
- I. mając na uwadze, że Komisja zainicjowała procedurę opisaną w art. 7 ust. 1 TUE w związku z sytuacją w Polsce oraz że Parlament Europejski zainicjował tę samą procedurę w związku z sytuacją na Węgrzech;
- J. mając na uwadze, że jego Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych ustanowiła grupę monitorującą praworządność, która rozpoczęła swoje prace w odniesieniu do zabójstw dziennikarzy śledczych i praworządności;
- K. mając na uwadze, że te odpowiedzi UE stanowią przede wszystkim reakcję i nie zapobiegają występowaniu odnośnych zjawisk, a także odpowiedziom tym szkodzi fakt, że w różnych państwach członkowskich na wyzwania dotyczące demokracji, praworządności i praw podstawowych zwraca się uwagę w sposób nierówny i upolityczniony;
- L. mając na uwadze, że w dniu 2 maja 2018 r. Komisja opublikowała wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich (COM(2018)0324);

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement_decisions/?typeOfSearch=true&active_only=1&noncom=0&r_dossier=&decision_date_from=&decision_date_to=&PressRelease=true&DG=JUST&title=&submit=Search&lang_code=pl

⁽²⁾ Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej, *Challenges facing civil society organisations working on human rights in the EU* [Wyzwania, przed którymi stają organizacje społeczeństwa obywatelskiego działające w polu praw człowieka w UE], Wiedeń, 18 stycznia 2018 r.

Środa, 14 listopada 2018 r.

- M. mając na uwadze, że Europejski Trybunał Obrachunkowy w swojej opinii nr 1/2018 dotyczącej wniosku dotyczącego rozporządzenia podkreślił, że należy dokładniej wskazać źródła wskazówek i procedur, na podstawie których ustalić można uogólnione braki w zakresie praworządności w państwach członkowskich;
- N. mając na uwadze, że poprzednie sprawozdania o zwalczaniu korupcji w UE i sprawozdania krajowe europejskiego semestru z 2018 r. wskazują w różnych państwach członkowskich na poważne obawy dotyczące korupcji, która prowadzi do zachwiania zaufania obywateli do instytucji i praworządności;
- O. mając na uwadze, że wyzwania dotyczące praworządności i demokracji w państwach członkowskich narażają przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, ufundowaną na domniemaniu wzruszalnym (*praesumptio iuris tantum*) wzajemnego zaufania;
- P. mając na uwadze, że wyzwania dotyczące praworządności i demokracji w państwach członkowskich narażają legitymację działań zewnętrznych Unii, szczególnie w odniesieniu do jej polityki przystąpienia i sąsiedztwa;
- Q. mając na uwadze, że wszystkie instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii zobowiązane są do poszanowania, ochrony i promowania demokracji, praworządności i praw podstawowych;
- R. mając na uwadze, że Unia wciąż nie przystąpiła do EKPC, mimo że ma obowiązek to uczynić na podstawie art. 6 ust. 2 TUE;
- S. mając na uwadze, że Komisja i Rada nie przedsięwzięły działań w związku z rezolucją Parlamentu w sprawie ustanowienia mechanizmu UE na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych i dotychczas odmówiły przyjęcia porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie Paktu UE na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych;
1. ubolewa, że Komisja nie przedstawiła jeszcze wniosku w sprawie kompleksowego mechanizmu UE na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych, oraz apeluje do Komisji o uczynienie tego, szczególnie w drodze zaproponowania przyjęcia porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie Paktu UE na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych w jej nadchodzącej inicjatywie nieustawodawczej, by wzmocnić egzekwowanie praworządności w Unii Europejskiej;
  2. ponawia swój apel o kompleksowy, trwały i obiektywny mechanizm UE na rzecz ochrony demokracji, praworządności i praw podstawowych oraz podkreśla, że taki mechanizm jest dziś pilniej potrzebny niż kiedykolwiek wcześniej;
  3. powtarza, że główne elementy tego mechanizmu zaproponowane przez Parlament w formie międzyinstytucjonalnego Paktu na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych obejmują coroczne, oparte na dowodach i niedyskryminujące przeglądy oceniające, na równych zasadach, przestrzeganie przez wszystkie państwa członkowskie wartości określonych w art. 2 TUE, wraz z zaleceniami dla poszczególnych krajów (europejskie sprawozdanie dotyczące demokracji, praworządności i praw podstawowych), a następnie debatę międzyparlamentarną, a także stały cykl polityki w zakresie demokracji, praworządności i praw podstawowych w instytucjach UE;
  4. ponawia, że europejskie sprawozdanie dotyczące demokracji, praworządności i praw podstawowych musi obejmować i uzupełniać istniejące instrumenty, w tym tablicę wyników wymiaru sprawiedliwości, monitor pluralizmu mediów, sprawozdanie o zwalczaniu korupcji i procedury oceny wzajemnej w oparciu o art. 70 TFUE, oraz zastąpić mechanizm współpracy i weryfikacji dla Bułgarii i Rumunii; wyraża ubolewanie w związku z decyzją Komisji o niepublikowaniu sprawozdania o zwalczaniu korupcji w UE w 2017 r.;
  5. apeluje do Komisji o rozważenie połączenie jej wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich z kompleksowym, trwałym i obiektywnym mechanizmem UE na rzecz ochrony demokracji, praworządności i praw podstawowych;
  6. wzywa Radę, by zgodziła się zaangażować się w porozumienie międzyinstytucjonalne w sprawie Paktu na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych oraz poprzeć kolejne wnioski Komisji na rzecz wzmocnienia demokracji, praworządności i praw podstawowych;

Środa, 14 listopada 2018 r.

7. uważa, że jeżeli Komisja i Rada dalej będą odrzucać ustanowienie Paktu na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych, Parlament może podjąć inicjatywę zorganizowania pilotażowego sprawozdania dotyczącego demokracji, praworządności i praw podstawowych oraz debaty międzyparlamentarnej;
  8. apeluje do Komisji, by właściwie podjęła się swojej instytucjonalnej roli w bieżących procedurach w ramach art. 7 ust. 1 TUE, bezzwłocznie przekazywała Parlamentowi pełne informacje na wszystkich etapach procedury oraz zachęcała Parlament do przedstawienia jego uzasadnionego wniosku Radzie;
  9. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Komisji, Radzie, parlamentom i rządów państw członkowskich oraz Komitetowi Regionów Unii Europejskiej, by przekazał je parlamentom i radom na poziomie poniżej szczebla krajowego.
-

Środa, 14 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0457

Wdrożenie układu o stowarzyszeniu UE z Gruzją**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie wdrożenia układu o stowarzyszeniu UE z Gruzją (2017/2282(INI))**

(2020/C 363/07)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 8 oraz tytuł V, a w szczególności art. 21, 22, 36 i 37, Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz część piątą Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając układ o stowarzyszeniu między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Gruzją, z drugiej strony, który w pełni wszedł w życie w dniu 1 lipca 2016 r.,
- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje: rezolucję z dnia 18 grudnia 2014 r. zawierającą projekt decyzji Rady w sprawie zawarcia w imieniu Unii Europejskiej układu o stowarzyszeniu między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Gruzją, z drugiej strony⁽¹⁾ oraz rezolucję z dnia 21 stycznia 2016 r. w sprawie układów o stowarzyszeniu / pogłębionych i kompleksowych stref wolnego handlu z Gruzją, Mołdawią i Ukrainą⁽²⁾, a także swoje zalecenie z dnia 15 listopada 2017 r. w sprawie Partnerstwa Wschodniego⁽³⁾ oraz rezolucję ustawodawczą z dnia 14 marca 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie udzielenia dalszej pomocy makrofinansowej Gruzji⁽⁴⁾ i rezolucję z dnia 14 czerwca 2018 r. w sprawie okupowanych terytoriów Gruzji 10 lat po rosyjskiej inwazji⁽⁵⁾,
- uwzględniając roczne krajowe plany działania na rzecz wdrożenia układu o stowarzyszeniu między Unią Europejską a Gruzją,
- uwzględniając wspólny dokument roboczy Komisji Europejskiej i Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie sprawozdania z wdrożenia układu o stowarzyszeniu przez Gruzję (SWD(2017) 0371),
- uwzględniając wspólne deklaracje ze szczytów Partnerstwa Wschodniego, z których ostatnia została przyjęta w dniu 24 listopada 2017 r. w Brukseli,
- uwzględniając ramy współpracy „20 deliverables for 2020” [20 kluczowych celów na 2020 r.] ustanowione podczas szczytu w Rydze w 2015 r. i promujące silniejszą gospodarkę, bardziej zdecydowane sprawowanie rządów, lepszą jakość sieci połączeń i silniejsze społeczeństwo,
- uwzględniając jednolite ramy wsparcia UE dla Gruzji na lata 2017–2020,
- uwzględniając wyniki czwartego posiedzenia Rady Stowarzyszenia UE–Gruzja, które odbyło się w dniu 5 lutego 2018 r.,
- uwzględniając wyniki posiedzeń Zgromadzenia Parlamentarnego Euronest, z których ostatnie odbyło się w dniach 25–27 czerwca 2018 r., w wyniku których przyjęto siedem rezolucji i wezwano UE do większego zaangażowania w wysiłki mediacyjne w dziedzinie zamrożonych konfliktów,
- uwzględniając oświadczenie końcowe i zalecenia z szóstego posiedzenia Komisji Parlamentarnej Stowarzyszenia UE–Gruzja, które odbyło się w dniu 26 kwietnia 2018 r.,

⁽¹⁾ Dz.U. C 294 z 12.8.2016, s. 31.

⁽²⁾ Dz.U. C 11 z 12.1.2018, s. 82.

⁽³⁾ Dz.U. C 356 z 4.10.2018, s. 130.

⁽⁴⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0073.

⁽⁵⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0266.

Środa, 14 listopada 2018 r.

- uwzględniając wspólną deklarację z trzeciego posiedzenia Platformy Społeczeństwa Obywatelskiego UE–Gruzja, które odbyło się w dniu 22 marca 2018 r.,
  - uwzględniając pierwsze sprawozdanie Komisji w ramach mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego, opublikowane w dniu 20 grudnia 2017 r. (COM(2017)0815),
  - uwzględniając końcową opinię Komisji Weneckiej z dnia 19 marca 2018 r. w sprawie reformy konstytucyjnej w Gruzji (CDL-AD(2018)005),
  - uwzględniając wspólny dokument roboczy służb z dnia 21 września 2015 r. pt. „Równość płci i wzmocnienie pozycji kobiet: odmiana losu dziewcząt i kobiet w kontekście stosunków zewnętrznych UE w latach 2016–2020” (SWD(2015) 0182),
  - uwzględniając sprawozdanie Transparency International z dnia 2 lipca 2015 r. pt. „Sytuacja pod względem korupcji w Armenii, Azerbejdżanie, Gruzji, Mołdawii i na Ukrainie”,
  - uwzględniając ekspertyzy sporządzone dla Komisji Spraw Zagranicznych, w tym badanie dotyczące reformy ordynacji wyborczej w trzech krajach stowarzyszonych w ramach wschodniego sąsiedztwa – na Ukrainie, w Gruzji i Mołdawii oraz jej wpływu na rozwój sytuacji politycznej w tych krajach, opublikowane dnia 26 października 2017 r. ⁽¹⁾, badanie zatytułowane „Układy o stowarzyszeniu między UE a Mołdawią, Gruzją i Ukrainą”, opublikowane dnia 28 czerwca 2018 r. ⁽²⁾, oraz badanie porównawcze pt. „Rozwój instytucjonalnych ram wdrażania układów o stowarzyszeniu z Gruzją, Mołdawią i Ukrainą”, opublikowane we wrześniu 2018 r. ⁽³⁾,
  - uwzględniając art. 52 Regulaminu, art. 1 ust. 1 lit. e) oraz załącznik 3 do decyzji Konferencji Przewodniczących z dnia 12 grudnia 2002 r. dotyczącej procedury udzielania zgody na sporządzenie sprawozdań z własnej inicjatywy,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych oraz opinię Komisji Handlu Międzynarodowego (A8-0320/2018),
- A. mając na uwadze, że stosunki między UE a Gruzją są stale pogłębiane przez nowe ważne osiągnięcia zgodne z układem o stowarzyszeniu między UE a Gruzją, pogłębioną i kompleksową strefą wolnego handlu (DCFTA) i programem stowarzyszeniowym, takie jak wprowadzenie systemu bezwizowego i przystąpienie Gruzji do Wspólnoty Energetycznej;
- B. mając na uwadze, że pełne poszanowanie podstawowych wartości, m.in. demokracji, praworządności, dobrych rządów, praw człowieka i podstawowych wolności, w tym praw mniejszości, stanowi podstawę dalszej integracji europejskiej;
- C. mając na uwadze, że sytuacja humanitarna w okupowanych regionach, jakimi są Osetia Południowa i Abchazja, i izolacja tych regionów nadal stanowią dla Gruzji jedno z podstawowych wyzwań;
- D. mając na uwadze, że wskaźnik postrzegania korupcji za 2017 r. opracowany przez Transparency International pokazuje utrzymanie dobrych wyników w obszarze walki z korupcją;
- E. mając na uwadze, że nowa krajowa strategia na rzecz zwalczania przestępczości zorganizowanej na lata 2017–2020 oraz towarzyszący jej plan działania przyjęty w 2017 r. koncentrują się na walce ze „złodziejami w majestacie prawa”, na przemyśle środków odurzających i cyberprzestępczości, a także na wprowadzeniu działań policyjnych opartych na analizie i na współpracy ze społecznościami lokalnymi;

⁽¹⁾ „The electoral reforms in three association countries of the Eastern Neighbourhood – Ukraine, Georgia and Moldova”, Parlament Europejski, 26 października 2017 r.

⁽²⁾ „Association agreements between the EU and Moldova, Georgia and Ukraine”, Parlament Europejski, 28 czerwca 2018 r.

⁽³⁾ „The Development of an Institutional Framework for the Implementation of the Association Agreements in Georgia, Moldova and Ukraine: a comparative perspective”, Parlament Europejski, wrzesień 2018 r.

Środa, 14 listopada 2018 r.

- F. mając na uwadze, że konwencja stambulska, którą ustanowiono w celu zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, weszła w życie w dniu 1 września 2017 r. oraz że powołano międzyagencyjną komisję ds. równouprawnienia płci, przemocy wobec kobiet i przemocy domowej;
- G. mając na uwadze, że w światowym rankingu wolności prasy opracowanym przez organizację Reporterzy bez Granic odnotowano nieznaczną poprawę polegającą na awansie Gruzji z 64. miejsca w 2017 r. na 61. miejsce w 2018 r.;
1. z zadowoleniem przyjmuje długotrwałą ścieżkę reform i postępy we wdrażaniu układu o stowarzyszeniu i DCFTA, które uczyniły z Gruzji jednego z kluczowych partnerów UE w regionie; wzywa gruzińskie władze do stałego zapewniania stabilności, dalszych demokratycznych reform i poprawy sytuacji gospodarczo-społecznej Gruzynów dotkniętych ubóstwem, bezrobociem i wysokim poziomem emigracji spowodowanej sytuacją ekonomiczną, co jest kluczowym czynnikiem na drodze do suwerenności i integralności terytorialnej Gruzji w obrębie jej granic uznanych przez społeczność międzynarodową oraz w celu zacieśnienia współpracy między UE a Gruzją;
  2. zauważa z zadowoleniem, że europejska agenda Gruzji nadal stanowi przedmiot konsensusu różnych partii politycznych i cieszy się poparciem większości gruzińskich obywateli; zwraca uwagę, że zgodnie z art. 49 TUE i deklaracją rzymską z dnia 25 marca 2017 r. każde państwo europejskie może złożyć wniosek o członkostwo w UE pod warunkiem spełnienia kryteriów kopenhaskich; przypomina w międzyczasie o propozycji strategii politycznej „Partnerstwa Wschodniego Plus” (PW+), popieranej przez Parlament celem odblokowania nowych możliwości; przyjmuje z zadowoleniem inicjatywę rządu Gruzji dotyczącą opracowania planu działania na rzecz integracji z UE, którego celem jest pogłębienie obecnych stosunków między UE a Gruzją; z zadowoleniem przyjmuje aktywne zaangażowanie Gruzji w działalność platform wielostronnych Partnerstwa Wschodniego;
  3. wyraża uznanie dla prowadzonych przez władze gruzińskie kampanii informacyjnych dotyczących korzyści i możliwości gospodarczych wynikających z układu o stowarzyszeniu i DCFTA oraz dla pomocy w zarządzaniu niezbędnymi dostosowaniami;

Istniejące ramy instytucjonalne do wdrażania układu o stowarzyszeniu

4. odnotowuje, że wsparcie UE dla Gruzji w latach 2017–2020 wyniesie od 371 mln do 453 mln EUR, przy czym dodatkowe fundusze będą dostępne w ramach zasady „więcej za więcej”, zgodnie z programem stowarzyszeniowym UE–Gruzja; zachęca Komisję, by udzielała takiego wsparcia proporcjonalnie do zdolności absorpcyjnej i wysiłków reformatorskich Gruzji; przyjmuje do wiadomości decyzję Gruzji o zmniejszeniu łącznej liczby ministerstw z 14 do 11 w celu optymalizacji funkcjonalnej i obniżenia wydatków oraz z zadowoleniem przyjmuje decyzję rządu gruzińskiego o przeznaczeniu powstałych w ten sposób oszczędności na edukację;
5. wzywa do większego zaangażowania premiera i ministra spraw zagranicznych w zapewnianie wysokiego poziomu nadzoru politycznego nad wdrażaniem układu o stowarzyszeniu, zwłaszcza przez usprawnienie odpowiednich struktur rządowych, koordynację i synchronizację planów poszczególnych ministerstw oraz ich pełne i skuteczne wdrożenie; z zadowoleniem przyjmuje włączenie urzędu sekretarza stanu ds. integracji europejskiej do ministerstwa spraw zagranicznych; sugeruje jednak, że odpowiedzialność za integrację europejską powinna być dzielona między całą aparaturę ministerialną;
6. przyjmuje z zadowoleniem trzyletni plan wdrożenia układu o stowarzyszeniu / DCFTA i wzywa władze do opracowania strategii reform uzupełniającej te plany wdrożenia, skupiającej się na wynikach wykraczających poza przepisy i szkolenie personelu oraz opartej na ocenie wpływu przeprowadzonej przez ekspertów, która powinna również dotyczyć współpracy międzyinstytucjonalnej między parlamentem, rządem i administracją prezydencką; w związku z tym zachęca gruziński parlament do zaostrzenia kontroli zgodności krajowych projektów reform z układem o stowarzyszeniu;
7. podkreśla, że Gruzja potrzebuje wysoko wykwalifikowanego personelu do wdrożenia programu stowarzyszeniowego; w związku z tym wzywa władze gruzińskie do zagwarantowania, by w jednostkach strukturalnych zajmujących się kwestiami integracji europejskiej we wszystkich ministerstwach pracowała wystarczająca liczba odpowiednio wykwalifikowanych urzędników; wzywa ESDZ lub Komisję do zapewnienia pomocy w budowaniu zdolności i szkoleniu gruzińskich urzędników zajmujących się wdrażaniem układu o stowarzyszeniu / DCFTA;

Środa, 14 listopada 2018 r.

8. przyjmuje z zadowoleniem utworzenie międzyparlamentarnego zgromadzenia Gruzji, Mołdawii i Ukrainy oraz zachęca to zgromadzenie m.in. do kontroli wdrażania układów o stowarzyszeniu;

9. wzywa ESDZ lub Komisję do zwiększenia wewnętrznych zdolności do wzmożonego monitorowania wdrażania układu o stowarzyszeniu, zwłaszcza przez zwiększenie wyspecjalizowanego personelu posiadającego dogłębną wiedzę fachową o gruzińskim systemie administracyjnym i prawnym, a także do przejścia w kierunku oceny jakościowej postępów, w szczególności przez wprowadzenie przeglądu zgodności prawa krajowego z prawem unijnym, pozwalającego ocenić, jaki rzeczywistie osiągnięto poziom dostosowania do dorobku prawnego UE zgodnie z wymogami układu o stowarzyszeniu;

10. podkreśla kluczową rolę, jaką odgrywa społeczeństwo obywatelskie, w tym partnerzy społeczni, we wdrażaniu układu o stowarzyszeniu jako podmioty nadzorujące reformy i z zadowoleniem przyjmuje ich wysiłki w zakresie monitorowania wdrażania układu; wzywa władze gruzińskie do zapewnienia, aby reformy w ramach układu o stowarzyszeniu / DCFTA były realizowane przy pełnym zaangażowaniu władz lokalnych i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, a także partnerów społecznych w kwestii osiągnięcia „europejskiego” modelu społecznego, oraz wzywa władze i UE do zapewnienia im, a także ludności na obszarach peryferyjnych, dostępu do informacji na temat realizacji układu o stowarzyszeniu;

11. podkreśla znaczenie aktywnej komunikacji z obywatelami gruzińskimi na temat namacalnych korzyści płynących z Partnerstwa Wschodniego i jego celów, a także potrzebę walki z dezinformacją za pośrednictwem opartych na faktach, ogólnodostępnych i wysokiej jakości informacji we wszystkich językach kraju partnerskiego; wzywa Gruzję, aby przy wsparciu ze strony UE i jej państw członkowskich poprawiła swoją strategię komunikacyjną;

12. z zadowoleniem przyjmuje otwarcie w dniu 4 września 2018 r. w Tbilisi szkoły europejskiej w ramach Partnerstwa Wschodniego z programem matur międzynarodowych dla uczniów ze wszystkich krajów Partnerstwa Wschodniego; zachęca władze gruzińskie do zwiększenia roli studiów europejskich w standardowych programach nauczania w szkołach i na uniwersytetach;

13. popiera wstępne ustalenia i wnioski dotyczące pierwszej tury wyborów prezydenckich w Gruzji w 2018 r., przedstawione przez międzynarodową misję obserwacji wyborów, w tym delegację Parlamentu Europejskiego; z zadowoleniem przyjmuje konkurencyjny charakter wyborów i brak przypadków przemocy; ubolewa z powodu rosyjskiej okupacji Osetii Południowej i Abchazji, a także z powodu decyzji władz rządzących de facto w Osetii Południowej o zamknięciu granicy administracyjnej z Gruzją, co uniemożliwiło wielu gruzińskim obywatelom oddanie głosu; zwraca się do władz i partii politycznych, by przed drugą turą wyborów zajęły się niepokojącymi kwestiami, takimi jak niewłaściwe wykorzystywanie zasobów państwowych, zbyt wysokie pułapy finansowania kampanii oraz intensywne ataki werbalne wysokich rangą urzędników na niezależne organizacje społeczeństwa obywatelskiego;

Dialog polityczny

14. ponownie podkreśla, że stanowisko UE w sprawie reformy konstytucyjnej Gruzji jest zbieżne z ogólnie pozytywną oceną Komisji Weneckiej; wyraża ubolewanie, że wprowadzenie w pełni proporcjonalnego systemu wyborczego zostało odłożone do 2024 r.; przypomina, że jest gotowy uczestniczyć jako obserwator w przyszłych wyborach w Gruzji i udzielić pomocy gruzińskim władzom w podjęciu działań następczych i wdrożeniu zaleceń, które zostaną wydane; przypomina, że skład Centralnej Komisji Wyborczej powinien być wolny od wpływów politycznych oraz że okres przedwyborczy powinien być wolny od wszelkich nadużyć zasobów administracyjnych; wzywa władze Gruzji do przeprowadzenia wnikliwego dochodzenia w sprawie politycznie motywowanych aktów przemocy podczas wyborów parlamentarnych w 2016 r.;

15. wspiera demokratyczne wzmocnienie instytucji politycznych Gruzji i deklaruje chęć pomocy w tym obszarze; zauważa, że Gruzja jest jednym z niewielu państw, w których wszystkie władze są zaangażowane w partnerstwo na rzecz otwartego sprawowania rządów; podkreśla znaczenie realizacji ambitnego programu reform mającego na celu polityczną neutralność instytucji państwowych i ich personelu; podkreśla rolę opozycji w systemie parlamentarnym i podkreśla pilną potrzebę wprowadzenia bardziej rygorystycznych mechanizmów kontroli władzy wykonawczej, w tym poprzez zdolność posłów do regularnego zadawania pytań ministrom i premierowi w celu pociągania ich do odpowiedzialności;

16. przyjmuje z zadowoleniem skuteczne wdrożenie systemu bezwizowego dla obywateli gruzińskich od dnia 27 marca 2017 r.; odnotowuje spełnianie przez Gruzję założeń liberalizacji wizowej i zachęca do monitorowania wskaźników celem zapewnienia ciągłej zgodności; zauważa, że wprowadzenie systemu bezwizowego przynosi pozytywne rezultaty w zakresie rozwoju kontaktów międzyludzkich; wyraża uznanie dla Gruzji za podjęcie środków służących szybkiemu rozwiązaniu problemu naruszeń wymogów systemu bezwizowego i wzywa państwa członkowskie UE do uznania Gruzji za bezpieczny kraj pochodzenia; podkreśla znaczenie pogłębienia współpracy między organami wymiaru sprawiedliwości a organami ścigania Gruzji i państw członkowskich UE;

Środa, 14 listopada 2018 r.

17. przyjmuje z zadowoleniem wdrażanie w sposób ciągły przez Gruzję strategii i planu działania w sprawie migracji oraz wzmocnienie odbudowy obszarów przy granicy z Turcją i Azerbejdżanem;

18. wspiera Gruzję w realizacji polityki pokojowego rozwiązywania konfliktów, pojednania i zaangażowania oraz konstruktywnym udziale w międzynarodowych rozmowach genewskich; z zadowoleniem przyjmuje wysiłki podejmowane przez Gruzję w celu utrzymania dialogu z Rosją; wyraża uznanie dla inicjatywy „Krok w kierunku lepszej przyszłości”, zaprezentowanej 4 kwietnia 2018 r., której celem jest poprawa warunków humanitarnych i społeczno-gospodarczych dla ludności zamieszkującej okupowane regiony Gruzji, oraz wspieranie kontaktów międzyludzkich i budowanie zaufania między podzielonymi społecznościami;

19. przypomina z ubolewaniem, że po 10 latach Federacja Rosyjska nadal bezprawnie okupuje gruzińskie terytoria, i ponownie wyraża jednoznaczne poparcie dla suwerenności i integralności terytorialnej Gruzji; zwraca uwagę na pozew przeciwko Rosji skierowany przez Gruzję do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, który dotyczy stosowania środków przymusu wobec osób mieszkających w Abchazji i Osetii Południowej, oraz na przyjęcie przez parlament gruziński rezolucji ustanawiającej czarną listę osób oskarżonych o morderstwa, porwania, tortury lub niehumanitarne traktowanie lub skazanych za te przestępstwa (lista Otchozorii-Tatunaszwilego); podkreśla, że społeczność międzynarodowa musi przyjąć spójne, skoordynowane, jednolite i zdecydowane stanowisko wobec rosyjskiej polityki okupacji i aneksji;

20. wzywa władze gruzińskie do podjęcia dalszych wysiłków w celu przezwyciężenia istniejących przeszkód i podjęcia próby rozszerzenia korzyści płynących z układu o stowarzyszeniu i DCFTA na ludność Abchazji i Regionu Cchinwali / Osetii Południowej przez lepsze przekazywanie informacji na temat nowych możliwości wynikających z układu oraz opracowanie doraźnych projektów z zakresu współpracy handlowej i gospodarczej na szczeblu lokalnym;

21. wyraża uznanie dla stałego udziału Gruzji w cywilnych i wojskowych operacjach zarządzania kryzysowego w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO); podkreśla potrzebę dalszego rozwoju dialogu na wysokim szczeblu w kwestiach bezpieczeństwa między UE a Gruzją, zwłaszcza w zakresie przeciwdziałania radykalizacji postaw, brutalnemu ekstremizmowi, propagandzie i zagrożeniom hybrydowym;

Praworządność, dobre sprawowanie rządów i wolność mediów

22. uznaje wyniki Gruzji w walce z korupcją na niskim i średnim szczeblu, która daje Gruzji dobrą pozycję, jeśli chodzi o wskaźnik postrzegania korupcji; podkreśla jednak, że korupcja na wysokim szczeblu wciąż stanowi poważny problem; wyraża uznanie dla wdrażania przez Gruzję strategii antykorupcyjnej i jej planu działania; wzywa Gruzję do zapewnienia, by agencja antykorupcyjna była niezależna oraz wolna od wszelkich politycznych wpływów i oddzielona od państwowych służb bezpieczeństwa; ponownie podkreśla znaczenie skutecznego podziału władzy i wyraźnego rozgraniczenia między polityką a interesami gospodarczymi, a także podkreśla, że walka z korupcją wymaga niezależnego sądownictwa i że nadal brakuje rzetelnych wyników śledztw w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu; uważa Gruzję za ważnego partnera UE w różnych obszarach współpracy, takich jak walka z terroryzmem i przestępczością zorganizowaną;

23. wzywa władze Gruzji do wprowadzenia kompleksowego, autonomicznego i skutecznego mechanizmu badania nadużyć przez funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości, który nie podlegałby właściwości prokuratury generalnej, tak aby stawić czoła problemowi ciągłego braku rozliczalności; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje powołanie służby państwowego inspektora ds. śledztw dotyczących naruszeń praw człowieka popełnianych przez funkcjonariuszy organów ścigania;

24. jest głęboko zaniepokojony naciskami wywieranymi przez Turcję na tureckich rezydentów w Gruzji, a także na instytucje edukacyjne, ze względu na ich rzekomą przynależność do ruchu Gülena; wzywa władze gruzińskie do uważnego śledzenia tej sprawy, aby zapewnić, by postępowania sądowe i wszelkie podejmowane działania były w pełni zgodne z europejskimi zasadami i standardami; wzywa UE, aby wspierała państwa Partnerstwa Wschodniego i pomagała im oprzeć się naciskom, w szczególności ze strony Turcji, wywieranym na nie w ostatnich kilku miesiącach;

Środa, 14 listopada 2018 r.

25. przyjmuje do wiadomości trwającą reformę sądownictwa oraz oznaki większej bezstronności i przejrzystości wymiaru sprawiedliwości, przypomina jednak, że Komisja Wenecka wyraziła zaniepokojenie proponowanymi zmianami legislacyjnymi, które nie gwarantują politycznej neutralności Krajowej Rady Prokuratorów; apeluje o wprowadzenie wszelkich niezbędnych środków w celu wzmocnienia wymiaru sprawiedliwości – m.in. przez wzmocnienie zdolności administracyjnych – oraz o zagwarantowanie pełnej niezależności wymiaru sprawiedliwości i prokuratury, a także wzywa do demokratycznej kontroli ministerstwa spraw wewnętrznych, w tym policji i służb bezpieczeństwa, które wymagają gruntownych reform, również w celu zagwarantowania przejrzystości, w szczególności w zakresie wyboru, mianowania i awansowania sędziów, jak również w dotyczących ich postępowaniach dyscyplinarnych;
26. podkreśla znaczenie przeprowadzanych obecnie reform administracji publicznej; z zadowoleniem przyjmuje nowo przyjętą ustawę o służbie cywilnej i oczekuje jej szybkiego wdrożenia w celu trwałego wzmocnienia zaufania obywateli;
27. zauważa z zaniepokojeniem, że rząd gruziński nie przyjął nowych przepisów mających na celu poprawę publicznego dostępu do informacji; ubolewa nad faktem, że proponowana reforma dodatkowo ogranicza dostęp w tym obszarze; wzywa rząd gruziński do zapewnienia rzeczywistego dostępu do informacji publicznych; przypomina, że jest to istotne zobowiązanie podjęte w ramach układu o stowarzyszeniu;
28. wzywa rząd Gruzji, by kontynuował wdrażanie reformy zarządzania finansami publicznymi;
29. wyraża zadowolenie z przyjęcia narodowej strategii zwalczania przestępczości zorganizowanej;
30. wzywa parlament Gruzji, by rozważył wprowadzenie pakietu poprawek celem zreformowania przepisów prawnych dotyczących polityki antynarkotykowej, zgodnie z decyzją gruzińskiego trybunału konstytucyjnego z dnia 30 listopada 2017 r.;
31. przyjmuje z zadowoleniem zgodę parlamentu Gruzji na pakiet ustaw poprawiających sytuację więźniów;

Poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności

32. wzywa gruzińskie władze do zapewnienia dalszego skutecznego działania krajowego mechanizmu koordynacji praw człowieka i wzmocnienia współpracy na wielostronnych forach; wyraża zaniepokojenie brakiem postępów w śledztwie dotyczącym uprowadzenia azerskiego dziennikarza Afgana Mukhtarlego z Tbilisi, które ujawniło wiele niedociągnięć w zakresie funkcjonowania służb bezpieczeństwa, w tym ingerencję ze strony partii politycznych; wzywa rząd Gruzji do zapewnienia szybkiego i wiarygodnego zakończenia śledztwa oraz podkreśla potrzebę zapewnienia przez Gruzję bezpiecznego środowiska dla obrońców praw człowieka przebywających na jej terytorium, aby zagwarantować, że taka sytuacja nigdy się nie powtórzy;
33. odnotowuje wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 28 listopada 2017 r. dotyczący byłego premiera Iwane Merabiszwilego, w którym stwierdzono, że naruszono art. 18 europejskiej konwencji praw człowieka, kierując się „tajnym planem” i „ukrytymi pobudkami” w momencie aresztowania byłego premiera;
34. podkreśla znaczenie jasnych, przejrzystych i opartych na prawach człowieka strategii politycznych oraz mechanizmów prowadzenia śledztw, ścigania i zapewniania odszkodowań w sprawach naruszeń praw człowieka popełnionych za poprzednich rządów, przy zapewnieniu, by proces ten w pełni przestrzegał zasad praworządności i sprawiedliwości proceduralnej;
35. wzywa gruzińskie władze do podjęcia dalszych kroków w celu zagwarantowania podstawowych wolności i praw człowieka, szczególnie słabszym grupom, przez zwalczanie mowy nienawiści i dyskryminacji osób LGBTQI, Romów, osób żyjących z HIV/AIDS, osób niepełnosprawnych i innych mniejszości, w tym na rynku pracy przez zmianę kodeksu pracy; w szczególności wzywa Gruzję do dostosowania ustawodawstwa w zakresie praw osób niepełnosprawnych do Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, którą Gruzja ratyfikowała w 2014 r.; z zadowoleniem przyjmuje ratyfikację przez Gruzję Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (konwencji stambulskiej), a także przyjęcie ustawy o języku urzędowym i krajowej strategii na rzecz równości i integracji społecznej, oraz wzywa do jej szybkiego wdrożenia i ustanowienia skutecznego mechanizmu monitorowania;

Środa, 14 listopada 2018 r.

36. wzywa gruzińskie władze do podjęcia dalszych kroków w celu ochrony kobiet przed wszelkimi formami przemocy, napastowaniem seksualnym oraz molestowaniem w pracy i w miejscach publicznych, a także do zwiększenia liczby kobiet na rynku pracy i w polityce, gdzie nadal są niedostatecznie reprezentowane;

37. wzywa do wzmocnienia ochrony praw dziecka, w tym do zapobiegania przemocy wobec dzieci, oraz zapewnienia dostępu do edukacji dla wszystkich dzieci, w tym dzieci niepełnosprawnych; ponownie podkreśla, że rząd gruziński jest odpowiedzialny za gruntowny nadzór nad sytuacją dzieci w domach dziecka oraz w zakładach opiekuńczych prowadzonych przez organizacje religijne;

38. przypomina, że wolne i niezależne środki masowego przekazu, niezależność redakcyjna oraz pluralizm i przejrzystość własności w środowisku medialnym należą do podstawowych zasad demokracji; odnotowuje z zadowoleniem poprawę sytuacji w Gruzji znajdującą odzwierciedlenie w światowym rankingu wolności prasy za 2018 r., opracowanym przez organizację Reporterzy bez Granic; podkreśla upolitycznienie treści medialnych; przypomina sprawę dotyczącą stacji telewizyjnej Rustavi 2;

Współpraca handlowa i gospodarcza

39. przyjmuje z zadowoleniem nacisk położony na tworzenie miejsc pracy oraz na prawa pracownicze, zwłaszcza poprzez przyjęcie ustawy o bezpieczeństwie pracy w celu skutecznego rozwiązania problemu dramatycznie wysokiej liczby ofiar wypadków przy pracy; wzywa parlament Gruzji do rozszerzenia zakresu stosowania prawa, aby uniknąć wyjątków; przypomina władzom gruzińskim o obowiązku przestrzegania międzynarodowych standardów w zakresie praw pracowniczych oraz podkreśla konieczność przekształcenia departamentu kontroli warunków pracy w niezależny organ inspekcji pracy o pełnym zakresie funkcji, dostosowany do konwencji MOP nr 81, w celu poprawy bezpieczeństwa w miejscu pracy i ograniczenia pracy nierejestrowanej; wzywa pracodawców do zaprzestania dyskryminacji pracowników korzystających z ich praw związkowych; wyraża zaniepokojenie pracą dzieci i niewystarczającą wolnością zrzeszania się dla związków zawodowych; przypomina, że zgodnie z wymogami układu o stowarzyszeniu bezpieczeństwo pracy ma kluczowe znaczenie;

40. zauważa, że UE jest największym partnerem handlowym Gruzji, odpowiadającym za prawie jedną trzecią całości wymiany handlowej, a także jej najważniejszą darczyńcą i największym źródłem bezpośrednich inwestycji zagranicznych; przyjmuje z zadowoleniem wdrożenie kluczowych reform strukturalnych mających na celu poprawę otoczenia gospodarczego i biznesowego oraz maksymalizację korzyści płynących z DCFTA; odnotowuje z aprobatą postępy Gruzji w zakresie zbliżania przepisów w obszarach związanych z handlem, w tym środków sanitarnych i fitosanitarnych, wzywa jednak do większych postępów w obszarze bezpieczeństwa żywności; podkreśla znaczenie trwających reform strukturalnych związanych z poprawą klimatu inwestycyjnego w Gruzji; podkreśla potrzebę zagwarantowania przez władze gruzińskie sprawiedliwego podziału w społeczeństwie rezultatów wzrostu gospodarczego Gruzji oraz wdrożenia układu o stowarzyszeniu z korzyścią dla MŚP;

41. z zadowoleniem odnotowuje, że zapoczątkowano wywóz nowych produktów do UE, mimo że Gruzja nadal eksportuje głównie towary i surowce rolne; zachęca Komisję do wspierania Gruzji w określeniu obszarów sprzyjających dalszej dywersyfikacji gospodarczej oraz w nadaniu im priorytetu w procesie wdrażania DCFTA; zaleca, by Gruzja rozważyła opracowanie strategii dywersyfikacji w odniesieniu do produktów eksportowanych na rynki UE;

42. z zadowoleniem przyjmuje postępy w obszarze zamówień publicznych i zaplanowane dostosowanie ustawodawstwa do roku 2022; podkreśla znaczenie bezstronnego i niezależnego organu odwoławczego; wzywa rząd Gruzji do zwiększenia przejrzystości systemu zamówień publicznych, w szczególności przez ograniczenie zwolnień z otwartej procedury przetargowej w prawie zamówień publicznych w celu zmniejszenia ogólnej liczby zamówień udzielanych w trybie niekonkurencyjnym;

43. z zadowoleniem przyjmuje przystąpienie Gruzji do paneurośródziemnomorskiej konwencji w sprawie reguł pochodzenia, co pozwoli na kumulację pochodzenia w ramach DCFTA; zachęca Gruzję, aby przystąpiła także do Konwencji o wspólnej procedurze tranzytowej;

Środa, 14 listopada 2018 r.

Energia i inne obszary współpracy

44. przyjmuje z zadowoleniem członkostwo Gruzji we Wspólnocie Energetycznej i postępy w integracji rynku energetycznego Gruzji z rynkiem UE przez zapewnienie zbieżności przepisów, zgodnie z układem o stowarzyszeniu i Traktatem o Wspólnocie Energetycznej; wyraża przekonanie, że w ten sposób wzmocnione zostają również warunki ogólnoeuropejskiego koszyka energetycznego mające na celu spełnienie zobowiązań wynikających z protokołu paryskiego w sprawie przeciwdziałania zmianie klimatu oraz z celu 10 Agendy ONZ 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju dotyczącego przeciwdziałania ubóstwu energetycznemu; wzywa władze gruzińskie do podjęcia wszelkich niezbędnych wysiłków w celu przyspieszenia przyjęcia unijnego dorobku prawnego w obszarze energetyki przy wsparciu UE, a także współpracy naukowej i rozwoju innowacji w dziedzinie efektywności energetycznej i energii ze źródeł odnawialnych; zauważa, że plany włączenia ministerstwa energetyki do ministerstwa gospodarki i zrównoważonego rozwoju powinny być uzgadniane w ścisłej koordynacji z gruzińskim parlamentem;

45. zaleca, aby władze Gruzji opracowały stabilną krajową strategię energetyczną, obniżyły poziom dotacji w sektorze energetycznym oraz zwiększyły bezpieczeństwo zasobów energetycznych i niezależność energetyczną; zachęca do rozwijania energii ze źródeł odnawialnych i efektywności energetycznej oraz do przyjęcia koniecznych ustaw, a także do dostosowania ram instytucjonalnych; zachęca do wzmocnienia funkcji przesyłu energii;

46. podkreśla potrzebę dalszych działań wdrożeniowych w obszarze transportu i środowiska; wzywa rząd gruziński do przyjęcia strategii walki z zanieczyszczeniem powietrza; wzywa władze gruzińskie do zwiększenia udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji dotyczących środowiska oraz zwiększenia stopnia wymiany informacji na temat środowiska w celu wzbudzenia zainteresowania opinii publicznej;

47. przypomina, że zarządzanie środowiskowe jest jednym z kluczowych wymagań układu o stowarzyszeniu; przyjmuje z zadowoleniem wejście w życie nowego Kodeksu oceny oddziaływania na środowisko zgodnego z prawodawstwem UE, jak również przyjęcie harmonogramu dla planu działania na rzecz klimatu; wzywa do dalszego dostosowania krajowej polityki środowiskowej do celów UE, aby przeciwdziałać zmianie klimatu, zgodnie z porozumieniem paryskim z 2015 r., a zwłaszcza do ukończenia i przyjęcia strategii rozwoju niskoemisyjnego;

48. zwraca uwagę, że Gruzja zobowiązała się do skutecznego wdrożenia wielostronnych umów środowiskowych w ramach rozdziału dotyczącego handlu i zrównoważonego rozwoju, co wymaga dalszej poprawy;

49. odnotowuje plan rządu gruzińskiego dotyczący dalszego rozwoju energetyki wodnej; wzywa w związku z tym władze gruzińskie do przyjęcia i przestrzegania standardów UE we wszystkich projektach, a w szczególności do stosowania otwartej i przejrzystej procedury oceny oddziaływania na środowisko, obejmującej wszystkie zainteresowane strony na głównych etapach procesu decyzyjnego;

Postanowienia instytucjonalne

50. uważa, że zaangażowanie władz Gruzji już od momentu opracowywania odpowiednich przepisów służy nadaniu temu procesowi bardziej pluralistycznego charakteru i obniżeniu kosztów transformacji, jakie ponosi Gruzja, w związku z czym wzywa Komisję do wykorzystania w pełni mechanizmów wymiany informacji ex ante;

51. potwierdza postanowienie, by zwiększyć monitorowanie wdrażania umów międzynarodowych z partnerami wschodnimi UE; ponownie wzywa Komisję i ESDZ do przekazywania Parlamentowi i Radzie częstszych i szczegółowych pisemnych sprawozdań z realizacji tych umów;

52. zauważa, że ocena wdrażania DCFTA jest mocno skoncentrowana na przepływach handlowych i barierach handlowych; wzywa Komisję do odpowiedniego monitorowania i oceny wdrożenia DCFTA, ze szczególnym uwzględnieniem transpozycji do prawa krajowego i wdrożenia unijnego dorobku prawnego oraz oddziaływania na gruzińskie społeczeństwo, a także do zapewnienia publicznej i kompleksowej sprawozdawczości rocznej, w tym w zakresie wsparcia technicznego i finansowego świadczonego przez UE;

Środa, 14 listopada 2018 r.

53. wzywa Radę i Komisję do dalszego podejmowania wszelkich możliwych środków, aby zachęcić Gruzję do efektywnego wdrożenia DCFTA oraz wesprzeć ją w tym procesie, oraz przypomina, że trwałe wdrożenie DCFTA nie może opierać się wyłącznie na pomocy ze strony UE, lecz wymaga niezależnej administracji ze strony gruzińskiej, aby wspierać intensyfikację przepływów handlowych, zmniejszać obciążenia biurokratyczne i upraszczać procedury administracyjne; wzywa obie strony do zaoferowania większego wsparcia mikroprzedsiębiorstwom, małym i średnim przedsiębiorstwom oraz do udzielania im pomocy technicznej; wzywa Komisję, by rozważyła utworzenie grupy wsparcia dla Gruzji, podobnie jak w przypadku Ukrainy;

54. apeluje do ESDZ lub Komisji Europejskiej, by opublikowały wszystkie roczne sprawozdania z realizacji układu o stowarzyszeniu i jednocześnie opublikowały ocenę porównawczą poziomu postępów w kierunku wdrożenia układu o stowarzyszeniu / DCFTA przez każdego z partnerów stowarzyszonych w porównaniu z konkretnymi punktami odniesienia;

55. postanawia sporządzać roczne sprawozdania na temat wdrożenia układów o stowarzyszeniu;

o

o o

56. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie oraz Komisji, a także wiceprzewodniczącej Komisji Europejskiej / wysokiej przedstawiciel Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, rządów i parlamentom państw członkowskich oraz rządowi i parlamentowi Gruzji.

Środa, 14 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0458

Wdrożenie układu o stowarzyszeniu UE z Mołdawią

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie wdrożenia układu o stowarzyszeniu UE z Mołdawią (2017/2281(INI))

(2020/C 363/08)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 8 oraz tytuł V, w szczególności art. 21, 22, 36 i 37, Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz część piątą Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając układ o stowarzyszeniu między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Mołdawii, z drugiej strony, który w pełni wszedł w życie z dniem 1 lipca 2016 r.,
- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje, zwłaszcza rezolucję z dnia 5 lipca 2018 r. w sprawie kryzysu politycznego w Mołdawii po unieważnieniu wyborów na urząd burmistrza Kiszyniowa ⁽¹⁾, z dnia 15 listopada 2017 r. w sprawie Partnerstwa Wschodniego w perspektywie szczytu w listopadzie 2017 r. ⁽²⁾, rezolucję z dnia 4 lipca 2017 r. w sprawie udzielenia pomocy makrofinansowej Republice Mołdawii ⁽³⁾ i z dnia 21 stycznia 2016 r. w sprawie układów o stowarzyszeniu / pogłębionych i kompleksowych stref wolnego handlu z Gruzją, Mołdawią i Ukrainą ⁽⁴⁾,
- uwzględniając podpisanie w listopadzie 2017 r. protokołu ustaleń, umowy pożyczki i umowy o udzielenie dotacji na pomoc makrofinansową opiewającej na kwotę 100 mln EUR na lata 2017–2018,
- uwzględniając mołdawski krajowy plan działania w zakresie wdrażania układu o stowarzyszeniu Mołdawia–Unia Europejska w latach 2017–2019 (NAPIAA),
- uwzględniając wspólny dokument roboczy Komisji Europejskiej i Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) w sprawie sprawozdania z realizacji układu o stowarzyszeniu z Mołdawią z dnia 3 kwietnia 2018 r. (SWD(2018)0094),
- uwzględniając wspólne deklaracje ze szczytów Partnerstwa Wschodniego, z których ostatnią wydano dnia 24 listopada 2017 r. w Brukseli,
- uwzględniając konkluzje Rady do Spraw Zagranicznych w sprawie Republiki Mołdawii z dnia 26 lutego 2018 r.,
- uwzględniając sprawozdanie Transparency International pt. „Sytuacja pod względem korupcji w Armenii, Azerbejdżanie, Gruzji, Mołdawii i na Ukrainie” opublikowane w dniu 2 lipca 2015 r.,
- uwzględniając opinie i zalecenia Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (ODIHR) oraz Komisji Weneckiej Rady Europy, a zwłaszcza tę z dnia 15 marca 2018 r. w sprawie reformy ordynacji wyborczej w Mołdawii,
- uwzględniając działania i zalecenia Zgromadzenia Parlamentarnego Euronest, Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego oraz innych przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego w Mołdawii,
- uwzględniając wyniki wizyty delegacji Komisji Spraw Zagranicznych w Mołdawii w dniach 3 i 4 kwietnia 2018 r.,

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0303.

⁽²⁾ Dz.U. C 356 z 4.10.2018, s. 130.

⁽³⁾ Dz.U. C 334 z 19.9.2018, s. 199.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 11 z 12.1.2018, s. 82.

Środa, 14 listopada 2018 r.

- uwzględniając ekspertyzy sporządzone dla Komisji Spraw Zagranicznych, w tym badanie dotyczące reformy ordynacji wyborczej w trzech krajach stowarzyszonych w ramach wschodniego sąsiedztwa – na Ukrainie, w Gruzji i Mołdawii oraz jej wpływu na rozwój sytuacji politycznej w tych krajach, opublikowane dnia 26 października 2017 r. ⁽¹⁾, europejską ocenę wdrożenia pt. „Układy o stowarzyszeniu między UE a Mołdawią, Gruzją i Ukrainą”, opublikowaną dnia 28 czerwca 2018 r. ⁽²⁾, oraz badanie porównawcze pt. „Rozwój instytucjonalnych ram wdrażania układów o stowarzyszeniu z Gruzją, Mołdawią i Ukrainą”, opublikowane w lipcu 2018 r. ⁽³⁾,
  - uwzględniając art. 52 Regulaminu, a także art. 1 ust. 1 lit. e) decyzji Konferencji Przewodniczących z dnia 12 grudnia 2002 r. w sprawie procedury udzielania zgody na sporządzenie sprawozdań z własnej inicjatywy i załącznik 3 do tej decyzji,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych oraz opinię Komisji Handlu Międzynarodowego (A8-0322/2018),
- A. mając na uwadze, że relacje polityczne i gospodarcze między Unią Europejską a Republiką Mołdawii pogłębiły się w ramach Partnerstwa Wschodniego, a zwłaszcza wraz z podpisaniem w dniu 27 czerwca 2014 r. i z wejściem w życie z dniem 1 lipca 2016 r. układu o stowarzyszeniu UE-Mołdawia obejmującego pogłębioną i kompleksową strefę wolnego handlu (DCFTA);
- B. mając na uwadze, że układ o stowarzyszeniu jest oparty na wspólnych wartościach, które obejmują „poszanowanie zasad demokratycznych, praw człowieka i podstawowych wolności proklamowanych w Powszechnej deklaracji praw człowieka i określonych w europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Akcie końcowym Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie z Helsinek z 1975 r. oraz Paryskiej karcie dla nowej Europy z 1990 r.”;
- C. mając na uwadze, że na mocy tego układu Mołdawia zobowiązała się do przeprowadzenia na podstawie prawodawstwa i praktyk UE zasadniczych reform wewnętrznych w wielu dziedzinach, sprzyjających dobrym rządóm, rozwojowi gospodarczemu i wzmocnieniu współpracy z UE; mając na uwadze, że UE, wspierając te wysiłki, zobowiązała się zapewnić Mołdawii znaczne wsparcie finansowe i budżetowe w kwocie 1,14 mld EUR przyznanych środków od 2007 r. oraz finansowanie w ramach programu regionalnego;
- D. mając na uwadze, że DCFTA umożliwia mołdawskim towarom i usługom uprzywilejowany dostęp do rynku UE; mając na uwadze, że wskutek zawarcia DCFTA wartość handlu między UE a Mołdawią wzrosła w 2017 r. o 20 % (do 4 mld EUR); mając na uwadze, że obecnie UE jest największym partnerem handlowym Mołdawii, gdyż 55 % całkowitej wymiany handlowej tego kraju odbywa się z UE; mając na uwadze, że UE jest też największym inwestorem w Mołdawii; mając na uwadze, że wstępne dane za 2018 r. potwierdzają ten pozytywny trend; mając na uwadze, że poziom wykorzystania preferencji dla Mołdawii wynosi 90 %, co potwierdza, że DCFTA okazała się korzystna dla mołdawskich przedsiębiorstw, pracowników i obywateli; mając na uwadze, że odnotowano postępy w kluczowych obszarach, takich jak środki sanitarne i fitosanitarne, bariery techniczne w handlu, procedury celne oraz zamówienia publiczne; mając na uwadze, że zgodnie z postanowieniami rozdziału dotyczącego handlu i zrównoważonego rozwoju powołano wewnętrzne grupy doradcze oraz że do tej pory zebrały się one trzykrotnie;

⁽¹⁾ Analiza pt. „Reforma ordynacji wyborczej w trzech krajach stowarzyszonych w ramach wschodniego sąsiedztwa – na Ukrainie, w Gruzji i Mołdawii”, Parlament Europejski, 26 października 2017 r.

⁽²⁾ Europejska ocena wdrożenia pt. „Układy o stowarzyszeniu między UE a Mołdawią, Gruzją i Ukrainą”, Parlament Europejski, 28 czerwca 2018 r.

⁽³⁾ Studium pt. „Rozwój instytucjonalnych ram wdrożenia układów o stowarzyszeniu z Gruzją, Mołdawią i Ukrainą”, Parlament Europejski, lipiec 2018 r.

Środa, 14 listopada 2018 r.

- E. mając na uwadze, że w zamian za przeprowadzenie przez Mołdawię reform w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i bezpieczeństwa, w tym walki z korupcją, w 2014 r. UE przystąpiła także na możliwość bezwizowego przemieszczania się po strefie Schengen obywateli Mołdawii posiadających paszport biometryczny; mając na uwadze, że w ciągu pierwszych czterech lat od wdrożenia tego systemu bezwizowego skorzystało z niego ponad 1,5 mln obywateli Mołdawii;
- F. mając na uwadze, że UE wielokrotnie wyrażała zaniepokojenie obniżeniem standardów demokratycznych w wyniku decyzji podejmowanych ostatnio przez władze mołdawskie, w tym z racji unieważnienia z niejasnych powodów i w nieprzejrzysty sposób wyborów lokalnych w Kiszyniowie w czerwcu 2018 r., reformy ordynacji wyborczej z lipca 2017 r., przyjętej wbrew zaleceniom, aby tego nie robić, wystosowanym przez ODIHR i Komisję Wenecką, braku postępów w ściganiu sądowym osób odpowiedzialnych za oszustwa bankowe na kwotę 1 mld USD, które ujawniono w 2014 r., oraz wzrostu liczby przypadków łamania praw człowieka, szczególnie wobec niezależnych sędziów, dziennikarzy i opozycjonistów;
- G. mając na uwadze, że w wyniku tej sytuacji UE nie wypłaciła w 2017 r. ostatnich dwóch transz w ramach programu wsparcia budżetowego na rzecz reformy wymiaru sprawiedliwości, ponieważ władze mołdawskie nie wykazały się wystarczającym zaangażowaniem w reformowanie tego sektora, a w 2018 r. UE zawiesiła wypłatę pierwszej transzy pomocy makrofinansowej, ponieważ nie spełniono warunków politycznych załączonych do decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 lipca 2017 r., w której zaznaczono, że „jednym z wstępnych warunków przyznania pomocy makrofinansowej jest respektowanie przez kraj będący beneficjentem skutecznych mechanizmów demokratycznych, w tym wielopartyjnego systemu parlamentarnego i praworządności, oraz zagwarantowanie poszanowania praw człowieka”;
- H. mając na uwadze, że odkąd podjęto powyższe decyzje rozwój sytuacji w ostatnim czasie budzi jeszcze większe zaniepokojenie, szczególnie tzw. pakiet reform fiskalnych przyjęty w lipcu 2018 r., obejmujący system abolicji podatkowej, który zwiększa ryzyko prania pieniędzy, a także dalsze wywieranie presji na opozycję i przeprowadzane przez nią pokojowe demonstracje oraz na redakcje małych, niezależnych mediów, które z trudem prowadzą działalność pomimo przyjęcia w lipcu 2018 r. nowego kodeksu medialnych usług audiowizualnych;
- I. mając na uwadze, że w 2017 r. organizacja Transparency International umieściła Mołdawię na 122. miejscu na 180 (na równi z Azerbejdżanem i Mali) z uwagi na wskaźnik postrzegania korupcji; mając na uwadze, że organizacja Reporterzy bez Granic umieściła Mołdawię na 81. miejscu na 180 w ramach światowego rankingu wolności prasy, co oznacza spadek z 56. miejsca, na którym sklasyfikowano ten kraj w 2014 r.;

Ogólne zasady i wspólne wartości

1. podkreśla znaczenie AA/DCFTA i odnotowuje postępy poczynione dotychczas przez Mołdawię; przypomina jednak, że pełne wdrożenie układu o stowarzyszeniu / DCFTA, a szczególnie przeprowadzenie reform politycznych, musi być jednym z podstawowych priorytetów, co pozwoli na dalsze pogłębienie stosunków tego kraju z UE z korzyścią dla wszystkich obywateli Mołdawii, a także na otwarcie dodatkowych perspektyw zgodnie z polityką Partnerstwa Wschodniego Plus (EaP+) popieraną przez Parlament;
2. wyraża uznanie pod adresem odważnych jednostek przyczyniających się do pozytywnych zmian w Mołdawii, a szczególnie osób przewodzących wysiłkom – które powinny być kontynuowane zgodnie z wezwaniem ze strony UE i Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW) – na rzecz reformy sektora bankowego w następstwie oszustw bankowych z 2014 r. na kwotę 1 mld USD (stanowiącą równowartość 12 % PKB); przyjmuje z zadowoleniem pozytywne wyniki przeprowadzonej przez MFW w lipcu 2018 r. oceny dotyczącej wdrażania programu wspieranego przez MFW; wzywa mołdawskich polityków i całe sądownictwo do przyłączenia się do tych wysiłków na rzecz zreformowania kraju i zwalczania korupcji zgodnie z zobowiązaniami wynikającymi z układu o stowarzyszeniu, ponieważ brak woli politycznej jest jednym z podstawowych utrudnień w dokonywaniu wiarygodnych reform; apeluje do wszystkich sił politycznych o zaangażowanie się w konstruktywny dialog dla dobra kraju;
3. wyraża głębokie zaniepokojenie regresem przestrzegania w Mołdawii standardów demokratycznych oraz podstawowych wartości, za którymi Mołdawia opowiedziała się, m.in. podpisując układ o stowarzyszeniu, takich jak demokracja – w tym uczciwe i przejrzyste wybory z poszanowaniem woli obywateli oraz demokratyczny system wielopartyjny – i praworządność – w tym niezawisłość sądownictwa, osłabionych przez rządzących przywódców politycznych w zмовie z biznesem, czemu nie sprzeciwia się duża część elit politycznych i sądownictwa, co czyni z Republiki Mołdawii państwo zawłaszczone przez interesy oligarchów przy jednoczesnej koncentracji władzy ekonomicznej i politycznej w rękach niewielkiej grupy osób wywierającej wpływ na parlament, rząd, partie polityczne, administrację państwową, policję, wymiar sprawiedliwości i media oraz skutkuje wysoce niezadowolającym wdrażaniem ustawodawstwa z niewielką korzyścią dla obywateli; przypomina, że jest zdeterminowany, by skupić się na wypełnianiu zobowiązań do przestrzegania wspólnych wartości, a nie na nieprzekonujących tzw. argumentach „geopolitycznych”;

Środa, 14 listopada 2018 r.

4. ubolewa, że rozmyślne naruszenie warunków politycznych związanych ze standardami demokratycznymi w Mołdawii, w szczególności niedawne zmiany w krajowej ordynacji wyborczej, w których nie uwzględniono niektórych kluczowych zaleceń zawartych we wspólnej opinii Komisji Weneckiej i ODIHR, a także zawieszenie Dorina Chirtoaki w wykonywaniu obowiązków burmistrza Kiszyniowa i unieważnienie wyboru Andreia Năstasego doprowadziło do zawieszenia przez UE wypłat w ramach pomocy makrofinansowej i pozostałych wypłat w ramach wsparcia budżetowego;

5. przypomina swoje stanowisko, zgodnie z którym wszelkie decyzje o przyszłych wypłatach pomocy makrofinansowej mogą zapaść dopiero po zaplanowanych na luty 2019 r. wyborach parlamentarnych i pod warunkiem, że wybory te zostaną przeprowadzone zgodnie z uznanymi standardami międzynarodowymi i ocenione przez wyspecjalizowane organy międzynarodowe, a płatności w ramach wszystkich programów wsparcia budżetowego pozostaną wstrzymane do momentu, w którym dokonają się istotne postępy w zakresie standardów demokratycznych, w tym zostaną przeprowadzone zgodnie z rezolucją Parlamentu Europejskiego z dnia 5 lipca 2018 r. reformy wymiaru sprawiedliwości i postępowania sądowe przeciwko osobom odpowiedzialnym za oszustwa bankowe; wzywa jednocześnie Komisję i ESDZ, by kontynuowały realokację środków, przeznaczając je na wspieranie społeczeństwa obywatelskiego i niezależnych mediów w Mołdawii, jak również na potrzeby sektora prywatnego i władz lokalnych, w tym za pośrednictwem nowych projektów partnerstwa i projektów rozwojowych, najlepiej w sposób skoordynowany ze wsparciem udzielanym przez inne państwa członkowskie UE, a także by koordynowały działania z innymi organizacjami, takimi jak MFW, aby zagwarantować większą spójność warunków pomocy finansowej; oczekuje z uwagą wyników przeglądu ordynacji wyborczej przez komisję prawną ds. mianowania i immunitetów w parlamencie mołdawskim; wzywa Komisję Europejską do opracowania mechanizmu monitorowania reform, w tym jasnych poziomów odniesienia;

6. przypomina treść art. 2 i 455 układu o stowarzyszeniu, zgodnie z którymi poszanowanie zasad demokratycznych stanowi zasadniczy element układu, który – jeśli zostanie naruszony – może również prowadzić do zawieszenia praw wynikających z tego układu; przypomina, że konieczne są większe wysiłki na rzecz dalszego spełniania kryteriów dotyczących zwalczania korupcji i przeciwdziałania praniu pieniędzy; domaga się, by wszelkie przyszłe umowy były również uzależnione od reformy wymiaru sprawiedliwości oraz od przeprowadzenia szczegółowego dochodzenia i ścigania sądowego osób odpowiedzialnych za oszustwa na kwotę 1 mld USD; przypomina również o poziomach odniesienia dotyczących zwalczania korupcji i prania pieniędzy w związku z polityką liberalizacji wizowej;

Istniejące instytucjonalne ramy wdrażania układu

7. przyjmuje z zadowoleniem przyjęcie wielu ustaw zgodnych ze zobowiązaniami Mołdawii stanowiącymi element układu o stowarzyszeniu; podkreśla jednak, że ważne jest szybkie i pełne wdrożenie tych ustaw w celu osiągnięcia ostatecznego celu układu o stowarzyszeniu, jakim jest odczuwalna i trwała poprawa warunków życia zwykłych obywateli Mołdawii;

8. apeluje o większe zaangażowanie parlamentu, premiera oraz ministra spraw zagranicznych i integracji europejskiej Mołdawii w sprawowanie nadzoru politycznego na wysokim szczeblu i kontroli nad wdrażaniem układu o stowarzyszeniu, szczególnie poprzez ciągle usprawnianie właściwych struktur parlamentarnych i rządowych oraz wzmacnianie ich zdolności administracyjnych, a także poprzez koordynację i synchronizację planów właściwych ministerstw oraz ich pełne i skuteczne wdrożenie;

9. przyjmuje z zadowoleniem ustanowienie międzyparlamentarnego zgromadzenia Gruzji, Mołdawii i Ukrainy i jego pierwsze posiedzenie, które odbyło się w dniach 8–9 czerwca 2018 r. w Kijowie; zachęca także to zgromadzenie do sprawowania kontroli nad wdrażaniem układów o stowarzyszeniu;

10. wzywa władze mołdawskie do wzmocnienia wysiłków na rzecz wdrożenia układu o stowarzyszeniu i uporządkowanie związanych z tym działań – w szczególności za pośrednictwem krajowego planu działania na rzecz wdrożenia układu o stowarzyszeniu (NAPIAA) – według sektorów i wyników do osiągnięcia, a nie według artykułów układu o stowarzyszeniu, tj. by dedykowane jednostki eksperckie szczegółowo uszeregowywały środki według priorytetu i określiły kolejność ich realizacji na podstawie oceny skutków;

11. apeluje do ESDZ i do Komisji o ustanowienie, pod warunkiem dokonania postępów w przestrzeganiu standardów demokratycznych, dedykowanej unijnej grupy wsparcia dla Mołdawii, w celu intensywniejszego przekazywania wiedzy eksperckiej, szczególnie w zakresie dostosowywania ustawodawstwa mołdawskiego do prawodawstwa UE, oraz w celu koordynowania udzielanej Mołdawii pomocy finansowej służącej wdrożeniu układu o stowarzyszeniu, gdy zostaną spełnione stosowne warunki;

Środa, 14 listopada 2018 r.

12. apeluje do ESDZ i do Komisji o wsparcie wewnętrznych zdolności, by intensywniej monitorować wdrażanie układu o stowarzyszeniu, szczególnie dzięki znacznemu zwiększeniu liczebności zatrudnionego w tym celu personelu, oraz o przejście ku jakościowej ocenie postępów, szczególnie dzięki wprowadzeniu screeningów służących ocenie faktycznie osiągniętego w danym momencie poziomu zgodności z dorobkiem prawnym UE wymaganej w ramach układu o stowarzyszeniu;

13. przyjmuje z zadowoleniem wzmocniony dialog na szczeblu ministerialnym z Mołdawią oraz z innymi partnerami stowarzyszonymi na temat reform związanych ze stowarzyszeniem w dziedzinie handlu oraz popiera, pod warunkiem dokonania postępów w przestrzeganiu standardów demokratycznych, zainicjowanie takich dialogów w innych obszarach objętych układem o stowarzyszeniu, w tym dotyczących kwestii politycznych, sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa oraz współpracy sektorowej;

14. przypomina o opinii Komisji Weneckiej dotyczącej reformy ordynacji wyborczej w Mołdawii, zgodnie z którą zabrakło konsensusu (ze strony innych partii niż demokraci i socjaliści) w sprawie przejścia na mieszany system wyborczy w wyborach parlamentarnych i zmiana ta może doprowadzić do tego, że osoby reprezentujące interesy biznesowe będą w niewłaściwy sposób wpływać na kandydatów, oraz podziela tę opinię; powtarza zatem swój apel do władz mołdawskich o udoskonalenie systemu wyborczego, by zagwarantować, że przyszłe wybory będą odzwierciedlały wolę obywateli mołdawskich, a nie wąskich grup; apeluje również do władz mołdawskich, aby w pełni wdrożyły zalecenia ODIHR, szczególnie te dotyczące finansowania partii politycznych oraz wolności i pluralizmu mediów; ponownie potwierdza gotowość Parlamentu do obserwacji najbliższych wyborów parlamentarnych;

Dialog i reformy polityczne, współpraca w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB)

15. wyraża zaniepokojenie wprowadzonymi w ostatniej chwili zmianami w przyjętym w lipcu 2018 r. kodeksie medialnych usług audiowizualnych, które nie zostały poddane konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim; wzywa mołdawskie władze do pełnego wdrożenia kodeksu zgodnie z europejskimi standardami wolności i pluralizmu mediów, jak zalecają Komisja Europejska i Komisja Wenecka; podkreśla, jak ważne w tym procesie są autentyczne konsultacje ze społeczeństwem obywatelskim i niezależnymi mediami oraz przyjęcie nowej ustawy o reklamie; podkreśla, że należy unikać wszelkich prób naruszenia pluralizmu mediów, szczególnie takich, które będą jeszcze bardziej zachęcały do kartelizacji rynku mediów i powiązaniego rynku reklamy; apeluje do władz mołdawskich, by przyjęły nową ustawę o reklamie po przeprowadzeniu prawdziwych konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim; z niepokojem zauważa, że obecnie media są w znacznym stopniu zmonopolizowane i podlegają grupom politycznym i biznesowym istniejącym w tym kraju; apeluje o przejrzystość własności mediów oraz o ukierunkowane wsparcie dla niezależnych mediów, a zwłaszcza dla lokalnych oddziałów, w myśl zawartych w kodeksie wymogów dotyczących obowiązkowych treści lokalnych; podkreśla, jak ważne jest zagwarantowanie prawdziwej niezależności organu regulacji mediów;

16. przyjmuje z zadowoleniem wysiłki podejmowane na rzecz reformy administracji publicznej i finansów publicznych oraz zachęca do dalszych kroków w celu zwiększenia ich przejrzystości;

17. z zadowoleniem przyjmuje dobrą współpracę w kwestiach związanych z WPZiB, a szczególnie większy wskaźnik zgodności z deklaracjami WPZiB oraz udział w misjach i operacjach w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO), a także współpracę Mołdawii z NATO; odnotowuje postępy w przyjmowaniu nowej narodowej strategii obronności i planu działania na lata 2017–2021 w następstwie wycofania przez prezydenta Mołdawii strategii bezpieczeństwa narodowego; z zadowoleniem przyjmuje wejście w życie umowy między UE a Mołdawią w sprawie wymiany informacji niejawnych;

18. chwali władze mołdawskie za stopniową poprawę stosunków z Tyraspołem, w szczególności dzięki zastosowaniu środków budowy zaufania obejmujących otwarcie mostu między Gura Bicului a Bicioem oraz podpisanie sześciu protokołów dodatkowych, w trosce o poprawę jakości życia obywateli po obu stronach Dniestru; potwierdza, że UE zdecydowanie opowiada się za suwerennością i integralnością terytorialną Mołdawii oraz popiera Mołdawię w tych dążeniach, a także jest mocno zaangażowana w wysiłki na rzecz pokojowego rozwiązania kwestii Naddniestrza i również je popiera; bezwarunkowo popiera działania OBWE, UE i innych zainteresowanych stron oraz zachęca władze do współpracy, w szczególności z MŚP z regionu Naddniestrza, do dalszego wykorzystywania tego zaangażowania, do podejmowania dodatkowych wysiłków na rzecz promowania praw człowieka i przestrzegania wszystkich decyzji Europejskiego Trybunału Praw Człowieka; wzywa władze Mołdawii do podjęcia dodatkowych wysiłków na rzecz wdrożenia zmienionej ustawy o specjalnym statusie prawnym Gagauzji;

Środa, 14 listopada 2018 r.

Praworządność i dobre rządy

19. apeluje, by władze zapewniły niezawisłość, bezstronność i skuteczność wymiaru sprawiedliwości oraz wyspecjalizowanych instytucji antykorupcyjnych, w tym Najwyższej Rady Prokuratorów, Krajowego Ośrodka Antykorupcyjnego i Prokuratury Antykorupcyjnej, Krajowej Agencji ds. Etyki i Agencji Odzyskiwania Dochodów z Przestępstw, zwłaszcza poprzez przydzielanie odpowiednich zasobów w celu zagwarantowania przejrzystych procedur wyboru z udziałem niezależnych ekspertów-rekruterów oraz poprzez przyjęcie poprawek do konstytucji zgodnych z zaleceniami Komisji Weneckiej, mających w szczególności na celu usunięcie przepisu, zgodnie z którym sędziowie są mianowani po raz pierwszy na pięć lat, zmianę składu i wzmocnienie roli Najwyższej Rady Sądownictwa, a także wyłączenie z zakresu kompetencji mołdawskiego parlamentu mianowania sędziów Sądu Najwyższego; pozostaje głęboko zaniepokojony wybiórczymi praktykami mołdawskiego wymiaru sprawiedliwości i zwraca uwagę, że zgodnie z najnowszymi raportami Transparency International sądownictwo zмага się z ograniczoną niezależnością od władzy wykonawczej i jest wykorzystywane jako narzędzie walki z przeciwnikami politycznymi i interesami biznesowymi; podkreśla, jak ważne jest solidne dokumentowanie dochodzeń w sprawach dotyczących korupcji, w tym w sprawach na wysokim szczeblu;

20. przyjmuje z zadowoleniem przyjęte w lipcu 2018 r. poprawki ustawodawcze mające na celu wzmocnienie systemu selekcji i awansu sędziów w oparciu o kryteria merytoryczne oraz ich rozliczalności;

21. ponawia swoje apele – na podstawie ustaleń i zaleceń z pierwszego i drugiego raportu firmy Kroll, które powinny zostać w całości opublikowane – o szybkie i przejrzyste osądzenie wszystkich osób odpowiedzialnych za oszustwa bankowe na kwotę 1 mld USD ujawnione w 2014 r., a także do odzyskania skradzionego mienia; przyjmuje do wiadomości strategię odzyskiwania mienia przyjętą przez władze mołdawskie, lecz z zaniepokojeniem zauważa, że dochodzenie w tej sprawie zostało przeprowadzone dość nieskutecznie; podkreśla, że sądy muszą przestać pomijać solidne dowody i szybko rozpatrzyć na otwartych posiedzeniach sprawy zawisłe lub te, w których prowadzone są śledztwa, a szczególnie sprawę Ilana Shora; podkreśla, że polityczny wybór polegający na ratowaniu banków ze środków publicznych dodatkowo pogłębił poważną utratę zaufania do mołdawskiego świata polityki; wzywa Radę do rozważenia sankcji wymierzonych w konkretne osoby, a odpowiednie państwa członkowskie UE do udzielenia wsparcia w prowadzeniu dochodzenia;

22. wyraża zaniepokojenie wzrostem ryzyka prania pieniędzy po przyjęciu w lipcu 2018 r. tzw. pakietu reform fiskalnych obejmującego system abolicji podatkowej, który może legalizować nielegalnie nabyte mienie; apeluje o zmianę przepisów w ramach tego pakietu, by wyeliminować luki prawne, a zanim to nastąpi, zobowiązuje się do dalszej bardzo uważnej obserwacji wdrażania tego pakietu we współpracy z Komisją, ESDZ i innymi organizacjami międzynarodowymi;

23. podkreśla konieczność zajęcia się innymi rodzajami przestępczości zorganizowanej, w tym przemytem broni, handlem ludźmi i praniem pieniędzy na dużą skalę, w szczególności pochodzących z Rosji, oraz zaradzenia im; podkreśla odpowiedzialność sędziów za przestrzeganie zasady praworządności oraz zaznacza, że sędziowie skazani na mocy prawa powinni odbywać zasądzone kary;

24. wzywa do umożliwienia, za przykładem Ukrainy, bezpośredniego dostępu online do elektronicznych oświadczeń majątkowych wysokich rangą polityków i urzędników państwowych;

25. apeluje do władz mołdawskich, aby przestrzegały międzynarodowych zasad i stosowały najlepsze praktyki gwarantujące sprzyjające warunki dla społeczeństwa obywatelskiego; podkreśla kluczową rolę, jaką w monitorowaniu reform oraz w propagowaniu przejrzystości i rozliczalności instytucji publicznych odgrywa społeczeństwo obywatelskie; oczekuje w szczególności, że żadne przyszłe ustawodawstwo nie ograniczy krajowego ani zagranicznego finansowania mołdawskich organizacji pozarządowych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego ani nie zwiększy bezpodstawnie spoczywających na nich obowiązków administracyjnych i sprawozdawczych; ubolewa, że w wielu przypadkach udział obywateli jest ograniczany, jak to na przykład miało miejsce w marcu 2018 r., gdy Centralna Komisja Wyborcza odrzuciła wniosek o zorganizowanie referendum w sprawie zmian w systemie wyborczym;

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności

26. wyraża zaniepokojenie oznakami dalszego kurczenia się przestrzeni działania dla społeczeństwa obywatelskiego tego kraju i wzywa władze do natychmiastowego wstrzymania nieuzasadnionych lub nieproporcjonalnych postępowań karnych, spośród których niektóre zostały wszczęte na podstawie sfabrykowanych oskarżeń, oraz zaprzestania wybiórczego wymierzania sprawiedliwości przeciwnikom politycznym, ich prawnikom lub ich rodzinom; krytykuje fakt, że monitorowanie procesów przez państwa członkowskie UE lub delegatury ESDZ jest coraz częściej niemożliwe z powodu prowadzenia rozpraw przy drzwiach zamkniętych; wyraża szczególny niepokój w związku z postępowaniami wobec obrońców praw człowieka, niezależnych sędziów takich jak Domnica Manole i Gheorghe Bălan, dziennikarzy i osób krytykujących rząd lub przewodniczącego Demokratycznej Partii Mołdawii Vladimira Plahotniuka; wzywa władze do zagwarantowania prawa do rzetelnego procesu sądowego i poszanowania praw człowieka w aresztach; podkreśla, że należy przeprowadzać skuteczne śledztwa dotyczące zarzutów stosowania tortur w aresztach i ośrodkach psychiatrycznych; wzywa władze do zagwarantowania wolności zgromadzeń i wyrażania opinii, a w szczególności swobody organizowania pokojowych demonstracji, oraz do ścisłego przestrzegania tego prawa podstawowego zgodnie ze standardami międzynarodowymi;

27. z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie w 2017 r. nowej krajowej strategii na rzecz równości płci i wzywa władze do zapewnienia jej pełnego wdrożenia;

28. wzywa władze do znacznego wzmoczenia wysiłków na rzecz poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności, zwłaszcza w odniesieniu do słabszych grup społecznych, poprzez zwalczanie mowy nienawiści, przemocy, wykluczenia społecznego i dyskryminacji – zachowań wciąż bardzo niepokojących – wobec osób LGBTIQI, osób niepełnosprawnych oraz mniejszości, takich jak ludność romska, a także mowy nienawiści i dyskryminacji ze względu na płeć lub przynależność polityczną;

29. kategorycznie potępia niedawną ekstradycję / niedawne uprowadzenie obywateli tureckich do Turcji ze względu na ich domniemane powiązania z ruchem Gülena, co stanowi naruszenie praworządności i podstawowych praw człowieka; apeluje do władz mołdawskich o dopilnowanie, by wszelkie wnioski o ekstradycję otrzymywane z państw trzecich były rozpatrywane w przejrzysty sposób w ramach procedur sądowych w pełni zgodnych z zasadami i normami europejskimi;

Handel i współpraca gospodarcza

30. z zadowoleniem przyjmuje znaczny wzrost przywozu mołdawskiego do UE w wyniku wejścia w życie pogłębionej i kompleksowej umowy o wolnym handlu oraz fakt, że UE jest największym inwestorem w Mołdawii, lecz ubolewa nad tym, że nie prowadzi to do poprawy sytuacji społecznej i gospodarczej obywateli; ostrzega, że brak postępów w podnoszeniu poziomu życia ludności zagraża pozytywnemu postrzeganiu przez obywateli proeuropejskiego ukierunkowania kraju;

31. przypomina, że niezależne sądownictwo i walka z korupcją, a także zmniejszenie obciążenia administracyjnego i biurokratycznego mają duże znaczenie dla poprawy klimatu inwestycyjnego i biznesowego;

32. zachęca do dalszych postępów w zakresie norm sanitarnych i fitosanitarnych oraz ochrony oznaczeń geograficznych;

33. wzywa do faktycznego przestrzegania klauzul dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju oraz międzynarodowych zobowiązań, w szczególności do prawidłowego wdrożenia podstawowych konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy.

34. uważa, że zbliżenie przepisów do dorobku prawnego UE stanowi kluczowy aspekt pogłębionej i kompleksowej umowy o wolnym handlu, ponieważ faktyczny dostęp do unijnego rynku oraz reformy w znacznym stopniu zależą od odpowiedniego wdrożenia i egzekwowania stosownych przepisów; jest świadomy, że stanowi to poważne wyzwanie dla rządu, instytucji i administracji publicznej w Mołdawii, wobec czego zachęca Komisję do udzielenia odpowiedniego wsparcia technicznego i finansowego;

Środa, 14 listopada 2018 r.

Energetyka i inne obszary współpracy

35. z zadowoleniem przyjmuje promulgację w 2017 r. ustawy o prawie energetycznym jako kolejny krok w kierunku transpozycji trzeciego pakietu energetycznego i zachęca do podjęcia konkretnych kroków, aby zapewnić niezależność agencji regulacji energetyki ANRE; docenia wysiłki Mołdawii na rzecz promowania odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej oraz uważa za kluczowe wzmocnienie agroekologicznych metod uprawy roli w ramach zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich;

36. wzywa do bardziej zdecydowanych działań w dziedzinie ochrony środowiska, co w szczególności dotyczy gospodarowania wodą z Dniestru, gospodarowania odpadami i zmiany klimatu, zwłaszcza pod względem wdrażania i koordynacji ustawodawstwa;

Postanowienia instytucjonalne

37. apeluje do UE, państw członkowskich i Mołdawii, by wzmogły wysiłki podejmowane w celu informowania o wdrażaniu układu o stowarzyszeniu i o spodziewanych korzyściach z odnośnych reform i ze ściślejszej integracji z Unią Europejską dla obywateli Mołdawii; podkreśla, że ze stosowaną przez Rosję dezinformacją należy walczyć za pomocą opartych na faktach i dostępnych wartościowych informacji w głównych językach używanych w Mołdawii;

38. ponawia postanowienie, by wzmocnić monitorowanie wdrażania umów międzynarodowych z partnerami wschodnimi UE; ponownie wzywa Komisję i ESDZ do przekazywania Parlamentowi i Radzie częstszych i regularnych pisemnych sprawozdań z realizacji tych umów;

39. uważa, że angażowanie władz Mołdawii od samego momentu opracowywania odpowiednich przepisów ma sens, ponieważ sprawia, iż proces ten jest bardziej pluralistyczny, a koszty transformacji dla Mołdawii są niższe, w związku z czym wzywa Komisję do pełnego wykorzystywania możliwości przeprowadzania procesu konsultacji *ex ante*;

40. zauważa, że ocena wdrażania DCFTA jest mocno skoncentrowana na przepływach handlowych i na barierach handlowych; wzywa Komisję do odpowiedniego monitorowania i oceny wdrażania pogłębionej i kompleksowej umowy o wolnym handlu, do zwrócenia szczególnej uwagi na transpozycję i wdrożenie dorobku prawnego Unii oraz na jej skutki dla społeczeństwa mołdawskiego, a także do zdawania publicznych i wszechstronnych sprawozdań rocznych, w tym dotyczących technicznego i finansowego wsparcia udzielanego przez UE;

41. wzywa ESDZ i Komisję do publikowania wszystkich rocznych sprawozdań z wdrażania układów o stowarzyszeniu w tym samym czasie oraz do jednoczesnego publikowania oceny porównawczej poziomu postępów we wdrażaniu układów o stowarzyszeniu / DCFTA przez poszczególnych partnerów stowarzyszonych opartej na określonych poziomach odniesienia;

42. postanawia sporządzać roczne sprawozdania w sprawie wdrażania układów o stowarzyszeniu;

o

o o

43. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszego zalecenia Radzie, Komisji Europejskiej oraz wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, a także prezydentowi, rządowi i parlamentowi Republiki Mołdawii.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0459

Wietnam, w szczególności sytuacja więźniów politycznych

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 listopada 2018 r. w sprawie Wietnamu, w szczególności sytuacji więźniów politycznych (2018/2925(RSP))

(2020/C 363/09)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje, w szczególności z 14 grudnia 2017 r. w sprawie wolności słowa w Wietnamie, zwłaszcza sprawy Nguyena Van Hoa ⁽¹⁾, oraz z 9 czerwca 2016 r. w sprawie Wietnamu ⁽²⁾, w szczególności w odniesieniu do wolności wypowiedzi,
  - uwzględniając umowę o partnerstwie i współpracy UE–Wietnam podpisaną 27 czerwca 2012 r.,
  - uwzględniając 7. dialog dotyczący praw człowieka między UE a Wietnamem, który odbył się 1 grudnia 2017 r.,
  - uwzględniając oświadczenia rzecznik ESDZ z 9 lutego 2018 r. w sprawie skazania obrońców praw człowieka w Wietnamie oraz z 5 kwietnia 2018 r. w sprawie skazania działacza na rzecz praw człowieka w Wietnamie,
  - uwzględniając oświadczenie lokalne UE z 20 sierpnia 2018 r. w sprawie niedawnego skazania Le Dinha Luonga,
  - uwzględniając Wytyczne UE w sprawie obrońców praw człowieka,
  - uwzględniając oświadczenia ekspertów ONZ z 23 lutego 2018 r., wzywające do uwolnienia działaczy więzionych za protesty przeciwko wyciekowi substancji toksycznych, a także z 12 kwietnia 2018 r., apelujące o zmianę decyzji po uwięzieniu obrońców praw,
  - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 1948 r.,
  - uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych (ICCPR), do którego Wietnam przystąpił w 1982 r.,
  - uwzględniając decyzję Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich z 26 lutego 2016 r. w sprawie 1409/2014/MHZ dotyczącej uchybienia przez Komisję obowiązkowi przeprowadzenia oceny skutków w zakresie praw człowieka przed zawarciem umowy o wolnym handlu między UE a Wietnamem,
  - uwzględniając art. 135 ust. 5 i art. 123 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że według wietnamskiej bazy danych więźniów politycznych, opracowanej w ramach Projektu 88, ok. 160 działaczy odbywa karę pozbawienia wolności, a ok. 16 – jest tymczasowo aresztowanych w Wietnamie;
- B. mając na uwadze, że władze wietnamskie nadal zamykają w więzieniach, zatrzymują, nękają i zastraszają obrońców praw człowieka, dziennikarzy, blogerów, prawników zajmujących się prawami człowieka i działaczy społeczeństwa obywatelskiego w tym kraju; mając na uwadze, że obrońcy praw człowieka są skazywani na długie kary pozbawienia wolności za pracę na rzecz praw człowieka oraz za korzystanie w internecie lub poza nim z przysługującego im podstawowego prawa do wolności wypowiedzi, co stoi w sprzeczności z zobowiązaniami Wietnamu wynikającymi z prawa międzynarodowego;
- C. mając na uwadze, że działacze polityczni i działacze na rzecz praw człowieka są przetrzymywani w surowych warunkach, odmawia im się m.in. porad prawnych, kontaktów z rodziną i dostępu do opieki medycznej;

⁽¹⁾ Dz.U. C 369 z 11.10.2018, s. 73.

⁽²⁾ Dz.U. C 86 z 6.3.2018, s. 122.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- D. mając na uwadze, że w Wietnamie wolność religii lub przekonań jest tłumiona, a Kościół katolicki i nieuznawane religie, takie jak Zjednoczony Kościół Buddyjski Wietnamu, liczne Kościoły protestanckie i inne, w tym członkowie mniejszości etnicznej Degar, nadal doświadczają prześladowań na tle religijnym;
- E. mając na uwadze, że Hoang Duc Binh został skazany na 14 lat pozbawienia wolności za relacjonowanie na blogu protestów w związku z klęską ekologiczną spowodowaną przez zakład produkcji stali Formosa; mając na uwadze, że Nguyen Nam Phong został skazany na dwa lata pozbawienia wolności za rzekomą odmowę wykonania zaleceń urzędników publicznych podczas protestu; mając na uwadze, że ich wysiłki miały kluczowe znaczenie dla nagłośnienia wycieku z zakładu Famosa i zapewnienia rozliczalności w związku z tą sprawą;
- F. mając na uwadze, że w kwietniu 2018 r. członkowie Braterstwa na rzecz Demokracji zostali skazani na karę od siedmiu do 15 lat więzienia w ramach szeroko zakrojonego egzekwowania krajowych przepisów kodeksu karnego dotyczących bezpieczeństwa; mając na uwadze, że we wrześniu 2018 r. inny członek tego ugrupowania Nguyen Trung Truc został skazany na karę 12 lat pozbawienia wolności pod zarzutem próby obalenia ustroju państwowego;
- G. mając na uwadze, że 16 sierpnia 2018 r. obrońca praw człowieka Le Dinh Luong, który w pokojowy sposób opowiadał się za promowaniem i ochroną praw człowieka, został skazany na podstawie krajowych przepisów kodeksu karnego dotyczących bezpieczeństwa na 20 lat pozbawienia wolności i pięć lat aresztu domowego; mając na uwadze, że przedstawicielom delegatury UE i ambasad państw członkowskich UE nie zezwolono na obserwowanie procesu; mając na uwadze, że wielu innych obrońców praw człowieka i więźniów sumienia doświadcza podobnego losu;
- H. mając na uwadze, że 12 kwietnia 2018 r. grupa ekspertów ONZ, Specjalny Przedstawiciel Sekretarza Generalnego ds. Obrońców Praw Człowieka, przewodniczący-sprawozdawca Grupy Roboczej ds. Arbitralnych Zatrzymań oraz Specjalny Sprawozdawca ds. Promocji i Ochrony Prawa do Wolności Opinii i Wypowiedzi wezwali władze Wietnamu, aby nie atakowały społeczeństwa obywatelskiego ani nie tłumili sprzeciwu;
- I. mając na uwadze, że kodeks karny Wietnamu zawiera represyjne przepisy, które są nadużywane, by zmuszać do milczenia, aresztować, zatrzymywać lub skazywać działaczy na rzecz praw człowieka, dysydentów, prawników, działaczy związków zawodowych, grup religijnych i organizacji pozarządowych, zwłaszcza tych, które wyrażają krytyczne poglądy pod adresem rządu wietnamskiego, oraz by ograniczać ich działalność;
- J. mając na uwadze, że rząd wietnamski nadal zakazuje działalności niezależnych lub prywatnych mediów i sprawuje ścisłą kontrolę nad stacjami radiowymi i telewizyjnymi oraz publikacjami drukowanymi; mając na uwadze, że w kwietniu 2016 r. Zgromadzenie Narodowe przyjęło ustawę medialną, która wyraźnie ogranicza wolność prasy w Wietnamie;
- K. mając na uwadze, że 12 czerwca 2018 r. Zgromadzenie Narodowe Wietnamu przyjęło ustawę w sprawie cyberbezpieczeństwa mającą na celu zaostrzenie kontroli w internecie i zobowiązującą dostawców do usuwania postów uznawanych za „zagrożające” bezpieczeństwu narodowemu; mając na uwadze, że ustawa ta nakłada surowe ograniczenia na wolność wypowiedzi w internecie i poważnie zagraża prawu do prywatności;
- L. mając na uwadze, że 1 stycznia 2018 r. weszła w życie pierwsza w historii Wietnamu ustawa o przekonaniach i religii, zobowiązująca wszystkie grupy religijne w kraju do rejestrowania się we właściwych organach i do informowania ich o prowadzonej działalności; mając na uwadze, że organy mogą odmówić rejestracji lub ją utrudnić i zakazać działalności religijnej, uznanej arbitralnie za sprzeczną z „intereselem narodowym”, „porządkiem publicznym” lub „jednością narodową”; mając na uwadze, że przyjmując tę ustawę, rząd zinstytucjonalizował swoją ingerencję w sprawy religijne i nadzór państwowy nad grupami religijnymi;
- M. mając na uwadze, że Wietnam znajduje się na 175. miejscu wśród 180 krajów w rankingu wolności prasy z 2018 r. sporządzonym przez Reporterów bez Granic;
- N. mając na uwadze, że w Wietnamie nadal stosuje się karę śmierci, ale liczba egzekucji pozostaje nieznana, ponieważ władze wietnamskie uznają statystyki dotyczące tej kary za tajemnicę państwową; mając na uwadze, że w styczniu 2018 r. Wietnam zmniejszył z 22 do 18 liczbę przestępstw, za które grozi kara śmierci;
- O. mając na uwadze, że Wietnam nadal nie ratyfikował podstawowych konwencji MOP, a mianowicie Konwencji nr 98 dotyczącej stosowania zasad prawa organizowania się i rokowań zbiorowych, Konwencji nr 105 dotyczącej zniesienia pracy przymusowej oraz Konwencji nr 87 dotyczącej wolności związkowej i ochrony praw związkowych;

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- P. mając na uwadze, że dialog UE z Wietnamem na temat praw człowieka stwarza liczącą się możliwość prowadzenia bieżących kompleksowych dyskusji dotyczących spraw będących przedmiotem troski UE, w tym pełnego poszanowania podstawowych praw do wolności wypowiedzi, zrzeszania się i pokojowych zgromadzeń; mając na uwadze, że stosunki między Unią Europejską a Wietnamem muszą zasadniczo opierać się na poszanowaniu praw człowieka, demokracji i praworządności oraz na przestrzeganiu międzynarodowych standardów w tym zakresie;
- Q. mając na uwadze, że istnieje wyraźny związek między umową o partnerstwie i współpracy a umową o wolnym handlu między UE a Wietnamem, w których obie strony zadeklarowały wypełnianie zobowiązań w zakresie praw człowieka;
1. potępia ciągłe łamanie praw człowieka w Wietnamie – stanowiące oczywiste naruszenie międzynarodowych zobowiązań Wietnamu w dziedzinie praw człowieka – w tym wyroki skazujące, polityczne zastraszanie, śledzenie, nękanie, ataki i niesprawiedliwe procesy, których doświadczają działacze polityczni, dziennikarze, blogerzy, dysydenci i obrońcy praw człowieka za korzystanie w internecie lub poza nim z przysługującej im wolności wypowiedzi;
  2. wzywa władze Wietnamu do natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia wszystkich obrońców praw człowieka i więźniów sumienia przetrzymywanych lub skazanych jedynie za korzystanie z przysługującego im prawa do wolności wypowiedzi, w tym Hoanga Duca Binha, Nguyena Nama Phonga, Nguyena Trunga Truca i Le Dinha Luonga, oraz do wycofania wszystkich zarzutów wobec nich;
  3. ponownie wzywa władze wietnamskie, aby zniosły wszelkie ograniczenia i zaprzestały aktów nękania wobec obrońców praw człowieka oraz aby zagwarantowały im, we wszystkich okolicznościach, możliwość prowadzenia legalnych działań na rzecz praw człowieka bez strachu przed represjami oraz bez jakichkolwiek ograniczeń, w tym nękania metodami sądowymi; wzywa rząd Wietnamu, aby zniósł wszelkie ograniczenia wolności wyznania oraz położył kres nękaniiu wspólnot religijnych;
  4. nalega, aby rząd wietnamski zapewnił zgodne z normami międzynarodowymi traktowanie wszystkich zatrzymanych osób; podkreśla, że prawo dostępu do prawników, personelu medycznego i członków rodziny stanowi istotne zabezpieczenie przed torturami i złym traktowaniem oraz ma decydujące znaczenie dla prawa do rzetelnego procesu sądowego;
  5. potępia nadużywanie represyjnych przepisów prawnych ograniczających podstawowe prawa i wolności; wzywa władze Wietnamu do uchylenia, przeglądu lub zmiany wszystkich represyjnych przepisów, zwłaszcza kodeksu karnego, ustawy o cyberbezpieczeństwie i ustawy o przekonaniach i religii, a także do dopilnowania, by wszystkie przepisy były zgodne z międzynarodowymi standardami i zobowiązaniami w zakresie praw człowieka, w tym ICCPR, którego Wietnam jest stroną; wzywa rząd, aby zapewnił zgodność ustawodawstwa regulującego zgromadzenia publiczne i demonstracje z prawami do wolności zgromadzeń i zrzeszania się;
  6. wzywa Wietnam, aby podpisał i ratyfikował wszystkie odnośne traktaty Narodów Zjednoczonych dotyczące praw człowieka oraz Rzymski Statut Międzynarodowego Trybunału Karnego, a także konwencje MOP nr 87, 98 i 105;
  7. wzywa Wietnam do wystosowania stałego zaproszenia dla przedstawicieli specjalnych procedur Rady Praw Człowieka ONZ, w szczególności specjalnego sprawozdawcy ds. wolności poglądów i wypowiedzi oraz specjalnego sprawozdawcy ds. obrońców praw człowieka;
  8. wzywa władze Wietnamu, aby uznały niezależne związki zawodowe;
  9. wzywa UE do monitorowania sytuacji i współpracy z władzami i wszystkimi zainteresowanymi stronami w celu poprawy sytuacji w zakresie praw człowieka w Wietnamie;
  10. ponownie wyraża sprzeciw wobec kary śmierci niezależnie od okoliczności; wzywa władze wietnamskie do niezwłocznego wprowadzenia moratorium na stosowanie kary śmierci, co byłoby krokiem do zniesienia tej kary; wzywa władze Wietnamu, aby zbadały wszystkie wyroki śmierci w celu upewnienia się, że procesy odbyły się zgodnie z międzynarodowymi standardami;

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

11. wzywa ESDZ i Komisję, aby aktywnie wspierały grupy społeczeństwa obywatelskiego i poszczególne osoby broniące praw człowieka w Wietnamie, m.in. apelując we wszystkich kontaktach z władzami wietnamskimi o uwolnienie obrońców praw człowieka i więźniów sumienia; wzywa delegaturę UE w Hanoi, aby udzielała wszelkiego odpowiedniego wsparcia uwięzionym obrońcom praw człowieka i więźniom sumienia, w tym organizując wizyty w więzieniach, monitorując procesy i zapewniając pomoc prawną;
  12. wzywa państwa członkowskie UE, aby nasiliły starania w celu doprowadzenia do konkretnej poprawy w dziedzinie praw człowieka w Wietnamie, w tym podczas zbliżającego się powszechnego okresowego przeglądu praw człowieka w Wietnamie na forum Rady Praw Człowieka ONZ;
  13. ponawia apel o wprowadzenie wobec państw o budzącym zastrzeżenia bilansie w zakresie praw człowieka ogólnounijnego zakazu eksportu i sprzedaży oraz unowocześniania i utrzymywania wszelkich rodzajów sprzętu służącego zapewnianiu bezpieczeństwa, który może być lub jest używany do wewnętrznych represji, w tym technologii monitorowania internetu;
  14. z zadowoleniem przyjmuje zacieśnienie partnerstwa oraz rozwój dialogu na temat praw człowieka między UE a Wietnamem i przypomina o znaczeniu tego dialogu jako kluczowego instrumentu, który należy efektywnie stosować, aby wspomóc Wietnam i zachęcić go do wdrażania niezbędnych reform; gorąco zachęca Komisję do monitorowania postępów w ramach tego dialogu przez wprowadzenie wskaźników i mechanizmów monitorowania;
  15. wzywa rząd Wietnamu i UE jako ważnych partnerów, aby zobowiązały się do poprawy poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności w kraju, ponieważ jest to fundament stosunków dwustronnych między Wietnamem a Unią, zwłaszcza w perspektywie ratyfikacji umowy o wolnym handlu między UE a Wietnamem oraz w perspektywie umowy o partnerstwie i współpracy między UE a Wietnamem;
  16. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Sekretarzowi Generalnemu Stowarzyszenia Państw Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN), rządowi i Zgromadzeniu Narodowemu Wietnamu, Wysokiemu Komisarzowi NZ ds. Praw Człowieka oraz Sekretarzowi Generalnemu ONZ.
-

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0460

Sytuacja praw człowieka na Kubie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 listopada 2018 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka na Kubie (2018/2926(RSP))

(2020/C 363/10)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Kuby, w szczególności rezolucję z dnia 17 listopada 2004 r. w sprawie Kuby ⁽¹⁾, rezolucję z dnia 2 lutego 2006 r. w sprawie polityki UE wobec rządu Kuby ⁽²⁾, rezolucję z dnia 21 czerwca 2007 r. w sprawie Kuby ⁽³⁾, rezolucję z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie więźniów sumienia na Kubie ⁽⁴⁾ oraz rezolucję z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie projektu decyzji Rady w sprawie zawarcia, w imieniu Unii Europejskiej, Umowy o dialogu politycznym i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Kuby, z drugiej strony ⁽⁵⁾, oraz zgodę Parlamentu na zawarcie tej umowy
  - uwzględniając wybór Miguela Díaz-Canela na nowego prezydenta przez Zgromadzenie Narodowe Władzy Ludowej Republiki Kuby w dniu 19 kwietnia 2018 r.,
  - uwzględniając ustalenia Komitetu ONZ ds. Wymuszonych Zaginięć na Kubie przedstawione w dniu 17 marca 2017 r.,
  - uwzględniając opinię Grupy Roboczej ONZ ds. Arbitralnych Zatrzymań nr 59/2018 w sprawie Ariela Ruiz Urquioli, uznawanego przez Amnesty International za więźnia sumienia, przyjętą podczas 82. sesji w dniach 20–24 sierpnia 2018 r.,
  - uwzględniając powszechne okresowe przeglądy praw człowieka dotyczące Kuby, przeprowadzone przez Radę Praw Człowieka ONZ w maju 2013 r. i w maju 2018 r.,
  - uwzględniając sprawozdanie organizacji Human Rights Watch z 2017 r. w sprawie Kuby oraz oświadczenie złożone 27 lipca 2018 r. przez Erikę Guevarę-Rosas, dyrektor ds. Ameryki w Amnesty International, dotyczące 100 dni nowej administracji kubańskiej,
  - uwzględniając comiesięczne oświadczenia Kubańskiej Komisji Praw Człowieka i Pojednania Narodowego,
  - uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych oraz inne międzynarodowe traktaty i instrumenty dotyczące praw człowieka,
  - uwzględniając konstytucję Kuby,
  - uwzględniając Wytyczne UE w sprawie obrońców praw człowieka,
  - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka, której Kuba jest sygnatariuszem,
  - uwzględniając art. 135 ust. 5 i art. 123 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że prawa człowieka są przedmiotem dialogów politycznych UE oraz umów o współpracy i handlu; mając na uwadze, że niepodzielność praw człowieka, w tym praw obywatelskich, politycznych, gospodarczych, społecznych i kulturalnych, powinna być jednym z głównych celów Unii Europejskiej w jej stosunkach z Kubą;

⁽¹⁾ Dz.U. C 201 E z 18.8.2005, s. 83.

⁽²⁾ Dz.U. C 288 E z 24.11.2006, s. 81.

⁽³⁾ Dz.U. C 146 E z 12.6.2008, s. 377.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 349 E z 22.12.2010, s. 82.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 334 z 19.9.2018, s. 99.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- B. mając na uwadze, że w dniu 5 lipca 2017 r. Parlament wyraził zgodę na zawarcie umowy o dialogu politycznym i współpracy między UE a Kubą; mając na uwadze, że w umowie tej jasno wyrażono poważne obawy dotyczące sytuacji w zakresie praw człowieka na Kubie oraz zawarto klauzulę zawieszenia w przypadku naruszenia przepisów dotyczących praw człowieka;
- C. mając na uwadze, że w 2015 r. nawiązano dialog dotyczący praw człowieka między UE a Kubą, prowadzony pod przewodnictwem Specjalnego Przedstawiciela Unii ds. Praw Człowieka; mając na uwadze, że w dniu 9 października 2018 r. strony biorące udział w czwartym dialogu dotyczącym praw człowieka między UE a Kubą poruszyły między innymi kwestię uczestnictwa obywateli w sprawach publicznych, w tym w kontekście ostatnich procesów wyborczych, a także kwestię wolności zrzeszania się i wypowiedzi oraz zapewnienia obrońcom praw człowieka i przedstawicielom innych sektorów społeczeństwa obywatelskiego możliwości swobodnego zrzeszania się, wyrażania poglądów i uczestnictwa w życiu publicznym; mając na uwadze, że Parlament nie ma jasności co do tego, czy posiedzenie to przyniosło jakiegokolwiek rozstrzygnięcia; mając na uwadze, że mimo ustanowienia dialogu dotyczącego praw człowieka i ponownego wyboru Kuby do Rady Praw Człowieka ONZ na lata 2017–2019 nie osiągnięto żadnych wymiernych rezultatów w odniesieniu do praw człowieka na Kubie; mając na uwadze, że dialog polityczny musi obejmować bezpośredni, wzmożony i nieskrępowany dialog ze społeczeństwem obywatelskim i opozycją;
- D. mając na uwadze, że kubański rząd wciąż odmawia uznania monitorowania praw człowieka za zgodne z prawem działanie i nie przyznaje statusu prawnego lokalnym grupom broniącym praw człowieka;
- E. mając na uwadze, że na dzień 24 lutego 2019 r. planowane jest referendum konstytucyjne; mając na uwadze, że w procesie ustanawiania nowej konstytucji nie prowadzi się odpowiednich konsultacji w całym kraju, dzięki czemu partia komunistyczna zachowuje swoją silną pozycję w społeczeństwie pozbawionym systemu wielopartyjnego, podstawowych wolności oraz praw politycznych i obywatelskich, wzmacniając w ten sposób scentralizowaną własność państwową i kontrolowaną gospodarkę; mając na uwadze, że jednopartyjny system polityczny uznaje się w art. 3 za „nieodwołalny”, natomiast art. 224 stanowi, że obecnym i przyszłym pokoleniom zabrania się zmiany nieodwracalności socjalizmu, jak również obecnego systemu politycznego i społecznego; mając na uwadze, że projekt ten zawiera inne wysoce niepokojące postanowienia;
- F. mając na uwadze, że niezależni dziennikarze, pokojowo nastawieni dysydenci i obrońcy praw człowieka dokumentujący naruszenia praw człowieka, którzy są w większości członkami opozycji demokratycznej, są prześladowani, arbitralnie przetrzymywani lub więzieni na Kubie; mając na uwadze, że według Kubańskiej Komisji Praw Człowieka i Pojednania Narodowego w październiku 2018 r. doszło do co najmniej 202 arbitralnych i krótkoterminowych aresztowań – z niewątpliwie politycznych przyczyn – pokojowych oponentów i niezależnych działaczy społeczeństwa obywatelskiego realizujących swoje podstawowe prawa do wypowiedzi, zgromadzeń i stowarzyszeń politycznych;
- G. mając na uwadze, że jedną z tych osób jest dr Eduardo Cardet, krajowy koordynator Chrześcijańskiego Ruchu Wyzwolenia (MCL), który został skazany na trzy lata więzienia za pokojowe korzystanie z przysługującego mu prawa do wolności wypowiedzi; mając na uwadze, że w listopadzie 2016 r. aresztowano go podczas powrotu do kraju z Miami; mając na uwadze, że uważany za więźnia sumienia dr Cardet jest obecnie przetrzymywany w więzieniu Cuba Si w mieście Holguín, gdzie przebywa w izolacji, bez dostępu do wizyt rodzinnych lub rozmów telefonicznych;
- H. mając na uwadze, że Tomás Núñez Magdariaga, członek Kubańskiego Związku Patriotycznego (Unión Patriótica de Cuba, UNPACU), nieformalnej grupy opozycyjnej, przez 62 dni prowadził protest głodowy i został zwolniony 15 października 2018 r. wskutek nacisków międzynarodowych; mając na uwadze, że uznano go za winnego rzekomego kierowania gróźb pod adresem urzędnika państwowego, który ostatecznie przyznał się do sfabrykowania tych zarzutów; mając na uwadze, że sprawa ta jest kolejnym wyraźnym przykładem prób uciszenia wszelkich głosów sprzeciwu;
- I. mając na uwadze, że w październiku 2018 r. Kobiety w Bieli po raz kolejny padły ofiarą represji politycznych, a szereg członków Zjednoczonego Forum Antytotalarnego (FANTU) było represjonowanych w kilku prowincjach kraju;
- J. mając na uwadze, że wszystkim więźniom na Kubie należy zapewnić humanitarne traktowanie; mając na uwadze, że rząd kubański odmawia niezależnym grupom obrońców praw człowieka dostępu do więzień; mając na uwadze, że obywatele kubańscy nie korzystają z gwarancji rzetelnego procesu sądowego, takich jak prawo do sprawiedliwego i publicznego wysłuchania przez właściwy i bezstronny sąd; mając na uwadze, że więźniowie przebywający na warunkowym zwolnieniu są często prześladowani przez władze;

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- K. mając na uwadze, że Grupa Robocza ONZ ds. Arbitralnych Zatrzymań wyraźnie stwierdziła, że kubańskie ofiary arbitralnych zatrzymań mają prawo do dochodzenia zadośćuczynienia od rządu, w tym zwrotu, odszkodowania, rehabilitacji, satysfakcji i gwarancji niepowtórzenia;
- L. mając na uwadze oznaki większego poszanowania wolności religii na Kubie; mając na uwadze, że władze kubańskie są jednocześnie nadal bardzo restrykcyjne, jeżeli chodzi o budowę lub odbudowę kościołów chrześcijańskich; mając na uwadze, że Kościół stopniowo stawał się największym podmiotem społeczeństwa obywatelskiego i najważniejszym niepaństwowym dostawcą usług społecznych na Kubie, choć jego działalność pozostaje pod ścisłą kontrolą władz;
- M. mając na uwadze, że celem zacieśnienia stosunków politycznych i gospodarczych z Kubą jest z perspektywy UE pomoc w dalszej realizacji reform politycznych w tym kraju zgodnie z aspiracjami wszystkich jego obywateli; mając na uwadze, że liberalizacja handlu i gospodarki powinna umożliwić temu krajowi stopniowe przechodzenie do swobodnego rozwoju przestrzeni społecznej, koegzystencji, technologii i komunikacji, cenionych i pożądaných przez kubańskie społeczeństwo;
- N. mając na uwadze, że Parlament trzykrotnie przyznał kubańskim działaczom Nagrodę im. Sacharowa za wolność myśli: Oswaldo Payi w 2002 r., Kobietaom w bieli w 2005 r. oraz Guillermo Fariñasowi w 2010 r.; mając na uwadze, że nadal regularnie zdarza się, że laureaci Nagrody im. Sacharowa nie mogą opuścić kraju i uczestniczyć w wydarzeniach międzynarodowych;
- O. mając na uwadze, że Parlament wielokrotnie zwracał się z pytaniem, czy mógłby wysłać oficjalne delegacje na Kubę; mając na uwadze, że władze kubańskie za każdym razem odmawiały wjazdu do kraju, nawet po zawarciu umowy o dialogu politycznym i współpracy;
1. stanowczo potępia arbitralne zatrzymania, prześladowania i nękanie pokojowo nastawionych dysydentów, niezależnych dziennikarzy, obrońców praw człowieka i opozycji politycznej na Kubie oraz ataki w nich wymierzone; wzywa do natychmiastowego zakończenia tych działań i niezwłocznego uwolnienia wszystkich więźniów politycznych, w tym Eduardo Cardeta, oraz osób arbitralnie przetrzymywanych tylko dlatego, że korzystały z wolności wypowiedzi i zgromadzeń;
  2. wzywa państwa członkowskie UE, ESDZ i jej delegaturę na Kubie do ścisłego przestrzegania ich podstawowych zasad i strategii politycznych w odniesieniu do Kuby oraz do podjęcia wszelkich niezbędnych działań w celu uwolnienia wyżej wymienionych osób, do zapewnienia natychmiastowego zakończenia prześladowań przeciwników politycznych i obrońców praw człowieka, a także do wspierania i ochrony tych ostatnich;
  3. wzywa władze kubańskie do poprawy warunków w więzieniach i lepszego traktowania więźniów oraz do umożliwienia międzynarodowym grupom obrońców praw człowieka i niezależnym organizacjom kubańskim dostępu do więzień w tym kraju; podkreśla, że pozbawianie wolności dysydentów kubańskich ze względu na ideały, jakimi się kierują, oraz pokojową działalność polityczną, którą prowadzą, jest sprzeczne z Powszechną deklaracją praw człowieka;
  4. wyraża ubolewanie, że pomimo przyjętej umowy o dialogu politycznym i współpracy sytuacja w zakresie praw człowieka i demokracji nie uległa poprawie; wzywa do wypełnienia wiążących zobowiązań ustanowionych w umowie o dialogu politycznym i współpracy między UE a Kubą, w szczególności w zakresie poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności; podkreśla, że sukces tej umowy zależy od jej wdrożenia i przestrzegania;
  5. przypomina, że w umowie zawarto postanowienie mówiące o zawieszeniu umowy, które powinno być stosowane w przypadku naruszenia postanowień dotyczących praw człowieka; nalega zatem, aby Unia Europejska ściśle śledziła i monitorowała, przy wdrażaniu umowy o dialogu politycznym i współpracy, poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności na Kubie oraz by regularnie przedkładała Parlamentowi sprawozdania na ten temat; wzywa wiceprzewodniczącą / wysoką przedstawiciel Federicę Mogherini do szczegółowego poinformowania Parlamentu na posiedzeniu plenarnym o konkretnych działaniach podejmowanych w celu spełnienia powyższego wymogu;

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

6. wzywa rząd kubański do ponownego zdefiniowania swojej polityki w zakresie praw człowieka poprzez dostosowanie jej do międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka oraz do umożliwienia aktywnego udziału w życiu politycznym i społecznym wszystkich podmiotów społeczeństwa obywatelskiego i opozycji politycznej, bez nakładania jakichkolwiek ograniczeń; wzywa Kubę do potwierdzenia zamiaru „przestrzegania najwyższych standardów w dziedzinie propagowania i ochrony praw człowieka” poprzez ratyfikację Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych oraz Międzynarodowego paktu praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych, a także ich protokołów fakultatywnych;
7. przypomina władzom kubańskim, że swoboda przemieszczania się i zgromadzeń jest zagwarantowana na mocy międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka i że swoboda ta rozciąga się na działaczy i członków demokratycznej opozycji;
8. zdecydowanie potępia przyjęcie dekretu 349, który podważa prawo do wolności artystycznej na Kubie; wzywa władze kubańskie do podjęcia odpowiednich środków legislacyjnych w celu wycofania dekretu 349 przed jego wejściem w życie w grudniu 2018 r. podkreśla, że wolność wypowiedzi artystycznej ma kluczowe znaczenie dla rentownego i dynamicznego sektora kultury, który może tworzyć miejsca pracy, rozwijać przemysł kulturalny i ożywić dziedzictwo kulturowe;
9. wzywa rząd kubański do zaprzestania stosowania cenzury internetowej i blokowania stron internetowych wyłącznie w celu ograniczenia krytyki politycznej i ograniczenia dostępu do informacji;
10. w pełni popiera ustalenia Komitetu ONZ ds. Wymuszonych Zaginięć na Kubie przedstawione w dniu 17 marca 2017 r., w których wzywa się Kubę do zagwarantowania pełnej niezależności jej systemu sądowego i do ustanowienia niezależnej krajowej instytucji praw człowieka zgodnie z zasadami paryskimi;
11. wyraża poważne zaniepokojenie nowym projektem konstytucji i referendum zaplanowanym na luty 2019 r.; podkreśla, że w całym tym procesie brakuje integracji, tolerancji oraz poszanowania podstawowych praw obywatelskich i politycznych, które mogłyby zagwarantować demokratyczny proces konstytucyjny; ponownie podkreśla w tym kontekście swoją determinację, by wspierać proces przejścia do demokracji pluralistycznej oraz poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności z udziałem wszystkich podmiotów bez wyjątku, jak stwierdzono w Powszechnej deklaracji praw człowieka, oraz trwałą odbudowę gospodarczą mającą na celu poprawę poziomu życia ludności kubańskiej, zgodnie z aspiracjami Kubańczyków; wzywa właściwe władze kubańskie do uwzględnienia w nowej konstytucji wolnych i pluralistycznych wyborów;
12. apeluje do instytucji europejskich i państw członkowskich o wspieranie przemian gospodarczych i politycznych na Kubie ku w pełni demokratycznemu systemowi szanującemu podstawowe prawa wszystkich obywateli; popiera użycie różnych instrumentów polityki zagranicznej UE, a w szczególności Europejskiego Instrumentu na rzecz Wspierania Demokracji i Praw Człowieka, w celu pogłębienia dialogu UE ze społeczeństwem obywatelskim Kuby oraz podmiotami wspierającymi przemianę pokojową na Kubie;
13. wzywa władze kubańskie do zniesienia kary śmierci za wszystkie przestępstwa; wzywa do wprowadzenia moratorium na wykonywanie kary śmierci do czasu formalnego przyjęcia tej zmiany prawnej; wzywa do zbadania wszystkich wyroków śmierci w celu zagwarantowania, że związane z nimi procesy odbyły się zgodnie z międzynarodowymi standardami i że w przyszłości nie dojdzie do ani jednej egzekucji;
14. wzywa rząd kubański do zezwolenia kościołom na swobodne prowadzenie w społeczeństwie kubańskim działalności związanej z opieką społeczną; wzywa do pełnego zagwarantowania wolności religii i sumienia;
15. wzywa wiceprzewodniczącą / wysoką przedstawiciel Federicę Mogherini do uznania istnienia opozycji politycznej wobec rządu kubańskiego oraz do poparcia włączenia jej do dialogu politycznego między UE a Kubą; przypomina instytucjom europejskim, że społeczeństwo obywatelskie oraz laureaci Nagrody im. Sacharowa są kluczowymi podmiotami demokratyzacji Kuby i że ich głos musi być wysłuchany i uwzględniony w ramach stosunków dwustronnych; w tym kontekście wzywa przedstawicieli wszystkich państw członkowskich UE do poruszania kwestii praw człowieka podczas wizyt u władz kubańskich oraz do spotykania się z laureatami Nagrody im. Sacharowa podczas wizyt na Kubie w celu zapewnienia wewnętrznej i zewnętrznej spójności polityki UE w dziedzinie praw człowieka;

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

16. głęboko ubolewa nad faktem, że władze kubańskie odmówiły komisjom, delegacjom i niektórym grupom politycznym Parlamentu Europejskiego zezwolenia na wizytę na Kubie, pomimo zgody Parlamentu na umowę o dialogu politycznym i współpracy; wzywa władze do natychmiastowego zezwolenia na wjazd do kraju, w tym umożliwienia odwiedzenia wyspy dnia 24 lutego 2019 r., w którym ma zostać przeprowadzone referendum konstytucyjne;

17. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji rządowi i Zgromadzeniu Narodowemu Władzy Ludowej Kuby, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Komisji, Specjalnemu Przedstawicielowi Unii Europejskiej ds. Praw Człowieka, rządowi i parlamentom państw członkowskich, Wysokiemu Komisarzowi Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka oraz rządowi państw członkowskich Wspólnoty Państw Ameryki Łacińskiej i Karaibów.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0461

Sytuacja praw człowieka w Bangladeszu

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 listopada 2018 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka w Bangladeszu (2018/2927(RSP))

(2020/C 363/11)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Bangladeszu z 6 kwietnia 2017 r.⁽¹⁾ i 26 listopada 2015 r.⁽²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 14 czerwca 2017 r. w sprawie stanu wdrożenia porozumienia na rzecz zrównoważoności w Bangladeszu⁽³⁾, a także sporządzone przez Komisję sprawozdanie techniczne w sprawie aktualnej sytuacji z 28 września 2018 r.,
- uwzględniając swoją rezolucję z 27 kwietnia 2017 r. w sprawie inicjatywy przewodniej UE dotyczącej przemysłu konfekcyjnego⁽⁴⁾,
- uwzględniając Umowę o współpracy między Wspólnotą Europejską a Ludową Republiką Bangladeszu w sprawie partnerstwa i rozwoju z 2001 r.⁽⁵⁾,
- uwzględniając Konwencję Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącą wolności związkowej i ochrony praw związkowych,
- uwzględniając porozumienie na rzecz stałej poprawy praw pracowniczych i bezpieczeństwa w fabrykach w przemyśle konfekcyjno-dziwiarskim w Bangladeszu,
- uwzględniając porozumienie z 2013 r. w sprawie bezpieczeństwa pożarowego i bezpieczeństwa budynków w Bangladeszu oraz jego odnowienie w 2018 r.,
- uwzględniając wspólne oświadczenie lokalne szefów misji państw członkowskich UE, delegatury Unii Europejskiej oraz misji Norwegii i Szwajcarii z 27 września 2018 r. w sprawie banglijskiej ustawy o bezpieczeństwie cyfrowym,
- uwzględniając sprawozdanie krajowe z 26 lutego 2018 r. przedłożone Radzie Praw Człowieka ONZ w ramach powszechnego okresowego przeglądu praw człowieka w Bangladeszu,
- uwzględniając Międzynarodową konwencję o ochronie wszystkich osób przed wymuszonym zaginięciem, która została przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 20 grudnia 2006 r. i weszła w życie 23 grudnia 2010 r.,
- uwzględniając wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka, przyjęte przez Radę Praw Człowieka ONZ 16 czerwca 2011 r.,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 1948 r.,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z 1966 r.,
- uwzględniając Konwencję ONZ o prawach dziecka,
- uwzględniając banglijski krajowy plan działania na lata 2015–2021 na rzecz wyeliminowania małżeństw dzieci,

⁽¹⁾ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 6 kwietnia 2017 r. w sprawie Bangladeszu, w tym małżeństw dzieci (Dz.U. C 298 z 23.8.2018, s. 65).

⁽²⁾ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie wolności słowa w Bangladeszu (Dz.U. C 366 z 27.10.2017, s. 135).

⁽³⁾ Dz.U. C 331 z 18.9.2018, s. 100.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 298 z 23.8.2018, s. 100.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 118 z 27.4.2001, s. 48.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- uwzględniając zalecenia z 17. sesji Stałego Forum ONZ ds. Ludów Tubylczych (UNPFII),
  - uwzględniając światowy ranking wolności prasy z 2018 r.,
  - uwzględniając banglijską ustawę o bezpieczeństwie cyfrowym z 2018 r.,
  - uwzględniając banglijską ustawę o technologii informacyjno-komunikacyjnej (ICT), w szczególności jej sekcję 57,
  - uwzględniając Wytoczne UE w sprawie praw człowieka dotyczące wolności wypowiedzi w internecie i poza nim z 12 maja 2014 r.,
  - uwzględniając art. 135 ust. 5 i art. 123 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że UE od wielu lat łączy z Bangladeszem stosunki oparte m.in. na umowie o współpracy na rzecz partnerstwa i rozwoju; mając na uwadze, że poszanowanie i propagowanie praw człowieka i zasad demokracji jest podstawą polityki wewnętrznej i międzynarodowej stron i musi być zasadniczym elementem działań zewnętrznych UE;
- B. mając na uwadze, że w ostatnich latach w Bangladeszu nasiliły się represje wobec przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, w tym działaczy politycznych, działaczy związkowych, dziennikarzy, studentów, obrońców praw człowieka, a także mniejszości; mając na uwadze, że eksperci ONZ ds. praw człowieka i międzynarodowe grupy działające na rzecz praw człowieka donoszą, że w Bangladeszu wyraźnie dostrzegalne jest systematyczne stosowanie egzekucji pozasądowych, masowych arbitralnych aresztowań i wymuszonych zaginięć, czego przykładem są sprawy Marufa Zamana oraz Mira Ahmada Bin Quasema;
- C. mając na uwadze, że Bangladesz znajduje się na 146. miejscu (na 180) w światowym rankingu wolności prasy; mając na uwadze, że naruszenia podstawowych wolności i praw człowieka – szczególnie przemoc, nękanie, zastraszanie i cenzura w stosunku do dziennikarzy i blogerów – nadal są w Bangladeszu rozpowszechnione; mając na uwadze, że banglijska ustawa o ICT, w szczególności jej sekcja 57, była w ciągu kilku ostatnich lat wykorzystywana do aresztowania i ścigania działaczy i dziennikarzy krytykujących rząd;
- D. mając na uwadze, że ustawa o bezpieczeństwie cyfrowym przyjęta przez parlament 19 września 2018 r. nie przewiduje zmiany sekcji 57 ustawy o ICT, pomimo licznych uwag krytycznych ze strony banglijskich dziennikarzy, obrońców praw obywatelskich i społeczności międzynarodowej;
- E. mając na uwadze, że Szahidul Alam, pochodzący z Bangladeszu nagradzany fotoreporter o międzynarodowej renomie, wykładowca i działacz, został uprowadzony z domu 5 sierpnia 2018 r. i uwięziony na podstawie ustawy o ICT, po tym jak zabrał głos w sprawie niedawnych protestów studenckich w Bangladeszu i skrytykował użycie przemocy przez władze; mając na uwadze, że nadal jest on przetrzymywany w areszcie i że wielokrotnie odmówiono mu zwolnienia za kaucją; mając na uwadze, że według doniesień odmówiono mu odpowiedniej opieki medycznej i że poddawano go torturom;
- F. mając na uwadze, że w wyniku ataków terrorystycznych rząd stosuje rygorystyczne podejście zakładające „zerową tolerancję”; mając na uwadze, że sieci telefonii komórkowej w Bangladeszu zostały zamknięte, a banglijskie siły bezpieczeństwa według doniesień próbowały kupić na rynku międzynarodowym sprzęt do inwigilacji elektronicznej; mając na uwadze, że rząd Bangladeszu podjął kampanię intensywnego i inwazyjnego nadzorowania i monitorowania mediów społecznościowych;
- G. mając na uwadze, że 30 grudnia 2018 r. w Bangladeszu planowane są wybory; mając na uwadze, że przywódczyni opozycji i była premier Chaleda Zia odbywa obecnie karę 10 lat pozbawienia wolności pod zarzutem korupcji, w związku z czym nie może wziąć udziału w wyborach; mając na uwadze, że nie przyznaje się ona do winy, a jej zwolennicy twierdzą, że zarzuty są umotywowane politycznie;
- H. mając na uwadze, że kobiety i dziewczęta w Bangladeszu doświadczają przemocy na znaczną skalę; mając na uwadze, że w Bangladeszu notuje się najwyższy odsetek małżeństw dzieci w Azji i jeden z najwyższych na świecie; mając na uwadze, że w 2017 r. rząd Bangladeszu przyjął ustawę o ograniczeniach w zawieraniu małżeństw przez dzieci, która wprowadza wyjątki w „szczególnych przypadkach”, nie określa jednak kryteriów ani nie ustanawia minimalnego wieku wymaganego do zawarcia takich małżeństw;

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- I. mając na uwadze, że w Bangladeszu wiele przestępstw jest zagrożonych karą śmierci; mając na uwadze, że w 2017 r. wykonano sześć egzekucji;
- J. mając na uwadze, że w bieżącym roku odnotowano wzrost liczby przypadków przemocy, w szczególności wobec kobiet należących do ludności tubylczej, a także przypadków nękania i aresztowań obrońców praw ludności tubylczej w regionie Chittagong Hill Tracts;
- K. mając na uwadze, że UE jest głównym partnerem handlowym Bangladeszu i że jako jeden z krajów najsłabiej rozwiniętych Bangladesz korzysta z najdogodniejszych warunków dostępnych w ramach ogólnego systemu preferencji taryfowych UE (GSP), a mianowicie z inicjatywy „wszystko oprócz broni” (EBA);
- L. mając na uwadze, że w 2024 r. Bangladesz ma oficjalnie opuścić szereg krajów najsłabiej rozwiniętych; mając na uwadze, że w najbliższych latach konieczne jest przyspieszenie reform w zakresie praw człowieka i praw pracowniczych, w tym wyeliminowanie pracy dzieci; mając na uwadze, że nadal istnieją zastrzeżenia co do przepisów banglijskiego kodeksu pracy oraz projektu ustawy o strefach produkcji eksportowej;
- M. mając na uwadze Porozumienie w sprawie bezpieczeństwa pożarowego i bezpieczeństwa budynków w Bangladeszu podpisane przez globalne firmy odzieżowe, detalistów i związki zawodowe w ramach porozumienia na rzecz zrównoważoności; mając na uwadze, że dotychczas mniej niż połowa fabryk objętych porozumieniem wprowadziła odpowiednie środki bezpieczeństwa; mając na uwadze, że porozumienie wygasło w październiku 2018 r., mimo że pozostało jeszcze wiele do zrobienia; mając na uwadze, że porozumienie zostało zastąpione porozumieniem przejściowym na okres trzech lat;
- N. mając na uwadze, że porozumienie należy wspierać i umożliwić wszystkim stronom sprawne kontynuowanie prac, również po listopadzie 2018 r.; mając na uwadze, że dopiero po tym, jak rząd Bangladeszu i komórka koordynująca działania naprawcze słowem i czynem wykażą, że spełniły warunki potwierdzające gotowość, tego rodzaju inicjatywy na rzecz odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej nie będą już potrzebne;
- O. mając na uwadze, że w 2018 r. do Bangladeszu napłynęło ponad 700 tys. uchodźców Rohingja uciekających przed kampanią czystek etnicznych prowadzonych przez birmańską armię, którzy wciąż pilnie potrzebują pomocy humanitarnej; mając na uwadze, że 30 października 2018 r. Bangladesz i Mjanma/Birma osiągnęły porozumienie w sprawie rozpoczęcia repatriacji ludności Rohingja z powrotem do Mjanmy, począwszy od połowy listopada, bez konsultacji lub udziału Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR);
1. wyraża głębokie zaniepokojenie pogarszającą się sytuacją w zakresie praw człowieka w Bangladeszu oraz, w szczególności, ciągłym ograniczaniem wolności słowa i zgromadzeń, które dotyka media, studentów, działaczy i opozycję; potępia aresztowania i przemoc wobec obywateli za korzystanie z wolności wypowiedzi w celu krytykowania rządu; jest głęboko zaniepokojony doniesieniami o powszechnym stosowaniu tortur;
  2. zauważa, że w powszechnym okresowym przeglądzie praw człowieka z maja 2018 r. wyrażono uznanie dla Bangladeszu za „znaczące postępy” w poprawie sytuacji w zakresie praw człowieka w ostatnich latach; wzywa rząd Bangladeszu do wdrożenia zaleceń zawartych w powszechnym okresowym przeglądzie praw człowieka, zwłaszcza w takich dziedzinach jak niezawisłość sądownictwa, prawa obywatelskie i polityczne, wolność mediów, prawa gospodarcze, społeczne i kulturalne oraz prawa kobiet i dziewcząt;
  3. wzywa władze Bangladeszu, by przeprowadziły niezależne dochodzenie w sprawie doniesień o egzekucjach pozasądowych, wymuszonych zaginięciach i nadmiernym użyciu siły, w tym w przypadku Marufa Zamana i Mira Ahmada Bin Quasema, a także do pociągnięcia winnych do odpowiedzialności zgodnie z międzynarodowymi standardami; ponadto wzywa Bangladesz do ratyfikacji Międzynarodowej konwencji o ochronie wszystkich osób przed wymuszonym zaginięciem oraz do włączenia jej przepisów do prawa krajowego;
  4. wzywa władze Bangladeszu do natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia Szahidula Alama, do wycofania wszystkich postawionych mu zarzutów, a także do umożliwienia mu kontynuowania legalnych działań w zakresie praw człowieka; podkreśla, że władze Bangladeszu muszą podjąć wszelkie niezbędne środki w celu zagwarantowania integralności fizycznej i psychicznej Szahidula Alama oraz bezpieczeństwa jego i jego rodziny, a także zapewnienia, aby w areszcie Szahidul Alam był traktowany w sposób zgodny z międzynarodowymi zasadami i standardami; wzywa władze Bangladeszu do wszczęcia natychmiastowego i publicznego dochodzenia w sprawie zarzutów dotyczących torturowania Szahidula Alama oraz do postawienia sprawców przed sądem;

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

5. wyraża głębokie zaniepokojenie w związku z ustawą o ICT, nie tylko z uwagi na jej poważny wpływ na pracę dziennikarzy, blogerów i komentatorów, lecz również dlatego, że kryminalizuje ona legalne wykonywanie prawa do wolności wypowiedzi przez dowolną osobę, w tym w mediach społecznościowych; uważa, że sekcja 57 ustawy o ICT jest niezgodna z podstawowymi prawami do wolności wypowiedzi i do rzetelnego procesu sądowego;

6. głęboko ubolewa nad decyzją rządu o wdrożeniu ustawy o bezpieczeństwie cyfrowym, która w rzeczywistości rozszerza i wzmacnia uprawnienia policji do zwalczania wolności słowa, w tym w mediach społecznościowych, przed wyborami krajowymi w 2018 r.; wzywa władze Bangladeszu do pilnej nowelizacji ustawy o bezpieczeństwie cyfrowym i ustawy o ICT oraz dostosowania ich do międzynarodowych konwencji dotyczących praw człowieka, których Bangladesz jest stroną;

7. wyraża nadzieję, że następne wybory parlamentarne będą przebiegać pokojowo, jawnie i przy wysokiej frekwencji, tak aby obywatele mogli dokonać rzeczywistego wyboru politycznego; wzywa siły polityczne do powstrzymania się od aktów przemocy i podżegania do przemocy w okresie wyborczym;

8. docenia konstruktywną rolę, jaką Bangladesz odegrał, przyjmując mimo trudnych warunków uchodźców Rohingja; wzywa władze do udostępnienia nowych terenów, aby ograniczyć przeludnienie i niezdrowe warunki panujące w obozach; wzywa władze do złagodzenia ograniczeń biurokratycznych narzucanych organizacjom humanitarnym; wzywa rządy Bangladeszu i Mjanmy/Birmy do natychmiastowego ponownego rozpatrzenia decyzji o rozpoczęciu repatriacji uchodźców Rohingja, ponieważ warunki bezpiecznego, godnego i dobrowolnego powrotu nie zostały jeszcze spełnione;

9. wzywa UE i innych międzynarodowych darczyńców do wzmożenia wysiłków na rzecz dostarczenia niezbędnej pomocy finansowej i materialnej do obozów dla uchodźców Rohingja w Bangladeszu;

10. podkreśla, że Bangladesz wypełnia swoje zobowiązania w ramach systemu EBA w odniesieniu do demokracji, praw człowieka i praworządności;

11. ponawia apel o zniesienie kary śmierci w Bangladeszu;

12. wyraża poważne zaniepokojenie unieważnieniem porozumienia przejściowego, które ma wejść w życie 30 listopada 2018 r.; stwierdza, że komórka koordynująca działania naprawcze nie ma jeszcze możliwości monitorowania i egzekwowania wymogów dotyczących bezpieczeństwa i higieny, co wiąże się z poważnymi konsekwencjami dla bezpieczeństwa i praw pracowników fabryk; wzywa rząd Bangladeszu do natychmiastowego uznania i wdrożenia porozumienia przejściowego oraz do wykazania się większą gotowością do przejścia wszystkich funkcji porozumienia; wzywa darczyńców do udzielenia rządowi Bangladeszu wsparcia, aby umożliwić mu osiągnięcie tego celu; ponadto wzywa Komisję i Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ) do kontynuowania współpracy z komórką koordynującą działania naprawcze na rzecz budowania potencjału;

13. wzywa rząd Bangladeszu do wprowadzenia zmian legislacyjnych do banglijskiego kodeksu pracy i jego przepisów wykonawczych w celu dostosowania ich do międzynarodowych norm pracy MOP oraz pozwolenia na pełną wolność zrzeszania się; wzywa rząd Bangladeszu do podjęcia niezbędnych działań w celu skutecznego zwalczania dyskryminacji związków zawodowych, w tym aktów przemocy i zastraszania;

14. wyraża zaniepokojenie w związku z tym, że o ile ustawa o ograniczeniach w zawieraniu małżeństw przez dzieci z 2017 r. zawiera przepisy dotyczące wzmocnienia prewencji oraz ścigania przestępców, zawiera ona jednak klauzulę zezwalającą na zawarcie związku małżeńskiego przed ukończeniem 18 roku życia w szczególnych okolicznościach za zgodą rodziców i sądu; wzywa do pilnego usunięcia tej luki z myślą o ochronie dzieci;

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

15. wzywa władze Bangladeszu do dalszego rozwiązywania problemów związanych z prawami człowieka; stwierdza, że kwestie związane z prawami człowieka będą przedmiotem dalszych dyskusji we Wspólnej Komisji UE–Bangladesz, która spotka się w Dhace w pierwszej połowie 2019 r.;
16. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji Europejskiej/ wysokiej przedstawiciel Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, specjalnemu przedstawicielowi UE ds. praw człowieka oraz rządowi i parlamentowi Bangladeszu.
-

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0464

Usługi opieki w UE na rzecz poprawy sytuacji w zakresie równouprawnienia płci

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 listopada 2018 r. w sprawie usług opieki w UE na rzecz poprawy sytuacji w zakresie równouprawnienia płci (2018/2077(INI))

(2020/C 363/12)

Parlament Europejski,

- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 26 kwietnia 2017 r. pt. „Inicjatywa na rzecz wspierania równowagi między życiem zawodowym a prywatnym pracujących rodziców i opiekunów” (COM(2017)0252),
- uwzględniając wniosek Komisji z dnia 26 kwietnia 2017 r. dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów oraz uchylającej dyrektywę Rady 2010/18/UE (COM(2017)0253),
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/54/WE z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania mężczyzn i kobiet w dziedzinach zatrudnienia i pracy ⁽¹⁾,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności jej art. 1, 3, 5, 27, 31, 32, 33 i 47,
- uwzględniając Konwencję ONZ w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet przyjętą w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 1979 r.,
- uwzględniając Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych ratyfikowaną przez Unię Europejską i wszystkie państwa członkowskie UE,
- uwzględniając cel zrównoważonego rozwoju nr 5: „osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt”, a w szczególności należące do tego celu zadanie nr 5.4: „uznać i docenić nieodpłatną opiekę i pracę w domu przez zapewnienie usług publicznych, infrastruktury, ochrony socjalnej oraz przez promowanie wspólnej odpowiedzialności w gospodarstwie domowym i rodzinie, zgodnie z krajowymi uwarunkowaniami”,
- uwzględniając sprawozdanie Sekretarza Generalnego ONZ z dnia 10 maja 2018 r. pt. „Progress towards the Sustainable Development Goals” [Postępy w dążeniu do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju],
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie intensyfikacji wsparcia i opieki w warunkach środowiskowych dla samodzielnego funkcjonowania,
- uwzględniając konkluzje Rady w sprawie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem: zagwarantujemy wszystkim dzieciom w UE dobry start w przyszłość ⁽²⁾,
- uwzględniając konkluzje prezydencji ze szczytu Rady Europejskiej w Barcelonie w dniach 15–16 marca 2002 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 20 listopada 2017 r. pt. „Unijny plan działania na lata 2017–2019 – Eliminowanie różnicowania wynagrodzenia ze względu na płeć” (COM(2017)0678),
- uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z dnia 3 grudnia 2015 r. pt. „Strategiczne zaangażowanie na rzecz równouprawnienia płci w latach 2016–2019”, a w szczególności jego rozdział 3.1: „Zwiększanie udziału kobiet w rynku pracy i równość kobiet i mężczyzn pod względem niezależności ekonomicznej” (SWD(2015)0278),

⁽¹⁾ Dz.U. L 204 z 26.7.2006, s. 23.

⁽²⁾ Dz.U. C 175 z 15.6.2011, s. 8.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 8 maja 2018 r. w sprawie rozwoju struktur opieki nad małymi dziećmi w celu zwiększenia uczestnictwa kobiet w rynku pracy, wspierania równowagi między życiem zawodowym a prywatnym pracujących rodziców i zapewnienia w Europie trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu („cele barcelońskie”) (COM(2018)0273),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 29 maja 2013 r. w sprawie celów barcelońskich: „Rozwój struktur opieki nad dziećmi w Europie na rzecz trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu” (COM(2013)0322),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 17 lutego 2011 r. pt. „Wczesna edukacja i opieka nad dzieckiem: zagwarantujmy wszystkim dzieciom w UE dobry start w przyszłość” (COM(2011)0066),
- uwzględniając plan działania Komisji w sprawie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (Ares(2018)1505951),
- uwzględniając zalecenie Komisji z dnia 20 lutego 2013 r. pt. „Inwestowanie w dzieci: przerwanie cyklu marginalizacji” ⁽¹⁾,
- uwzględniając komunikaty Komisji z dnia 3 marca 2010 r. pt. „Europa 2020: Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” (COM(2010)2020), z dnia 20 lutego 2013 r. pt. „Inwestycje społeczne na rzecz wzrostu i spójności, w tym wdrażanie Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014–2020” (COM(2013)0083) i z dnia 26 kwietnia 2017 r. pt. „Ustanowienie Europejskiego filaru praw socjalnych” (COM(2017)0250),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie strategicznych ram UE dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2014–2020 (COM(2014)0332),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 3 października 2017 r. w sprawie wzmocnienia pozycji gospodarczej kobiet w sektorach prywatnym i publicznym w UE ⁽²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie potrzeby opracowania unijnej strategii mającej na celu wyeliminowanie różnic w emeryturach ze względu na płeć i zapobieganie występowaniu takich różnic ⁽³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 września 2016 r. w sprawie tworzenia na rynku pracy warunków sprzyjających równowadze między życiem zawodowym a prywatnym ⁽⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 26 maja 2016 r. w sprawie ubóstwa: perspektywa płci ⁽⁵⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 28 kwietnia 2016 r. w sprawie kobiet wykonujących pracę domową i opiekuńczą w UE ⁽⁶⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 marca 2016 r. w sprawie uwzględniania aspektu płci w pracach Parlamentu Europejskiego ⁽⁷⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 7 września 2010 r. w sprawie roli kobiet w starzejącym się społeczeństwie ⁽⁸⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 6 lipca 2010 r. w sprawie nietypowych umów o pracę, pewnej ścieżki kariery, flexicurity oraz nowych form dialogu socjalnego ⁽⁹⁾,
- uwzględniając europejski pakt na rzecz równości płci (2011–2020),

⁽¹⁾ Dz.U. L 59 z 2.3.2013, s. 59.

⁽²⁾ Dz.U. C 346 z 27.9.2018, s. 6.

⁽³⁾ Dz.U. C 331 z 18.9.2018, s. 60.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 204 z 13.6.2018, s. 76.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 76 z 28.2.2018, s. 93.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 66 z 21.2.2018, s. 30.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 50 z 9.2.2018, s. 15.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 308 E z 20.10.2011, s. 49.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 351 E z 2.12.2011, s. 39.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- uwzględniając wniosek Komisji z dnia 22 maja 2018 r. dotyczący zalecenia Rady w sprawie wysokiej jakości systemów wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (COM(2018)0271) oraz dokument roboczy służb Komisji z tego samego dnia towarzyszący wnioskowi (SWD(2018)0173),
- uwzględniając wskaźnik równouprawnienia płci za 2015 r. opracowany przez Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE) oraz sprawozdanie EIGE z 2015 r. pt. „Reconciliation of work, family and private life in the European Union: Policy review” [Godzenie życia zawodowego, rodzinnego i prywatnego Unii Europejskiej: przegląd polityki],
- uwzględniając sprawozdanie Eurofoundu z dnia 7 grudnia 2011 r. pt. „Inicjatywy przedsiębiorstw skierowane do pracowników odpowiedzialnych za opiekę nad niepełnosprawnymi dziećmi i dorosłymi”,
- uwzględniając dokument informacyjny Eurofoundu z dnia 14 lipca 2013 r. pt. „Caring for children and dependants: effect on careers of young workers” [Opieka nad dziećmi i osobami pozostającymi na utrzymaniu: wpływ na kariery młodych pracowników],
- uwzględniając sprawozdanie Eurofoundu z dnia 17 czerwca 2014 r. pt. „Sektor ośrodków opieki: warunki pracy i jakość zatrudnienia”,
- uwzględniając sprawozdanie Eurofoundu z dnia 22 października 2015 r. pt. „Środki służące pogodzeniu pracy i obowiązków opiekuńczych w czasie przemian demograficznych”,
- uwzględniając sprawozdanie ogólne Eurofoundu z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie szóstego europejskiego badania warunków pracy,
- uwzględniając badanie Eurofoundu z dnia 28 listopada 2017 r. pt. „Domy opieki dla starszych Europejczyków: usługodawcy publiczni, komercyjni i niekomercyjni”,
- uwzględniając badanie Eurofoundu z dnia 23 stycznia 2018 r. pt. „Europejskie badanie jakości życia z 2016 r.: jakość życia, jakość usług publicznych i jakość społeczeństwa”,
- uwzględniając wspólne sprawozdanie Komitetu Ochrony Socjalnej i Komisji Europejskiej z dnia 10 października 2014 r. pt. „Odpowiednia ochrona socjalna wobec potrzeb w zakresie opieki długoterminowej w starzejącym się społeczeństwie”,
- uwzględniając wspólne sprawozdanie Komitetu Polityki Gospodarczej i Komisji Europejskiej z dnia 7 października 2016 r. w sprawie systemów opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej oraz stabilności budżetowej,
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 21 września 2016 r. w sprawie praw opiekunów zamieszkujących w domu podopiecznego⁽¹⁾,
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 16 października 2014 r. w sprawie rozwijania usług dla rodzin w celu podniesienia poziomu zatrudnienia i propagowania równości płci w miejscu pracy⁽²⁾,
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 26 maja 2010 r. pt. „Profesjonalizacja pracowników gospodarstw domowych”⁽³⁾,
- uwzględniając sprawozdanie Europejskiego Instytutu ds. Równości Kobiet i Mężczyzn pt. „2017 Gender Equality Index: Measuring gender equality in the European Union 2005–2015” [Sprawozdanie w sprawie wskaźnika równouprawnienia płci z 2017 r. – pomiar równouprawnienia płci w Unii Europejskiej w latach 2005–2015],
- uwzględniając badania swojej Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Wewnętrznej Unii Europejskiej z marca 2016 r. pt. „Differences in Men’s and Women’s Work, Care and Leisure Time” [Różnice między kobietami a mężczyznami pod względem czasu pracy, czasu poświęconego na sprawowanie opieki i czasu wolnego] oraz z listopada 2016 r. pt. „The use of funds for gender equality in selected Member States” [Wykorzystanie funduszy na rzecz równouprawnienia płci w wybranych państwach członkowskich],

⁽¹⁾ Dz.U. C 487 z 28.12.2016, s. 7.

⁽²⁾ Dz.U. C 12 z 15.1.2015, s. 16.

⁽³⁾ Dz.U. C 21 z 21.1.2011, s. 39.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- uwzględniając publikację pt. „European Quality Framework for Long-term Care Services: Principles and guidelines for the wellbeing and dignity of older people in need of care and assistance” [Europejskie ramy jakości w dziedzinie usług opieki długoterminowej – zasady i wytyczne na rzecz dobrostanu i godności osób starszych potrzebujących opieki i wsparcia] opracowaną w 2012 r. w ramach projektu WeDO na rzecz dobrostanu i godności osób starszych,
  - uwzględniając art. 52 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia (A8-0352/2018),
- A. mając na uwadze, że zgodnie z art. 2 i 3 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej i z art. 21 Karty praw podstawowych UE równość kobiet i mężczyzn jest jedną z podstawowych wartości, na których opiera się UE; mając ponadto na uwadze, że zgodnie z art. 8 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej we wszystkich swoich działaniach Unia zmierza do zniesienia nierówności oraz wspierania równości mężczyzn i kobiet; mając na uwadze, że dążenie do osiągnięcia równouprawnienia płci jest jednak powolne;
- B. mając na uwadze, że Europejski filar praw socjalnych, proklamowany wspólnie przez Parlament, Radę i Komisję w dniu 17 listopada 2017 r., ustanawia istotne zasady i ma na celu zapewnienie obywatelom Unii nowych praw, w tym równouprawnienia płci, równych szans, wsparcia dla dzieci oraz integracji osób niepełnosprawnych, co znajduje jednogłośne poparcie instytucji UE i państw członkowskich; mając na uwadze, że zasada 9 filaru dotycząca równowagi między życiem zawodowym a prywatnym stanowi, że „rodzice oraz osoby pełniące obowiązki opiekunów mają prawo do odpowiednich urlopów, elastycznej organizacji pracy oraz dostępu do usług w zakresie opieki”;
- C. mając na uwadze, że w całej Unii Europejskiej ogólny wskaźnik zatrudnienia kobiet jest prawie o 12 % niższy od wskaźnika zatrudnienia mężczyzn, a 31,5 % kobiet pracuje w niepełnym wymiarze czasu pracy w porównaniu z 8,2 % mężczyzn pracujących na niepełny etat; mając na uwadze, że różnica w poziomie zatrudnienia kobiet i mężczyzn w UE wynosi 12 %; mając na uwadze, że z danych wynika, iż jedną z głównych przyczyn tej sytuacji jest fakt, że na kobietach spoczywają nierównomiernie wysokie obowiązki opiekuńcze; mając na uwadze, że skumulowany efekt wielu przerw w karierze zawodowej kobiet ze względu na obowiązki opiekuńcze znacząco przyczynia się do obniżania płac, krótszych karier i do różnicy w wynagrodzeniach ze względu na płęć oraz zróżnicowania emerytur ze względu na płęć odpowiednio o 16 % i 37 %; mając na uwadze, że prowadzi to do większego narażenia kobiet na ubóstwo i wykluczenie społeczne, co pociąga za sobą negatywne skutki, które dotyczą również ich dzieci i rodzin; mając na uwadze, że należy zlikwidować różnice w poziomie zatrudnienia ze względu na płęć, zróżnicowanie wynagrodzenia ze względu na płęć oraz zróżnicowanie emerytur ze względu na płęć, biorąc pod uwagę, że straty gospodarcze wynikające ze zróżnicowania poziomu zatrudnienia ze względu na płęć sięgają 370 mld EUR rocznie; mając na uwadze, że świadczenie usług opiekuńczych może mieć kluczowe znaczenie dla skutecznego rozwiązania problemu niedoboru pracowników;
- D. mając na uwadze, że „opieka” powinna być rozumiana jako praca wykonywana we własnym imieniu, w instytucjach publicznych lub prywatnych bądź w prywatnym gospodarstwie domowym lub gospodarstwach domowych na rzecz dzieci, osób starszych, chorych lub osób niepełnosprawnych; mając na uwadze, że praca opiekuńcza w idealnych warunkach powinna być wykonywana przez zawodowych opiekunów zatrudnianych przez podmioty publiczne lub prywatne, przez rodziny lub na zasadzie samozatrudnienia, a mimo to jest wykonywana również w sposób nieformalny i nieodpłatnie przez opiekunów niemających przygotowania zawodowego, którymi zwykle są członkowie rodziny;
- E. mając na uwadze, że średni czas poświęcany na nieodpłatną pracę domową i opiekuńczą jest ponad trzy razy wyższy w przypadku kobiet niż mężczyzn, co jest najbardziej zauważalne w przypadku par, których najmłodsze dziecko nie ukończyło jeszcze siedmiu lat, jako że kobiety poświęcają średnio 32 godziny tygodniowo na pracę zarobkową, ale 39 godzin na pracy niepłatną, w porównaniu z mężczyznami, którzy wykonują odpłatną pracę przez 41 godzin, a pracę nieodpłatną – przez 19 godzin tygodniowo;
- F. mając na uwadze, że według danych Międzynarodowej Organizacji Pracy w 2010 r. w sektorze prac domowych i opieki na całym świecie zatrudnionych było około 52 mln osób oraz kolejnych 7,4 mln pracowników domowych poniżej 15. roku życia, co stanowiło 5–9 % wszystkich zatrudnionych w krajach uprzemysłowionych;
- G. mając na uwadze, że w wielu państwach członkowskich prace związane z opieką są nadal nisko wynagradzane, często bez formalnych umów o pracę i dostępu do innych podstawowych praw pracowniczych, a wiele miejsc pracy jest mało atrakcyjnych z powodu wysokiego ryzyka związanego z obciążeniem fizycznym i emocjonalnym, zagrożenia wypaleniem zawodowym oraz braku możliwości rozwoju zawodowego; mając na uwadze, że sektor ten oferuje niewiele możliwości w zakresie szkoleń, a zatrudnienie znajdują w nim głównie osoby starsze, kobiety i pracownicy migrujący;

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- H. mając na uwadze, że środki wsparcia, takie jak szwedzki system ulg podatkowych za usługi świadczone w gospodarstwach domowych, francuski system „czeków zapłaty za usługi” lub belgijskie „bony na usługi” okazały się skuteczne w zmniejszaniu zjawiska pracy nierejestrowanej, poprawie warunków pracy oraz przyznawaniu zwyczajowych praw pracowniczych pracownikom domowym i opiekunom;
- I. mając na uwadze, że z danych wynika, iż 80 % usług opieki w UE świadczą nieopłacani opiekunowie nieformalni, a 75 % z nich stanowią kobiety; mając na uwadze, że 27,4 % kobiet pracuje w niepełnym wymiarze czasu pracy, by móc opiekować się dziećmi bądź dorosłymi wymagającymi opieki, a w przypadku mężczyzn ten wskaźnik wynosi 4,6 % ⁽¹⁾; mając na uwadze, że świadczenie usług opieki nie powinno zmuszać nieformalnych opiekunów do dokonywania wyboru między obowiązkami opiekuńczymi i czasem wolnym, ponieważ ci, którzy jeszcze pozostają na rynku pracy, muszą już godzić różne obowiązki i czas, jaki na nie poświęcają;
- J. mając na uwadze, że niektóre statystyki krajowe pokazują, iż blisko 6–7 % opiekunów w państwach członkowskich stanowią młodzi opiekunowie w wieku poniżej 17 lat, a w grupie wiekowej od 15 do 24 roku życia pięciokrotnie więcej młodych kobiet niż mężczyzn zajmuje się pracą opiekuńczą; mając na uwadze, że młodzi opiekunowie mogą spełniać poważne obowiązki dorosłych, świadcząc opiekę, pomoc i wsparcie rodzicowi, rodzeństwu, dziadkowi lub babci bądź innemu członkowi rodziny, który jest niepełnosprawny, przewlekle choruje lub ma problem ze zdrowiem psychicznym; mając na uwadze, że młodzi opiekunowie napotykają szczególne przeszkody w dostępie do kształcenia i szkolenia oraz w godzeniu edukacji z obowiązkami opiekuńczymi, co ma również wpływ na ich zdrowie i środki do życia;
- K. mając na uwadze, że w wielu państwach członkowskich UE brakuje wysokiej jakości profesjonalnych usług opiekuńczych, które byłyby dostępne dla wszystkich bez względu na dochody;
- L. mając na uwadze, że wielu niesamodzielnych członków rodziny, którzy potrzebują opieki, mieszka na obszarach charakteryzujących się ciągłym brakiem dostępu do usług, na obszarach odizolowanych i obszarach, na których występują inne okoliczności utrudniające dostęp do profesjonalnych usług opiekuńczych; mając na uwadze, że w wielu przypadkach o osoby te dbają jedynie opiekunowie niemający przygotowania zawodowego i często są to kobiety będące członkami rodziny;
- M. mając na uwadze, że społeczeństwo w Europie podlega zmianom demograficznym prowadzącym do częstszego występowania chorób związanych z wiekiem i starzenia się populacji, co z kolei prowadzi do większego zapotrzebowania na opiekę; mając na uwadze, że w okresie rosnącego zapotrzebowania na opiekę istnieje nieproporcjonalny podział obowiązków opiekuńczych między płciami, przy czym ciężar spoczywa głównie na kobietach z powodu stereotypowych ról związanych z płcią, które nadal pokutują w społeczeństwie europejskim; mając na uwadze, że rosnąca liczba osób starszych, malejąca liczba osób w wieku produkcyjnym oraz ograniczenia budżetowe wynikające z polityki wyrzeczeń w istotny sposób wpływają na usługi społeczne, co wpłynie także na osoby muszące łączyć pracę zawodową z obowiązkami opiekuńczymi, często w trudnych okolicznościach;
- N. mając na uwadze przewidywania, zgodnie z którymi ludność UE będzie się starzeć, a odsetek ludności w wieku co najmniej 65 lat wzrośnie z 17,1 % w 2008 r. do 30 % w 2060 r., zaś odsetek osób, które ukończyły 80 rok życia, wzrośnie z 4,4 % do 12,1 % w tym samym okresie;
- O. mając na uwadze, że osoby starsze są bardziej zagrożone ubóstwem niż ogół społeczeństwa, przy czym w 2008 r. zagrożonych było około 19 % osób w wieku co najmniej 65 lat, natomiast w 2000 r. – 17 %; mając na uwadze, że w przypadku kobiet odsetek ten jest o pięć punktów procentowych wyższy niż w przypadku mężczyzn;
- P. mając na uwadze, że osoby starsze są czasami narażone na dyskryminację ze względu na wiek i płeć, a znęcanie się nad osobami starszymi miało miejsce w różnych placówkach opiekuńczych, co stanowi problem społeczny we wszystkich państwach członkowskich;
- Q. mając na uwadze, że większość obecnych modeli polityki krajowej w dziedzinie usług opiekuńczych nie jest przystosowana, by wyjść naprzeciw potrzebom starzejącego się społeczeństwa w Unii, a także mając na uwadze, że większość państw członkowskich dotychczas nie podjęła wyzwań demograficznych za pośrednictwem odpowiedniej polityki oraz odpowiednich inicjatyw i systemów z zakresu opieki społecznej;

⁽¹⁾ Komisja Europejska: Sprawozdanie za 2018 r. w sprawie równości kobiet i mężczyzn.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- R. mając na uwadze, że choć w ostatnich 10 latach liczba domów opieki dla osób starszych zwiększyła się w niemal wszystkich państwach członkowskich, zapotrzebowanie jest wciąż większe niż dostępność samodzielnych lokali mieszkaniowych i usług wsparcia w zakresie opieki; uważa, że pilnie potrzebne są dalsze inwestycje w usługi opieki długoterminowej świadczone na poziomie społeczności lokalnych lub w domach, gdyż każdy ma prawo do samodzielnego życia, usług wsparcia oraz udziału w życiu wspólnoty; mając ponadto na uwadze, że trudno jest monitorować i ocenić ten istotny aspekt infrastruktury opiekuńczej ze względu na brak informacji nieagregowanych, które byłyby dostępne na szczeblu krajowym, w tym informacji dotyczących inwestycji finansowych, i brak wskaźników jakości, co sprawia, że przedstawienie zaleceń dotyczących procesu decyzyjnego jest również utrudnione;
- S. mając na uwadze, że cele barcelońskie dotyczące zapewnienia opieki dla co najmniej 33 % dzieci w wieku poniżej 3 lat (cel 1.) i co najmniej 90 % dzieci w wieku od 3 lat do wieku, w którym dzieci podlegają obowiązkowi szkolnemu (cel 2.), osiągnięto od 2002 r. tylko w 12 państwach członkowskich, przy czym tempo osiągania tych celów w niektórych państwach członkowskich jest niepokojąco niskie;
- T. mając na uwadze, że rosnący udział kobiet w rynku pracy zwiększa zapotrzebowanie na przystępne i wysokiej jakości usługi opieki nad dziećmi, a popyt na miejsca w placówkach wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem w całej Europie przekracza podaż tych miejsc; mając na uwadze, że z danych wynika, iż z opieki nad dziećmi w wieku od 0 do 3 lat korzysta się głównie w niepełnym wymiarze godzin (poniżej 30 godzin tygodniowo) w ponad połowie wszystkich państw członkowskich; mając na uwadze, że aby osiągnąć pełne uczestnictwo kobiet w rynku pracy, potrzebna jest opieka nad dziećmi, która będzie dostępna w pełnym wymiarze czasu pracy i będzie odpowiadać zapotrzebowaniu podczas godzin pracy rodziców;
- U. mając na uwadze, że brakuje odpowiedniej infrastruktury zapewniającej wysokiej jakości opiekę nad dziećmi dostępną niezależnie od dochodów, o czym świadczy fakt, że z ponad 32 mln dzieci poniżej wieku obowiązku szkolnego w UE zaledwie około 15 mln ma dostęp do usług w zakresie opieki nad małymi dziećmi⁽¹⁾, a większość wydatków publicznych państw członkowskich na opiekę nad dziećmi jest przeznaczona dla dzieci w wieku od trzech lat do wieku, w którym podlegają one obowiązkowi szkolnemu; mając na uwadze, że należy zwiększyć inwestycje publiczne we wszystkich sektorach, gdyż dane dotyczące państw OECD wskazują, że wzrost inwestycji PKB w sektorze usług opieki prowadzi do wzrostu zatrudnienia kobiet; mając na uwadze, że inwestycje w opiekę nad dziećmi stanowią strategię, w której wszyscy odnoszą korzyści, i że przynoszą one dodatkowe wpływy podatkowe osiągnięte dzięki zwiększonemu uczestnictwu rodziców w rynku pracy; mając na uwadze, że wysokiej jakości wczesna edukacja i opieka nad dzieckiem, stanowiąca uzupełnienie centralnej roli rodziny, dostarcza wielu doraźnych i długofalowych korzyści dla społeczeństwa i jednostek, w tym również osób pochodzących ze środowisk o niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także skutecznie eliminuje nierówności, które wpływają na dzieci od wczesnego wieku, oraz przeciwdziała wczesnemu kończeniu nauki;
- V. mając na uwadze, że zapewnienie wysokiej jakości edukacji wczesnoszkolnej jest skuteczną inwestycją kładącą podwaliny pod pomyślne uczenie się przez całe życie oraz stanowi odpowiedź na nierówności i wyzwania, z którymi mierzą się dzieci znajdujące się w niekorzystnej sytuacji;
- W. mając na uwadze, że w UE żyje ponad 80 mln osób niepełnosprawnych, a co czwarty Europejczyk ma niepełnosprawnego członka rodziny; mając na uwadze, że, stając się stroną Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych w 2011 r., UE podjęła zobowiązanie do wspierania i ochrony praw osób niepełnosprawnych; mając na uwadze, że w świetle tych praw i w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych w każdym wieku w ostatnich latach zachodzi zmiana w opiece nad osobami niepełnosprawnymi polegająca na odchodzeniu od opieki instytucjonalnej na rzecz opieki środowiskowej;
- X. mając na uwadze, że na mocy art. 19 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych każdy ma prawo do prowadzenia niezależnego życia i do udziału w życiu wspólnoty, co oznacza nie tylko zapewnienie samodzielności co do miejsca zamieszkania, ale także zagwarantowanie usług wsparcia stanowiących odpowiedź na potrzeby osób niepełnosprawnych;
- Y. mając na uwadze, że dzieciom i dorosłym z autyzmem niskofunkcjonującym często trudno jest samodzielnie wypełniać codzienne obowiązki i przeważnie potrzebują oni wsparcia w wykonywaniu większości czynności;

⁽¹⁾ Plan działania Komisji na 2018 r., Europejski Ośrodek Strategii Politycznej (2017), „10 Trends Transforming the Education as We Know It” [10 trendów zmieniających edukację, którą znamy do tej pory].

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- Z. mając na uwadze, że usługi opieki długoterminowej i opieki nad dziećmi są często niedoceniane i w wielu państwach członkowskich zawód ten wiąże się z dość niskim prestiżem i statusem, czego odzwierciedleniem jest niski poziom wynagrodzeń, nierówna reprezentacja kobiet i mężczyzn wśród personelu, niekorzystne warunki pracy i brak formalnych umów o pracę;
- AA. mając na uwadze, że miejsca pracy w oficjalnym sektorze opieki, w tym opieki domowej, wymagają wykwalifikowanego personelu, który musi być odpowiednio wynagradzany⁽¹⁾; mając na uwadze, że konieczne jest zapewnienie odpowiedniej podaży wykwalifikowanych opiekunów, ponieważ rozwój wysokiej jakości opieki formalnej dla dzieci, osób starszych i osób niepełnosprawnych wiąże się z warunkami zatrudnienia wysokiej jakości, godziwym wynagrodzeniem i inwestycjami w pracowników świadczących te usługi, w tym inwestycjami w szkolenie pracowników sprawujących opiekę nad dziećmi; mając na uwadze, że jakość warunków zatrudnienia w przypadku opiekunów ma korzystny wpływ na ich zdolność do godzenia pracy i życia osobistego;
- AB. mając na uwadze, że użytkownicy usług opieki długoterminowej mogą mieć trudności z opłaceniem prywatnych usług opiekuńczych, które są zwykle droższe niż usługi opiekuńcze oferowane w sektorze publicznym; mając na uwadze, że kobiety zawsze bardziej odczuwają ten fakt z powodu zróżnicowania wynagrodzeń i emerytur ze względu na płeć i muszą wydawać większą część swoich dochodów na opiekę długoterminową;
- AC. mając na uwadze, że dane wskazują, iż osoby pochodzące ze środowisk defaworyzowanych, w tym osoby pochodzące z rodzin o niskich dochodach, osoby mieszkające na obszarach wiejskich i dzieci pochodzące z mniejszości etnicznych lub ze środowiska migrantów, mierzą się ze szczególnymi wyzwaniami ze względu na ograniczoną dostępność wysokiej jakości usług opiekuńczych;

Kontekst dotyczący równowagi między życiem zawodowym a prywatnym

1. zwraca uwagę, że różnica wskaźnika zatrudnienia kobiet i mężczyzn powiększa się wyraźnie, gdy w rodzinach pojawiają się dzieci, co odzwierciedla trudności, z którymi mierzą się kobiety, jeśli chodzi o godzenie obowiązków w zakresie wychowywania dzieci i obowiązków opiekuńczych z pracą, które to trudności wynikają z braku wystarczającej publicznej infrastruktury opiekuńczej i utrzymującego się podziału pracy ze względu na płeć, w związku z którym to od kobiet wymaga się spełnienia znakomitej większości obowiązków w zakresie opieki, co prowadzi do tego, że kobiety spędzają od dwóch do dziesięciu razy więcej czasu niż mężczyźni, bezpłatnie zajmując się opieką⁽²⁾;
2. zwraca uwagę, że jedna czwarta wszystkich kobiet nadal zalicza się do kategorii bezpłatnie pomagających członków rodziny, co oznacza, że nie otrzymują one bezpośredniego wynagrodzenia za pracę, oraz że zachodzi wyraźna segregacja kobiet w sektorach charakteryzujących się ogólnie niskimi płacami, długimi godzinami pracy i często nieformalnymi formami zatrudnienia, co prowadzi do mniejszych korzyści pieniężnych, społecznych i strukturalnych dla kobiet;
3. podkreśla, że feminizacja ubóstwa jest skutkiem wielu czynników, takich jak zróżnicowanie wynagrodzenia ze względu na płeć, zróżnicowanie emerytur, obowiązki opiekuńcze i związane z tym przerwy w karierze zawodowej; podkreśla, że dyskryminacja z wielu przyczyn jednocześnie, na jaką narażone są kobiety z powodu tożsamości płciowej, ekspresji płciowej i specyfiki płci, przyczynia się między innymi do feminizacji ubóstwa;
4. przyjmuje z zadowoleniem międzyinstytucjonalną proklamację Europejskiego filaru praw socjalnych i przypomina o jego zasadach, które obejmują:

— równość traktowania i szans kobiet i mężczyzn, w szczególności w odniesieniu do udziału w rynku pracy,

— prawo do równego traktowania i równych szans w dostępie do zatrudnienia bez względu na wiek czy niepełnosprawność,

⁽¹⁾ Eurofound, „Caring for children and dependants: effect on careers of young workers” [Opieka na dziećmi i osobami pozostającymi na utrzymaniu – wpływ na karierę zawodową młodych pracowników].

⁽²⁾ Dane Eurostatu z 2010 r., Sprawozdanie Komisji z 2015 r. w sprawie równości mężczyzn i kobiet w Unii Europejskiej (2016).

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- prawo do odpowiednich urlopów, elastycznej organizacji pracy oraz dostępu do usług w zakresie opieki dla rodziców i osób pełniących obowiązki opiekunów,
- prawo do przystępnych cenowo i dobrej jakości usług opieki długoterminowej;

5. wyraża zaniepokojenie niekorzystnymi zmianami w dziedzinie urlopu rodzicielskiego i praw związanych z rodzicielstwem, takimi jak wycofanie projektu dyrektywy w sprawie przedłużenia urlopu macierzyńskiego i niedawne orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości, w którym uznano za zgodne z prawem zwolnienie pracownicy w ciąży w ramach zwolnień grupowych; apeluje do Komisji o bardzo szybkie uzupełnienie luk obecnych w prawodawstwie UE;

6. przyjmuje z zadowoleniem wnioski Komisji dotyczący dyrektywy w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym pracowników i opiekunów oraz podkreśla w tym kontekście znaczenie indywidualnego prawa do urlopu i elastycznych warunków pracy, które pomagają pracownikom w organizowaniu ich życia prywatnego i zawodowego; przypomina, że polityka dotycząca równowagi między życiem zawodowym a prywatnym powinna zachęcać mężczyzn do podejmowania obowiązków opiekuńczych na równi z kobietami; uważa, że w celu przyszłego rozwoju należy stopniowo zwiększać wymiar urlopu ojcowskiego i urlopu opiekuńczego⁽¹⁾ oraz poziom wynagrodzenia podczas tego urlopu, który powinien być adekwatny, by zapewnić niepodlegający przeniesieniu urlop rodzicielski, gwarancje chroniące przed zwolnieniem, gwarancje powrotu do pracy na to samo lub odpowiadające mu stanowisko i zapewnienie ochrony przed dyskryminacją, realizowane na podstawie decyzji dotyczących urlopu, a także należy przewidzieć rozszerzenie praw na osoby samozatrudnione i te potrzebujące odpowiednio wynagradzanego urlopu ze względu na opiekę nad osobami na utrzymaniu innymi niż dzieci;

7. wzywa wszystkie państwa członkowskie, by zachęcały ojców do korzystania z urlopu ojcowskiego, który jest skutecznym sposobem skłonienia ich do przyjęcia na siebie odpowiedzialności za opiekę nad własnymi dziećmi i rodziną, a jednocześnie okazuje się być skutecznym środkiem do osiągnięcia rzeczywistego równouprawnienia kobiet i mężczyzn;

8. uważa, że świadczenie usług opiekuńczych nie powinno negatywnie wpływać na poziom wynagrodzenia opiekuna ani na jego świadczenia społeczne lub emerytalne; apeluje w tym kontekście o promowanie równouprawnienia płci podczas wdrażania polityki dotyczącej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym;

9. zwraca uwagę na trudną sytuację rodzin opiekujących się dzieckiem niepełnosprawnym lub niepełnosprawnym krewnym, ponieważ w takich przypadkach chodzi o opiekę do końca życia;

10. zwraca uwagę na braki w dziedzinie opieki zastępczej, która stanowiłaby wsparcie dla rodziców dzieci niepełnosprawnych; zwraca uwagę, że tego typu braki bardzo często całkowicie uniemożliwiają wejście rodzica na rynek pracy; w związku z tym zwraca uwagę na alarmujące braki w dziedzinie placówek dla osób z ciężką formą autyzmu;

11. uważa, że każda osoba potrzebująca opieki powinna mieć prawo do wyboru wysokiej jakości usług opiekuńczych, które najlepiej odpowiadają jej wymaganiom w zakresie opieki oraz są odpowiednie i dostępne dla niej i jej opiekunów; jest zdania, że bez względu na różnice między użytkownikami i ich potrzebami usługi opiekuńcze należy rozwijać w sposób skoncentrowany na danej osobie, zindywidualizowany i kompleksowy; zauważa, że rodziny nie są jednakowe oraz że politykę i programowanie powinno się dostosować do tej różnorodności;

12. uważa, że w trakcie dalszego opracowywania możliwości z zakresu usług opiekuńczych należy wziąć pod uwagę zmieniający się charakter pracy;

13. uważa, że zgodnie z prawem do opieki długoterminowej, które zapisano w Europejskim filarze praw socjalnych, opiekę długoterminową należy postrzegać jako element ochrony socjalnej, który powinien wprowadzać prawo do wysokiej jakości i skoncentrowanej na danej osobie opieki dla wszystkich; uważa ponadto, że pilnie potrzebne są dalsze inwestycje w przystępne cenowo usługi opieki długoterminowej dobrej jakości, a nie tylko usługi domowe i środowiskowe, zgodnie z Europejskim filarem praw socjalnych i Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych; w tym kontekście wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania równego dostępu i sprawiedliwego traktowania w odniesieniu do usług opieki nad osobami starszymi, dziećmi i osobami z niepełnosprawnościami lub osobami przewlekle chorymi, które potrzebują opieki długoterminowej, ze szczególnym uwzględnieniem osób ze środowisk zagrożonych wykluczeniem;

⁽¹⁾ Do czego Parlament wezwał w rezolucji ustawodawczej z dnia 20 października 2010 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę Rady 92/85/EWG w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły i pracownic karmiących piersią (Dz.U. C 70 E z 8.3.2012, s. 162).

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

14. podkreśla, że dostępność zróżnicowanej, dostępnej i przystępnej publicznej i prywatnej infrastruktury opieki i usług wysokiej jakości oraz wsparcie opieki nad dziećmi, osobami starszymi, osobami z niepełnosprawnościami i osobami przewlekle chorymi lub osobami potrzebującymi opieki długoterminowej, w domu lub w warunkach środowiskowych zbliżonych do domowych, okazują się być kluczowymi aspektami polityki dotyczącej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym oraz jednym z podstawowych czynników propagujących korzystanie z urlopów przez rodziców i opiekunów nieformalnych, jako część wysiłków na rzecz pomocy kobietom w szybkim powrocie na rynek pracy i pozostaniu na nim; z zadowoleniem przyjmuje przejście na usługi środowiskowe zgodnie z Europejskim filarem praw socjalnych i Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, lecz jednocześnie zauważa potrzebę monitorowania tych usług, aby zapewnić ich dobrą jakość; uważa, że wysoka jakość opieki wynika z wysokiej jakości świadczonych usług i zakresu, w jakim przestrzegają one godności i praw człowieka osób korzystających z nich, oraz ze sposobu, w jaki zapewniają integrację tych osób ze społecznością;

15. przypomina, że brak usług opiekuńczych jest jednym z głównych czynników przyczyniających się do niedostatecznej obecności kobiet na rynku pracy, ponieważ utrudnia równoważenie obowiązków zawodowych i rodzinnych, co sprawia, że część kobiet całkowicie rezygnuje z udziału w rynku pracy lub pracuje w mniejszym wymiarze godzin pracy w ramach płatnego zatrudnienia, a więcej czasu poświęca na wypełnianie nieodpłatnych obowiązków opiekuńczych, co wywiera negatywny wpływ na świadczenia uzyskiwane przez te kobiety z tytułu zabezpieczenia społecznego, w szczególności emerytury, a także zwiększa zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym, szczególnie w podeszłym wieku;

Rodzaje opieki

16. odnotowuje fakt, że istnieje zróżnicowanie usług opiekuńczych, w tym wczesna edukacja i opieka nad dzieckiem, usługi opieki nad osobami starszymi czy opieka nad osobami z niepełnosprawnościami lub osobami przewlekle chorymi, które potrzebują długoterminowej opieki i opieki zdrowotnej, oraz wsparcie dla tych osób, oraz zauważa, że w wyniku tego opracowano zróżnicowane podejścia polityczne; uważa, że opiekę powinni świadczyć opiekunowie formalni i nieformalni;

17. uważa, że podejście do opracowywania usług opiekuńczych powinno uwzględniać wszystkie kategorie użytkowników, w tym osoby ze środowisk zagrożonych wykluczeniem, takich jak mniejszości etniczne lub rodziny migrantów, osoby mieszkające na obszarach oddalonych i wiejskich oraz rodziny o niskich dochodach, a także różnice między nimi i zróżnicowane preferencje dotyczące typów usług opiekuńczych, których potrzebują; przypomina, że pojęcie rodziny stosowane w prawodawstwie i politykach powinno być rozumiane w sposób szeroki;

18. zauważa, że niski status społeczno-ekonomiczny i poziom edukacji stanowią dla wielu osób bariery w dostępie do usług opiekuńczych, co tylko potęguje wyzwania, jakim muszą sprostać, by osiągnąć równowagę między życiem zawodowym a prywatnym, uważa, że wymaga wyraźnego uwzględnienia w programowaniu i polityce;

19. zwraca uwagę, że prywatny sektor odgrywa istotną rolę w świadczeniu usług opieki długoterminowej dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych, a kwestie związane z dostępnością i jakością tych usług są podnoszone w całej UE; apeluje do Komisji o ocenę sytuacji na rynku usług opiekuńczych i podjęcie niezbędnych inicjatyw regulacyjnych służących kontroli i monitorowaniu jakości usług oferowanych w takich warunkach;

Jakość, przystępność i dostępność opieki

20. uważa, że usługi opiekuńcze należy zaprojektować tak, by pozwalały na rzeczywisty wybór wszystkim użytkownikom, członkom ich rodzin i ich opiekunom bez względu na to, czy są zatrudnieni w pełnym, czy w niepełnym wymiarze czasu pracy, samozatrudnieni, czy też bezrobotni;

21. uważa, że na planujących, programujących i świadczących usługi opiekuńcze spoczywa odpowiedzialność za rozpoznanie potrzeb użytkowników oraz że usługi opieki nad osobami starszymi i osobami z niepełnosprawnościami muszą być planowane i opracowywane z aktywnym i znaczącym udziałem użytkowników oraz projektowane i wdrażane w ramach podejścia opartego na prawach; odnotowuje pozytywne doświadczenia osób z niepełnosprawnościami psychicznymi i intelektualnymi w opracowywaniu infrastruktury i usług poprawiających ich samodzielność i jakość życia;

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

22. zwraca uwagę, że świadczenie usług opiekuńczych dobrej jakości w UE znacznie różni się między państwami członkowskimi i w każdym z nich: między placówkami prywatnymi a publicznymi, obszarami wiejskimi i miejskimi oraz różnymi grupami wiekowymi; odnotowuje fakt, że duża część odpowiedzialności za opiekę nad dziećmi i opiekę długoterminową spoczywa na rodzinach, w szczególności na dziadkach w przypadku opieki nad dziećmi, co jest szczególnie widoczne w południowej i wschodniej Europie (1);

23. apeluje do państw członkowskich, aby zagwarantowały powszechność usług opiekuńczych zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich w celu poprawy dostępności opieki i dostępu do niej dla osób ze środowisk zagrożonych wykluczeniem, w tym osób mieszkających na obszarach wiejskich i oddalonych;

24. uważa, że dostępność wynika z połączenia kosztów i elastyczności oraz że powinien zatem istnieć szereg świadczeniodawców usług opiekuńczych, zarówno prywatnych, jak i publicznych, w domu i w warunkach zbliżonych do domowych; uważa ponadto, że członkowie rodziny powinni móc dobrowolnie świadczyć opiekę lub otrzymywać dopłaty przeznaczone na zakup usług opiekuńczych;

25. podkreśla, że jakość usług opiekuńczych należy rozumieć na wiele sposobów, w tym jako jakość placówek i usług, jakość programów kształcenia dzieci, profesjonalizm opiekunów, jakość ośrodków i środowiska, poziom wykształcenia opiekunów i warunki ich pracy;

26. odnotowuje, że usługi opiekuńcze należy rozwijać w celu poprawy ciągłości opieki, profilaktyki zdrowotnej i opieki społecznej, rehabilitacji i niezależnego życia; uważa, że należy zachęcać do bezpośrednich domowych usług opiekuńczych, aby osoby wymagające opieki mogły korzystać z usług wykwalifikowanych specjalistów we własnym domu i żyć samodzielnie, jeżeli jest to możliwe; jest zdania, że tam, gdzie ma to zastosowanie, usługi opiekuńcze powinny być zorientowane na kompleksowe wsparcie rodziny: pomoc w gospodarstwie domowym, opiece dydaktycznej i opiece nad dziećmi;

27. podkreśla, że informacje na temat dostępnych usług opiekuńczych i podmiotów świadczących opiekę powinny być dostępne dla rodziców, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami lub osób przewlekle chorych, które potrzebują opieki długoterminowej, a także dla opiekunów nieformalnych;

28. podkreśla fakt, że brak dostępu do usług i zaporowe koszty opieki nad dziećmi mają negatywny wpływ na dzieci z rodzin o niskich dochodach, co stawia je w niekorzystnej sytuacji od wczesnych lat; podkreśla, że każde dziecko ma prawo do wysokiej jakości opieki i do wczesnego rozwoju w dzieciństwie, w tym do pełnego zakresu bodźców społecznych; zauważa, że nadmierne koszty usług opiekuńczych również dotyczą i stawiają w niekorzystnej sytuacji osoby pozostające na utrzymaniu w rodzinach o niskich dochodach;

29. jest zdania, że brak inwestycji w wysokiej jakości opiekę nad dziećmi w wieku poniżej trzech lat przedłuża przerwy w karierach kobiet i utrudnia im powrót do pracy;

30. uważa, że programy krajowe należy wzmocnić pod względem wspierania jakości życia starszych kobiet, szczególnie tych cierpiących na schorzenia uszkadzające pamięć, oraz ich opiekunów, wśród których jest wiele innych starszych kobiet; proponuje, aby konsultowano się ze stowarzyszeniami alzheimerowskimi w celu sporządzenia wykazu i wdrożenia takich środków;

31. wzywa Komisję do opracowania – zgodnie z propozycjami zawartymi w niniejszym dokumencie – wskazówek dla państw członkowskich na temat rozwijania kompleksowych, przyjaznych pracownikom, ukierunkowanych na daną osobę, środowiskowych i dostępnych usług opiekuńczych, które obejmują opiekę nad dziećmi, usługi opieki nad osobami starszymi i osobami z niepełnosprawnościami lub przewlekle chorymi i które są oparte na udziale planowanych użytkowników usług i konsultacjach z nimi, by zapewnić dostępność tych usług i spełnianie przez nie potrzeb planowanych użytkowników;

(1) Eurofound, Europejskie badanie jakości życia, 2016 r.: sprawozdanie ogólne.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

32. zauważa różne praktyki w państwach członkowskich i podkreśla, że współpraca i wymiana najlepszych praktyk na szczeblu europejskim mogą wspierać wzajemne uczenie się i wzajemne doradztwo wśród państw członkowskich oraz przyczynić się do rozwoju wysokiej jakości usług opiekuńczych dzięki wspieraniu i uzupełnianiu środków podjętych na szczeblu regionalnym i krajowym, a ponadto wspomagać państwa członkowskie w podejmowaniu wspólnych wyzwań; apeluje do Komisji, by służyła jako platforma i ułatwiała wymianę doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie jakości, dostępności i przystępności usług opieki, a także poszczególnych modeli świadczenia usług opiekuńczych dostosowanych do indywidualnej sytuacji i możliwości finansowych, aby zmierzyć się z wyzwaniami w zakresie opieki;

33. z niepokojem odnotowuje warunki pracy panujące w wielu usługach opiekuńczych, takie jak długie godziny pracy, nieodpowiednie wynagrodzenie, brak szkoleń i słaba polityka bezpieczeństwa i higieny pracy; z zaniepokojeniem zauważa, że praca opiekuńcza uważana jest za nieatrakcyjny sektor rynku pracy, przyciągający głównie kobiety i pracowników migrujących; podkreśla, że warunki te mają także wpływ na jakość świadczonej opieki; wzywa zatem państwa członkowskie, aby ponownie oszacowały wartość sektora opiekuńczego jako ścieżki kariery zawodowej, oraz apeluje do Komisji, by we współpracy z partnerami społecznymi ustanowiła ramy prawne na rzecz norm minimalnych dotyczących pracowników tego sektora oraz by podjęła inicjatywę na rzecz jakości opieki długoterminowej, posiłkując się dostępnymi dobrowolnymi narzędziami rozwijanymi w ramach społeczeństwa obywatelskiego i takimi inicjatywami jak Europejskie ramy jakości w dziedzinie usług opieki długoterminowej i niedawny wniosek komisji dotyczący zalecenia Rady w sprawie wysokiej jakości systemów wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem;

34. apeluje do państw członkowskich o monitorowanie, czy instytucje i inne miejsca świadczące usługi opiekuńcze są bezpiecznymi i motywującymi ośrodkami pracy oraz czy wystarczająco inwestuje się w dobrostan i ochronę zdrowia w miejscu pracy osób świadczących usługi opiekuńcze, a także o zagwarantowanie, by tak było; uważa, że kluczowe znaczenie ma zagwarantowanie dobrostanu opiekunów dla zapobiegania nadużyciom wobec osób, nad którymi sprawują oni opiekę; popiera wobec tego inicjatywy ustawodawcze w sprawie certyfikacji i uznawania profesjonalnych opiekunów oraz wzywa państwa członkowskie, aby podjęły środki służące poprawie warunków pracy opiekunów, takie jak zapewnienie prawa do płatnego urlopu i formalnej umowy o pracę; apeluje ponadto do Komisji i państw członkowskich o podnoszenie świadomości społecznej w zakresie wartości usług opiekuńczych, aby poprawić status zawodów z sektora usług opiekuńczych i propagować zaangażowanie mężczyzn w czynności opiekuńcze;

35. wzywa Komisję, by przedstawiła Radzie do zatwierdzenia europejski program dotyczący opiekunów, aby zidentyfikować i uznać różne rodzaje świadczonej opieki w Europie oraz zagwarantować wsparcie finansowe dla opiekunów i stopniowe dążenie do równowagi między ich życiem zawodowym a prywatnym;

36. przypomina, że w swojej rezolucji z dnia 4 lipca 2013 r. w sprawie wpływ kryzysu na dostęp słabszych grup społecznych do usług opieki⁽¹⁾ wyraźnie zaapelował o opracowanie dyrektywy w sprawie urlopu opiekuńczego; zwraca uwagę, że opiekunowie nieformalni, którzy decydują się na świadczenie opieki nieformalnej innym członkom rodziny, powinni otrzymywać odpowiednie wynagrodzenie i dostęp do praw socjalnych porównywalnych z innymi podmiotami świadczącymi opiekę; wzywa zatem ponadto do kompleksowego podejścia do problemów opiekunów nieformalnych, które wykraczają poza prawo pracy, takich jak utrzymujące się wsparcie dochodu, dostęp do służby zdrowia, możliwość wzięcia urlopu wypoczynkowego oraz gromadzenie praw emerytalnych, aby były one wystarczające, nawet jeśli poziom dochodów opiekunów jest tymczasowo niższy ze względu na świadczenie opieki nieformalnej, co dotyczy głównie kobiet; uważa, że świadczenie usług opiekuńczych nie powinno negatywnie wpływać na zdrowie i dobrostan opiekunów nieformalnych; w tym kontekście wzywa państwa członkowskie do zapewnienia odpowiednich usług w zakresie wyręczania i doradztwa, wzajemnego doradztwa, wsparcia psychologicznego oraz ośrodków opieki dziennej i opieki wyręczającej dla opiekunów nieformalnych, co pomogłoby zwiększyć ich uczestnictwo w zatrudnieniu;

37. wzywa państwa członkowskie do wprowadzenia – za pośrednictwem prawa pracy i prawodawstwa w dziedzinie zabezpieczenia społecznego – zarówno dla kobiet, jak i dla mężczyzn, systemu zaliczania okresów opieki jako równoważnych okresów nabywania uprawnień emerytalnych, aby chronić osoby decydujące się na przerwę w zatrudnieniu w celu zapewnienia nieformalnej, nieodpłatnej opieki osobie będącej na ich utrzymaniu lub członkowi rodziny oraz do uznania wartości pracy opiekunów dla społeczeństwa jako całości;

⁽¹⁾ Dz.U. C 75 z 26.2.2016, s. 130.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

38. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zagwarantowały, że opiekunowie nieformalni są uznawani za równoprawne podmioty w przepisach dotyczących usług opiekuńczych, oraz by w ramach programów uczenia się przez całe życie rozwijały ponadto szkolenia dla opiekunów nieformalnych i uznawanie nabytych przez nich umiejętności; apeluje do Komisji i państw członkowskich, by – we współpracy z organizacjami pozarządowymi i placówkami oświatowymi – wspierały młodych opiekunów; zwraca się do Komisji, aby zaproponowała plan działania zawierający te i inne środki służące zagwarantowaniu jakości opieki i jakości warunków życia opiekunów;

39. apeluje do Komisji i państw członkowskich, aby przeprowadziły badania dotyczące liczby młodych opiekunów i wpływu tej roli na ich dobrostan i warunki życia, oraz by, na podstawie tych badań, wspierały młodych opiekunów i zaspokajały ich szczególne potrzeby we współpracy z organizacjami pozarządowymi i placówkami oświatowymi;

40. wzywa Komisję, by podczas opracowywania badań i polityki w większym stopniu brała pod uwagę usługi opiekuńcze i opiekunów, szczególnie w odniesieniu do Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności i programu działań w dziedzinie zdrowia;

Cele dotyczące opieki

41. podkreśla fakt, że obecnym wyzwaniem dla osiągnięcia celów barcelońskich jest zwiększenie świadczenia opieki nad dziećmi w wieku od trzech do czterech lat; z zadowoleniem przyjmuje zalecenie Komisji, by poszerzyć cel strategii w dziedzinie kształcenia i szkolenia do 2020 r., tak by zapewnić opiekę nad 95 % dzieci w wieku od trzech lat do wieku obowiązku szkolnego; apeluje do Komisji, aby dokonała przeglądu celów barcelońskich i celów dotyczących wczesnej edukacji w celu ich zwiększenia, w konsultacji z właściwymi podmiotami, w tym państwami członkowskimi, wzywa państwa członkowskie, aby zwiększyły wysiłki na rzecz osiągania tych celów i w swoich strategiach politycznych nadały wysoki priorytet świadczeniu opieki; apeluje do państw członkowskich o poprawę krajowych ram jakości w dziedzinie usług wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem dzięki uwzględnieniu wniosku Komisji dotyczącego zalecenia Rady w sprawie wysokiej jakości systemów wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, oraz zachęca państwa członkowskie do przeglądu pięciu kluczowych wymiarów usług wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, o których mowa we wniosku: dostępu, personelu, programu nauczania, monitorowania i oceny oraz zarządzania i finansowania; wzywa państwa członkowskie, by przy zapewnianiu opieki przedszkolnej kładły nacisk nie tylko na dostępność, ale również na jakość opieki, przede wszystkim opieki dotyczącej dzieci ze środowisk zagrożonych wykluczeniem i dzieci niepełnosprawnych;

42. wzywa Komisję do ustanowienia wskaźników i odnośnych celów w zakresie jakości dotyczących usług opieki nad osobami starszymi i osobami z niepełnosprawnościami lub osobami przewlekle chorymi, które wymagają opieki, którym, podobnie jak w przypadku celów barcelońskich, powinny towarzyszyć narzędzia monitorowania mierzące jakość, dostępność i przystępność tych usług;

43. apeluje do Komisji o uwzględnienie opieki nad osobami starszymi i osobami z niepełnosprawnościami lub osobami przewlekle chorymi podczas monitorowania i przeglądu danych w ramach europejskiego semestru, a także w corocznym sprawozdaniu na temat równości kobiet i mężczyzn; apeluje do państw członkowskich, aby rozważyły włączenie oceny usług opieki nad osobami starszymi i osobami z niepełnosprawnościami lub osobami przewlekle chorymi do sprawozdań krajowych uwzględniających informacje zwrotne od opiekunów i osób korzystających z opieki; wzywa Komisję, by włączyła dane dotyczące tej opieki do zestawu wskaźników postępu społecznego, które powinny być monitorowane w kontekście europejskiego semestru; apeluje do Komisji i Rady, by włączyły te wskaźniki społeczne do zasad europejskiego semestru; zachęca państwa członkowskie do przyjęcia i stosowania środków naprawczych, jeżeli okaże się, że postępy są osiągnięte powoli;

44. apeluje ponadto do Komisji o usprawnienie gromadzenia danych w podziale na płeć i opracowanie statystyk dostosowanych do sektora oraz porównywanych definicji i wskaźników do celów oceny na szczeblu UE aspektu płci w odniesieniu do dostępności, jakości, udostępnienia i wydajności usług opieki nad dziećmi, osobami z niepełnosprawnościami i przewlekle chorymi oraz osobami starszymi, a także znalezienie sposobu, aby zapobiegać zwiększaniu uciążliwości monitorowania po stronie osób pracujących w sektorze opieki; wzywa Komisję, aby monitorowała rozwój usług opiekuńczych oraz w razie potrzeby przygotowała zalecenia dotyczące działań naprawczych;

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

45. apeluje do państw członkowskich o gromadzenie danych dotyczących jakości świadczenia dostępnych usług opieki nad dziećmi, osobami starszymi i osobami z niepełnosprawnościami finansowanych ze środków publicznych i prywatnych, aby monitorować powszechnie panującą sytuację i poprawić usługi opiekuńcze przez uwzględnienie nie tylko potrzeb użytkowników, lecz także równowagi między życiem zawodowym i prywatnym oraz warunków pracy licznych opiekunów; apeluje do państw członkowskich o przyjmowanie skutecznych instrumentów polityki i podejmowanie działań naprawczych wtedy, gdy mogą być potrzebne;

Finansowanie opieki

46. apeluje do państw członkowskich – w tym także, aby zwalczać obecne niedobory inwestycji – o zwiększenie inwestycji publicznych w usługi opiekuńcze i infrastrukturę dla dzieci, szczególnie najmłodszych, oraz do celów opieki nad innymi osobami na utrzymaniu, zapewnienie uniwersalnego dostępu do takich usług, poprawę jakości opieki, a także zwiększenie inwestycji w środki specjalne, dzięki którym osoby sprawujące opiekę mogą pozostać czynne zawodowo;

47. odnotowuje, że wpływ niewystarczających inwestycji w struktury i usługi opiekuńcze jest nieproporcjonalnie duży w przypadku osób samotnie wychowujących dzieci, których ogromną większość stanowią kobiety, oraz rodzin żyjących w ubóstwie i zagrożonych wykluczeniem społecznym;

48. odnotowuje znaczenie uwzględniania aspektu płci na wszystkich etapach wdrażania polityki w różnych dziedzinach, w zwłaszcza na etapie programowania; apeluje do państw członkowskich, by zagwarantowały, że aspekt płci będzie w pełni uwzględniony w planach reform krajowych przy wsparciu nie tylko z EFS, lecz także z innych funduszy UE zapewniających środki na ogólną infrastrukturę społeczną, które powinny być wykorzystywane przez państwa członkowskie na rozwój usług opiekuńczych;

49. apeluje do Komisji, aby zapewniła, by proces europejskiego semestru służył realizacji Europejskiego filaru praw socjalnych, zostawiając jednocześnie państwom członkowskim możliwość skutecznego finansowania i utrzymania finansowania usług opiekuńczych;

50. popiera włączenie do zaleceń Komisji dla poszczególnych krajów środków zorientowanych na inwestowanie w placówki opieki nad dziećmi oraz na demobilizujące świadczenia i ulgi podatkowe zniechęcające drugiego żywiciela rodziny – najczęściej kobietę – do pracy w większym wymiarze czasu lub do pracy w ogóle, a także na inne środki przeciwdziałające zróżnicowaniu wynagrodzenia ze względu na płeć;

51. wzywa Komisję, by wzmocniła zapewnianie finansowania w odniesieniu do wszystkich rodzajów usług opiekuńczych, ze szczególnym uwzględnieniem – tam, gdzie jest to właściwe – odchodzenia od zinstytucjonalizowanych form świadczenia usług w kierunku form środowiskowych, w ramach EFS Plus oraz innych instrumentów finansowych służących finansowaniu infrastruktury socjalnej; w podobnym duchu apeluje do Komisji o większe dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w celu wsparcia obecności placówek opieki nad dziećmi na obszarach wiejskich oraz o dalsze stosowanie Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych w celu finansowania projektów z zakresu wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem; wzywa ponadto Komisję, by szczegółowo monitorowała wydatkowanie funduszy UE, szczególnie w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w dziedzinie usług opieki społecznej i opieki długoterminowej, oraz by zagwarantowała, że inwestycje są zgodne ze zobowiązaniami w zakresie praw człowieka wynikającymi z Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych i Karty praw podstawowych;

52. wzywa Komisję, by rozważyła możliwość transgranicznego przenoszenia dotacji na świadczenia społeczne w państwach członkowskich, tj. by państwo, którego dana osoba jest obywatelem, zapewniało wkład finansowy na rzecz pobytu danej osoby w placówce opieki społecznej znajdującej się w innym państwie członkowskim (przy założeniu, że placówka taka nie jest dostępna w państwie pochodzenia);

53. zauważa potrzebę przeprowadzenia lepszej analizy potencjału inwestycji publiczno-prywatnych w świadczenie usług opiekuńczych z uwzględnieniem obecnych inicjatyw realizowanych w przedsiębiorstwach na rzecz pracowników pełniących obowiązki opiekuńcze wobec osób z niepełnosprawnościami i dorosłych;

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

54. wzywa państwa członkowskie, by w sposób kompleksowy podchodziły do wszystkich typów usług opiekuńczych i by wzmocniły przepisy służące wydajnemu i tworzącemu synergie stosowaniu odpowiednich instrumentów finansowych UE w dziedzinach uczenia się przez całe życie, badań i rozwoju infrastruktury; zachęca państwa członkowskie do priorytetowego traktowania finansowania opieki nad dziećmi i opieki długoterminowej z wykorzystaniem instrumentów finansowych dostępnych w kolejnych wieloletnich ramach finansowych (WRF), w szczególności obecnego EFIS, europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, takich jak EFS i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), oraz EFRROW; zachęca państwa członkowskie do wydajniejszej dystrybucji zasobów, aby zwiększyć dostępność i przystępność usług opiekuńczych dla zagrożonych wykluczeniem i słabszych grup społecznych, oraz do opracowania wydajnych modeli finansowania obejmujących finansowanie ukierunkowane, dzięki któremu można osiągnąć właściwą równowagę między inwestycjami publicznymi i prywatnymi zgodnie z uwarunkowaniami krajowymi i lokalnymi;

55. wzywa Komisję do zagwarantowania, że Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn posiada odpowiednie zasoby pozwalające na monitorowanie rozwoju infrastruktury opiekuńczej i wdrażania polityki dotyczącej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym oraz do przeanalizowania, czy taka polityka prowadzi do pożądanej poprawy w zakresie równości kobiet i mężczyzn, a także w jakim stopniu przyczynia się do osiągnięcia tego celu;

56. przyjmuje z zadowoleniem decyzję niektórych państw członkowskich dotyczącą wprowadzenia zachęt podatkowych dla przedsiębiorstw, które oferują pracownikom usługi opieki nad dziećmi, aby przyczynić się do poprawy równowagi między życiem zawodowym i prywatnym;

o

o o

57. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0465

Neuroborelioza z Lyme (borelioza)

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 listopada 2018 r. w sprawie neuroboreliozy z Lyme (boreliozy) (2018/2774(RSP))

(2020/C 363/13)

Parlament Europejski,

- uwzględniając skierowane do Komisji pytanie w sprawie neuroboreliozy z Lyme (boreliozy) (O-000088/2018 – B8-0417/2018),
  - uwzględniając projekt rezolucji Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności,
  - uwzględniając sprawozdanie Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób dotyczące systematycznego przeglądu literatury dotyczącej dokładności diagnostyki w przypadku badań serologicznych na boreliozę;
  - uwzględniając konsultacje sieci ekspertów poświęcone nadzorowi boreliozy w Unii Europejskiej, które odbyły się w Sztokholmie w styczniu 2016 r.,
  - uwzględniając decyzję nr 2119/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 września 1998 r. ustanawiającą sieć nadzoru i kontroli epidemiologicznej chorób zakaźnych we Wspólnocie ⁽¹⁾,
  - uwzględniając art. 128 ust. 5 i art. 123 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że prawo do opieki zdrowotnej jest podstawowym prawem uznanym w traktatach europejskich, w szczególności w art. 168 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE);
- B. mając na uwadze, że neuroborelioza z Lyme lub borelioza to choroba wywoływana przez bakterie *Borrelia burgdorferi* oraz przenoszona na człowieka na skutek ugryzienia przez kleszcza zakażonego bakterią; mając na uwadze, że neuroborelioza z Lyme jest chorobą zakaźną, na którą zapadają ludzie i różne gatunki zwierząt dzikich i domowych;
- C. mając na uwadze, że borelioza jest najbardziej powszechną chorobą odzwierzęcą w Europie (ok. 650 000-850 000 przypadków), przy czym częściej występuje w Europie Środkowej; mając na uwadze, że zakażenie następuje w okresie wiosenno-letnim (od kwietnia do października), a borelioza jest uznawana za chorobę zawodową rolników, pracowników sektora leśnego i naukowców w terenie w krajach, w których jest obecna;
- D. mając na uwadze, że wydaje się, iż obszar występowania zakażonych kleszczy i samej choroby wydaje się być coraz większy, a przypadki choroby odnotowywane są również na większej wysokości i szerokości geograficznej; mając na uwadze, że podejrzewa się, że jest to spowodowane między innymi zmianą sposobu użytkowania gruntów, m.in. na skutek zalesiania gruntów niskiej jakości lub rozpowszechniania się roślin inwazyjnych, zmianą klimatu, globalnym ociepleniem, nadmierną wilgotnością oraz innymi zjawiskami związanymi z działalnością człowieka;
- E. mając na uwadze, że nie istnieje żaden europejski konsensus w sprawie leczenia i wykrywania boreliozy oraz badań przesiewowych w tym zakresie, a także występuje zróżnicowanie praktyk krajowych;
- F. mając na uwadze, że fakt ugryzienia przez zakażonego kleszcza, a także objawy boreliozy mogą pozostać niezauważone lub nawet w niektórych przypadkach przebiegać bezobjawowo, co niekiedy może prowadzić do poważnych komplikacji i trwałych szkód podobnych do tych, które powodują choroby przewlekłe, w szczególności w przypadku, gdy pacjent nie otrzyma diagnozy odpowiednio wcześniej;

⁽¹⁾ Dz.U. L 268 z 3.10.1998, s. 1.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- G. mając na uwadze, że bardziej niezawodna wczesna diagnoza boreliozy znacznie ograniczy liczbę przypadków zaawansowanego stadium choroby, co przyczyni się do poprawy jakości życia pacjentów; mając na uwadze, że ograniczy to obciążenia finansowe związane z chorobą, co według szefów unijnego projektu badawczego DualDur pozwoli zaoszczędzić około 330 mln EUR na koszty opieki zdrowotnej już w ciągu pierwszych 5 lat;
- H. mając na uwadze, że wielu pacjentów nie otrzymuje prawidłowej diagnozy ani nie ma dostępu do leczenia; mając na uwadze, że czują się oni poszkodowani oraz ignorowani przez władze publiczne, a u niektórych z nich objawy utrzymują się i mogą prowadzić do rozwoju choroby przewlekłej;
- I. mając na uwadze, że obecnie nie istnieje szczepionka na boreliozę;
- J. mając na uwadze, że rzeczywiste obciążenia zdrowotno-społeczne związane z boreliozą w UE nie są znane ze względu na brak danych statystycznych w odniesieniu do tej choroby, ogromną różnorodność stosowanych definicji przypadków, wykorzystywanych metod laboratoryjnych i systemów nadzoru;
- K. mając na uwadze, że nie istnieje odrębny kod ICD dla wczesnego i późnego stadium boreliozy; mając na uwadze, że nie istnieją indywidualne kody ICD dla różnych objawów późnego stadium boreliozy;
- L. mając na uwadze, że wytyczne dotyczące metod leczenia ILADS (Międzynarodowego Towarzystwa ds. Boreliozy i Chorób Powiązanych) różnią się od wytycznych IDSA (Amerykańskiego Towarzystwa Chorób Zakaźnych), a różnice między tymi dwoma sposobami leczenia wpływają także na metody leczenia w UE;
- M. mając na uwadze brak właściwego zrozumienia mechanizmów, które sprawiają, że borelioza przekształca się w chorobę przewlekłą;
- N. mając na uwadze, że pracownicy służby zdrowia, a także stowarzyszenia pacjentów i sygnaliści alarmują o tym problemie zdrowotnym od niemal dziesięciu lat;
- O. mając na uwadze, że borelioza, mimo że dobrze znana w naukach medycznych, jest nadal słabo zdiagnozowana, szczególnie ze względu na trudności w wykrywaniu objawów i brak odpowiednich testów diagnostycznych;
- P. mając na uwadze, że badania przesiewowe na boreliozę nie zawsze są w stanie zapewnić dokładny wynik, przykładem jest tu test ELISA, który jest w stanie wykryć tylko jedno zakażenie w danym momencie;
- Q. mając na uwadze, że wielu Europejczyków z racji wykonywanego zawodu jest narażonych w sposób ciągły na zakażenie boreliozą (rolnicy, pracownicy sektora leśnego, naukowcy i studenci prowadzący badania w terenie – np. biolodzy, geolodzy, geodeci lub archeolodzy);
- R. mając na uwadze, że lekarze często stosują przestarzałe zalecenia w leczeniu boreliozy, które nie uwzględniają w wystarczającym stopniu postępów w badaniach nad tą chorobą;
1. wyraża zaniepokojenie z powodu alarmującego stopnia rozpowszechniania się boreliozy w populacji europejskiej – według danych ze spisu ludności na tę chorobę cierpi obecnie około 1 mln obywateli;
  2. przypomina, że wszystkie państwa członkowskie w różnym stopniu doświadczają wzrostu zachorowań na boreliozę, co sprawia, że choroba ta staje się problemem zdrowotnym o zasięgu europejskim;
  3. z zadowoleniem przyjmuje środki przeznaczone dotychczas przez Unię na rzecz badań nad wczesnym wykrywaniem i leczeniem boreliozy w przyszłości (ok. 16 mln euro za pośrednictwem takich projektów jak ANTIDotE, ID-LYME i LYMEDIADEx);
  4. apeluje o dodatkowe środki na rzecz metod diagnozowania i leczenia boreliozy; w tym celu zachęca do promowania wysiłków badawczych, zarówno za pośrednictwem zwiększonych środków, jak i wymiany danych, w tym danych epidemiologicznych na temat występowania i rozmieszczenia patogennych i niepatogennych gatunków o tym samym genotypie;

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

5. domaga się podjęcia dodatkowej współpracy międzynarodowej w dziedzinie badań naukowych nad boreliozą;
6. zachęca Komisję do zgromadzenia jak najwięcej informacji na temat metod wykrywania tej choroby i metod jej leczenia stosowanych w państwach członkowskich;
7. apeluje, aby na wszystkie państwa członkowskie, w których wykryto przypadki zachorowań na boreliozę, nałożyć obowiązek zgłaszania tego faktu;
8. wzywa Komisję, by ułatwiała współpracę i wymianę najlepszych praktyk pomiędzy państwami członkowskimi w zakresie monitorowania, diagnozowania i leczenia boreliozy;
9. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że niektóre państwa członkowskie włączyły boreliozę do krajowego systemu monitorowania z zastosowaniem metod specyficznych dla tej choroby;
10. wzywa Komisję do wprowadzenia jednolitych programów monitorowania oraz do współpracy z państwami członkowskimi w celu ułatwienia standaryzacji badań diagnostycznych i metod leczenia; wzywa Komisję do uznania boreliozy jako choroby zawodowej dla pracujących w sektorze rolnictwa, leśnictwa i naukowców pracujących w terenie (np. biologów, geologów, geodetów lub archeologów);
11. wzywa państwa członkowskie do wprowadzenia środków profilaktyki osobistej oraz środków kontroli populacji kleszczy w celu zapobiegania boreliozie;
12. wzywa do opracowania opartych na dowodach wytycznych w sprawie badań klinicznych i laboratoryjnych służących diagnozowaniu boreliozy; apeluje o wprowadzenie odrębnego kodu ICD dla wczesnego i późnego stadium boreliozy; domaga się również przyjęcia indywidualnych kodów ICD dla różnych objawów późnego stadium boreliozy;
13. wzywa Komisję do opublikowania wytycznych, w oparciu o najlepsze praktyki w UE, dotyczących szkolenia lekarzy pierwszego kontaktu w celu ułatwienia diagnozowania i monitorowania boreliozy;
14. wzywa państwa członkowskie do szerszego stosowania badań klinicznych, aby lekarze mogli postawić diagnozę boreliozy nawet w przypadku negatywnego wyniku badań serologicznych, aby pomóc pacjentom w rozwiązaniu problemu nietrafionych metod leczenia;
15. wzywa Komisję do oceny skali zjawiska pacjentów od dawna poszukujących odpowiedniej diagnozy i leczenia boreliozy, w szczególności szukania przez pacjentów możliwości leczenia w innych krajach oraz związanych z tym skutków finansowych;
16. wzywa do opracowania i utworzenia innowacyjnych projektów, które mogą przyczynić się do poprawy gromadzenia danych i większej skuteczności edukacji i kampanii uświadamiających;
17. z zadowoleniem przyjmuje decyzję wykonawczą Komisji (UE) 2018/945 z dnia 22 czerwca 2018 r. w sprawie objęcia nadzorem epidemiologicznym chorób zakaźnych i powiązanych z nimi szczególnych problemów zdrowotnych oraz odnośnych definicji⁽¹⁾, w której uwzględniono neuroboreliozę w wykazie chorób zakaźnych;
18. podkreśla, że dodanie boreliozy do europejskiej sieci nadzoru epidemiologicznego umożliwia pacjentom korzystanie z solidnego i zorganizowanego systemu opieki zdrowotnej obejmującego stałą komunikację między właściwymi organami krajowymi, szybką i niezawodną identyfikację przypadków boreliozy w Unii, wzajemną pomoc w dziedzinie analizy i interpretacji zebranych danych z nadzoru i wykorzystanie urządzeń niezbędnych do powstrzymania przenoszenia się choroby na ludzi;
19. zwraca się do państw członkowskich, które będą mogły zwrócić się o wsparcie logistyczne Komisji, o opracowanie kampanii informacyjnych i uświadamiających dotyczących tej choroby skierowanych do ludności i wszystkich zainteresowanych podmiotów, przede wszystkim w regionach najbardziej dotkniętych rozprzestrzenieniem się boreliozy;

⁽¹⁾ Dz.U. L 170 z 6.7.2018, s. 1.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

20. wzywa Komisję do opracowania europejskiego planu zwalczania boreliozy współmiernego do wagi tej cichej epidemii; zachęca do utworzenia europejskiej sieci ds. boreliozy obejmującej odpowiednie zainteresowane strony;
  21. wzywa Komisję i państwa członkowskie do opublikowania wspólnych wytycznych dotyczących profilaktyki w przypadku osób, dla których ryzyko zarażenia się boreliozą jest wysokie (takich jak pracownicy pracujący na zewnątrz) oraz wytycznych dotyczących znormalizowanej diagnostyki i znormalizowanego leczenia;
  22. wzywa Komisję do wprowadzenia badań profilaktycznych oraz szybkiej ścieżki leczenia oraz monitoringu przebiegu infekcji boreliozy u osób pracujących zawodowo w sektorze rolno-leśnym i naukowców związanych z pozyskiwaniem danych w terenie;
  23. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Komisji.
-

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0474

Zezwolenie na określone zastosowania dichromianu sodu

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji udzielającej zezwolenia na określone zastosowania dichromianu sodu zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady (Ilario Ormezzano Sai S.R.L.) (D058762/01 – 2018/2929(RSP))

(2020/C 363/14)

Parlament Europejski,

- uwzględniając projekt decyzji wykonawczej Komisji udzielającej zezwolenia na określone zastosowania dichromianu sodu zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady (Ilario Ormezzano Sai S.R.L.) (D058762/01,
  - uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE⁽¹⁾ („rozporządzenie REACH”), w szczególności jego art. 64 ust. 8,
  - uwzględniając opinie Komitetu ds. Oceny Ryzyka (RAC) i Komitetu ds. Analiz Społeczno-Ekonomicznych (SEAC)⁽²⁾, zgodnie z art. 64 ust. 5 akapit trzeci rozporządzenia REACH,
  - uwzględniając art. 11 i 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiającego przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję⁽³⁾,
  - uwzględniając projekt rezolucji Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności,
  - uwzględniając art. 106 ust. 2 i 3 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że dichromian sodu uwzględniono w załączniku XIV do rozporządzenia REACH z powodu trzech swoistych właściwości: działanie rakotwórcze, działanie mutagenne i szkodliwy wpływ na rozrodczość (kategoria 1B); mając na uwadze, że dichromian sodu został dodany do listy kandydackiej rozporządzenia REACH w 2008 r.⁽⁴⁾ z powodu jego klasyfikacji jako substancja rakotwórcza, mutagenna i działająca szkodliwie na rozrodczość (kategoria 1B) zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008⁽⁵⁾;

⁽¹⁾ Dz.U. L 396 z 30.12.2006, s. 1.

⁽²⁾ Opinia „Use of sodium dichromate as a mordant in the dyeing of wool as sliver and/or yarn with dark colours in industrial settings” [Zastosowanie dichromianu sodu jako zaprawy do barwienia wełny jako taśmy lub przędzy w ciemnych kolorach w warunkach przemysłowych] (KE nr 234-190-3). Opinia „Repackaging of sodium dichromate to be supplied as a mordant in the dyeing of wool as sliver and/or yarn with dark colours in industrial settings” [Przepakowywanie dichromianu sodu, który ma być dostarczony jako zaprawa do barwienia wełny jako taśmy lub przędzy w ciemnych kolorach w warunkach przemysłowych] (KE nr 234-190-3).

⁽³⁾ Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13.

⁽⁴⁾ Europejska Agencja Chemikaliów, Decyzja dyrektora wykonawczego z dnia 28 października 2008 r. w sprawie włączenia substancji wzbudzających szczególnie duże obawy do listy kandydackiej.

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dz.U. L 353 z 31.12.2008, s. 1).

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- B. mając na uwadze, że substancją aktywną, która wpływa na rakotwórczość dichromianu sodu, jest jon zawierający chrom (VI), który jest uwalniany, gdy dwuchromian sodu rozpuszcza się i dysocjuje; mając na uwadze, że chrom (VI) powoduje raka płuc u ludzi i zwierząt drogą wziewną i nowotwory przewodu pokarmowego u zwierząt drogą doustną;
- C. mając na uwadze, że już w 1997 r. w ramach rozporządzenia Rady (EWG) nr 793/93 ⁽¹⁾ dichromian sodu został zidentyfikowany jako substancja priorytetowa do oceny zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 143/97 ⁽²⁾; mając na uwadze, że w 2008 r. Komisja wydała zalecenie dotyczące ograniczenia ryzyka związanego z narażeniem na dichromian sodu ⁽³⁾;
- D. mając na uwadze, że spółka Ilario Ormezzano Sai S.R.L (wnioskodawca) złożyła wniosek o zezwolenie na stosowanie dichromianu sodu do barwienia wełny; mając na uwadze, że wniosek został opisany w opiniach RAC i SEAC jako wniosek dotyczący wyższego szczebla w łańcuchu dostaw; mając na uwadze, że wnioskodawca jest dostawcą dichromianu sodu do 11 użytkowników niższego szczebla, którzy produkują barwniki lub sami prowadzą farbiarnie;
- E. mając na uwadze, że celem rozporządzenia REACH jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia i środowiska, w tym propagowanie alternatywnych metod oceny zagrożeń stwarzanych przez substancje, a także swobodnego obrotu substancjami na rynku wewnętrznym przy jednoczesnym wsparciu konkurencyjności i innowacyjności; mając na uwadze, że głównym celem rozporządzenia REACH jest pierwszy z tych trzech celów, w świetle motywu 16 rozporządzenia, zgodnie z wykładnią Trybunału Sprawiedliwości ⁽⁴⁾;
- F. mając na uwadze, że rozporządzenie REACH nie przewiduje specjalnego systemu zezwoleń dla tzw. wniosków dotyczących wyższego szczebla łańcucha dostaw; mając na uwadze, że każdy podmiot ubiegający się o zezwolenie, niezależnie od swojej roli lub szczebla w łańcuchu dostaw, musi dostarczyć informacje wymienione w art. 62 rozporządzenia REACH;
- G. mając na uwadze, że RAC potwierdził, że nie jest możliwe określenie pochodnego poziomu niepowodującego zmian dla właściwości rakotwórczych dichromianu sodu, a zatem dichromian sodu jest uważany za substancję, w odniesieniu do której nie jest możliwe określenie progu w rozumieniu art. 60 ust. 3 lit. a) rozporządzenia REACH; mając na uwadze, że oznacza to, iż „bezpieczny poziom narażenia” na tę substancję nie może zostać ustalony i wykorzystany jako punkt odniesienia do oceny, czy ryzyko związane z używaniem dichromianu jest należyście kontrolowane;
- H. mając na uwadze, że motyw 70 rozporządzenia REACH stanowi, że dla „każdej innej substancji, dla której nie jest możliwe ustalenie bezpiecznego poziomu narażenia, należy zawsze podjąć środki w celu zminimalizowania – w miarę technicznych i praktycznych możliwości – narażenia i emisji, tak aby zminimalizować prawdopodobieństwo wystąpienia niekorzystnych skutków”;
- I. mając na uwadze, że RAC stwierdził, iż warunki operacyjne i środki zarządzania ryzykiem opisane we wniosku nie były odpowiednie i skuteczne w ograniczaniu ryzyka ⁽⁵⁾;
- J. mając na uwadze, że art. 55 rozporządzenia REACH stanowi, że zastąpienie substancji wzbudzających szczególnie duże obawy bezpieczniejszymi substancjami lub technologiami jest głównym celem rozdziału dotyczącego udzielania zezwoleń;
- K. mając na uwadze, że art. 64 ust. 4 rozporządzenia REACH stanowi, że mandatem SEAC jest ocena „dostępności, stosowności i technicznej wykonalności rozwiązań alternatywnych dotyczących zastosowań substancji opisanych we wniosku [...] oraz [...] informacji przedłożonych przez zainteresowane osoby trzecie zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu”;

(1) Rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 z dnia 23 marca 1993 r. w sprawie oceny i kontroli ryzyk stwarzanych przez istniejące substancje (Dz.U. L 84 z 5.4.1993, s. 1).

(2) Rozporządzenie Komisji (WE) nr 143/97 z dnia 27 stycznia 1997 r. dotyczące trzeciego wykazu substancji priorytetowych zgodnie z rozporządzeniem Rady (EWG) nr 793/93 (Dz.U. L 25 z 28.1.1997, s. 13).

(3) Zalecenie Komisji z dnia 30 maja 2008 r. w sprawie środków mających na celu zmniejszenie ryzyka stwarzanego przez następujące substancje: chromian sodu, dichromian sodu i 2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'-izopropylidenedifenol (tetrabromobisfenol A) (Dz.U. L 158 z 18.6.2008, s. 62).

(4) Sprawa C-558/07, S.P.C.M. SA i inni przeciwko *Secretary of State for the Environment, Food and Rural Affairs*, ECLI:EU:C:2009:430, § 45.

(5) Opinia „Use of sodium dichromate as a mordant in the dyeing of wool as sliver and/or yarn with dark colours in industrial settings” [Zastosowanie dichromianu sodu jako zaprawy do barwienia wełny jako taśmy lub przędzy w ciemnych kolorach w warunkach przemysłowych] (KE nr 234-190-3), s. 19, pytanie 6.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- L. mając na uwadze, że art. 62 ust. 4 lit. e) rozporządzenia REACH wymaga od składającego wniosek o zezwolenie, aby przedstawił „analizę substancji alternatywnych uwzględniającą stwarzane przez nie ryzyko oraz techniczną i ekonomiczną wykonalność zastąpienia”;
- M. mając na uwadze, że art. 60 ust. 4 rozporządzenia REACH stanowi, że zezwolenie na stosowanie substancji, której ryzyko nie jest w adekwatny sposób kontrolowane, może zostać udzielone wyłącznie, jeśli nie istnieją odpowiednie alternatywne substancje lub technologie;
- N. mając na uwadze, że SEAC odnotował wiele braków we wniosku o zezwolenie w odniesieniu do analizy rozwiązań alternatywnych; mając na uwadze, że według SEAC wnioskodawca nie odniósł się do kluczowych kwestii do tego stopnia, że utrudniło to dokonanie przez Komitet oceny technicznej wykonalności, a niektóre aspekty tak ważne jak ekonomiczna wykonalność rozwiązań alternatywnych zostały jedynie krótko omówione przez wnioskodawcę⁽¹⁾;
- O. mając na uwadze, że głównym argumentem wykorzystywanym przez wnioskodawcę do stwierdzenia, że żadne z alternatywnych rozwiązań nie było odpowiednie, było to, że klienci (tj. producenci / sprzedawcy detaliczni odzieży) nie zaakceptowałyby jakości barwienia tekstyliów, gdyby barwiono je substancjami alternatywnymi;
- P. mając jednak na uwadze, że rzekome wymogi klientów nie zostały poparte żadnymi dowodami i nie jest jasne, czy odniesienie do „preferencji klientów” zostało ujęte z pełną świadomością ryzyka związanego z dichromianem sodu⁽²⁾;
- Q. mając ponadto na uwadze, że pomimo skierowania dalszych pytań do wnioskodawcy SEAC w swoich wnioskach zauważył, że kwestia, czy produkt alternatywny zostanie ostatecznie zaakceptowany przez klientów użytkowników na niższym szczeblu łańcucha dostaw, nadal pozostaje do pewnego stopnia subiektywna i niepewna⁽³⁾: „Po przyjętych z zadowoleniem wyjaśnieniach złożonych przez wnioskodawcę Komitet wciąż znajduje w analizie wiele niepewności”;
- R. mając na uwadze, że pomimo tych braków i niepewności we wniosku, SEAC nadal utrzymywał, że nie ma odpowiednich rozwiązań alternatywnych, stwierdzając ogólnie, że te niepewności są nieodłączne związane z tego rodzaju zastosowaniami (dyskusje na temat jakości produktu mogą być obarczone subiektywnością trendów w modzie i estetycznymi preferencjami konsumenta)⁽⁴⁾;
- S. mając na uwadze, że w tym kontekście opinia SEAC pokazuje, iż wnioskodawca nie dostarczył wyczerpującej analizy dostępnych na rynku substancji alternatywnych do zastąpienia stosowania dichromianu sodu w odniesieniu do zastosowań, których dotyczy wnioski, lecz nie wyciąga się w niej odpowiednich wniosków;
- T. mając na uwadze, że takiego wyniku nie da się pogodzić z faktem, że alternatywne rozwiązania są dostępne od wielu lat⁽⁵⁾, że wiodące marki w branży mody włączyły się do programu ZDHC Roadmap to Zero Programme, który nie zezwala na stosowanie chromu (VI) w przemyśle włókienniczym⁽⁶⁾, oraz że poszczególne firmy tekstylne stosują otwartą politykę, która nie zezwala na stosowanie chromu (VI) (np. H&M)⁽⁷⁾, w tym firmy z rynków mody luksusowej (Armani⁽⁸⁾ oraz Lanificio Ermenegildo Zegna⁽⁹⁾);
- U. mając na uwadze, że Gruppo Colle i Ormezzano są jedynymi wnioskodawcami ubiegającymi się o zezwolenie na podstawie rozporządzenia REACH dla barwników chromowych;

(1) Opinia „Use of sodium dichromate as a mordant in the dyeing of wool as sliver and/or yarn with dark colours in industrial settings” [Zastosowanie dichromianu sodu jako zaprawy do barwienia wełny jako taśmy lub przędzy w ciemnych kolorach w warunkach przemysłowych] (KE nr 234-190-3), s. 24–25.

(2) Analiza wnioskodawcy dotycząca alternatywnych rozwiązań dostępna jest pod adresem: <https://echa.europa.eu/documents/10162/88b2f393-17cf-465e-95eb-ba07282ba400>

(3) Opinia „Use of sodium dichromate as a mordant in the dyeing of wool as sliver and/or yarn with dark colours in industrial settings” [Zastosowanie dichromianu sodu jako zaprawy do barwienia wełny jako taśmy lub przędzy w ciemnych kolorach w warunkach przemysłowych] (KE nr 234-190-3), s. 24.

(4) Opinia „Use of sodium dichromate as a mordant in the dyeing of wool as sliver and/or yarn with dark colours in industrial settings” [Zastosowanie dichromianu sodu jako zaprawy do barwienia wełny jako taśmy lub przędzy w ciemnych kolorach w warunkach przemysłowych] (KE nr 234-190-3), s. 26.

(5) Zob. <https://marketplace.chemsec.org/Alternative/LANASOL-CE-pioneering-replacement-of-chrome-dyes-since-20-years-44>

(6) Zob.: https://www.roadmaptozero.com/mrsl_online/

(7) Zob. H&M Group Chemical Restrictions 2018 Manufacturing Restricted Substances List (MRSL) [Ograniczenia dotyczące substancji chemicznych Grupy H&M 2018 – Wykaz substancji objętych ograniczeniami produkcyjnymi].

(8) Zob. Wykaz substancji objętych ograniczeniami marki Armani wersja 9 – obowiązująca od sezonu SS 18.

(9) Zob. prezentację Huntsman pt.: „Turning risks into opportunities – How to dye wool sustainably” [Przekształcanie ryzyka w możliwości – jak w odpowiedni sposób farbować wełnę] (s. 18).

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- V. mając na uwadze, że rozporządzenie REACH nakłada na wnioskującego o zezwolenie ciężar dowodu, aby wykazał, że warunki udzielenia zezwolenia zostały spełnione; mając na uwadze, że SEAC ma obowiązek przedstawić opinię naukową opartą na zasadach doskonałości, przejrzystości i niezależności będącą ważną gwarancją proceduralną, której celem jest zapewnienie naukowego obiektywizmu przyjętych środków i wykluczenie arbitralnych środków⁽¹⁾;
- W. mając na uwadze, że nie jest jasne, dlaczego pomimo stwierdzonych braków lub wątpliwości dotyczących analizy substancji alternatywnych SEAC stwierdził, że dostępne są wystarczające informacje, aby wyciągnąć wniosek dotyczący przydatności substancji alternatywnych; mając na uwadze, że nie jest również jasne, dlaczego twierdzenia dotyczące subiektywnych preferencji nie zostały odrzucone pomimo braku szczegółowych obiektywnych i możliwych do zweryfikowania dowodów oraz dlaczego te twierdzenia nie zostały ocenione w odniesieniu do najlepszej praktyki rynkowej;
- X. mając na uwadze, że niedopuszczalne jest tolerowanie potencjalnie licznych przypadków niepłodności, nowotworów i skutków mutagennych, pomimo dostępności substancji alternatywnych dla chromianu sodu, na podstawie założenia, że producenci odzieży nie zaakceptowałyby alternatywnych substancji ze względu na ich subiektywny „gust”;
- Y. mając na uwadze, że taka interpretacja pojęcia substancji alternatywnych oraz poziom dowodu wymagany od wnioskodawcy nie są zgodne z celem polegającym na zastępowaniu substancji wzbudzających szczególnie duże obawy substancjami alternatywnymi ani z głównym celem rozporządzenia REACH dotyczącym zapewnienia wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzi i środowiska;
- Z. mając na uwadze, że Komisja jest świadoma dostępności odpowiednich rozwiązań alternatywnych, w szczególności dzięki informacjom przekazanych podczas publicznych konsultacji i rozmów trójstronnych⁽²⁾ organizowanych przez Europejską Agencję Chemikaliów w kontekście sprawy Gruppo Colle⁽³⁾;
- AA. mając na uwadze, że nie jest właściwe, aby Komisja ignorowała krytyczne informacje wskazujące na dostępność odpowiednich rozwiązań alternatywnych w tej równoległej sprawie;
- AB. mając na uwadze, że art. 61 ust. 2 lit. b) rozporządzenia REACH upoważnia Komisję do dokonania przeglądu zezwolenia w dowolnym momencie, jeżeli „pojawiają się nowe informacje o możliwych substancjach zastępczych”;
- AC. mając na uwadze, że udzielenie zezwolenia na wykorzystywanie substancji, w odniesieniu do której nie jest możliwe określenie progu do zastosowań, w przypadku których jasne jest, że dostępne są rozwiązania alternatywne, jest niezgodne z warunkami określonymi w przepisach rozporządzenia REACH, i bezzasadnie wynagrodziłoby podmioty pozostające w tyle oraz stworzyłoby niebezpieczny precedens dla przyszłych decyzji o udzieleniu zezwoleń zgodnie z rozporządzeniem REACH;
1. uważa, że projekt decyzji wykonawczej Komisji wykracza poza uprawnienia wykonawcze przewidziane w rozporządzeniu (WE) nr 1907/2006 przez brak przestrzegania warunków określonych w tym rozporządzeniu w zakresie udzielania zezwoleń;
  2. wzywa Komisję do wycofania projektu decyzji wykonawczej i do przedłożenia nowego projektu odrzucającego wniosek o zezwolenie na określone zastosowania dichromianu sodu (Ilario Ormezzano Sai S.R.L.);
  3. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządóm i parlamentom państw członkowskich.

⁽¹⁾ Wyrok Sądu pierwszej instancji (trzecia izba) z dnia 11 września 2002 r., *Pfizer Animal Health SA przeciwko Radzie Unii Europejskiej*, sprawa T-13/99, ECLI:EU:T:2002:209.

⁽²⁾ Jak wyjaśniono w opinii RAC i SEAC dotyczącej sprawy Gruppo Colle: Use of sodium dichromate as mordant in wool dyeing [Zastosowania dichromianu sodu jako zaprawy do barwienia wełny] (KE nr 234-190-3) (s. 21 odnosząca się do substancji alternatywnych: Lanasol i Realan).

⁽³⁾ Opinie przyjęte przez ECHA i wcześniejsze konsultacje w sprawie wniosków o udzielenie zezwolenia Gruppo Colle.S.r.l. – Use of Sodium dichromate as mordant in wool dyeing [Gruppo Colle.S.r.l. – Zastosowanie dichromianu sodu jako zaprawy do barwienia wełny] (KE nr 234-190-3).

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0475

Afera CumEx: przestępstwo finansowe i luki w obowiązujących ramach prawnych

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie afery cum-ex – przestępstwa finansowego i luk w obowiązujących ramach prawnych (2018/2900(RSP))

(2020/C 363/15)

Parlament Europejski,

- uwzględniając informacje w sprawie afery cum-ex ujawnione w dniu 18 października 2018 r. przez konsorcjum dziennikarzy śledczych pod kierownictwem niemieckiej nienastawionej na zysk organizacji medialnej CORRECTIV,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1095/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych), zmiany decyzji nr 716/2009/WE i uchylenia decyzji Komisji 2009/77/WE⁽¹⁾ („rozporządzenie w sprawie ESMA”),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylenia decyzji Komisji 2009/78/WE⁽²⁾ („rozporządzenie w sprawie EUNB”),
- uwzględniając dyrektywę Rady 2014/107/UE z dnia 9 grudnia 2014 r. zmieniającą dyrektywę 2011/16/UE w zakresie obowiązkowej automatycznej wymiany informacji w dziedzinie opodatkowania (DAC2)⁽³⁾,
- uwzględniając dyrektywę Rady (UE) 2018/822 z dnia 25 maja 2018 r. zmieniającą dyrektywę 2011/16/UE w zakresie obowiązkowej automatycznej wymiany informacji w dziedzinie opodatkowania w odniesieniu do podlegających zgłoszeniu uzgodnień transgranicznych (DAC6)⁽⁴⁾,
- uwzględniając czwartą komisję śledczą niemieckiego Bundestagu, która badała tę aferę i wydała końcowe sprawozdanie⁽⁵⁾ w czerwcu 2017 r.,
- uwzględniając swoje rezolucje z dnia 25 listopada 2015 r.⁽⁶⁾ i z dnia 6 lipca 2016 r.⁽⁷⁾ w sprawie interpretacji prawa podatkowego i innych środków o podobnym charakterze lub skutkach,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 grudnia 2015 r. z zaleceniami dla Komisji dotyczącymi wprowadzenia przejrzystości, koordynacji i konwergencji do polityki opodatkowania osób prawnych w Unii⁽⁸⁾,
- uwzględniając swoje zalecenie dla Rady i Komisji z dnia 13 grudnia 2017 r. przyjęte w następstwie dochodzenia w sprawie prania pieniędzy, unikania opodatkowania i uchylania się od opodatkowania⁽⁹⁾,
- uwzględniając swoją decyzję z dnia 1 marca 2018 r. w sprawie powołania Komisji Specjalnej ds. Przestępstw Finansowych, Uchylenia się od Opodatkowania i Unikania Opodatkowania (TAX3): kompetencje, skład liczbowy i długość kadencji⁽¹⁰⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 84.

⁽²⁾ Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 12.

⁽³⁾ Dz.U. L 359 z 16.12.2014, s. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 139 z 5.6.2018, s. 1.

⁽⁵⁾ Bundestag, druk nr 18/12700, 20.6.2017.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 366 z 27.10.2017, s. 51.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 101 z 16.3.2018, s. 79.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 399 z 24.11.2017, s. 74.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 369 z 11.10.2018, s. 132.

⁽¹⁰⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0048.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- uwzględniając swoją debatę plenarną w sprawie afery cum-ex, która odbyła się w dniu 23 października 2018 r.,
  - uwzględniając wspólne posiedzenie komisji ECON/TAX3 w dniu 26 listopada 2018 r.,
  - uwzględniając art. 123 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że nazwy „cum-ex” i „cum-cum” – lub systemy obrotu wykorzystujące arbitraż dywidendowy – odnoszą się do praktyki obrotu akcjami w taki sposób, aby ukryć tożsamość faktycznego właściciela i umożliwić obu lub wielu stronom uczestniczącym w tym procederze ubieganie się o zwrot podatku u źródła od zysków kapitałowych, który został zapłacony tylko raz;
- B. mając na uwadze, że afera cum-ex została ujawniona opinii publicznej dzięki wspólnemu śledztwu 19 europejskich mediów informacyjnych, prowadzonemu w 12 krajach i z udziałem 38 reporterów;
- C. mając na uwadze, że według doniesień straty z tytułu dochodów podatkowych poniesione przez 11 państw członkowskich w wyniku systemów cum-ex i cum-cum mogły wynieść nawet 55,2 mld EUR;
- D. mając jednak na uwadze, że obliczenie maksymalnej kwoty poniesionych strat jest trudne, gdyż wiele operacji rozpoczęło się pod koniec lat 90. ubiegłego wieku i już dawno uległo przedawnieniu;
- E. mając na uwadze, że dochodzenie prowadzone przez konsorcjum europejskich dziennikarzy wskazuje Niemcy, Danię, Hiszpanię, Włochy i Francję jako prawdopodobnie główne rynki docelowe praktyk handlowych cum-ex, a następnie Norwegię, Finlandię, Polskę, Danię, Holandię, Austrię i Republikę Czeską, a także mając na uwadze, że takie praktyki mogą potencjalnie obejmować nieznaną liczbę państw członkowskich UE, jak również kraje Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (np. Szwajcarię);
- F. mając na uwadze, że w najbardziej poszkodowanych państwach członkowskich UE trwają dochodzenia w tej sprawie;
- G. mając na uwadze, że systemy cum-ex i cum-cum noszą pewne znamiona oszustwa podatkowego i że należy zbadać, czy nie doszło do naruszenia prawa krajowego lub unijnego;
- H. mając na uwadze, że według doniesień te przestępcze praktyki były stosowane przez instytucje finansowe z państw członkowskich UE, w tym przez kilka dużych i znanych banków komercyjnych;
- I. mając na uwadze, że w niektórych przypadkach odpowiednie instytucje nie przeprowadziły szczegółowych dochodzeń w sprawie informacji pozyskiwanych od innych państw członkowskich w związku z aferą cum-ex;
- J. mając na uwadze, że fakt, iż zagraniczni inwestorzy są uprawnieni do ubiegania się o zwrot podatków u źródła od dywidend, odgrywa kluczową rolę w tym ujawnionym procederze;
- K. mając na uwadze, że począwszy od września 2017 r. druga dyrektywa w sprawie współpracy administracyjnej (DAC2) wymaga od państw członkowskich UE uzyskiwania informacji od ich instytucji finansowych oraz corocznej wymiany tych informacji z państwem członkowskim będącym miejscem zamieszkania podatników;
- L. mając na uwadze, że szósta dyrektywa w sprawie współpracy administracyjnej (DAC6) wymaga, aby każda osoba, która projektuje, wprowadza na rynek, organizuje, udostępnia do realizacji podlegające zgłoszeniu uzgodnienie transgraniczne, charakteryzujące się określonymi z góry cechami, lub zarządza nim, zgłaszała je krajowym organom podatkowym;
- M. mając na uwadze, że mandat Komisji Specjalnej ds. Przystępstw Finansowych, Uchylania się od Opodatkowania i Unikania Opodatkowania (TAX3) wyraźnie obejmuje wszystkie istotne wydarzenia mające miejsce w zakresie kompetencji komisji w trakcie jej kadencji;
- N. mając na uwadze, że w ciągu ostatnich 25 lat demaskatorzy odgrywali ważną rolę w ujawnianiu szczególnie chronionych informacji będących w centrum zainteresowania opinii publicznej, co również okazało się mieć miejsce w przypadku ujawnienia afery cum-ex⁽¹⁾;

(¹) Wysłuchanie w komisjach Parlamentu Europejskiego ECON/TAX3 w dniu 26 listopada 2018 r. pt. „Afera cum-ex – przestępstwo finansowe i luki w obowiązujących ramach prawnych”.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

1. zdecydowanie potępią ujawnione oszustwa podatkowe i unikanie opodatkowania, które według podanych do wiadomości publicznej informacji doprowadziły do strat w dochodach podatkowych państw członkowskich wynoszących według niektórych szacunków medialnych aż 55,2 mld EUR, co jest ciosem dla europejskiej społecznej gospodarki rynkowej;
2. podkreśla, że zgodnie z unijną dyrektywą w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy⁽¹⁾ „przestępstwa podatkowe” odnoszące się do podatków bezpośrednich i pośrednich objęte są szeroką definicją „działalności przestępczej” i są uznawane za przestępstwa źródłowe w stosunku do prania pieniędzy; przypomina, że zarówno instytucje kredytowe i finansowe, jak i doradcy podatkowi, księgowi i prawnicy uważani są za „podmioty zobowiązane” na mocy dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy i w związku z tym są zobowiązani do przestrzegania szeregu obowiązków w zakresie zapobiegania, wykrywania i zgłaszania działań związanych z praniem pieniędzy;
3. z zaniepokojeniem zauważa, że afera cum-ex podważyła zaufanie obywateli do systemów podatkowych, oraz podkreśla, jak istotne znaczenie ma przywrócenie zaufania publicznego i dopilnowanie, aby już nigdy nie doszło do takich strat;
4. ubolewa nad tym, że komisarz odpowiedzialny za opodatkowanie nie dostrzega potrzeby rozszerzenia istniejącego systemu wymiany informacji między krajowymi organami podatkowymi;
5. zwraca się do Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych oraz Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego, aby przeprowadziły dochodzenie w sprawie systemów obrotu wykorzystujących arbitraż dywidendowy, takich jak cum-ex lub cum-cum, w celu oceny potencjalnych zagrożeń dla integralności rynków finansowych i budżetów krajowych, ustalenia charakteru i rangi podmiotów uczestniczących w tych systemach, oceny, czy doszło do naruszenia prawa krajowego lub prawa Unii, oceny działań podjętych przez organy nadzoru finansowego w państwach członkowskich oraz zalecenia zainteresowanym właściwym organom stosownych reform i działań;
6. podkreśla, że ujawnione informacje nie mają wpływu na stabilność systemu finansowego UE;
7. zaleca, by w dochodzeniu ustalono, co zawiodło w koordynacji i wykonywaniu zadań kontrolnych przez organy nadzoru finansowego, giełdy i organy podatkowe w państwach członkowskich, i umożliwiło, by te systemy kradzieży podatków mogły funkcjonować przez wiele lat, mimo że było o nich wiadomo;
8. wzywa do udzielenia krajowym i europejskim organom nadzoru upoważnienia do zbadania praktyk unikania opodatkowania, ponieważ mogą one stanowić zagrożenie dla integralności rynku wewnętrznego;
9. podkreśla, że te nowe doniesienia wydają się wskazywać na ewentualne braki w krajowych przepisach podatkowych i obecnych systemach wymiany informacji i współpracy między organami państw członkowskich; wzywa państwa członkowskie do skutecznego prowadzenia obowiązkowej automatycznej wymiany informacji w dziedzinie opodatkowania;
10. apeluje o usprawnienie wymiany informacji na szczeblu organów podatkowych, aby zapobiegać problemom z poufnością informacji podatkowych, zaobserwowanym w niektórych państwach członkowskich;
11. wzywa organy podatkowe wszystkich państw członkowskich, aby wyznaczyły pojedyncze punkty kontaktowe zgodnie z ustaleniami wspólnej międzynarodowej grupy zadaniowej ds. wymiany danych wywiadowczych i współpracy w ramach OECD, oraz wzywa Komisję, aby zapewniła i ułatwiła współpracę między nimi w celu zagwarantowania szybkiej i skutecznej wymiany informacji między państwami członkowskimi na temat spraw mających znaczenie transgraniczne;

(¹) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniająca rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE (Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 73).

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

12. apeluje również do właściwych organów krajowych o wszczęcie w stosownych przypadkach śledztwa, zastosowanie instrumentów prawnych w celu zamrożenia podejrzanych aktywów, objęcie postępowaniem zarządów, które mogą być zamieszczone w aferę, a także o nałożenie odpowiednich i odstrasżających sankcji na podmioty zamieszczone w aferę; jest zdania, że zarówno sprawcy przestępstw, jak i podmioty umożliwiające popełnienie przestępstwa, do których zaliczają się nie tylko doradcy podatkowi, ale również prawnicy, księgowi i banki, powinni zostać postawieni przed sądem; podkreśla, że należy pilnie skończyć z bezkarnością „białych kołnierzyków” i zapewnić lepsze egzekwowanie przepisów finansowych;
13. apeluje do UE i organów państw członkowskich o zbadanie roli funduszy ubezpieczeniowych i organów nadzoru ubezpieczeniowego w przedmiotowej aferze;
14. wzywa krajowe organy podatkowe, by w pełni wykorzystały potencjał DAC6 w zakresie obowiązkowej automatycznej wymiany informacji w dziedzinie opodatkowania w odniesieniu do podlegających zgłoszeniu uzgodnień transgranicznych, co obejmuje również wykorzystanie wniosków grupowych; wzywa ponadto do wzmocnienia DAC6 w celu wprowadzenia wymogu obowiązkowego ujawniania systemów arbitrażu dywidendowego i wszystkich informacji o zyskach kapitałowych, w tym przyznawania zwrotów podatku od dywidendy i zysków kapitałowych;
15. wzywa wszystkie państwa członkowskie uznane za prawdopodobnie główne rynki docelowe obrotu wykorzystującego arbitraż dywidendowy do dokładnego zbadania i przeanalizowania praktyk w zakresie wypłaty dywidend w ich jurysdykcjach, do zidentyfikowania luk w przepisach podatkowych, które stwarzają możliwość ich wykorzystywania przez oszustów podatkowych i podmioty unikające opodatkowania, do przeanalizowania potencjalnego wymiaru transgranicznego tych praktyk oraz do położenia kresu wszystkim tym szkodliwym praktykom podatkowym;
16. podkreśla potrzebę skoordynowanych działań organów krajowych, aby zagwarantować odzyskanie środków uzyskanych nielegalnie z rachunków publicznych;
17. wzywa Komisję, aby oceniła dwustronne umowy w sprawie opodatkowania zawierane między państwami członkowskimi i z państwami trzecimi, a państwa członkowskie, aby dokonały przeglądu i aktualizacji tych umów w celu zlikwidowania luk, które zachęcają do praktyk handlowych motywowanych opodatkowaniem z myślą o unikaniu opodatkowania;
18. apeluje do Komisji o natychmiastowe podjęcie prac nad wnioskiem w sprawie europejskiej policji finansowej w ramach Europolu przy zagwarantowaniu mu samodzielności dochodzeniowej, a także nad europejskimi ramami dotyczącymi transgranicznych dochodzeń w sprawach podatkowych;
19. wzywa Komisję, aby dokonała przeglądu dyrektywy w sprawie wspólnego systemu opodatkowania, mającego zastosowanie w przypadku spółek dominujących i ich spółek zależnych w różnych państwach członkowskich, w celu rozwiązania problemu arbitrażu dywidendowego;
20. wzywa Komisję, aby oceniła rolę spółek specjalnego przeznaczenia/spółek celowych ujawnioną w dokumentach dotyczących afery cum-ex oraz aby zaproponowała w stosownych przypadkach ograniczenia korzystania z tych instrumentów;
21. apeluje do Komisji o rozważenie potrzeby stworzenia europejskich ram opodatkowania dochodów kapitałowych, które ograniczyłyby zachęty destabilizujące transgraniczne przepływy finansowe i prowadzące do powstawania konkurencji podatkowej między państwami członkowskimi, a także podważające podstawy opodatkowania gwarantujące stabilność europejskich państw opiekuńczych;
22. zwraca się do Komisji o rozważenie wniosku legislacyjnego w sprawie utworzenia unijnej jednostki analityki finansowej, europejskiego centrum wspólnych działań dochodzeniowych oraz mechanizmu wczesnego ostrzegania;
23. zauważa, że kryzys z 2008 r. doprowadził do ogólnego zmniejszenia zasobów i liczby personelu administracji podatkowych; wzywa państwa członkowskie do inwestowania w narzędzia dostępne dla organów podatkowych oraz do modernizacji tych narzędzi, a także do przeznaczenia niezbędnych zasobów ludzkich w celu poprawy nadzoru oraz zmniejszenia opóźnień czasowych i deficytów informacyjnych; apeluje do państw członkowskich o zwiększenie możliwości i zdolności ich organów finansowych, aby były one w pełni zdolne do wykrywania oszustw podatkowych;
24. podkreśla potrzebę ochrony sygnalistów ujawniających informacje np. na temat oszustw podatkowych i uchylania się od opodatkowania na szczeblu krajowym i unijnym; zachęca każdego, kto posiada informacje wartościowe z punktu widzenia interesu publicznego, do ich zgłaszania na szczeblu wewnętrznym lub władzom krajowym na szczeblu zewnętrznym albo – w razie potrzeby – opinii publicznej; wzywa do szybkiego przyjęcia wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony osób zgłaszających przypadki naruszenia prawa Unii, z uwzględnieniem opinii przyjętych przez poszczególne komisje Parlamentu Europejskiego;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

25. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji z dnia 12 września 2018 r. dotyczący zmiany, wraz z innymi rozporządzeniami, rozporządzenia w sprawie ustanowienia EUNB w celu wzmocnienia roli EUNB w nadzorze nad sektorem finansowym w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy (COM(2018)0646); podkreśla, że zgodnie z jednolitym mechanizmem nadzorczym EBC ma za zadanie przeprowadzanie wczesnych działań interwencyjnych zgodnie z odpowiednim prawem Unii; jest zdania, że EBC powinien uczestniczyć w ostrzeganiu właściwych organów krajowych i koordynować wszelkie działania podejmowane w przypadku podejrzeń o naruszenie przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy w bankach lub grupach objętych nadzorem;
26. przyjmuje pogląd, że prace komisji TAXE, TAX2, PANA i TAX3 należy kontynuować w nadchodzącej kadencji parlamentarnej, w ramach stałej struktury w Parlamencie takiej jak podkomisja Komisji Gospodarczej i Monetarnej (ECON);
27. wzywa komisję specjalną TAX3 do przeprowadzenia własnej oceny ujawnionych informacji związanych z aferą cum-ex i do uwzględnienia wyników i wszelkich stosownych zaleceń w sprawozdaniu końcowym;
28. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Europejskiemu Urzędowi Nadzoru Bankowego oraz Europejskiemu Urzędowi Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych.
-

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0476

Rola niemieckiego Urzędu ds. Dzieci i Młodzieży (Jugendamt) w sporach transgranicznych w sprawach rodzinnych

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie roli niemieckiego Urzędu ds. Dzieci i Młodzieży (Jugendamt) w transgranicznych sporach rodzinnych (2018/2856(RSP))

(2020/C 363/16)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 227 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając art. 81 ust. 3 TFUE,
- uwzględniając art. 3 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej;
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności jej art. 24,
- uwzględniając art. 8 i 20 przyjętej przez ONZ Konwencji o prawach dziecka, w których podkreśla się, że rządy mają obowiązek ochrony tożsamości dziecka, w tym jego stosunków rodzinnych,
- uwzględniając Konwencję wiedeńską o stosunkach konsularnych z 1963 r., w szczególności jej art. 37 lit. b),
- uwzględniając Konwencję o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego sporządzoną w Hadze 29 maja 1993 r.,
- uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Bruksela IIa) ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 8, 10, 15, 16, 21, 41, 55 i 57,
- uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczące doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych (doręczanie dokumentów) oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000 ⁽²⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z 15 lutego 2011 r. „Agenda UE na rzecz praw dziecka” (COM(2011)0060),
- uwzględniając orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości, w szczególności jego wyrok z 22 grudnia 2010 r. w sprawie C-497/10 PPU, *Barbara Mercredi przeciwko Richardowi Chaffe’owi* ⁽³⁾, oraz wyrok z 2 kwietnia 2009 r. w sprawie C-523/07, skarga wniesiona przez A ⁽⁴⁾,
- uwzględniając analizę krajowych systemów ochrony dziecka, przeprowadzoną przez Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając bardzo dużą liczbę petycji dotyczących roli niemieckiego Jugendamt w transgranicznych sporach rodzinnych;
- uwzględniając zalecenia zawarte w sprawozdaniu z wizyty informacyjnej w Niemczech (23–24 listopada 2011 r.), której celem było zbadanie petycji dotyczących Jugendamt,

⁽¹⁾ Dz.U. L 338 z 23.12.2003, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 324 z 10.12.2007, s. 79.

⁽³⁾ Wyrok Trybunału (pierwsza izba) z 22 grudnia 2010 r., *Barbara Mercredi przeciwko Richardowi Chaffe’owi*, C-497/10 PPU, ECLI:EU:C:2010:829.

⁽⁴⁾ Wyrok Trybunału (trzecia izba) z 2 kwietnia 2009 r., A, C-523/07, ECLI:EU:C:2009:225.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 28 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony dobra dziecka w całej UE na podstawie petycji skierowanych do Parlamentu Europejskiego ⁽¹⁾,
  - uwzględniając zalecenia grupy roboczej Komisji Petycji do spraw dobra dziecka z 3 maja 2017 r.,
  - uwzględniając art. 123 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Komisja Petycji Parlamentu od ponad 10 lat otrzymuje petycje, w których bardzo wielu rodziców niebędących Niemcami informuje o systematycznej dyskryminacji i arbitralnych środkach podjętych przeciwko nim przez niemiecki Jugendamt w sporach rodzinnych o skutkach transgranicznych z udziałem dzieci, dotyczących m.in. odpowiedzialności rodzicielskiej i pieczy nad dzieckiem;
- B. mając na uwadze, że Komisja Petycji opiera się głównie na subiektywnej relacji osoby składającej petycję i zasadniczo nie ma dostępu do orzeczeń sądowych, które zawierają pełny i obiektywny opis sytuacji oraz zeznania rodziców, dzieci i świadków;
- C. mając na uwadze, że Jugendamt odgrywa główną rolę w niemieckim systemie prawa rodzinnego, ponieważ jest stroną w każdym sporze rodzinnym z udziałem dzieci;
- D. mając na uwadze, że w sporach rodzinnych z udziałem dzieci Jugendamt wydaje dla sędziów rekomendację, która ma praktycznie charakter wiążący, oraz może przyjąć tymczasowe środki, takie jak „Beistandschaft” (doradztwo prawne), których nie można kwestionować;
- E. mając na uwadze, że Jugendamt jest odpowiedzialny za wykonywanie orzeczeń wydanych przez sądy niemieckie; mając na uwadze, że szeroka interpretacja tych orzeczeń przez Jugendamt – zdaniem osób składających petycje – często szkodzi skutecznej ochronie praw rodziców niebędących Niemcami;
- F. mając na uwadze, że nieuznawanie i niewykonywanie przez właściwe organy niemieckie orzeczeń i innych rozstrzygnięć wydanych przez organy sądowe innych państw członkowskich UE w sporach rodzinnych o skutkach transgranicznych może stanowić naruszenie zasady wzajemnego uznawania i wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi, co zagraża skutecznej ochronie dobra dziecka;
- G. mając na uwadze, że składający petycję potępił fakt, że w sporach rodzinnych o skutkach transgranicznych właściwe organy niemieckie systematycznie interpretowały ochronę dobra dziecka jako konieczność zapewnienia, aby dzieci pozostały na terytorium Niemiec, nawet w przypadkach, gdy zgłoszono nadużycia i przemoc w rodzinie wobec rodzica niebędącego Niemcem;
- H. mając na uwadze, że rodzice niebędący Niemcami skarżą się w petycjach na niewystarczające doradztwo i wsparcie prawne ze strony organów krajowych ich kraju pochodzenia lub brak takiego doradztwa i wsparcia w przypadkach, gdy niemieckie organy, w tym Jugendamt, wszczęły wobec nich jakoby dyskryminujące lub niekorzystne procedury sądowe i administracyjne w sporach rodzinnych z udziałem dzieci;
- I. mając na uwadze, że zgodnie z informacjami przekazanymi przez Europejski Trybunał Praw Człowieka wpłynęło do niego 17 skarg przeciwko Niemcom wniesionych przez niebędących Niemcami obywateli w sprawie odpowiedzialności rodzicielskiej lub pieczy nad dzieckiem w transgranicznych sporach rodzinnych, przy czym wszystkie te skargi uznano za niedopuszczalne;
- J. mając na uwadze, że wszystkie instytucje UE i państwa członkowskie muszą zagwarantować pełną ochronę praw dziecka zapisaną w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej; mając na uwadze, że dobro dziecka, zapewniane przede wszystkim i najlepiej przez jego rodzinę, jest podstawową i przewodnią zasadą, która powinna być respektowana we wszystkich decyzjach o opiece nad dziećmi podejmowanych na wszystkich szczeblach;

⁽¹⁾ Dz.U. C 66 z 21.2.2018, s. 2.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- K. mając na uwadze, że większa mobilność w UE sprawiła, że wzrosła liczba sporów transgranicznych o odpowiedzialność rodzicielską i pieczę nad dzieckiem; mając na uwadze, że Komisja musi nasilić działania propagujące we wszystkich państwach członkowskich, w tym w Niemczech, konsekwentne i faktyczne stosowanie zasad określonych w Konwencji o prawach dziecka, ratyfikowanej przez wszystkie państwa członkowskie UE;
- L. mając na uwadze, że zakres i cele rozporządzenia Bruksela IIa opierają się na zasadzie niedyskryminacji ze względu na narodowość między obywatelami Unii oraz na zasadzie wzajemnego zaufania między systemami prawnymi państw członkowskich;
- M. mając na uwadze, że przepisy rozporządzenia Bruksela IIa nie powinny w żaden sposób dopuszczać do nadużywania leżących u jego podstaw celów, jakimi są zapewnienie wzajemnego poszanowania i uznawania, zapobieganie dyskryminacji ze względu na narodowość oraz przede wszystkim rzeczywista ochrona dobra dziecka w obiektywny sposób;
- N. mając na uwadze, że brak dokładnych i szczegółowych kontroli służących wykrywaniu dyskryminacyjnych procedur i praktyk przyjętych przez właściwe organy niemieckie w sporach rodzinnych o skutkach transgranicznych z udziałem dzieci może mieć negatywny wpływ na dobro dziecka i prowadzić do wzrostu liczby przypadków łamania praw rodziców niebędących Niemcami;
- O. mając na uwadze, że zasada pomocniczości ma zastosowanie we wszystkich kwestiach dotyczących prawa rodzinnego materialnego;
- P. mając na uwadze, że niemiecki Federalny Trybunał Konstytucyjny orzekł, że sąd może nakazać wysłuchanie dziecka, które nie ma skończonych trzech lat w chwili wydawania rozstrzygnięcia; mając na uwadze, że w innych państwach członkowskich UE dzieci w tym wieku są uważane za zbyt małe i niedojrzałe, aby można się z nimi konsultować w sporach z udziałem rodziców;
- Q. mając na uwadze, że prawo dziecka do życia rodzinnego nie powinno być zagrożone wykonywaniem takiego prawa podstawowego, jak swoboda przemieszczania się i pobytu;
- R. mając na uwadze, że orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości określa w prawie Unii autonomiczne pojęcie „miejsce zwykłego pobytu” dziecka, a także szereg kryteriów, które powinny być stosowane przez krajowe organy sądowe do ustalenia miejsca stałego pobytu;
- S. mając na uwadze, że zgodnie z art. 24 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej każde dziecko ma prawo do utrzymywania stałego, osobistego związku i bezpośredniego kontaktu z obojgiem rodziców, jeżeli jego rodzice korzystają z prawa do swobodnego przemieszczania się, o ile kontakt ten nie jest sprzeczny z dobrem dziecka;
1. z ogromnym zaniepokojeniem zauważa, że nierozwiązane pozostają problemy dotyczące niemieckiego systemu prawa rodzinnego, w tym kwestia kontrowersyjnej roli Jugendamt, o których informują w swoich petycjach rodzice niebędący Niemcami; podkreśla, że Komisja Petycji stale otrzymuje petycje od rodziców niebędących Niemcami, w których informują oni o przypadkach poważnej dyskryminacji w wyniku stosowania procedur i praktyk przyjętych przez właściwe organy niemieckie w transgranicznych sporach rodzinnych z udziałem dzieci;
  2. z zaniepokojeniem przyjmuje do wiadomości wszystkie przypadki domniemanej dyskryminacji przez Jugendamt rodziców niebędących Niemcami;
  3. zwraca uwagę na prace Komisji Petycji, która od wielu lat rozpatruje petycje na temat roli Jugendamt; odnotowuje odpowiedzi udzielone przez właściwe niemieckie ministerstwo na temat funkcjonowania niemieckiego systemu prawa rodzinnego, podkreśla jednak, że Komisja Petycji stale otrzymuje petycje z zarzutami o dyskryminację rodziców niebędących Niemcami;
  4. podkreśla, że zgodnie z rozporządzeniem Bruksela IIa władze krajowe mają obowiązek uznawać i wykonywać orzeczenia w sprawach dotyczących dzieci wydane w innym państwie członkowskim; jest zaniepokojony faktem, że w sporach rodzinnych o skutkach transgranicznych niemieckie organy mogą jakoby systematycznie odmawiać uznania orzeczeń wydanych przez sądy innych państw członkowskich, jeżeli dziecko, które nie ukończyło trzech lat, nie zostało wysłuchane; podkreśla, że praktyka ta podważa zasadę wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi, których systemy prawne wprowadziły różne dolne granice wieku wymaganego do wysłuchania dziecka;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

5. ubolewa nad tym, że od lat Komisja nie wdrożyła dokładnych kontroli procedur i praktyk stosowanych w niemieckim systemie prawa rodzinnego, w tym przez Jugendamt, w odniesieniu do sporów rodzinnych o skutkach transgranicznych, a tym samym nie zapewniła skutecznej ochrony dobra dziecka i innych powiązanych praw;
6. przypomina o odpowiedzi Komisji na petycje w sprawie roli Jugendamtu w transgranicznych sporach rodzinnych; przypomina, że UE nie ma ogólnych kompetencji do działania w sprawach z zakresu prawa rodzinnego, że materialne prawo rodzinne pozostaje w wyłącznej gestii państw członkowskich i nie może być monitorowane przez Komisję, a w przypadku zastrzeżeń do funkcjonowania Jugendamtu należy dążyć do zadośćuczynienia na szczeblu krajowym; jeżeli jednak rodzice uznają, że któreś z ich praw podstawowych zostało naruszone, mogą złożyć skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu po wyczerpaniu krajowych środków odwoławczych;
7. podkreśla znaczenie gromadzenia przez państwa członkowskie danych statystycznych dotyczących postępowań administracyjnych i sądowych w sprawach dotyczących pieczy nad dzieckiem z udziałem cudzoziemskich rodziców, a w szczególności danych dotyczących wyników postępowań, w celu umożliwienia szczegółowej analizy istniejących tendencji w czasie i zapewnienia punktów odniesienia;
8. zwraca uwagę na określone orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości autonomiczne pojęcie „miejsce zwykłego pobytu” dziecka w prawie Unii oraz szereg kryteriów, które powinny być stosowane przez krajowe organy sądowe do ustalenia miejsca zwykłego pobytu;
9. wzywa Komisję do zagwarantowania, aby miejsce zwykłego pobytu dziecka zostało odpowiednio ustalone przez niemieckie organy sądowe w przypadkach, o których mowa w petycjach otrzymanych przez Komisję Petycji;
10. zdecydowanie krytykuje brak danych statystycznych dotyczących liczby spraw w Niemczech, w których orzeczenia sądowe nie były zgodne z zaleceniami Jugendamt, i wyników sporów rodzinnych z udziałem dzieci par dwunarodowych, pomimo ponawianych od lat próśb o gromadzenie i publiczne udostępnianie tych danych;
11. wzywa Komisję, aby w odniesieniu do przedmiotowych petycji dokonała oceny kwestii, czy przy ustalaniu swojej właściwości niemieckie organy sądowe respektowały przepisy rozporządzenia Bruksela IIa oraz czy uwzględniły orzeczenia lub inne rozstrzygnięcia wydane przez organy sądowe innych państw członkowskich;
12. potępia fakt, że w przypadku nadzorowanych kontaktów rodzica z dziećmi nieprzestrzeganie przez rodzica niebędącego Niemcem ustanowionego przez Jugendamt wymogu prowadzenia rozmowy z dzieckiem w języku niemieckim doprowadzało do przerwania rozmowy i zakazu kontaktów rodzica z jego dziećmi; uważa, że wymóg ten stanowi wyraźną dyskryminację rodziców niebędących Niemcami ze względu na pochodzenie i język;
13. podkreśla, że Jugendamt na ogół zezwala na posługiwanie się wspólnym językiem ojczystym i, jeżeli jest to konieczne ze względu na dobro i bezpieczeństwo dziecka, na przykład w związku z możliwością uprowadzenia, stara się zapewnić tłumaczenie ustne, aby urzędnicy Jugendamt mogli zrozumieć treść rozmowy;
14. jest głęboko przekonany, że w przypadku nadzorowanych kontaktów rodzica z dziećmi niemieckie organy muszą zezwalać rodzicom na rozmowę z dziećmi w języku ojczystym; domaga się wprowadzenia mechanizmów gwarantujących, że rodzice niebędący Niemcami i ich dzieci będą mogli porozumiewać się w ich wspólnym języku, ponieważ używanie tego języka odgrywa kluczową rolę w utrzymywaniu silnych więzi emocjonalnych między rodzicami i dziećmi oraz zapewnia skuteczną ochronę dziedzictwa kulturowego i dobra dzieci;
15. jest głęboko przekonany, że należy konsekwentnie i skutecznie monitorować wykonywanie zaleceń zawartych w sprawozdaniu końcowym grupy roboczej Komisji Petycji do spraw dobra dziecka z 3 maja 2017 r., a w szczególności zaleceń bezpośrednio lub pośrednio odnoszących się do roli Jugendamt oraz do niemieckiego systemu prawa rodzinnego;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

16. przypomina rządowi Niemiec o międzynarodowych zobowiązaniach wynikających z Konwencji o prawach dziecka, w tym z jej art. 8; uważa, że wszystkie właściwe organy niemieckie muszą poczynić znaczne postępy, aby odpowiednio chronić prawo dzieci par dwunarodowych do zachowania własnej tożsamości, w tym stosunków rodzinnych, zgodnie z prawem i bez bezprawnej ingerencji;
17. uważa, że w świetle art. 81 TFUE Komisja może i musi odgrywać aktywną rolę w zapewnianiu w całej Unii uczciwych i spójnych niedyskryminujących praktyk wobec rodziców w transgranicznych sprawach dotyczących pieczy nad dzieckiem;
18. wzywa Komisję, by zapewniła przeprowadzanie dokładnych kontroli służących wykrywaniu dyskryminacyjnych procedur i praktyk stosowanych w niemieckim systemie prawa rodzinnego, w tym przez Jugendamt, w ramach transgranicznych sporów rodzinnych;
19. przypomina, że zasada pomocniczości ma zastosowanie do prawa rodzinnego materialnego;
20. wzywa Komisję, by oferowała urzędnikom służby socjalnej większą liczbę szkoleń i możliwości wymiany międzynarodowej w celu zwiększenia ich wiedzy na temat funkcjonowania ich odpowiedników w innych państwach członkowskich oraz wymiany dobrych praktyk;
21. podkreśla znaczenie bliskiej współpracy i skutecznej komunikacji między różnymi organami krajowymi i lokalnymi zaangażowanymi w postępowania dotyczące opieki nad dzieckiem, od służb socjalnych po organy sądowe i centralne;
22. podkreśla potrzebę poprawy wzajemnej współpracy sądowej i administracyjnej między organami niemieckimi a organami innych państw członkowskich UE w celu zapewnienia wzajemnego zaufania w zakresie uznawania i wykonywania w Niemczech decyzji i orzeczeń wydanych przez organy innych państw członkowskich UE w transgranicznych sporach rodzinnych z udziałem dzieci;
23. przypomina o znaczeniu niezwłocznego przekazywania rodzicom niebędącym Niemcami wyczerpujących i jasnych informacji dotyczących postępowania w sprawie ich dziecka oraz jego możliwych konsekwencji, od samego początku i na każdym etapie tego postępowania, w języku, który rodzice w pełni rozumieją, tak aby uniknąć przypadków, w których rodzice wyrażają zgodę bez pełnego zrozumienia skutków podjętych zobowiązań; wzywa państwa członkowskie do wdrożenia ukierunkowanych środków mających na celu poprawę wsparcia prawnego, pomocy, doradztwa i informacji dla swoich obywateli informujących o dyskryminacyjnych lub niekorzystnych procedurach sądowych i administracyjnych wszczętych przeciwko nim przez niemieckie organy w transgranicznych sporach rodzinnych z udziałem dzieci;
24. podkreśla, że zgłoszone przypadki, w których rodzicom niebędącym Niemcami nie pozwolono rozmawiać z dziećmi w ich wspólnym języku ojczystym podczas wizyt, stanowią dyskryminację ze względu na język, a także są sprzeczne z celem dotyczącym wspierania wielojęzyczności i różnorodności środowisk kulturowych w Unii oraz stanowią naruszenie praw podstawowych w zakresie wolności myśli, sumienia i religii;
25. wzywa Niemcy do dołożenia większych starań w celu zapewnienia rodzicom możliwości używania wspólnego języka ojczystego z dziećmi podczas nadzorowanych wizyt;
26. wyraża zaniepokojenie podniesioną przez składających petycje kwestią ustalania przez właściwe niemieckie organy krótkich terminów oraz otrzymywania od nich dokumentów w językach, których składający petycje niebędący Niemcami nie rozumieją; przypomina o prawie obywateli do odmowy przyjęcia dokumentów, jeżeli nie zostały one sporządzone w języku rozumianym przez daną osobę lub przetłumaczone na ten język, które to prawo gwarantuje art. 8 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1393/2007 dotyczącego doręczania dokumentów; wzywa Komisję do dokonania dokładnej oceny wykonywania w Niemczech przepisów tego rozporządzenia w celu zaradzenia w odpowiedni sposób wszystkim możliwym naruszeniom;
27. wzywa Komisję do sprawdzenia przestrzegania wymogów językowych w toku postępowania przed niemieckimi organami sądowymi w przypadkach opisanych w petycjach wniesionych do Parlamentu Europejskiego;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

28. wzywa państwa członkowskie do wdrożenia ukierunkowanych środków mających na celu poprawę wsparcia prawnego, pomocy, doradztwa i informacji dla swoich obywateli w transgranicznych sporach rodzinnych z udziałem dzieci; zauważa w tym kontekście, że właściwe niemieckie ministerstwa na szczeblu federalnym utworzyły centralny punkt kontaktowy w sprawie transgranicznych konfliktów rodzinnych, aby zapewnić doradztwo i informacje w transgranicznych sporach rodzinnych dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej;

29. ponawia wezwanie do Komisji i państw członkowskich o współfinansowanie i wspieranie utworzenia platformy zapewniającej pomoc w sprawach rodzinnych obywatelom UE nieposiadającym obywatelstwa danego państwa członkowskiego;

30. przypomina państwom członkowskim o znaczeniu systematycznego wdrażania postanowień konwencji wiedeńskiej z 1963 r. oraz zapewnienia, aby ambasady lub placówki konsularne były od początku powiadamiane o wszystkich postępowaniach dotyczących opieki nad dzieckiem, w których biorą udział ich obywatele, oraz aby organy te miały pełny dostęp do odnośnych dokumentów; podkreśla znaczenie godnej zaufania współpracy konsularnej w tej dziedzinie i sugeruje zezwolenie władzom konsularnym na udział we wszystkich etapach tych postępowań;

31. przypomina państwom członkowskim o potrzebie zapewnienia dziecku wszelkiej niezbędnej i uzasadnionej opieki zastępczej zgodnie z art. 8 i 20 Konwencji o prawach dziecka, w szczególności o potrzebie umożliwienia stałej opieki nad dzieckiem uwzględniającej jego tożsamość etniczną, religijną, językową i kulturową;

32. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządowi i parlamentom państw członkowskich.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0477

WTO: Przyszłe działania**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie WTO: przyszłe działania (2018/2084(INI))**

(2020/C 363/17)

Parlament Europejski,

- uwzględniając porozumienie z Marrakeszu z dnia 15 kwietnia 1994 r. ustanawiające Światową Organizację Handlu (WTO),
- uwzględniając dauhańską deklarację ministerialną złożoną przez WTO w dniu 14 listopada 2001 r. ⁽¹⁾,
- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie WTO, w szczególności rezolucję z dnia 24 kwietnia 2008 r. pt. „Ku zreformowanej Światowej Organizacji Handlu” ⁽²⁾ oraz rezolucję z dnia 15 listopada 2017 r. w sprawie negocjacji wielostronnych w kontekście 11. konferencji ministerialnej WTO ⁽³⁾,
- uwzględniając dokument końcowy przyjęty w drodze konsensusu w dniu 10 grudnia 2017 r. podczas dorocznej sesji Konferencji Parlamentarnej ds. WTO w Buenos Aires ⁽⁴⁾,
- uwzględniając wyniki 11. konferencji ministerialnej, która odbyła się w grudniu 2017 r. w Buenos Aires, w tym szereg decyzji ministerialnych, a także fakt, że podczas tej konferencji niemożliwe okazało się przyjęcie deklaracji ministerialnej ⁽⁵⁾,
- uwzględniając 6. światowy przegląd pomocy na rzecz wymiany handlowej, który odbył się w Genewie w dniach 11–13 lipca 2017 r. ⁽⁶⁾,
- uwzględniając cele zrównoważonego rozwoju ONZ ⁽⁷⁾,
- uwzględniając porozumienie paryskie w kontekście Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, obowiązujące od listopada 2016 r.,
- uwzględniając najnowsze sprawozdanie Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu, opublikowane 8 października 2018 r. i wskazujące na to, że ograniczenie globalnego ocieplenia do 1,5 °C wciąż jest możliwe, jeżeli do 2020 r. państwa zwiększą swoje wkłady ustalone na poziomie krajowym,
- uwzględniając pkt 16 konkluzji Rady Europejskiej z dnia 28 czerwca 2018 r. ⁽⁸⁾,
- uwzględniając wspólne oświadczenie z trójstronnego spotkania ministrów handlu Stanów Zjednoczonych, Japonii i Unii Europejskiej, przyjęte 31 maja 2018 r. ⁽⁹⁾,
- uwzględniając wspólne oświadczenie z 20. szczytu UE–Chiny, dotyczące ustanowienia wspólnej grupy roboczej ds. reformy WTO z przewodniczącym w randze wiceministra ⁽¹⁰⁾,

⁽¹⁾ Dauhańska deklaracja ministerialna (WT/MIN(01)/DEC/1) z dnia 14 listopada 2001 r. – https://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/min01_e/mindecl_e.htm.

⁽²⁾ Dz.U. C 259 E z 29.10.2009, s. 77.

⁽³⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0439.

⁽⁴⁾ <http://www.europarl.europa.eu/pcwto/en/sessions/2017.html>

⁽⁵⁾ https://www.wto.org/english/news_e/news17_e/mc11_10dec17_e.htm

⁽⁶⁾ https://www.wto.org/english/tratop_e/devel_e/a4t_e/gr17_e/gr17_programme_e.htm

⁽⁷⁾ <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

⁽⁸⁾ <http://www.consilium.europa.eu/pl/press/press-releases/2018/06/29/20180628-euco-conclusions-final/>

⁽⁹⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/may/tradoc_156906.pdf

⁽¹⁰⁾ <https://www.consilium.europa.eu/media/36165/final-eu-cn-joint-statement-consolidated-text-with-climate-change-clean-energy-annex.pdf>

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- uwzględniając dokument koncepcyjny Komisji z dnia 18 września 2018 r. w sprawie modernizacji WTO ⁽¹⁾,
  - uwzględniając art. 52 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Handlu Międzynarodowego oraz opinię Komisji Rozwoju (A8-0379/2018),
- A. mając na uwadze, że od swojego powstania WTO odgrywa centralną rolę w umacnianiu multilateralizmu, promowaniu światowego ładu ekonomicznego sprzyjającego włączeniu oraz we wspieraniu otwartego, opartego na zasadach i pozbawionego dyskryminacji wielostronnego systemu handlowego; mając na uwadze, że na kraje rozwijające się przypada obecnie mniej więcej połowa światowych obrotów handlowych, choć w 2000 r. było to jeszcze 33 %, oraz że od 1990 r. liczba osób żyjących w skrajnym ubóstwie spadła o połowę i wynosi teraz mniej niż jeden miliard; mając na uwadze, że WTO opiera się na systemie praw i obowiązków, który zobowiązuje członków do otwierania rynków i do niedyskryminowania;
- B. mając na uwadze, że WTO powinna pozostać głównym punktem odniesienia dla rządów i przedsiębiorstw w kwestii ustanawiania zasad i rozwiązywania sporów handlowych;
- C. mając na uwadze, że UE konsekwentnie popiera solidne, wielostronne i oparte na zasadach podejście do handlu, ponieważ unijna gospodarka oraz pracownicy i konsumenci w UE i w jej krajach partnerskich są coraz mocniej zintegrowani ze światowymi łańcuchami wartości i uzależnieni od przewidywalnego rozwoju handlu międzynarodowego, zarówno w przypadku przywozu, jak i wywozu, a także od przewidywalności warunków społecznych i środowiskowych;
- D. mając na uwadze, że wyniki 11. konferencji ministerialnej WTO w Buenos Aires w grudniu 2017 r. były rozczarowujące i wyraźnie pokazały, że organ ten nie wypełnia prawidłowo swojej funkcji negocjacyjnej;
- E. mając na uwadze, że wielostronny system handlowy oparty na zasadach stoi w obliczu najgłębszego kryzysu od czasu powstania WTO, który zagraża podstawowym funkcjom tej organizacji polegającym na określaniu istotnych zasad i struktur w handlu międzynarodowym oraz na zapewnieniu najskuteczniejszego i najlepiej rozwiniętego mechanizmu rozstrzygania sporów wśród wszystkich istniejących organizacji wielostronnych;
- F. mając na uwadze, że pomimo znaczących wyjątków, takich jak umowa o ułatwieniach w handlu, reforma handlu w ramach WTO jest powolna i trwa już od początku XXI w.;
- G. mając na uwadze, że Organ Apelacyjny jest klejnotem w koronie WTO, a to z uwagi na wiążący charakter jego decyzji oraz jego status niezależnego i bezstronnego organu odwoławczego; mając na uwadze, że po zakończeniu kadencji sędziego Shree Baboo Chekitana Servansinga liczba sędziów Organu Apelacyjnego spadła do minimum niezbędnego do jego funkcjonowania, gdyż obecnie wyznaczonych jest tylko trzech sędziów; mając na uwadze, że ów impas wywołany przez administrację Stanów Zjednoczonych może doprowadzić do załamania się systemu, który ma zasadnicze znaczenie dla rozstrzygania sporów między wszystkimi członkami WTO;
1. ponownie podkreśla swoje pełne zaangażowanie na rzecz utrwalania wartości multilateralizmu oraz wzywa do ustanowienia programu na rzecz wolnego handlu, którego podstawą byłaby zasada uczciwości i który służyłby dobru ogólnemu oraz przyczyniał się do pokoju, bezpieczeństwa i zrównoważonego rozwoju poprzez uwzględnianie i umacnianie praw społecznych, praw środowiskowych i praw człowieka, a także gwarantowałby, że zasady uzgodnione i ujednolicone na szczeblu wielostronnym będą jednakowo stosowane w stosunku do wszystkich i skutecznie utrzymywane w mocy; podkreśla, że WTO musi również mieć swój udział w propagowaniu sprawiedliwego handlu i zwalczaniu nieuczciwych praktyk; podkreśla, że handel nie jest celem samym w sobie, ale narzędziem osiągnięcia celów rozwojowych ustalonych w skali globalnej;

⁽¹⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/september/tradoc_157331.pdf

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

2. uważa, że w świetle najnowszych wydarzeń oraz z powodu od dawna zauważalnego braku postępów w realizacji dauhańskiej agendy rozwoju należy pilnie zająć się modernizacją WTO oraz dokonać gruntownego przeglądu kilku aspektów jej funkcjonowania w celu poprawy skuteczności i wzmocnienia legitymacji; uważa w związku z tym za ogromnie ważne, by sekretariat WTO od samego początku zagwarantował wszystkim członkom WTO możliwość zaangażowania się w przedmiotową debatę; wzywa Komisję i państwa członkowskie UE będące członkami WTO do porozumienia się z innymi członkami WTO, w szczególności z naszymi głównymi partnerami handlowymi, takimi jak Stany Zjednoczone, Japonia, Chiny, Kanada, Brazylia i Indie, w celu ustalenia wspólnych stanowisk; z zadowoleniem przyjmuje wstępne oświadczenia ze szczytu UE-Chiny dotyczące reformy WTO;

3. w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje mandat udzielony Komisji przez Radę Europejską w dniach 28–29 czerwca 2018 r., a także odnotowuje podejście przedstawione w konkluzjach, dokument koncepcyjny Komisji na temat modernizacji WTO z 18 września 2018 r. i propozycje Kanady dotyczące reformy WTO z 25 września 2018 r.; oczekuje na opublikowanie dalszych propozycji, zwłaszcza od państw rozwijających się, a także autorstwa grup roboczych powołanych już przez państwa będące członkami WTO;

4. wyraża głębokie zaniepokojenie, że jedynie trzy stanowiska w Organie Apelacyjnym są obsadzone, co poważnie osłabia bieżące i prawidłowe funkcjonowanie procedury rozstrzygania sporów, a także stanowczo wzywa Stany Zjednoczone do zaradzenia tej sytuacji w sposób umożliwiający sprawne obsadzenie wolnych stanowisk w Organie Apelacyjnym; z zadowoleniem przyjmuje wstępne propozycje przedstawione przez Komisję w jej dokumencie koncepcyjnym poświęconym modernizacji WTO, dotyczące wyjścia z impasu poprzez podjęcie niektórych zgłaszanych kwestii, w tym również w drodze ustanowienia przepisów przejściowych dla ustępujących członków lub zmiany okresu sprawowania urzędu w Organie Apelacyjnym bądź zmiany maksymalnego dopuszczalnego okresu poprzedzającego opublikowanie sprawozdania, a także w drodze wprowadzenia zmian do procedury wydawania nowych orzeczeń przez Organ Apelacyjny; odnotowuje, że zastrzeżenia Stanów Zjednoczonych dotyczące Organu Apelacyjnego wykraczają poza zmiany proceduralne i wymagałyby znacznych reform w zakresie orzeczeń wydawanych przez sędziów tego organu;

5. uznaje, że decyzja Stanów Zjednoczonych z 31 maja 2018 r. o nałożeniu ceł na produkty ze stali i aluminium z powodów związanych z „bezpieczeństwem narodowym” na mocy sekcji 232 ustawy *Trade Expansion Act* [ustawa o rozwoju handlu] z 1962 r. nie jest uzasadniona, a także uważa, że nie wychodzi ona naprzeciw wyzwaniu, jakim jest nadmiar stali na rynkach światowych, ani nie jest zgodna z zasadami WTO; zdecydowanie zachęca Komisję do współpracy ze Stanami Zjednoczonymi na rzecz rozwiązania sporów handlowych i usunięcia barier w handlu w ramach stosowanego przez WTO systemu rozstrzygania sporów opartego na zasadach;

6. jest zdania, że aby zająć się podstawowymi przyczynami obecnego kryzysu, WTO musi dostosować się do zmieniającej się sytuacji na świecie i jednocześnie rozstrzygnąć niektóre nierozwiązane kwestie z dauhańskiej agendy rozwoju, przede wszystkim dotyczące bezpieczeństwa żywnościowego; uważa, że konieczne jest zatem:

- a) usunięcie aktualnych braków w zbiorze przepisów, aby zapewnić równe warunki działania w odniesieniu do dotacji zakłócających rynek i przedsiębiorstw państwowych, a także utrzymać na właściwym poziomie ochronę praw własności intelektualnej i dostęp do rynków inwestycyjnych; rozwiązanie kwestii dotyczących ochrony, wymuszonego ujawniania kodów źródłowych, innych działań prowadzonych pod nadzorem państwa, które powodują powstawanie nadwyżki mocy produkcyjnych, i barier regulacyjnych w przypadku usług i inwestycji, co obejmuje m.in. transfer technologii, wymogi stawiane spółkom joint venture i wymogi dotyczące lokalnego pochodzenia; monitorowanie wdrażania istniejących umów, zarządzania nimi oraz ich funkcjonowania;
- b) utworzenie niezbędnych ram regulacyjnych z myślą o zachodzących zmianach technologicznych, aby uwzględnić takie kwestie jak handel elektroniczny, globalne łańcuchy wartości, udzielanie zamówień publicznych, aktualizacja przepisów krajowych dotyczących usług oraz mikroprzedsiębiorstwa, małe przedsiębiorstwa i średnie przedsiębiorstwa;
- c) poradzenie sobie z najpilniejszymi globalnymi wyzwaniami w dziedzinie środowiska i spraw społecznych przy jednoczesnym zagwarantowaniu systemowej spójności polityki uwzględniającej handel, siłę roboczą i programy działań środowiskowych;
- d) wyrażenie w tym kontekście zadowolenia ze wspólnych oświadczeń, które przyjęto w Buenos Aires w odniesieniu do handlu elektronicznego, przepisów krajowych, ułatwiania inwestycji, wzmocnienia pozycji gospodarczej kobiet i działań podjętych od tego czasu w tych kwestiach;

7. podkreśla, że UE powinna kłaść nacisk na unijne przepisy dotyczące ochrony prywatności i ochrony danych, tak aby można je było propagować na szczeblu międzynarodowym i sprawić, żeby stały się punktem odniesienia podczas opracowywania standardów międzynarodowych i wielostronnych;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

8. przypomina, że dostęp do zamówień publicznych jest jednym z priorytetów Unii Europejskiej w negocjacjach handlowych i że w tym sensie oczekuje się realizacji zobowiązań członków WTO, jeśli chodzi o przystąpienie do Porozumienia w sprawie zamówień rządowych, oraz poprawy funkcjonowania i przestrzegania postanowień tego porozumienia w duchu wzajemności i wzajemnych korzyści; zauważa, że w pełni skuteczne ewentualne udoskonalenie ram pomocy państwa oraz rola przedsiębiorstw publicznych zależą częściowo od postępów w tej dziedzinie; wzywa Komisję, by współpracowała z tymi krajami członkowskimi, w których toczy się procedura przystąpienia do Porozumienia w sprawie zamówień rządowych, tak aby przyspieszyć podejmowane przez nich działania i rozszerzyć korzyści płynące z liberalizacji zamówień wśród członków WTO;

9. jest przekonany, że obecny podział na kraje rozwinięte i rozwijające się nie odzwierciedla rzeczywistości gospodarczej i faktycznej sytuacji w WTO oraz że jest to przeszkoda hamująca postępy rundy dauhańskiej, ze szkodą dla krajów, które znajdują się w największej potrzebie; wzywa zaawansowane kraje rozwijające się do przyjęcia przypadającej na nie odpowiedzialności i wnoszenia wkładu równomiernego do ich poziomu rozwoju i konkurencyjności (sektorowej); zauważa, że w dokumencie koncepcyjnym Komisji wzywa się do wprowadzenia zasad, na których kraje rozwijające się wychodziłyby w miarę bogacenia się ze statusu państwa o niskim dochodzie; jest zdania, że aby lepiej odzwierciedlić wskaźniki rozwoju społecznego, należy ponownie przeanalizować mechanizm specjalnego i zróżnicowanego traktowania jako narzędzie polityki umożliwiające krajom rozwijającym się połączenie realizacji umów wielostronnych z otrzymywaniem pomocy od bogatszych państw i organizacji darczyńców;

10. z dużym zadowoleniem przyjmuje ratyfikowanie w lutym 2017 r. przez dwie trzecie członków WTO umowy o ułatwieniach w handlu; jest przekonany, że umowa ta daje ważny przykład i może stanowić model dla przyszłych porozumień w ramach WTO, z uwzględnieniem różnic w poziomie rozwoju i potrzeb członków WTO; zachęca członków WTO, by przyjęli odpowiedzialność i dotrzyмали zobowiązań stosownie do swojej rzeczywistej pozycji ekonomicznej i faktycznych zdolności gospodarki; uważa, że wśród kolejnych wyzwań znajdzie się pełna ratyfikacja umowy – zwłaszcza przez kraje członkowskie z Afryki, które, jak się oczekuje, najbardziej skorzystają na umowie – skuteczna realizacja umowy i zgłaszanie pomocy rozwojowej zgodnie z umową;

11. przyznaje, że ogólnie przystąpienie Chin do WTO w 2001 r. zwiększyło dostęp do ich rynku wewnętrznego, co przyniosło korzyści gospodarce światowej; wyraża zaniepokojenie z powodu niestosowania przez Chiny ducha i zasad założeń WTO w zakresie traktowania narodowego;

12. uważa, że konieczne jest dokonanie zmiany funkcjonowania procesu negocjacyjnego, mającego za podstawę zasadę konsensusu, przez wprowadzenie większej niż dotychczas elastyczności i uznaje jednocześnie, że podejście oparte na zasadzie jednolitego pakietu ogranicza skuteczność wielostronnego zarządzania handlem; wyraża poparcie dla koncepcji elastycznego multilateralizmu, zakładającej, że członkowie WTO zainteresowani podjęciem określonej kwestii, w przypadku której osiągnięcie pełnego konsensusu nie jest jeszcze możliwe, powinni mieć możliwość przyspieszenia prac i zawarcia porozumienia kilkustronnego na podstawie tzw. porozumień określonych w załączniku 4 WTO, zgodnie z art. II ust. 3, art. III ust. 1 i art. X ust. 9 porozumienia z Marrakeszu, lub porozumień „masy krytycznej”, które rozszerzają wynegocjowane koncesje na członków WTO na podstawie zasady największego uprzywilejowania; wzywa Komisję, by nie stosowała tych artykułów jako alternatywy dla konstruktywnego dialogu z członkami WTO poświęconego znoszeniu barier w handlu oraz reformie WTO i jej roli; w związku z tym uważa, że członkowie WTO powinni stymulować budowanie zdolności organizacji, tak by była ona wyposażona w zasoby finansowe i ludzkie adekwatne do zwiększonych potrzeb, co pozwoliłoby jej utrzymać tę samą jakość pracy; uważa, że zasadniczo wkłady pieniężne nowych członków powinny zwiększać budżet WTO, a nie prowadzić do obniżenia składek członkowskich obecnych członków;

13. uznaje, że choć multilateralizm oparty na zasadach pozostaje kluczowym elementem struktury WTO, istnieją możliwości głębszej i bardziej elastycznej kilkustronnej współpracy zainteresowanymi państwami w obszarach, w których osiągnięcie konsensusu okazało się trudne; zauważa, że takie umowy muszą uzupełniać wielostronną agendę, a nie ją podważać, i nie powinny być wykorzystywane jako alternatywne fora służące eliminacji barier w handlu, lecz powinny raczej ułatwiać osiągnięcie postępów na szczeblu wielostronnym; wzywa do wznowienia wielostronnych negocjacji dotyczących umowy w sprawie towarów środowiskowych (EGA) i porozumienia w sprawie handlu usługami (TiSA), a także apeluje o specjalne przepisy dla MŚP w umowach kilkustronnych i wielostronnych; podkreśla, że ważne jest, by WTO kontynuowała i intensyfikowała prace prowadzone w ramach współpracy międzynarodowej z innymi organizacjami międzynarodowymi, takimi jak między innymi Organizacja Narodów Zjednoczonych, OECD, Światowa Organizacja Celna i MOP;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

14. podkreśla rolę, jaką handel może i musi odgrywać, jeśli chodzi o przyczynianie się do rozwoju i realizacji celów zrównoważonego rozwoju wyznaczonych na 2030 r. oraz zobowiązań podjętych w porozumieniu paryskim w zakresie przeciwdziałania zmianie klimatu; z żalem przyjmuje zablokowanie EGA w 2016 r. i przypomina o jej potencjale do zapewnienia większego dostępu do zielonych technologii i pomocy w osiągnięciu wyżej wymienionych celów; podkreśla, że oprócz negocjacji w sprawie dotacji w sektorze rybołówstwa WTO musi teraz określić bardziej konkretne działania, które należy podjąć w tym zakresie, by chronić organizmy morskie; przypomina, że koncepcja WTO dotycząca procesu i metod produkcji daje możliwości zróżnicowanego traktowania tzw. produktów podobnych pod względem ich wpływu na środowisko; proponuje ożywienie działalności Komitetu Handlu i Środowiska WTO, upoważnionego do opracowania kryteriów zwalczania działań szkodliwych dla środowiska i nawiązania bliższych stosunków z Sekretariatem UNFCCC;

15. potwierdza, że istnieją powiązania między równością płci a rozwojem sprzyjającym włączeniu społecznemu, co także znajduje wyraz w celu zrównoważonego rozwoju nr 5, i podkreśla, że wzmocnienie pozycji kobiet jest kluczem do wyeliminowania ubóstwa oraz że zniesienie barier utrudniających uczestnictwo kobiet w handlu ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju gospodarczego; z zadowoleniem przyjmuje większy nacisk WTO na kwestie związane z handlem i płcią oraz zachęca wszystkich 121 sygnatariuszy deklaracji z Buenos Aires z 2017 r. dotyczącej handlu i upodmiotowienia ekonomicznego kobiet, aby wywiązali się z zobowiązań; podkreśla potrzebę systemowego podejścia uwzględniającego problematykę płci we wszystkich obszarach procesu tworzenia przepisów WTO w formie ocen skutków poświęconych tej kwestii; odnotowuje znaczenie takich inicjatyw jak SheTrades dla uwypuklenia pozytywnej roli kobiet w handlu i propagowania szerszego udziału kobiet w handlu międzynarodowym na całym świecie;

16. zwraca uwagę na konkluzje 6. światowego przeglądu pomocy na rzecz wymiany handlowej, który odbył się w lipcu 2017 r. w Genewie pod hasłem „Promowanie handlu, włączenia społecznego i łączności na rzecz zrównoważonego rozwoju”; popiera pogląd, że powinno się to przełożyć na konkretne działania, aby ułatwić handel elektroniczny i przekształcić szanse wynikające z transformacji cyfrowej, takie jak blockchain, w rzeczywistość handlową, także w krajach rozwijających się; zauważa w związku z tym, że inwestycje w infrastrukturę zarówno fizyczną, jak i cyfrową, mające zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia postępów w tej dziedzinie, pozostają kluczowym wyzwaniem; dlatego też wzywa członków WTO do promowania inwestycji w infrastrukturę zarówno fizyczną, jak i w cyfrową, zachęcając – obok innych inicjatyw – do tworzenia partnerstw publiczno-prywatnych;

17. ponownie apeluje do UE o dopilnowanie, by jej współpraca z krajami rozwijającymi się – w dziedzinie zarówno rozwoju, jak i handlu – opierała się na wyważonych ramach współdziałania równych partnerów, była zgodna z zasadą spójności polityki na rzecz rozwoju ustanowioną w art. 208 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz miała na celu promowanie i poszanowanie praw człowieka;

18. wyraża ubolewanie, że podczas 11. konferencji ministerialnej WTO nie osiągnięto postępów w kwestiach mających kluczowe znaczenie dla krajów rozwijających się; z zadowoleniem przyjmuje jednak wzmocnione zasady preferencyjnego traktowania krajów najslabiej rozwiniętych, zapewnione im uprzednio na szczeblu WTO, w tym preferencyjne reguły pochodzenia i zasady preferencyjnego traktowania usługodawców, a także podkreśla potrzebę podejmowania działań mających na celu budowanie zdolności, aby dostawcy z krajów najslabiej rozwiniętych byli w stanie korzystać ze zwolnienia w odniesieniu do usług;

19. podkreśla, że przejrzystość jest kluczowym elementem w zapewnieniu stabilnego i przewidywalnego otoczenia handlowego i inwestycyjnego; uważa, że należy poprawić przejrzystość procedur monitorowania przez zwiększenie zachęt dla członków WTO do przestrzegania wymogów w zakresie powiadamiania, ograniczenie złożoności wymogów i zmniejszenie obciążeń oraz przez zagwarantowanie w razie potrzeby budowy zdolności, a przy tym zniechęcanie do rozmyślnego nieprzestrzegania przepisów i zwalczanie takiego procederu;

20. podkreśla, że kluczowe znaczenie ma rola Sekretariatu WTO polegająca na ułatwianiu i zapewnianiu oddolnego podejścia sprzyjającego aktywnemu udziałowi wszystkich członków i że należy go dalej wzmacniać i uelastyczniać z myślą o wspieraniu różnych procesów negocjacji oraz wypełnianiu funkcji związanych z wdrażaniem i monitorowaniem; uważa za konieczne zwiększenie środków i zasobów finansowych i ludzkich Sekretariatu WTO oraz nalega na członków WTO, by wspólnie wypełniali obowiązki w tym zakresie; wyraża opinię, że należy także ożywić regularne prace komitetów WTO przez przyznanie przewodniczącym aktywniejszej roli w przygotowywaniu i proponowaniu rozwiązań i kompromisów, wychodzącej poza proste moderowanie wkładów członków; uważa, że Sekretariat powinien wspierać realizację takich rozszerzonych zadań;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

21. wzywa członków WTO do zadbania o legitymację demokratyczną i przejrzystość przez wzmocnienie parlamentarnego wymiaru WTO, a także do poparcia protokołu ustaleń ustanawiającego formalne stosunki robocze z Konferencją Parlamentarną ds. WTO; podkreśla w związku z tym, że koniecznie należy dopilnować, by posłowie mieli pełny dostęp do negocjacji handlowych i byli zaangażowani w formułowanie i wdrażanie decyzji WTO oraz by polityka handlowa podlegała odpowiedniej kontroli w interesie reprezentowanych przez nich obywateli;

22. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, rządów i parlamentom państw członkowskich oraz dyrektorowi generalnemu WTO.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0478

Sprawozdanie za rok 2018 dotyczące Serbii**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2018 dotyczącego Serbii (2018/2146(INI))**

(2020/C 363/18)

Parlament Europejski,

- uwzględniając konkluzje z posiedzenia Rady Europejskiej w Salonikach w dniach 19–20 czerwca 2003 r.,
- uwzględniając deklarację z Sofii przyjętą na szczycie UE–Bałkany Zachodnie w dniu 17 maja 2018 r. i załączony do niej program działań priorytetowych z Sofii,
- uwzględniając decyzję Rady 2008/213/WE⁽¹⁾ z dnia 18 lutego 2008 r. w sprawie zasad, priorytetów i warunków zawartych w partnerstwie europejskim z Serbią oraz uchylającą decyzję 2006/56/WE,
- uwzględniając opinię Komisji z dnia 12 października 2011 r. na temat wniosku Serbii o członkostwo w Unii Europejskiej (SEC(2011)1208), decyzję Rady Europejskiej z dnia 2 marca 2012 r. o przyznaniu Serbii statusu kraju kandydującego oraz decyzję Rady Europejskiej z posiedzenia w dniach 27–28 czerwca 2013 r. o otwarciu negocjacji akcesyjnych z Serbią,
- uwzględniając układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi a Republiką Serbii, który wszedł w życie dnia 1 września 2013 r.,
- uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1244 (1999), opinię doradcą Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości (MTS) z dnia 22 lipca 2010 r. w sprawie kwestii zgodności jednostronnej deklaracji niepodległości Kosowa z prawem międzynarodowym oraz rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 64/298 z dnia 9 września 2010 r., w której uznano treść opinii MTS i z zadowoleniem przyjęto gotowość UE do ułatwienia dialogu między Serbią a Kosowem,
- uwzględniając proces berliński rozpoczęty dnia 28 sierpnia 2014 r.,
- uwzględniając deklarację oraz zalecenia przyjęte na ósmym posiedzeniu Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Serbia w dniach 13–14 czerwca 2018 r.,
- uwzględniając sprawozdanie końcowe Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka przy Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE/ODIHR) dotyczące ograniczonej misji ds. obserwacji wyborów z dnia 29 lipca 2016 r. w sprawie przedterminowych wyborów parlamentarnych w Serbii,
- uwzględniając sprawozdanie misji ds. oceny wyborów z ramienia OBWE/ODIHR z dnia 2 kwietnia 2017 r. w sprawie wyborów prezydenckich w Serbii,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji za rok 2018 dotyczące Serbii z dnia 17 kwietnia 2018 r. (SWD(2018)0152),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 6 lutego 2018 r. pt. „Wiarygodna perspektywa rozszerzenia dla Bałkanów Zachodnich oraz zwiększone zaangażowanie UE w tym regionie” (COM(2018)0065),
- uwzględniając wspólne wnioski z dialogu gospodarczo-finansowego między UE a Bałkanami Zachodnimi i Turcją z dnia 23 maja 2017 r. (9655/17),

⁽¹⁾ Dz.U. L 80 z 19.3.2008, s. 46.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- uwzględniając czwarte posiedzenie Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Serbia, które odbyło się w dniu 16 listopada 2017 r.,
  - uwzględniając ósme posiedzenie konferencji na szczeblu ministerialnym w sprawie przystąpienia do UE z udziałem Serbii, które odbyło się w dniu 25 czerwca 2018 r.,
  - uwzględniając sprawozdanie Grupy Państw Przeciwko Korupcji (GRECO), organu antykorupcyjnego przy Radzie Europy, z lipca 2015 r. w sprawie Serbii oraz sprawozdanie GRECO z czwartej rundy ocen dotyczącej przeciwdziałaniu korupcji w odniesieniu do posłów do parlamentu, sędziów i prokuratorów z dnia 20 października 2017 r.,
  - uwzględniając przeprowadzoną przez Komisję ocenę programu reform gospodarczych Serbii na lata 2018–2020 z dnia 17 kwietnia 2018 r. (SWD(2018)0132) i wspólne wnioski z dialogu gospodarczo-finansowego między UE a Bałkanami Zachodnimi przyjęte przez Radę w dniu 25 maja 2018 r.;
  - uwzględniając dokument Komisji Weneckiej pt. „Opinion on the draft amendments to the constitutional provisions on the judiciary” [Opinia w sprawie projektu zmian przepisów konstytucyjnych dotyczących sądownictwa] z dnia 25 czerwca 2018 r.,
  - uwzględniając wyniki badania z 2017 r. dotyczącego marginalizowanych Romów na Bałkanach Zachodnich, wspieranego przez Komisję i przeprowadzonego przez Bank Światowy oraz Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju,
  - uwzględniając wspólny dokument roboczy służb Komisji pt. „Gender Equality and Women’s Empowerment: Transforming the Lives of Girls and Women through EU External Relations 2016–2020” [Równouprawnienie płci i wzmocnienie pozycji kobiet: odmiana losu dziewcząt i kobiet w kontekście stosunków zewnętrznych UE w latach 2016–2020];
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie sprawozdania Komisji dotyczącego Serbii za rok 2016 ⁽¹⁾,
  - uwzględniając art. 52 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A8-0331/2018),
- A. mając na uwadze, że Serbię, podobnie jak każde państwo ubiegające się o członkostwo w UE, należy oceniać na podstawie postępów w wypełnianiu, wdrażaniu i stosowaniu tego samego zbioru kryteriów, a także mając na uwadze, że harmonogram przystąpienia zależy od jakości niezbędnych reform i zaangażowania w ich realizację; mając na uwadze, że przystąpienie jest i pozostanie procesem opartym na zasługach, w pełni zależnym od obiektywnych postępów poczynionych przez poszczególne kraje, w tym Serbię;
- B. mając na uwadze, że od czasu rozpoczęcia negocjacji z Serbią otwarto 14 rozdziałów negocjacyjnych, z których dwa zostały tymczasowo zamknięte;
- C. mając na uwadze, że Serbia stale angażuje się w normalizację stosunków z Kosowem, czego wynikiem jest pierwsze porozumienie w sprawie zasad regulujących normalizację stosunków z dnia 19 kwietnia 2013 r. oraz porozumienia z sierpnia 2015 r.; mając na uwadze, że Serbia jest nadal zaangażowana w dialog;
- D. mając na uwadze, że Serbia przyczyniła się do wzmocnienia współpracy i stosunków dobrosąsiedzkich w regionie, a także do pokoju i stabilności, pojednania oraz stworzenia klimatu sprzyjającego podejmowaniu otwartych kwestii, które wynikają z przeszłości i dotyczą relacji dwustronnych;
- E. mając na uwadze, że Serbia jest nadal zaangażowana w tworzenie prawidłowo działającej gospodarki rynkowej i wciąż odnotowuje znaczne osiągnięcia w zakresie wywiązywania się ze zobowiązań wynikających z układu o stabilizacji i stowarzyszeniu;
- F. mając na uwadze, że praworządność jest podstawową wartością, na której opiera się UE, oraz centralnym elementem zarówno procesu rozszerzenia, jak i procesu stabilizacji i stowarzyszenia; mając na uwadze, że aby stawić czoła ważnym wyzwaniom pozostającym nadal w tej dziedzinie, potrzebne są reformy, zwłaszcza w kwestii zagwarantowania niezależnego, bezstronnego, odpowiedzialnego i skutecznego wymiaru sprawiedliwości, a także walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną oraz ochrony praw podstawowych;

⁽¹⁾ Dz.U. C 331 z 18.9.2018, s. 71.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- G. mając na uwadze, że Serbia ratyfikowała wszystkie podstawowe konwencje Międzynarodowej Organizacji Pracy, w tym w szczególności Konwencję dotyczącą wolności związkowej i ochrony praw związkowych z 1948 r. (nr 87), Konwencję dotyczącą stosowania zasad prawa organizowania się i rokowań zbiorowych z 1949 r. (nr 98) oraz Konwencję dotyczącą pracy przymusowej lub obowiązkowej z 1930 r. (nr 29);
- H. mając na uwadze, że sytuacja w zakresie wolności wypowiedzi i niezależności mediów nadal budzi szczególnie duże obawy, wobec czego należy zająć się nią priorytetowo, w sposób zdecydowany i skuteczny;
- I. mając na uwadze, że Serbia korzysta z pomocy przedakcesyjnej w ramach Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA II), w ramach której łączna orientacyjna kwota przydzielonych środków finansowych na lata 2014–2020 wynosi 1,5 mld euro; mając na uwadze, że orientacyjna kwota środków przydzielonych Serbii w ramach IPA II na lata 2018–2020 wynosi po korekcie 722 mln euro; mając na uwadze, że Serbia otrzymała premię za wyniki przeglądu śródkresowego;
1. z zadowoleniem przyjmuje nieustanne zaangażowanie Serbii w proces integracji z Unią Europejską; wzywa Serbię, by przy wsparciu Komisji aktywnie propagowała tę strategiczną decyzję wśród obywateli Serbii oraz by stale zwiększała widoczność UE oraz ilość terminowych i przejrzystych informacji na temat UE, a także finansowanych przez nią projektów i programów;
  2. podkreśla, że gruntowne wdrożenie reform i strategii politycznych jest głównym wskaźnikiem pomyślnego procesu integracji; wzywa władze serbskie, by usprawniły planowanie, koordynację i monitorowanie wdrażania nowych przepisów i strategii politycznych; z zadowoleniem odnosi się do przyjęcia trzeciego przeglądu programu krajowego na rzecz przyjęcia dorobku prawnego UE oraz ostrzega przed konsekwencjami niewłaściwej transpozycji ważnych przepisów UE dotyczących dostosowania do dorobku prawnego UE; z zadowoleniem przyjmuje ocenę Komisji zawartą w jej komunikacie pt. „A credible enlargement perspective for and enhanced EU engagement with the Western Balkans” [Wiarygodna perspektywa rozszerzenia dla Bałkanów Zachodnich oraz większe zaangażowanie UE w tym regionie], zgodnie z którą przy założeniu silnej woli politycznej, przeprowadzenia rzeczywistych i trwałych reform oraz ostatecznego rozwiązania sporów z sąsiadami Serbia mogłaby stać się państwem członkowskim UE; wzywa Radę i Komisję, by – pod warunkiem poczynienia niezbędnych postępów, szczególnie w podstawowej dziedzinie, jaką jest praworządność – wsparły otwarcie rozdziałów negocjacyjnych przygotowanych pod względem technicznym oraz przyspieszyły ogólny proces negocjacji akcesyjnych;
  3. z zadowoleniem przyjmuje pomyślne zakończenie procesu programowania IPA w roku 2018 oraz podpisanie umowy finansowej dotyczącej Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej w zakresie rozwoju obszarów wiejskich (IPARD II); wzywa Komisję, aby przy opracowywaniu nowego IPA III uwzględniła odpowiednie przepisy, aby zapewnić możliwość przystąpienia Serbii do UE;
  4. z zadowoleniem przyjmuje postępy Serbii w tworzeniu prawidłowo działającej gospodarki rynkowej, zapewnianiu wzrostu gospodarczego i utrzymywaniu stabilności makroekonomicznej i walutowej; podkreśla, że Serbia poczyniła duże postępy, jeżeli chodzi o radzenie sobie ze słabościami prowadzonej polityki, które stanowiły problem w przeszłości, w szczególności w drodze konsolidacji budżetu; podkreśla jednak, że bezrobocie, drenaż mózgow i brak aktywności gospodarczej nadal utrzymują się na wysokim poziomie; wzywa Serbię do opracowania zrównoważonego planu z myślą o przyszłości przedsiębiorstw państwowych; podkreśla, że gospodarka oparta na małych i średnich przedsiębiorstwach jest dla Serbii sprawą najwyższej wagi oraz apeluje o bardziej przejrzyste i mniej uciążliwe otoczenie biznesowe; popiera przystąpienie Serbii do Światowej Organizacji Handlu;
  5. wyraża zaniepokojenie utrzymującym się bezrobociem i podkreśla znaczenie szkoleń i rozwoju umiejętności w zakresie przedsiębiorczości u młodych ludzi; wzywa Serbię do poprawy sytuacji kobiet na rynku pracy; apeluje do Serbii o wzmocnienie dialogu trójstronnego; wzywa do zmiany ustawy o składkach na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne oraz ustawy o ubezpieczeniach zdrowotnych w celu zapobiegania dyskryminacji drobnych producentów rolnych;
  6. odnotowuje wybory prezydenckie z dnia 2 kwietnia 2017 r.; z zadowoleniem przyjmuje ogólny przebieg wyborów i wzywa władze, by zapewniły stosowanie standardów międzynarodowych; wzywa władze, by w pełni wdrożyły zalecenia misji ds. obserwacji wyborów z ramienia OBWE/ODIHR, w szczególności dotyczące zapewnienia równych warunków prowadzenia kampanii wyborczej, oraz do nawiązania dialogu z niezależnymi krajowymi misjami obserwacji wyborów; domaga się, by władze szczegółowo zbadały zarzuty o nieprawidłowości, przemoc i zastraszanie, które wysuwano we wcześniejszych procesach wyborczych; zauważa z niepokojem brak przejrzystości w finansowaniu partii politycznych i kampanii wyborczych; zwraca uwagę, że finansowanie partii politycznych musi być przejrzyste i zgodne ze standardami międzynarodowymi;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

7. wzywa Serbię, by w większym stopniu dostosowała się do polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE, w tym do jej polityki wobec Rosji, również w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych; z zadowoleniem przyjmuje istotny wkład Serbii w szereg misji i operacji UE (EUTM Mali, EUTM Somalia, EU NAVFOR Atalanta, EUTM RCA) prowadzonych w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony oraz jej stały udział w tych misjach i operacjach – Serbia bierze aktualnie udział w czterech z sześciu misji lub operacji wojskowych prowadzonych obecnie przez Unię; wyraża jednak zaniepokojenie kontynuowaniem przez Serbię współpracy wojskowej z Rosją i Białorusią;

8. wyraża uznanie dla konstruktywnego podejścia Serbii do zarządzania skutkami kryzysu migracyjnego i uchodźczego oraz dla ogromnych starań, jakich dołożył ten kraj, by zapewnić schronienie i pomoc humanitarną, głównie przy wsparciu ze strony UE; z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie przez Serbię nowych ustaw o azylu, cudzoziemcach oraz kontroli granicznej; apeluje do Serbii, by stopniowo dostosowywała swoją politykę wizową do tej obowiązującej w UE; z niepokojem zauważa, że polityka wizowa Serbii, niedostosowana do norm UE, otworzyła możliwość nielegalnej migracji i przemytu do krajów UE, a także do krajów z nią sąsiadujących; wzywa Serbię do wprowadzenia mechanizmu powrotu migrantów o niuregulowanym statusie, który byłby zgodny z dorobkiem prawnym UE, oraz do dalszej poprawy zdolności tego mechanizmu do zaspokajania potrzeb małoletnich bez opieki; wzywa Serbię, by znalazła możliwe do zrealizowania rozwiązanie dla uchodźców z krajów sąsiadujących, m.in. pod względem ich potrzeb mieszkaniowych oraz dostępu do pracy i kształcenia;

Praworządność

9. apeluje do Serbii, by zintensyfikowała reformy w dziedzinie praworządności, a zwłaszcza by zagwarantowała niezawisłość i ogólną skuteczność wymiaru sprawiedliwości; podkreśla, że trzeba położyć szczególny nacisk na wdrożenie skutecznych reform w tej dziedzinie; odnotowuje, że choć poczyniono pewne postępy w ograniczaniu liczby zaległych spraw egzekucyjnych oraz wprowadzaniu środków mających na celu ujednoczenie praktyki sądowej, nie ma pełnej gwarancji co do niezawisłości sądów w Serbii, a skala nacisków politycznych na sądownictwo wciąż budzi obawy; wzywa Serbię do zagwarantowania większej odpowiedzialności, bezstronności, profesjonalizmu i ogólnej skuteczności sądownictwa, a także do ustanowienia systemu bezpłatnej pomocy prawnej gwarantującego dostęp do szerokiego zakresu podmiotów świadczących darmową pomoc prawną; apeluje o stosowanie ogółu orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;

10. ponownie zwraca uwagę, że należy zwielokrotnić wysiłki w walce z korupcją oraz wzywa Serbię do wyraźnego zaangażowania się w rozwiązanie tej kwestii; z zadowoleniem odnosi się do przyjęcia ustawy o organizacji i właściwości organów rządowych odnośnie do zwalczania przestępczości zorganizowanej, terroryzmu i korupcji; pozytywnie odnosi się do zmian przepisów kodeksu karnego tego kraju dotyczących przestępstw gospodarczych i zachęca Serbię do pełnego ich wdrożenia, w tym zmiany dotyczącej nadużycia władzy, aby zapobiegać wszelkim nadużyciom; apeluje o dalszą realizację krajowej strategii antykorupcyjnej oraz planu działania w tym zakresie; ponawia wezwanie do władz serbskich o szybkie przyjęcie nowej ustawy o agencji antykorupcyjnej, by usprawnić planowanie, koordynację i monitorowanie wdrażania obowiązujących i nowych przepisów oraz strategii politycznych; podkreśla, że kluczowe znaczenie ma przyznanie agencji zasobów ludzkich i finansowych niezbędnych do wykonywania powierzonych jej zadań w sposób niezależny, a także utrzymanie poziomu tych zasobów; podkreśla, że członkowie agencji antykorupcyjnej muszą być wybierani zgodnie z zasadami przejrzystości, braku konfliktu interesów lub przynależności politycznej; wzywa władze do obsadzenia wszystkich wolnych stanowisk w agencji; wzywa Serbię do dalszej poprawy wyników w zakresie prowadzenia śledztw, przedstawiania aktów oskarżenia i wydawania prawomocnych wyroków skazujących w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu oraz do regularnego publikowania danych statystycznych na temat wyników śledztw we wszystkich przypadkach podejrzeń o korupcję wśród funkcjonariuszy publicznych;

11. wzywa władze serbskie do wdrożenia zaleceń GRECO; apeluje do parlamentu serbskiego o wdrożenie w szczególności zaleceń dotyczących zapobiegania korupcji oraz konfliktom interesów, a także o przyjęcie kodeksu postępowania;

12. przyznaje, że dokonały się pewne postępy w walce z korupcją i przestępczością zorganizowaną oraz z zadowoleniem przyjmuje aktywną rolę Serbii we współpracy policyjnej i sądowej na szczeblu międzynarodowym i regionalnym; wzywa Serbię do wykazania dalszego zaangażowania i osiągnięcia wymiernych rezultatów w tej dziedzinie, w szczególności poprzez przekonujące wyniki w zakresie śledztw, postępowań karnych i wyroków skazujących w sprawach dotyczących przestępczości zorganizowanej, w tym nielegalnego handlu i przemytu migrantów z Serbii do UE i do państw nienależących do UE, morderstw związanych z przestępczością zorganizowaną, cyberprzestępczości, przepływów finansowych wspierających działalność terrorystyczną i prania pieniędzy; wzywa Serbię do dalszych działań w celu pełnego wprowadzenia w życie planu działania uzgodnionego z Grupą Specjalną ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy; zwraca uwagę na rosnącą liczbę ataków przestępczych i wzywa do zajęcia się nimi w drodze pełnej współpracy z organami sądowymi;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Demokracja i dialog społeczny

13. podkreśla, że parlament serbski nadal nie sprawuje skutecznego nadzoru nad władzą wykonawczą, a także że należy wzmocnić przejrzystość, integracyjny charakter i jakość procesu ustawodawczego; z zadowoleniem przyjmuje fakt coraz rzadszego stosowania procedur nadzwyczajnych w procesie stanowienia prawa; podkreśla jednak, że wciąż powszechne stosowanie procedur nadzwyczajnych wywiera negatywny wpływ na kontrolę parlamentarną i publiczną; zaznacza, że należy unikać wszelkich działań ograniczających zdolność parlamentu serbskiego do przeprowadzania skutecznych debat na temat ustawodawstwa oraz do sprawowania nad nim kontroli; zwraca uwagę na znaczenie działalności opozycji w demokracji i podkreśla, że politycy opozycyjni nie powinni być szkalowani i zniesławiani; wyraża zaniepokojenie faktem, że niektórzy politycy nadużywają dyskursu publicznego w celu podsycania radykalizacji postaw; apeluje o przyjęcie dodatkowych środków zapewniających dialog międzypartyjny oraz skuteczne zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego; wzywa parlament serbski do dokonania przeglądu praktyki obstrukcji parlamentarnej oraz tego, czy praktyka taka tłumi debatę demokratyczną; z zadowoleniem przyjmuje nieustające starania parlamentu serbskiego na rzecz poprawy przejrzystości w drodze debat na temat pozycji negocjacyjnych Serbii w sprawie rozdziałów dotyczących przystąpienia do UE oraz w drodze wymiany zdań z główną grupą negocjacyjną i Krajowego Konwentu ds. Unii Europejskiej; podkreśla, że rola pełniona przez niezależne organy regulacyjne, takie jak krajowy rzecznik praw obywatelskich, agencja antykorupcyjna, krajowa izba kontroli oraz pełnomocnik ds. informacji istotnych dla społeczeństwa i ochrony danych osobowych wymaga pełnego uznania oraz wsparcia; wzywa Parlament Serbii do zaangażowania się we wdrażanie ustaleń i zaleceń niezależnych organów regulacyjnych, w szczególności rzecznika praw obywatelskich; przypomina, że jednym z filarów europejskiego modelu społecznego jest dialog społeczny oraz że regularne konsultacje między rządem a partnerami społecznymi mają zasadnicze znaczenie dla zapobiegania napięciom i konfliktom społecznym; podkreśla, że konieczne jest, aby dialog społeczny nie sprowadzał się tylko do wymiany informacji oraz że ważne projekty ustaw należy konsultować ze wszystkimi zainteresowanymi stronami przed ich procedowaniem w parlamencie;

14. z zadowoleniem przyjmuje przedstawienie projektu reformy konstytucyjnej krajowego wymiaru sprawiedliwości przekazanego do zaopiniowania Komisji Weneckiej; podkreśla, jak ważne jest pełne wdrożenie zaleceń tej komisji; zachęca władze Serbii, aby podjęły pluralistyczną i merytoryczną debatę publiczną i prowadziły ją w konstruktywny sposób, aby zwiększyć świadomość procesu reformy konstytucyjnej w kraju; wzywa do przeprowadzenia szeroko zakrojonych konsultacji publicznych przed przekazaniem ostatecznej wersji projektu do parlamentu serbskiego;

15. z zadowoleniem przyjmuje postępy Serbii w zakresie reform administracji publicznej, polegających zwłaszcza na przyjęciu szeregu nowych przepisów odnośnie do wynagrodzeń pracowników służby cywilnej oraz stosunków pracy, a także samorządów lokalnych i wynagrodzeń urzędników w prowincjach autonomicznych, jak również krajowej akademii szkoleniowej; podkreśla, że wpływ czynników politycznych na obsadzanie stanowisk kierowniczych wyższego szczebla nadal budzi obawy; wzywa Serbię do zmiany ustawy o służbie cywilnej w celu zagwarantowania neutralności administracji publicznej; zauważa, że wzmocnienie zdolności administracyjnych na wszystkich szczeblach jest istotne dla pomyślnego wdrożenia kluczowych reform; z zadowoleniem przyjmuje powołanie ministerstwa integracji europejskiej obejmującego strukturę dawnego serbskiego urzędu integracji europejskiej, który kontynuuje działalność, zapewniając wytyczne polityczne dotyczące integracji europejskiej;

Prawa człowieka

16. podkreśla, że wprowadzono ramy ustawodawcze i instytucjonalne gwarantujące poszanowanie praw człowieka; zwraca uwagę, że konieczne jest ich konsekwentne i skuteczne wdrażanie w całym kraju; wzywa Serbię do przyjęcia nowej ustawy o ochronie danych osobowych i do dołożenia starań, by ustawa ta była w pełni zgodna ze standardami i wzorcowymi praktykami stosowanymi w UE; zauważa, że konieczne są dalsze nieustające wysiłki na rzecz poprawy sytuacji osób należących do grup społecznych o szczególnych potrzebach, w tym dzieci, osób niepełnosprawnych, osób zarażonych HIV/AIDS i osób ze środowisk LGBTI; potępia ciągle odnotowywane przestępstwa z nienawiści wobec Romów i osób LGBTI; wzywa Serbię, by aktywnie zajęła się wykrywaniem i ściganiem przestępstw z nienawiści oraz wydawaniem wyroków skazujących w związku z nimi; wzywa władze serbskie do propagowania klimatu tolerancji oraz potępienia wszelkich form mowy nienawiści, publicznej aprobaty dla ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości i zbrodni wojennych oraz ich negocjowania;

17. wzywa Serbię do wypuklenia roli i zwiększenia potencjału jej organów w zakresie ochrony grup o szczególnych potrzebach, w tym kobiet, dzieci i osób niepełnosprawnych, a także do zapewnienia lepszej współpracy policji, prokuratorów i służb socjalnych w tym zakresie; z zadowoleniem przyjmuje ratyfikację przez Serbię konwencji stambulskiej i niedawne działania w związku z nią, czyli przyjęcie środków ochrony dzieci przed przemocą, a także ogłoszenie przez rząd planów utworzenia urzędu rzecznika praw dziecka, i wzywa władze do monitorowania skutków przepisów prawnych i innych środków; podkreśla, że nadal występują niedociągnięcia w zakresie przestrzegania praw człowieka osób niepełnosprawnych i wzywa rząd do przyjęcia krajowej strategii w odniesieniu do tych osób;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

18. zdecydowanie zachęca władze serbskie do zintensyfikowania działań mających na celu poprawę sytuacji w dziedzinie wolności wypowiedzi i mediów; z zadowoleniem przyjmuje utworzenie nowej grupy roboczej ds. opracowania projektu strategii medialnej; podkreśla, że nadal budzą niepokój groźby, przemoc i zastraszanie dziennikarzy i redakcji, w tym nękanie przez organy administracji i zastraszanie w toku postępowań sądowych; domaga się, by urzędnicy w sposób konsekwentny publicznie potępiali wszelkie formy zastraszania dziennikarzy oraz powstrzymywali się od ingerencji w działalność mediów i dziennikarzy, w tym w kontekście wyborów; zaznacza w związku z tym, że choć niektóre sprawy rozstrzygnięto i postawiono w nich zarzuty, wyroki skazujące wydaje się nadal rzadko; przyjmuje z zadowoleniem wysiłki stałej grupy roboczej powstałej w wyniku zawarcia porozumienia o współpracy i działaniach na rzecz poprawy bezpieczeństwa dziennikarzy i apeluje do władz o wykazanie pełnego zaangażowania w prowadzenie dochodzeń we wszystkich przypadkach ataków na dziennikarzy i redakcje oraz ściganie tych przypadków; wzywa do pełnego wdrożenia ustaw medialnych i do wzmocnienia niezależności krajowego organu regulacyjnego ds. mediów elektronicznych; z zadowoleniem odnosi się do intensyfikacji działań służących przyjęciu strategii medialnej mającej na celu stworzenie pluralistycznego środowiska medialnego i podkreśla w związku z tym, jak ważne jest prowadzenie przejrzystych konsultacji obejmujących wszystkie zainteresowane strony; podkreśla, że konieczna jest całkowita przejrzystość w zakresie własności i finansowania mediów; wzywa do przyjęcia polityki, która będzie chronić media i programy w językach mniejszości narodowych mieszkających w Serbii;

19. apeluje do władz serbskich, by aktywniej współpracowały z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, w tym organizacjami kobiet oraz ugrupowaniami zajmującymi się prawami człowieka, których rola jest kluczowa dla dobrze funkcjonującej demokracji; potępia restrykcje i negatywne kampanie wymierzone w niektóre organizacje społeczeństwa obywatelskiego; wzywa do przyjęcia krajowej strategii oraz powiązanego z nią planu działania na rzecz uregulowania otoczenia, w jakim działają organizacje społeczeństwa obywatelskiego; uważa, że konieczne są dalsze wysiłki na rzecz zapewnienia systematycznej współpracy między rządem a społeczeństwem obywatelskim i wzywa do uważniejszego opracowywania i wdrażania prawodawstwa w dziedzinach mających wpływ na społeczeństwo obywatelskie;

20. odnotowuje pewne postępy w przypadku bezprawnego wyburzenia prywatnych nieruchomości oraz pozbawiania swobody przemieszczania się w dzielnicy Savamala w Belgradzie kwietniu 2016 r.; wzywa do rozwiązania tych kwestii oraz do pełnej współpracy z organami sądowymi w postępowaniach mających na celu pociągnięcie sprawców do odpowiedzialności;

Poszanowanie i ochrona mniejszości

21. z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie planu działania na rzecz zapewnienia praw mniejszości narodowych oraz uchwalenie dekretu ustanawiającego fundusz dla mniejszości narodowych; zwraca się do rządu Serbii o pełne wdrożenie wszystkich traktatów międzynarodowych dotyczących praw mniejszości; podkreśla, że postępy w dziedzinie ochrony praw mniejszości narodowych są niewystarczające i wzywa do pełnego wdrożenia planu działania oraz do usprawnienia koordynacji i włączenia zainteresowanych stron, w tym państw ościennych, w kwestie dotyczące potrzeb transportowych i komunikacyjnych; odnotowuje, że funkcjonuje już fundusz dla mniejszości narodowych oraz że przeznaczono nań więcej środków finansowych; z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie podstawowych przepisów dotyczących praw mniejszości; ponawia wezwanie do Serbii o zagwarantowanie spójnego wdrażania przepisów dotyczących ochrony mniejszości, w tym przepisów w dziedzinie edukacji i kultury, używania języków mniejszości, reprezentacji mniejszości w organach administracji publicznej i sądownictwie oraz stałego dostępu do mediów i posługi religijnej w językach mniejszości; odnotowuje aktywne uczestnictwo mniejszości narodowych w cyklach wyborczych i wzywa do przyjęcia strategii, które zagwarantują ich sprawliwą reprezentację polityczną w zgromadzeniu narodowym Serbii; wzywa do pełnego wdrożenia prawa do terminowej rejestracji urodzeń; podkreśla, że wspieranie i ochrona praw człowieka, w tym praw mniejszości narodowych, stanowi warunek przystąpienia do UE;

22. zauważa, że różnorodność kulturowa Wojwodiny wnosi istotny wkład w tożsamość Serbii; podkreśla, że należy zachować autonomię Wojwodiny oraz bez zbędnej zwłoki przyjąć ustawę o zasobach finansowych Wojwodiny, zgodnie z konstytucją;

23. z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie nowej strategii integracji społecznej Romów na lata 2016–2025 wraz z planem działania obejmującym edukację, zdrowie, mieszkalnictwo oraz zatrudnienie; przyjmuje z zadowoleniem fakt uznania w strategii, że kobiety romskie są ofiarami szczególnej dyskryminacji; wzywa Serbię do wytyczenia wyraźnych celów i wskaźników na potrzeby monitorowania realizacji nowej strategii; jest zaniepokojony wysokim wskaźnikiem porzucania nauki szkolnej przez dziewczęta romskie; zauważa, że większość Romów jest dotknięta wykluczeniem społecznym i doświadcza regularnego naruszania przysługujących im praw; wzywa do pełnego wdrożenia nowej strategii integracji społecznej Romów oraz planu działania; podkreśla znaczenie kształtowania polityki służącej zwalczaniu dyskryminacji Romów i antycyganizmu; domaga się umożliwienia Romom konstruktywnego udziału w życiu publicznym i politycznym na wszystkich szczeblach;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Współpraca regionalna i stosunki dobrosąsiedzkie

24. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Serbia jest nadal zaangażowana w utrzymywanie konstruktywnych stosunków dwustronnych z innymi państwami objętymi procesem rozszerzenia, jak również z sąsiadującymi państwami członkowskimi UE; z aprobatą odnotowuje, że Serbia nadal bierze udział w szeregu regionalnych inicjatyw współpracy, takich jak proces współpracy w Europie Południowo-Wschodniej, Rada Współpracy Regionalnej, Środkowoeuropejska umowa o wolnym handlu, inicjatywa adriatycko-jońska, strategia makroregionalna UE na rzecz regionu Dunaju, strategia UE na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego, proces brdeńsko-brioński, inicjatywa tzw. szóstki zachodniobałkańskiej oraz powiązany z nią program dotyczący sieci połączeń, a także proces berliński; przyjmuje z zadowoleniem dotychczasowe rezultaty procesu szóstki zachodniobałkańskiej oraz apeluje o dalszy rozwój regionalnego obszaru gospodarczego; ponawia apel do władz serbskich o wdrożenie środków w ramach reform sieci połączeń związanych z programem dotyczącym sieci połączeń; z zadowoleniem przyjmuje wysiłki Serbii na rzecz priorytetowego traktowania inwestycji w infrastrukturę i podkreśla znaczenie większej łączności w regionie; zwraca uwagę, że należy wielokrotnie zwiększyć wysiłki na rzecz rozwoju gospodarczego i społecznego regionów przygranicznych, aby zapobiec ich wyludnianiu się; popiera propozycję obniżenia opłat roamingowych w regionie Bałkanów Zachodnich; podkreśla, że nierozstrzygnięte spory dwustronne nie powinny negatywnie wpływać na proces przystąpienia do UE; zdecydowanie popiera deklarowaną przez partnerów z Bałkanów Zachodnich wolę dalszego wzmocnienia stosunków dobrosąsiedzkich, stabilności w regionie i wzajemnej współpracy; przypomina, że UE jest zdeterminowana, aby jeszcze bardziej zaangażować się we wspieranie transformacji regionu;

25. z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie krajowej strategii prowadzenia dochodzeń w sprawie zbrodni wojennych i ich ścigania; odnotowuje przyjęcie strategii prokuratury w odniesieniu do prowadzenia śledztw i procesów sądowych w sprawie zbrodni wojennych, a także wzywa Serbię do przeprowadzenia wszystkich przewidzianych działań; z zadowoleniem przyjmuje powołanie nowego prokuratora ds. zbrodni wojennych w maju 2017 r.; ponownie wzywa do wdrożenia tej strategii, szczególnie poprzez przyspieszenie przedstawiania aktów oskarżenia, oraz do przyjęcia strategii operacyjnej prokuratury; wzywa Serbię do przeprowadzenia skutecznych dochodzeń w sprawie wszystkich zbrodni wojennych, w szczególności tych, które charakteryzują się wysokim profilem, oraz do współpracy z partnerami regionalnymi w tych sprawach; wzywa Komisję Europejską i państwa członkowskie do podjęcia dodatkowych wysiłków na rzecz rozwiązania tych kwestii w procesie negocjacji między UE a Serbią; wzywa władze, by nadal zajmowały się problemem osób zaginionych podczas wojen w latach 90-tych XX w.; wzywa Serbię do ponownego nawiązania pełnej współpracy z obecnym Międzynarodowym Mechanizmem Rezydualnym dla Trybunałów Karnych; wzywa władze serbskie do prowadzenia dalszych prac nad kwestią losu osób zaginionych, w tym do otwarcia archiwów państwowych dotyczących okresu wojny; nalega na Serbię, by przygotowała mechanizm reparacji dla ofiar i ich rodzin; ponownie wyraża poparcie dla inicjatywy w sprawie utworzenia komisji regionalnej na potrzeby ustalenia faktów dotyczących zbrodni wojennych i innych poważnych przypadków łamania praw człowieka popełnionych w byłej Jugosławii; podkreśla znaczenie działań prowadzonych przez regionalne biuro ds. współpracy na rzecz młodzieży i jego oddziały terenowe na rzecz propagowania pojednania wśród młodzieży; domaga się dalszych zmian ustawy o restytucji i podkreśla, jak ważne jest niedyskryminacyjne traktowanie osób ubiegających się o restytucję mienia w porównaniu z innymi beneficjentami, zwłaszcza w dziedzinie rejestracji własności publicznej;

26. wyraża ubolewanie w związku z powtarzającym się negowaniem ludobójstwa w Srebrenicy przez niektóre władze serbskie; przypomina im, że pełna współpraca z Międzynarodowym Trybunałem Karnym dla Byłej Jugosławii i będącym jego następcą Międzynarodowym Mechanizmem Rezydualnym dla Trybunałów Karnych, oznacza również pełne akceptowanie i wdrażanie ich orzeczeń i decyzji; podkreśla, że uznanie ludobójstwa w Srebrenicy stanowi zasadniczy krok na drodze Serbii do przystąpienia do Unii Europejskiej;

27. z zadowoleniem przyjmuje nieustające zaangażowanie Serbii w proces normalizacji stosunków z Kosowem oraz zobowiązanie tego kraju do wdrożenia porozumień będących wynikiem wspieranego przez UE dialogu; pozytywnie odnosi się do faktu, że prezydent Serbii podjął dialog wewnętrzny w sprawie Kosowa; ponownie wzywa do pełnego wdrożenia, w dobrej wierze i bez zbędnej zwłoki, wszelkich osiągniętych porozumień, łącznie z tymi dotyczącymi energii, oraz do determinacji w kontynuowaniu procesu normalizacji stosunków; podkreśla, jak ważne jest stworzenie stowarzyszenia/wspólnoty gmin zamieszkiwanych w większości przez Serbów; zwraca uwagę, że należy przyspieszyć prace nad nowym etapem dialogu z myślą o pełnej normalizacji stosunków między Serbią a Kosowem, które mają zostać określone w prawnie wiążącym porozumieniu; ponownie wzywa Europejską Służbę Działań Zewnętrznych do przeprowadzenia oceny, jak skutecznie strony wywiązują się ze swoich zobowiązań; bezwzględnie potępia zabójstwo Olivera Iranovića, serbskiego polityka pochodzącego z Kosowa, i podkreśla potrzebę prawdziwej współpracy między oficerami dochodzeniowymi z Kosowa i Serbii, a także potrzebę wsparcia międzynarodowego, aby można było postawić sprawców przed sądem;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

28. odnotowuje toczącą się debatę na temat ewentualnych korekt granicy między Serbią a Kosowem, w tym wymiany terytoriów, a także oświadczenia publiczne w tej sprawie; zwraca uwagę na wieloetniczny charakter zarówno Kosowa, jak i Serbii, oraz zaznacza, że w tym regionie nie powinno się dążyć do tworzenia państw jednolitych pod względem etnicznym; wspiera dialog, którego prowadzenie ułatwia UE i który stanowi ramy dla wypracowania kompleksowej umowy w sprawie normalizacji stosunków między Serbią a Kosowem; uważa, że ewentualne porozumienie może zostać zaakceptowane wyłącznie pod warunkiem, że zostanie zawarte za zgodą obu stron, z uwzględnieniem ogólnej stabilności w regionie i prawa międzynarodowego;

29. wyraża zaniepokojenie powtarzającymi się wypowiedziami polityków wysokiej rangi, w których kwestionuje się integralność terytorialną Bośni i Hercegowiny, oraz potępia wszelkie formy retoryki nacjonalistycznej mającej na celu nakłanianie do dezintegracji;

Energia i transport

30. wzywa Serbię do pełnego wdrożenia środków w zakresie reformy sieci połączeń w sektorze energii; zachęca Serbię do rozwijania konkurencji na rynku gazu oraz do wywiązania się z odnośnych zobowiązań dotyczących rozdziału (ang. unbundling) przewidzianych w trzecim pakiecie energetycznym; wzywa Serbię do opracowania polityki energetycznej w celu zmniejszenia zależności od importu gazu z Rosji; z zadowoleniem odnotowuje wysiłki tego kraju na rzecz promowania inwestycji w dziedzinie efektywności energetycznej oraz energii ze źródeł odnawialnych; przypomina, że przepisy w sprawie efektywności energetycznej nie są w pełni zgodne z odnośnymi dyrektywami unijnymi; wzywa Serbię do dywersyfikacji źródeł energii i ukierunkowanie jej na inne odnawialne źródła energii;

31. wzywa rząd Serbii do przyjęcia niezbędnych środków w celu ochrony obszarów chronionych, w szczególności w odniesieniu do rozwoju elektrowni wodnych na obszarach wrażliwych pod względem środowiskowym, takich jak Park Przyrodniczy Stara Planina; w tym kontekście wzywa do przeprowadzenia gruntownych ocen oddziaływania na środowisko na podstawie norm UE określonych w dyrektywie ptasiej i siedliskowej oraz ramowej dyrektywie wodnej; zachęca rząd Serbii do zwiększenia przejrzystości planowanych projektów poprzez udział społeczeństwa i konsultacje społeczne z udziałem wszystkich zainteresowanych stron;

32. z zadowoleniem odnotowuje wspólne zobowiązanie, podpisane przez Serbię i Bułgarię dnia 17 maja 2018 r. z okazji szczytu UE–Bałkany Zachodnie w Sofii, do zbudowania interkonektora gazowego między tymi krajami, a także przyjęcie pakietu IPA 2018, w którego skład wchodzi istotny pod względem strategicznym projekt infrastrukturalny, jakim jest tzw. autostrada pokoju Nisz–Merdare–Prisztina usprawniająca połączenie transportowe między środkową Serbią a Kosowem oraz mająca symboliczne znaczenie dla stosunków w regionie;

33. wyraża głębokie zaniepokojenie drastycznie wysokim poziomem zanieczyszczenia powietrza w Serbii, z powodu którego – według danych Światowej Organizacji Zdrowia – w 2016 r. skutek chorób układu oddechowego zmarło ok. 6,5 tys. osób; w związku z tym wzywa władze serbskie do przyjęcia niezbędnych środków doraźnych, aby zaradzić tej sytuacji oraz do przeprowadzenia skutecznej reformy polityki w zakresie transportu i mobilności w dużych miastach w perspektywie średnio- i długoterminowej;

o

o o

34. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządowi i parlamentowi Serbii.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0479

Sprawozdanie za rok 2018 dotyczące Kosowa**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2018 dotyczącego Kosowa (2018/2149(INI))**

(2020/C 363/19)

Parlament Europejski,

- uwzględniając konkluzje prezydencji z posiedzenia Rady Europejskiej w Salonikach w dniach 19–20 czerwca 2003 r. dotyczące perspektywy przystąpienia państw Bałkanów Zachodnich do Unii Europejskiej,
- uwzględniając deklarację z Sofii ze szczytu UE-Bałkany Zachodnie w dniu 17 maja 2018 r. i załączony do niej program działań priorytetowych,
- uwzględniając Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między UE a Kosowem, który obowiązuje od 1 kwietnia 2016 r.,
- uwzględniając europejski program reform dla Kosowa zainicjowany w Prisztinie w dniu 11 listopada 2016 r.,
- uwzględniając umowę ramową z Kosowem w sprawie uczestnictwa w programach unijnych, która obowiązuje od 1 sierpnia 2017 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 6 lutego 2018 r. zatytułowany „Wiarygodna perspektywa rozszerzenia dla Bałkanów Zachodnich oraz zwiększone zaangażowanie UE w tym regionie” (COM(2018) 0065),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 17 kwietnia 2018 r. w sprawie polityki rozszerzenia UE (COM(2018)0450) oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji „Sprawozdanie za rok 2018 dotyczące Kosowa” (SWD(2018) 0156),
- uwzględniając pierwsze porozumienie w sprawie zasad regulujących normalizację stosunków między Serbią i Kosowem z dnia 19 kwietnia 2013 r. oraz inne porozumienia z Brukseli w kontekście wspieranego przez UE dialogu na rzecz normalizacji stosunków, w tym protokół dotyczący zintegrowanego zarządzania granicami, ramy prawne w sprawie stowarzyszenia/wspólnoty gmin zamieszkiwanych w większości przez Serbów, a także porozumienia w sprawie mostu w Mitrowicy i energii,
- uwzględniając integrację w kosowskim wymiarze sprawiedliwości kosowskich Serbów pracujących jako sędziowie, prokuratorzy i personel administracyjny zgodnie z porozumieniem w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości zawartym w lutym 2015 r.,
- uwzględniając decyzję Rady (WPZiB) 2018/856 z dnia 8 czerwca 2018 r. zmieniającą wspólne działanie 2008/124/CFSP w sprawie misji Unii Europejskiej w zakresie praworządności w Kosowie (EULEX KOSOWO) ⁽¹⁾, a także wydłużającą czas trwania misji do 14 czerwca 2020 r.,
- uwzględniając roczne sprawozdanie Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony (WPBiO) z misji i operacji oraz sprawozdanie EULEX z postępów za rok 2017,
- uwzględniając sprawozdania Sekretarza Generalnego ONZ dotyczące bieżącej działalności Misji Tymczasowej Administracji ONZ w Kosowie (UNMIK), w tym ostatnie sprawozdanie z dnia 1 maja 2018 r., a także sprawozdanie w sprawie działań sił pokojowych w Kosowie (KFOR) z dnia 7 lutego 2018 r.,

---

⁽¹⁾ Dz.U. L 146 z 11.6.2018, s. 5.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- uwzględniając ocenę Komisji z dnia 17 kwietnia 2018 r. dotyczącą programu reform gospodarczych Kosowa na lata 2018–2020 (SWD(2018)0133) oraz wspólne konkluzje Rady z dialogu gospodarczo-finansowego między UE a państwami Bałkanów Zachodnich i Turcją z dnia 25 maja 2018 r.,
  - uwzględniając sprawozdania końcowe z unijnej misji obserwacji wyborów z dnia 11 czerwca 2017 r. dotyczące wyborów parlamentarnych w Kosowie oraz z dnia 22 października 2017 r. dotyczące wyborów przewodniczących gmin i członków zgromadzeń gminnych w Kosowie,
  - uwzględniając czwarte posiedzenie Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE-Kosowo, które odbyło się w dniach 17–18 stycznia 2018 r. w Strasburgu,
  - uwzględniając wniosek Komisji z dnia 4 maja 2016 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 539/2001 wymieniające państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu (Kosowo) (COM(2016)0277) oraz czwarte sprawozdanie Komisji z dnia 4 maja 2016 r. w sprawie postępów Kosowa w spełnianiu wymogów planu działania dotyczącego liberalizacji reżimu wizowego (COM(2016)0276),
  - uwzględniając ratyfikację umowy w sprawie wytyczenia granic między Kosowem a Czarnogórą przez parlamenty Czarnogóry i Kosowa,
  - uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1244 (1999), opinię doradcą Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości (MTS) z dnia 22 lipca 2010 r. w sprawie kwestii zgodności jednostronnej deklaracji niepodległości Kosowa z prawem międzynarodowym oraz rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 64/298 z dnia 9 września 2010 r., w której uznano treść opinii MTS i z zadowoleniem przyjęto gotowość UE do ułatwienia dialogu między Serbią a Kosowem,
  - uwzględniając wynik badania przeprowadzonego w 2017 r. przez Komisję, Bank Światowy i Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju, które dotyczyło marginalizacji Romów na Bałkanach Zachodnich,
  - uwzględniając wspólny dokument roboczy służb Komisji i Wysokiej Przedstawiciel Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa z dnia 21 września 2015 r. pt. „Równouprawnienie płci i wzmocnienie pozycji kobiet: odmiana losu dziewcząt i kobiet w kontekście stosunków zewnętrznych UE w latach 2016–2020” (SWD(2015)0182),
  - uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Kosowa,
  - uwzględniając art. 52 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A8-0332/2018),
- A. mając na uwadze, że konieczne są dalsze znaczne wysiłki oraz konstruktywny dialog między siłami politycznymi i z krajami sąsiadującymi, aby przygotować się do stawienia czoła wyzwaniom na drodze do członkostwa w UE;
- B. mając na uwadze, że każdy kraj kandydujący jest oceniany indywidualnie na podstawie własnych osiągnięć i że harmonogram akcesji zależy od tempa i jakości reform;
- C. mając na uwadze, że niepodległość Kosowa uznało 114 krajów, w tym 23 z 28 państw członkowskich UE;
- D. mając na uwadze, że Unia Europejska wielokrotnie wykazywała wolę, aby pomóc w rozwoju gospodarczym i politycznym Kosowa poprzez wyraźną perspektywę przyjęcia tego kraju do UE, a Kosowo przejawia aspiracje w dążeniu do integracji europejskiej;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- E. mając na uwadze, że ze względu na utrzymującą się polaryzację między partiami politycznymi Kosowo dokonało jedynie ograniczone postępy w zakresie reform związanych z UE, które mają zasadnicze znaczenie dla kontynuacji procesu przystąpienia do Unii;
- F. mając na uwadze, że dobrze prosperująca gospodarka nieformalna Kosowa utrudnia rozwój sprawnej gospodarki całego kraju;
- G. mając na uwadze, że wyspecjalizowane izby sądowe Kosowa i wyspecjalizowana prokuratura w Hadze są w pełni operacyjne od dnia 5 lipca 2017 r.;
- H. mając na uwadze, że w dniu 8 czerwca 2018 r. Rada postanowiła zmienić ukierunkowanie mandatu misji Unii Europejskiej w zakresie praworządności w Kosowie (EULEX) i przedłużyć ten mandat, wygaszając uprawnienia wykonawcze tej misji odnoszące się do sądownictwa; mając na uwadze, że nowy mandat ma wygasnąć w dniu 14 czerwca 2020 r.;
- I. mając na uwadze, że Kosowo pozostaje jedynym krajem Bałkanów Zachodnich, którego obywatele potrzebują wizy, aby podróżować do strefy Schengen;
1. z zadowoleniem przyjmuje ważne akty prawne przyjęte w kontekście europejskiego programu reform i wzywa do ich pełnego wdrożenia; uważa, że w celu przyjęcia kluczowych reform związanych z UE należy zbudować konsensus między różnymi partiami; oczekuje na przyjęcie nowego europejskiego programu reform w 2019 r.;
  2. niemniej zwraca uwagę na powolne tempo wdrażania podstawowych reform, czego powodem jest brak konsensusu między różnymi partiami oraz utrzymująca się polaryzacja polityczna; odnotowuje, że wpłynęło to negatywnie na zdolność parlamentu i rządu do dokonania trwałych i zrównoważonych reform; potępia obstrukcyjne zachowanie niektórych parlamentarzystów; wzywa wszystkie partie polityczne do nawiązania pluralistycznego dialogu politycznego; podkreśla potrzebę zwiększenia skuteczności nadzoru parlamentarnego nad organami wykonawczymi oraz poprawy przejrzystości i jakości stanowienia prawa, w tym poprzez zapewnienie czynnego i konstruktywnego udziału oraz ograniczenie stosowania przyspieszonych procedur przyjmowania przepisów ustawowych; zachęca do konsensusu dotyczącego reform związanych z przystąpieniem do UE;
  3. z zadowoleniem stwierdza, że w obszarze administracji publicznej odnotowano pewne postępy, jednak podkreśla potrzebę dalszych reform; wzywa do odpolitycznienia i restrukturyzacji administracji państwowej;
  4. z zadowoleniem przyjmuje ratyfikację w marcu 2018 r. podpisanej w sierpniu 2015 r. umowy w sprawie wytyczenia granic z Czarnogórą, co stanowi krok naprzód w duchu stosunków dobrosąsiedzkich; podkreśla znaczenie tego kroku w świetle liberalizacji reżimu wizowego;
  5. wzywa władze Kosowa do kompleksowego zajęcia się wskazanymi już wcześniej niedociągnięciami w procesie wyborczym, w tym brakiem przejrzystości i rozliczalności finansowania partii politycznych i kampanii, a także zarzutami szeroko rozpowszechnionego zastraszania wyborców, zwłaszcza w wielu społecznościach kosowskich Serbów, poprzez wdrożenie w odpowiednim czasie środków ustawodawczych i administracyjnych w celu uwzględnienia ze stosownym wyprzedzeniem przed kolejnymi wyborami wcześniejszych zaleceń misji obserwacji wyborów prowadzonych przez UE i Parlament Europejski oraz Komisji Weneckiej, tak aby zapewnić ich pełną zgodność ze standardami międzynarodowymi; z zadowoleniem przyjmuje postępy w zakresie równouprawnienia płci w administracji wyborczej związane z równością płci i wzywa Kosowo do dalszego wzmożenia wysiłków na rzecz zwiększenia udziału kobiet w życiu politycznym oraz wzmocnienia ogólnych ram prawnych;
  6. wyraża zaniepokojenie niedofinansowaniem wymiaru sprawiedliwości w Kosowie, szerzącą się korupcją, przykładami zawłaszczania państwa, nadmiernymi naciskami politycznymi i brakiem poszanowania prawa do sprawiedliwego procesu i sprawiedliwości proceduralnej, w tym w przypadkach ekstradycji; podkreśla znaczenie procesów reform w dziedzinie praworządności, ze szczególnym uwzględnieniem niezależności i skuteczności, oraz potrzebę dalszego wzmocnienia ochrony świadków;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

7. zaznacza, że warunkiem rozwiązania problemu niespójnego, opieszałego i nieskutecznego wymiaru sprawiedliwości jest reprezentatywny wymiar sprawiedliwości oraz jednolite wdrażanie kosowskiego prawa; z zadowoleniem przyjmuje integrację w kosowskim wymiarze sprawiedliwości kosowskich Serbów pracujących jako sędziowie, prokuratorzy i personel administracyjny zgodnie z porozumieniem w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości zawartym w 2015 r. między Serbią a Kosowem; uważa, że wymiar sprawiedliwości jest nadal narażony na nadmierne naciski polityczne oraz że konieczne są dalsze wysiłki na rzecz budowania potencjału i zapewnienia odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów i prokuratorów, w tym poprzez przeprowadzenie rzeczowego funkcjonalnego przeglądu sądownictwa w odniesieniu do wszystkich sędziów, prokuratorów, wysokich rangą funkcjonariuszy policji oraz śledczych; z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie w listopadzie 2017 r. rządowej komisji ds. uznawania i weryfikacji statusu ofiar przemocy seksualnej podczas konfliktu w Kosowie;

8. zauważa, że korupcja i zorganizowana przestępczość, w tym handel narkotykami i ludźmi, oraz cyberprzestępczość wciąż są kwestiami budzącymi zaniepokojenie, które wymagają skoordynowanych wysiłków; z zadowoleniem przyjmuje wstępne postępy w zakresie dochodzenia przypadków korupcji na wysokim szczeblu i przypadków zorganizowanej przestępczości oraz ich ścigania; oczekuje zdecydowanych i ciągłych wysiłków w ramach zobowiązań w kontekście procesu akcesyjnego; z zadowoleniem przyjmuje nieustające wysiłki Rzecznika Praw Obywatelskich zmierzające do wzmocnienia zdolności tego organu do kontrolowania spraw;

9. wzywa do ustanowienia lepszych ram prawnych oraz zwiększenia skuteczności i zdolności prokuratury, aby umożliwić kompleksowe podejście do dochodzenia i ścigania, które należy wzmocnić poprzez zabezpieczenie, konfiskatę i odzyskiwanie mienia oraz prawomocne wyroki skazujące w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu, przestępczości zorganizowanej i przestępstw finansowych, prania pieniędzy i finansowania terroryzmu; apeluje o wprowadzenie zabezpieczeń gwarantujących niezależność organów ścigania i prokuratury oraz zapobiegawczych środków w zakresie zwalczania korupcji w różnych sektorach; uważa, że niezbędne są dalsze środki w celu zapewnienia lepszej współpracy i koordynacji między organami ścigania oraz zmaksymalizowania niezawisłości i rozliczalności wymiaru sprawiedliwości; apeluje do Kosowa o poszanowanie międzynarodowych procedur i zasad dotyczących ekstradycji cudzoziemców poprzez podjęcie niezbędnych środków w celu zapobiegania takim sytuacjom, jak deportacja sześciu obywateli tureckich z Kosowa do Turcji pod koniec marca 2018 r.; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje decyzję Zgromadzenia Kosowa o utworzeniu komisji śledczej w celu zbadania tej sprawy;

10. wzywa do faktycznej i konstruktywnej współpracy sądowej i policyjnej między władzami Kosowa i Serbii; jest zdania, że udział Kosowa w pracach Interpolu i zacieśniona współpraca z Europolem zwiększyłyby skuteczność środków na rzecz zwalczania przestępczości transgranicznej; zachęca zarazem do dalszej współpracy w walce z terroryzmem;

11. uznaje za niezbędne wdrożenie w pełni i w odpowiednim czasie zaleceń kosowskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, audytora generalnego, agencji antykorupcyjnej oraz Komisji Regulacyjnej ds. Zamówień Publicznych; podkreśla konieczność zaradzenia niedociągnięciom systemu zamówień publicznych oraz poprawy współpracy międzyinstytucjonalnej i wymiany informacji; zdecydowanie zaleca zwiększenie zdolności w dziedzinie monitorowania, oceny i audytu oraz przyjęcie i wdrożenie strategii w zakresie zwalczania nadużyć finansowych w celu ochrony interesów finansowych Kosowa i UE;

12. z zadowoleniem przyjmuje potwierdzenie przez Komisję w dniu 18 lipca 2018 r. spełnienia kryteriów liberalizacji reżimu wizowego; za pierwszorzędną kwestię uznaje liberalizację reżimu wizowego wobec Kosowa bez nieuzasadnionej zwłoki; jest zdania, że liberalizacja reżimu wizowego poprawiłaby stabilność i zbliżyła Kosowo do UE dzięki ułatwieniu podróży i prowadzenia działalności gospodarczej, a jednocześnie przyczyniłaby się do zwalczania przemytu ludzi i korupcji; apeluje do Rady o bezzwłoczne przyjęcie mandatu w celu podjęcia kroków zmierzających do wprowadzenia ruchu bezwizowego;

13. zwraca uwagę, że oprócz postępów związanych ze spełnieniem wymogów liberalizacji reżimu wizowego konieczne są dalsze trwałe starania na rzecz walki z przestępczością zorganizowaną, handlem narkotykami, przemytem ludzi i korupcją, a także konkretne wysiłki na rzecz zarządzania nieuregulowanymi przepływami migracyjnymi i zmniejszenia liczby bezzasadnych wniosków o azyl;

14. z zadowoleniem odnotowuje gwałtowny spadek liczby wniosków o azyl oraz readmisji obywateli Kosowa, a także wniosków dotyczących umów o readmisji; z zadowoleniem przyjmuje nową strategię reintegracji oraz apeluje o jej pełne wdrożenie;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

15. wyraża uznanie dla wysiłków Kosowa na rzecz powstrzymania ucieczki zagranicznych bojowników, do których zaliczają się niemal wyłącznie islamscy dżihadyści, i zwalczania zagrożeń terrorystycznych; apeluje o aktywną współpracę regionalną w celu przeciwdziałania potencjalnej działalności terrorystycznej oraz zakłócania przepływu środków finansowych przeznaczonych dla terrorystów; wzywa Kosowo do zajęcia się problemem radykalizacji postaw w internecie oraz wpływu ekstremistów z zewnątrz; zwraca uwagę na znaczenie zapobiegania terroryzmowi i ścigania osób, które podejrzewa się o to, że są bojownikami, a także rehabilitacji, edukacji i integracji społecznej tych osób oraz ich rodzin; podkreśla konieczność zapobiegania radykalizacji więźniów, a zwłaszcza młodych osób, które są na nią szczególnie podatne, oraz aktywnej pracy nad ich deradykalizacją;

16. jednoznacznie potępia zabójstwo kosowskiego polityka serbskiego pochodzenia Olivera Ivanovića; uważa to wydarzenie za poważny cios dla konstruktywnych i umiarkowanych głosów we wspólnocie serbskiej; podkreśla pilną potrzebę rzeczywistej współpracy między kosowskimi i serbskimi organami dochodzenia oraz potrzebę wsparcia międzynarodowego, tak aby bez dalszej zwłoki ukarać zarówno zabójców, jak i zleceniodawców;

17. ubolewa nad niechęcią do rozpatrywania spraw dotyczących zbrodni wojennych i podkreśla znaczenie wyraźnego zaangażowania politycznego w ich ściganie; wzywa władze Kosowa, aby okazały faktyczne i trwałe zaangażowanie w wywiązywanie się z ich zobowiązań międzynarodowych dotyczących wyspecjalizowanych izb sądowych w Kosowie i wyspecjalizowanej prokuratury w Hadze; wyraża głębokie zaniepokojenie próbami uchylenia przez posłów kosowskiego parlamentu w grudniu 2017 r. ustawy dotyczącej wyspecjalizowanych izb sądowych w Kosowie i wyspecjalizowanej prokuratury; również głęboko ubolewa nad faktem, że próby te przeszkodziły w przyjęciu wspólnych zaleceń po przełożeniu czwartego posiedzenia Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE-Kosowo, które odbyło się w dniach 17–18 stycznia 2018 r.; apeluje o konstruktywne podejście do Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE-Kosowo i o zacieśnienie współpracy parlamentarnej w tym względzie;

18. wzywa władze, aby zacieśniły obustronną współpracę prawną między prokuraturami Kosowa i Serbii oraz wspierały utworzenie regionalnej komisji ds. ustalenia faktów dotyczących zbrodni wojennych i innych rażących przypadków łamania praw człowieka popełnionych w byłej Jugosławii w latach 1991–2001;

19. odnotowuje istotną rolę odgrywaną przez misję EULEX pod względem wzmacniania niezależnego wymiaru sprawiedliwości oraz policji i systemu celnego; ponadto odnotowuje prewencyjną i pojednawczą rolę EULEX w ściganiu zbrodni wojennych, korupcji i zorganizowanej przestępczości i orzekaniu w takich sprawach, a także nieustające wysiłki zmierzające do zidentyfikowania osób zaginionych i odkrywania grobów w celu pełnego rozwiązania spraw; zaleca przeprowadzenie analizy mocnych i słabych stron misji;

20. ponownie wzywa EULEX do zwiększenia skuteczności i przestrzegania najwyższych standardów przejrzystości i stosowania podejścia zerowej tolerancji dla korupcji, niewłaściwego administrowania, przewinień oraz nacisków i wpływów politycznych;

21. podkreśla potrzebę szybkiego informowania parlamentu Kosowa o działaniach EULEX oraz o wszelkich zmianach jego statusu prawnego;

22. odnotowuje nowy mandat misji EULEX i datę jego wygaśnięcia; podkreśla jednak, że osiągnięcie konkretnych postępów w Kosowie jest ważniejsze niż ustalony harmonogram;

23. apeluje o to, by nadać priorytetowe znaczenie egzekwowaniu ram praw człowieka, czemu powinny towarzyszyć właściwa i dostateczna koordynacja i finansowanie, zwłaszcza w obszarze równości płci, ochrony dzieci i pracowników, wykluczenia społecznego oraz dyskryminacji osób niepełnosprawnych, mniejszości i społeczności etnicznych i językowych, a także osób LGBTI; podkreśla konieczność wzmocnienia Agencji ds. Równości Kobiet i Mężczyzn i krajowego koordynatora ds. ochrony przed przemocą domową oraz położenia większego nacisku na prewencję oraz ściganie tego rodzaju przestępstw; powtarza, że konieczne jest przyjęcie projektu ustawy o wolności wyznania;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

24. wyraża głębokie zaniepokojenie nierównościami płci oraz przemocą ze względu na płeć; wzywa Kosowo do zagwarantowania pełnego i terminowego wdrożenia przepisów w sprawie równouprawnienia płci i walki z dyskryminacją; wyraża głębokie zaniepokojenie z powodu braku postępów we wdrażaniu strategii i planu działania przeciwko przemocy domowej i wzywa władze do podjęcia bardziej rygorystycznych i skutecznych działań na rzecz zwalczania przemocy ze względu na płeć, w tym przez wzmocnienie Agencji ds. Równości Kobiet i Mężczyzn oraz krajowego koordynatora ds. ochrony przed przemocą domową; wyraża zaniepokojenie niedostateczną reprezentacją kobiet na stanowiskach decyzyjnych; apeluje do władz Kosowa o priorytetowe potraktowanie uwzględniania aspektu płci, w tym w ramach europejskiego programu reform oraz we współpracy ze społeczeństwem obywatelskim, w tym organizacjami kobiecymi; zachęca Kosowo do dalszego zajmowania się kwestią sprawiedliwości i wsparcia dla kobiet, które podczas wojny były ofiarami przemocy seksualnej; wzywa Kosowo do wdrożenia postanowień konwencji stambulskiej;

25. apeluje do parlamentu Kosowa, aby podczas prac nad ustawą o ochronie dzieci uwzględnił stanowisko podpisane wspólnie przez UE, UNICEF, koalicję organizacji pozarządowych na rzecz ochrony dzieci w Kosowie i Międzynarodowe Przymierze Save the Children;

26. odnotowuje z obawą, że Kosowo poczyniło ograniczone postępy w dziedzinie praw osób niepełnosprawnych; wzywa Kosowo do zapewnienia niedyskryminacji i równych szans osobom niepełnosprawnym;

27. wzywa władze Kosowa do priorytetowego traktowania kwestii mniejszości, w tym ich praw, zarówno kulturowych, jak i językowych, oraz ich możliwości; ubolewa, że takie mniejszości jak Romowie, Aszkali i Egipcjanie Bałkańscy nadal napotykają problemy z uzyskaniem dokumentów osobistych, co utrudnia im dostęp do uzyskania obywatelstwa, edukacji, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej, apeluje więc do władz Kosowa o rozwiązanie tych problemów; z zadowoleniem przyjmuje gotowość władz do uznania praw obywateli będących historycznie narodowością bułgarskiej w regionach Gora i Župa; z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie nowej strategii i nowego planu działania na lata 2017–2021 na rzecz integracji społeczności Romów i Aszkali ze społeczeństwem kosowskim oraz wzywa Kosowo do podjęcia aktywnej roli we współpracy regionalnej w ramach projektu integracji Romów 2020, realizowanego przez Radę Współpracy Regionalnej;

28. wyraża ubolewanie z powodu utrzymującej się dyskryminacji osób LGBTI oraz nasilenia się mowy nienawiści w internecie w związku z paradą równości w Prisztinie;

29. podkreśla konieczność przyjęcia nowego projektu ustawy o swobodzie tworzenia organizacji pozarządowych; apeluje o uważniejsze redagowanie i wdrażanie przepisów w obszarach mających wpływ na przestrzeń społeczeństwa obywatelskiego w celu zapewnienia, aby przepisy nie nakładały nieproporcjonalnych obciążeń na organizacje społeczeństwa obywatelskiego i nie oddziaływały na nie w dyskryminujący sposób ani nie ograniczały przestrzeni społeczeństwa obywatelskiego; podkreśla potrzebę udostępnienia publicznego finansowania organizacjom społeczeństwa obywatelskiego;

30. podkreśla konieczność zagwarantowania swobody dziennikarskiej, stabilności finansowej i niezależności publicznych nadawców kosowskich oraz przejrzystości własności mediów prywatnych zgodnie z zaleceniami zawartymi w sprawozdaniu rocznym Komisji; apeluje o wdrożenie wszystkich właściwych przepisów w tym zakresie; wzywa do ulepszenia wielojęzycznego przekazu i jakości informacji dostarczanych wszystkim społecznościom Kosowa; wyraża zaniepokojenie nasileniem się gróźb wobec dziennikarzy i ataków na nich oraz wzywa władze Kosowa do niezwłocznego przeprowadzenia dochodzenia i ścigania osób odpowiedzialnych; z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie przez rząd Kosowa projektu ustawy o ochronie sygnalistów;

31. wzywa do podjęcia trwałych wysiłków, by w pełni znormalizować stosunki między Serbią a Kosowem; sądzi, że taka normalizacja – na mocy prawnie wiążącego porozumienia oraz postanowień wykonawczych – nie będzie możliwa bez wszechstronnego i wzajemnego stosowania istniejących umów oraz stanowi kluczowy etap na drodze obu stron do integracji europejskiej;

32. odnotowuje trwającą debatę i publiczne oświadczenia dotyczące ewentualnych korekt granicy między Serbią a Kosowem, w tym wymiany terytoriów; podkreśla wieloetniczny charakter zarówno Kosowa, jak i Serbii, oraz zaznacza, że w tym regionie nie powinno się dążyć do tworzenia jednolitych etnicznie państw; wspiera dialog, którego prowadzenie ułatwia UE, stanowiący ramy dla wypracowania kompleksowej umowy w sprawie normalizacji stosunków między Serbią i Kosowem; uważa, że ewentualne porozumienie może zostać zaakceptowane wyłącznie pod warunkiem, że zostanie zawarte za zgodą obu stron, z uwzględnieniem ogólnej stabilności w regionie i prawa międzynarodowego;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

33. odnotowuje, że pięć państw członkowskich UE nie uznało jeszcze Kosowa, i zachęca te państwa, by to uczyniły; podkreśla, że uznanie Kosowa byłoby korzystne dla normalizacji stosunków między Kosowem a Serbią;

34. jest zdania, że dialog między Belgradem a Prisztiną musi być otwarty i przejrzysty, a odpowiedzialne za niego osoby powinny regularnie konsultować się z parlamentem Kosowa w sprawie jego postępów;

35. ubolewa, że wiele podpisanych porozumień nie zostało dotychczas wdrożonych bądź jest zawieszonych, jak np. umowy w sprawie energii czy w sprawie stowarzyszenia gmin zamieszkiwanych w większości przez Serbów; pilnie wzywa obie strony do pełnego wdrożenia tych porozumień w dobrej wierze; ponownie wzywa Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ) do przeprowadzenia oceny wyników obu stron w wypełnianiu ich zobowiązań, aby móc zająć się wszelkimi wyzwaniem z ich wdrożeniem; wzywa rządy Serbii i Kosowa do powstrzymania się od wszelkich działań, które mogłyby podważyć zaufanie między stronami i zagrozić konstruktywnej kontynuacji dialogu;

36. wyraża głębokie zaniepokojenie wzrostem napięć etnicznych; zdecydowanie potępia wszelkie akty zastraszania i przemocy; oczekuje od władz Kosowa natychmiastowego odcięcia się od takich aktów oraz domaga się ujawnienia sprawców i postawienia ich przed wymiarem sprawiedliwości; wzywa władze krajowe i lokalne do podjęcia dalszych wysiłków na rzecz wdrożenia przyjętych przepisów w celu dalszego rozwoju wieloetnicznego społeczeństwa; ubolewa nad nasileniem się nacjonalistycznej i ekstremalnej retoryki w regionie i zwraca się do Komisji o dalsze wspieranie pojednania poprzez projekty kulturalne;

37. ponownie wzywa do szybkiego i sprawnego otwarcia mostu w Mitrowicy, co jest ważnym krokiem w kierunku zjednoczenia miasta; apeluje o wszechstronne wdrożenie umowy o swobodzie przemieszczania się; wzywa władze Serbii i Kosowa do promowania kontaktów międzyludzkich między społecznościami lokalnymi w celu pogłębienia dialogu, w tym również na szczeblu pozarządowym; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje program dwustronnej współpracy gmin Peć i Šabac oraz apeluje do Komisji o wspieranie podobnych inicjatyw; z zadowoleniem przyjmuje rozwój projektów infrastrukturalnych umożliwiających nasilenie kontaktów, takich jak autostrada Nisz-Merdare-Prisztina;

38. z zadowoleniem przyjmuje wysiłki Kosowa, aby utrzymać konstruktywne stosunki sąsiedzkie z regionem oraz aktywnie dostosować je do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB), a także wzywa do dalszych postępów w tej dziedzinie; jest zdania, że obecność Kosowa w organizacjach międzynarodowych wiązałaby się z przyznaniem praw i obowiązków pociągających za sobą stosowanie międzynarodowych norm i standardów; zachęca do pozytywnego podejścia w odniesieniu do uczestnictwa Kosowa w organizacjach międzynarodowych;

39. podkreśla, że należy pilnie przyjąć i wdrożyć środki zapewniające przejrzyste i konkurencyjne procedury prywatyzacji oraz zbadać rzekome nieprawidłowości; jest zaniepokojony tym, że przekazy emigrantów stanowią istotną siłę napędową popytu krajowego; wyraża zaniepokojenie dyskryminacją kobiet na rynku pracy, zwłaszcza w procesie rekrutacji;

40. wyraża zaniepokojenie z powodu tragicznych procedur rejestracji leków i ich jakości, a także ogólnej korupcji w służbie zdrowia; apeluje do kosowskiego Ministerstwa Zdrowia o przyspieszenie dochodzeń dotyczących takich przestępstw oraz o jak najszybsze zajęcie się problemami związanymi z rejestracją i jakością; wzywa do kompleksowej reformy sektora zdrowia, w tym do wprowadzenia powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, aby zapewnić wszystkim dostęp do opieki zdrowotnej; podkreśla konieczność odpowiedniego finansowania systemu publicznej opieki zdrowotnej;

41. wzywa Komisję do opracowania strategii regionalnej, by zaradzić utrzymującemu się bezrobociu młodzieży i drenażowi mózgowi poprzez rozwiązanie problemu niedopasowania umiejętności między systemem kształcenia a rynkiem pracy, poprawę jakości nauczania oraz zapewnienie odpowiedniego finansowania aktywnych instrumentów rynku pracy i programów szkoleń zawodowych, a także odpowiednich placówek opieki nad dziećmi i edukacji przedszkolnej; ubolewa nad brakiem postępów pod względem poprawy jakości edukacji; apeluje do odpowiednich podmiotów o uwzględnianie osób należących do mniejszości podczas opracowywania i wdrażania środków w zakresie zatrudnienia;

42. wzywa Kosowo do pełnego wykorzystania potencjału programów unijnych; z zadowoleniem przyjmuje podpisanie porozumienia w sprawie udziału Kosowa w programach Erasmus+ i „Kreatywna Europa”; wzywa władze Kosowa i Komisję do dalszego wspierania MŚP w celu rozwijania opłacalnej gospodarki kosowskiej; popiera propozycję obniżenia opłat roamingowych w regionie Bałkanów Zachodnich;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

43. zwraca uwagę na ekstremalnie złą jakość powietrza w Prisztinie i w innych bardzo zanieczyszczonych miastach; wzywa do wprowadzenia skutecznych systemów monitorowania jakości powietrza i wody, do polepszenia infrastruktury oczyszczania ścieków oraz do gromadzenia wiarygodnych i łatwo dostępnych danych na temat zanieczyszczenia w czasie rzeczywistym; wyraża obawy w związku z niewłaściwym gospodarowaniem odpadami, nieekologicznym składowaniem oraz rozpowszechnionym nielegalnym wywozie śmieci; apeluje do władz o przyjęcie docelowych poziomów segregacji i recyklingu odpadów, udoskonalenie lokalnych zakładów przetwarzania i recyklingu oraz pociągnięcie do odpowiedzialności podmiotów powodujących zanieczyszczenia; wzywa ONZ do szybkiego udzielenia niezbędnego wsparcia ofiarom zatrucia łożowem w niektórych obozach dla uchodźców w Kosowie, w tym za pośrednictwem planowanego funduszu powierniczego;

44. zauważa, że większość zaleceń dotyczących polityki energetycznej zawartych w zeszłorocznym sprawozdaniu nie została wdrożona; podkreśla konieczność zaprzestania wykorzystywania węgla brunatnego do wytwarzania energii w sposób sprzeczny z zasadami zrównoważonego rozwoju, a także pilną potrzebę likwidacji elektrowni Kosowo A oraz zapewnienia dodatkowego zrównoważonego wytwarzania i zdolności importowych; odnotowuje częściowe postępy poczynione w kontekście trzeciego pakietu energetycznego i podkreśla, jak ważne jest zapewnienie niezależności kosowskiego organu regulacji energetyki; apeluje o dołożenie większych starań na rzecz efektywności energetycznej i oszczędności energii zwłaszcza w sektorze budownictwa; zwraca uwagę, że choć projekt ustawy o efektywności energetycznej przyjęto w pierwszym czytaniu, na efektywność energetyczną niekorzystnie wpływa brak postępów we wdrażaniu porozumienia energetycznego między Kosowem a Serbią; wzywa władze do ustanowienia funduszu na rzecz efektywności energetycznej;

45. zaznacza, że planowane elektrownie wodne powinny spełniać unijne normy środowiskowe; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje decyzję ministra środowiska o ocenie i zawieszeniu zezwoleń na budowę elektrowni wodnych;

46. ubolewa nad brakiem postępów w wykorzystywaniu potencjału energii odnawialnej; apeluje do władz o przyjęcie planu działania na rzecz strategii energetycznej na lata 2017–2026 z zamiarem osiągnięcia obowiązkowego celu, jakim jest udział energii odnawialnej na poziomie 25 % do 2020 r.; wzywa Komisję do zwiększenia pomocy w tym zakresie;

47. wzywa władze Kosowa do przyjęcia wiarygodnej i zrównoważonej polityki mobilności i transportu publicznego, aby sprostać dawno już istniejącym brakom w zakresie infrastruktury;

48. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych oraz rządowi i parlamentowi Kosowa.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0480

Sprawozdanie za rok 2018 dotyczące byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2018 dotyczącego byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii (2018/2145(INI))**

(2020/C 363/20)

Parlament Europejski,

- uwzględniając decyzję Rady Europejskiej z dnia 16 grudnia 2005 r. o przyznaniu byłej jugosłowiańskiej republice Macedonii statusu kraju kandydującego do członkostwa w UE,
- uwzględniając Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a byłą jugosłowiańską republiką Macedonii, z drugiej strony,
- uwzględniając umowę końcową w sprawie rozstrzygnięcia rozbieżności opisanych w rezolucjach Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 817(1993) i 845(1993), rozwiązania umowy przejściowej z 1995 r. i ustanowienia partnerstwa strategicznego między Grecją a byłą jugosłowiańską republiką Macedonii z 17 czerwca 2018 r., znaną również jako umowa z nad Prespy,
- uwzględniając umowę ramową zawartą w Ochrydzie i podpisaną w Skopje dnia 13 sierpnia 2001 r. („umowa ramowa z Ochrydy”),
- uwzględniając priorytety Komisji z czerwca 2015 r. dotyczące pilnych reform w byłej jugosłowiańskiej republice Macedonii,
- uwzględniając porozumienie polityczne (tzw. porozumienie z Prżina) osiągnięte między czterema głównymi partiami politycznymi w Skopje dnia 2 czerwca i 15 lipca 2015 r., a także czterostronne porozumienie w sprawie jego wdrożenia z dnia 20 lipca i 31 sierpnia 2016 r.,
- uwzględniając zalecenia grupy ekspertów wyższego szczebla z dnia 14 września 2017 r. na temat systemowych problemów w zakresie praworządności,
- uwzględniając proces berliński zapoczątkowany w dniu 28 sierpnia 2014 r.,
- uwzględniając końcowe sprawozdania OBWE/ODIHR dotyczące przedterminowych wyborów parlamentarnych w dniu 11 grudnia 2016 r., które były również obserwowane przez Parlament Europejski, oraz wyborów lokalnych, które odbyły się w dniach 15 i 29 października 2017 r.,
- uwzględniając deklarację przyjętą na szczycie UE–Bałkany Zachodnie w dniu 17 maja 2018 r. i załączony do niej program działań priorytetowych z Sofii,
- uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z dnia 28 czerwca 2018 r., zatwierdzające konkluzje w sprawie rozszerzenia oraz procesu stabilizacji i stowarzyszenia, przyjęte przez Radę w dniu 26 czerwca 2018 r.,
- uwzględniając decyzję podjętą na posiedzeniu NATO w dniach 11–12 lipca 2018 r. przez szefów państw i rządów, zgodnie z którą kraj ten zaproszono do rozpoczęcia rozmów w sprawie przystąpienia do sojuszu,
- uwzględniając 14. posiedzenie Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia między byłą jugosłowiańską republiką Macedonii a UE, które odbyło się dnia 13 lipca 2018 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 6 lutego 2018 r. pt. „Wiarygodna perspektywa rozszerzenia dla Bałkanów Zachodnich oraz zwiększone zaangażowanie UE w tym regionie” (COM(2018)0065),

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 17 kwietnia 2018 r. pt. „Komunikat w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2018 r.” (COM(2018)0450) oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji dotyczący sprawozdania za 2018 r. w sprawie byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii (SWD(2018)0154), w którym zaleca się otwarcie negocjacji akcesyjnych ze względu na poczynione postępy i trwałe zaangażowanie na rzecz reform,
  - uwzględniając dokument roboczy służb Komisji dotyczący przeprowadzonej przez nią oceny programu reform gospodarczych byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii (SWD(2018)0134) i wspólnych wniosków z dialogu gospodarczo-finansowego między UE a Bałkanami Zachodnimi i Turcją z dnia 25 maja 2018 r.,
  - uwzględniając zalecenia przyjęte na 14. posiedzeniu Wspólnej Komisji Parlamentarnej UE-była jugosłowiańska republika Macedonii, które odbyło się w Strasburgu w dniach 7–8 lutego 2018 r.,
  - uwzględniając proces „dialogu im. Jeana Monneta” z udziałem kierownictwa parlamentarnego i partii politycznych w Zgromadzeniu (Sobranie), rozpoczęty w Ochrydzie w dniach 17–18 maja 2018 r.,
  - uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie tego kraju,
  - uwzględniając art. 52 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A8-0341/2018),
- A. mając na uwadze, że przez wdrożenie solidnych i pluralistycznych reform demokratycznych i aktywną poprawę stosunków sąsiedzkich nowy rząd wykazuje konsekwentne zaangażowanie w kierunku europejskim i euroatlantyckim; mając na uwadze, że wysiłkom na rzecz reform powinno towarzyszyć ciągłe wsparcie ze strony UE na rzecz realizacji priorytetów dotyczących pilnych reform i osiągnięcia mierzalnych wyników; mając na uwadze, że perspektywa członkostwa w Unii Europejskiej stanowi ogromną zachętę do reform w byłej jugosłowiańskiej republice Macedonii, szczególnie w dziedzinie rządów prawa, niezależności wymiaru sprawiedliwości i walki z korupcją; mając na uwadze, że Macedonia jest uważana za państwo kandydujące, który poczyniło największe postępy w zakresie dostosowania ustawodawstwa do dorobku prawnego UE;
- B. mając na uwadze, że umowa z 17 czerwca 2018 r. w sprawie rozstrzygnięcia rozbieżności i ustanowienia partnerstwa strategicznego między byłą jugosłowiańską republiką Macedonii a Grecją jest bardzo potrzebnym pozytywnym sygnałem dla stabilizacji i pojednania w całym regionie Bałkanów Zachodnich, polepsza atmosferę stosunków dobrosąsiedzkich i otwiera temu krajowi drogę do integracji europejskiej;
- C. mając na uwadze, że Grecja i była jugosłowiańska republika Macedonii osiągnęły porozumienie co do jedenastu środków budowy zaufania, głównie w dziedzinie spraw politycznych i dotyczących UE, edukacji, kultury, handlu i współpracy gospodarczej, jakości sieci połączeń, wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych oraz współpracy dotyczącej zdrowia; mając na uwadze, że te środki budowy zaufania już przynoszą namacalne rezultaty;
- D. mając na uwadze, że wszystkie partie polityczne i instytucje państwowe mają obowiązek przyczynić się do tworzenia bardziej sprzyjającej włączeniu społecznemu i otwartej atmosfery politycznej, umożliwiającej dalsze postępy w procesie przystąpienia do UE;
- E. mając na uwadze, że kraj ten musi jeszcze bardziej wzmocnić między innymi zdolności legislacyjne i nadzorcze parlamentu, wymiar sprawiedliwości, poszanowanie praworządności, wolność mediów i walkę z przestępczością zorganizowaną i korupcją; mając na uwadze, że konieczne są trwałe wysiłki na rzecz reform w obszarach administracji publicznej, gospodarki i zatrudnienia, a także kompleksowy przegląd realizacji umowy ramowej z Ochrydy;
- F. mając na uwadze, że przystąpienie byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii do NATO przyczyni się do pokoju i stabilności w całym regionie;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- G. mając na uwadze, że w dniu 28 czerwca 2018 r. Rada Europejska zatwierdziła konkluzje Rady z dnia 26 czerwca 2018 r., które wskazują drogę do otwarcia negocjacji akcesyjnych w czerwcu 2019 r.;
- H. mając na uwadze, że 18 lipca 2018 r. Komisja Europejska parafowała porozumienie o statusie, jakie zostanie zawarte z byłą jugosłowiańską republiką Macedonii i umożliwi oddziałom Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) przeprowadzanie wspólnych operacji z byłą jugosłowiańską republiką Macedonii i na jej terytorium w celu zarządzania migracją i granicami, co stanowi kluczowy element strategii Komisji dotyczącej regionu Bałkanów Zachodnich;
- I. mając na uwadze, że zanieczyszczenie powietrza stanowi istotny problem w macedońskich miastach, a według najnowszych badań Fińskiego Instytutu Meteorologicznego i Macedońskiego Instytutu Zdrowia Publicznego najwyższe stężenie pyłu drobnego w powietrzu (PM_{2,5}) wśród wszystkich europejskich miast odnotowano w Skopje i w Tetowie;
- J. mając na uwadze strategiczne znaczenie regionu Bałkanów;
- K. mając na uwadze, że każde państwo kandydujące ocenia się indywidualnie na podstawie jego osiągnięć, a harmonogram i tempo negocjacji uzależnione są od tempa i jakości reform;
- L. mając na uwadze, że w wyniku rzetelnego i przejrzystego procesu macedońskie sądy uznały Nikołą Gruewskiego winnym nadużycia władzy i skazały go na dwa lata pozbawienia wolności; mając na uwadze, że liczne sądy podtrzymały ten wyrok, a po wyczerpaniu wszystkich środków zaskarżenia wyrok się uprawomocnił; mając na uwadze, że przeciwko Nikole Gruewskiemu toczą się jeszcze cztery procesy karne i że jest on przedmiotem pięciu dodatkowych dochodzeń karnych;

Ogólne reformy i stosunki dobrosąsiedzkie

1. z zadowoleniem przyjmuje silne zobowiązanie polityczne rządu, by w pełni wdrożyć porozumienie z Prżina i priorytety dotyczące pilnych reform, dzięki której zintensyfikowano wysiłki na rzecz reform związanych z UE, w oparciu o współpracę między partiami i grupami etnicznymi oraz konsultacje ze społeczeństwem obywatelskim, a także podkreśla znaczenie kontynuacji tych wysiłków dla europejskiej przyszłości tego kraju; zachęca nowy rząd do utrzymania korzystnego tempa i zapewnienia postępów oraz do przyspieszenia i zrealizowania w pełni reform związanych z UE, z zachowaniem przejrzystości i pluralistycznego charakteru tych działań; zachęca do poparcia członkostwa byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii w organizacjach euroatlantyckich w celu zwiększenia bezpieczeństwa w regionie;
2. wyraża ogromne uznanie dla pozytywnej dyplomacji i aktywnych wysiłków na rzecz budowania zaufania, które doprowadziły do osiągnięcia kompromisu i rozwiązania wszystkich otwartych kwestii oraz do wspierania stosunków dobrosąsiedzkich; podkreśla, że problemy w relacjach dwustronnych nie powinny utrudniać procesu przystąpienia do UE; z dużym zadowoleniem przyjmuje wejście w życie 14 lutego 2018 r. układu o przyjaźni z Bułgarią, który powinien przynieść długotrwałe i utrzymywane w duchu pojednania stosunki dobrosąsiedzkie między tymi państwami;
3. przyjmuje z satysfakcją umowę znad Prespy z 17 czerwca 2018 r. zawartą między Grecją a byłą jugosłowiańską republiką Macedonii i pochwała znaczne wysiłki obu stron, dzięki którym znaleziono przyjęte z obopólną aprobatą rozwiązanie kwestii nazwy kraju; przyjmuje z zadowoleniem ratyfikację tej umowy przez parlament byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii 20 czerwca i 5 lipca 2018 r.; uważa, że w interesie obywateli tego kraju leży to, aby wszyscy działacze polityczni i przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego postępowali konstruktywnie i akceptowali odpowiedzialność historyczną, jaka na nich spoczywa; wzywa strony, aby przedkładały interes państwa nad interes partyjny, należycie informowały swoich obywateli o treści i skutkach umowy oraz aby skrupulatnie wypełniły wszystkie wewnętrzne procedury na rzecz ratyfikacji i wdrożenia tej ważnej ze strategicznego punktu widzenia umowy, co pozwoli położyć kres przedłużającemu się impasowi geopolitycznemu i posłużyć za przykład pokoju i stabilności do naśladowania dla całego regionu; podkreśla znaczenie referendum z 30 września 2018 r. w sprawie przystąpienia byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii do UE i NATO;
4. przyjmuje do wiadomości wynik referendum z 30 września 2018 r.; podkreśla potrzebę dalszego wspierania euroatlantyckiej przyszłości tego kraju oraz wdrożenia umowy znad Prespy z 17 czerwca 2018 r.; zachęca rząd w Skopje do podjęcia wszelkich niezbędnych i możliwych kroków w celu przestrzegania postanowień umowy znad Prespy, która otwiera drogę do negocjacji w sprawie przystąpienia do UE i NATO;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

5. z zadowoleniem przyjmuje przeprowadzone 19 października 2018 r. w Sobranie głosowanie, w wyniku którego wszczęto proces nowelizacji konstytucji umożliwiający wdrożenie postanowień umowy z nad Prespy; wzywa wszystkie partie polityczne do kontynuowania współpracy w duchu wspólnej odpowiedzialności na kolejnych etapach procedury nowelizacyjnej; ponownie wyraża zdecydowane poparcie dla europejskiej i euroatlantyckiej przyszłości kraju oraz wzywa jego rząd i parlament do dalszych prac nad reformami, które utworzą mu drogę do przystąpienia do UE; zachęca prokuratora specjalnego i sądy do prowadzenia niezależnych dochodzeń we wszystkich toczących się sprawach o charakterze politycznym i karnym oraz do pociągnięcia winnych do odpowiedzialności;

6. z zadowoleniem przyjmuje wysiłki dyplomatyczne prowadzące do zacieśniania współpracy dwustronnej i regionalnej z Albanią oraz budowy odznaczających się wysoką jakością stosunków np. w dziedzinie handlu, ścigania przestępstw, walki z oszustwami i zapobiegania terroryzmowi;

7. przypomina, że kraj ten już w dużym stopniu dostosował się do dorobku prawnego UE; ubolewa jednak, że część unijnego prawodawstwa nie została jeszcze wdrożona; odnotowuje poprawę w dostosowywaniu się do deklaracji UE i decyzji Rady w sprawie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz podkreśla znaczenie stopniowego pełnego dostosowania się w tych kwestiach, co jest warunkiem wstępnym euroatlantyckiej przyszłości tego kraju;

8. przyjmuje do wiadomości postępy poczynione w sektorze publicznym wraz z przyjęciem strategii reformy administracji publicznej i programu reform zarządzania finansami; apeluje do rządu o zagwarantowanie pełnej realizacji tych reform; zachęca kraj do dalszego umacniania profesjonalizmu przez poprawę przejrzystości i odpowiednią reprezentację oraz do zapewnienia, aby w pełni przestrzegano zasady obsadzania stanowisk w służbie publicznej w oparciu o kryteria merytoryczne;

9. w najostrejszych słowach potępia atak na parlament tego kraju 27 kwietnia 2017 r., który oznacza atak na demokrację i podczas którego kilku posłów i dziennikarzy odniosło poważne obrażenia, i wzywa do postawienia przed wymiarem sprawiedliwości organizatorów i sprawców tego ataku; z zadowoleniem przyjmuje toczące się w tej sprawie śledztwo i proces; podkreśla, że ustalenie, kto odpowiada za te akty przemocy, powinno nadal przebiegać zgodnie z prawem i w sposób przejrzysty, niezależny i proporcjonalny; ponadto potępia wszelkie łamiące konstytucję formy utrudniania przebiegu procedur parlamentarnych i wszelkie formy nadużyć w tym zakresie oraz nadużywanie władzy prezydenckiej;

10. w pełni popiera zalecenie Komisji i wynikającą z niego decyzję Rady, w której określono datę rozpoczęcia negocjacji akcesyjnych na czerwiec 2019 r. w dowód uznania za obiecujące wysiłki podjęte na rzecz reform; uważa, że szybkie otwarcie procesu monitorowania i rozmów w sprawie przystąpienia utrzyma i pogłębi tempo reform; uważa, że rozpoczęcie negocjacji zapewniłoby dalsze zachęty do demokratyzacji oraz poprawiłoby kontrolę i rozliczalność;

11. z zadowoleniem przyjmuje wystosowane przez NATO 11 lipca 2018 r. oficjalne zaproszenie dla byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii do rozpoczęcia negocjacji w sprawie przystąpienia do sojuszu;

12. jest zdania, że członkostwo byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii w NATO mogłoby przyczynić się do zwiększenia bezpieczeństwa i stabilności politycznej w Europie Południowo-Wschodniej; wzywa wszystkie państwa członkowskie UE będące członkami NATO do aktywnego popierania przystąpienia tego kraju do NATO;

13. przyjmuje z zadowoleniem, że kraj ten niedługo przejdzie do drugiego etapu układu o stabilizacji i stowarzyszeniu i zostanie włączony do inicjatywy adriatycko-jońskiej, a także apeluje do Rady, aby włączyła ten kraj do strategii UE dla regionu adriatycko-jońskiego;

Demokratyzacja

14. z zadowoleniem przyjmuje wstępne działania podjęte na rzecz przywrócenia kontroli i równowagi oraz zwiększenia włączenia społecznego za pomocą środków służących poprawie otoczenia, w którym działają niezależne instytucje nadzoru, media i organizacje społeczeństwa obywatelskiego; przyjmuje z satysfakcją konstruktywny dialog między rządem a organizacjami społeczeństwa obywatelskiego oraz rolę, jaką te organizacje odgrywają w zagwarantowaniu lepszej kontroli i równowagi; podkreśla, że przeprowadzanie zmian u podstaw powinno odbywać się we włączającej i otwartej atmosferze politycznej;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

15. docenia wysiłki rządu na rzecz zapobiegania regresowi i wyeliminowania pozostających elementów zawłaszczania państwa oraz zachęca do wzmocnienia tych wysiłków; przypomina, że kraj ten był pionierem w procesie przystąpienia do UE w latach 2000;

16. z zadowoleniem przyjmuje poprawę przepisów wyborczych, podkreśla jednak, że należy przeprowadzić terminowy przegląd kodeksu wyborczego, w ramach którego kompleksowo wdrożone zostaną pozostałe zalecenia OBWE/ODIHR, Komisji Weneckiej i GRECO na temat finansowania kampanii wyborczych i na temat partii politycznych; podkreśla, że należy włożyć więcej wysiłku w zapobieganie wszelkim formom zastraszania wyborców i prowadzenie śledztw w takich przypadkach; wzywa partie polityczne do demokratyzacji ich wewnętrznych procesów decyzyjnych;

17. zachęca władze, by dokończyły przerwany spis ludności, który zapewni dokładne dane statystyczne dotyczące populacji, aby na ich podstawie możliwe było opracowanie rządowych programów rozwoju i właściwe planowanie budżetu, a także organizowanie wyborów i obliczanie wyników głosowania;

18. z zadowoleniem przyjmuje wznowienie wspólnych posiedzeń komisji parlamentarnej byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii i zachęca do kontynuowania konstruktywnych prac w tych ramach międzyparlamentarnych;

19. z zadowoleniem przyjmuje rozpoczęcie procesu dialogu Jeana Monneta w Ochrydzie w dniach 17 i 18 maja 2018 r. oraz wynikające z tego jednomyślne przyjęcie kodeksu etyki; zachęca grupę roboczą ds. reform i funkcjonowania parlamentu byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii, aby dokonała przeglądu regulaminu wewnętrznego parlamentu oraz przedstawiła wnioski dotyczące zmian i harmonogramu przyjęcia tych zmian w obszarach priorytetowych określonych w konkluzjach z Ochrydy; zachęca wszystkie zainteresowane strony uczestniczące w procesie politycznym do dalszego wzmocnienia kultury kompromisu i konstruktywnego dialogu politycznego, w szczególności wśród posłów, oraz do powstrzymania się od tworzenia przeszkód, które mogłyby utrudnić skuteczne działanie parlamentu;

20. zaleca, by parlament tego kraju w pełni wykorzystał powierzone mu funkcje nadzorcze i ustawodawcze, a jednocześnie ściśle ograniczył stosowanie trybu pilnego, który utrudnia kontrolę parlamentarną i publiczną; apeluje o wykazanie wiarygodnych wyników w zakresie nadzoru nad służbami wywiadowczymi oraz monitorowania praw człowieka i podstawowych wolności w kraju;

21. przyjmuje z zadowoleniem, że rząd poczynił istotne kroki w kierunku stopniowego przywracania kultury kompromisu, starając się dotrzeć do wszystkich zainteresowanych stron, w tym do opozycji, tak aby wzmocnić demokrację i praworządność, a także wyraził rzeczywistą chęć przeprowadzenia reform w sposób włączający i przejrzysty;

22. wzywa do rozpoczęcia skutecznego wdrożenia strategii reformy administracji publicznej oraz ustanowienia wyraźnie sprecyzowanych zakresów rozliczalności; podkreśla znaczenie zatrudniania w oparciu o kryteria merytoryczne oraz otwartych konkursów na stanowiska we wszystkich procesach rekrutacji oraz apeluje o zwiększenie zdolności do zarządzania zasobami ludzkimi; wzywa do wzmocnienia środków poprawiających działanie sektora i zdolności planowania finansowego w całej administracji publicznej;

23. przyjmuje z zadowoleniem, że rząd wzmocnił procesy decentralizacji dzięki przyjęciu planu działania na rzecz decentralizacji i rozwoju na lata 2018–2020, co stanowi ważny krok w walce z problemem niedoboru finansowania i usług w samorządach;

24. z satysfakcją przyjmuje wysiłki rządu na rzecz promowania dobrego rządzenia, rozliczalności i środowiska wolności mediów, co ma na celu zwiększenie przejrzystości i poprawę dostępu do informacji publicznej, w tym dzięki upublicznieniu wydatków instytucji państwowych; apeluje o dalsze środki na rzecz zagwarantowania obywatelom dostępu do informacji publicznych; wzywa do nieustających wysiłków na rzecz zwiększenia integracyjnego charakteru procesu decyzyjnego, a także na rzecz poprawy koordynacji międzyinstytucjonalnej;

25. apeluje o dalsze postępy w zakresie digitalizacji informacji publicznych, aby stały się łatwiej dostępne, i zachęca władze do znalezienia innowacyjnych rozwiązań elektronicznych w celu zwiększenia przejrzystości i ułatwienia dostępu do informacji publicznej oraz ograniczenia związanej z tym biurokracji;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Państwo prawa

26. przypomina, że należyte funkcjonowanie systemu sądowego i skuteczne środki walki z korupcją mają ogromne znaczenie w procesie przystąpienia do UE;

27. z zadowoleniem przyjmuje strategię reformy sądownictwa mającą na celu przywrócenie niezależności, rozliczalności i profesjonalizmu sądów oraz wyeliminowanie ingerencji politycznej i wybiórczego wymiaru sprawiedliwości, a także apeluje do rządu kraju i inne zainteresowane strony o wzmoczenie wysiłków na rzecz właściwego wdrożenia strategii reformy sądownictwa przez utworzenie rzetelnych mechanizmów monitorowania i oceny; podkreśla, że należy zakończyć proces dostosowania ustawodawstwa zgodnie z zaleceniami Komisji Weneckiej; wzywa do dalszego przyjmowania i wdrażania środków przewidzianych w strategii reformy sądownictwa; podkreśla, że potrzebne są dalsze wysiłki na rzecz ochrony sądownictwa przed wpływami politycznymi;

28. przyjmuje z zadowoleniem ustanowienie w styczniu 2018 r. Rady Etyki Sądowniczej oraz zorganizowanie przez Akademię Sędziów i Prokuratorów kursów szkoleniowych dla sędziów dotyczących etycznego postępowania, aby zapobiegać konfliktom interesów i ustanowić środki antykorupcyjne;

29. wyraża zaniepokojenie korupcją na szeroką skalę i z zadowoleniem przyjmuje wstępne osiągnięcia w zakresie zapobiegania jej i prowadzenia postępowań karnych w tym zakresie; jest zaniepokojony ograniczoną liczbą prawomocnych wyroków sądowych w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu, odnotowuje jednak pierwsze wyroki sądu w sprawach dotyczących korupcji i nadużywania władzy oraz wydarzeń z dnia 27 kwietnia 2017 r.; wzywa do podejmowania nieustających starań, aby osiągnąć dobre wyniki w zakresie śledztw, ścigania i ostatecznych wyroków skazujących w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu i przestępczości zorganizowanej; wyraża uznanie dla prowadzonej w trudnych warunkach działalności prokuratury specjalnej i w dalszym ciągu niepokoi się atakami na prokuraturę i utrudnianiem jej pracy, a także brakiem współpracy z innymi instytucjami;

30. wzywa władze do zintensyfikowania walki z praniem pieniędzy i konfliktami interesów przez ustanowienie jednostek zajmujących się zwalczaniem korupcji, zwalczaniem przestępczości i prowadzeniem dochodzeń finansowych oraz zwiększaniem zdolności w tym zakresie, a także w drodze zamrażania, konfiskaty i odzyskiwania mienia; apeluje do władz o wykazanie się postępami w zakresie śledztw i ścigania oraz zwiększenie liczby wyroków skazujących w sprawach dotyczących prania pieniędzy i przestępstw finansowych na wysokim szczeblu; z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie ustawy o ochronie sygnalistów, która zapewni im lepszą ochronę i wzmocni politykę rządu w dziedzinie przeciwdziałania korupcji; wzywa do niezwłocznego przeglądu przepisów dotyczących zwalczania korupcji, kontroli finansowej i zamówień publicznych; zachęca do przeprowadzenia reformy ogólnych ram prawnych, by Państwowa Komisja Antykorupcyjna miała jasne uprawnienia i mogła pracować całkowicie niezależnie oraz by Prokuratura Generalna ds. Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji mogła przeprowadzać regularne śledztwa;

31. wskazuje, że w regionie szerzy się korupcja i przestępczość zorganizowana, które stanowią przeszkodę dla demokratycznego, społecznego i gospodarczego rozwoju państwa; uważa, że strategia regionalna i wzmocniona współpraca między wszystkimi krajami w regionie mają kluczowe znaczenie dla skuteczniejszego mierzenia się z tymi problemami;

32. wzywa do bezwzględnego zapewnienia odpowiedzialności politycznej i prawnej za przestępstwa, w tym za przestępstwa związane ze skandalem podsłuchowym; wzywa parlament, aby zakończył prace nad reformą służb wywiadowczych oraz zapewnił odpowiedni nadzór zewnętrzny nad agencjami bezpieczeństwa i agencjami wywiadowczymi;

33. wzywa władze do podjęcia zdecydowanych działań w celu rozbijania siatek przestępczych zaangażowanych w handel ludźmi, bronią i środkami odurzającymi, do zwiększenia zdolności instytucjonalnych i współpracy międzyinstytucjonalnej między organami ścigania oraz do poprawy wyników w zakresie prowadzonych śledztw, ścigania przestępstw i prawomocnych wyroków skazujących;

34. zauważa podjęte przez państwo wysiłki i konstruktywną rolę, jaką odgrywa on w podejmowaniu wyzwań związanych z migracją europejską i kryzysem uchodźczym; odnotowuje nieustające wysiłki w zakresie systemu azylowego i zarządzania migracjami oraz wzywa do ich dalszego usprawniania; zachęca państwo macedońskie do zacieśnienia i pogłębienia obopólnie korzystnej współpracy regionalnej i partnerstwa z Fronteksem w ramach nowego porozumienia o statusie mającego na celu rozbijanie siatek zajmujących się handlem ludźmi;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

35. podkreśla, że należy zapewnić, by migranci i uchodźcy – ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i dzieci – którzy ubiegają się o azyl w kraju lub przemieszczają się przez jego terytorium, byli traktowani zgodnie z prawem międzynarodowym i prawem Unii;

36. uznaje za konieczne, by władze dalej podejmowały, a także wzmogły wysiłki na rzecz walki z islamską radykalizacją i zagranicznymi bojownikami terrorystycznymi; apeluje o osiągnięcie tego celu przez zacieśnienie współpracy między agencjami bezpieczeństwa a organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, przywódcami religijnymi, społecznościami lokalnymi i innymi instytucjami państwowymi działającymi w obszarze edukacji, zdrowia i usług społecznych; wzywa do stałego monitorowania przez służby bezpieczeństwa powracających zagranicznych bojowników, do ich odpowiedniej reintegracji w społeczeństwie oraz do stałej wymiany informacji z organami UE i państwami sąsiadującymi;

37. apeluje o dalszą poprawę systemu ochrony praw dziecka; wzywa właściwe organy, by zagwarantowały przydział odpowiednich środków z budżetu na wdrożenie ustawy o ochronie praw dziecka oraz by udoskonalily usługi wsparcia dla dziewcząt i chłopców będących ofiarami przemocy i nadużyć, a także dla dzieci, które popadły w konflikt z prawem;

38. wzywa władze węgierskie do przekazania wszelkich istotnych informacji i niezbędnych wyjaśnień dotyczących sprawy byłego premiera Macedonii Nikoły Gruewskiego, który zbiegł z kraju dzięki tajnej pomocy dyplomatycznej Węgier, aby uniknąć kary pozbawienia wolności; uznaje to za ingerencję w sprawy wewnętrzne byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii, a w szczególności za przejaw lekceważenia sądownictwa i rządów prawa w tym kraju; przyjmuje do wiadomości wniosek o ekstradycję wydany przez władze Skopie i oczekuje, że Węgry będą działały ściśle zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego, pozytywnie rozpatrując ten wniosek;

Prawa podstawowe i społeczeństwo obywatelskie

39. z zadowoleniem przyjmuje środki mające na celu poprawę zaufania między grupami etnicznymi i wzywa do przeprowadzenia pluralistycznego i przejrzystego przeglądu pozostających aspektów wdrażania umowy ramowej z Ochrydy; uważa, że należy dopilnować, aby w pełni potwierdzono uczestnictwo mniejszości etnicznych w życiu publicznym; wzywa do podjęcia dalszych środków na rzecz wspierania integracji szkolnej mniejszości, tak aby nadać nowy impuls do spójności społecznej i integracji społeczności;

40. uważa, że w macedońskie postępowania sądowe powinny toczyć się zgodnie z procedurami obowiązującymi w tym kraju oraz że Nikoła Gruewski musi zostać rozliczony w macedońskim systemie wymiaru sprawiedliwości; zwraca się do Węgier o uszanowanie niezawisłości macedońskiego systemu sprawiedliwości i praworządności, o ponowne rozważenie decyzji przyznaniu Nikole Gruewskiemu azylu politycznego i o ekstradycję Gruewskiego do Skopje; oczekuje, że wszystkie zainteresowane strony podejmą działania ściśle zgodne z odpowiednimi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego; podkreśla, że te postępowania sądowe nie powinny być upolityczniane;

41. przyjmuje z zadowoleniem reformy i wysiłki poczynione w celu stopniowego dostosowania ram prawnych do standardów UE, decyzję kraju o tym, by zostać obserwatorem w Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej, oraz ratyfikację większości międzynarodowych instrumentów dotyczących praw człowieka; zachęca do pełnego wdrożenia standardów praw człowieka i dokumentów dotyczących polityki w dziedzinie praw człowieka, takich jak europejska konwencja praw człowieka (EKPC), ze szczególnym uwzględnieniem prawa do sprawiedliwego procesu, wolności zrzeszania się i zgromadzeń, prawa do życia, wolności wypowiedzi i poszanowania życia prywatnego i rodzinnego;

42. zauważa, że przyjęcie ustawy o stosowaniu języków jest ważnym osiągnięciem, i ubolewa nad stosowaniem taktyk zakłócających, które mają na celu utrudnienie jej przyjęcia w pełnej zgodności ze standardowymi procedurami;

43. z zadowoleniem przyjmuje ratyfikację przez ten kraj 23 marca 2018 r. konwencji stambulskiej i wzywa go do zakończenia reform prawnych na rzecz zwalczania dyskryminacji i przemocy wobec kobiet, dziewcząt i wszystkich dzieci oraz do kontynuowania walki z przemocą domową i przemocą ze względu na płeć, które są nadal szeroko rozpowszechnione;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

44. podkreśla, że należy zapewnić niezależność i odpowiednie zasoby ludzkie i finansowe dla niezależnych organów nadzoru; wyraża uznanie dla roli urzędu Rzecznika Praw Obywatelskich w zakresie egzekwowania praw człowieka i podkreśla, że należy zapewnić systemowe monitorowanie decyzji wydanych przez Rzecznika Praw Obywatelskich;

45. nadal jest zaniepokojony trudną sytuacją osób niepełnosprawnych i ich ciągłą dyskryminacją; apeluje o skuteczne wdrożenie istniejących instrumentów i strategii;

46. z zadowoleniem przyjmuje wstępne kroki, jakie podjęto w celu wzmocnienia zapobiegania dyskryminacji, i wzywa władze do uwzględnienia orientacji seksualnej i tożsamości płciowej jako podstaw dyskryminacji w ustawie o zapobieganiu dyskryminacji i ochronie przed nią; apeluje do władz o przyznanie odpowiedniego budżetu na wdrożenie krajowej strategii na rzecz równości i niedyskryminacji na lata 2016–2020; wzywa władze do skutecznego rozwiązania problemu przestępstw z nienawiści i nawoływania do nienawiści wobec mniejszości, w tym Romów i osób LGBTI, a także karania za przemoc na tle homofobicznym i transfobicznym oraz za nawoływanie do przemocy; pozostaje zaniepokojony faktem, że utrzymują się uprzedzenia społeczne względem osób LGBTI oraz że w mediach, internecie i mediach społecznościowych powszechna jest mowa nienawiści skierowana przeciwko tym osobom; apeluje do władz o zagwarantowanie skutecznej ochrony oraz ustanowienie zniechęcających i proporcjonalnych kar za stosowanie mowy nienawiści oraz za zachowania i przemoc na tle homofobicznym lub transfobicznym; podkreśla, że osobom transpłciowym należy zapewnić dostęp do opieki zdrowotnej; ubolewa nad utrzymującymi się niedociągnięciami w pracach Komisji ds. Ochrony przed Dyskryminacją; z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie międzypartyjnego koła parlamentarnego ds. praw społeczności LGBTI oraz międzypartyjnego koła parlamentarnego ds. praw Romów;

47. apeluje o pełne wdrożenie strategii i przepisów dotyczących osób należących do grup mniejszościowych i ich ochrony oraz o wsparcie tych strategii i przepisów z funduszy publicznych; podkreśla, że należy podjąć środki służące poprawie edukacji, wskaźników zatrudnienia, zdrowia, kwestii mieszkaniowych, dostępu do dóbr i usług oraz warunków życia wśród Romów oraz potępić segregację w szkołach i inne formy dyskryminacji;

48. z zadowoleniem przyjmuje istotną poprawę warunków operacyjnych dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego i warunków konsultacji z nimi, w tym ustanowienie Rady ds. Współpracy ze Społeczeństwem Obywatelskim; podkreśla, że należy wzmocnić ramy prawne, finansowe, administracyjne i polityczne, w tym w drodze przepisów dotyczących fundacji i darowizn; podkreśla znaczenie zorganizowanego zaangażowania organizacji społeczeństwa obywatelskiego w drodze bardziej regularnego, kompleksowego, niedyskryminacyjnego i przewidywalnego procesu konsultacji;

49. ponownie wyraża poparcie dla inicjatywy w sprawie utworzenia komisji regionalnej ds. ustalenia faktów dotyczących wszystkich ofiar zbrodni wojennych i innych poważnych przypadków naruszenia praw człowieka popełnionych na terytorium byłej Jugosławii (RECOM); apeluje do rządu o objęcie przewodniej roli w ustanowieniu tej komisji; podkreśla znaczenie tego procesu i aktywnego zaangażowania wszystkich regionalnych przywódców politycznych w celu niezwłocznego rozpoczęcia prac RECOM; zwraca uwagę na propozycję koalicji na rzecz RECOM dotyczącą planu działania RECOM, zawierającego jasne terminy i punkty odniesienia;

50. przyjmuje z zadowoleniem zwiększone wysiłki rządu na rzecz intensyfikacji procesu deinstytucjonalizacji i reformy sektora socjalnego; pochwała zaangażowanie na rzecz odchodzenia od umieszczania dzieci w dużych placówkach publicznych i ustanowienia w zamian usług opiekuńczych opartych na rodzinie i społeczności; apeluje do władz o podjęcie pilnych środków na rzecz odwrócenia tendencji wzrostowej w przypadku śmiertelności okołoporodowej i ustanowienia systemu analizy przyczyn tej niepokojącej tendencji;

51. przyjmuje z zadowoleniem partnerstwo między rządem a Krajową Radą Młodzieży w zakresie wdrożenia gwarancji dla młodzieży jako dobry mechanizm współpracy między młodzieżą a decydentami w zakresie formułowania i wdrażania polityki dotyczącej młodzieży; apeluje do rządu o zwiększenie wsparcia finansowego na rzecz organizacji młodzieżowych i młodzieży, by przeciwdziałać zjawisku drenażu mózgow;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Media

52. podkreśla kluczową rolę niezależnych mediów w tworzeniu demokratycznego i sprzyjającego środowiska; odnotowuje niewielką poprawę, jeśli chodzi o środowisko mediów i warunki dla niezależnego dziennikarstwa; domaga się podjęcia inicjatyw mających na celu stworzenie klimatu sprzyjającego profesjonalnemu postępowaniu wszystkich zainteresowanych podmiotów w sektorze mediów bez żadnych nacisków wewnętrznych i zewnętrznych, a także dziennikarstwu śledczemu; z zadowoleniem przyjmuje zaprzestanie sponsorowania przez państwo reklam opartych na faworyzowaniu politycznym w mediach jako ważnego środka mającego na celu zapewnienie równych warunków działania w tym sektorze i apeluje o ustanowienie dodatkowych zabezpieczeń przed upolitycznieniem mediów; podkreśla, że należy zwiększyć niezależność i zdolności organu regulacyjnego w sektorze mediów i nadawcy publicznego; domaga się środków mających na celu zwiększenie ochrony praw pracowniczych i socjalnych dziennikarzy oraz zagwarantowanie, by sprawcy przemocy, nadużyć lub gróźb wobec dziennikarzy nie czuli się bezkarnie, co przyczyniłoby się również do ograniczenia rozpowszechnionej samocenzury w mediach;

53. z zadowoleniem przyjmuje poprawę w zapewnianiu dostępu do informacji; podkreśla, że należy zaktualizować przepisy dotyczące usług medialnych i dostępu do informacji publicznej; podkreśla potrzebę prezentowania zerowej tolerancji wobec gróźb pod adresem dziennikarzy, zastraszania ich i ataków na nich oraz podejmowania skutecznych działań następczych w takim przypadku za pomocą odpowiedniej rejestracji incydentów i gruntownych śledztw w tych sprawach; potępia wszelkie formy mowy nienawiści i języka podżegającego konflikty; apeluje o skuteczne środki na rzecz przeciwdziałania temu zjawisku i naruszaniu etyki dziennikarskiej w internecie; podkreśla ponadto, że należy pilnie przeprowadzić reformę sektora mediów, by wzmocnić Agencję Usług Audio i Audiowizualnych Usług Medialnych i zapewnić obiektywne i profesjonalne dziennikarstwo;

Gospodarka

54. podkreśla, że należy poprawić otoczenie biznesowe poprzez zapewnienie konsolidacji budżetowej oraz przejrzystości i wiarygodności regulacyjnej, przy jednoczesnym zajęciu się problemem utrzymujących się uchybień w stosowaniu zasady państwa prawa, uciążliwych procedur regulacyjnych i arbitralnych kontroli;

55. wzywa władze do zajęcia się kwestią znacznie rozwiniętej gospodarki nieformalnej i utrzymującymi się problemami w zakresie uchylania się od opodatkowania i słabego egzekwowania umów, które w dalszym ciągu zniechęcają do realizacji bezpośrednich inwestycji zagranicznych; podkreśla, że należy wdrożyć środki dotyczące zamówień publicznych i wewnętrznej kontroli finansowej; zwraca uwagę, że należy zwiększyć przejrzystość danych dotyczących wydatków publicznych, zamówień publicznych, pomocy państwa i wykorzystania funduszy UE; apeluje o środki służące poprawie zdolności planowania, programowania i zarządzania w krajowych strukturach Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA);

56. wzywa rząd, by uczynił cyfryzację jednym z kluczowych priorytetów o przekrojowym charakterze; apeluje o niezwłoczne opracowanie długofalowej agendy cyfrowej, m.in. strategii e-rządzenia, strategii ICT i krajowej strategii cyberbezpieczeństwa; podkreśla, że kompleksowa agenda cyfrowa poprawi środowisko gospodarcze i wyniki ekonomiczne oraz zwiększy przejrzystość i wydajność administracji publicznej i usług publicznych;

57. docenia wysiłki rządu na rzecz poprawy warunków dla młodzieży i zwiększenia udziału młodzieży w polityce, np. w ramach krajowej strategii dla młodzieży na lata 2016–2025; zachęca rząd do zmierzenia się z problemem wysokiego bezrobocia młodzieży przez zmniejszenie niedopasowania między umiejętnościami młodych absolwentów a potrzebami przedsiębiorstw prywatnych;

58. apeluje do rządu o kompleksowe i innowacyjne przeciwdziałanie bezrobociu długotrwałemu, bezrobociu młodzieży i niskiemu udziałowi kobiet w rynku pracy; wzywa do przeprowadzenia pilnych reform w dziedzinie edukacji, aby zapewnić dopasowanie między zdobywanymi umiejętnościami a zapotrzebowaniem na rynku pracy i tym samym zapobiegać drenażowi mózgów; zachęca rząd do opracowania strategii na rzecz umiejętności cyfrowych i do zwiększania umiejętności cyfrowych w społeczeństwie;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

59. przypomina, że ostatni spis ludności w byłej jugosłowiańskiej republice Macedonii miał miejsce w 2002 r.; podkreśla, że ważne jest, aby dokonać nowego i długo oczekiwanego spisu ludności, aby uzyskać zaktualizowane i realistyczne statystyki demograficzne zgodne z normami UE;

60. przyjmuje z zadowoleniem, że rząd macedoński przyjął nową ustawę energetyczną, która transponuje trzeci pakiet energetyczny UE i jest w pełni zgodna z Traktatem o Wspólnocie Energetycznej; wzywa władze do skoncentrowania się na reformach rynku energii, przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw i dywersyfikacji źródeł energii, w szczególności odnawialnych źródeł energii;

61. odnotowuje szereg zaplanowanych projektów infrastrukturalnych w chronionych obszarach, które prawdopodobnie będą w istotny sposób oddziaływać na przyszłe obszary Natura 2000; wzywa w związku z tym do zastosowania się do zalecenia nr 184(2015) Stałego Komitetu Konwencji Berneńskiej przez wstrzymanie realizacji projektów na terenie Parku Narodowego Mavrovo do czasu ukończenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w pełnej zgodności z przepisami UE w dziedzinie środowiska; ponadto apeluje o przestrzeganie decyzji UNESCO (40 COM 7B.68) dotyczącej dziedzictwa naturalnego i kulturowego regionu Ochrydy oraz o przeprowadzenie ogólnej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i oceny wpływu na dziedzictwo kulturowe przed podjęciem dalszych prac; wzywa do opracowania krajowej strategii hydroenergetycznej zgodnie z prawodawstwem UE w zakresie ochrony środowiska;

62. zachęca ten kraj do rozwijania konkurencji na rynku gazowym i energetycznym w celu całkowitego rozdziału służb użyteczności publicznej zgodnie z trzecim pakietem energetycznym; wzywa do znacznych usprawnień w obszarze efektywności energetycznej, produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz walki ze zmianą klimatu;

63. pochwała ratyfikację przez byłą jugosłowiańską republikę Macedonii w dniu 9 stycznia 2018 r. porozumienia paryskiego, ponieważ jedynie wspólnymi wysiłkami można przeciwdziałać zmianie klimatu;

64. przyjmuje z zadowoleniem, że rząd pozytywnie podchodzi do współpracy regionalnej i stosunków dobrosąsiedzkich oraz aktywnie uczestniczy w inicjatywach regionalnych, takich jak proces współpracy w Europie Południowo-Wschodniej, Rada Współpracy Regionalnej, CEFTA, „zachodniobałkańska szóstka”, Traktat o Wspólnocie Energetycznej, wspólny europejski obszar lotniczy, Inicjatywa Środkowoeuropejska, Inicjatywa Regionalna na rzecz Migracji, Azylu i Uchodźców (MARRI) oraz proces brdeńsko-brioński;

65. z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie tego kraju w realizację projektów dotyczących sieci połączeń prowadzonych w ramach procesu berlińskiego; zwraca uwagę na potrzebę dywersyfikacji transportu drogowego poprzez wdrożenie środków reformy systemu kolei, w tym modernizację lub budowę połączeń kolejowych między Skopje a stolicami sąsiednich krajów; apeluje o większe postępy w odniesieniu do ukończenia prac nad połączeniami kolejowymi i drogowymi w ramach korytarzy VIII i X;

66. zwraca się o dalsze ułatwianie wymiany handlowej i współpracy celnej oraz o dywersyfikację wywozu, w tym przez wykorzystanie potencjału handlowego w obrębie regionów; apeluje do Komisji o wyłączenie kraju ze stosowania środków ochronnych dotyczących stali i aluminium;

67. wyraża zaniepokojenie alarmującym poziomem zanieczyszczenia powietrza w Skopje i innych silnie zanieczyszczonych miastach i wzywa władze państwowe i lokalne do podjęcia odpowiednich środków w trybie pilnym w celu zaradzenia tej sytuacji nadzwyczajnej poprzez skuteczne, ukierunkowane środki w zakresie monitorowania i poprawy jakości powietrza, w tym przez zwiększenie transportu publicznego i skutecznych planów mobilności; apeluje do Macedonii o pilną harmonizację ustawodawstwa w dziedzinie środowiska, ochrony przyrody i klimatu ze wspólnotowym dorobkiem prawnym; apeluje o rozwój systemu gospodarowania odpadami;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

o

o o

68. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządowi i parlamentowi byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0481

Sprawozdanie za rok 2018 dotyczące Albanii

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2018 dotyczącego Albanii (2018/2147(INI))

(2020/C 363/21)

Parlament Europejski,

- uwzględniając układ o stabilizacji i stowarzyszeniu UE–Albania,
- uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z dni 19–20 czerwca 2003 r. oraz agendę z Salonik dla Bałkanów Zachodnich,
- uwzględniając decyzję Rady Europejskiej z dni 26–27 czerwca 2014 r. o przyznaniu Albanii statusu kraju kandydującego do członkostwa w UE,
- uwzględniając decyzję Rady do Spraw Ogólnych z dnia 26 czerwca 2018 r.,
- uwzględniając decyzję Rady Europejskiej z dni 28–29 czerwca 2018 r.,
- uwzględniając zalecenia Wysokiego Komisarza ds. Mniejszości Narodowych Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE), dotyczące projektu prawa wtórnego na rzecz ochrony mniejszości narodowych w Albanii,
- uwzględniając deklarację przyjętą na szczycie UE–Bałkany Zachodnie w dniu 17 maja 2018 r. i załączony do niej Program działań priorytetowych z Sofii,
- uwzględniając 9. posiedzenie Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Albania, które odbyło się w dniu 15 listopada 2017 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 6 lutego 2018 r. pt. „Wiarygodna perspektywa rozszerzenia dla Bałkanów Zachodnich oraz zwiększone zaangażowanie UE w tym regionie” (COM(2018)0065),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 17 kwietnia 2018 r. pt. „Komunikat w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2018 r.” (COM(2018)0450), któremu towarzyszy dokument roboczy służb Komisji pt. „Sprawozdanie za rok 2018 dotyczące Albanii” (SWD(2018)0151),
- uwzględniając zalecenia przyjęte na 12. posiedzeniu Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Albania, które odbyło się w Tiranie w dniach 12–13 lutego 2018 r.,
- uwzględniając wyniki badania z 2017 r. dotyczącego marginalizacji Romów na Bałkanach Zachodnich, wspieranego przez Komisję i przeprowadzonego przez Bank Światowy oraz Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju,
- uwzględniając wspólny dokument roboczy służb pt. „Równość płci i wzmocnienie pozycji kobiet: odmiana losu dziewcząt i kobiet w kontekście stosunków zewnętrznych UE w latach 2016–2020”,
- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Albanii,

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- uwzględniając art. 52 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A8-0334/2018),
  - A. mając na uwadze, że proces rozszerzenia UE w dalszym ciągu stanowi strategiczną inwestycją w pokój, demokrację, dobrobyt, bezpieczeństwo i stabilność w Europie;
  - B. mając na uwadze, że Albania nieprzerwanie czyni postępy w kierunku spełnienia kryteriów politycznych i pięciu priorytetowych warunków rozpoczęcia negocjacji akcesyjnych oraz konsolidacji demokratycznych instytucji i praktyk;
  - C. mając na uwadze, że Komisja zaleca otwarcie negocjacji akcesyjnych z Albanią ze względu na należyte postępy, jakie osiągnięto w dążeniu do spełnienia pięciu priorytetowych warunków; mając na uwadze, że negocjacje akcesyjne umożliwią ściślejszą kontrolę ze strony UE oraz zdecydowanie przyspieszają wprowadzanie kolejnych reform oraz konsolidację demokratycznych instytucji i praktyk;
  - D. mając na uwadze, że w dniu 28 czerwca 2018 r. Rada Europejska zatwierdziła konkluzje Rady z dnia 26 czerwca 2018 r., które wskazują drogę do otwarcia negocjacji akcesyjnych w czerwcu 2019 r.;
  - E. mając na uwadze, że nadal istnieją wyzwania, którym należy stawić czoła szybko i skutecznie w duchu dialogu i współpracy;
  - F. mając na uwadze, że konstruktywny dialog między rządem a opozycją w kwestii reform związanych z UE nadal jest warunkiem dalszej realizacji programu reform z korzyścią dla obywateli oraz warunkiem przybliżenia tego kraju do UE;
  - G. mając na uwadze, że przystąpienie Albanii do UE cieszy się dużym poparciem opinii społecznej w tym kraju;
  - H. mając na uwadze, że praworządność jest jedną z podstawowych wartości, na których opiera się UE, oraz jest centralnym elementem procesu rozszerzenia oraz procesu stabilizacji i stowarzyszenia. mając na uwadze, że w celu stawienia czoła pozostającym wciąż ważnym wyzwaniom niezbędne są reformy w tej dziedzinie, zwłaszcza jeżeli chodzi o zagwarantowanie niezawisłego, bezstronnego, odpowiedzialnego i skutecznego sądownictwa, a także walkę z korupcją i przestępczością zorganizowaną oraz ochronę praw podstawowych;
  - I. mając na uwadze, że ochrona wolności wyznania, dziedzictwa kulturowego i praw mniejszości należy do podstawowych wartości Unii Europejskiej;
  - J. mając na uwadze, że Albania ratyfikowała wszystkie podstawowe konwencje Międzynarodowej Organizacji Pracy, w tym również w szczególności Konwencję dotyczącą wolności związkowej i ochrony praw związkowych z 1948 r. (nr 87) oraz Konwencję dotyczącą stosowania zasad prawa organizowania się i rokowań zbiorowych z 1949 r. (nr 98);
  - K. mając na uwadze, że każdy kraj objęty procesem rozszerzenia jest oceniany odrębnie na podstawie indywidualnych osiągnięć, a o harmonogramie przystąpienia decyduje tempo i jakość reform;
  - L. mając na uwadze, że współpraca regionalna i stosunki dobrosąsiedzkie mają zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia przez Albanie postępow w procesie przystąpienia do UE;
1. przyjmuje z zadowoleniem wzmoczone wysiłki Albanii w tym względzie, prowadzące do należytych postępów w obszarze wdrażania reform związanych z UE, w szczególności kompleksowej reformy wymiaru sprawiedliwości; wzywa Albanie do ugruntowania przeprowadzonych reform i dalszego przygotowywania się do spełnienia obowiązków wynikających z członkostwa w UE we wszystkich rozdziałach;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

2. w pełni popiera zalecenie Komisji dotyczące otwarcia negocjacji akcesyjnych w uznaniu wysiłków w zakresie reform podejmowanych przez Albanię; przyjmuje do wiadomości decyzję Rady o ponownej ocenie sytuacji w czerwcu 2019 r.; wyraża zadowolenie z powodu jasno określonej drogi ku rozpoczęciu rozmów akcesyjnych w 2019 r., a także podkreśla, że w ramach przygotowań rozpoczął się przegląd zgodności prawa krajowego z prawem unijnym; przypomina, że decyzja o rozpoczęciu negocjacji akcesyjnych będzie zależała od dalszych postępów w procesie reform, apeluje do Rady o obiektywną i uczciwą ocenę postępów osiągniętych przez ten kraj oraz o zwołanie pierwszej konferencji międzyrządowej do końca bieżącego roku, a także zachęca Albanię do utrzymania tempa reform w tym celu; uważa, że otwarcie negocjacji pozytywnie wpłynie na umocnienie demokracji i praworządności, gdyż będzie źródłem dodatkowych bodźców dla procesu reform i wzmocni jego kontrolę;
3. wzywa Komisję do zastosowania wzmocnionego podejścia do negocjowania rozdziału 23 (sądownictwo i prawa podstawowe) i rozdziału 24 (sprawiedliwość, wolność i bezpieczeństwo);
4. przypomina o potrzebie wzmocnienia zdolności parlamentu albańskiego w zakresie nadzoru, w tym w ramach procesu przystąpienia do UE; apeluje o skuteczniejsze wykorzystywanie różnych mechanizmów i instytucji nadzoru, w tym komisji śledczych; z zadowoleniem odnosi się do przyjęcia kodeksu postępowania parlamentu albańskiego, który zwiększy prawomyślność i przejrzystość procesów parlamentarnych oraz zaufanie, jakim darzy tę instytucję opinia publiczna; podkreśla potrzebę mechanizmu egzekwowania, obejmującego również sankcje, aby kodeks był skutecznym narzędziem; podkreśla centralną rolę Komitetu Integracji Europejskiej i odpowiedzialność Krajowej Rady do spraw Integracji Europejskiej jako forum konsultacji w sprawie przygotowań do przystąpienia; apeluje o dalszą współpracę z parlamentem Albanii w ramach realizowanego przez Parlament Europejski programu wsparcia dla parlamentów krajów objętych procesem rozszerzenia w celu zwiększenia jego zdolności do zapewnienia wysokiej jakości stanowionego prawa zgodnego z dorobkiem prawnym UE i do wykonywania uprawnień kontrolnych;
5. podkreśla znaczenie podniesienia poziomu wiedzy opinii publicznej na temat procesu przystępowania do UE oraz roli instytucji albańskich i unijnych zaangażowanych w ten proces;
6. domaga się podjęcia działań ustawodawczych i administracyjnych w celu uwzględnienia zaleceń Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE/ODIHR); podkreśla, że przeprowadzona w odpowiednim czasie i angażująca wszystkie strony reforma ordynacji wyborczej jest potrzebna w celu zwiększenia zaufania opinii publicznej do procesu wyborczego; przypomina o potrzebie zwrócenia należytej uwagi na zarzuty dotyczące nielegalnego i zatajonego finansowania partii politycznych; przyjmuje z zadowoleniem prace Komitetu ad hoc ds. Reformy Ordynacji Wyborczej, utworzonego w parlamencie albańskim, które są związane z niezależnością i odpolitycznieniem administracji wyborczej, z przejrzystością finansowania kampanii, rejestrowaniem wyborców, kupowaniem głosów, stosowaniem nowych technologii głosowania i głosowaniem poza granicami kraju, oraz zwraca się do tego organu o pilne osiągnięcie porozumienia w sprawie koniecznych reform i przyjęcie ich we właściwym czasie przed wyborami lokalnymi w 2019 r.;
7. przyjmuje z zadowoleniem nowelizację albańskiej ustawy o finansowaniu partii politycznych; ponawia apele do krajowych partii politycznych o wywiązanie się z obowiązku zapewnienia, aby sprawcy przestępstw kryminalnych zostali wykluczeni z piastowania stanowisk publicznych we wszystkich działach i na wszystkich szczeblach rządu;
8. przypomina, że konstruktywny dialog polityczny, gotowość do osiągnięcia kompromisu, trwała współpraca ponad podziałami partyjnymi oraz ciągle niezachwiane zobowiązanie do realizowania i ugruntowywania reform w odniesieniu do wszystkich pięciu priorytetowych warunków mają zasadnicze znaczenie dla wysiłków podejmowanych w celu osiągnięcia postępów w procesie przystępowania do UE, jak i dla prawidłowego funkcjonowania ustroju demokratycznego; z zadowoleniem przyjmuje coraz intensywniejszą współpracę dwustronną i szeroki ogólnopartyjny konsensus, jaki osiągnięto w odniesieniu do pewnych kluczowych reform; zachęca wszystkie siły polityczne do czynienia dalszych wysiłków w celu nawiązania faktycznego dialogu politycznego i konstruktywnej współpracy, wspierając w ten sposób proces reform; ponownie podkreśla swoje niezachwiane przekonanie, że dialog polityczny należy prowadzić w obrębie instytucji demokratycznych; jest poważnie zaniepokojony faktycznym bojkotem prac parlamentarnych przez opozycję po przerwie wakacyjnej w 2018 r.;
9. podkreśla, że reforma sądownictwa jest jednym z podstawowych żądań ze strony obywateli Albanii oraz warunkiem przywrócenia zaufania do rządów prawa, instytucji publicznych i przedstawicieli politycznych; powtarza, że wiarygodność i skuteczność ogólnego procesu reform, w szczególności walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną, a także wdrożenia przepisów dotyczących prawa własności, są zależne od procesu weryfikacji oraz ciągłego i zdecydowanego realizowania reformy sądownictwa;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

10. przyjmuje z zadowoleniem postępy osiągnięte w obszarze reformy sądownictwa ukierunkowane na zwiększenie niezawisłości, rozliczalności, profesjonalizmu i skuteczności krajowych instytucji sądowych oraz na zwiększenie zaufania obywateli do organów sądowych; ubolewa, że administracja wymiaru sprawiedliwości wciąż jest opieszła i niewydajna; zwraca uwagę, że proces ponownej oceny wszystkich sędziów i prokuratorów przynosi już pierwsze wymierne rezultaty; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że większość priorytetowych spraw została już rozpatrzona; wzywa jednak władze albańskie do dalszego przyspieszenia bezstronnego procesu weryfikacji bez szkody dla jakości czy sprawiedliwości; podkreśla, jak ważne jest, by proces weryfikacji prowadzono zgodnie z najwyższymi międzynarodowymi standardami, a także zachęca Albanię do dalszej zacieśnionej współpracy w ramach międzynarodowej operacji monitorowania; odnotowuje pierwsze przypadki zwolnień i dobrowolnej rezygnacji kandydatów przed ich przesłuchaniem; w związku z tym uważa, że przygotowanie następnego pokolenia sędziów i prokuratorów ma jeszcze większe znaczenie, i wobec tego ubolewa, iż partie polityczne w Albanii nie osiągnęły jeszcze porozumienia co do niezbędnych zmian w ustawie o statusie sędziów i prokuratorów w odniesieniu do zwiększenia skali naboru i szkoleń; zachęca do stałego zapewniania instytucjom weryfikacyjnym odpowiednich zasobów finansowych i ludzkich;

11. wzywa władze albańskie, by jak najszybciej zakończyły proces ustanawiania nowych organów sądowych oraz przywróciły Trybunałowi Konstytucyjnemu i Sądowi Najwyższemu zdolność do funkcjonowania; podkreśla potrzebę wspierania skutecznego funkcjonowania tych instytucji z wykorzystaniem odpowiednich zasobów ludzkich i finansowych;

12. przyjmuje z zadowoleniem ciągle postępy w dążeniu do ustanowienia bardziej przyjaznej dla obywatela, przejrzystej, profesjonalnej i odpolitycznionej administracji publicznej, w tym na szczeblu lokalnym; wzywa do pełnego wdrożenia zaleceń instytucji nadzoru oraz zaleceń rzecznika praw obywatelskich; odnotowuje także postępy poczynione w zakresie reformy terytorialnej i dalszej konsolidacji nowo utworzonych gmin pod względem administracyjnym i finansowym, a także utworzenia rady konsultacyjnej w celu poprawy koordynacji między rządem na szczeblu centralnym a instytucjami samorządowymi na szczeblu lokalnym; przyjmuje z zadowoleniem ustanowienie lokalnych punktów kontaktowych ds. UE i koordynatorów ds. UE;

13. domaga się dalszego wzmocnienia zdolności administracyjnych instytucji i organów odpowiedzialnych za realizację reform związanych z przystąpieniem, transpozycję prawodawstwa UE do prawa krajowego oraz przygotowania do prowadzenia negocjacji w sprawie przystąpienia do UE;

14. pochwała istotne udoskonalenie ram prawnych i instytucjonalnych w celu zapobiegania korupcji i walki z korupcją w instytucjach publicznych, jako że korupcja jest nadal kwestią budzącą największe obawy; domaga się dodatkowych wysiłków w celu ograniczenia wpływu korupcji na życie codzienne obywateli Albanii, poprawy warunków do inwestycji, a także zagwarantowania bezpieczeństwa prawnego inwestycji; podkreśla, że urzędnikom wysokiego szczebla, w przypadku gdy postawiono im zarzuty, nie przysługuje preferencyjne traktowanie w porównaniu ze zwykłymi obywatelami; apeluje do Albanii o częstsze stosowanie dochodzeń finansowych oraz wykazanie się postęпами w zajmowaniu, konfiskacie i odzyskiwaniu mienia pochodzącego z przestępstw związanych z korupcją, a także o przedstawienie wymiernych rezultatów w walce z handlem narkotykami i praniem pieniędzy;

15. przyjmuje z zadowoleniem ostatnie aktualizacje ustawodawstwa krajowego w dziedzinie zwalczania korupcji; podkreśla potrzebę ukończenia tworzenia Krajowego Biura Śledczego, wyspecjalizowanego trybunału i wyspecjalizowanej prokuratury ds. walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną; domaga się dalszej poprawy współpracy międzyinstytucjonalnej i wymiany informacji między policją i prokuraturą; z zadowoleniem przyjmuje ponowną ocenę personelu organów ścigania na mocy ustawy o weryfikacji funkcjonariuszy policji;

16. domaga się zwrócenia większej uwagi na korupcję w kręgach politycznych i w sektorze publiczno-prywatnym; wzywa do poprawy wyników w zakresie proaktywnie prowadzonych postępowań przygotowawczych, postępowań karnych i ostatecznych wyroków skazujących w ramach walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną, w tym na wysokim szczeblu;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

17. z zadowoleniem przyjmuje postępy w walce z korupcją i przestępczością zorganizowaną, zwłaszcza niedawne aresztowania członków grupy przestępczej Bajri, oraz apeluje, by nadal dążono do namacalnych i trwałych rezultatów, w tym w konkretnym obszarze walki z uprawą środków odurzających i handlem nimi poprzez realizację planów działania na rzecz zwalczania upraw konopi; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że albańska policja staje się coraz bardziej aktywna w walce z przestępczością zorganizowaną, i pozytywnie odbiera wzmożone zaangażowanie Albanii w międzynarodową współpracę policyjną – prowadzące do skutecznych operacji przeciwko siatkom przestępczym – w tym w ramach wspólnych grup roboczych z organami państw członkowskich; uważa, że konieczna jest dalsza konsolidacja współpracy między policją, prokuraturą i innymi właściwymi agencjami i organami;

18. wzywa władze albańskie do podjęcia zdecydowanych działań w celu rozbijania sieci przestępczych zaangażowanych w handel ludźmi, bronią palną i środkami odurzającymi oraz do zwiększenia liczby postępowań przygotowawczych i karnych, a także ostatecznych wyroków skazujących, zwłaszcza dla członków wysokiego szczebla zorganizowanych grup przestępczych; podkreśla, że należy zwiększyć wysiłki na rzecz zapobiegania handlowi ludźmi, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci pozbawionych opieki i dzieci będących ofiarami handlu ludźmi, szczególnie wśród dzieci ulicy;

19. ponownie apeluje do władz albańskich, aby skutecznie zapewniały egzekwowanie przepisów dotyczących prawa własności i lepszą ochronę tych praw w skuteczny i przejrzysty sposób, przy jednoczesnym uwzględnieniu ewidencji i zwrotu własności oraz rekompensaty z tytułu własności; wzywa do poczynienia niezbędnych postępów w zakresie cyfryzacji i lokalizacji własności; wzywa władze albańskie do odpowiedniego informowania obywateli o ich prawach i o możliwościach, jakie mają oni w zakresie egzekwowania roszczeń; podkreśla, że skuteczny system w dziedzinie prawa własności ma duże znaczenie dla zagwarantowania rządów prawa i atrakcyjnego otoczenia biznesowego;

20. przyjmuje z zadowoleniem kroki podjęte w celu wzmocnienia i ochrony praw człowieka, praw mniejszości i polityki antydyskryminacyjnej, w tym równego traktowania wszystkich mniejszości; z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie ramowej ustawy o mniejszościach, która zniósła różnicowanie między mniejszościami narodowymi i społecznościami etniczno-językowymi, a także wprowadziła zasadę samookreślenia, zakaz dyskryminacji oraz prawo do zachowania kultury, tradycji i języka ojczystego; wzywa do jej pełnego wdrożenia w praktyce oraz zachęca Albanie, aby podejmowała dalsze wysiłki poprzez przyjęcie niezbędnych przepisów prawa wtórnego do ustawy ramowej, zgodnie z normami europejskimi oraz przy zaangażowaniu wszystkich zainteresowanych stron w ich opracowanie; domaga się podjęcia środków w celu dalszej poprawy kształcenia, zdrowia, wskaźników zatrudnienia i warunków życia Romów, Egipcjan i innych mniejszości etnicznych;

21. zwraca uwagę na napiętą sytuację po śmierci Konstantinosa Katsifasa, członka greckiej mniejszości narodowej i obywatela o podwójnym obywatelstwie (albańskim i greckim), który został zastrzelony przez albańskie specjalne siły policyjne w Bularat w dniu 28 października 2018 r. podczas ceremonii upamiętniającej żołnierzy greckich poległych w czasie drugiej wojny światowej; wzywa wszystkie strony do powściągliwości i oczekuje od władz albańskich zbadania i wyjaśnienia okoliczności, które doprowadziły do tej śmierci;

22. z zadowoleniem przyjmuje postępy w zwiększaniu udziału kobiet w życiu politycznym i ich reprezentacji w polityce, w szczególności poprzez wprowadzenie parytetu płci, a także równą reprezentację kobiet w nowym rządzie; ponownie wyraża zaniepokojenie dyskryminacją kobiet i brakiem odpowiednich środków na rzecz ochrony kobiet i dziewcząt należących do grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji i grup zmarginalizowanych, takich jak kobiety romskie⁽¹⁾ lub kobiety niepełnosprawne, wciąż obowiązującymi przepisami dyskryminacyjnymi ze względu na płeć w szeregu ustaw, utrudnionym dostępem kobiet do wymiaru sprawiedliwości, odsetkiem kobiet na nieformalnym rynku pracy, a także dużą liczbą przypadków przemocy domowej wobec kobiet i dziewcząt, zwłaszcza należących do grup szczególnie wrażliwych; wzywa do właściwej reakcji na te zagadnienia i pochwała przyjęcie rezolucji w sprawie walki z przemocą uwarunkowaną płcią oraz ustanowienie podkomisji parlamentarnej ds. równości płci;

23. zauważa z niepokojem, że kobiety żyjące na terenach wiejskich i w odległych rejonach oraz kobiety narodowości romskiej i egipskiej wciąż mają ograniczony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej oraz usług medycznych z zakresu zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, a także są często nieświadome dostępności takich usług; w związku z tym wzywa władze albańskie do zapewnienia lepszych informacji na temat takich usług i zapewnienia, aby były one dostępne po przystępnych cenach i były dobrej jakości;

⁽¹⁾ Termin „romski” jest używany jako uogólnienie i obejmuje różne powiązane grupy ludności, zarówno osiadłe, jak i nieosiadłe, m.in. Romów, Aszkali, Egipcjan Bałkańskich itd., które mogą być odrębne pod względem kultury i stylu życia.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

24. z zadowoleniem przyjmuje wzmocnienie ram prawnych dotyczących praw dziecka przez przyjęcie ustawy o ochronie praw dziecka, kodeksu postępowania karnego w sprawie dzieci oraz agendy na rzecz dzieci 2020; przypomina, że mechanizmy instytucjonalne służące ochronie praw dzieci wymagają dalszego usprawnienia; wzywa władze do wdrożenia przepisów prawa wtórnego w zakresie ochrony praw dzieci i wymiaru sprawiedliwości dla nieletnich oraz wzywa do znacznego podwyższenia środków finansowych na system ochrony dzieci, w szczególności na jednostki ochrony dzieci na szczeblu lokalnym i regionalnym;

25. pochwała atmosferę tolerancji i współpracy, jaka panuje wśród wspólnot religijnych w kraju; wzywa władze albańskie do skutecznej walki z mową nienawiści oraz wykluczeniem i dyskryminacją mniejszości, w tym osób LGBTI; z zadowoleniem przyjmuje niedawno przyjęte przez pięć albańskich gmin plany działania na rzecz równouprawnienia płci, zgodnie z Europejską kartą równości kobiet i mężczyzn w życiu lokalnym;

26. wzywa władze albańskie do zacieśnienia współpracy z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego przez zapewnienie skutecznego uczestnictwa w życiu publicznym i konsultacji w całym procesie decyzyjnym i toczącym się procesie integracji z UE, w tym na szczeblu krajowym i lokalnym, wzmacniając w ten sposób demokrację i zwiększając przejrzystość; zwraca uwagę, że należy dokonać reformy ram prawnych i podatkowych organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz finansowania publicznego dostępnego dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego zajmujących się prawami człowieka, demokracją i praworządnością, w tym organizacji nadzorujących i wspierających oraz małych organizacji lokalnych, ponieważ stabilność finansowa pozostaje istotnym wyzwaniem dla wielu takich organizacji, obecny proces rejestracji charakteryzuje się długotrwałymi procedurami i wysokimi kosztami, a obowiązujący system podatkowy nakłada znaczne obciążenia na organizacje społeczeństwa obywatelskiego i utrudnia zarówno darowizny korporacyjne, jak i indywidualne; przypomina, że upodmiotowione społeczeństwo obywatelskie jest kluczowym elementem dynamicznej demokracji i ma strategiczne znaczenie dla przekształcenia Albanii w państwo członkowskie UE;

27. z zadowoleniem przyjmuje podpisanie umowy o współpracy między rządem albańskim a Międzynarodową Komisją ds. Osób Zaginionych, dzięki której komisja ta będzie mogła przyczynić się do zlokalizowania i identyfikacji osób zaginionych w epoce komunizmu;

28. wzywa władze Albanii do wzmocnienia strategii politycznych na rzecz osób niepełnosprawnych, które wciąż napotykały trudności w dostępie do edukacji, zatrudnienia, opieki zdrowotnej i usług społecznych oraz w uczestnictwie w procesie decyzyjnym;

29. ubolewa nad opóźnieniami w ustanowieniu w Tiranie regionalnego biura ds. współpracy na rzecz młodzieży; wzywa organy do wspierania działań tego biura w elastyczny sposób, który umożliwia jak największej liczbie młodych osób odniesienie korzyści dzięki jego działalności;

30. ponownie zwraca uwagę na decydujące znaczenie profesjonalnych i niezależnych mediów publicznych i prywatnych; odnotowuje częściowe postępy poczynione w zwiększaniu niezależności krajowego organu ds. mediów audiowizualnych i nadawcy publicznego; domaga się działań na rzecz poprawy przejrzystości finansowej zamieszczenia reklam w mediach przez organy państwowe; domaga się także środków mających na celu wzmocnienie ochrony praw pracowniczych i socjalnych dziennikarzy;

31. z zadowoleniem przyjmuje utworzenie albańskiej rady ds. mediów i podkreśla jej rolę w określaniu wysokich standardów etycznych i zawodowych dla dziennikarzy i mediów oraz propagowaniu ich niezależności i wolności; przyjmuje z zadowoleniem zmieniony kodeks etyki dziennikarskiej oraz wytyczne etyczne dla mediów internetowych i wzywa do wzmocnienia tych zasad w celu utrzymania zaufania publicznego, wiarygodności, sprawiedliwości, uczciwości, niezależności i odpowiedzialności;

32. apeluje do władz albańskich o przyspieszenie reform mających na celu zwiększenie konkurencyjności i rozwiązanie problemu gospodarki nieformalnej; podkreśla, że korupcja, uchybienia w zakresie rządów prawa oraz uciążliwe procedury regulacyjne nadal zniechęcają do inwestowania i powstrzymują zrównoważony rozwój Albanii; wzywa do dalszej poprawy otoczenia biznesowego i inwestycyjnego poprzez zapewnienie przewidywalnych ram regulacyjnych i prawnych, pewności prawa, praworządności, egzekwowania praw własności oraz wzmocnionego egzekwowania umów, a także poprzez zdecydowane dążenie do konsolidacji budżetowej i wzmocnienie administracji podatkowej;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

33. podkreśla potrzebę zapewnienia pozytywnej konwergencji standardów społecznych w ramach procesu przystąpienia; wyraża zadowolenie z powodu przyjęcia Programu działań priorytetowych z Sofii, a w szczególności ukierunkowania go na rozwój społeczno-gospodarczy i na młodzież; wzywa władze albańskie do ponownego rozważenia roli partnerstw publiczno-prywatnych i ich wpływu na wspólne zasoby i dobra publiczne, takie jak autostrady, służba zdrowia, przyroda i dziedzictwo kulturowe, zgodnie ze zobowiązaniami UNESCO; wzywa Albanie do upublicznienia kryteriów przyznawania pomocy społecznej;

34. obawia się możliwych negatywnych skutków dla zatrudnienia i kształtowania polityki społecznej w następstwie likwidacji albańskiego Ministerstwa Spraw Społecznych wskutek restrukturyzacji rządu; wzywa władze albańskie do zacieśnienia współpracy ze związkami zawodowymi oraz do wzmocnienia dialogu społecznego; wzywa do podjęcia skutecznych środków, aby zająć się wysoką stopą bezrobocia, zwłaszcza wśród osób młodych i kobiet, oraz zapobiegać pracy dzieci; wzywa do dalszej poprawy jakości kształcenia, przy jednoczesnym zagwarantowaniu, że edukacja pozostanie dostępna dla wszystkich obywateli;

35. zauważa z uznaniem, że według urzędu statystycznego Albanii (INSTAT) stopa bezrobocia w tym kraju spada; podkreśla potrzebę poprawy jakości systemu edukacji, w tym zwiększenia potencjału, aby zapewnić ludziom lepsze umiejętności i wiedzę odpowiadające potrzebom rynku pracy; podkreśla potrzebę wspierania długoterminowego wzrostu poprzez rozwijanie zdolności absorpcji technologii, badań, rozwoju i innowacji;

36. wzywa rząd do modernizacji systemu edukacji, aby budować bardziej integracyjne społeczeństwo, zmniejszać nierówności i dyskryminację oraz umożliwić młodym ludziom zdobywanie lepszych umiejętności i wiedzy;

37. przyjmuje z zadowoleniem zobowiązanie Albanii do wdrożenia programu dotyczącego sieci połączeń w ramach procesu berlińskiego oraz przyjęcie pakietu Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA) na 2018 r., obejmującego strategicznie ważny projekt infrastrukturalny, jakim jest odbudowa portu w Durrës, która poprawi połączenia Albanii z Chorwacją i Włochami oraz zapewni dostęp do morskich szlaków transportowych sąsiadom Albanii pozbawionym dostępu do morza – Kosowu i Macedonii; wzywa władze albańskie, by przyspieszyły planowanie i budowę albańskich odcinków sieci transeuropejskich oraz przystąpiły do harmonizacji ram prawnych z dorobkiem prawnym UE; popiera propozycję obniżenia opłat roamingowych w regionie Bałkanów Zachodnich w celu promowania środowiska przyjaznego rynkowi i inwestycjom z myślą o gospodarce cyfrowej; zauważa, że 40 % ludności Albanii mieszka na obszarach wiejskich, ale tylko 1 % ma dostęp do internetu;

38. ponownie podkreśla znaczenie poprawy infrastruktury publicznej w krajach Bałkanów Zachodnich i we współpracy z państwami członkowskimi UE; zaleca władzom przyspieszenie budowy dużych projektów infrastrukturalnych, takich jak linia kolejowa i nowoczesna autostrada między Tiraną a Skopje w ramach korytarza VIII;

39. wyraża głębokie zaniepokojenie niektórymi projektami gospodarczymi, które doprowadziły do szkód środowiskowych na obszarach chronionych, takimi jak duże ośrodki turystyczne i elektrownie wodne na rzece Wjosie i Valbonë; zaleca Albanii dokonanie przeglądu strategii w zakresie energii odnawialnej i zmniejszenie zależności od energii wodnej przy wytwarzaniu energii elektrycznej; w związku z tym wzywa władze do zbadania możliwości inwestowania w projekty z zakresu energii odnawialnej innej niż energia wodna; wzywa władze do podniesienia jakości strategicznych ocen oddziaływania na środowisko, ocen oddziaływania na środowisko i konsultacji publicznych na temat takich projektów, z uwzględnieniem poglądów społeczności lokalnych; wzywa Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR) oraz Europejski Bank Inwestycyjny (EBI), aby dokonały przeglądu wsparcia udzielanego projektom elektrowni wodnych w przypadku braku należytej strategicznej oceny *ex ante* oddziaływania na środowisko i oceny oddziaływania na środowisko; podkreśla, że należy zagwarantować, by projekt gazociągu transadriatyckiego (TAP) był zgodny ze środowiskowymi i społecznymi aspektami dorobku prawnego UE; ponownie wzywa Albanie do wdrożenia odpowiednich środków gospodarki odpadami oraz do dostosowania ustawodawstwa krajowego do dorobku prawnego UE w zakresie ochrony środowiska;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

40. wyraża zaniepokojenie faktem, że Albania pozostaje tym krajem Bałkanów Zachodnich, z którego wyjeżdża najwięcej osób nielegalnie wjeżdżających do państw członkowskich, nielegalnie przebywających w państwach członkowskich, a także bezzasadnie ubiegających się o azyl w państwach członkowskich; wzywa do nasilenia środków podejmowanych w ostatnich miesiącach w celu skutecznego rozwiązania problemu nieuzasadnionych wniosków o azyl składanych w UE oraz przyjazdu nieletnich pozbawionych opieki, a także eliminowania podstawowych przyczyn tych zjawisk; zachęca do podejmowania konkretnych działań na rzecz zwiększenia zatrudnienia, zwłaszcza młodych ludzi, a także edukacji, warunków życia i zdrowia; wzywa władze albańskie do ustanowienia systemów wspierających skuteczną reintegrację rodzin i dzieci po ich powrocie do kraju;

41. z zadowoleniem przyjmuje kroki podjęte w celu wypracowania porozumienia o współpracy operacyjnej między Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej a Albanią – pierwszym krajem w regionie, z którym takie porozumienie zostało zawarte – i zachęca do dalszej współpracy na szczeblu operacyjnym;

42. wzywa rząd Albanii, by przestrzegał postanowień art. 3 Europejskiej konwencji o ekstradycji, wydanej przez Radę Europy, oraz art. 19 Karty praw podstawowych UE, a także by nie zezwalał na ekstradycję za przestępstwa polityczne lub w przypadku, gdy dana osoba może zostać poddana torturom lub nieludzkiemu traktowaniu w kraju domagającym się ekstradycji;

43. pochwała sukces Albanii w powstrzymaniu wpływu zagranicznych bojowników; przyjmuje z zadowoleniem nawiązanie współpracy w regionie w celu zwalczania potencjalnych zagrożeń terrorystycznych; ponownie podkreśla potrzebę podejmowania dalszych działań w celu zahamowania przepływów finansowych ukierunkowanych na finansowanie terroryzmu, wzmocnienia mechanizmów prewencji i monitorowania obejmujących społeczeństwo obywatelskie i wspólnoty religijne, oraz w celu skutecznego zwalczania radykalizacji w internecie; ponownie podkreśla potrzebę dalszej poprawy programów służących reintegracji osób powracających i ich rodzin oraz zapobiegania radykalizacji postaw w więzieniach poprzez wzmocnienie zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego i wspólnot religijnych;

44. apeluje o ściślejszą współpracę między Albanią i UE w kwestiach dotyczących cyberprzestępczości i cyberobrony;

45. przyjmuje z zadowoleniem aktywne uczestnictwo Albanii w procesie berlińskim, inicjatywie dotyczącej „zachodniobałkańskiej szóstki” i innych regionalnych inicjatywach oraz jej wkład we wzmacnianie profilu Rady Współpracy Regionalnej; z zadowoleniem przyjmuje podpisanie w ramach procesu berlińskiego wspólnej deklaracji w sprawie współpracy regionalnej i stosunków dobrosąsiedzkich; przyjmuje z zadowoleniem proaktywną rolę Albanii w promowaniu współpracy regionalnej i dobrosąsiedzkich stosunków z innymi krajami objętymi procesem rozszerzenia oraz z sąsiednimi państwami członkowskimi i podkreśla, że dobre stosunki stanowią zasadniczy element procesu rozszerzenia; z zadowoleniem przyjmuje oficjalne uruchomienie Funduszu na rzecz Bałkanów Zachodnich, który powinien promować wspólne wartości i rozwijać współpracę regionalną między obywatelami, społeczeństwem obywatelskim i instytucjami regionu Bałkanów Zachodnich; z zadowoleniem przyjmuje utworzenie wspólnej albańsko-serbskiej Izby Handlowej w Tiranie i zachęca do wzmocnienia współpracy handlowej i gospodarczej w regionie; z zadowoleniem przyjmuje stałe wysiłki na rzecz zacieśnienia współpracy regionalnej, zwłaszcza w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego, jak przedstawiono w trójstronnej inicjatywie adriatyckiej; przypomina, że należy unikać oświadczeń i działań mogących negatywnie wpłynąć na stosunki dobrosąsiedzkie;

46. ponownie wyraża poparcie dla inicjatywy w sprawie utworzenia komisji regionalnej ds. ustalenia faktów dotyczących wszystkich ofiar zbrodni wojennych i innych poważnych przypadków naruszenia praw człowieka popełnionych na terytorium byłej Jugosławii (RECOM); apeluje do rządu albańskiego o objęcie przewodniej roli w ustanowieniu tej komisji; podkreśla znaczenie tego procesu i aktywnego zaangażowania wszystkich regionalnych przywódców politycznych w celu niezwłocznego rozpoczęcia prac; zwraca uwagę na propozycję koalicji na rzecz RECOM dotyczącą planu działania, zawierającego jasne terminy i punkty odniesienia;

47. wyraża szczególne uznanie dla Albanii za niezmiennie dostosowywanie się do wszystkich stanowisk i deklaracji UE przedstawianych w kontekście wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa; wzywa Albanię do dostosowania się do wspólnego stanowiska UE w sprawie integralności Rzymskiego Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego oraz do wypowiedzenia umowy dwustronnej ze Stanami Zjednoczonymi o niedostarczaniu osób; pochwała aktywny udział Albanii w wojskowych misjach zarządzania kryzysowego w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony, a także jej wkład w misje NATO o strategicznym znaczeniu dla UE;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

48. wzywa władze albańskie do jak najskuteczniejszego wykorzystywania środków finansowych UE we wszystkich regionach kraju; wzywa Komisję do zapewnienia rygorystycznej warunkowości dostępu do środków finansowych z IPA oraz do oceny w ramach sprawozdań krajowych skuteczności wsparcia w ramach IPA dla Albanii, w szczególności w zakresie głównych priorytetów i odpowiednich projektów;

49. zwraca uwagę na konstruktywną atmosferę, jaka panowała na 12. posiedzeniu Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Albania, które odbyło się w Tiranie w dniach 12–13 lutego 2018 r.; odnotowuje poprawę współpracy między przedstawicielami większości i opozycji w ramach Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia; podkreśla znaczenie nieustannej współpracy międzypartyjnej w zakresie przeprowadzania reform w dążeniu do przystąpienia do UE;

50. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządowi i parlamentowi Albanii.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0482

Sprawozdanie za rok 2018 dotyczące Czarnogóry**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2018 dotyczącego Czarnogóry (2018/2144(INI))**

(2020/C 363/22)

Parlament Europejski,

- uwzględniając układ o stabilizacji i stowarzyszeniu UE–Czarnogóra, który obowiązuje od dnia 1 maja 2010 r.,
- uwzględniając deklarację przyjętą na szczycie UE–Bałkany Zachodnie w dniu 17 maja 2018 r. i załączony do niej program działań priorytetowych z Sofii,
- uwzględniając 9. posiedzenie Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Czarnogóra, które odbyło się w dniu 25 czerwca 2018 r.,
- uwzględniając przystąpienie Czarnogóry do NATO w dniu 5 czerwca 2017 r.,
- uwzględniając ratyfikację przez parlamenty Czarnogóry i Kosowa porozumienia w sprawie wytyczenia granicy między Czarnogórą i Kosowem,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 6 lutego 2018 r. pt. „Wiarygodna perspektywa rozszerzenia dla Bałkanów Zachodnich oraz zwiększone zaangażowanie UE w tym regionie” (COM(2018)0065),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 17 kwietnia 2018 r. w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2018 r. (COM(2018)0450) oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji pt. „Sprawozdanie za rok 2018 dotyczące Czarnogóry” (SWD(2018)0150),
- uwzględniając przeprowadzoną przez Komisję ocenę programu reform gospodarczych Czarnogóry (2018–2020) z dnia 17 kwietnia 2018 r. (SWD(2018)0131) oraz wspólne wnioski Rady z dnia 25 maja 2018 r. z dialogu gospodarczo-finansowego między UE a Bałkanami Zachodnimi,
- uwzględniając sprawozdania misji obserwacji wyborów Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE (ODIHR OBWE) oraz oświadczenie delegacji obserwacji wyborów z ramienia Parlamentu Europejskiego dotyczące wyborów prezydenckich w dniu 15 kwietnia 2018 r.,
- uwzględniając deklarację oraz zalecenia przyjęte na 15. posiedzeniu Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Czarnogóra, które odbyło się w Podgoricy w dniach 16–17 lipca 2018 r.,
- uwzględniając wyniki badania z 2017 r. w sprawie marginalizacji Romów na Bałkanach Zachodnich, przeprowadzonego przez Komisję, Bank Światowy i Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju,
- uwzględniając proces berliński zapoczątkowany w dniu 28 sierpnia 2014 r.,
- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Czarnogóry,
- uwzględniając art. 52 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A8-0339/2018),

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- A. mając na uwadze, że każdy kraj objęty procesem rozszerzenia jest oceniany odrębnie na podstawie indywidualnych osiągnięć, a o harmonogramie przystąpienia decyduje tempo i jakość reform;
- B. mając na uwadze, że Czarnogóra znajduje się obecnie na najbardziej zaawansowanym etapie procesu negocjacji, otworzywszy negocjacje w sprawie 31 z 35 rozdziałów z zakresu dorobku prawnego UE i zamknąwszy wstępnie negocjacje dotyczące trzech rozdziałów;
- C. mając na uwadze, że konstruktywny dialog między wewnętrznymi siłami politycznymi i z krajami sąsiednimi będzie miał zasadnicze znaczenie dla dalszych postępów w procesie przystąpienia do UE;
- D. mając na uwadze, że Czarnogóra z zaangażowaniem buduje funkcjonującą gospodarkę rynkową oraz wciąż odnotowuje osiągnięcia w realizacji zobowiązań w ramach układu o stabilizacji i stowarzyszeniu;
- E. mając na uwadze, że Czarnogóra korzysta z pomocy przedakcesyjnej w ramach Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA II);
- F. mając na uwadze, że Czarnogóra musi jeszcze bardziej wzmocnić między innymi zdolności parlamentarne, ustawodawcze i nadzorcze, przejrzystość instytucjonalną, poszanowanie zasady państwa prawa i niezależności sądownictwa, uczciwość procesu wyborczego, wolność mediów oraz walkę z korupcją, przestępczością zorganizowaną i gospodarką nieformalną, a także sprawnie zarządzać na szczeblu krajowym sprawami dotyczącymi zbrodni wojennych;
1. przyjmuje z zadowoleniem nieustanne zaangażowanie Czarnogóry w proces integracji z UE oraz ciągłe osiągnięcie przez ten kraj ogólnie zadowalających postępów przy powszechnym poparciu opinii publicznej dla tej decyzji o znaczeniu strategicznym;
  2. podkreśla, że realizacja i stosowanie reform stanowi jeden z kluczowych wskaźników udanej integracji; wzywa Czarnogórę, by usprawniła planowanie, koordynację i monitorowanie wdrażania nowych przepisów i strategii politycznych, a także apeluje o terminowe wdrożenie śródkresowych wartości odniesienia dla rozdziału 23 i 24;
  3. z zadowoleniem przyjmuje ocenę Komisji, zawartą w jej komunikacie z dnia 6 lutego 2018 r. w sprawie strategii dla Bałkanów Zachodnich, zgodnie z którą dzięki silnej woli politycznej, pod warunkiem realizacji rzeczywistych i trwałych reform oraz po definitywnym rozwiązaniu sporów z sąsiadami Czarnogóra może być gotowa do członkostwa do roku 2025;
  4. apeluje do Komisji i Rady o zapewnienie odpowiednich środków w kolejnych wieloletnich ramach finansowych (WRF) z myślą o ewentualnym przystąpieniu Czarnogóry do Unii Europejskiej, zgodnie ze strategią dla Bałkanów Zachodnich;

Demokratyzacja

5. przypomina wszystkim partiom politycznym, że konstruktywne zaangażowanie polityczne zależy od w pełni funkcjonującego parlamentu, w którym politycy ponoszą odpowiedzialność względem wyborców, obejmując mandaty w parlamencie; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że większość partii opozycyjnych powróciła do parlamentu po długotrwałym bojkocie działalności parlamentarnej; wzywa wszystkie pozostałe partie polityczne do powrotu do parlamentu oraz do podjęcia bardziej skoordynowanych wysiłków w celu nawiązania faktycznego dialogu politycznego, tak aby parlament mógł w pełni realizować swoje zadania ustawodawcze i nadzorcze, przywracając w ten sposób funkcjonowanie procesu demokratycznego;
6. apeluje o wdrożenie przepisów dotyczących publicznego i politycznego uczestnictwa kobiet i mniejszości, zwłaszcza ludności romskiej⁽¹⁾, w tym również o umożliwienie kobietom z grup mniejszościowych istotnego uczestnictwa w procesach podejmowania decyzji i zajmowania stanowisk w administracji publicznej i innych instytucjach publicznych;
7. apeluje do przywódców politycznych Czarnogóry o skupienie się na pozostających wyzwaniach, jakie niesie ze sobą rozwiązywanie problemów w obszarze państwa prawa, wolności mediów, korupcji, prania pieniędzy oraz przestępczości zorganizowanej i powiązanej z nią przemocą, a także o pilne zajęcie się tymi kwestiami;

⁽¹⁾ Termin „romski” jest używany jako uogólnienie i obejmuje różne powiązane grupy ludności, zarówno osiadłe, jak i nieosiadłe – nie tylko Romów, ale także Aszkali, Egipcjan Bałkańskich i in., które mogą być odrębne pod względem kultury i stylu życia.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

8. odnotowuje, że podczas wyborów prezydenckich w kwietniu 2018 r. uszanowano podstawowe wolności; wzywa rząd do współpracy z partiami opozycyjnymi i społeczeństwem obywatelskim w celu kompleksowego wyeliminowania uchyleń zidentyfikowanych przez ODIHR OBWE oraz pełnego wdrożenia priorytetowych zaleceń misji obserwacji wyborów poprzez przyjęcie planowanych przepisów krajowych, a także do zwiększenia przejrzystości i profesjonalizmu administracji wyborczej w celu zwiększenia zaufania publicznego do procesu wyborczego; wzywa do równoczesnego przeprowadzenia wyborów lokalnych w całym kraju oraz do poprawy jakości i przejrzystości wyborów; wzywa do wzmocnienia przepisów dotyczących przejrzystości finansowania partii politycznych;

9. apeluje o przeprowadzenie pełnych postępowań wyjaśniających w sprawie wszystkich domniemanych nieprawidłowości wyborczych; ponownie domaga się podjęcia należytych działań w następstwie „afery taśmowej” z 2012 r.; wzywa Agencję Antykorupcyjną, by uważniej monitorowała ewentualne nadużywanie zasobów publicznych do celów partii politycznych;

10. wyraża zaniepokojenie decyzją parlamentu czarnogórskiego w sprawie usunięcia Vanji Čalović Marković z rady agencji ds. zapobiegania korupcji; domaga się pełnej przejrzystości w związku z tą sprawą;

Państwo prawa

11. odnotowuje centralną rolę Organu ds. Audytu, Agencji Antykorupcyjnej, Komisji Kontroli Zamówień Publicznych, Agencji ds. Konkurencji oraz Urzędu ds. Pomocy Państwa w walce z przestępczością zorganizowaną i korupcją; przyjmuje z zadowoleniem nieustanne reformy ukierunkowane na poprawę zdolności i niezależności tych instytucji, ale zwraca uwagę na potrzebę poprawy wydajności, osiągnięcia lepszych wyników, zachęcania do zapobiegania korupcji, w tym również przy pomocy odpowiednich sankcji, oraz na potrzebę usunięcia pozostałych przeszkód dla uzyskania przez nie pełnej niezależności;

12. zwraca uwagę na postępy poczynione w zakresie poprawy zdolności Agencji Antykorupcyjnej do badania finansowania kampanii politycznych; podkreśla jednak potrzebę wzmocnienia zaufania do tej agencji i poprawy jej reputacji, czego można dokonać poprzez oddzielenie jej działalności od wszelkich wpływów politycznych;

13. przyjmuje z zadowoleniem wysiłki podjęte w celu zwiększenia przejrzystości administracji publicznej i wymiany informacji, ale zachęca do utworzenia bardziej przyjaznej dla obywateli, profesjonalnej i odpolitycznionej administracji publicznej; pochwała skuteczniejszą pracę Rzecznika Praw Obywatelskich; domaga się udoskonalonych ocen skutków regulacji, kompleksowych sprawozdań z audytów oraz pluralistycznych konsultacji publicznych na temat wniosków ustawodawczych; podkreśla znaczenie współpracy z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i otwartego dostępu do informacji do celów skutecznej walki z korupcją oraz zachęca do rewizji zmian legislacyjnych wprowadzonych w maju 2017 r.; zaleca optymalizację zasobów i kapitału ludzkiego w administracji publicznej;

14. z zadowoleniem przyjmuje znaczące postępy Czarnogóry w dziedzinie e-rządzenia i e-uczestnictwa, w których to obszarach – według badania ONZ dotyczącego e-rządzenia z 2016 r. – Czarnogóra znalazła się wśród 25 krajów osiągających najlepsze wyniki; apeluje do rządu Czarnogóry o utrzymanie obecnego tempa reform, aby w dalszym ciągu poprawiać wydajność administracji publicznej i dostęp do niej;

15. przyjmuje z zadowoleniem umiarkowane postępy w zwiększaniu niezależności, przejrzystości, rozliczalności, profesjonalizmu i wydajności instytucji sądowych; domaga się zabezpieczeń przeciwko ingerencjom politycznym oraz spójnego stosowania kodeksów etyki i środków dyscyplinarnych; z zadowoleniem przyjmuje fakt, iż po raz pierwszy powołano nowych sędziów i prokuratorów z wykorzystaniem nowego systemu naboru;

16. zwraca uwagę na potrzebę przyspieszenia postępowania sądowego w sprawie domniemanej próby zamachu stanu w październiku 2016 r. przez zapewnienie pełnej współpracy sądowej z państwami trzecimi; przyjmuje z zadowoleniem decyzję o ogólnodostępnym transmitowaniu postępowań sądowych z korzyścią dla przejrzystości;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

17. z zadowoleniem przyjmuje poprawki do ustawy o Radzie Sądowniczej, przyjęte w dniu 29 czerwca 2018 r., dzięki czemu rada może w sposób uregulowany kontynuować swoją działalność; zauważa, że poprawki przyjęto zgodnie z zaleceniami komisji weneckiej; podkreśla, że zmiany dotyczące wyboru członków rady niewykonujących zawodów prawniczych stanowią jedynie rozwiązanie przejściowe; apeluje do nowo powołanej doraźnej grupy roboczej parlamentu o szybkie rozwiązanie tej kwestii;

18. wyraża zaniepokojenie coraz powszechniejszymi przypadkami przemocy i zabójstw powiązanych z przestępczością zorganizowaną, które wywierają negatywny wpływ na życie codzienne zwykłych obywateli; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że władze dostrzegły ten problem, ale domaga się solidniejszych działań zapobiegawczych, w tym również stosowania konfiskaty mienia bez uprzedniego wyroku skazującego; wyraża uznanie dla dochodzenia, ścigania i wydawania wyroków skazujących w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu; zauważa jednak, że wyniki w tej dziedzinie wymagają dalszej poprawy, w szczególności w odniesieniu do prania pieniędzy i handlu ludźmi;

19. domaga się postępów w zapobieganiu konfliktom interesów oraz nielegalnemu wzbogacaniu się urzędników publicznych, w tym na szczeblu gminnym; wzywa władze do wzmożenia konfiskaty mienia pochodzącego z przestępstw, przyspieszenia dochodzeń dotyczących nielegalnego wzbogacania się oraz podjęcia innych działań, które prowadzą do likwidacji grup przestępczych, eliminując powiązania między przestępczością zorganizowaną, biznesem i polityką; jednocześnie potępia praktykę stosowania sankcji poniżej minimum ustawowego, gdyż w dziedzinie przeciwdziałania przestępstwom korupcyjnym ma to efekt przeciwny do zamierzonego;

20. przypomina, że Czarnogóra musi podjąć dalsze wysiłki z myślą o zagwarantowaniu skutecznej ochrony prawa do własności, zgodnie z dorobkiem prawnym UE i międzynarodowymi standardami w dziedzinie praw człowieka; apeluje do władz państwowych o zagwarantowanie uczciwych postępowań przeprowadzanych w rozsądnych terminach w kontekście wdrażania obowiązujących krajowych ram prawnych, w tym w dziedzinie praw własności i zwrotu mienia; zauważa, że solidny, niedyskryminujący i stabilny system praw własności jest warunkiem wstępnym zaufania obywateli, zewnętrznych inwestorów i przedsiębiorców;

Zarządzanie granicami i migracja

21. zwraca uwagę na dotychczasowe zdolności Czarnogóry w zakresie rozpatrywania wniosków o azyl, podkreślając jednocześnie, że niezbędne są dalsze postępy; zachęca Czarnogórę do ściślejszej współpracy z Europejską Strażą Graniczną i Przybrzeżną w celu poprawy zarządzania granicami zgodnie z europejskimi normami, zajęcia się nielegalną migracją i przerwania działalności sieci zajmujących się przemytem migrantów; domaga się wzmożenia wysiłków i zacieśnienia współpracy transgranicznej w celu zapobiegania powstawaniu zorganizowanych sieci przestępczych związanych z handlem ludźmi oraz przemytem narkotyków i tytoniu, a także w celu likwidacji tych sieci; podkreśla utrzymujące się obawy związane z nielegalnym handlem tytoniem w Czarnogórze, zwłaszcza wokół stref wolnego handlu; apeluje do Komisji o dalsze wspieranie Czarnogóry w kontrolowaniu jej stref wolnego handlu i niedopuszczaniu do nielegalnego handlu;

22. ubolewa nad brakiem postępów w zwalczaniu handlu ludźmi oraz domaga się zwrócenia szczególnej uwagi na zapobieganie zmuszaniu do prostytucji zorganizowanej i zmuszaniu dzieci do żebractwa; podkreśla, że potrzebne są dodatkowe wysiłki na rzecz identyfikacji ofiar i ich dostępu do pomocy, odszkodowań i środków ochrony; wzywa Czarnogórę do zapewnienia skutecznej ochrony ofiarom handlu ludźmi, a także do zwrócenia szczególnej uwagi na rehabilitację dzieci będących ofiarami handlu oraz na romskie kobiety i dziewczęta z uwagi na niekorzystną sytuację, w której się znajdują w wyniku ubóstwa i marginalizacji;

Media

23. wyraża coraz większe zaniepokojenie sytuacją pod względem wolności wypowiedzi i wolności mediów, w odniesieniu do których w trzech kolejnych sprawozdaniach Komisji odnotowano brak postępów; przypomina, że negocjacje w powiązanim rozdziale 23 otwarto w grudniu 2013 r., a postępy związane z tym rozdziałem i rozdziałem 24 warunkują ogólne tempo negocjacji; stanowczo potępia zastraszanie, kampanie oszczerstw oraz słowne i fizyczne ataki na dziennikarzy; zwraca uwagę, że w 2017 r. zgłoszono siedem przypadków ataków na dziennikarzy; wzywa rząd do zagwarantowania w praktyce ochrony dziennikarzem; wzywa do podjęcia dalszych kroków w celu zapewnienia niezależności mediów i dziennikarzy oraz zachęca do systematycznego gromadzenia danych na temat gróźb pod adresem dziennikarzy; zauważa, że delegatura UE w Czarnogórze bacznie śledzi rozwój sytuacji;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

24. jest szczególnie zaniepokojony atakiem z dnia 8 maja 2018 r., którego celem była dziennikarka gazety „Vijesti” Olivera Lakić, i wzywa do przeprowadzenia pełnego postępowania wyjaśniającego w tej sprawie; uznaje, że nie do przyjęcia jest sytuacja, w której nie ma żadnych istotnych postępów w związku z dochodzeniami w zaległych sprawach dotyczących przemocy wobec dziennikarzy; wzywa władze do stanowczego potępienia wszystkich ataków na dziennikarzy, do promowania działań na rzecz ochrony dziennikarzy oraz do walki z bezkarnością;

25. potępia ciągle wywieranie presji finansowej i redakcyjnej na nadawcę publicznego w Czarnogórze (RTCG) oraz na Agencję ds. Mediów Elektronicznych (AEM); domaga się ustanowienia zabezpieczeń przeciwko nadmiernym wpływom politycznym i biznesowym oraz zapewnienia pełnej przejrzystości w kwestii reklam państwowych w mediach; ponownie podkreśla potrzebę ochrony RTCG i wszystkich innych nadawców przed bezprawnymi naciskami politycznymi; wzywa władze państwowe do zapewnienia wystarczających środków finansowych zarówno organom regulacyjnym mediów, jak i nadawcy publicznemu, tak aby zagwarantować niezależność finansową i autonomię RTCG i AEM, które mają decydujące znaczenie dla stabilnej sytuacji w dziedzinie mediów podczas kampanii wyborczych; ubolewa nad zmianą składu rady RTCG oraz zwolnieniem dyrektora generalnego RTCG Andrijany Kadji; uważa, że przedwczesne zwolnienia powinny być dozwolone jedynie w wyjątkowych okolicznościach;

26. ostrzega, że brak niezależności finansowej mediów prowadzi do ich zależności politycznej i polaryzacji; uważa, że konieczny jest przejrzysty i pozbawiony dyskryminacji rozdział środków pochodzących z reklam państwowych, oraz apeluje do władz o rozważenie alternatywnych form dotacji pośrednich, aby wspierać niezależność mediów;

27. podkreśla rolę AEM i skutecznych samoregulacji w zapewnianiu najwyższych standardów etycznych w czarnogórskich mediach oraz w ograniczaniu liczby przypadków zniesławienia; zauważa, że niepewna sytuacja dziennikarzy podważa jakość i profesjonalizm mediów;

Spółeczeństwo obywatelskie i prawa człowieka

28. podkreśla kluczową rolę organizacji społeczeństwa obywatelskiego w poprawie funkcjonowania instytucji państwowych oraz w zwalczaniu korupcji i przestępczości zorganizowanej; zdecydowanie potępia odnotowywane w ostatnim czasie przypadki zastraszania i niedopuszczalną kampanię oszczerstw wobec organizacji społeczeństwa obywatelskiego krytycznie nastawionych do ogólnie powolnych postępów lub ich braku w kluczowych obszarach państwa prawa;

29. apeluje o uważniejsze redagowanie i wdrażanie przepisów w obszarach mających wpływ na przestrzeń społeczeństwa obywatelskiego w celu zapewnienia, aby przepisy nie nakładały nieproporcjonalnych obciążeń na organizacje społeczeństwa obywatelskiego, nie miały dyskryminującego wpływu na społeczeństwo obywatelskie ani nie ograniczały jego przestrzeni; podkreśla potrzebę udostępniania środków publicznych organizacjom społeczeństwa obywatelskiego działającym na rzecz praw człowieka, demokracji i praworządności, w tym organizacjom nadzorującym i wspierającym oraz małym organizacjom lokalnym; jest zdania, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego powinny mieć swobodę otrzymywania środków od innych darczyńców, takich jak darczyńcy prywatni oraz międzynarodowe organizacje, organy lub agencje;

30. odnotowuje zmiany w prawie w odniesieniu do organizacji pozarządowych, które mają na celu poprawę ich finansowania publicznego, i zaleca szybkie przyjęcie niezbędnego prawodawstwa wtórnego; ponawia apel o prowadzenie systematycznych, pluralistycznych, organizowanych we właściwym czasie i autentycznych konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim i z ogółem społeczeństwa w sprawie kluczowych reform ustawodawstwa związanych z UE, w tym ich wdrażania na szczeblu lokalnym, tak aby wzmocnić demokratyczny charakter i zwiększyć przejrzystość procesu decyzyjnego; zaleca poprawę finansowych ram regulacyjnych dotyczących organizacji społeczeństwa obywatelskiego poprzez zapewnienie dodatkowych zasobów oraz ustanowienie jasnych zasad dotyczących mechanizmów rządowych na potrzeby konsultacji z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego;

31. przyjmuje z zadowoleniem trwające dostosowywanie przepisów w zakresie praw podstawowych; domaga się wzmocnienia ram instytucjonalnych umożliwiających skuteczną ochronę praw, w tym w przypadku niewłaściwego traktowania przez organy ścigania, zastraszania i ataków fizycznych; domaga się aktualizacji prawa dotyczącego wolności wyznania;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

32. z zadowoleniem przyjmuje dotychczasowe wysiłki na rzecz wdrożenia konwencji stambulskiej, jednak domaga się udoskonalenia mechanizmów egzekwowania i monitorowania na potrzeby ochrony praw człowieka, w tym zwalczania przemocy wobec kobiet i dzieci; wzywa w związku z tym do skutecznego wdrożenia strategii politycznych dotyczących praw podstawowych, zwłaszcza w odniesieniu do równouprawnienia płci, włączenia społecznego, praw osób niepełnosprawnych, praw dzieci oraz praw Romów poprzez zapewnienie odpowiednich środków budżetowych i zasobów na realizację strategii politycznych oraz budowanie zdolności odpowiedzialnych instytucji; wzywa władze do podjęcia niezbędnych środków w celu zapobiegania przymusowym małżeństwom dzieci;

33. wzywa Czarnogórę, aby zagwarantowała pełne i terminowe wdrożenie przepisów w dziedzinie równości płci i przeciwdziałania dyskryminacji oraz monitorowała wpływ tych przepisów na kobiety ze zmarginalizowanych i znajdujących się w niekorzystnej sytuacji grup społecznych; wzywa Czarnogórę do zapewnienia wszystkim kobietom swobodnego dostępu do wymiaru sprawiedliwości, do świadczenia bezpłatnej pomocy prawnej kobietom, które padły ofiarą przemocy ze względu na płeć, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet romskich, kobiet niepełnosprawnych i kobiet mieszkających na obszarach wiejskich i oddalonych; wzywa Czarnogórę do wzmocnienia roli i potencjału właściwych organów krajowych, tak aby były one lepiej przygotowane do działania na rzecz ochrony i rehabilitacji ofiar oraz do aktywnej pracy z mężczyznami na rzecz powstrzymywania się od przemocy wobec kobiet; wzywa Czarnogórę do zwiększenia liczby i potencjału państwowych placówek opiekuńczych;

34. wzywa władze Czarnogóry do dalszej poprawy klimatu włączenia społecznego i tolerancji oraz podjęcia skutecznych środków przeciwko mowie nienawiści, wykluczeniu społecznemu i dyskryminacji mniejszości; zauważa, że Czarnogóra nadal nie przestrzega w pełni Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych; zachęca właściwe organy do dalszego wzmocnienia wysiłków w celu ochrony praw osób LGBTI; pozostaje zaniepokojony trudnościami z akceptacją różnorodności seksualnej w czarnogórskim społeczeństwie; wyraża zaniepokojenie dyskryminacją kobiet i dziewcząt w społeczności romskiej oraz tym, że marginalizowani Romowie w Czarnogórze mają ograniczony dostęp do możliwości we wszystkich aspektach rozwoju społecznego, na co wskazują wyniki badania z 2017 r. na ten temat; podkreśla znaczenie wzmocnienia sektora MŚP i udzielania mu wsparcia przez lepsze stanowienie prawa i wdrażanie polityki przemysłowej;

35. odnotowuje ciągłe postępy w poprawie sytuacji mniejszości; wzywa do poszanowania wielonarodowej tożsamości regionu Zatoki Kotorskiej oraz do podjęcia dodatkowych wysiłków w celu jej ochrony;

36. apeluje do Czarnogóry o rozpoczęcie publicznych kampanii uświadamiających, mających na celu zwalczanie dyskryminacji i przemocy wobec osób LGBTI oraz zagwarantowanie sprawiedliwego dochodzenia i ścigania przestępstw popełnionych przeciwko tym osobom;

37. apeluje do Czarnogóry o rozpoczęcie publicznych kampanii uświadamiających, mających na celu zachęcanie do zgłaszania przemocy domowej wobec kobiet i dziewcząt, zwiększenie liczby dobrze wyszkolonych i uwzględniających aspekt płci sędziów, zapewnienie prowadzenia należytych dochodzeń i ścigania przestępstw, a także zagwarantowanie ofiarom wsparcia, poradnictwa i reintegracji;

Gospodarka, polityka społeczna, zatrudnienie i edukacja

38. przyjmuje z zadowoleniem postępy w zapewnianiu stabilności makroekonomicznej i konsolidacji budżetowej oraz wzywa do przejrzystości budżetowej, dobrych warunków zatrudnienia i otoczenia biznesowego; podkreśla, że korupcja, gospodarka nieformalna, uchybienia w stosowaniu zasady państwa prawa oraz uciążliwe procedury regulacyjne nadal powstrzymują wzrost i inwestycje; podkreśla, że europejski model społeczny wymaga dialogu z wszystkimi podmiotami gospodarczymi, w tym związkami zawodowymi;

39. domaga się wykorzystania pełnego potencjału oferowanego przez narzędzia cyfrowe w dziedzinie rejestru gruntów, fakturowania i wydawania pozwoleń na budowę; odnotowuje potrzebę przyspieszenia wdrażania dostępu szerokopasmowego dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych; podkreśla potrzebę stworzenia ram interoperacyjności dla całego rządu w celu wspierania dalszej cyfryzacji i uproszczenia procedur administracyjnych i biznesowych; z zadowoleniem przyjmuje stały rozwój elektronicznej rejestracji przedsiębiorstw;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

40. przyjmuje z zadowoleniem zmiany regulacyjne w obszarze edukacji i wysiłki mające na celu zwiększenie odsetka dzieci w wieku przedszkolnym, w tym dzieci ze środowisk defaworyzowanych, oraz podkreśla znaczenie kompleksowego podejścia do wczesnego rozwoju dziecka; wzywa władze do rozwiązania problemu wysokiej stopy bezrobocia długotrwałego wśród młodzieży i kobiet, w tym w stosownych przypadkach poprzez ocenę wpływu w aspekcie płci; odnotowuje prace nad białą księgą mającą na celu wspieranie zatrudnienia młodzieży, prowadzone we współpracy z Międzynarodową Organizacją Pracy; podkreśla potrzebę wprowadzenia aktywnych instrumentów rynku pracy, zwłaszcza dla kobiet pokrzywdzonych uchYLENIEM świadczeń społecznych;

41. wskazuje na potrzebę prowadzenia skutecznych i regularnych konsultacji z partnerami społecznymi w kwestiach dotyczących zatrudnienia i spraw społecznych; podkreśla potrzebę dalszego wzmocnienia potencjału Rady Społecznej; z zadowoleniem odnosi się do przyjęcia zasad w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, jednak pozostaje zaniepokojony wysokim odsetkiem śmiertelnych wypadków przy pracy i małą liczbą inspektorów pracy;

42. przyjmuje z zadowoleniem szersze uczestnictwo Czarnogóry w programie Erasmus+ oraz wyraża poparcie dla wniosku Komisji dotyczącego podwojenia budżetu programu Erasmus+; zachęca do ściślejszej koordynacji w kwestiach przekrojowych dotyczących zatrudnienia młodzieży, włączenia, aktywnego obywatelstwa, wolontariatu i edukacji;

Środowisko, energia i transport

43. wyraża zadowolenie, że według art. 1 konstytucji Czarnogóra jest państwem ekologicznym; z zadowoleniem przyjmuje ewentualne otwarcie w tym roku rozdziału 27 dorobku prawnego UE w negocjacjach z Czarnogórą; wzywa władze do lepszej ochrony najcenniejszych obszarów, zwłaszcza różnorodności biologicznej, a w szczególności do przeglądu projektów budowlanych dotyczących hoteli i elektrowni wodnych;

44. zauważa, że rozwój dodatkowych zdolności w zakresie energetyki wodnej i turystyki, w szczególności na obszarach chronionych, musi być zgodny z normami środowiskowymi UE; wyraża zaniepokojenie nie zrównoważonym rozwojem elektrowni wodnych, ponieważ wiele z 80 projektów elektrowni wodnych nie jest planowanych zgodnie z międzynarodowymi konwencjami lub przepisami UE mimo wymogów określonych w rozdziale 27; domaga się dalszego wykorzystywania potencjalnych odnawialnych źródeł energii i środków efektywności energetycznej oraz poprawy w dziedzinie gospodarki wodnej i gospodarowania odpadami; z zadowoleniem przyjmuje osiągnięcie zbieżności między czarnogórskimi przepisami z 2016 r. w dziedzinie transgranicznej wymiany energii elektrycznej i gazu ziemnego a trzecim pakietem energetycznym; wyraża uznanie dla Czarnogóry za lepsze dostosowanie przepisów w obszarze efektywności energetycznej i energii odnawialnej, jednak wzywa władze, by w pełni dostosowały prawodawstwo krajowe do dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii i dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków;

45. wzywa Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR) i Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) do dokonania przeglądu wsparcia dla projektów dotyczących elektrowni wodnych oraz do wstrzymania finansowania wszystkich projektów realizowanych na obszarach chronionych, a także projektów, które nie mają należytej oceny ex ante oddziaływania na środowisko;

46. podkreśla konieczność terminowego udostępniania ogółowi społeczeństwa dokładnych informacji na temat skutków budowy autostrady nad rzeką Tarą, a także konieczność zaprzestania wszelkich działań związanych ze składowaniem odpadów i zmianą koryta rzeki, zgodnie z zobowiązaniami podjętymi przez Czarnogórę w celu zachowania obszarów objętych specjalną ochroną krajową i międzynarodową;

47. wyraża zaniepokojenie specjalnym planem zagospodarowania przestrzennego dla Parku Narodowego Jezioro Szkoderskie; podkreśla konieczność zaniechania zakrojonych na szeroką skalę projektów budowy elektrowni wodnych na rzece Morača, ponieważ mają one znaczny szkodliwy wpływ na Jezioro Szkoderskie i rzekę Tarę, które są objęte ochroną na mocy przepisów krajowych i międzynarodowych;

48. z zadowoleniem przyjmuje pozytywne zmiany w dalszym dostosowywaniu czarnogórskiego prawodawstwa dotyczącego środowiska i zmiany klimatu do dorobku prawnego UE; wzywa rząd Czarnogóry do ochrony obszaru Ulcinj Salina zarówno na szczeblu krajowym, jak i międzynarodowym, zgodnie z zaleceniami wynikającymi z finansowanej przez UE analizy na temat ochrony obszaru Ulcinj Salina; podkreśla, że należy pilnie włączyć obszar Ulcinj Salina do sieci Natura 2000; apeluje o rozpoznanie i wyznaczenie chronionych obszarów morskich;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

49. podkreśla aktywne uczestnictwo i konstruktywną rolę Czarnogóry we współpracy regionalnej i międzynarodowej w ramach procesu berlińskiego i inicjatywy zachodniobałkańskiej szóstki; z zadowoleniem przyjmuje wyniki szczytu UE-Bałkany Zachodnie, który odbył się w Sofii w 2018 r., oraz przyjęcie pakietu IPA 2018, który obejmuje finansowanie dwóch ważnych projektów infrastrukturalnych: obwodnicy Budvy w korytarzu adriatycko-jońskim oraz trasy kolejowej Vrbnica-Bar w korytarzu Wschód / wschodnia część regionu Morza Śródziemnego; podkreśla znaczenie tych tras ruchu, które stanowią bezpośrednie połączenie między krajami bałkańskimi a rynkami UE;

50. pochwała zamiar Czarnogóry wprowadzenia w ciągu najbliższych trzech lat unijnego systemu handlu emisjami oraz przyjęcie prawodawstwa wtórnego w sprawie zużycia paliwa i emisji z nowych samochodów; zauważa, jak ważne jest włączenie do czarnogórskiego prawodawstwa krajowego aspektów unijnego systemu handlu emisjami, rozporządzenia w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego oraz mechanizmu monitorowania i sprawozdawczości;

51. z zadowoleniem przyjmuje stałe wysiłki na rzecz zacieśnienia współpracy regionalnej, zwłaszcza w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego, jak przedstawiono w trójstronnej inicjatywie adriatyckiej;

Współpraca regionalna i stosunki dobrosąsiedzkie

52. przyjmuje z zadowoleniem nieustanne wysiłki Czarnogóry na rzecz konstruktywnej współpracy regionalnej oraz dwustronnych stosunków dobrosąsiedzkich; popiera propozycję obniżenia opłat roamingowych na Bałkanach Zachodnich;

53. przyjmuje z zadowoleniem ratyfikację porozumienia między Czarnogórą a Kosowem w sprawie granicy państw; domaga się szybkiego osiągnięcia porozumień w celu rozstrzygnięcia nierozwiązanych sporów dotyczących granic z krajami sąsiednimi;

54. z zadowoleniem przyjmuje podpisanie przez Czarnogórę i Albanie wspólnej deklaracji oraz 12 umów dotyczących wzajemnej pomocy w szeregu dziedzin i uznaje ten krok za przykład pozytywnej współpracy w regionie;

55. wzywa Czarnogórę do wzmocnienia wysiłków na rzecz proaktywnego nadawania priorytetu sprawom o zbrodnie wojenne i karania za te zbrodnie oraz wyjaśniania losu osób zaginionych; przyjmuje z zadowoleniem wysiłki w zakresie reintegracji wysiedleńców w ramach regionalnego programu mieszkalnictwa; podkreśla, że pomimo przyjęcia czterech dokumentów dotyczących strategii śledztwa w sprawie zbrodni wojennych prokuratura państwowa nie wszczęła nowych dochodzeń, nie rozpoczęła nowych postępowań ani nie postawiła nowych zarzutów; wyraża zaniepokojenie faktem, że Prokuratura Specjalna otworzyła w 2016 r. osiem nowych spraw, z których sześć nadal znajduje się dopiero na etapie wstępnego postępowania wyjaśniającego; ponownie wyraża poparcie dla inicjatywy mającej na celu ustanowienie komisji regionalnej ds. ustalenia faktów dotyczących zbrodni wojennych i innych poważnych przypadków naruszenia praw człowieka popełnionych w byłej Jugosławii (RECOM); podkreśla znaczenie tego procesu i aktywne zaangażowanie wszystkich regionalnych przywódców politycznych; z zadowoleniem przyjmuje wsparcie publiczne dla RECOM ze strony premiera;

56. wyraża uznanie dla Czarnogóry za to, że przez kolejny rok w pełni stosowała się do wszystkich stanowisk i deklaracji UE przedstawianych w kontekście wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB), oraz z zadowoleniem przyjmuje aktywne uczestnictwo Czarnogóry w misjach w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO); docenia sposób prowadzenia polityki zagranicznej przez Czarnogórę; wzywa Czarnogórę do dostosowania się do wspólnego stanowiska UE w sprawie integralności Rzymskiego Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego oraz do wytycznych UE dotyczących umów o niedostarczaniu osób;

57. apeluje o ściślejszą współpracę między Czarnogórą a UE w walce z cyberprzestępczością i w kwestiach dotyczących cyberobrony;

58. przypomina o strategicznym znaczeniu, jakie ma przystąpienie Czarnogóry do NATO dla zapewniania stabilności i pokoju w regionie Bałkanów Zachodnich;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

o

o o

59. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, rządowi i parlamentom państw członkowskich oraz rządowi i parlamentowi Czarnogóry.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0484

Sytuacja kobiet niepełnosprawnych

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie sytuacji kobiet niepełnosprawnych (2018/2685(RSP))

(2020/C 363/23)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka, europejską konwencję praw człowieka oraz Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych i jej wejście w życie dnia 21 stycznia 2011 r. zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie zawarcia przez Wspólnotę Europejską Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych ⁽¹⁾, w szczególności jej art. 6 dotyczący niepełnosprawnych kobiet i dziewcząt,
- uwzględniając Konwencję ONZ w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (konwencja CEDAW z 1979 r.) oraz protokół fakultatywny do niej (z 1999 r.),
- uwzględniając Wspólnotową kartę podstawowych praw socjalnych pracowników ⁽²⁾,
- uwzględniając art. 10, 19 i 168 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając dyrektywę Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającą ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy ⁽³⁾,
- uwzględniając wniosek Komisji dotyczący dyrektywy Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną (COM(2008)0426) oraz stanowisko Parlamentu w tej sprawie z dnia 2 kwietnia 2009 r. ⁽⁴⁾,
- uwzględniając badanie Dykcji Generalnej Parlamentu Europejskiego ds. Polityki Wewnętrznej Unii Europejskiej pt. „Discrimination Generated by the Intersection of Gender and Disability” [Dyskryminacja powstająca na styku płci i niepełnosprawności],
- uwzględniając sprawozdanie Europejskiego Instytutu ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE) pt. „Poverty, gender and intersecting inequalities in the EU” [Ubóstwo, płeć i nierówności krzyżowe w UE], ze zwróceniem szczególnej uwagi na rozdział 8 „Gender and disability” [Płeć i niepełnosprawność],
- uwzględniając wskaźnik równouprawnienia płci za 2017 r. opracowany przez EIGE,
- uwzględniając pytanie do Komisji w sprawie sytuacji niepełnosprawnych kobiet (O-000117/2018 – B8-0418/2018),
- uwzględniając projekt rezolucji Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia,
- uwzględniając art. 128 ust. 5 i art. 123 ust. 2 Regulaminu,

⁽¹⁾ Dz.U. L 23 z 27.1.2010, s. 35.

⁽²⁾ Dz.U. C 364 z 18.12.2000, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 303 z 2.12.2000, s. 16.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 137 E z 27.5.2010, s. 68.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- A. mając na uwadze, że w Unii Europejskiej żyje ponad 80 mln osób niepełnosprawnych; mając na uwadze, że co czwarty Europejczyk ma w rodzinie osobę niepełnosprawną; mając na uwadze, że w Unii Europejskiej żyje ok. 46 mln niepełnosprawnych kobiet i dziewcząt, co stanowi około 16 % całkowitej liczby kobiet i 60 % całkowitej populacji osób niepełnosprawnych;
- B. mając na uwadze, że słowo „niepełnosprawność” obejmuje wiele różnych sytuacji osobistych, czasowych, krótkoterminowych lub długoterminowych, wymagających dostosowanych reakcji politycznych i obejmujących kwestie zdrowia psychicznego;
- C. mając na uwadze, że zmiany demograficzne i starzenie się społeczeństwa oznaczają większą liczbę osób niepełnosprawnych na późniejszym etapie życia;
- D. mając na uwadze, że każdego dnia osobom niepełnosprawnym odmawia się podstawowych praw, ponieważ zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym występują trudności w dostępie do płatnego zatrudnienia, które dawałoby im prawa; mając na uwadze, że szkolenie zawodowe osób niepełnosprawnych nie odpowiada potrzebom i temu, co można by osiągnąć, aby umożliwić im zdobycie wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych do ich włączenia w życie zawodowe;
- E. mając na uwadze, że w UE tylko 18,8 % spośród niepełnosprawnych kobiet jest zatrudnionych; mając na uwadze, że 45 % niepełnosprawnych kobiet w wieku produkcyjnym (tj. w wieku 20–64 lat) jest biernych zawodowo, podczas gdy wśród mężczyzn wskaźnik ten wynosi 35 %;
- F. mając na uwadze, że 75 % osób o znacznym stopniu niepełnosprawności nie ma szans, aby w pełni uczestniczyć w europejskim rynku pracy, a niepełnosprawne kobiety są od dwóch do pięciu razy bardziej narażone na bycie ofiarami przemocy niż kobiety pełnosprawne;
- G. mając na uwadze, że 34 % kobiet dotkniętych problemami zdrowotnymi lub niepełnosprawnością doświadczyło w swoim życiu przemocy fizycznej lub seksualnej ze strony partnera;
- H. mając na uwadze, że sterylizacja niepełnosprawnych kobiet bez ich wiedzy i zgody jest powszechną formą przemocy, dotyczącą zwłaszcza członków mniejszości etnicznych, takich jak kobiety romskie;
- I. mając na uwadze, że w życiu publicznym i mediach brakuje widoczności osób niepełnosprawnych;
- J. mając na uwadze, że około dwie trzecie opiekunów w Europie to kobiety; mając na uwadze, że 80 % opieki w UE zapewniają nieopłacani nieformalni opiekunowie, a 75 % z nich to kobiety; mając na uwadze, że wartość ekonomiczną bezpłatnej nieformalnej opieki w Unii jako procent całkowitego kosztu formalnej opieki długoterminowej szacuje się na 50–90 %;
- K. mając na uwadze, że społeczny i gospodarczy udział niepełnosprawnych kobiet ma zasadnicze znaczenie dla powodzenia ogólnej strategii gospodarczej i społecznej w Europie;
- L. mając na uwadze, że niepełnosprawne kobiety często spotykają się z różnymi formami dyskryminacji, między innymi ze względu na ich tożsamość płciową, ekspresję płci i cechy płciowe, co przyczynia się do feminizacji ubóstwa;
- M. mając na uwadze, że osoby niepełnosprawne, a zwłaszcza kobiety niepełnosprawne, mają niższe dochody i są bardziej zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym; mając na uwadze, że warunki ubóstwa i wykluczenia społecznego utrzymują się tam, gdzie ochrona socjalna jest wyraźnie niewystarczająca; mając na uwadze, że z czasem sytuacja niepełnosprawnych kobiet pracujących uległa pogorszeniu w porównaniu z sytuacją mężczyzn (liczba kobiet pracujących dotkniętych ubóstwem wyniosła 10 % w 2007 r. i 12 % w 2014 r.);
- N. mając na uwadze, że rozwój technologiczny niesie zarówno wiele szans, jak i wyzwai, w szczególności dla kobiet niepełnosprawnych, ponieważ pracownicy na całym świecie w coraz większym stopniu korzystają z narzędzi cyfrowych;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- O. mając na uwadze, że utrzymują się trudności w dostępie do ośrodków zdrowia, opieki szpitalnej, produktów pomocniczych, leków i terapii niezbędnych do monitorowania i rehabilitacji; mając na uwadze, że utrzymują się poważne problemy związane z mobilnością, czy to z powodu barier architektonicznych utrudniających ruch w przestrzeni publicznej i na ulicach, czy też ograniczonego dostępu do transportu publicznego i zbiorowego; mając na uwadze, że nadal istnieją przeszkody w komunikacji (takie jak brak tłumaczy języka migowego w usługach publicznych oraz słaba dostępność telewizji dla osób niesłyszących), co ogranicza i uniemożliwia dostęp do usług publicznych i informacji; mając na uwadze, że usługi wsparcia, ochrony, komunikacji, opieki i usługi zdrowotne, np. związane z podstawową opieką zdrowotną, zwalczaniem przemocy wobec kobiet, opieką nad dziećmi i macierzyństwem, powinny być w pełni dostępne we wszystkich językach, w każdej postaci i formie dla wszystkich kobiet, a zwłaszcza niepełnosprawnych kobiet i dziewcząt;
- P. mając na uwadze, że pełne uczestnictwo osób niepełnosprawnych, o których mowa w art. 29 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, w życiu politycznym i publicznym, gdzie często są niedostatecznie reprezentowane, pozostanie pobożnym życzeniem, zwłaszcza w odniesieniu do kobiet, jeżeli problem nie zostanie odpowiednio rozwiązany;
- Q. mając na uwadze, że pomimo licznych międzynarodowych konwencji i przepisów prawa europejskiego, a także obecnej europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności, osoby niepełnosprawne nadal nie korzystają w pełni ze swoich praw obywatelskich i socjalnych; mając na uwadze, że nie gwarantuje się równego dostępu do kultury, sportu i rekreacji oraz równego uczestnictwa w życiu społecznym i politycznym; mając na uwadze, że osoby pracujące w tych dziedzinach są niedoceniane; mając na uwadze, że wszystkie wyżej wymienione konwencje i przepisy są systematycznie lekceważone, a pracownikom i osobom niepełnosprawnym nadal odmawia się podstawowych praw; mając na uwadze, że niepełnosprawne kobiety i dziewczęta są nadal zmarginalizowane, jeśli chodzi o procesy podejmowania decyzji i postęp w kwestii równouprawnienia płci;
- R. mając na uwadze, że równouprawnienie płci zostało uwzględnione w sposób przekrojowy w europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2010–2020;
- S. mając na uwadze, że w art. 21 i 26 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej wyraźnie zakazano dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność i wymaga się zapewnienia osobom niepełnosprawnym równego udziału w życiu społecznym; mając na uwadze, że równe traktowanie można zapewnić przez wdrażanie pozytywnych środków i strategii politycznych dla niepełnosprawnych kobiet i matek niepełnosprawnych dzieci;
- T. mając na uwadze, że włączenie aspektu płci do europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności przyjętej na okres po 2020 r. zapewni wkład w zintegrowane podejście do eliminowania dyskryminacji niepełnosprawnych kobiet i dziewcząt;
- U. mając na uwadze, że miesięczne wynagrodzenie niepełnosprawnych mężczyzn jest wyższe niż w przypadku niepełnosprawnych kobiet, a obie płace są generalnie niższe niż wynagrodzenia innych pracowników w dyskryminującej rzeczywistości, która się utrzymuje;
- V. mając na uwadze, że obecny rynek pracy jest niestabilny i niepewny, a wzrost bezrobocia oznacza zmniejszenie szans na dostęp do zatrudnienia dla osób niepełnosprawnych;
- W. mając na uwadze, że w systemie szkół państwowych brakuje zasobów ludzkich, materialnych i pedagogicznych umożliwiających właściwą opiekę i skuteczną integrację dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych; mając na uwadze, że pełną integrację w społeczeństwie osiąga się przede wszystkim dzięki wysokiej jakości miejscom pracy oraz dostępnej edukacji; mając na uwadze, że zatrudnienie jest nie tylko uważane za źródło dochodu, lecz także stało się mechanizmem integracji społecznej, ponieważ tworzy więź ze społeczeństwem, relacje międzyludzkie i poczucie uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym i gospodarczym;
- X. mając na uwadze, że niepełnosprawne kobiety mogą doświadczać specyficznych form przemocy, które są trudne do rozpoznania, takich jak usuwanie lub niszczenie urządzeń służących danej osobie do poruszania się lub uniemożliwianie dostępu do zasobów związanych z niepełnosprawnością w społeczności lub wizyt w placówkach opieki zdrowotnej;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- Y. mając na uwadze, że wskaźniki zachorowalności na raka piersi u kobiet niepełnosprawnych są znacznie wyższe niż w przypadku ogólnej populacji kobiet ze względu na brak dostosowanego sprzętu do badań przesiewowych i diagnostyki;
- Z. mając na uwadze, że wskaźnik równouprawnienia płci za 2017 r. opracowany przez EIGE pokazuje, iż średnio 13 % niepełnosprawnych kobiet ma niezaspokojone potrzeby lecznicze, a 12 % niezaspokojone potrzeby stomatologiczne, podczas gdy wśród kobiet pełnosprawnych niezaspokojonych potrzeb leczniczych doświadcza 5 %;

Zalecenia ogólne

1. ponownie podkreśla, że wszystkie osoby niepełnosprawne powinny móc w pełni korzystać z przysługujących im praw w oparciu o integrację i pełne uczestniczenie w społeczeństwie; podkreśla, że jest to możliwe tylko przez egzekwowanie aktywnej i publicznej polityki oraz usunięcie wszelkich barier utrudniających uczestnictwo;
2. wzywa państwa członkowskie do wdrożenia polityki zapobiegania, leczenia, rehabilitacji i integracji w odniesieniu do osób niepełnosprawnych i wsparcia dla ich rodzin, a także do przyjęcia odpowiedzialności za skuteczne wykonywanie ich praw, bez uszczerbku dla praw i obowiązków rodziców lub opiekunów; wzywa również do opracowania pedagogiki uwrażliwiającej społeczeństwo na obowiązek poszanowania osób niepełnosprawnych i solidarności z nimi, aby przeciwdziałać dyskryminacji społecznej, której te osoby podlegają;
3. wzywa państwa członkowskie do wypełnienia swoich zobowiązań dotyczących ratyfikacji Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz do podjęcia wszelkich środków niezbędnych do zagwarantowania praw i wolności oraz obowiązków w niej zapisanych, w szczególności w obszarach takich jak zatrudnienie, edukacja, zdrowie, ochrona socjalna, mieszkalność, mobilność, dostęp do wymiaru sprawiedliwości, kultura, sport, wypoczynek i uczestnictwo w życiu społecznym i politycznym, a także szczególnych obowiązków określonych w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych w zakresie praw niepełnosprawnych kobiet i dzieci;
4. podkreśla fakt, że niepełnosprawne kobiety i dziewczęta cierpią z powodu podwójnej dyskryminacji na styku płci i niepełnosprawności, a często mogą nawet być narażone na dyskryminację z wielu przyczyn jednocześnie, która powstaje na styku płci i niepełnosprawności z orientacją seksualną, tożsamością płciową, ekspresją płciową, cechami płciowymi, krajem pochodzenia, klasą, statusem migracyjnym, wiekiem, wyznaniem lub pochodzeniem etnicznym;
5. ponawia wezwanie skierowane do Komisji i państw członkowskich, aby włączały aspekt niepełnosprawnych kobiet i dziewcząt do swojej strategii, polityk i programów dotyczących równouprawnienia płci, aspekt płci do swojej strategii dotyczących niepełnosprawności oraz oba aspekty – płci i niepełnosprawności – do wszystkich innych obszarów polityki;
6. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wspierania badań naukowych i innowacji w zakresie opracowywania produktów i usług wspierających osoby niepełnosprawne w ich codziennych czynnościach;
7. podkreśla, że liczba osób starszych wzrasta, a według Światowej Organizacji Zdrowia niepełnosprawność częściej dotyka kobiet, które są na nią szczególnie narażone ze względu na większą średnią długość życia; podkreśla, że w związku z tym liczba niepełnosprawnych kobiet będzie rosła w sposób proporcjonalny;
8. nalega, aby gromadzić dane segregowane według kryterium płci w celu zidentyfikowania form dyskryminacji krzyżowej z wielu przyczyn jednocześnie względem niepełnosprawnych kobiet i dziewcząt we wszystkich obszarach objętych konwencją stambulską i w stosownych przypadkach;
9. wzywa EIGE, aby nadal zapewniał analizę i wkład na szczeblu UE i państw członkowskich w odniesieniu do szczególnej sytuacji niepełnosprawnych kobiet i dziewcząt, ze szczególnym uwzględnieniem dyskryminacji krzyżowej;
10. ponownie zauważa, że kobiety niepełnosprawne niejednokrotnie stawiają czoła jeszcze poważniejszym wyzwaniom i niebezpieczeństwom w krajach i na obszarach objętych konfliktami; podkreśla w związku z tym potrzebę ochrony kobiet niepełnosprawnych w ramach polityki zewnętrznej UE;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Prawa niepełnosprawnych kobiet

11. podkreśla, że niepełnosprawnym kobietom należy zapewnić pełne korzystanie z przysługujących im praw w zakresie dostępności wysokiej jakości, dostępnej i niedrożej edukacji, opieki zdrowotnej, w tym transpłciowej opieki zdrowotnej oraz zdrowia i praw seksualnych i reprodukcyjnych, zatrudnienia, mobilności, życia rodzinnego, autonomii cielesnej, seksualności i małżeństwa, a także gwarancji zapewniających te prawa;

12. przypomina, że organy władzy na wszystkich szczeblach i odpowiednie zainteresowane strony muszą szanować prawo do niezależnego życia, a tym samym zapewnić niezbędne instrumenty i wsparcie, aby umożliwić osobom niepełnosprawnym, zwłaszcza kobietom, korzystanie z wolności wyboru i kontroli nad własnym życiem i stylem życia;

13. podkreśla, że niepełnosprawne kobiety i dziewczęta muszą być informowane o przysługujących im prawach i dostępnych dla nich usługach świadczonych obywatelom; podkreśla, że informacje te muszą być dostarczane w sposób prosty i bezpieczny, uwzględniający różne metody komunikacji, media i formaty wybrane przez nie i dostosowane do nich; podkreśla, że prawa do informacji nie należy mylić z konceptualizacją potrzeby aktywnego dochodzenia dostępu do praw (przeniesienie odpowiedzialności za właściwe wykonanie na osoby potrzebujące), ponieważ państwa członkowskie muszą przyjąć odpowiedzialność za dotarcie do wszystkich osób niepełnosprawnych oraz zapewnienie i zagwarantowanie im praw przewidzianych przez prawo lub konwencję międzynarodową;

14. wzywa do włączenia osób niepełnosprawnych w regularne struktury społeczne na wszystkich poziomach, w tym w dziedzinie zdrowia, edukacji i zatrudnienia, biorąc pod uwagę, że trwałe i powszechne stosowanie specjalnych struktur lub usług prowadzi do segregacji i zmniejsza równość szans;

15. uznaje, że osoby niepełnosprawne potrzebują dostępu do bezpiecznych przestrzeni, np. w formie klubów i stowarzyszeń;

16. wzywa UE do usunięcia barier dla osób niepełnosprawnych w prawie do głosowania, w szczególności w wyborach europejskich w 2019 r.;

17. wzywa państwa członkowskie do egzekwowania zasady równości wynagrodzeń za taką samą pracę, do przeciwdziałania dyskryminacji płacowej oraz do zagwarantowania równości kobiet i mężczyzn, w tym w odniesieniu do osób niepełnosprawnych;

Dostępność

18. wzywa państwa członkowskie i Komisję do egzekwowania strategii promujących dostępność jako niezbędnego kroku w kierunku włączenia społecznego oraz niezbędnego warunku integracji i uczestnictwa osób niepełnosprawnych; podkreśla również znaczenie poszanowania zasad równego traktowania i równości szans w odniesieniu do dostępności i mobilności;

19. nalega na konieczność podjęcia przez państwa członkowskie środków, w szczególności w dziedzinie zdrowia, edukacji, transportu, urbanistyki i mieszkalnictwa;

20. wyraża głębokie zaniepokojenie faktem, że niepełnosprawnym kobietom i dziewczętom zbyt często odmawia się dostępu do możliwości w dziedzinie praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego; uważa za niepokojące, że od niepełnosprawnych kobiet i dziewcząt nie jest wymagana świadoma zgoda na stosowanie środków antykoncepcyjnych i że są one nawet narażone na przymusową sterylizację; wzywa państwa członkowskie do wdrożenia środków legislacyjnych, które gwarantują integralność cielesną, swobodę wyboru i samostanowienia w odniesieniu do życia seksualnego i reprodukcyjnego niepełnosprawnych dziewcząt i kobiet;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

21. jest zaniepokojony faktem, że niewiele krajów posiada przepisy zapewniające osobom niepełnosprawnym prawo dostępu do prawnego uznawania płci; zauważa, że prawne uznawanie płci, nawet tam, gdzie jest dozwolone, może być niedostępne dla kobiet i dziewcząt objętych opieką prawną; zauważa, że obowiązkowa ocena psychiatryczna dokonywana w celu przyznania dostępu do prawnego uznania płci utrudnia ten dostęp kobietom i dziewczętom z problemami zdrowia psychicznego; wzywa państwa członkowskie do przyjmowania ustawodawstwa dotyczącego prawnego uznawania płci opartego na samostanowieniu i uwzględniającego potrzeby w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych;

22. stwierdza – w odniesieniu do transportu – potrzebę opracowania przez państwa członkowskie strategii w zakresie transportu publicznego, które ułatwią mobilność osób niepełnosprawnych, wraz z usuwaniem barier architektonicznych; wzywa Radę i Komisję do przeznaczenia niezbędnych unijnych środków finansowych na wspieranie opracowywania takich strategii;

Stosunki pracy i warunki w miejscu pracy z myślą o wysokiej jakości zatrudnienia i godzeniu życia zawodowego z prywatnym

23. wzywa państwa członkowskie do opracowania strategii promujących integrację osób niepełnosprawnych na rynku pracy; uważa, że takie strategie powinny wspierać dostęp do zatrudnienia jako warunek włączenia społecznego, promując równość szans;

24. wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania określonych form regulacji dotyczących zatrudnienia, które zajęłyby się szczególnymi potrzebami osób niepełnosprawnych i je uwzględniały, w szczególności w zakresie regulacji czasu pracy; podkreśla potrzebę zdefiniowania konkretnych przepisów prawa pracy uwzględniających potrzeby kobiet niepełnosprawnych w odniesieniu do ciąży i macierzyństwa, zapewniających pozostanie na rynku pracy i ochronę pracowników;

25. wzywa państwa członkowskie, aby oceniły potrzebę wprowadzenia rozwiązań zapewniających, że stosowanie urlopu macierzyńskiego, ojcowskiego i rodzicielskiego oraz elastyczny czas pracy będą dostosowane do zróżnicowanych potrzeb związanych z porodem mnogim, porodem przedwczesnym, rodzicami adopcyjnymi, rodzicami zastępczymi, rodzicami niepełnosprawnymi, rodzicami z problemami psychicznymi oraz rodzicami dzieci niepełnosprawnych, dzieci przewlekle chorych lub mających problemy ze zdrowiem psychicznym;

26. wzywa do promowania prawa do zdrowia i rehabilitacji oraz do prowadzenia polityki mającej na celu zapobieganie wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym osób;

27. wzywa Komisję, aby zapewniła państwom członkowskim fachową wiedzę na temat sposobów przeciwdziałania dyskryminacji krzyżowej;

28. apeluje do Komisji o wspieranie i zachęcanie państw członkowskich do przeciwdziałania dyskryminacji powstającej na styku tożsamości płciowej, ekspresji płciowej, orientacji seksualnej, cech płciowych i niepełnosprawności przez szkolenie dotyczące różnorodności i pracę z pracodawcami w zakresie środków w miejscu pracy, np. promowania anonimowych procedur rekrutacji;

Edukacja

29. wzywa państwa członkowskie, aby zapewniając opiekę przedszkolną, kładły nacisk nie tylko na dostępność, ale także na jakość i przystępność tej opieki, w szczególności w odniesieniu do dzieci niepełnosprawnych, uwzględniając jednocześnie potrzeby rodziców niepełnosprawnych; apeluje również do państw członkowskich o poprawę inwestycji publicznych w zakresie wczesnej edukacji i opieki nad tymi grupami osób;

30. podkreśla znaczenie włączania niepełnosprawnych kobiet do systemów kształcenia i systemów zawodowych głównego nurtu;

31. podkreśla, że wyższy standard i wyższa jakość kształcenia i szkolenia doprowadzi do większego upodmiotowienia niepełnosprawnych kobiet, ponieważ edukacja jest jednym z narzędzi, które mają największy wpływ na postęp społeczeństwa, dostarczając wiedzy i wartości niezbędnych do osiągnięcia wyższego poziomu dobrobytu oraz wzrostu gospodarczego i rozwoju osobistego; podkreśla szczególne znaczenie wysokiej jakości kształcenia i szkolenia dla osób niepełnosprawnych;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

32. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia rzeczywistych równych szans w dostępie do edukacji przez zagwarantowanie skutecznego włączenia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do swoich systemów edukacji na wszystkich poziomach; wzywa do wspierania specjalnych potrzeb edukacyjnych i materiałów edukacyjnych dostarczanych przez szkoły integracyjne w celu zapewnienia równego dostępu, ale także sukcesu w systemie edukacji;
33. wzywa państwa członkowskie, aby inwestowały w edukację wysokiej jakości dla niepełnosprawnych dzieci i dorosłych w ramach głównego nurtu edukacji, ułatwiając w ten sposób dostęp do niej szczególnie wśród najmniej uprzywilejowanych grup społecznych;
34. wzywa do prowadzenia polityki edukacyjnej, która ma na celu usunięcie wielu przeszkód, które stale dotyczą osób niepełnosprawnych; wzywa państwa członkowskie do osiągnięcia w swoich głównych instytucjach edukacyjnych warunków fizycznych lub pedagogicznych, które pozwolą osobom niepełnosprawnym na uczęszczanie do nich; podkreśla w związku z tym potrzebę zwiększenia liczby nauczycieli towarzyszących niepełnosprawnym dzieciom;
35. wzywa państwa członkowskie do opracowania strategii zwalczania nękania i szykanowania, w tym w kontekście edukacyjnym i w internecie, które dotyczą dzieci i młodzieży z powodu niepełnosprawności, tożsamości lub ekspresji płciowej, orientacji seksualnej, statusu migranta, przynależności klasowej, wieku, religii lub pochodzenia etnicznego;
36. przypomina o znaczeniu uwzględnienia potrzeb niepełnosprawnych kobiet i dziewcząt w opracowywaniu i realizacji programów i inicjatyw UE, w szczególności działań w dziedzinie edukacji, mobilności i młodzieży, a także podejmowania wszelkich odpowiednich działań, by zapewnić korzystanie przez nie z takich możliwości;

Zdrowie

37. uważa, że niepełnosprawne kobiety i dziewczęta muszą mieć pełny dostęp do opieki medycznej i stomatologicznej, która zaspokaja ich szczególne potrzeby, w takich dziedzinach jak konsultacje ginekologiczne, badania lekarskie, zdrowie seksualne i reprodukcyjne, planowanie rodziny i dostosowane wsparcie w czasie ciąży oraz transpłciowa opieka zdrowotna; wzywa państwa członkowskie, by zapewniły inwestycje publiczne w tej dziedzinie oraz by ich krajowe publiczne świadczenia opieki zdrowotnej obejmowały właściwy dostęp do tych usług;
38. podkreśla, że niepełnosprawne kobiety i dziewczęta muszą otrzymywać wszelkie stosowne informacje, aby umożliwić im swobodne podejmowanie decyzji dotyczących ich stanu zdrowia; podkreśla znaczenie podjęcia przez państwa członkowskie wszystkich niezbędnych środków w celu zwalczania przymusowej sterylizacji;
39. wzywa Komisję do wprowadzenia celów dotyczących usług opieki nad osobami niepełnosprawnymi, którym – podobnie jak w przypadku celów barcelońskich – powinny towarzyszyć narzędzia monitorowania mierzące jakość, dostępność i przystępność tych usług;
40. wzywa UE i państwa członkowskie do podjęcia wszelkich środków w celu zapewnienia niepełnosprawnym kobietom i dziewczętom równego dostępu zarówno do opieki zdrowotnej dostosowanej do niepełnosprawności, jak i do usług głównego nurtu;
41. wzywa Komisję, aby zapewniła państwom członkowskim fachową wiedzę na temat sposobów przewycięzania dyskryminacji krzyżowej;

Przemoc ze względu na płeć

42. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady o podpisaniu przez UE Konwencji Rady Europy w sprawie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (konwencja stambulska), co będzie ważnym krokiem na drodze zwalczania przemocy wobec niepełnosprawnych kobiet i dziewcząt; wzywa UE do szybkiej ratyfikacji konwencji stambulskiej i apeluje do państw członkowskich, które jeszcze jej nie ratyfikowały, aby to uczyniły; zachęca Radę, aby jak najszybciej zakończyła proces przystąpienia Unii Europejskiej do konwencji;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

43. zauważa z zaniepokojeniem, że niepełnosprawne kobiety i dziewczęta są w większym stopniu narażone na bycie ofiarami przemocy ze względu na płeć, w szczególności przemocy domowej i wykorzystywania seksualnego; podkreśla, że dotyczy to również przymusowej sterylizacji i aborcji; wzywa państwa członkowskie, by podjęły odpowiednie działania i świadczyły usługi wysokiej jakości, dostępne i dostosowane do potrzeb, aby położyć kres przemocy wobec kobiet i dzieci oraz wspierać ofiary przemocy, zapewniając personel wyszkolony do udzielania specjalistycznych porad, a także odpowiednią ochronę prawną i wsparcie;

44. zachęca państwa członkowskie do zapewnienia wszystkim pracownikom służby zdrowia i sektora edukacji odpowiedniego przeszkolenia w zakresie zapobiegania dyskryminacji i przemocy wobec niepełnosprawnych kobiet i dziewcząt;

45. powtarza wezwanie do Komisji, by zaprezentowała kompleksową europejską strategię zwalczania przemocy wobec kobiet wraz z projektem aktu ustawodawczego dotyczącego zapobieganiu przemocy ze względu na płeć i zwalczaniu jej, ze zwróceniem szczególnej uwagi na niepełnosprawne kobiety i dziewczęta; wzywa również do utworzenia obserwatorium UE ds. przemocy ze względu na płeć;

46. domaga się konkretnych środków politycznych mających na celu wyeliminowanie przemocy i nadużyć względem osób niepełnosprawnych i dotkniętych trudnościami w nauce, w szczególności kobiet i dziewcząt, w tym zastraszania w internecie, nękania i napastowania oraz przemocy w sytuacjach opieki formalnej i nieformalnej;

Włączenie cyfrowe i medialne

47. podkreśla, że należy aktywniej walczyć ze stereotypami i uprzedzeniami względem niepełnosprawności oraz że niepełnosprawne kobiety i dziewczęta muszą być bardziej dostrzegalne w mediach, aby możliwa była zmiana rozpowszechnionych i wykluczających norm społecznych; wzywa Komisję i państwa członkowskie do propagowania równego traktowania mężczyzn i kobiet w organizacjach medialnych, organach przedstawicielskich i instytucjach szkoleniowych, zwłaszcza w ich zarządach, a także do inwestowania w inicjatywy podnoszące świadomość społeczną oraz do ścisłego monitorowania i śledzenia postępów;

48. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by opracowały programy i usługi dla kobiet niepełnosprawnych, skupiając się na ich włączeniu cyfrowym i podkreślając ogromny potencjał, jaki niesie cyfryzacja dla kobiet niepełnosprawnych;

49. podkreśla potrzebę zwiększenia dostępu do usług medialnych za pomocą w pełni dostępnych usług internetowych, które spełniają najwyższe standardy doskonałości i są dostosowane do osób niepełnosprawnych;

50. wzywa państwa członkowskie, aby zachęcały nadawców do pełnego zaangażowania niepełnosprawnych kobiet jako uczestników i prezenterów w mediach radiowo-telewizyjnych wszelkiego rodzaju;

Prawodawstwo i wdrożenie

51. ubolewa, że w ramach obowiązującej obecnie europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2010–2020 nie udało się przyspieszyć przyjęcia skutecznych aktów ustawodawczych, środków i strategii politycznych w celu walki z segregacją i odrzucaniem niepełnosprawnych kobiet na rynku pracy, w życiu politycznym, szkołach i środowiskach edukacyjnych;

52. apeluje do Komisji i państw członkowskich o wprowadzenie polityki umożliwiającej udział niepełnosprawnych kobiet i dziewcząt w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, gospodarczym i politycznym i zachęcającej je do tego w szczególności przez zmniejszanie barier w mobilności i zachęcanie niepełnosprawnych kobiet do tworzenia organizacji i sieci oraz dołączanie do nich, a także przez programy szkoleniowe i mentorskie;

53. wzywa Unię Europejską i państwa członkowskie do opracowania pozytywnych działań skierowanych do niepełnosprawnych kobiet w celu promowania szkoleń, pośrednictwa pracy, dostępu do zatrudnienia, utrzymania miejsca pracy, równych ścieżek kariery, dostosowania w miejscu pracy i równowagi między życiem zawodowym a prywatnym;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

54. wzywa Komisję do opracowania pozytywnych działań na rzecz upowszechniania praw niepełnosprawnych kobiet i dziewcząt, do ustanowienia mechanizmu monitorowania postępów oraz finansowania gromadzenia danych i badań dotyczących niepełnosprawnych kobiet i dziewcząt, zgodnie z zasadami Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych;

55. wzywa Komisję do przedstawienia wniosku dotyczącego europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2020–2030 w pełni włączającego przepisy Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych do przyszłego prawodawstwa, polityki i programów UE oraz zgodnego z Konwencją ONZ o prawach dziecka i z dokumentem pt. „Strategiczne zaangażowanie na rzecz równouprawnienia płci w latach 2016–2019” w celu zapewnienia, by niepełnosprawne kobiety i dziewczęta mogły w pełni korzystać ze swoich praw, podobnie jak wszystkie inne osoby;

56. wzywa UE i jej państwa członkowskie do uwzględnienia norm Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych w swoich ramach prawnych i politycznych, aby zagwarantować, że oparte na prawach człowieka podejście do niepełnosprawności zostanie w pełni odzwierciedlone w prawodawstwie i polityce;

57. podkreśla, że z niepełnosprawnymi kobietami i dziewczętami należy się blisko konsultować za pośrednictwem ich organizacji przedstawicielskich i aktywnie angażować je w opracowywanie i wdrażanie prawodawstwa i polityki w celu zapewnienia niedyskryminacji i równych szans, a także w monitorowanie ich skuteczności; nawołuje do prawdziwego zorganizowanego dialogu między UE a organizacjami reprezentującymi osoby niepełnosprawne podczas opracowywania europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2020–2030;

58. podkreśla, że organizacje osób niepełnosprawnych muszą być zaangażowane w przygotowanie, realizację i ocenę ex post projektów podejmowanych w ramach polityki spójności UE;

Finansowanie

59. wzywa Komisję i państwa członkowskie do optymalizacji unijnych funduszy strukturalnych, w tym Europejskiego Funduszu Społecznego, aby promować dostępność i niedyskryminację w stosunku do niepełnosprawnych kobiet oraz by zwiększyć widoczność możliwości finansowania, np. dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność i ogólnie wspierających przedsiębiorczość;

o

o o

60. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Komisji i Radzie.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

ZALECENIA

PARLAMENT EUROPEJSKI

P8_TA(2018)0483

Obrona wolności akademickiej w działaniach zewnętrznych UE**Zalecenie Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. dla Rady, Komisji oraz wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa w sprawie obrony wolności akademickiej w działaniach zewnętrznych UE (2018/2117(INI))**

(2020/C 363/24)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności jej art. 13,
- uwzględniając strategiczne ramy i plan działania UE dotyczące praw człowieka i demokracji (11855/2012), przyjęte przez Radę do Spraw Zagranicznych w dniu 25 czerwca 2012 r.,
- uwzględniając Wytyczne UE w sprawie praw człowieka dotyczące wolności wypowiedzi w internecie i poza nim, przyjęte przez Radę do Spraw Zagranicznych w dniu 12 maja 2014 r.,
- uwzględniając coroczne sprawozdanie UE na temat praw człowieka i demokracji na świecie za rok 2016 oraz politykę Unii Europejskiej w tym zakresie,
- uwzględniając zalecenie dotyczące statusu nauczycieli akademickich, przyjęte przez Konferencję Ogólną Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO) podczas jej 29. sesji w dniach od 21 października do 12 listopada 1997 r.,
- uwzględniając deklarację z Limy w sprawie wolności akademickiej i autonomii instytucji szkolnictwa wyższego, przyjętą przez World University Service we wrześniu 1988 r.,
- uwzględniając rezolucję 29/7 w sprawie prawa do nauki, przyjętą przez Radę Praw Człowieka ONZ podczas jej 42. posiedzenia w dniu 2 lipca 2015 r.,
- uwzględniając uwagi ogólne nr 13 Komitetu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych ONZ, przyjęte na jego 21. sesji w dniu 8 grudnia 1999 r.,
- uwzględniając opinię Komisji Weneckiej nr 891/2017,
- uwzględniając sprawozdania krajowych, europejskich i międzynarodowych organizacji pozarządowych, a w szczególności zasady odpowiedzialności państwa za ochronę szkolnictwa wyższego przed atakami,
- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie praw podstawowych,

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych,
  - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,
  - uwzględniając art. 113 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A8-0403/2018),
- A. mając na uwadze, że UNESCO definiuje wolność akademicką jako „prawo, nieograniczone narzuconą doktryną, do swobody nauczania i dyskusji, swobody prowadzenia badań naukowych oraz rozpowszechniania i publikowania ich wyników, swobody nieograniczonego wyrażania opinii na temat instytucji lub systemu, w jakim pracują, wolności od cenzury instytucjonalnej oraz swobody uczestnictwa w organach akademickich o charakterze zawodowym lub przedstawicielskim”;
- B. mając na uwadze, że prawo do nauki ma zasadnicze znaczenie dla korzystania z wszystkich innych praw człowieka oraz dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju; mając na uwadze, że z tego prawa można korzystać jedynie w atmosferze wolności akademickiej i autonomii instytucji szkolnictwa wyższego;
- C. mając na uwadze, że deklaracja z Limy w sprawie wolności akademickiej i autonomii instytucji szkolnictwa wyższego definiuje wolność akademicką jako wolność członków społeczności akademickiej – obejmującą wszystkie osoby nauczające, studiujące, prowadzące badania i pracujące w instytucji szkolnictwa wyższego – indywidualnie lub zbiorowo podczas nabywania, poszerzania lub przekazywania wiedzy poprzez badania, studia, dyskusje, dokumentację, produkcję, tworzenie, nauczanie, wykładanie i pisanie;
- D. mając na uwadze, że definicja ta musi opierać się na podstawowych wartościach demokratycznych, w tym zasadzie sprawiedliwego dostępu i przeciwdziałania dyskryminacji, rozliczalności, krytycznym i niezależnym myśleniu, autonomii instytucjonalnej i odpowiedzialności społecznej; mając na uwadze, że demokracja nie może istnieć bez wolności akademickiej, która umożliwia świadomą debatę;
- E. mając na uwadze, że wolność akademicka jest kluczowym elementem przyczyniającym się do zrównoważonego rozwoju, a w szczególności do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju, zapisanych w Agendzie na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, w której główną rolę odgrywają edukacja o wysokiej jakości, badania naukowe i innowacje;
- F. mając na uwadze, że autonomia jest niezbędnym warunkiem prawidłowego funkcjonowania instytucji edukacyjnych; mając na uwadze, że wolność akademicka wymaga stałej i uważnej ochrony przed nadmierną presją ze strony państwa lub interesów handlowych;
- G. mając na uwadze, że wolność akademicka – wraz z leżącą u jej podstaw wolnością myśli, opinii, wypowiedzi, zrzeszania się, podróżowania i szkolenia – przyczynia się do tworzenia przestrzeni, w której każde otwarte i stabilne pluralistyczne społeczeństwo może swobodnie myśleć, zadawać pytania, dzielić się pomysłami oraz tworzyć, nabywać i rozpowszechniać wiedzę;
- H. mając na uwadze, że atakowanie wolności akademickiej podważa badania naukowe, studia, nauczanie, debatę publiczną i prawo do edukacji, ograniczając jakość akademicką oraz rozwój społeczny, polityczny, gospodarczy i kulturowy; mając na uwadze, że odpowiedzi na problemy występujące w społeczeństwie powinny być znajdowane w drodze rozumowania, uzyskiwania dowodów i perswadowania;
- I. mając na uwadze, że z prawa do nauki, nauczania i badań można w pełni korzystać jedynie w atmosferze wolności akademickiej;
- J. mając na uwadze, że istnieje pilna potrzeba odpowiedniego podjęcia kwestii wolności akademickiej w procesie przystępowania do UE, aby zapobiec atakom w państwach członkowskich UE, takim jak próby zamknięcia Uniwersytetu Środkowoeuropejskiego (CEU) w Budapeszcie, które mają na celu doprowadzenie do przeniesienia przyjęć studentów do Wiednia począwszy od 2019 r., a także blokowanie studiów nad płcią społeczno-kulturową na Węgrzech; mając na uwadze, że kraje kandydujące powinny zobowiązać się do przestrzegania podstawowych wartości w zakresie szkolnictwa wyższego, w tym wolności akademickiej i autonomii instytucjonalnej;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- K. mając na uwadze, że środowisko akademickie i instytucje edukacyjne są w coraz większym stopniu podatne na zakłócenia, naciski lub represje ze strony państw, sektora biznesu lub innych podmiotów niepaństwowych; mając na uwadze, że każdego roku na całym świecie zgłaszane są setki ataków na uniwersytety, uczelnie wyższe i członków społeczności akademickiej, łącznie z zabójstwami, przemocą, zaginięciami, bezprawnym uwięzieniem i przetrzymywaniem, niesłusznymi oskarżeniami, utratą stanowisk, bezprawnym zwolnieniem i wydaleniem ze studiów, a także ograniczeniami w podróżowaniu lub przemieszczaniu się oraz innymi skrajnymi lub systemowymi zagrożeniami; mając na uwadze, że do naruszeń swobód akademickich dochodzi również w państwach członkowskich UE i u jej najbliższych partnerów;
- L. mając na uwadze, że cięcia środków publicznych przeznaczonych na edukację, w tym na szkolnictwo wyższe, oraz związane z tym zapotrzebowanie na alternatywne źródła dochodu zagrażają wolności akademickiej, w szczególności gdy takie finansowanie zewnętrzne pochodzi od zagranicznych reżimów autokratycznych lub wielonarodowych korporacji;
- M. mając na uwadze, że zagraniczne instytucje edukacyjne w UE są narażone na ataki ze strony rządów krajowych i naruszenia ich wolności akademickiej;
- N. mając na uwadze, że próby kontrolowania lub uciszania instytucji szkolnictwa wyższego lub ich naukowców, studentów i pracowników znacznie wykraczają poza osoby i instytucje, na jakie są ukierunkowane, i dotyczą ogółu społeczeństwa, ograniczając przestrzeń dla integracyjnego i demokratycznego uczestnictwa, wolności słowa oraz upodmiotowienia wszystkich obywateli, a także pozbawiając przyszłe pokolenia znakomitych nauczycieli akademickich i naukowców;
- O. mając na uwadze, że skuteczna realizacja prawa do edukacji oraz gwarancji wolności akademickiej nakłada na państwa obowiązek zapewnienia odpowiedniego i wiarygodnego poziomu finansowania edukacji; mając na uwadze, że polityka oszczędności finansowych i gospodarczych poważnie osłabiła wolność akademicką i w dalszym ciągu osłabia ją na całym świecie, w tym w UE;
- P. mając na uwadze, że kwestia naruszeń wolności akademickiej jest rzadko podejmowana w ramach praw człowieka, co odzwierciedla po części brak znajomości kwestii wolności akademickiej wśród obrońców praw człowieka, a po części fakt, że skargi często odnoszą się do naruszania innych praw, na przykład wolności wypowiedzi lub opinii; mając na uwadze, że w rezultacie normy w tym obszarze nie są wystarczająco opracowane, a naruszenia wolności akademickiej nie są wystarczająco zgłaszane;
- Q. mając na uwadze, że istnieje ogólna potrzeba zwiększenia świadomości na temat znaczenia wolności akademickiej jako narzędzia promowania demokracji, poszanowania praworządności i rozliczalności, a także tworzenia możliwości wzmocnienia zdolności w zakresie jej promowania i obrony;
- R. mając na uwadze, że ważne jest zidentyfikowanie ataków na wolność akademicką jako części globalnego zjawiska, a także zachęcanie do postrzegania nauczycieli akademickich i studentów będących celem ataków nie tylko jako jednostek, których prawa są naruszane, ale także jako atakowanych obrońców praw człowieka; mając na uwadze, że niezbędna jest zdecydowana reakcja na szczeblu międzynarodowym i krajowym, począwszy od samego szkolnictwa wyższego przez społeczeństwo obywatelskie aż do ogółu społeczeństwa;
- S. mając na uwadze, że wielu zagrożonych nauczycieli akademickich i studentów nie jest w stanie uzyskać dostępu do możliwości zapewnianych przez programy UE dotyczące mobilności akademickiej i obrońców praw człowieka z powodu braku spełniania kryteriów ubiegania się lub ze względu na duże trudności w przestrzeganiu ogólnych procedur składania wniosków, wymogów i harmonogramów;
- T. mając na uwadze, że ograniczenia finansowe w programach UE hamują działania organizacji i uniwersytetów w UE, wspierających już studentów i naukowców, którym grozi ucieczka ze swoich krajów z powodu zagrożenia prześladowaniem w następstwie swojej działalności akademickiej; mając na uwadze, że te organizacje i uniwersytety potrzebują większego wsparcia w swoich działaniach i inicjatywach;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

U. mając na uwadze, że UE jest zaangażowana w promowanie i ochronę praw człowieka, instytucji demokratycznych i rządów prawa na całym świecie; mając na uwadze, że Plan działania UE dotyczący praw człowieka i demokracji domaga się skuteczniejszej polityki UE wspierającej prawa człowieka i demokrację, w tym zwiększenia skuteczności dialogów dotyczących praw człowieka, poprawy widoczności i oddziaływania krajowych strategii w dziedzinie praw człowieka, skupienia się na skutecznym wdrażaniu wytycznych UE w sprawie praw człowieka oraz wzmocnienia dyplomacji publicznej i komunikacji w zakresie praw człowieka;

1. zaleca Radzie, Komisji oraz wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa:

- a) wyrażne uznanie znaczenia wolności akademickiej w oświadczeniach publicznych, strategiach politycznych i działaniach związanych z w działaniami zewnętrznymi UE, w tym uznanie zasad, zgodnie z którymi idee nie stanowią przestępstwa, a krytyczny dyskurs nie świadczy o braku lojalności, lecz stanowi istotny element rozwoju demokratycznego społeczeństwa, autonomia instytucji edukacyjnych powinna być zawsze chroniona, a wolność akademicka odgrywa zasadniczą rolę w rozwoju edukacji oraz rozwoju ludzkości i nowoczesnego społeczeństwa;
- b) uznanie, że roszczenia do wolności akademickiej podlegają obowiązującym przepisom w zakresie praw człowieka, wywodząc się z prawa do nauki oraz praw do wolności wypowiedzi i opinii; przypomnienie, że wolność akademicka rozciąga się na swobodę nauczycieli akademickich rozpowszechniania informacji oraz prowadzenia badań, szerzenia wiedzy i prawdy bez ograniczeń, swobodę wyrażania swoich poglądów i opinii, nawet jeśli są kontrowersyjne lub niepopularne, w dziedzinie ich badań lub wiedzy fachowej, co może obejmować badanie funkcjonowania instytucji publicznych w danym systemie politycznym oraz jego krytykę;
- c) publiczne zwrócenie uwagi na problem ataków na wolność akademicką, w tym na ich negatywne skutki; wyrażenie zaniepokojenia w związku z podatnością społeczności akademickiej na nadmierną ingerencję władz krajowych, podmiotów prywatnych lub interesów korporacyjnych; przypomnienie o odpowiedzialności państw za zagwarantowanie wolności akademickiej, działanie w zgodzie z nią, a także proaktywną ochronę instytucji szkolnictwa wyższego, nauczycieli akademickich i studentów przed atakami, niezależnie od ich pochodzenia i rodzaju;
- d) zadbanie o to, by przedstawiciele instytucji UE i państw członkowskich odwiedzający państwa trzecie byli poinformowani o sytuacji pod względem wolności akademickiej;
- e) pokazanie wsparcia dla instytucji, pracowników i studentów, którzy są zagrożeni lub byli ofiarami przymusu bądź brutalnych ataków, oraz publiczne potępienie takich ataków poprzez podnoszenie tej kwestii na wszystkich szczeblach, w tym w drodze oświadczeń, wizyt, zaproszeń na wystąpienia publiczne oraz monitorowania procesów i więzień, a także konkretnych odniesień do indywidualnych przypadków zagrożonych członków społeczności akademickich;
- f) wspieranie równego dostępu do społeczności akademickiej, bez względu na przynależność etniczną lub kastową, niepełnosprawność, narodowość, przekonania religijne, tożsamość płciową, orientację seksualną lub inny status; zwracanie szczególnej uwagi w stosunkach z państwami trzecimi na wspieranie eliminowania dyskryminacji ze względu na płeć i wszelkich form przemocy oraz pomoc w dążeniu do równości płci i prawa do nauki dla wszystkich;
- g) podkreślanie, że ataki na wolność akademicką mogą również przybierać formę cyberataków, ponieważ obecnie nauczyciele akademicy coraz częściej korzystają z internetu i mediów społecznościowych w celu wyrażenia swoich idei i opinii;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- h) podnoszenie kwestii wolności akademickiej na różnych szczeblach dialogu politycznego, w tym w ramach dialogu oraz konsultacji na temat praw człowieka, prowadzonych z krajami partnerskimi; wzmocnienie wysiłków dyplomatycznych względem krajów partnerskich dzięki dwustronnemu lub wielostronnemu zaangażowaniu w odniesieniu do budzących obawy przypadków obejmujących zagrożenia lub ataki względem wolności akademickiej, w szczególności brutalne ataki na instytucje i członków społeczności szkolnictwa wyższego, łącznie z polityką lub praktykami dyskryminacyjnymi, nadmiernymi ograniczeniami badań naukowych lub wypowiedzi, niesłusznymi oskarżeniami lub zatrzymywaniem, a także ograniczeniami prawa do zakładania związków zawodowych i przystępowania do nich; zachęcanie krajów partnerskich do ustanowienia ram wolności akademickiej i autonomii instytucjonalnej oraz do monitorowania wdrażania tych praw podstawowych; zapewnienie przestrzegania tych zasad we wszystkich umowach o współpracy międzynarodowej z krajami partnerskimi;
- i) włączenie obrony i ochrony wolności akademickiej i autonomii instytucjonalnej do kryteriów kopenhaskich w procesie przystępowania do UE w celu zapobiegania atakom na wolność akademicką w państwach członkowskich, jak ma to miejsce w przypadku CEU na Węgrzech;
- j) zachęcanie wszystkich państw do pójścia za przykładem większości państw członkowskich UE i do przyjęcia oraz wdrożenia deklaracji w sprawie bezpiecznych szkół i towarzyszących jej wytycznych dotyczących ochrony szkół i uniwersytetów przed wykorzystaniem do celów wojskowych podczas konfliktów zbrojnych, które to akty służą jako wytyczne dotyczące odpowiedzialności za ochronę podstawowych wartości, a zwłaszcza wolności akademickiej i autonomii instytucjonalnej, w kontekście brutalnych i represyjnych ataków na szkolnictwo wyższe;
- k) współpracę z ONZ, Radą Europy, agencjami międzynarodowymi, społeczeństwem obywatelskim i społecznościami akademickimi w celu utworzenia mechanizmu monitorowania i zgłaszania ataków, zagrożeń i nieuzasadnionych ograniczeń nakładanych na szkolnictwo wyższe i pojedynczych naukowców; wzmocnienie i promowanie monitorowania z zamiarem zwiększenia świadomości, pociągania sprawców do odpowiedzialności oraz wzmocnienia wysiłków w zakresie zapobiegania atakom na wolność akademicką i reagowania na nie;
- l) nawiązanie i wspieranie regularnego dialogu ze społecznościami uniwersyteckimi oraz z organizacjami, których misją jest ochrona społeczności akademickich i promowanie wolności akademickiej, w celu opracowania najlepszych ram politycznych, inicjatyw i strategii na rzecz propagowania wolności akademickiej;
- m) zapewnienie wkładu w rozwój zdolności do prowadzenia szybkich, dogłębnych i przejrzystych dochodzeń w sprawie naruszania wolności akademickiej, w szczególności w sytuacjach obejmujących brutalne ataki; wzmocnienie wysiłków na rzecz zapobiegania atakom na wolność akademicką i reagowania na te ataki, a także podjęcie wszystkich uzasadnionych wysiłków w celu pociągnięcia sprawców do odpowiedzialności;
- n) wspieranie badań naukowych i rzecznictwa ukierunkowanych na reformę ustawodawstwa i regulacji nakładających nadmierne ograniczenia na wolność akademicką lub autonomię akademicką instytucji szkolnictwa wyższego, a także promowanie autonomii akademickiej jako sposobu ochrony systemów szkolnictwa wyższego przed ingerencją lub atakami ze strony państwa, sektora biznesu lub innych podmiotów niepaństwowych, a także przed upolitycznieniem i ideologiczną manipulacją szkolnictwa wyższego;
- o) wzmocnienie wysiłków dyplomatycznych względem krajów partnerskich dzięki dwustronnemu lub wielostronnemu zaangażowaniu w odniesieniu do budzących obawy przypadków obejmujących zagrożenia lub ataki względem wolności akademickiej, w szczególności brutalne ataki na instytucje i członków społeczności szkolnictwa wyższego, łącznie z polityką lub praktykami dyskryminacyjnymi, nadmiernymi ograniczeniami badań naukowych lub wypowiedzi, niesłusznymi oskarżeniami lub zatrzymywaniem;
- p) ponowną ocenę istniejących mechanizmów wsparcia i ochrony na rzecz obrońców praw człowieka w celu rozwoju zdolności w zakresie identyfikacji i udzielania pomocy, w tym ochrony i wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych, w przypadku spraw obejmujących ataki na wolność akademicką, w tym przez ochronę fizyczną, wsparcie prawne i wizowe, wsparcie medyczne, monitorowanie procesów i więzień, rzecznictwo i działalność lobbingsową oraz długoterminowe wsparcie w okresie wygnania; zaapelowanie w szczególności o to, aby włączyć do priorytetów Europejskiego Instrumentu na rzecz Wspierania Demokracji i Praw Człowieka propagowanie wolności akademickiej i wspieranie zagrożonych członków środowiska akademickiego;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- q) dokonanie przeglądu istniejących programów i zasobów na rzecz mobilności akademickiej i innych form współpracy w dziedzinie edukacji i badań naukowych, w tym ich kryteriów, procedur składania wniosków, wymogów, ram czasowych i harmonogramów, do celów eliminowania przeszkód, które mogą wykluczać wykwalifikowanych zagrożonych nauczycieli akademickich i studentów z uzyskania dostępu do możliwości oferowanych przez program, staży lub innych zasobów; promowanie istniejących projektów finansowanych przez UE, takich jak „Academic Refuge”, które dążą do zwiększenia świadomości na temat znaczenia wolności akademickiej w sektorze szkolnictwa wyższego i konsekwencji dla ogółu społeczeństwa, kiedy wolność ta jest tłumiona;
  - r) zadbanie o to, by unijne programy pomocy makrofinansowej dla państw trzecich i strategii europejskich instytucji finansowych nie osłabiały wolności akademickiej poprzez wspieranie strategii politycznych, które ograniczają przyznawanie dochodu narodowego sektorowi edukacji;
  - s) tworzenie nowych inicjatyw w ramach istniejących i przyszłych programów – ewentualnie w ramach synergii rozwijanych i finansowanych przez Unię za pośrednictwem jej budżetów pozaedukacyjnych i badawczych – takich jak Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III), „Horyzont 2020”, Erasmus+ oraz działania „Maria Skłodowska-Curie”, w nowych programach finansowanych przez UE, aby wspierać organizację staży dla zagrożonych nauczycieli akademickich, studentów, naukowców i absolwentów szkół wyższych objętych ochroną międzynarodową w europejskich instytucjach szkolnictwa wyższego i instytucjach badawczych;
  - t) wspieranie działań normatywnych na poziomie regionalnym i międzynarodowym, w tym poprzez przyjęcie międzynarodowej deklaracji w sprawie wolności akademickiej i autonomii instytucji szkolnictwa wyższego; zachęcanie UE i jej państw członkowskich do podjęcia inicjatywy na rzecz wolności akademickiej na forum Rady Praw Człowieka ONZ;
  - u) zapewnianie ciągłego wsparcia na wysokim szczeblu Wspólnemu Centrum Uniwersytetów Europejskich na rzecz Praw Człowieka i Demokracji oraz jego globalnej sieci, będącym sztandarowym przykładem wsparcia UE dla edukacji w dziedzinie praw człowieka na całym świecie;
2. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszego zalecenia Radzie, Komisji oraz wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa.
-

Środa, 14 listopada 2018 r.

II

(Komunikaty)

KOMUNIKATY INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

PARLAMENT EUROPEJSKI

P8_TA(2018)0449

Sprawozdanie okresowe w sprawie wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 – stanowisko Parlamentu z myślą o osiągnięciu porozumienia**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 – stanowisko Parlamentu z myślą o osiągnięciu porozumienia (COM(2018)0322 – C8-0000/2018 – 2018/0166R(APP))**

(2020/C 363/25)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 311, 312 i 323 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 2 maja 2018 r. pt. „Nowoczesny budżet Unii, która chroni, wspiera i broni – wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027” (COM(2018)0321),
- uwzględniając wniosek Komisji z dnia 2 maja 2018 r. dotyczący rozporządzenia Rady określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 (COM(2018)0322), a także wnioski Komisji z dnia 2 maja 2018 r. dotyczące systemu zasobów własnych Unii Europejskiej (COM(2018)0325, COM(2018)0326, COM(2018)0327 i COM(2018)0328),
- uwzględniając wniosek Komisji z dnia 2 maja 2018 r. w sprawie porozumienia międzyinstytucjonalnego pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami (COM(2018)0323),
- uwzględniając wniosek Komisji z dnia 2 maja 2018 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich (COM(2018)0324),
- uwzględniając swoje rezolucje z dnia 14 marca 2018 r. w sprawie następnych wieloletnich ram finansowych – przygotowanie stanowiska Parlamentu dotyczącego wieloletnich ram finansowych na okres po 2020 r. oraz w sprawie reformy systemu zasobów własnych Unii Europejskiej ⁽¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 i zasobów własnych ⁽²⁾,

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0075 oraz P8_TA(2018)0076.⁽²⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0226.

Środa, 14 listopada 2018 r.

- uwzględniając ratyfikację porozumienia paryskiego przez Parlament Europejski w dniu 4 października 2016 r. ⁽¹⁾ oraz przez Radę w dniu 5 października 2016 r. ⁽²⁾,
  - uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 70/1 z dnia 25 września 2015 r. pt. „Przekształcamy nasz świat – program działań na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030”, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.,
  - uwzględniając zbiorowe zobowiązanie UE do realizacji celu, jakim jest przeznaczanie 0,7 % DNB na oficjalną pomoc rozwojową w czasie obowiązywania programu działań na okres po 2015 r.,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 19 stycznia 2017 r. w sprawie europejskiego filaru praw socjalnych ⁽³⁾,
  - uwzględniając art. 99 ust. 5 Regulaminu,
  - uwzględniając wstępne sprawozdanie Komisji Budżetowej oraz opinie przedstawione przez Komisję Spraw Zagranicznych, Komisję Rozwoju, Komisję Handlu Międzynarodowego, Komisję Kontroli Budżetowej, stanowisko w formie poprawek przedstawione przez Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, opinie przedstawione przez Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności, Komisję Przemysłu, Badań Naukowych i Energii, Komisję Transportu i Turystyki, Komisję Rozwoju Regionalnego, Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Komisję Kultury i Edukacji, Komisję Spraw Konstytucyjnych, a także stanowisko w formie poprawek przedstawione przez Komisje Praw Kobiet i Równouprawnienia (A8-0358/2018),
- A. mając na uwadze, że zgodnie z art. 311 TFUE Unia musi pozyskać środki niezbędne do osiągnięcia swoich celów i prowadzenia swojej polityki;
- B. mając na uwadze, że obecne wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020 ustanowiono po raz pierwszy na niższym poziomie niż poprzednie, zarówno pod względem środków na zobowiązania, jak i środków na płatności; mając na uwadze, że opóźnione przyjęcie wieloletnich ram finansowych oraz sektorowych aktów ustawodawczych miało wysoce negatywny wpływ na wdrażanie nowych programów;
- C. mając na uwadze, że wieloletnie ramy finansowe szybko okazały się nieadekwatne z punktu widzenia reagowania na kryzysy, nowe międzynarodowe zobowiązania i nowe wyzwania polityczne, których nie uwzględniono ani nie przewidziano w momencie przyjmowania tych ram; mając na uwadze, że aby zagwarantować niezbędne środki finansowe, wieloletnie ramy finansowe wykorzystano do granic możliwości, w tym poprzez bezprecedensowe stosowanie przepisów dotyczących elastyczności i instrumentów szczególnych po wyczerpaniu dostępnych marginesów; mając na uwadze, że środki na unijne programy o charakterze wysoce priorytetowym w dziedzinie badań naukowych i infrastruktury ograniczono po upływie zaledwie dwóch lat od ich przyjęcia;
- D. mając na uwadze, że śródkresowy przegląd wieloletnich ram finansowych, rozpoczęty pod koniec 2016 r., okazał się niezbędny z punktu widzenia rozszerzenia możliwości istniejących przepisów dotyczących elastyczności, ale nie doprowadził do zrewidowania pułapów wieloletnich ram finansowych; mając na uwadze, że Parlament i Rada oceniły ten przegląd pozytywnie;
- E. mając na uwadze, że ustanowienie nowych wieloletnich ram finansowych będzie stanowiło krytyczny moment dla Unii obejmującej 27 państw członkowskich, ponieważ umożliwi przyjęcie wspólnej długoterminowej wizji i podjęcie decyzji o przyszłych priorytetach politycznych, a także o zdolności ich realizacji przez Unię; mając na uwadze, że w wieloletnich ramach finansowych na lata 2021–2027 powinny znaleźć się niezbędne zasoby umożliwiające Unii stymulowanie zrównoważonego wzrostu gospodarczego, badań naukowych i innowacji, umacnianie pozycji ludzi młodych, skuteczne rozwiązanie problemu migracji, przeciwdziałanie bezrobociu, trwałemu ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, dalszą poprawę spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, zajęcie się kwestią zrównoważoności, problemem utraty różnorodności biologicznej i kwestią zmiany klimatu, poprawę bezpieczeństwa i obrony UE, ochronę granic zewnętrznych i wspieranie krajów sąsiadujących;

⁽¹⁾ Dz.U. C 215 z 19.6.2018, s. 249.

⁽²⁾ Dz.U. L 282 z 19.10.2016, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. C 242 z 10.7.2018, s. 24.

Środa, 14 listopada 2018 r.

- F. mając na uwadze, że w kontekście globalnych wyzwań, którym państwa członkowskie nie mogą stawić czoła w odosobnieniu, powinna istnieć możliwość wyodrębnienia wspólnych dóbr europejskich i określenia dziedzin, w których działania finansowane ze środków europejskich byłyby skuteczniejsze niż działania finansowane na szczeblu krajowym, aby przekazać odpowiednie zasoby finansowe Unii i tym samym podnieść jej strategiczne znaczenie bez konieczności ogólnego podwyższania wydatków publicznych;
- G. mając na uwadze, że w dniu 2 maja 2018 r. Komisja przedstawiła pakiet wniosków ustawodawczych w sprawie wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 oraz zasobów własnych UE, a po nich wnioski ustawodawcze dotyczące ustanowienia nowych programów i instrumentów unijnych;
1. podkreśla, że wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 muszą gwarantować zdolność Unii do przejmowania odpowiedzialności za zaspokajanie pojawiających się potrzeb, sprostanie dodatkowym wyzwaniom, podejmowanie nowych zobowiązań międzynarodowych oraz realizację własnych priorytetów i celów politycznych; wskazuje na poważne problemy związane z niedofinansowaniem wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020 i ponownie podkreśla potrzebę uniknięcia powtórki wcześniejszych błędów, a to dzięki ustanowieniu – od samego początku – solidnego i rzetelnego budżetu UE na kolejne siedem lat z korzyścią dla obywateli;
  2. uważa, że wnioski Komisji dotyczące wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 i systemu zasobów własnych Unii stanowią punkt wyjścia do zbliżających się negocjacji; w oczekiwaniu na mandat negocjacyjny Rady, który jeszcze nie jest dostępny, przedstawia swoje stanowisko dotyczące tych wniosków;
  3. podkreśla, że propozycja Komisji dotycząca ogólnego poziomu następnych wieloletnich ram finansowych – 1,08 % DNB UE-27 (1,11 % po włączeniu Europejskiego Funduszu Rozwoju) – oznacza (w kategoriach procentowych DNB) faktyczną obniżkę w porównaniu z obecnymi wieloletnimi ramami finansowymi; uważa, że proponowany poziom wieloletnich ram finansowych nie umożliwi Unii realizacji jej zobowiązań politycznych ani reagowania na stojące przed nią istotne wyzwania; zamierza zatem podjąć negocjacje z myślą o niezbędnym podwyższeniu środków;
  4. ponadto wyraża sprzeciw wobec wszelkich obniżek środków przeznaczonych na długofalowe strategię polityczne UE zapisane w traktatach, takie jak polityka spójności oraz wspólna polityka rolna i polityka rybołówstwa; sprzeciwia się w szczególności radykalnym cięciom, które będą miały negatywny wpływ na istotę tych strategii politycznych i na ich cele, np. cięciom zaproponowanym w odniesieniu do Funduszu Spójności lub Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich; kwestionuje w tym kontekście zasadność propozycji dotyczącej obniżenia środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, choć rozszerzono jego zakres i włączono doń cztery istniejące programy społeczne, zwłaszcza inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych;
  5. ponadto podkreśla znaczenie zasad horyzontalnych, które powinny leżeć u podstaw wieloletnich ram finansowych oraz wszystkich powiązanych strategii politycznych UE; potwierdza w tym kontekście swoje stanowisko, zgodnie z którym UE musi wywiązać się ze swojego zobowiązania do pełnienia roli prekursora we wdrażaniu celów zrównoważonego rozwoju ONZ, i wyraża ubolewanie, że we wnioskach dotyczących wieloletnich ram finansowych nie dostrzega się wyraźnego i widocznego zaangażowania w tym zakresie; w związku z tym zwraca się o uwzględnianie celów zrównoważonego rozwoju ONZ we wszystkich unijnych strategiach politycznych i inicjatywach w kolejnych wieloletnich ramach finansowych; ponadto podkreśla, że wszystkie programy ujęte w kolejnych wieloletnich ramach finansowych powinny być zgodne z kartą praw podstawowych; podkreśla, jak ważna jest realizacja europejskiego filaru praw socjalnych, likwidacja dyskryminacji, w tym również w stosunku do osób LGBTI, a także utworzenie stanowiska komisarza ds. mniejszości, w tym Romów, jeżeli UE ma rzeczywiście wypełnić swoje zobowiązania na rzecz Europy sprzyjającej integracji społecznej; podkreśla, że aby wypełnić zobowiązania wynikające z porozumienia paryskiego, wkład UE w realizację celów klimatycznych powinien osiągnąć poziom co najmniej 25 % wydatków na te cele w wieloletnich ramach finansowych na lata 2021–2027 oraz jak najszybciej, najpóźniej do 2027 r., poziom 30 %;
  6. w związku z powyższym wyraża ubolewanie, że pomimo wspólnego oświadczenia w sprawie uwzględniania problematyki płci, załączonego do rozporządzenia w sprawie wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020, nie odnotowano istotnych postępów w tej dziedzinie, a Komisja nie uwzględniła realizacji tego zamierzenia podczas śródkresowego przeglądu wieloletnich ram finansowych; wyraża głębokie ubolewanie, że kwestię uwzględniania problematyki płci całkowicie zignorowano we wniosku dotyczącym wieloletnich ram finansowych, a także ubolewa z powodu braku jasnych celów, wymogów i wskaźników w zakresie równości płci we wnioskach dotyczących odpowiednich strategii politycznych UE; apeluje o to, aby w ramach rocznej procedury budżetowej dokonywano pełnej oceny wpływu strategii politycznych UE na równość płci (sporządzanie budżetu z uwzględnieniem aspektu płci) oraz ten wpływ uwzględniano; oczekuje odnowy zobowiązania Parlamentu, Rady i Komisji do szerokiego uwzględnienia kwestii równouprawnienia płci w kolejnych wieloletnich ramach finansowych oraz do skutecznego monitorowania wypełnienia tego zobowiązania, w tym również podczas śródkresowego przeglądu wieloletnich ram finansowych;

Środa, 14 listopada 2018 r.

7. podkreśla, że podstawą kolejnych wieloletnich ram finansowych muszą być takie elementy jak większa rozliczalność, prostota, widoczność, przejrzystość i budżetowanie wynikowe; przypomina w tym kontekście o potrzebie skoncentrowania przyszłych wydatków w większym stopniu na wynikach, a to w oparciu o ambitne i uzasadnione parametry skuteczności działania oraz kompleksową i wspólną definicję europejskiej wartości dodanej; biorąc pod uwagę wspomniane wyżej zasady horyzontalne, zwraca się do Komisji o usprawnienie sprawozdawczości na temat wyników, rozbudowanie jej do rangi podejścia opartego na jakości, które uwzględniałoby również wskaźniki środowiskowe i społeczne, oraz o jasne prezentowanie informacji na temat najważniejszych wyzwań, którym UE wciąż musi stawić czoła;

o 8. ma świadomość poważnych wyzwań, przed którymi stoi Unia, i przyjmuje pełną odpowiedzialność za terminowe ustanowienie budżetu, który będzie odpowiadał potrzebom, oczekiwaniom i problemom obywateli UE; wyraża gotowość do przystąpienia do negocjacji z Radą w celu dopracowania wniosków Komisji i ustanowienia realistycznych wieloletnich ram finansowych;

9. przypomina, że stanowisko Parlamentu zostało już wyraźnie przedstawione w jego rezolucjach z 14 marca i 30 maja 2018 r., które określają polityczny horyzont Parlamentu w zakresie wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 oraz zasobów własnych; przypomina, że rezolucje te przyjęto zdecydowaną większością głosów, co jest wyrazem jedności Parlamentu i jego gotowość do podjęcia zbliżających się negocjacji;

10. dlatego oczekuje, że wieloletnie ramy finansowe będą stanowić ważny punkt w programie politycznym Rady i ubolewa, że jak dotąd nie widać istotnych postępów; uważa, że regularne posiedzenia kolejnych prezydencji Rady i zespołu negocyjacyjnego Parlamentu należy odbywać częściej, aby przygotować się do oficjalnych negocjacji; oczekuje, że przed wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2019 r. zostanie osiągnięte rozsądne porozumienie, aby uniknąć poważnych komplikacji przy uruchamianiu nowych programów z powodu opóźnionego przyjęcia ram finansowych, jak to zdarzało się wcześniej; podkreśla, że taki harmonogram umożliwi nowo wybranemu Parlamentowi Europejskiemu skorygowanie wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 w trakcie obowiązkowej rewizji śródkresowej;

11. przypomina, że w nadchodzących negocjacjach dochody i wydatki należy traktować jako jeden pakiet; podkreśla zatem, że nie może dojść do porozumienia w sprawie przyszłych wieloletnich ram finansowych bez poczynienia odpowiednich postępów w kwestii zasobów własnych Unii;

12. podkreśla, że wszystkie elementy pakietu dotyczącego wieloletnich ram finansowych i zasobów własnych, a w szczególności dane liczbowe w wieloletnich ramach finansowych, powinny pozostać przedmiotem negocjacji aż do osiągnięcia ostatecznego porozumienia; przypomina w związku z tym krytyczne stanowisko Parlamentu wobec procedury prowadzącej do przyjęcia obecnego rozporządzenia w sprawie wieloletnich ram finansowych oraz wobec dominującej roli Rady Europejskiej w tym procesie, która podjęła nieodwołalne decyzje dotyczące szeregu elementów, w tym pułapów wieloletnich ram finansowych oraz niektórych przepisów dotyczących polityki sektorowej, i postąpiła przy tym niezgodnie z duchem i literą traktatów; jest szczególnie zaniepokojony, że pierwsze elementy schematów negocyjacyjnych dotyczących wieloletnich ram finansowych, przygotowane przez prezydencję Rady, kierują się tą samą logiką i obejmują kwestie, co do których Rada i Parlament mają podjąć wspólne decyzje podczas przyjmowania przepisów ustanawiających nowe programy UE; zamierza zatem dostosować odpowiednio swoją własną strategię;

13. uważa, że wymóg jednomyślności przy przyjmowaniu rozporządzenia w sprawie wieloletnich ram finansowych i dokonywaniu jego przeglądu stanowi prawdziwe utrudnienie procedury; wzywa Radę Europejską do zastosowania klauzuli pomostowej przewidzianej w art. 312 ust. 2 TFUE w celu umożliwienia przyjęcia przez Radę rozporządzenia w sprawie wieloletnich ram finansowych większością kwalifikowaną;

o 14. przyjmuje niniejszą rezolucję w celu zarysowania swojego mandatu negocyjacyjnego w odniesieniu do wszystkich aspektów wniosków Komisji, w tym konkretnych poprawek zarówno do proponowanego rozporządzenia w sprawie wieloletnich ram finansowych, jak i porozumienia międzyinstytucjonalnego; ponadto przedstawia tabelę z danymi liczbowymi dotyczącymi poszczególnych strategii politycznych i programów UE w oparciu o stanowiska Parlamentu przyjęte już w poprzednich rezolucjach w sprawie wieloletnich ram finansowych; podkreśla, że dane te będą również częścią mandatu Parlamentu w zbliżających się negocjacjach ustawodawczych zmierzających do przyjęcia programów UE na okres 2021–2027;

A. POSTULATY ZWIĄZANE Z WIELOLETNIMI RAMAMI FINANSOWYMI

15. zwraca się zatem do Rady o należyte uwzględnienie poniższych stanowisk Parlamentu z myślą o osiągnięciu pozytywnego wyniku negocjacji w sprawie wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 oraz uzyskaniu zgody Parlamentu na podstawie art. 312 TFUE;

Środa, 14 listopada 2018 r.

Dane liczbowe

16. ponownie potwierdza swoje oficjalne stanowisko dotyczące tego, że poziom wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 należy ustalić na 1 324,1 mld EUR w cenach z 2018 r., co stanowi 1,3 % DNB UE-27, w celu zapewnienia niezbędnego poziomu finansowania kluczowych strategii politycznych UE, umożliwiającego im realizację misji i osiągnięcie założonych celów;

17. w związku z tym apeluje o zagwarantowanie – zgodnie z poniższymi danymi – poziomu finansowania programów UE i jej strategii politycznych przedstawionych w porządku odzwierciedlającym strukturę wieloletnich ram finansowych, zgodnie z propozycją Komisji, i powtórzonych w szczegółowych tabelach znajdujących się w załączniku III i IV do niniejszej rezolucji; apeluje o odpowiednie skorygowanie odpowiednich pułapów zobowiązań i płatności, zgodnie z załącznikiem I i II do niniejszej rezolucji:

- (i) zwiększenie budżetu na program „Horyzont Europa” do 120 mld EUR w cenach z 2018 r.;
- (ii) zwiększenie środków na Fundusz InvestEU, aby w większym stopniu odpowiadały one poziomowi instrumentów finansowych włączonych do nowego programu z lat 2014–2020;
- (iii) zwiększenie poziomu finansowania infrastruktury transportowej za pośrednictwem instrumentu „Łącząc Europę” („CEF-Transport”);
- (iv) podwojenie (w porównaniu z programem COSME) środków specjalnych dla małych i średnich przedsiębiorstw w ramach programu na rzecz jednolitego rynku w celu ułatwienia tym przedsiębiorstwom dostępu do rynków, poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej i konkurencyjności przedsiębiorstw oraz w celu promowania przedsiębiorczości;
- (v) przeznaczenie dodatkowych środków na program na rzecz jednolitego rynku, aby sfinansować realizację nowego celu, jakim jest nadzór nad rynkiem;
- (vi) podwojenie proponowanych środków finansowych na program UE w zakresie zwalczania nadużyć finansowych i podniesienie poziomu finansowania programu FISCALIS;
- (vii) wprowadzenie specjalnego przydziału środków na rzecz zrównoważonej turystyki;
- (viii) podwyższenie środków na europejski program kosmiczny, zwłaszcza na orientację sytuacyjną w przestrzeni kosmicznej, rządową łączność satelitarną i program Copernicus;
- (ix) utrzymanie finansowania polityki spójności w UE-27 na poziomie budżetu na lata 2014–2020 w ujęciu realnym;
- (x) podwojenie zasobów Europejskiego Funduszu Społecznego Plus na zwalczanie bezrobocia wśród młodzieży (w porównaniu z obecną inicjatywą na rzecz zatrudnienia ludzi młodych) przy jednoczesnym zadbaniu o skuteczność i wartość dodaną tego programu;
- (xi) wprowadzenie specjalnego przydziału środków (w wysokości 5,9 mld EUR) z myślą o gwarancji dla dzieci, aby rozwiązać problem ubóstwa wśród dzieci w UE oraz zająć się tym problemem w ramach działań zewnętrznych;
- (xii) potrojenie obecnego budżetu na program Erasmus+;
- (xiii) zagwarantowanie wystarczającego poziomu finansowania programu DiscoverEU (Interrail);
- (xiv) podniesienie obecnego poziomu finansowania programu „Kreatywna Europa”;
- (xv) podwyższenie obecnych środków na program „Prawa i wartości” oraz wprowadzenie specjalnego przydziału środków z myślą o nowym komponencie „Wartości Unii” (co najmniej 500 mln EUR), aby wspierać organizacje społeczeństwa obywatelskiego, które promują podstawowe wartości i demokrację w UE na szczeblu lokalnym i krajowym;
- (xvi) utrzymanie finansowania wspólnej polityki rolnej w UE-27 na poziomie budżetu na lata 2014–2020 w ujęciu realnym przy jednoczesnym ujęciu w budżecie początkowej kwoty rezerwy rolnej;

Środa, 14 listopada 2018 r.

- (xvii) podniesienie o 10 % środków na Europejski Fundusz Morski i Rybacki w związku z jego nową misją związaną z niebieską gospodarką;
- (xviii) podwojenie obecnych środków na program Life+, w tym ustanowienie specjalnych puli środków na rzecz różnorodności biologicznej i zarządzania siecią Natura 2000;
- (xix) wprowadzenie specjalnego przydziału środków (4,8 mld EUR) na rzecz nowego funduszu sprawiedliwej transformacji sektora energetycznego, aby zneutralizować społeczne, społeczno-gospodarcze i środowiskowe skutki wychodzenia z zależności od węgla, odczuwane negatywnie przez pracowników i społeczności;
- (xx) wzmocnienie instrumentu lub instrumentów wsparcia polityki sąsiedztwa i polityki rozwoju (3,5 mld EUR), by dalej uczestniczyć w finansowaniu planu inwestycyjnego dla Afryki;
- (xxi) przywrócenie co najmniej poziomu z 2020 r. dla wszystkich agencji, przy jednoczesnej obronie wyższego poziomu zaproponowanego przez Komisję, w tym dla agencji, którym przyznano nowe kompetencje i obowiązki, oraz wezwanie do przyjęcia kompleksowego podejścia do finansowania z opłat;
- (xxii) utrzymanie poziomu finansowania z lat 2014–2020 dla szeregu programów UE (np. likwidacja obiektów jądrowych, współpraca z krajami i terytoriami zamorskimi), w tym programów, w przypadku których proponuje się połączenie ich w większe programy (np. pomoc dla osób najbardziej potrzebujących, zdrowie, prawa konsumentów), i dla których wnioski Komisji oznaczają obniżkę w ujęciu rzeczywistym;
- (xxiii) ustalenie, z zastrzeżeniem wyżej wymienionych zmian, puli środków finansowych dla wszystkich pozostałych programów na poziomie proponowanym przez Komisję, w tym dla instrumentu „Łącząc Europę” – Energia, „Łącząc Europę” – Technologie Cyfrowe, programu „Cyfrowa Europa”, Europejskiego Funduszu Obronnego i pomocy humanitarnej;

18. zamierza zabezpieczyć wystarczający poziom finansowania na podstawie wniosku Komisji dotyczącego działu 4 „Migracja i zarządzanie granicami” oraz działu 5 „Bezpieczeństwo i obrona”, w tym w zakresie reagowania kryzysowego; ponownie potwierdza swoje ugruntowane stanowisko, że dodatkowe priorytety polityczne należy powiązać z dodatkowymi środkami finansowymi, aby nie podważać istniejących strategii politycznych i realizowanych programów oraz ich finansowania w nowych wieloletnich ramach finansowych;

19. zamierza bronić propozycji Komisji dotyczącej zabezpieczenia wystarczającego poziomu finansowania na rzecz silnej, skutecznej i odznaczającej się wysoką jakością europejskiej administracji publicznej w służbie wszystkich Europejczyków; przypomina, że w trakcie obowiązywania obecnych wieloletnich ram finansowych instytucje UE, organy i agencje zdecentralizowane zredukowały liczbę pracowników o 5 %, i uważa, że należy zaniechać dalszej redukcji, gdyż zagrażałoby to bezpośrednio realizacji unijnych strategii politycznych; podkreśla raz jeszcze swój zdecydowany sprzeciw wobec ponownego wprowadzenia tak zwanej puli realokacji na potrzeby agencji;

20. jest zdeterminowany uczynić wszystko, by w pierwszych latach wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 nie doszło do powtórki kryzysu związanego z płatnościami, jaki miał miejsce na początku obowiązywania obecnych wieloletnich ram finansowych; uważa, że ogólny pułap płatności musi uwzględniać bezprecedensową ilość zobowiązań pozostających do spłaty na koniec 2020 r., które będą musiały zostać rozliczone w kolejnych wieloletnich ramach finansowych, a których szacowana wartość stale rośnie ze względu na znaczne opóźnienia w realizacji; domaga się w związku z tym, aby globalny poziom płatności, a także roczne pułapy płatności, szczególnie na początku okresu, zostały ustalone na odpowiednim poziomie, który należy uwzględnić również tę sytuację; zamierza zaakceptować tylko ograniczone i należyte uzasadnione luki między zobowiązaniami i płatnościami w następnych wieloletnich ramach finansowych;

21. na tej podstawie przedstawia w załączniku III i IV do niniejszej rezolucji tabelę określającą dokładne dane liczbowe proponowane w odniesieniu do poszczególnych strategii politycznych i programów UE; oświadcza, że do celów porównawczych zamierza zachować strukturę poszczególnych programów UE w postaci proponowanej przez Komisję, z zastrzeżeniem możliwych zmian, które mogą być wnioskowane w trakcie procedury ustawodawczej zmierzającej do przyjęcia tych programów;

Środa, 14 listopada 2018 r.

Rewizja śródkresowa

22. podkreśla potrzebę utrzymania rewizji śródkresowej wieloletnich ram finansowych, wykorzystując pozytywny precedens stworzony w bieżących ramach, oraz apeluje, aby:

- (i) ustanowić obowiązkową, prawnie wiążącą rewizję śródkresową, następującą po przeglądzie funkcjonowania wieloletnich ram finansowych, uwzględnić ocenę postępu w osiąganiu celu dotyczącego klimatu, włączenia w główny nurt celów zrównoważonego rozwoju i równouprawnienia płci, a także wpływu środków upraszczających na beneficjentów;
- (ii) Komisja przedstawiła odpowiedni wniosek w terminie, który umożliwi Parlamentowi i Komisji wprowadzić istotne korekty do ram na lata 2021–2027, ale nie później niż dnia 1 lipca 2023 r.;
- (iii) nie zmniejszać w trakcie tej rewizji wstępnie przydzielonych puli środków krajowych;

Elastyczność

o 23. z zadowoleniem przyjmuje wnioski Komisji dotyczące elastyczności, które stanowią dobrą podstawę do negocjacji; zgadza się z ogólną strukturą mechanizmów elastyczności w wieloletnich ramach finansowych na lata 2021–2027; podkreśla, że instrumenty szczególne mają różne zadania i odpowiadają na różne potrzeby, i sprzeciwia się wszelkim próbom ich połączenia; zdecydowanie popiera wyraźny zapis, by środki na zobowiązania i płatności wywodzące się z zastosowania instrumentów szczególnych zapisać w budżecie poza odpowiednimi pułapami wieloletnich ram finansowych, a także by usunąć wszelkie ograniczenia korekt wynikających z łącznego marginesu na płatności; apeluje o wprowadzenie szeregu dodatkowych usprawnień, w tym między innymi:

- (i) uzupełnienie rezerwy Unii o kwotę równoważną dochodom pochodzącym z grzywien i kar;
- (ii) natychmiastowe wykorzystanie anulowanych zobowiązań w ciągu roku $n-2$, w tym wynikających z zobowiązań podjętych w trakcie bieżących wieloletnich ram finansowych;
- (iii) udostępnienie wygasłych środków z instrumentów szczególnych dla wszystkich instrumentów, a nie tylko dla instrumentu elastyczności;
- (iv) zwiększenie przydziału środków na instrument elastyczności, rezerwę na pomoc nadzwyczajną, Fundusz Solidarności Unii Europejskiej oraz margines na nieprzewidziane wydatki, przy czym w przypadku marginesu bez obowiązkowego kompensowania;

Czas obowiązywania

24. podkreśla, że okres obowiązywania wieloletnich ram finansowych powinien stopniowo przybierać formę $5 + 5$ z obowiązkową rewizją śródkresową; zgadza się, że następne wieloletnie ramy finansowe powinny zostać ustalone na okres siedmiu lat w drodze rozwiązania przejściowego stosowanego po raz ostatni; oczekuje, że w czasie rewizji śródkresowej wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 zostaną potwierdzone szczegółowe uregulowania związane z wdrożeniem ram $5 + 5$;

Struktura

25. akceptuje ogólną strukturę siedmiu działów wieloletnich ram finansowych, w formie proponowanej przez Komisję, która w dużej mierze odpowiada propozycji Parlamentu; uznaje, że ta struktura umożliwia większą przejrzystość, poprawia widoczność unijnych wydatków, przy jednoczesnym zachowaniu niezbędnego stopnia elastyczności; zgadza się ponadto z utworzeniem „grup programów”, które mają prowadzić do znacznego uproszczenia i usprawnienia struktury unijnego budżetu oraz jej czytelnego dopasowania do działów wieloletnich ram finansowych;

26. zauważa, że Komisja proponuje zmniejszenie liczby unijnych programów o ponad jedną trzecią; podkreśla, że stanowisko Parlamentu w odniesieniu do struktury i składu 37 nowych programów zostanie określone w trakcie przyjmowania odpowiednich sektorowych aktów ustawodawczych; oczekuje w każdym razie, że proponowana nomenklatura budżetowa będzie odzwierciedlać wszystkie różnorodne składniki każdego programu w sposób, który gwarantuje przejrzystość i zapewnia poziom informacji niezbędny do ustanowienia rocznego budżetu przez władzę budżetową oraz nadzorowania jego wykonania;

Środa, 14 listopada 2018 r.

Jedność budżetu

27. przychylnie przyjmuje proponowane włączenie Europejskiego Funduszu Rozwoju do unijnego budżetu, co stanowi odpowiedź na wyrażany od dawna przez Parlament postulat dotyczący wszystkich instrumentów pozabudżetowych; przypomina, że zasada jedności, zgodnie z którą wszystkie dochody i wydatki Unii mają być wykazywane w budżecie, jest zarówno wymogiem zawartym w traktacie, jak i podstawowym warunkiem demokracji;

28. dlatego kwestionuje logikę i zasadność tworzenia instrumentów poza budżetem, co uniemożliwia nadzór parlamentarny nad finansami publicznymi i podważa przejrzystość podejmowania decyzji; uważa, że decyzje związane z tworzeniem takich instrumentów prowadzą do pomijania potrójnej odpowiedzialności Parlamentu jako władzy ustawodawczej, budżetowej i kontrolnej; uważa, że w przypadku gdy wyjątki uznaje się za niezbędne do osiągnięcia konkretnych celów, na przykład poprzez instrumenty finansowe lub fundusze powiernicze, powinny one być w pełni przejrzyste, należycie uzasadnione potwierdzoną dodatkowością i wartością dodaną, a także poparte jednoznacznymi przepisami dotyczącymi podejmowania decyzji i rozliczalności;

o 29. zaznacza jednak, że włączenie tych instrumentów do budżetu UE nie powinno prowadzić do ograniczenia finansowania innych polityk i programów UE; podkreśla w związku z tym konieczność podjęcia decyzji w sprawie globalnego poziomu następnych wieloletnich ram finansowych bez obliczania przydziału 0,03 % DNB UE odpowiadającego Europejskiemu Funduszowi Rozwoju, który należy dodać do uzgodnionych pułapów;

30. podkreśla, że pułapy określone w wieloletnich ramach finansowych nie powinny utrudniać finansowania celów politycznych Unii z budżetu unijnego; oczekuje zatem, że w przypadku potrzeby finansowania nowych celów politycznych zostanie zapewniona korekta w górę pułapów wieloletnich ram finansowych bez potrzeby uciekania się do międzyrządowych metod finansowania;

B. KWESTIE USTAWODAWCZE

Praworządność

31. podkreśla znaczenie nowego mechanizmu zapewniającego przestrzeganie wartości określonych w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), zgodnie z którym państwa członkowskie, które ich nie przestrzegają, ponoszą konsekwencje finansowe; ostrzega jednak, że ostatecznych beneficjentów budżetu unijnego nie może w żaden sposób dotknąć lekceważenie przez ich rząd praw podstawowych i praworządności; dlatego podkreśla, że takie środki nie mogą wpływać na obowiązek instytucji rządowych lub państw członkowskich dotyczący dokonania płatności na rzecz ostatecznych beneficjentów lub odbiorców;

Zwykła procedura ustawodawcza i akty delegowane

32. podkreśla, że cele programu i priorytety dotyczące wydatków, przydział środków finansowych, kwalifikowalność, kryteria wyboru i udzielania zamówienia, definicje oraz metody obliczeń należy określić w odpowiednich przepisach, przy pełnym poszanowaniu prerogatyw Parlamentu jako współprawodawcy; podkreśla, że jeżeli takie środki, które mogą pociągać za sobą ważne decyzje polityczne, nie są ujęte w akcie podstawowym, powinny być przyjmowane w drodze aktów delegowanych; w tym kontekście uważa, że wieloletnie lub roczne programy prac zasadniczo powinno się przyjmować w drodze aktów delegowanych;

33. wyraża zamiar Parlamentu, aby w razie konieczności wzmocnić przepisy dotyczące zarządzania, odpowiedzialności, przejrzystości i nadzoru parlamentarnego, wzmocnienia pozycji władz lokalnych i regionalnych oraz ich partnerów, a także zaangażowania organizacji pozarządowych i społeczeństwa obywatelskiego w następną generację programów; zamierza również, w razie potrzeby, poprawić i wyjaśnić spójność i synergie między różnymi funduszami i strategiami politycznymi oraz w ramach tych funduszy i strategii politycznych; uznaje potrzebę większej elastyczności w przydziale środków w ramach niektórych programów, ale podkreśla, że nie powinno się to odbywać kosztem ich pierwotnych i długoterminowych celów politycznych, przewidywalności i uprawnień Parlamentu;

Klauzule przeglądowe

34. wskazuje, że w poszczególnych programach i instrumentach wieloletnich ram finansowych należy ująć szczegółowe i skuteczne klauzule przeglądowe w celu zapewnienia, by przeprowadzano ich ocenę we właściwy sposób oraz by Parlament był w pełni zaangażowany we wszelkie decyzje dotyczące koniecznych dostosowań;

Środa, 14 listopada 2018 r.

Wnioski ustawodawcze

35. wzywa Komisję do przedstawienia odpowiednich wniosków legislacyjnych oprócz tych, które już przedłożyła, a w szczególności wniosku dotyczącego rozporządzenia ustanawiającego fundusz sprawiedliwej transformacji energetyki, jak również szczegółowego programu w sprawie zrównoważonej turystyki; ponadto popiera wprowadzenie w EFS+ europejskiej gwarancji dla dzieci, włączenie specjalnego komponentu dotyczącego wartości Unii do programu „Prawa i wartości”, a także rewizję rozporządzenia ustanawiającego Fundusz Solidarności Unii Europejskiej; ubolewa, że odpowiednie wnioski Komisji nie zawierają środków odpowiadających wymogom art. 174 TFUE w odniesieniu do najbardziej na północ wysuniętych regionów o bardzo niskiej gęstości zaludnienia oraz regionów wspiarskich, transgranicznych i górskich; uznaje, że należy także zaproponować przegląd rozporządzenia finansowego, gdy tylko pojawi się taka potrzeba w wyniku negocjacji w sprawie wieloletnich ram finansowych;

C. ZASOBY WŁASNE

36. podkreśla, że obecny system zasobów własnych jest nader złożony, niesprawiedliwy, nieprzejrzysty i zupełnie niezrozumiały dla obywateli UE; wzywa ponownie do uproszczenia systemu, by stał się on bardziej zrozumiały dla obywateli UE;

37. pochwała w tym kontekście, jako ważny krok w kierunku ambitniejszej reformy, pakiet wniosków Komisji przyjętych w dniu 2 maja 2018 r. w sprawie nowego systemu zasobów własnych; zwraca się do Komisji o uwzględnienie opinii Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 5/2018 dotyczącej wniosku Komisji w sprawie nowego systemu zasobów własnych Unii Europejskiej, w której podkreślono, że konieczne jest lepsze obliczanie i dalsze uproszczenie systemu;

38. przypomina, że wprowadzenie nowych zasobów własnych powinno mieć podwójny cel: po pierwsze, doprowadzenie do znacznego zmniejszenia udziału wkładów opartych na DNB, a po drugie, zagwarantowanie odpowiedniego finansowania wydatków UE w ramach wieloletnich ram finansowych na okres po roku 2020;

39. popiera sugerowane odnowienie istniejących zasobów własnych, co oznacza:

- utrzymanie cel jako tradycyjnych zasobów własnych UE, przy jednoczesnym zmniejszeniu odsetka zatrzymywanego przez państwa członkowskie na poczet „kosztów poboru” i przywrócenie pierwotnej stawki w wysokości 10 %,
- uproszczenie zasobu własnego opartego na podatku od wartości dodanej, tj. wprowadzenie jednolitej stawki poboru bez wyjątków,
- utrzymanie zasobu własnego opartego na DNB w celu stopniowego zwiększenia jego udziału w finansowaniu budżetu UE do poziomu 40 % przy jednoczesnym zachowaniu jego funkcji równoważącej;

40. domaga się, zgodnie z wnioskiem Komisji, programowego wprowadzenia koszyka nowych zasobów własnych, który, bez zwiększania obciążeń podatkowych dla obywateli, odnosiłby się do zasadniczych strategicznych celów UE, stanowiących europejską wartość dodaną, która jest oczywista i niezastąpiona:

- właściwe funkcjonowanie, konsolidacja i wzmocnienie jednolitego rynku, w szczególności przez wdrożenie wspólnej skonsolidowanej podstawy opodatkowania osób prawnych (CCCTB) jako podstawy nowego zasobu własnego poprzez ustanowienie jednolitej stawki podatku od dochodów z CCCTB oraz opodatkowanie dużych przedsiębiorstw sektora cyfrowego korzystających z jednolitego rynku;
- walka ze zmianą klimatu oraz przyspieszenie transformacji energetyki przez zastosowanie środków takich jak udział w dochodach z systemu handlu emisjami;
- walka o ochronę środowiska poprzez wkład oparty na ilości opakowań z tworzyw sztucznych niepoddanych recyklingowi;

Środa, 14 listopada 2018 r.

41. domaga się rozszerzenia listy potencjalnych nowych zasobów własnych, która powinna obejmować:
- zasoby własne oparte na podatku od transakcji finansowych, wzywając jednocześnie wszystkie państwa członkowskie do osiągnięcia porozumienia w sprawie skutecznego systemu;
  - wprowadzenie podatku korygującego od emisji dwutlenku węgla, pobieranego na granicach, będącego nowym zasobem własnym w budżecie UE, który powinien gwarantować równe warunki działania w handlu międzynarodowym oraz ograniczać przenoszenie produkcji przy jednoczesnym wliczeniu kosztów związanych ze zmianą klimatu w ceny importowanych towarów;
42. wyraża zdecydowane poparcie dla zniesienia wszelkich rabatów oraz innych mechanizmów korekcyjnych, czemu powinno towarzyszyć ustalenie w razie potrzeby ograniczonego okresu ich stopniowego wycofywania;
43. nalega na wprowadzenie innych dochodów, które powinny stanowić dodatkowe dochody dla budżetu UE, ale nie powinny pociągać za sobą odpowiedniego zmniejszenia wkładów opartych na DNB:
- grzywny płacone przez firmy za łamanie przepisów UE lub grzywny za opóźnione wniesienie wkładu;
  - wpływy z grzywien nakładanych przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w tym kwoty ryczałtowe i kary pieniężne nakładane na państwa członkowskie w wyniku postępowań o naruszenie;
44. podkreśla ponadto wprowadzenie innych form dochodów, zgodnie z wnioskami Komisji, w przypadku:
- opłat dotyczących wdrażania mechanizmów bezpośrednio powiązanych z UE, takich jak europejski system informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (ETIAS);
  - dochodów z tytułu emisji pieniądza – w formie dochodów przeznaczonych na określony cel – do celów finansowania nowego mechanizmu stabilizacji inwestycji;
45. wskazuje na potrzebę utrzymania wiarygodności budżetu unijnego wobec rynków finansowych, co wiąże się z podwyższeniem pułapów zasobów własnych;
46. wzywa Komisję, by zaproponowała rozwiązanie paradoksalnej sytuacji, w której wkłady Zjednoczonego Królestwa na poczet niezaspokojonych zobowiązań (RAL) do 2021 r. zostaną zapisane w budżecie jako dochody ogólne, a więc zostaną zaliczone na poczet pułapu zasobów własnych, podczas gdy pułap ten będzie obliczany na podstawie DNB UE-27, innymi słowy, bez Zjednoczonego Królestwa, po wystąpieniu tego kraju z UE; jest przeciwnego zdania, tzn. uważa, że wkłady Zjednoczonego Królestwa powinny być obliczane poza pułapem zasobów własnych;
47. zwraca uwagę na fakt, że unia celna jest jednym ważnym źródłem zdolności finansowej Unii; podkreśla w tym kontekście potrzebę zharmonizowania kontroli celnych i zarządzania cłami w całej Unii w celu zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom szkodzącym interesom finansowym UE oraz ich zwalczania;
48. wzywa do prawdziwej walki z uchylaniem się od opodatkowania i unikaniem opodatkowania, wraz z wprowadzeniem odstrasżających sankcji, w odniesieniu do rajów podatkowych oraz podmiotów umożliwiających lub wspierających taką działalność, w szczególności, i jako pierwszy krok, podmiotów działających na kontynencie europejskim; uważa, że państwa członkowskie powinny współpracować poprzez ustanowienie skoordynowanego systemu monitorowania przepływu kapitału w celu zwalczania uchylania się od opodatkowania i unikania opodatkowania oraz prania pieniędzy;

Środa, 14 listopada 2018 r.

49. jest zdania, że skuteczna walka z korupcją i oszustwami podatkowymi, jakich dopuszczają się przedsiębiorstwa wielonarodowe i najzamożniejsze osoby, umożliwiłaby zwrot do budżetów krajowych państw członkowskich kwoty, którą Komisja szacuje na bilion euro rocznie, oraz że w tym względzie doszło do poważnego deficytu działań ze strony Unii Europejskiej;

50. zdecydowanie popiera przedstawienie przez Komisję wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady określającego środki wykonawcze dotyczące systemu zasobów własnych Unii Europejskiej (COM(2018)0327); przypomina, że Parlament musi wyrazić zgodę na to rozporządzenie; przypomina, że rozporządzenie to stanowi integralną część pakietu dotyczącego zasobów własnych, przedstawionego przez Komisję, i oczekuje, że Rada zajmie się kwestią czterech powiązanych tekstów dotyczących zasobów własnych w ramach jednego pakietu wraz z wieloletnimi ramami finansowymi;

D. ZMIANY WE WNIOSKU DOTYCZĄCYM ROZPORZĄDZENIA OKREŚLAJĄCEGO WIELOLETNIE RAMY FINANSOWE NA LATA 2021–2027

51. uważa, że we wniosku dotyczącym rozporządzenia Rady określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 należy wprowadzić następujące zmiany:

Zmiana 1

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 1

Tekst proponowany przez Komisję

- (1) Biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia odpowiedniego poziomu przewidywalności przy przygotowywaniu **i realizacji** inwestycji średnioterminowych, okres obowiązywania wieloletnich ram finansowych (WRF) należy określić na siedem lat począwszy od dnia 1 stycznia **2021 r.**

Zmiana

- (1) Biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia odpowiedniego poziomu przewidywalności przy przygotowywaniu **i realizacji** inwestycji średnioterminowych, **jak również konieczność zapewnienia legitymacji demokratycznej i rozliczalności**, okres obowiązywania **tych** wieloletnich ram finansowych (WRF) należy określić na siedem lat począwszy od dnia 1 stycznia **2021 r. z myślą o późniejszym przejściu na okres „pięć plus pięć lat”, który byłby dostosowany do cyklu politycznego Parlamentu Europejskiego i Komisji.**

Zmiana 2

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 2

Tekst proponowany przez Komisję

- (2) Roczne pułapy środków na zobowiązania według kategorii wydatków oraz roczne pułapy środków na płatności **określone przepisami WRF muszą być zgodne z mającymi zastosowanie pułapami zobowiązań i zasobów własnych, określonymi zgodnie z decyzją Rady w sprawie systemu zasobów własnych Unii Europejskiej przyjętą zgodnie z art. 311 TFUE akapit trzeci.**

Zmiana

- (2) **W wieloletnich ramach finansowych należy ustalić** roczne pułapy środków na zobowiązania według kategorii wydatków oraz roczne pułapy środków na płatności, **aby zapewnić rozwój wydatków unijnych w uporządkowany sposób i w granicach zasobów własnych, a jednocześnie zadbać o to, by Unia mogła pozyskiwać środki niezbędne do realizacji swoich celów i prowadzenia polityki zgodnie z art. 311 akapit pierwszy Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), a także by mogła wypełniać zobowiązania wobec stron trzecich zgodnie z art. 323 TFUE.**

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 3

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 2 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiana

- (2a) *Poziom pułapów powinien zostać ustalony na podstawie kwot niezbędnych do finansowania i funkcjonowania unijnych programów i polityk, a także na podstawie wymaganych marginesów, które należy udostępnić na potrzeby dostosowań do przyszłych potrzeb. Ponadto pułapy płatności powinny uwzględniać dużą kwotę zobowiązań pozostających do spłaty przewidzianych na koniec 2020 r. Kwoty określone w niniejszym rozporządzeniu oraz w aktach podstawowych dotyczących programów na lata 2021–2027 powinny zostać uzgodnione w cenach z 2018 r. oraz, dla uproszczenia i w celu zapewnienia przewidywalności, dostosowane na podstawie stałego deflatora w wysokości 2 % rocznie.*

Zmiana 4

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 3

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiana

- (3) Jeżeli konieczne jest uruchomienie gwarancji udzielonych w ramach budżetu ogólnego Unii w odniesieniu do pomocy finansowej na rzecz państw członkowskich zatwierdzonej zgodnie z art. [208 ust. 1] rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr [xxx/201x] r. („rozporządzenie finansowe”), niezbędną kwotę należy uruchomić poza pułapami środków na zobowiązania i środków na płatności określonymi w WRF, **przestrzegając jednocześnie** pułapu zasobów własnych.
- (3) Jeżeli konieczne jest uruchomienie gwarancji udzielonych w ramach budżetu ogólnego Unii w odniesieniu do pomocy finansowej na rzecz państw członkowskich zatwierdzonej zgodnie z art. [208 ust. 1] rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr [xxx/201x] r. („rozporządzenie finansowe”), niezbędną kwotę należy uruchomić poza pułapami środków na zobowiązania i środków na płatności określonymi w WRF **i dlatego należy ją uwzględnić podczas ustalania** pułapu zasobów własnych.

Zmiana 5

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 4

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiana

- (4) **W WRF nie należy uwzględniać pozycji budżetu finansowanych z dochodów przeznaczonych na określony cel w rozumieniu rozporządzenia finansowego.**
- (4) **Dochodów przeznaczonych na określony cel w rozumieniu rozporządzenia finansowego, finansujących pozycje budżetu, nie należy uwzględniać w odniesieniu do pułapów WRF, natomiast należy przedstawiać wszelkie dostępne informacje, zachowując pełną przejrzystość w trakcie procedury przyjmowania budżetu rocznego i jego wykonywania.**

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 6
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 6

Tekst proponowany przez Komisję

- (6) Należy **wprowadzić określoną i jak największą możliwą** elastyczność, aby **umożliwić Unii wypełnianie jej zobowiązań** zgodnie z art. 323 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Zmiana

- (6) Należy **w ramach WRF zapewnić maksymalną** elastyczność, aby **w szczególności zagwarantować, że Unia będzie mogła wypełniać zobowiązania** zgodnie z art. 311 i art. 323 TFUE.

Zmiana 7
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 7

Tekst proponowany przez Komisję

- (7) Następujące instrumenty szczególne są niezbędne, by umożliwić Unii **podjęcie działań w określonych nieprzewidzianych okolicznościach** lub aby umożliwić finansowanie **jasno** określonych wydatków, których nie można sfinansować **w ramach** pułapów dostępnych dla jednego **działu** lub kilku działów określonych w **WRF, tak by zapewnić sprawny** przebieg procedury budżetowej: Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji, Fundusz Solidarności Unii Europejskiej, rezerwa na pomoc nadzwyczajną, łączny margines na zobowiązania („rezerwa Unii”), instrument elastyczności i margines na nieprzewidziane wydatki. **Rezerwa na pomoc nadzwyczajną nie ma na celu łagodzenia konsekwencji kryzysów związanych z rynkiem, które mają wpływ na produkcję lub dystrybucję rolną.** Należy zatem wprowadzić szczegółowy przepis, w którym przewidziana będzie możliwość zapisania w budżecie poza pułapami określonymi w WRF środków na zobowiązania i odpowiadających im środków na płatności, gdy konieczne będzie skorzystanie z instrumentów szczególnych.

Zmiana

- (7) Następujące instrumenty szczególne są niezbędne, by umożliwić Unii **reakcję na określone nieprzewidziane okoliczności** lub aby umożliwić finansowanie **wyraźnie** określonych wydatków, których nie można **byłoby** sfinansować **w ramach** pułapów dostępnych dla jednego lub kilku działów określonych w **ramach finansowych, usprawniając tym samym** przebieg **corocznej** procedury budżetowej: Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji, Fundusz Solidarności Unii Europejskiej, rezerwa na pomoc nadzwyczajną, łączny margines na zobowiązania („rezerwa Unii **na zobowiązania**”), instrument elastyczności i margines na nieprzewidziane wydatki. Należy zatem wprowadzić szczegółowy przepis, w którym przewidziana będzie możliwość zapisania w budżecie poza pułapami określonymi w WRF środków na zobowiązania i odpowiadających im środków na płatności, gdy konieczne będzie skorzystanie z instrumentów szczególnych.

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 8

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 7 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiana

- (7a) *W szczególności, o ile Unia i jej państwa członkowskie powinny dokładać wszelkich starań, by zapewnić skuteczne wykonywanie zobowiązań zatwierdzonych przez władzę budżetową zgodnie z ich pierwotnym celem, możliwe powinno być uruchomienie środków na zobowiązania, które nie zostały zrealizowane lub zostały anulowane, za pośrednictwem rezerwy Unii na zobowiązania, pod warunkiem że dla beneficjentów nie będzie to sposobem na obchodzenie odpowiednich zasad dotyczących anulowania zobowiązań.*

Zmiana 9

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 9

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiana

- (9) Należy określić zasady na wypadek innych sytuacji, które mogą wymagać dostosowania WRF. Dostosowania te mogą być związane z **przyjęciem z opóźnieniem** nowych zasad lub programów objętych zarządzaniem dzielonym lub ze środkami **związanymi z należyтым zarządzaniem gospodarczym lub ochroną budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich, przyjętymi** zgodnie z **odpowiednimi** aktami podstawowymi.
- (9) Należy określić zasady na wypadek innych sytuacji, które mogą wymagać dostosowania WRF. Dostosowania te mogą być związane z **przyjęciem z opóźnieniem** nowych zasad lub programów objętych zarządzaniem dzielonym lub ze środkami **zawieszającymi zobowiązania budżetowe** zgodnie z **odpowiednimi** aktami podstawowymi.

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 10

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 10

Tekst proponowany przez Komisję

- (10) **Konieczne jest przeprowadzenie** przeglądu funkcjonowania WRF w połowie okresu ich wdrażania. Wyniki tego przeglądu należy uwzględnić w ewentualnej rewizji niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do pozostałych lat obowiązywania WRF.

Zmiana

- (10) **W celu uwzględnienia nowych strategii politycznych i nowych priorytetów należy zrewidować WRF w połowie okresu na podstawie** przeglądu funkcjonowania i wdrażania WRF, który powinien zawierać także sprawozdanie określające metody praktycznego wdrożenia ram finansowych obejmujących okres „pięć plus pięć lat”.

Zmiana 11

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 10 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

- (10a) **Aby Unia wywiązała się z zobowiązania w zakresie prekursorstwa we wdrażaniu celów zrównoważonego rozwoju ONZ, w tym również celu dotyczącego równouprawnienia płci, rewizję WRF należy przygotować z uwzględnieniem postępów poczynionych we wdrażaniu wszystkich strategii politycznych oraz inicjatyw UE objętych WRF na lata 2021–2027, mierzonych przy wykorzystaniu wskaźników skuteczności działania opracowanych przez Komisję, a także postępów w zakresie uwzględniania problematyki płci we wszystkich działaniach UE. Przegląd WRF przygotowuje się również z uwzględnieniem postępów w osiągnięciu ogólnego celu, jakim jest przeznaczanie 25 % środków UE na cele klimatyczne w ramach wydatków UE w okresie obowiązywania WRF na lata 2021–2027, oraz celu w zakresie wydatków związanych ze zmianą klimatu na poziomie 30 %, który ma zostać osiągnięty jak najszybciej, jednak nie później niż do 2027 r., przy czym podstawą pomiaru mają być zmienione wskaźniki skuteczności działania umożliwiające rozróżnienie między łagodzeniem skutków zmiany klimatu a dostosowywaniem się do niej. W ramach przeglądu, we współpracy z zainteresowanymi podmiotami na szczeblu krajowym i lokalnym, należy również ocenić, czy przyjęte środki upraszczające rzeczywiście doprowadziły do ograniczenia obciążeń biurokratycznych dla beneficjentów podczas realizacji programów.**

Zmiana

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 12

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 12 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiana

- (12a) *Wszystkie wydatki na szczeblu Unii przeznaczone na wdrażanie unijnych strategii politycznych na podstawie traktatów stanowią wydatki Unii do celów art. 310 ust. 1 TFUE i dlatego należy je zapisać w budżecie Unii zgodnie z procedurą budżetową ustanowioną w art. 314 TFUE, zapewniając w ten sposób poszanowanie podstawowych zasad demokratycznej reprezentacji obywateli w podejmowaniu decyzji, nadzór parlamentarny nad finansami publicznymi i przejrzystość podejmowania decyzji. Pułapy określone w WRF nie mogą utrudniać finansowania celów politycznych Unii z budżetu unijnego. Dlatego niezbędne jest wprowadzenie możliwości skorygowania WRF w górę za każdym razem, kiedy będzie to potrzebne, aby ułatwić finansowanie unijnych strategii politycznych, w szczególności nowych celów politycznych, bez uciekania się do międzyrządowych lub quasi-międzyrządowych metod finansowania.*

Zmiana 13

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 13

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiana

- (13) Konieczne jest również wprowadzenie przepisów dotyczących szczegółowych zasad postępowania **w przypadku** dużych projektów infrastrukturalnych, których czas realizacji znacznie przekracza wyznaczony okres obowiązywania WRF. Konieczne jest wyznaczenie maksymalnych kwot wkładu z budżetu ogólnego Unii w te projekty, **co pozwoli zapewnić, by nie miały one żadnego** wpływu na inne projekty finansowane z tego budżetu.
- (13) Konieczne jest również wprowadzenie przepisów dotyczących szczegółowych zasad postępowania **w przypadku** dużych projektów infrastrukturalnych, których czas realizacji znacznie przekracza wyznaczony okres obowiązywania WRF. **Finansowanie owych dużych projektów, które mają strategiczne znaczenie dla Unii, musi być zagwarantowane z budżetu ogólnego Unii, ale** konieczne jest wyznaczenie maksymalnych kwot wkładu z budżetu ogólnego Unii w te projekty, **dzięki czemu ewentualne przekroczenie kosztów nie będzie miało** wpływu na inne projekty finansowane z tego budżetu.

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 14

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 14

Tekst proponowany przez Komisję

- (14) Konieczne jest wprowadzenie przepisów określających ogólne zasady współpracy międzyinstytucjonalnej **w procedurze** budżetowej.

Zmiana

- (14) Konieczne jest wprowadzenie przepisów określających ogólne zasady **w zakresie przejrzystości i** współpracy międzyinstytucjonalnej **w procedurze** budżetowej **przy poszanowaniu uprawnień budżetowych instytucji, wynikających z traktatów, w trosce o to, aby decyzje budżetowe podejmowano w jak najbardziej otwarty sposób i jak najbliżej obywateli, zgodnie z wymogami zawartymi w art. 10 ust. 3 TUE, oraz by procedura budżetowa przebiegała sprawnie, jak przewiduje art. 312 ust. 3 akapit drugi TFUE.**

Zmiana 15

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 15

Tekst proponowany przez Komisję

- (15) Komisja powinna przedstawić wniosek w sprawie nowych wieloletnich ram finansowych przed dniem 1 lipca 2025 r., **by umożliwić** instytucjom przyjęcie go z wystarczającym wyprzedzeniem przed wejściem w życie kolejnych wieloletnich ram finansowych. Zgodnie z art. 312 ust. 4 TFUE pułapy dotyczące ostatniego roku określone w niniejszym rozporządzeniu mają w dalszym ciągu zastosowanie, gdyby nowe ramy finansowe nie zostały przyjęte przed końcem okresu obowiązywania WRF określonych w niniejszym rozporządzeniu,

Zmiana

- (15) Komisja powinna przedstawić wniosek w sprawie nowych wieloletnich ram finansowych przed dniem 1 lipca 2025 r. **Takie ramy czasowe dadzą nowo powołanej Komisji czas niezbędny do przygotowania wniosków i umożliwią Parlamentowi Europejskiemu powołanemu w wyniku wyborów w 2024 r. przedstawienie własnego stanowiska w sprawie wieloletnich ram finansowych na okres po 2027 r. Umożliwią one również** instytucjom przyjęcie go z wystarczającym wyprzedzeniem przed wejściem w życie kolejnych wieloletnich ram finansowych. Zgodnie z art. 312 ust. 4 TFUE pułapy dotyczące ostatniego roku określone w niniejszym rozporządzeniu mają w dalszym ciągu zastosowanie, gdyby nowe ramy finansowe nie zostały przyjęte przed końcem okresu obowiązywania WRF określonych w niniejszym rozporządzeniu,

Zmiana 16

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 1 – artykuł 3 – tytuł

Tekst proponowany przez Komisję

Przestrzeżenie pułapu zasobów własnych

Zmiana

Powiązanie z zasobami własnymi

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 17

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 1 – artykuł 3 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

4. W każdym roku w okresie objętym WRF obowiązuje zasada, że wymagana łączna kwota środków na płatności, po rocznym dostosowaniu i z uwzględnieniem wszelkich innych dostosowań i rewizji, jak również zastosowania art. 2 ust. 2 i 3, nie może skutkować taką stawką poboru zasobów własnych, która przekraczałaby **pułap** zasobów własnych **określony zgodnie z obowiązującą decyzją Rady w sprawie systemu zasobów własnych Unii Europejskiej przyjętą** zgodnie z art. 311 akapit trzeci TFUE (*decyzja w sprawie zasobów własnych*).

Zmiana

4. W każdym roku w okresie objętym WRF obowiązuje zasada, że wymagana łączna kwota środków na płatności, po rocznym dostosowaniu i z uwzględnieniem wszelkich innych dostosowań i rewizji, jak również zastosowania art. 2 ust. 2 i 3, nie może skutkować taką stawką poboru zasobów własnych, która przekraczałaby **limity** zasobów własnych Unii, **bez uszczerbku dla obowiązku Unii dotyczącego pozyskania środków koniecznych do osiągnięcia celów i prowadzenia polityki** zgodnie z art. 311 akapit pierwszy TFUE, **a także obowiązku zadbania przez instytucje o to, by dostępne były środki finansowe umożliwiające Unii wypełnianie obowiązków prawnych wobec stron trzecich** zgodnie z art. 323 TFUE.

Zmiana 18

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 1 – artykuł 3 – ustęp 2

Tekst proponowany przez Komisję

5. W razie potrzeby **pułapy określone w WRF obniża się, aby zapewnić przestrzeganie pułapu zasobów własnych określonego zgodnie z obowiązującą decyzją w sprawie zasobów własnych.**

Zmiana

skreśla się

Zmiana 19

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 2 – artykuł 5 – ustęp 4

Tekst proponowany przez Komisję

4. **Z zastrzeżeniem przepisów art. 6, 7 i 8, w stosunku do danego roku, nie można dokonywać żadnych dalszych dostosowań technicznych ani w ciągu tego roku, ani na zasadzie ex post w latach kolejnych.**

Zmiana

skreśla się

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 20

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 2 – artykuł 7 – tytuł

Tekst proponowany przez Komisję

Dostosowania dotyczące środków **związanych z należyтым zarządzaniem gospodarczym lub z ochroną budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich**

Zmiana

Dostosowania dotyczące środków **zawieszających zobowiązania budżetowe**

Zmiana 21

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 2 – artykuł 7

Tekst proponowany przez Komisję

W razie zniesienia, zgodnie z odpowiednimi aktami podstawowymi, środków zawieszających zobowiązania budżetowe **dotyczące funduszy Unii w kontekście środków związanych z należyтым zarządzaniem gospodarczym lub z ochroną budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich**, kwoty **odpowiadające zawieszonym zobowiązaniom** zostają przeniesione na kolejne lata, **a odpowiednie** pułapy WRF **zostają** odpowiednio dostosowane. Zawieszane zobowiązania z roku n nie mogą zostać ponownie zapisane w budżecie później niż w roku n+2.

Zmiana

W razie zniesienia, zgodnie z odpowiednimi aktami podstawowymi, środków zawieszających zobowiązania budżetowe, **odpowiednie** kwoty zostają przeniesione na kolejne lata, **a odpowiednie** pułapy WRF odpowiednio dostosowane. Zawieszane zobowiązania z roku n nie mogą zostać ponownie zapisane w budżecie później niż w roku n+2. **Od roku n+3 kwotę równoważną zawieszonym zobowiązaniom zapisuje się w rezerwie Unii na zobowiązania, przewidzianej w art. 12.**

Zmiana 22

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 3 – artykuł 10 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

1. Środki Funduszu Solidarności Unii Europejskiej, **którego cele i zakres zostały określone w rozporządzeniu Rady (WE) nr 2012/2002**, nie mogą przekroczyć maksymalnej rocznej kwoty **600** mln EUR (w cenach z 2018 r.). W dniu 1 października każdego roku co najmniej jedna czwarta tej rocznej kwoty powinna pozostać dostępna na zaspokojenie potrzeb, które mogą powstać do końca roku. Część rocznej kwoty, która nie została wykorzystana w roku n, może zostać wykorzystana do roku n+1. W pierwszej kolejności wykorzystuje się część rocznej kwoty wynikającą z roku poprzedniego. Ta część rocznej kwoty z roku n, która nie zostanie wykorzystana w roku n+1, wygasa.

Zmiana

1. Środki Funduszu Solidarności Unii Europejskiej **mają zapewnić pomoc finansową w razie wystąpienia poważnych klęsk żywiołowych na terenie państwa członkowskiego lub państwa kandydującego, zgodnie z definicją w odpowiednim akcie podstawowym, i** nie mogą przekroczyć maksymalnej rocznej kwoty **1 000** mln EUR (w cenach z 2018 r.). W dniu 1 października każdego roku co najmniej jedna czwarta tej rocznej kwoty powinna pozostać dostępna na zaspokojenie potrzeb, które mogą powstać do końca roku. Część rocznej kwoty, która nie została wykorzystana w roku n, może zostać wykorzystana do roku n+1. W pierwszej kolejności wykorzystuje się część rocznej kwoty wynikającą z roku poprzedniego. Ta część rocznej kwoty z roku n, która nie zostanie wykorzystana w roku n+1, wygasa.

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 23

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 3 – artykuł 10 – ustęp 1 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiana

1a. Środki Funduszu Solidarności Unii Europejskiej zapisuje się w budżecie ogólnym Unii jako rezerwę.

Zmiana 24

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 3 – artykuł 11 – ustęp 2

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiana

2. Roczną kwotę rezerwy ustala się **na 600 mln EUR** (w cenach z **2018 r.**) **i zgodnie z rozporządzeniem** finansowym można ją wykorzystywać do roku n+1. Rezerwa ta zostaje zapisana w budżecie ogólnym Unii jako rezerwa. W pierwszej kolejności wykorzystuje się część rocznej kwoty wynikającą z roku poprzedniego. Ta część rocznej kwoty z roku n, która nie zostanie wykorzystana w roku n+1, wygasa. W dniu 1 października każdego roku co najmniej **jedna czwarta** rocznej kwoty na rok n **powinna pozostać dostępna** na zaspokojenie potrzeb, które mogą powstać do końca roku. Odpowiednio na operacje wewnętrzne i zewnętrzne można uruchomić nie więcej niż połowę kwoty dostępnej do dnia 30 września każdego roku. Od dnia 1 października pozostała część dostępnej kwoty może zostać uruchomiona na operacje wewnętrzne lub zewnętrzne, aby zaspokoić potrzeby, które mogą powstać do końca roku.

2. Roczną kwotę rezerwy **na pomoc nadzwyczajną** ustala się **na 1 000 mln EUR** (w cenach z **2018 r.**) **i zgodnie z rozporządzeniem** finansowym można ją wykorzystywać do roku n+1. Rezerwa ta zostaje zapisana w budżecie ogólnym Unii jako rezerwa. W pierwszej kolejności wykorzystuje się część rocznej kwoty wynikającą z roku poprzedniego. Ta część rocznej kwoty z roku n, która nie zostanie wykorzystana w roku n+1, wygasa. W dniu 1 października każdego roku co najmniej **150 mln EUR (w cenach z 2018 r.)** z rocznej kwoty na rok n **pozostaje dostępne** na zaspokojenie potrzeb, które mogą powstać do końca roku. Odpowiednio na operacje wewnętrzne i zewnętrzne można uruchomić nie więcej niż połowę kwoty dostępnej do dnia 30 września każdego roku. Od dnia 1 października pozostała część dostępnej kwoty może zostać uruchomiona na operacje wewnętrzne lub zewnętrzne, aby zaspokoić potrzeby, które mogą powstać do końca roku.

Zmiana 25

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 3 – artykuł 12 – tytuł

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiana

Łączny margines na zobowiązania („rezerwa Unii”)

Łączny margines na zobowiązania („rezerwa Unii **na zobowiązania**”)

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 26

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 3 – artykuł 12 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

1. Łączny margines na zobowiązania („rezerwa Unii”), który ma zostać udostępniony poza pułapami określonymi w WRF na lata **2022-2027**, obejmuje, co następuje:

- a) marginesy pozostawione poniżej pułapów zobowiązań określonych w WRF na **rok** n-1;
- b) **od 2023 r., oprócz marginesów, o których mowa w lit. a)**, kwotę równoważną umorzeniom środków dokonanych w trakcie roku n-2, z zastrzeżeniem art. [15] rozporządzenia finansowego.

Zmiana

1. Łączny margines na zobowiązania („rezerwa Unii **na zobowiązania**”), który ma zostać udostępniony poza pułapami określonymi w WRF na lata **2021-2027**, obejmuje, co następuje:

- a) marginesy pozostawione poniżej pułapów zobowiązań określonych w WRF na **poprzednie lata**;
- aa) niezrealizowane środki na zobowiązania z roku** n-1;
- b) kwotę równoważną umorzeniom środków dokonanych w trakcie roku n-2, z zastrzeżeniem art. [15] rozporządzenia finansowego;
- ba) kwotę równoważną kwocie zawieszonych zobowiązań z roku n-3, których nie można już zapisać w budżecie zgodnie z art. 7;**
- bb) kwotę równoważną kwocie dochodów pochodzących z grzywien i kar.**

Zmiana 27

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 3 – artykuł 12 – ustęp 2

Tekst proponowany przez Komisję

2. Łączny margines na zobowiązania („rezerwa Unii”) lub jego część mogą zostać uruchomione przez Parlament Europejski i Radę w ramach procedury budżetowej przewidzianej w art. 314 TFUE.

Zmiana

2. Łączny margines na zobowiązania („rezerwa Unii **na zobowiązania**”) lub jego część mogą zostać uruchomione przez Parlament Europejski i Radę w ramach procedury budżetowej przewidzianej w art. 314 TFUE. **Marginesy z roku n mogą zostać uruchomione w roku n oraz n+1 za pośrednictwem rezerwy Unii na zobowiązania, pod warunkiem że nie stoi to w sprzeczności z oczekiwanymi lub planowanymi budżetami korygującymi.**

Zmiana 28

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 3 – artykuł 12 – ustęp 3 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiana

3a. Na koniec 2027 r. kwoty, które nadal są dostępne w ramach rezerwy Unii na zobowiązania, przenosi się na następne WRF do 2030 r.

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 29

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 3 – artykuł 13 – akapit 1

Tekst proponowany przez Komisję

Instrument elastyczności może **być wykorzystywany na finansowanie w danym** roku budżetowym i do wskazanej wysokości precyzyjnie określonych wydatków, których nie można było pokryć **w ramach** pułapów dostępnych **w ramach** co najmniej **jednego innego działu**. Z zastrzeżeniem akapitu drugiego pułap rocznej kwoty dostępnej na instrument elastyczności wyznacza się **na 1 000 000 000 EUR** (w cenach z 2018 r.).

Zmiana

Instrument elastyczności może **zostać wykorzystany na sfinansowanie w danym** roku budżetowym i do wskazanej wysokości precyzyjnie określonych wydatków, których nie można było pokryć **w ramach** pułapów dostępnych **w** co najmniej **jednym innym dziale bądź w ramach Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji, Funduszu Solidarności Unii Europejskiej i rezerwy na pomoc nadzwyczajną**. Z zastrzeżeniem akapitu drugiego pułap rocznej kwoty dostępnej na instrument elastyczności wyznacza się **na 2 000 mln EUR** (w cenach z 2018 r.).

Zmiana 30

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 3 – artykuł 14 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

1. Margines na nieprzewidziane wydatki, odpowiadający maksymalnie **0,03 %** dochodu narodowego brutto Unii, ustanawia się poza pułapami WRF; ma to być ostateczny instrument umożliwiający działanie **w nieprzewidzianych** okolicznościach. Może on zostać uruchomiony wyłącznie w odniesieniu do budżetu korygującego lub budżetu rocznego.

Zmiana

1. Margines na nieprzewidziane wydatki, odpowiadający maksymalnie **0,05 %** dochodu narodowego brutto Unii, ustanawia się poza pułapami WRF; ma to być ostateczny instrument umożliwiający działanie **w nieprzewidzianych** okolicznościach. Może on zostać uruchomiony wyłącznie w odniesieniu do budżetu korygującego lub budżetu rocznego. **Może zostać uruchomiony w przypadku środków na zobowiązania i płatności lub tylko środków na płatności.**

Zmiana 31

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 3 – artykuł 14 – ustęp 2

Tekst proponowany przez Komisję

2. Kwota wykorzystywana z marginesu na nieprzewidziane wydatki w każdym roku nie może przekraczać maksymalnej kwoty przewidzianej w rocznym dostosowaniu technicznym WRF **i jest zgodna z pułapem zasobów własnych.**

Zmiana

2. Kwota wykorzystywana z marginesu na nieprzewidziane wydatki w każdym roku nie może przekraczać maksymalnej kwoty przewidzianej w rocznym dostosowaniu technicznym WRF.

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 32**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Rozdział 3 – artykuł 14 – ustęp 3**

Tekst proponowany przez Komisję

3. Kwoty udostępniane dzięki uruchomieniu marginesu na nieprzewidziane wydatki są w pełni kompensowane w marginesach co najmniej jednego działu WRF na bieżący rok budżetowy lub kolejne lata budżetowe.

Zmiana

skreśla się

Zmiana 33**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Rozdział 3 – artykuł 14 – ustęp 4**

Tekst proponowany przez Komisję

4. Kwot kompensowanych zgodnie z ust. 3 nie uruchamia się w kontekście WRF. Skorzystanie z marginesu na nieprzewidziane wydatki nie może powodować przekroczenia łącznych kwot pułapów środków na zobowiązania i środków na płatności określonych w WRF na bieżący rok budżetowy i kolejne lata budżetowe.

Zmiana

skreśla się

Zmiana 34**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Rozdział 4 – tytuł**

Tekst proponowany przez Komisję

Przegląd i rewizja WRF

Zmiana

Rewizje

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 35

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 4 – artykuł 15 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

1. Z zastrzeżeniem przepisów art. 3 ust. 2, art. 16–20 oraz art. 24, w przypadku wystąpienia nieprzewidzianych okoliczności WRF mogą zostać poddane rewizji przy zachowaniu zgodności z pułapem zasobów własnych określonym zgodnie z obowiązującą decyzją w sprawie zasobów własnych.

Zmiana

1. Z zastrzeżeniem przepisów art. 3 ust. 2, art. 16–20 oraz art. 24 odpowiednie pułapy WRF należy skorygować w górę w przypadku, gdy będzie to niezbędne, by ułatwić finansowanie unijnych strategii politycznych, w szczególności nowych celów politycznych, jeśli w przeciwnej sytuacji konieczne byłoby ustanowienie dodatkowych międzyrządowych lub quasi-międzyrządowych metod finansowania, które prowadziłyby do obejścia procedury budżetowej określonej w art. 314 TFUE.

Zmiana 36

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 4 – artykuł 15 – ustęp 3

Tekst proponowany przez Komisję

3. W przypadku każdego wniosku dotyczącego rewizji WRF zgodnie z ust. 1 analizuje się możliwości realokacji wydatków pomiędzy programami wchodzącymi w zakres działu, którego dotyczy rewizja, ze szczególnym uwzględnieniem przewidywanego niepełnego wykorzystania środków.

Zmiana

skreśla się

Zmiana 37

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 4 – artykuł 16 – tytuł

Tekst proponowany przez Komisję

Śródkresowy **przeгляд** WRF

Zmiana

Śródkresowa **rewizja** WRF

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 38

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 4 – artykuł 16

Tekst proponowany przez Komisję

Przed dniem 1 **stycznia 2024** r. Komisja przedstawia **przeгляд** funkcjonowania WRF. **Przeглядowi towarzyszą w stosownych przypadkach odpowiednie wnioski.**

Zmiana

Przed dniem 1 **lipca 2023** r. Komisja przedstawia **wniosek ustawodawczy dotyczący przeгляду niniejszego rozporządzenia zgodnie z procedurami określonymi w TFUE na podstawie przeгляду** funkcjonowania WRF. **Bez uszczerbku dla art. 6 niniejszego rozporządzenia pule środków finansowych wcześniej przydzielone poszczególnym krajom nie zostaną zmniejszone w drodze takiego przeгляду.**

Wniosek sporządzany jest z uwzględnieniem oceny:

- **postępów w realizacji ogólnego celu, jakim jest przeznaczenie 25 % wydatków UE na cele związane ze zmianą klimatu w okresie WRF 2021–2027 oraz jak najszybszego osiągnięcia celu 30 % rocznych wydatków;**
- **włączenia w główny nurt celów zrównoważonego rozwoju wyznaczonych przez ONZ;**
- **uwzględnienia aspektu płci w budżecie Unii (sporządzanie budżetu z uwzględnieniem aspektu płci)**
- **wplywu środków upraszczających na zmniejszenie biurokracji dla beneficjentów przy realizacji programów finansowych, które mają być realizowane w porozumieniu z zainteresowanymi stronami;**

Zmiana 39

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 4 – artykuł 17

Tekst proponowany przez Komisję

Powiadamiając Parlament Europejski i Radę o wynikach dostosowań technicznych WRF, Komisja przedstawia **w stosownych przypadkach** wszelkie wnioski w sprawie rewizji łącznej kwoty środków na płatności, jakie uzna za konieczne, w świetle wykonania, celem zapewnienia należytego zarządzania rocznymi pułapami płatności oraz, w szczególności, ich należytego rozłożenia w czasie w odniesieniu do środków na zobowiązania.

Zmiana

Powiadamiając Parlament Europejski i Radę o wynikach dostosowań technicznych WRF, **lub w przypadku gdy pułapy płatności mogą uniemożliwić dotrzymanie przez Unię zobowiązań prawnych**, Komisja przedstawia wszelkie wnioski w sprawie rewizji łącznej kwoty środków na płatności, jakie uzna za konieczne, w świetle wykonania, celem zapewnienia należytego zarządzania rocznymi pułapami płatności oraz, w szczególności, ich należytego rozłożenia w czasie w odniesieniu do środków na zobowiązania.

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 40

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 5 – artykuł 21 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

1. W ramach budżetu ogólnego Unii na lata 2021–2027 udostępnia się maksymalną kwotę **w wysokości 14 196 mln EUR (w cenach z 2018 r.)** na potrzeby dużych projektów realizowanych na podstawie [rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady XXXX/XX – Program kosmiczny].

Zmiana

1. W ramach budżetu ogólnego Unii na lata 2021–2027 udostępnia się maksymalną kwotę **wspólnie na europejskie programy nawigacji satelitarnej (EGNOS i Galileo) oraz program Copernicus (europejski program obserwacji Ziemi). Tę maksymalną kwotę ustala się na poziomie 15 % powyżej kwot szacunkowych ustalonych** na potrzeby obu dużych projektów realizowanych na podstawie [rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady XXXX/XX – Program kosmiczny]. **Każde zwiększenie w ramach tej maksymalnej kwoty finansowane jest z marginesów lub specjalnych instrumentów i nie skutkuje redukcjami w innych programach i projektach.**

Zmiana 41

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 5 – artykuł 21 – ustęp 2 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiana

2a. **Jeśli pojawią się dodatkowe potrzeby finansowania z budżetu unijnego dużych projektów, o których mowa powyżej, Komisja proponuje odpowiednią rewizję pulapów WRF.**

Zmiana 42

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 6 – tytuł

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiana

Współpraca międzyinstytucjonalna w procedurze budżetowej

Przejrzystość i współpraca międzyinstytucjonalna w procedurze budżetowej

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 43**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Rozdział 6 – artykuł 22**

---

*Tekst proponowany przez Komisję***Współpraca międzyinstytucjonalna w procedurze budżetowej**

---

*Zmiana****Przejrzystość i współpraca międzyinstytucjonalna w procedurze budżetowej*****Zmiana 44****Wniosek dotyczący rozporządzenia****Rozdział 6 – artykuł 22 – ustęp 4 a (nowy)**

Tekst proponowany przez Komisję

---

*Zmiana****Zarówno Parlament Europejski, jak i Rada są reprezentowane przez członków danej instytucji podczas posiedzeń na szczeblu politycznym.*****Zmiana 45****Wniosek dotyczący rozporządzenia****Rozdział 6 – artykuł 22 – ustęp 4 b (nowy)**

Tekst proponowany przez Komisję

---

*Zmiana****Parlament Europejski i Rada, przyjmując stanowiska w sprawie projektu budżetu, odbywają posiedzenia jawne.***

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 46

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 6 – artykuł 23

Tekst proponowany przez Komisję

Wszystkie wydatki i dochody Unii i Euratomu ujmują się w budżecie ogólnym Unii zgodnie z art. [7] **rozporządzenia finansowego**, w tym wydatki wynikające z wszelkich stosownych decyzji podjętych jednomyślnie przez Radę po konsultacji z Parlamentem Europejskim, w ramach art. 332 TFUE.

Zmiana

Wszystkie wydatki i dochody Unii i Euratomu ujmują się w budżecie ogólnym Unii zgodnie z art. **310 ust. 1 TFUE**, w tym wydatki wynikające z wszelkich stosownych decyzji podjętych jednomyślnie przez Radę po konsultacji z Parlamentem Europejskim, w ramach art. 332 TFUE.

Zmiana 47

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Rozdział 7 – artykuł 24

Tekst proponowany przez Komisję

Komisja przedstawi wniosek w sprawie nowych wieloletnich ram finansowych przed dniem 1 lipca 2025 r.

Zmiana

Przed dniem 1 lipca 2023 r. wraz wnioskami dotyczącymi przeglądu śródkresowego Komisja przedstawia sprawozdanie określające metody praktycznego wdrożenia ram finansowych obejmujących okres „pięć plus pięć lat”.

Komisja przedstawi wniosek w sprawie nowych wieloletnich ram finansowych przed dniem 1 lipca 2025 r.

Jeżeli przed dniem 31 grudnia 2027 r. nie zostanie przyjęte rozporządzenie Rady określające nowe wieloletnie ramy finansowe, przedłuża się okres obowiązywania pułapów i innych przepisów dotyczących ostatniego roku objętego WRF do czasu przyjęcia rozporządzenia określającego nowe ramy finansowe. W przypadku przystąpienia nowego państwa członkowskiego do Unii Europejskiej po 2020 r. w razie potrzeby dokonuje się rewizji ram finansowych o przedłużonym okresie obowiązywania w celu uwzględnienia tego przystąpienia.

Środa, 14 listopada 2018 r.

E. ZMIANY WE WNIOSKU DOTYCZĄCYM POROZUMIENIA MIĘDZYINSTYTUCJONALNEGO

52. podkreśla, że w wyniku negocjacji i przyjęcia nowego rozporządzenia w sprawie wieloletnich ram finansowych we wniosku dotyczącym Porozumienia międzyinstytucjonalnego między Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w zakresie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami należy wprowadzić następujące zmiany:

Zmiana 48**Wniosek dotyczący Porozumienia międzyinstytucjonalnego****Część I**

Część A – punkt 6 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiana

6a. Informacje dotyczące operacji nieuwjętych w budżecie ogólnym Unii oraz przewidywalnego rozwoju różnych kategorii zasobów własnych Unii są ujęte orientacyjnie w osobnych tabelach. Informacje te są corocznie aktualizowane i uwzględniane w dokumentach dołączanych do projektu budżetu.

Zmiana 49**Wniosek dotyczący Porozumienia międzyinstytucjonalnego****Część I**

Sekcja A – punkt 7

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiana

7. Instytucje zapewniają, na potrzeby należytego zarządzania finansami, na ile to możliwe, w czasie trwania procedury budżetowej oraz w czasie przyjmowania budżetu, pozostawienie dostatecznych **marginesów** poniżej pułapów dla poszczególnych działów wieloletnich ram finansowych.

7. Instytucje zapewniają, na potrzeby należytego zarządzania finansami, na ile to możliwe, w czasie trwania procedury budżetowej oraz w czasie przyjmowania budżetu, pozostawienie dostatecznych **kwot w ramach marginesów** poniżej pułapów dla poszczególnych działów wieloletnich ram finansowych **lub w ramach dostępnych instrumentów szczególnych.**

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 50

Wniosek dotyczący Porozumienia międzyinstytucjonalnego

Część I

Sekcja A – punkt 8

Tekst proponowany przez Komisję

Aktualizacja prognoz dotyczących środków na płatności **po 2027 r.**

8. **W 2024 r.** Komisja dokona aktualizacji prognoz dotyczących środków na płatności po 2027 r.

W aktualizacji tej uwzględnione zostaną wszystkie stosowne informacje, w tym rzeczywiste wykonanie przewidzianych w budżecie środków na zobowiązania oraz środków na płatności, jak również prognozy dotyczące wykonania. Obejmie ona także zasady opracowane w celu zapewnienia uporządkowanego kształtowania się środków na płatności względem środków na zobowiązania oraz prognoz wzrostu dochodu narodowego brutto Unii.

Zmiana

Aktualizacja prognoz dotyczących środków na płatności

8. **Co roku** Komisja dokona aktualizacji prognoz dotyczących środków na płatności **do 2027 roku i** po 2027 roku.

W aktualizacji tej uwzględnione zostaną wszystkie stosowne informacje, w tym rzeczywiste wykonanie przewidzianych w budżecie środków na zobowiązania oraz środków na płatności, jak również prognozy dotyczące wykonania. Obejmie ona także zasady opracowane w celu zapewnienia uporządkowanego kształtowania się środków na płatności względem środków na zobowiązania oraz prognoz wzrostu dochodu narodowego brutto Unii.

Zmiana 51

Wniosek dotyczący Porozumienia międzyinstytucjonalnego

Część I

Sekcja B – punkt 9

Tekst proponowany przez Komisję

9. Jeżeli spełnione są warunki uruchomienia Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji określone w odpowiednim akcie podstawowym, Komisja **przedkłada** Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wniosek dotyczący przesunięcia środków do odpowiednich linii budżetowych.

Przesunięcia związane z Funduszem Dostosowania do Globalizacji dokonywane są zgodnie z rozporządzeniem finansowym.

Zmiana

9. Jeżeli spełnione są warunki uruchomienia Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji określone w odpowiednim akcie podstawowym, Komisja przedkłada **wniosek o uruchomienie funduszu. Decyzja o uruchomieniu środków z Funduszu Dostosowania do Globalizacji jest podejmowana wspólnie przez Parlament Europejski i Radę.**

Wraz z wnioskiem dotyczącym decyzji w sprawie uruchomienia Funduszu Dostosowania do Globalizacji Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wniosek dotyczący przesunięcia środków do odpowiednich linii budżetowych.

W razie braku porozumienia tę kwestię porusza się podczas kolejnych rozmów trójstronnych na temat budżetu.

Przesunięcia związane z Funduszem Dostosowania do Globalizacji dokonywane są zgodnie z rozporządzeniem finansowym.

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 52

Wniosek dotyczący Porozumienia międzyinstytucjonalnego

Część I

Sekcja B – punkt 10

Tekst proponowany przez Komisję

10. Jeżeli spełnione są warunki uruchomienia Funduszu Solidarności Unii Europejskiej określone w odpowiednim akcie podstawowym, Komisja przedkłada wniosek **dotyczący odpowiedniego instrumentu budżetowego zgodnie z rozporządzeniem finansowym.**

Zmiana

10. Jeżeli spełnione są warunki uruchomienia Funduszu Solidarności Unii Europejskiej określone w odpowiednim akcie podstawowym, Komisja przedkłada wniosek **o uruchomienie funduszu. Decyzja o uruchomieniu środków z Funduszu Solidarności jest podejmowana wspólnie przez Parlament Europejski i Radę.**

Wraz z wnioskiem dotyczącym decyzji w sprawie uruchomienia Funduszu Solidarności Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wniosek dotyczący przesunięcia środków do odpowiednich linii budżetowych.

W razie braku porozumienia tę kwestię porusza się podczas kolejnych rozmów trójstronnych na temat budżetu.

Przesunięcia związane z Funduszem Solidarności dokonywane są zgodnie z rozporządzeniem finansowym.

Zmiana 53

Wniosek dotyczący Porozumienia międzyinstytucjonalnego

Część I

Sekcja B – punkt 11

Tekst proponowany przez Komisję

11. Gdy Komisja uzna, że konieczne jest uruchomienie rezerwy na pomoc nadzwyczajną, przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wniosek o przesunięcie środków z rezerwy do odpowiednich linii budżetowych zgodnie z rozporządzeniem finansowym.

Zmiana

11. Gdy Komisja uzna, że konieczne jest uruchomienie rezerwy na pomoc nadzwyczajną, przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wniosek o przesunięcie środków z rezerwy do odpowiednich linii budżetowych zgodnie z rozporządzeniem finansowym.

W razie braku porozumienia tę kwestię porusza się podczas kolejnych rozmów trójstronnych na temat budżetu.

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 54

Wniosek dotyczący Porozumienia międzyinstytucjonalnego

Część I

Sekcja B – punkt 12

Tekst proponowany przez Komisję

Instrument elastyczności

12. Komisja przedstawia wniosek dotyczący uruchomienia Instrumentu Elastyczności po **zbadaniu wszelkich możliwości realokacji środków w ramach działu wymagającego dodatkowych wydatków.**

We wniosku określone zostają potrzeby wymagające sfinansowania oraz kwota. **Taki wniosek można przedłożyć w odniesieniu do projektu budżetu lub projektu budżetu korygującego.**

Instrument Elastyczności może zostać uruchomiony przez Parlament Europejski i Radę w ramach procedury budżetowej określonej w art. 314 TFUE.

Zmiana

Instrument elastyczności

12. Komisja przedstawia wniosek dotyczący uruchomienia Instrumentu Elastyczności po **wyczerpaniu marginesów w ramach odpowiednich działów.**

We wniosku określone zostają potrzeby wymagające sfinansowania oraz kwota.

Instrument Elastyczności może zostać uruchomiony przez Parlament Europejski i Radę w ramach procedury budżetowej określonej w art. 314 TFUE.

Zmiana 55

Wniosek dotyczący Porozumienia międzyinstytucjonalnego

Część I

Sekcja B – punkt 13

Tekst proponowany przez Komisję

13. Komisja, po przeprowadzeniu dogłębnej analizy wszystkich innych możliwości finansowania, przedkłada wniosek o uruchomienie całości lub części środków w ramach marginesu na nieprzewidziane wydatki. **Taki wniosek można przedłożyć w odniesieniu do projektu budżetu lub projektu budżetu korygującego.**

Margines na nieprzewidziane wydatki może zostać uruchomiony przez Parlament Europejski i Radę w ramach procedury budżetowej określonej w art. 314 TFUE.

Zmiana

13. Komisja, po przeprowadzeniu dogłębnej analizy wszystkich innych możliwości finansowania, przedkłada wniosek o uruchomienie całości lub części środków w ramach marginesu na nieprzewidziane wydatki.

Margines na nieprzewidziane wydatki może zostać uruchomiony przez Parlament Europejski i Radę w ramach procedury budżetowej określonej w art. 314 TFUE.

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 56

Wniosek dotyczący Porozumienia międzyinstytucjonalnego

Część II

Sekcja A – punkt 14 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiana

14a. Aby ułatwić przyjęcie nowych WRF lub ich rewizję oraz nadać skuteczność art. 312 ust. 5 TFUE, instytucje zwołują systematycznie posiedzenia, a mianowicie:

- spotkania przewodniczących określone w art. 324 traktatu,
- odprawy i składanie sprawozdań delegacji Parlamentu Europejskiego przez prezydencję Rady przed odnośnymi posiedzeniami Rady i po nich,
- nieformalne posiedzenia trójstronne w toku prac Rady mające na celu uwzględnienie opinii Parlamentu ujętych w dowolnym dokumencie przedstawionym przez prezydencję Rady,
- trójstronne rozmowy po przyjęciu przez Parlament i Radę ich odnośnych mandatów negocjacyjnych,
- obecność prezydencji Rady w odpowiedniej komisji parlamentarnej i zespołu negocjacyjnego Parlamentu w odpowiednim zespole Rady.

Parlament i Rada przekazują sobie nawzajem wszelkie dostępne już dokumenty formalnie przyjęte w ich odpowiednich organach przygotowawczych lub formalnie przedłożone w ich imieniu.

Zmiana 57

Wniosek dotyczący Porozumienia międzyinstytucjonalnego

Część II

Część B – punkt 15 – tiret 2

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiana

- dochodów, wydatków, aktywów i zobowiązań Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR), Europejskiego Instrumentu Stabilności Finansowej (EFSF), Europejskiego Mechanizmu Stabilności (EMS) i innych ewentualnych mechanizmów tworzonych w przyszłości,

- dochodów, wydatków, aktywów i zobowiązań Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR), Europejskiego Instrumentu Stabilności Finansowej (EFSF), Europejskiego Mechanizmu Stabilności (EMS) i innych ewentualnych mechanizmów tworzonych w przyszłości, **które nie są finansowane za pośrednictwem budżetu unijnego, ale mają za zadanie wspieranie celów polityki Unii wynikających z traktatów,**

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 58

Wniosek dotyczący Porozumienia międzyinstytucjonalnego

Część II

Część B – punkt 15 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiana

15a. *Dokonując przesunięć w sposób niezależny na podstawie art. 30 ust. 1 rozporządzenia finansowego, Komisja bezzwłocznie informuje władzę budżetową o szczegółowych powodach takich przesunięć. Jeśli Parlament lub Rada zgłoszą zastrzeżenie dotyczące przesunięcia w sposób niezależny, Komisja odnosi się do niego, w tym w razie konieczności wycofując przesunięcie.*

Zmiana 59

Wniosek dotyczący Porozumienia międzyinstytucjonalnego

Część III

Część A – punkt 24 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiana

24a. *Gdy w ramach procedury budżetowej władza budżetowa podejmuje decyzję o zwiększeniu konkretnych środków, Komisja nie kompensuje ich w kolejnych latach programowania finansowego, o ile nie zostanie do tego upoważniona przez tę władzę.*

Zmiana 60

Wniosek dotyczący Porozumienia międzyinstytucjonalnego

Załącznik

Część A – punkt 1 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiana

1a. *Każda z instytucji zobowiązuje się nie przekazywać do pozostałych instytucji żadnych niepilnych pozycji budżetowych, nie dokonywać przesunięć ani nie wysyłać żadnych powiadomień związanych z uaktywnieniem terminów podczas okresów przerw, by umożliwić tym instytucjom należyte wykonanie prerogatyw proceduralnych.*

Służby instytucji informują się wzajemnie w odpowiednim czasie o terminach przerw w ich instytucjach.

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 61**Wniosek dotyczący Porozumienia międzyinstytucjonalnego****Załącznik**

Część B – punkt 2

Tekst proponowany przez Komisję

2. Z odpowiednim wyprzedzeniem przed przyjęciem projektu budżetu przez Komisję zwoływane są rozmowy trójstronne w celu omówienia ewentualnych priorytetów budżetu na kolejny rok budżetowy.

Zmiana

2. Z odpowiednim wyprzedzeniem przed przyjęciem projektu budżetu przez Komisję zwoływane są rozmowy trójstronne w celu omówienia ewentualnych priorytetów budżetu na kolejny rok budżetowy **i wszelkich kwestii wynikających z wykonania budżetu w bieżącym roku finansowym.**

Zmiana 62**Wniosek dotyczący Porozumienia międzyinstytucjonalnego****Załącznik**

Część C – punkt 8

Tekst proponowany przez Komisję

8. W interesie lojalnej i należytej współpracy instytucjonalnej Parlament Europejski i Rada zobowiązują się do utrzymywania regularnych i aktywnych kontaktów na wszystkich szczeblach, za pośrednictwem swoich negocjatorów, podczas całej procedury budżetowej, a w szczególności podczas okresu pojednawczego. Parlament Europejski i Rada zobowiązują się do zapewniania terminowej i stałej wzajemnej wymiany właściwych informacji i dokumentów zarówno na szczeblu formalnym, jak i nieformalnym **oraz** do odbywania w razie potrzeby i we współpracy z Komisją posiedzeń technicznych lub informacyjnych podczas okresu pojednawczego. Komisja zapewnia terminowy i równy dostęp do informacji i dokumentów Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

Zmiana

8. W interesie lojalnej i należytej współpracy instytucjonalnej Parlament Europejski i Rada zobowiązują się do utrzymywania regularnych i aktywnych kontaktów na wszystkich szczeblach, za pośrednictwem swoich negocjatorów, podczas całej procedury budżetowej, a w szczególności podczas okresu pojednawczego. Parlament Europejski i Rada zobowiązują się do zapewniania terminowej i stałej wzajemnej wymiany właściwych informacji i dokumentów zarówno na szczeblu formalnym, jak i nieformalnym, **w szczególności poprzez przekazywanie sobie najszybciej jak to możliwe wszystkich dokumentów proceduralnych przyjmowanych przez ich odpowiednie organy przygotowawcze. Zobowiązują się ponadto** do odbywania w razie potrzeby i we współpracy z Komisją posiedzeń technicznych lub informacyjnych podczas okresu pojednawczego. Komisja zapewnia terminowy i równy dostęp do informacji i dokumentów Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

Zmiana 63**Wniosek dotyczący Porozumienia międzyinstytucjonalnego****Załącznik**

Część D – punkt 12 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

12a. Parlament Europejski i Rada, przyjmując stanowiska w sprawie projektu budżetu, odbywają posiedzenia jawne.

Zmiana

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 64

Wniosek dotyczący Porozumienia międzyinstytucjonalnego

Załącznik

Część E – punkt 15

Tekst proponowany przez Komisję

15. Parlament Europejski i Rada są reprezentowane w Komitecie Pojednawczym **na właściwym szczeblu**, co pozwala każdej delegacji na polityczne zobowiązanie jej instytucji i umożliwia czynienie rzeczywistych postępów w wypracowywaniu ostatecznego porozumienia.

Zmiana

15. **Zarówno** Parlament Europejski, **jak** i Rada są reprezentowane w Komitecie Pojednawczym **przez członków odpowiedzialnej instytucji**, co pozwala każdej delegacji na polityczne zobowiązanie jej instytucji i umożliwia czynienie rzeczywistych postępów w wypracowywaniu ostatecznego porozumienia.

Zmiana 65

Wniosek dotyczący Porozumienia międzyinstytucjonalnego

Załącznik

Część E – punkt 19

Tekst proponowany przez Komisję

19. Dаты posiedzeń komitetu pojednawczego oraz rozmów trójstronnych ustala się z wyprzedzeniem w drodze porozumienia między trzema instytucjami.

Zmiana

19. Dаты posiedzeń komitetu pojednawczego oraz rozmów trójstronnych ustala się z wyprzedzeniem w drodze porozumienia między trzema instytucjami. **W okresie postępowania pojednawczego w miarę potrzeb można organizować dodatkowe posiedzenia, w tym na szczeblu technicznym.**

Zmiana 66

Wniosek dotyczący Porozumienia międzyinstytucjonalnego

Załącznik

Część E – punkt 21 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiana

21a. **Aby w pełni wykorzystać 21-dniowy okres pojednawczy przewidziany w traktacie oraz umożliwić instytucjom dostosowanie ich stanowisk negocjacyjnych, Parlament Europejski i Rada zobowiązują się do monitorowania stanu zaawansowania procedury pojednawczej na każdym posiedzeniu ich odpowiednich organów przygotowanego przez cały czas trwania wyżej wymienionego okresu oraz nie pozostawiają otwartych kwestii do jego ostatnich dni.**

Środa, 14 listopada 2018 r.

Zmiana 67

Wniosek dotyczący Porozumienia międzyinstytucjonalnego

Załącznik

Część G – tytuł

Tekst proponowany przez Komisję

Część G. Zobowiązania pozostające do realizacji

Zmiana

Część G. **Wykonanie budżetu, płatności i** zobowiązania pozostające do spłaty (z fr. RAL)

Zmiana 68

Wniosek dotyczący Porozumienia międzyinstytucjonalnego

Załącznik

Część G – punkt 36

Tekst proponowany przez Komisję

36. Z uwagi na potrzebę zapewnienia systematycznej progresji całkowitych środków na płatności względem środków na zobowiązania, tak aby uniknąć wszelkich nieprawidłowych przeniesień zobowiązań pozostających do realizacji na kolejny rok, Parlament Europejski, Rada i Komisja uzgadniają, że będą ściśle monitorować poziom zobowiązań pozostających do realizacji, aby ograniczyć ryzyko utrudnienia realizacji programów Unii z powodu braku środków na płatności pod koniec obowiązywania wieloletnich ram finansowych.

Aby zapewnić kontrolowalny poziom i profil płatności we wszystkich działach, zasady dotyczące umorzeń stosuje się ściśle w odniesieniu do wszystkich działów, w szczególności zasady dotyczące umorzeń automatycznych.

Podczas procedury budżetowej instytucje regularnie spotykają się, by wspólnie ocenić aktualną sytuację i prognozy wykonania budżetu w danym roku i w kolejnych latach. Spotkania takie przybierają formę specjalnych międzyinstytucjonalnych posiedzeń na właściwym szczeblu, przed którymi Komisja przedstawia szczegółowo aktualną sytuację, w podziale na poszczególne fundusze i państwa członkowskie, dotyczącą realizacji płatności, otrzymanych wniosków o zwrot kosztów i zmienionych prognoz. W szczególności, by zapewnić możliwość wypełniania przez Unię jej obowiązków finansowych wynikających z istniejących i przyszłych zobowiązań w latach 2021–2027 zgodnie z art. 323 TFUE, Parlament Europejski i Rada analizują i omawiają szacunki Komisji dotyczące wymaganego poziomu środków na płatności.

Zmiana

36. Z uwagi na potrzebę zapewnienia systematycznej progresji całkowitych środków na płatności względem środków na zobowiązania, tak aby uniknąć wszelkich nieprawidłowych przesunięć zobowiązań pozostających do realizacji na kolejny rok, Parlament Europejski, Rada i Komisja uzgadniają, że będą ściśle monitorować **prognozy dotyczące płatności i** poziom zobowiązań pozostających do realizacji, aby ograniczyć ryzyko utrudnienia realizacji programów Unii z powodu braku środków na płatności pod koniec obowiązywania wieloletnich ram finansowych.

Podczas procedury budżetowej instytucje regularnie spotykają się, by wspólnie ocenić aktualną sytuację i prognozy wykonania budżetu w danym roku i w kolejnych latach. Spotkania takie przybierają formę specjalnych międzyinstytucjonalnych posiedzeń na właściwym szczeblu, przed którymi Komisja przedstawia szczegółowo aktualną sytuację, w podziale na poszczególne fundusze i państwa członkowskie, dotyczącą realizacji płatności, otrzymanych wniosków o zwrot kosztów i zmienionych prognoz **krótko- i długoterminowych**. W szczególności, by zapewnić możliwość wypełniania przez Unię jej obowiązków finansowych wynikających z istniejących i przyszłych zobowiązań w latach 2021–2027 zgodnie z art. 323 TFUE, Parlament Europejski i Rada analizują i omawiają szacunki Komisji dotyczące wymaganego poziomu środków na płatności.

Środa, 14 listopada 2018 r.

o

o o

53. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.

_____

Załącznik I – WRF na lata 2021–2027: pułapy i instrumenty poza pułapami (w cenach z 2018 r.)

(w mln EUR – ceny z 2018 r.)

	Tekst zaproponowany przez Komisję	Stanowisko Parlamentu								
		Ogółem 2021-2027	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2021-2027
Środki na zobowiązania										
I. Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	166 303	31 035	31 006	31 297	30 725	30 615	30 757	30 574	216 010	
II. Spójność i wartości	391 974	60 026	62 887	64 979	65 785	66 686	69 204	67 974	457 540	
W tym: Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	330 642	52 143	52 707	53 346	53 988	54 632	55 286	55 994	378 097	
III. Zasoby naturalne i środowisko	336 623	57 780	57 781	57 789	57 806	57 826	57 854	57 881	404 718	
IV. Migracja i zarządzanie granicami	30 829	3 227	4 389	4 605	4 844	4 926	5 066	5 138	32 194	
V. Bezpieczeństwo i obrona	24 323	3 202	3 275	3 223	3 324	3 561	3 789	4 265	24 639	
VI. Sąsiedztwo i świat	108 929	15 368	15 436	15 616	15 915	16 356	16 966	17 729	113 386	
VII. Europejska administracja publiczna	75 602	10 388	10 518	10 705	10 864	10 910	11 052	11 165	75 602	
W tym: Wydatki administracyjne instytucji	58 547	8 128	8 201	8 330	8 432	8 412	8 493	8 551	58 547	
ŚRODKI NA ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM	1 134 583	181 025	185 293	188 215	189 262	190 880	194 688	194 727	1 324 089	
jako procent DNB	1,11 %	1,29 %	1,31 %	1,31 %	1,30 %	1,30 %	1,31 %	1,29 %	1,30 %	

	Tekst zaproponowany przez Komisję	Stanowisko Parlamentu								
		Ogółem 2021-2027	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2021-2027
Środki na zobowiązania										
ŚRODKI NA PŁATNOŚCI OGÓŁEM	1 104 805	174 088	176 309	186 391	187 490	188 675	189 961	191 398	1 294 311	
jako procent DNB	1,08 %	1,24 %	1,24 %	1,30 %	1,29 %	1,28 %	1,28 %	1,27 %	1,27 %	
POZA PUŁAPAMI WRF										
Rezerwa na pomoc nadzwyczajną	4 200	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	7 000	
Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (EFG)	1 400	200	200	200	200	200	200	200	1 400	
Fundusz Solidarności Unii Europejskiej (FSUE)	4 200	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	7 000	
Instrument elastyczności	7 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	14 000	
Europejski Instrument Stabilizacji Inwestycji	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
Europejski Instrument na rzecz Pokoju	9 223	753	970	1 177	1 376	1 567	1 707	1 673	9 223	
POZA PUŁAPAMI WRF ŁĄCZNIE	26 023	4 953	5 170	5 377	5 576	5 767	5 907	5 873	38 623	
WRF + POZA PUŁAPAMI WRF ŁĄCZNIE	1 160 606	185 978	190 463	193 592	194 838	196 647	200 595	200 600	1 362 712	
jako procent DNB	1,14 %	1,32 %	1,34 %	1,35 %	1,34 %	1,34 %	1,35 %	1,33 %	1,34 %	

Załącznik II – WRF na lata 2021–2027: pułapy i instrumenty poza pułapami (w cenach bieżących)

(mln EUR – ceny bieżące)

	Tekst	zaproponowany przez Komisję								Stanowisko Parlamentu								
		Ogółem 2021-2027	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2021-2027	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2021-2027
Środki na zobowiązania																		
I. Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	187 370	32 935	33 562	34 555	34 601	35 167	36 037	36 539	243 395									
II. Spójność i wartości	442 412	63 700	68 071	71 742	74 084	76 601	81 084	81 235	516 517									
W tym: Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	373 000	55 335	57 052	58 899	60 799	62 756	64 776	66 918	426 534									
III. Zasoby naturalne i środowisko	378 920	61 316	62 544	63 804	65 099	66 424	67 785	69 174	456 146									
IV. Migracja i zarządzanie granicami	34 902	3 425	4 751	5 084	5 455	5 658	5 936	6 140	36 448									
V. Bezpieczeństwo i obrona	27 515	3 397	3 545	3 559	3 743	4 091	4 439	5 098	27 872									
VI. Sąsiedztwo i świat	123 002	16 308	16 709	17 242	17 923	18 788	19 878	21 188	128 036									
VII. Europejska administracja publiczna	85 287	11 024	11 385	11 819	12 235	12 532	12 949	13 343	85 287									
W tym: Wydatki administracyjne instytucji	66 028	8 625	8 877	9 197	9 496	9 663	9 951	10 219	66 028									
ŚRODKI NA ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM	1 279 408	192 105	200 567	207 804	213 140	219 261	228 107	232 717	1 493 701									
jako procent DNB	1,11 %	1,29 %	1,31 %	1,31 %	1,30 %	1,30 %	1,31 %	1,29 %	1,30 %									

Tekst	zapropozowany przez Komisję								
	Stanowisko Parlamentu								
Środki na zobowiązania	Ogółem 2021-2027	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem 2021-2027
ŚRODKI NA PŁATNOŚCI OGÓŁEM	1 246 263	184 743	190 843	205 790	211 144	216 728	222 569	228 739	1 460 556
jako procent DNB	1,08 %	1,24 %	1,24 %	1,30 %	1,29 %	1,28 %	1,28 %	1,27 %	1,27 %
POZA PUŁAPAMI WRF									
Rezerwa na pomoc nadzwyczajną	4 734	1 061	1 082	1 104	1 126	1 149	1 172	1 195	7 889
Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (EFG)	1 578	212	216	221	225	230	234	239	1 578
Fundusz Solidarności Unii Europejskiej (FSUE)	4 734	1 061	1 082	1 104	1 126	1 149	1 172	1 195	7 889
Instrument elastyczności	7 889	2 122	2 165	2 208	2 252	2 297	2 343	2 390	15 779
Europejski Instrument Stabilizacji Inwestycji	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Europejski Instrument na rzecz Pokoju	10 500	800	1 050	1 300	1 550	1 800	2 000	2 000	10 500
POZA PUŁAPAMI WRF ŁĄCZNIE	29 434	5 256	5 596	5 937	6 279	6 624	6 921	7 019	43 633
WRF + POZA PUŁAPAMI WRF ŁĄCZNIE	1 308 843	197 361	206 163	213 741	219 419	225 885	235 028	239 736	1 537 334
jako procent DNB	1,14 %	1,32 %	1,34 %	1,35 %	1,34 %	1,34 %	1,35 %	1,33 %	1,34 %

Środa, 14 listopada 2018 r.

Załącznik III – WRF na lata 2021–2027: podział według programów (ceny z 2018 r.)

UWAGA: Do celów porównawczych tabela zachowuje strukturę poszczególnych programów UE w postaci proponowanej przez Komisję, z zastrzeżeniem możliwych zmian, które mogą być wnioskowane w trakcie procedury ustawodawczej zmierzającej do przyjęcia tych programów.

(w mln EUR – ceny z 2018 r.)

	WRF na lata 2014–2020 (UE-27 + EFR)	Tekst zaproponowany przez Komisję (2021–2027)	Stanowisko Parlamentu 2021-2027
I. Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	116 361	166 303	<u>216 010</u>
1. Badania i innowacje	69 787	91 028	<u>127 537</u>
„Horyzont Europa”	64 674	83 491	<u>120 000</u>
Program badawczo-szkoleniowy Euratom	2 119	2 129	2 129
Międzynarodowy eksperymentalny reaktor termojądrowy (ITER)	2 992	5 406	5 406
Inne	2	2	2
2. Europejskie inwestycje strategiczne	31 886	44 375	<u>51 798</u>
Fundusz InvestEU	3 968	13 065	<u>14 065</u>
Instrument „Łącząc Europę” (łącznie wkład H1) w tym:	17 579	21 721	<u>28 083</u>
Instrument „Łącząc Europę” – transport	12 393	11 384	<u>17 746</u>
Instrument „Łącząc Europę” – energia	4 185	7 675	7 675
Instrument „Łącząc Europę” – gospodarka cyfrowa	1 001	2 662	2 662
Program „Cyfrowa Europa”	172	8 192	8 192
Inne	9 097	177	177
Agencje zdecentralizowane	1 069	1 220	<u>1 281</u>
3. Jednolity rynek	5 100	5 672	<u>8 423</u>
Program na rzecz jednolitego rynku (w tym COS-ME)	3 547	3 630	<u>5 823</u>

Środa, 14 listopada 2018 r.

(w mln EUR – ceny z 2018 r.)

	WRF na lata 2014–2020 (UE-27 + EFR)	Tekst zaproponowany przez Komisję (2021–2027)	Stanowisko Parlamentu 2021-2027
Unijny program zwalczania nadużyć finansowych	156	161	<u>322</u>
Współpraca w dziedzinie opodatkowania (FISCA-LIS)	226	239	<u>300</u>
Współpraca w dziedzinie cel (CUSTOMS)	536	843	843
<u>Zrównoważona turystyka</u>			<u>300</u>
Inne	61	87	87
Agencje zdecentralizowane	575	714	<u>748</u>
4. Przestrzeń kosmiczna	11 502	14 404	<u>15 225</u>
Europejski program kosmiczny	11 308	14 196	<u>15 017</u>
Agencje zdecentralizowane	194	208	208
Margines	- 1 913	10 824	<u>13 026</u>
II. Spójność i wartości	387 250	391 974	<u>457 540</u>
5. Rozwój regionalny i spójność	272 647	242 209	<u>272 647</u>
EFRR + Fundusz Spójności w tym:	272 411	241 996	<u>272 411</u>
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	196 564	200 622	
Fundusz Spójności	75 848	41 374	
Z czego wkład na rzecz instrumentu „Łącząc Europę” – transport	11 487	10 000	
Wsparcie dla społeczności Turków cypryjskich	236	213	<u>236</u>
6. Unia gospodarcza i walutowa	273	22 281	22 281
Program wspierania reform	185	22 181	22 181
Ochrona euro przed fałszowaniem	7	7	7
Inne	81	93	93

Środa, 14 listopada 2018 r.

(w mln EUR – ceny z 2018 r.)

	WRF na lata 2014–2020 (UE-27 + EFR)	Tekst zaproponowany przez Komisję (2021–2027)	Stanowisko Parlamentu 2021-2027
7. Inwestowanie w ludzi, spójność społeczna i wartości	115 729	123 466	<u>157 612</u>
Europejski Fundusz Społeczny+ <u>(w tym 5,9 mld EUR na gwarancję dla dzieci)</u>	96 216	89 688	<u>106 781</u>
Z czego na rzecz zdrowia, zatrudnienia i innowacji społecznych	1 075	1 042	<u>1 095</u>
Program „Erasmus+”	13 699	26 368	<u>41 097</u>
Europejski Korpus Solidarności	373	1 113	1 113
Kreatywna Europa	1 403	1 642	<u>2 806</u>
Sprawiedliwość	316	271	<u>316</u>
<u>„Prawa i wartości”, w tym co najmniej 500 mln EUR na komponent „Wartości Unii”</u>	594	570	<u>1 627</u>
Inne	1 158	1 185	1 185
Agencje zdecentralizowane	1 971	2 629	<u>2 687</u>
Margines	- 1 399	4 018	<u>4 999</u>
III. Zasoby naturalne i środowisko	399 608	336 623	<u>404 718</u>
8. Rolnictwo i polityka morska	390 155	330 724	<u>391 198</u>
EFRG + EFRROW w tym:	382 855	324 284	<u>383 255</u>
Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG)	286 143	254 247	
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)	96 712	70 037	
Europejski Fundusz Morski i Rybacki	6 243	5 448	<u>6 867</u>
Inne	962	878	<u>962</u>
Agencje zdecentralizowane	95	113	113

Środa, 14 listopada 2018 r.

(w mln EUR – ceny z 2018 r.)

	WRF na lata 2014–2020 (UE-27 + EFR)	Tekst zaproponowany przez Komisję (2021–2027)	Stanowisko Parlamentu 2021-2027
9. Środowisko i działania w dziedzinie klimatu	3 492	5 085	<u>11 520</u>
Program działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE)	3 221	4 828	<u>6 442</u>
<i>Fundusz sprawiedliwej transformacji energetyki</i>			<u>4 800</u>
Agencje zdecentralizowane	272	257	<u>278</u>
Margines	5 960	814	<u>1 999</u>
IV. Migracja i zarządzanie granicami	10 051	30 829	<u>32 194</u>
10. Migracja	7 180	9 972	<u>10 314</u>
Fundusz Azylu i Migracji	6 745	9 205	9 205
Agencje zdecentralizowane (*)	435	768	<u>1 109</u>
11. Zarządzanie granicami	5 492	18 824	<u>19 848</u>
Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami	2 773	8 237	8 237
Agencje zdecentralizowane (*)	2 720	10 587	<u>11 611</u>
Margines	- 2 621	2 033	2 033
V. Bezpieczeństwo i obrona	1 964	24 323	<u>24 639</u>
12. Bezpieczeństwo	3 455	4 255	<u>4 571</u>
Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego	1 200	2 210	2 210
Likwidacja elektrowni jądrowych w tym:	1 359	1 045	<u>1 359</u>
<i>Likwidacja elektrowni jądrowych (Litwa)</i>	459	490	<u>692</u>
<i>Bezpieczeństwo jądrowe i likwidacja elektrowni jądrowych (w tym w odniesieniu do Bułgarii i Słowacji)</i>	900	555	<u>667</u>
Agencje zdecentralizowane	896	1 001	<u>1 002</u>

Środa, 14 listopada 2018 r.

(w mln EUR – ceny z 2018 r.)

	WRF na lata 2014–2020 (UE-27 + EFR)	Tekst zaproponowany przez Komisję (2021–2027)	Stanowisko Parlamentu 2021-2027
13. Obronność	575	17 220	17 220
Europejski Fundusz Obronny	575	11 453	11 453
Mobilność wojskowa	0	5 767	5 767
14. Reagowanie w sytuacjach kryzysowych	1 222	1 242	1 242
Unijny Mechanizm Ochrony Ludności (rescEU)	560	1 242	1 242
Inne	662	p.m.	p.m.
Margines	- 3 289	1 606	1 606
VI. Sąsiedztwo i świat	96 295	108 929	<u>113 386</u>
15. Działania zewnętrzne	85 313	93 150	<u>96 809</u>
<u>Instrumenty wsparcia polityki sąsiedztwa i polityki rozwoju, w tym następcza EFR i plan inwestycyjny dla Afryki</u>	71 767	79 216	<u>82 716</u>
Pomoc humanitarna	8 729	9 760	9 760
Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa (WPZiB)	2 101	2 649	2 649
Kraje i terytoria zamorskie (w tym Grenlandia)	594	444	<u>594</u>
Inne	801	949	949
Agencje zdecentralizowane	144	132	<u>141</u>
16. Pomoc przedakcesyjna	13 010	12 865	<u>13 010</u>
Pomoc przedakcesyjna	13 010	12 865	<u>13 010</u>
Margines	- 2 027	2 913	<u>3 567</u>

Środa, 14 listopada 2018 r.

(w mln EUR – ceny z 2018 r.)

	WRF na lata 2014–2020 (UE-27 + EFR)	Tekst zaproponowany przez Komisję (2021–2027)	Stanowisko Parlamentu 2021-2027
VII. Europejska administracja publiczna	70 791	75 602	75 602
Szkoły europejskie i emerytury	14 047	17 055	17 055
Wydatki administracyjne instytucji	56 744	58 547	58 547
ŁĄCZNIE	1 082 320	1 134 583	<u>1 324 089</u>
W % DNB (UE-27)	1,16 %	1,11 %	<u>1,30 %</u>

(*) Kwota PE przeznaczona dla zdecentralizowanych agencji w klastrach 10 i 11 obejmuje wpływ finansowy wniosków Komisji z dnia 12 września 2018 r. dotyczących EASO oraz Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej.

Załącznik IV – WRF na lata 2021–2027: podział według programów (ceny bieżące)

(mln EUR – ceny bieżące)

	WRF na lata 2014–2020 (UE-27 + EFR)	Tekst zaproponowany przez Komisję (2021–2027)	Stanowisko Parlamentu 2021-2027
I. Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	114 538	187 370	<u>243 395</u>
1. Badania i innowacje	68 675	102 573	<u>143 721</u>
„Horyzont Europa”	63 679	94 100	<u>135 248</u>
Program badawczo-szkoleniowy Euratom	2 085	2 400	2 400
Międzynarodowy eksperymentalny reaktor termojądrowy (ITER)	2 910	6 070	6 070
Inne	1	3	3
2. Europejskie inwestycje strategiczne	31 439	49 973	<u>58 340</u>
Fundusz InvestEU	3 909	14 725	<u>15 852</u>
Instrument „Łącząc Europę” (łącznie wkład H1) w tym:	17 435	24 480	<u>31 651</u>
Instrument „Łącząc Europę” – transport	12 281	12 830	<u>20 001</u>

Środa, 14 listopada 2018 r.

(mln EUR – ceny bieżące)

	WRF na lata 2014–2020 (UE-27 + EFR)	Tekst zaproponowany przez Komisję (2021–2027)	Stanowisko Parlamentu 2021-2027
Instrument „Łącząc Europę” – energia	4 163	8 650	8 650
Instrument „Łącząc Europę” – gospodarka cyfrowa	991	3 000	3 000
Program „Cyfrowa Europa”	169	9 194	9 194
Inne	8 872	200	200
Agencje zdecentralizowane	1 053	1 374	<u>1 444</u>
3. Jednolity rynek	5 017	6 391	<u>9 494</u>
Program na rzecz jednolitego rynku (w tym COS-ME)	3 485	4 089	<u>6 563</u>
Unijny program zwalczania nadużyć finansowych	153	181	<u>363</u>
Współpraca w dziedzinie opodatkowania (FISCA-LIS)	222	270	<u>339</u>
Współpraca w dziedzinie ceł (CUSTOMS)	526	950	950
<u>Zrównoważona turystyka</u>			<u>338</u>
Inne	59	98	98
Agencje zdecentralizowane	572	804	<u>843</u>
4. Przestrzeń kosmiczna	11 274	16 235	<u>17 160</u>
Europejski program kosmiczny	11 084	16 000	<u>16 925</u>
Agencje zdecentralizowane	190	235	235
Margines	- 1 866	12 198	<u>14 680</u>
II. Spójność i wartości	380 738	442 412	<u>516 517</u>
5. Rozwój regionalny i spójność	268 218	273 240	<u>307 578</u>
EFRR + Fundusz Spójności w tym:	267 987	273 000	<u>307 312</u>
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	193 398	226 308	

Środa, 14 listopada 2018 r.

(mln EUR – ceny bieżące)

	WRF na lata 2014–2020 (UE-27 + EFR)	Tekst zaproponowany przez Komisję (2021–2027)	Stanowisko Parlamentu 2021-2027
Fundusz Spójności	74 589	46 692	
Z czego wkład na rzecz instrumentu „Łącząc Europę” – transport	11 306	11 285	
Wsparcie dla społeczności Turków cypryjskich	231	240	<u>266</u>
6. Unia gospodarcza i walutowa	275	25 113	25 113
Program wspierania reform	188	25 000	25 000
Ochrona euro przed fałszowaniem	7	8	8
Inne	79	105	105
7. Inwestowanie w ludzi, spójność społeczna i wartości	113 636	139 530	<u>178 192</u>
Europejski Fundusz Społeczny+ (w tym 5,9 mld EUR w cenach z 2018 r. na gwarancję dla dzieci)	94 382	101 174	<u>120 457</u>
Z czego na rzecz zdrowia, zatrudnienia i innowacji społecznych	1 055	1 174	<u>1 234</u>
Program „Erasmus+”	13 536	30 000	<u>46 758</u>
Europejski Korpus Solidarności	378	1 260	1 260
Kreatywna Europa	1 381	1 850	<u>3 162</u>
Sprawiedliwość		305	<u>356</u>
Prawa i Wartości, w tym o najmniej 500 mln EUR w cenach z 2018 r. na komponent „Wartości Unii”		642	<u>1 834</u>
Inne	1 131	1 334	1 334
Agencje zdecentralizowane	1 936	2 965	<u>3 030</u>
Margines	- 1 391	4 528	<u>5 634</u>

Środa, 14 listopada 2018 r.

(mln EUR – ceny bieżące)

	WRF na lata 2014–2020 (UE-27 + EFR)	Tekst zaproponowany przez Komisję (2021–2027)	Stanowisko Parlamentu 2021-2027
III. Zasoby naturalne i środowisko	391 849	378 920	<u>456 146</u>
8. Rolnictwo i polityka morska	382 608	372 264	<u>440 898</u>
EFRG + EFRROW w tym:	375 429	365 006	<u>431 946</u>
Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG)	280 351	286 195	
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)	95 078	78 811	
Europejski Fundusz Morski i Rybacki	6 139	6 140	<u>7 739</u>
Inne	946	990	<u>1 085</u>
Agencje zdecentralizowane	94	128	128
9. Środowisko i działania w dziedzinie klimatu	3 437	5 739	<u>12 995</u>
Program działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE)	3 170	5 450	<u>7 272</u>
<i>Fundusz sprawiedliwej transformacji energetyki</i>			<u>5 410</u>
Agencje zdecentralizowane	267	289	<u>313</u>
Margines	5 804	918	<u>2 254</u>
IV. Migracja i zarządzanie granicami	9 929	34 902	<u>36 448</u>
10. Migracja	7 085	11 280	<u>11 665</u>
Fundusz Azylu i Migracji	6 650	10 415	10 415
Agencje zdecentralizowane (*)	435	865	<u>1 250</u>
11. Zarządzanie granicami	5 439	21 331	<u>22 493</u>
Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami	2 734	9 318	9 318
Agencje zdecentralizowane (*)	2 704	12 013	<u>13 175</u>
Margines	- 2 595	2 291	2 291

Środa, 14 listopada 2018 r.

(mln EUR – ceny bieżące)

	WRF na lata 2014–2020 (UE-27 + EFR)	Tekst zaproponowany przez Komisję (2021–2027)	Stanowisko Parlamentu 2021-2027
V. Bezpieczeństwo i obrona	1 941	27 515	<u>27 872</u>
12. Bezpieczeństwo	3 394	4 806	<u>5 162</u>
Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego	1 179	2 500	2 500
Likwidacja elektrowni jądrowych w tym:	1 334	1 178	<u>1 533</u>
<i>Likwidacja elektrowni jądrowych (Litwa)</i>	451	552	<u>780</u>
<i>Bezpieczeństwo jądrowe i likwidacja elektrowni jądrowych (w tym w odniesieniu do Bułgarii i Słowacji)</i>	883	626	<u>753</u>
Agencje zdecentralizowane	882	1 128	<u>1 129</u>
13. Obronność	590	19 500	19 500
Europejski Fundusz Obronny	590	13 000	13 000
Mobilność wojskowa	0	6 500	6 500
14. Reagowanie w sytuacjach kryzysowych	1 209	1 400	1 400
Unijny Mechanizm Ochrony Ludności (rescEU)	561	1 400	1 400
Inne	648	p.m.	p.m.
Margines	- 3 253	1 809	1 809
VI. Sąsiedztwo i świat	93 381	123 002	<u>128 036</u>
15. Działania zewnętrzne	82 569	105 219	<u>109 352</u>
<i>Instrumenty wsparcia polityki sąsiedztwa i polityki rozwoju, w tym następcza EFR i plan inwestycyjny dla Afryki</i>	70 428	89 500	<u>93 454</u>
Pomoc humanitarna	8 561	11 000	11 000
Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa (WPZiB)	2 066	3 000	3 000
Kraje i terytoria zamorskie (w tym Grenlandia)	582	500	<u>669</u>

Środa, 14 listopada 2018 r.

(mln EUR – ceny bieżące)

	WRF na lata 2014–2020 (UE-27 + EFR)	Tekst zaproponowany przez Komisję (2021–2027)	Stanowisko Parlamentu 2021-2027
Inne	790	1 070	1 070
Agencje zdecentralizowane	141	149	159
16. Pomoc przedakcesyjna	12 799	14 500	<u>14 663</u>
Pomoc przedakcesyjna	12 799	14 500	<u>14 663</u>
Margines	- 1 987	3 283	<u>4 020</u>
VII. Europejska administracja publiczna	69 584	85 287	85 287
Szkoły europejskie i emerytury	13 823	19 259	19 259
Wydatki administracyjne instytucji	55 761	66 028	66 028
ŁĄCZNIE	1 061 960	1 279 408	<u>1 493 701</u>
W % DNB (UE-27)	1,16 %	1,11 %	<u>1.30 %</u>

(*) Kwota PE przeznaczona dla zdecentralizowanych agencji w klastrach 10 i 11 obejmuje wpływ finansowy wniosków Komisji z dnia 12 września 2018 r. dotyczących EASO oraz Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej.

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

III

(Akty przygotowawcze)

PARLAMENT EUROPEJSKI

P8_TA(2018)0440

Uruchomienie Funduszu Solidarności Unii Europejskiej w celu udzielenia pomocy Łotwie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie uruchomienia Funduszu Solidarności Unii Europejskiej w celu udzielenia pomocy Łotwie (COM(2018)0658 – C8-0416/2018 – 2018/2230(BUD))

(2020/C 363/26)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedłożony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2018)0658 – C8-0416/2018),
  - uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 2012/2002 z dnia 11 listopada 2002 r. ustanawiające Fundusz Solidarności Unii Europejskiej⁽¹⁾,
  - uwzględniając rozporządzenie Rady (UE, Euratom) nr 1311/2013 z dnia 2 grudnia 2013 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020⁽²⁾, w szczególności jego art. 10,
  - uwzględniając Porozumienie międzyinstytucjonalne z dnia 2 grudnia 2013 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami⁽³⁾, w szczególności jego pkt 11 ,
  - uwzględniając pismo Komisji Rozwoju Regionalnego,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Budżetowej (A8-0357/2018),
1. z zadowoleniem przyjmuje decyzję jako znak solidarności Unii z obywatelami i regionami Unii dotkniętymi przez klęski żywiołowe;
  2. podkreśla pilną potrzebę udostępnienia pomocy finansowej za pośrednictwem Funduszu Solidarności Unii Europejskiej („fundusz”) i przekazania jej regionom dotkniętym klęskami żywiołowymi w Unii w 2017 r.;
  3. wspiera wykorzystywanie przez państwa członkowskie europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w celu odbudowy dotkniętych regionów; zwraca się do Komisji, aby poparła i niezwłocznie zatwierdziła realokację środków finansowych w ramach umów o partnerstwie, o którą to realokację wystąpiło w tym celu państwo członkowskie;

⁽¹⁾ Dz.U. L 311 z 14.11.2002, s. 3.

⁽²⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 884.

⁽³⁾ Dz.U. C 373 z 20.12.2013, s. 1.

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

4. wzywa państwa członkowskie do wykorzystania wkładu finansowego z funduszu w przejrzysty sposób, aby zagwarantować sprawiedliwy podział środków między dotknięte regiony;
  5. zatwierdza decyzję załączoną do niniejszej rezolucji;
  6. zobowiązuje swojego przewodniczącego do podpisania wraz z przewodniczącym Rady niniejszej decyzji i zapewnienia jej publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*;
  7. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji wraz z załącznikiem Radzie i Komisji.
-

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

ZAŁĄCZNIK

DECYZJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie uruchomienia Funduszu Solidarności Unii Europejskiej w celu udzielenia pomocy Łotwie

(Tekst tego załącznika nie został powtórzony w tym miejscu, ponieważ odpowiada on końcowej wersji decyzji (UE) 2018/1859.)

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0442

Efektywność energetyczna ***I**Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej (COM(2016)0761 – C8-0498/2016 – 2016/0376(COD))****(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)**

(2020/C 363/27)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2016)0761),
  - uwzględniając art. 294 ust. 2 i art. 194 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C8-0498/2016),
  - uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając Protokół nr 1 w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej,
  - uwzględniając Protokół nr 2 w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności,
  - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 26 kwietnia 2017 r. ⁽¹⁾,
  - uwzględniając opinię Komitetu Regionów z dnia 13 lipca 2017 r. ⁽²⁾,
  - uwzględniając wstępne porozumienie zatwierdzone przez komisję przedmiotowo właściwą na podstawie art. 69f ust. 4 Regulaminu oraz przekazane pismem z dnia 29 czerwca 2018 r. zobowiązanie przedstawiciela Rady do zatwierdzenia stanowiska Parlamentu, zgodnie z art. 294 ust. 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając art. 59 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii oraz opinię Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (A8-0391/2017),
1. przyjmuje poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu ⁽³⁾;
  2. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli zastąpi ona pierwotny wniosek, wprowadzi w nim istotne zmiany lub planuje ich wprowadzenie;
  3. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

P8_TC1-COD(2016)0376**Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 13 listopada 2018 r. w celu przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/... zmieniającej dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej***(Jako że pomiędzy Parlamentem i Radą osiągnięte zostało porozumienie, stanowisko Parlamentu odpowiada ostatecznej wersji aktu prawnego, dyrektywy (UE) 2018/2002.)*⁽¹⁾ Dz.U. C 246 z 28.7.2017, s. 42.⁽²⁾ Dz.U. C 342 z 12.10.2017, s. 119.⁽³⁾ Niniejsze stanowisko zastępuje poprawki przyjęte dnia 17 stycznia 2018 r. (Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0010).

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0443

Zarządzanie unią energetyczną ***I

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zarządzania unią energetyczną, zmieniającego dyrektywę 94/22/WE, dyrektywę 98/70/WE, dyrektywę 2009/31/WE, rozporządzenie (WE) nr 663/2009, rozporządzenie (WE) nr 715/2009, dyrektywę 2009/73/WE, dyrektywę Rady 2009/119/WE, dyrektywę 2010/31/UE, dyrektywę 2012/27/UE, dyrektywę 2013/30/UE i dyrektywę Rady (UE) 2015/652 oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 525/2013 (COM(2016)0759 – C8-0497/2016 – 2016/0375(COD))

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

(2020/C 363/28)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2016)0759),
  - uwzględniając art. 294 ust. 2, art. 192 ust. 1 i art. 194 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C8-0497/2016),
  - uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 26 kwietnia 2017 r. ⁽¹⁾,
  - uwzględniając opinię Komitetu Regionów z dnia 13 lipca 2017 r. ⁽²⁾,
  - uwzględniając wstępne porozumienie zatwierdzone przez komisję przedmiotowo właściwą na podstawie art. 69f ust. 4 Regulaminu oraz przekazane pismem z dnia 29 czerwca 2018 r. zobowiązanie przedstawiciela Rady do zatwierdzenia stanowiska Parlamentu, zgodnie z art. 294 ust. 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając art. 59 Regulaminu,
  - uwzględniając wspólne posiedzenia Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności oraz Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii zgodnie z art. 55 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności oraz Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii, jak również opinię przedstawioną przez Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi (A8-0402/2017),
1. przyjmuje poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu ⁽³⁾;
  2. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli zastąpi ona pierwotny wniosek, wprowadzi w nim istotne zmiany lub planuje ich wprowadzenie;
  3. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

⁽¹⁾ Dz.U. C 246 z 28.7.2017, s. 34.

⁽²⁾ Dz.U. C 342 z 12.10.2017, s. 111.

⁽³⁾ Niniejsze stanowisko zastępuje poprawki przyjęte dnia 17 stycznia 2018 r. (Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0011).

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

P8_TC1-COD(2016)0375

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 13 listopada 2018 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/... w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (EU) 2015/652 oraz uchylecia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013

(Jako że pomiędzy Parlamentem i Radą osiągnięte zostało porozumienie, stanowisko Parlamentu odpowiada ostatecznej wersji aktu prawnego, rozporządzenia (UE) 2018/1999.)

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0444

Promowanie stosowania energii ze źródeł odnawialnych ***I

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (wersja przekształcona) (COM(2016)0767 – C8-0500/2016 – 2016/0382(COD))

(Zwykła procedura ustawodawcza – przekształcenie)

(2020/C 363/29)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2016)0767),
  - uwzględniając art. 294 ust. 2 i art. 194 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C8-0500/2016),
  - uwzględniając opinię Komisji Prawnej w sprawie proponowanej podstawy prawnej,
  - uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 26 kwietnia 2017 r. ⁽¹⁾,
  - po konsultacji z Komitetem Regionów,
  - uwzględniając Porozumienie międzyinstytucjonalne z dnia 28 listopada 2001 r. w sprawie bardziej uporządkowanego wykorzystania techniki przekształcania aktów prawnych ⁽²⁾,
  - uwzględniając pismo Komisji Prawnej z dnia 20 października 2017 r. skierowane do Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii zgodnie z art. 104 ust. 3 Regulaminu,
  - uwzględniając wstępne porozumienie zatwierdzone przez komisję przedmiotowo właściwą na podstawie art. 69f ust. 4 Regulaminu oraz przekazane pismem z dnia 26 czerwca 2018 r. zobowiązanie przedstawiciela Rady do zatwierdzenia stanowiska Parlamentu, zgodnie z art. 294 ust. 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając art. 104, 59 i 39 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii oraz opinie przedstawione przez Komisję Rozwoju, Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności, Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jak również Komisję Petycji (A8-0392/2017),
- A. mając na uwadze, że konsultacyjna grupa robocza służb prawnych Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji stwierdziła, iż wniosek Komisji nie zawiera żadnych zmian merytorycznych innych niż te określone jako takie we wniosku, oraz mając na uwadze, że w odniesieniu do ujednoczenia niezmienionych przepisów wcześniejszych aktów z tymi zmianami wniosek ogranicza się do zwykłego ujednoczenia istniejących tekstów, bez zmiany co do istoty;

⁽¹⁾ Dz.U. C 246 z 28.7.2017, s. 55.

⁽²⁾ Dz.U. C 77 z 28.3.2002, s. 1.

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

1. uchwala poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu ⁽¹⁾, biorąc pod uwagę zalecenia konsultacyjnej grupy roboczej służb prawnych Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji;
2. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli zastąpi ona pierwotny wniosek, wprowadzi w nim istotne zmiany lub planuje ich wprowadzenie;
3. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

P8_TC1-COD(2016)0382

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 13 listopada 2018 r. w celu przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/... w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych

(Jako że pomiędzy Parlamentem i Radą osiągnięte zostało porozumienie, stanowisko Parlamentu odpowiada ostatecznej wersji aktu prawnego, dyrektywy (UE) 2018/2001.)

⁽¹⁾ Niniejsze stanowisko zastępuje poprawki przyjęte w dniu 17 stycznia 2018 r. (Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0009).

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0445

Plan wieloletni dotyczący małych gatunków pelagicznych w Morzu Adriatyckim i połowów tych zasobów ***I

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego plan wieloletni dotyczący małych gatunków pelagicznych w Morzu Adriatyckim i połowów tych zasobów (COM(2017)0097 – C8-0095/2017 – 2017/0043(COD))

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

(2020/C 363/30)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2017)0097),
  - uwzględniając art. 294 ust. 2 i art. 43 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C8-0095/2017),
  - uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 31 maja 2017 r. ⁽¹⁾,
  - uwzględniając art. 59 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rybołówstwa oraz stanowisko w formie poprawek Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (A8-0337/2018),
1. przyjmuje poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu;
  2. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli zastąpi ona pierwotny wniosek, wprowadzi w nim istotne zmiany lub planuje ich wprowadzenie;
  3. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

P8_TC1-COD(2017)0043

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 13 listopada 2018 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/... ustanawiającego plan wieloletni dotyczący małych gatunków pelagicznych w Morzu Adriatyckim i połowów tych zasobów

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 43 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

⁽¹⁾ Dz.U. C 288 z 31.8.2017, s. 68.

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Wspólna polityka rybołówstwa („WPRyb”) powinna przyczyniać się do ochrony środowiska morskiego, do zrównoważonego zarządzania wszystkimi gatunkami eksploatowanymi w celach handlowych oraz, w szczególności, do osiągnięcia dobrego stanu środowiska morskiego do 2020 r., zgodnie z art. 1 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE ⁽³⁾, **oraz właściwego stanu ochrony gatunków i siedlisk, zgodnie z dyrektywą Rady 92/43/EWG ⁽⁴⁾ i dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE ⁽⁵⁾. [Popr. 1]**
- (1a) **Podczas Szczytu Zrównoważonego Rozwoju ONZ, który odbył się w Nowym Jorku w 2015 r., Unia i państwa członkowskie zobowiązały się do 2020 r. skutecznie uregulować odławianie i zaprzestać przelowień, nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów i destrukcyjnych praktyk połowowych oraz wdrożyć uzasadnione naukowo plany zarządzania w celu odbudowania w jak najkrótszym czasie stad ryb co najmniej do poziomów pozwalających na uzyskanie maksymalnego podtrzymywalnego połowu wynikającego z ich cech biologicznych. [Popr. 2]**
- (2) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 ⁽⁶⁾ ustanawia zasady WPRyb zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami Unii. Do celów WPRyb należą między innymi: zapewnienie, aby rybołówstwo i akwakultura były zrównoważone środowiskowo, **gospodarczo i społecznie** w perspektywie długookresowej, stosowanie do zarządzania rybołówstwem podejścia opartego na ostrożnym gospodarowaniu zasobami oraz wprowadzanie w życie ekosystemowego podejścia do zarządzania rybołówstwem. [Popr. 3]
- (2a) **Zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1380/2013 zarządzanie rybołówstwem w oparciu o najlepsze dostępne opinie naukowe wymaga zharmonizowanych, wiarygodnych i dokładnych zestawów danych. [Popr. 4]**
- (3) Z opinii naukowych przedstawionych przez Komitet Naukowo-Techniczny i Ekonomiczny ds. Rybołówstwa (STECF) oraz Naukowy Komitet Doradczy Generalnej Komisji Rybołówstwa Morza Śródziemnego (GFCM — SAC) wynika, że eksploatacja stad sardynek i sardeli w Morzu Adriatyckim przekracza poziomy niezbędny do osiągnięcia maksymalnego podtrzymywalnego połowu (MSY).
- (3a) **Morze Adriatyckie jest ważnym podobszarem w basenie Morza Śródziemnego, odpowiadającym za około jedną trzecią całkowitej wartości wylądunków. [Popr. 5]**
- (4) Pomimo tego, że są zarządzane zarówno na podstawie planu zarządzania na poziomie międzynarodowym w ramach GFCM, jak i krajowych planów zarządzania przyjętych na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 1967/2006 ⁽⁷⁾ stada sardeli i sardynek w Adriatyku w dalszym ciągu są nadmiernie eksploatowane i uważa się, że obecne środki są niewystarczające do osiągnięcia MSY do 2020 r. Państwa członkowskie i zainteresowane strony wyraziły swoje poparcie dla opracowania i wdrożenia planów zarządzania na poziomie unijnym dla tych dwóch stad.

⁽¹⁾ Dz.U. C 288 z 31.8.2017, s. 68.

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 13 listopada 2018 r.

⁽³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiająca ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej) (Dz.U. L 164 z 25.6.2008, s. 19).

⁽⁴⁾ **Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7).**

⁽⁵⁾ **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7).**

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniające rozporządzenia Rady (WE) nr 1954/2003 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 2371/2002 i (WE) nr 639/2004 oraz decyzję Rady 2004/585/WE (Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 22).

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1967/2006 z dnia 21 grudnia 2006 r. w sprawie środków zarządzania zrównoważoną eksploatacją zasobów rybołówstwa Morza Śródziemnego, zmieniające rozporządzenie (EWG) nr 2847/93 i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1626/94 (Dz.U. L 36 z 8.2.2007, s. 6).

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

- (4a) *Plany zarządzania wdrożone i środki techniczne wprowadzone w 2016 r. mają wpłynąć na stada i muszą być analizowane oraz uwzględniane przy ustanawianiu planu wieloletniego dotyczącego gatunków pelagicznych w regionie.* [Popr. 6]
- (4b) *Wprowadzenie podejścia opartego na minimalnej wielkości biomasy wymaga zmian w protokołach pobierania próbek biologicznych i protokołach badań, które to zmiany wymagają czasu, dlatego konieczny jest okres przejściowy przed wdrożeniem.* [Popr. 99]
- (5) *Obecne środki zarządzania w odniesieniu do małych stad pelagicznych w Morzu Adriatyckim dotyczą dostępu do wód, kontroli nakładu połowowego oraz środków technicznych regulujących korzystanie z narzędzi. ~~Opinie naukowe wskazały, że kontrola połowów jest najbardziej właściwym sposobem dostosowania śmiertelności połowowej i byłaby bardziej skutecznym narzędziem zarządzania dla małych stad pelagicznych (1).~~* [Popr. 7]
- (6) *Aby osiągnąć cele WPRyb, należy odpowiednio przyjąć szereg środków ochronnych, w dowolnej ich kombinacji, takich jak plany wieloletnie, **oraz** środki techniczne, ~~środki dotyczące ustalania i przydziału uprawnień do połowów.~~* [Popr. 8]
- (6a) *Połowy małych gatunków pelagicznych w Morzu Adriatyckim, zwłaszcza w podobszarach geograficznych 17 i 18, mają bardzo istotny wpływ społeczno-gospodarczy na źródła utrzymania i przyszłość społeczności przybrzeżnych w państwach członkowskich.* [Popr. 9]
- (6b) *Zgodnie z zasadami i celami WPRyb oraz na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 regionalizację należy wykorzystywać do przyjmowania i wdrażania środków uwzględniających specyfikę każdego obszaru rybackiego i chroniących warunki środowiskowe tych obszarów.* [Popr. 10]
- (6c) *Uprawnienia do połowów powinny być przyznawane zgodnie z zasadami ustanowionymi w art. 17 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 i z zastosowaniem przejrzystych i obiektywnych kryteriów, w tym o charakterze środowiskowym, społecznym i ekonomicznym. Uprawnienia do połowów powinny także być sprawiedliwie rozdzielane pomiędzy poszczególne segmenty sektora rybołówstwa, łącznie z tradycyjnym łodziowym rybołówstwem przybrzeżnym i rybołówstwem na niewielką skalę. Ponadto państwa członkowskie powinny przewidywać zachęty dla statków rybackich rozmieszczających selektywne narzędzia połowowe lub stosujących techniki połowu o ograniczonym wpływie na środowisko.* [Popr. 11]
- (7) *Zgodnie z art. 9 i 10 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 podstawę planów wieloletnich stanowić będą **najlepsze dostępne** opinie naukowe, techniczne i ekonomiczne, które będą obejmować cele, wymierne cele z wyraźnymi ramami czasowymi, punkty odniesienia do celów ochrony, **cele dotyczące ochrony oraz środki techniczne dotyczące wdrożenia obowiązku wyładunku, a także środki służące uniknięciu lub ograniczeniu niezamierzonych połowów w jak największym stopniu** i środki ochronne.* [Popr. 12]
- (8) *Celem planu wieloletniego powinno być przyczynienie się do osiągnięcia celów WPRyb, a w szczególności osiągnięcie ~~przywrócenie~~ i utrzymanie **stad ryb powyżej poziomów biomasy pozwalających uzyskać MSY** ~~odnośnych stad~~, **wdrożenie obowiązku wyładunku**, osiągnięcie równowagi sektora rybołówstwa i zapewnienie skutecznych ram zarządzania.* [Popr. 13]
- (8a) *Niniejsze rozporządzenie nie powinno być traktowane jako precedensowe względem innych planów wieloletnich dotyczących Morza Śródziemnego, chyba że przewidziano inaczej.* [Popr. 14]
- (8b) *Plan wieloletni powinien zawsze zapewniać równowagę między rezultatem możliwym do osiągnięcia, przy uwzględnieniu ram czasowych, a wpływem społeczno-gospodarczym.* [Popr. 15]

(1) Komitet Naukowo-Techniczny i Ekonomiczny ds. Rybołówstwa (STECF) Ocena stad w Morzu Śródziemnym – część 2 (STECF-11-14).

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

- (9) Co więcej, w art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 wprowadzono obowiązek wyładunku, w tym w odniesieniu do wszystkich połowów gatunków podlegających minimalnym rozmiarom zgodnie z załącznikiem III do rozporządzenia (WE) nr 1967/2006. W drodze odstępstwa od art. 15 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 1392/2014⁽¹⁾ ustanowiono plan odrzutów na trzy lata przewidujący wyłączenie *de minimis* z obowiązku wyładunku dla sardeli, sardynek, makreli i ostroboka śródziemnomorskiego w Morzu Adriatyckim. W celu wprowadzenia w życie obowiązku wyładunku, należy przedłużyć okres obowiązywania środków ustanowionych w rozporządzeniu delegowanym (UE) nr 1392/2014 poprzez włączenie jego odnośnych przepisów do planu wieloletniego.
- (10) Zgodnie z podejściem ekosystemowym ~~oraz w uzupełnieniu wskaźnika dotyczącego połowów zawartego w dyrektywie~~ **plan ten powinien również przyczynić się do osiągnięcia dobrego stanu środowiska zgodnie z dyrektywą** 2008/56/WE, a wskaźniki jakości 1, 4 i 6 zawarte w załączniku I do dyrektywy powinny być rozważane w ramach zarządzania rybołówstwem. **Plan ten powinien także przyczynić się do osiągnięcia właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków zgodnie z wymogami zawartymi odpowiednio w dyrektywie 2009/147/WE i dyrektywie 92/43/EWG.** [Popr. 16]
- (11) ~~Artykuł 16 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 zawiera wymóg ustalania uprawnień do połowów zgodnie z celami określonymi w planach wieloletnich.~~ [Popr. 17]
- (12) Należy ustanowić docelowy wskaźnik śmiertelności połowowej (F) odpowiadający celowi, jakim jest osiągnięcie i utrzymanie MSY wyrażonego jako przedziały wartości, które są spójne z osiągnięciem maksymalnego podtrzymywalnego połowu (F_{MSY}). Przedziały te, oparte na opiniach naukowych, są niezbędne do zapewnienia elastyczności, która pozwoli na uwzględnianie zmian w opiniach naukowych, przyczyni się do wdrożenia obowiązku wyładunku oraz pozwoli uwzględnić specyfikę połowów wielogatunkowych. Przedziały F_{MSY} zostały obliczone przez STECF⁽²⁾ i. **Na podstawie tego planu** mają zapewnić maksymalnie 5-procentowe ograniczenie wysokiego odłowu długoterminowego w stosunku do MSY⁽³⁾. Ponadto górny limit przedziału jest ograniczony tak, aby prawdopodobieństwo spadku liczebności stad do wartości poniżej B_{lim} nie przekraczało 5 %. [Popr. 18]
- (13) ~~Na potrzeby ustalania uprawnień do połowów należy co do zasady stosować pułap przedziałów F_{MSY} oraz, z zastrzeżeniem uznania stanu danego stada za dobry, wyznaczyć górny limit dla niektórych przypadków. Uprawnienia do połowów powinny realizacji celów planu wieloletniego wskaźnikiem docelowym w przypadku każdego z gatunków powinien być SSBpa. Ustalenie wyższego wskaźnika docelowego powinno być ustalone do wysokości górnego limitu możliwe wyłącznie wówczas, gdy na podstawie opinii naukowej lub dowodu jest to niezbędne do osiągnięcia celów określonych w niniejszym rozporządzeniu w odniesieniu do połowów wielogatunkowych lub do uniknięcia szkody dla stada z powodu dynamiki wewnątrz- lub międzygatunkowej, lub w celu ograniczenia rocznych wahań w wysokości uprawnień do połowów gdy liczebność jednego ze stad małych gatunków pelagicznych jest poniżej SSBli.~~ [Popr. 19]
- (14) Gdy wartości docelowe MSY są niedostępne, należy zastosować zasadę podejścia ostrożnościowego.
- (15) ~~W przypadku stad, dla których są one dostępne, oraz na Na potrzeby stosowania środków ochronnych należy określić punkty odniesienia ochrony wyrażone jako $MSY \cdot B_{trigger}$ oraz B_{lim} dla stad sardeli i sardynek SSBlim i SSBpa w przypadku małych gatunków pelagicznych. Jeśli liczebność stada spadnie poniżej $MSY \cdot B_{trigger}$ śmiertelność połowowa powinna zostać zredukowana poniżej wartości $F_{MSY} \cdot SSBlim$, należy przyjąć odpowiednie środki zaradcze, aby przyczynić się do szybkiego powrotu liczebności danego stada do poziomu powyżej SSBpa.~~ [Popr. 20]

(1) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1392/2014 z dnia 20 października 2014 r. ustanawiające plan w zakresie odrzutów w odniesieniu do niektórych połowów małych gatunków pelagicznych w Morzu Śródziemnym (Dz.U. L 370 z 30.12.2014, s. 21).

(2) Komitet Naukowo-Techniczny i Ekonomiczny ds. Rybołówstwa (STECF) – Małe gatunki pelagiczne w Morzu Adriatyckim. Oceny stad w Morzu Śródziemnym część 1 (STECF-15-14). 2015. [Publications Office of the European Union, Luxembourg, EUR 27492 EN, JRC 97707, 52 pp.] [The second part of this reference seems to be mistaken. OPOCE, please check.]

(3) Komitet Naukowo-Techniczny i Ekonomiczny ds. Rybołówstwa (STECF) – Małe gatunki pelagiczne w Morzu Adriatyckim. Oceny stad w Morzu Śródziemnym część 1 (STECF-15-14). 2015. [Publications Office of the European Union, Luxembourg, EUR 27492 EN, JRC 97707, 52 pp.] [The second part of this reference seems to be mistaken. OPOCE, please check.]

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

- (16) ~~Należy wdrożyć dodatkowe środki ochronne, w przypadku gdy wielkość stada spadnie poniżej punktu odniesienia P_{lim} . Środki ochronne powinny obejmować ograniczenie uprawnień do połowów oraz szczególne środki ochrony, jeżeli w opinii naukowej stwierdzono, że dane stado jest zagrożone. Środki te powinny zostać uzupełnione innymi środkami, w stosownych przypadkach, takimi jak środki Komisji zgodnie z art. 12 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 lub środki państw członkowskich zgodnie z art. 13 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013. [Popr. 21]~~
- (17) W przypadku stad, dla których punkty odniesienia nie są dostępne, należy stosować zasadę ostrożności. ~~W szczególnym przypadku zasobów odławianych w postaci przyłowów, w sytuacji braku opinii naukowej na temat takich poziomów minimalnej biomasy tarłowej takich zasobów, należy przyjąć szczególne środki ochrony, jeżeli w opinii naukowej wskazana zostanie potrzeba takich środków zaradczych. [Popr. 22]~~
- (18) Aby umożliwić wykonanie obowiązku wyładunku ustanowionego na podstawie art. 15 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, w planie należy przewidzieć dodatkowe środki zarządzania, **w szczególności środki służące stopniowemu eliminowaniu odrzutów, liczeniu ryb poniżej minimalnego rozmiaru odniesienia do celów ochrony oraz minimalizowaniu, a w miarę możliwości eliminowaniu negatywnego wpływu działalności połowowej na środowisko morskie.** Przepisy te powinny być ustanowione w drodze aktów delegowanych. [Popr. 23]
- (18a) **Wspólne zalecenie Chorwacji, Włoch i Słowenii (grupa wysokiego szczebla ADRIATICA) oraz analiza charakterystyki technicznej okrężnic i ich wpływu na populacje denne zostały przedstawione niezależnym ekspertom i STECF oraz poddane przeglądowi przez tych ekspertów i STECF. Dlatego należy przewidzieć odstępstwo od art. 13 ust. 3 akapit drugi rozporządzenia (WE) nr 1967/2006 i od pkt 2 załącznika II do tego rozporządzenia. [Popr. 24]**
- (19) Zgodnie z wymogami rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 należy ustanowić termin składania wspólnych zaleceń przez państwa członkowskie, które mają bezpośredni interes w zarządzaniu.
- (19a) **Jeżeli opinie naukowe wskazują, że połowy rekreacyjne wywierają znaczący wpływ na śmiertelność połowową określonych stad, Rada powinna uwzględnić te połowy. W tym celu Rada powinna mieć możliwość, aby w przypadku połowów handlowych ustalać całkowity dopuszczalny połów (TAC) z uwzględnieniem wielkości połowów rekreacyjnych lub przyjmować inne środki ograniczające połowy rekreacyjne, takie jak limity ilościowe i okresy zamknięcia połowów. [Popr. 25]**
- (20) W planie należy również przewidzieć określone towarzyszące środki techniczne, **środki tymczasowe i środki ochrony przestrzennej**, które należy przyjąć w drodze aktów delegowanych **i przy uwzględnieniu najlepszych dostępnych opinii naukowych**, aby przyczynić się do osiągnięcia celów planu, w szczególności w zakresie ochrony narybku lub w celu poprawy selektywności. [Popr. 26]
- (20a) **Określając środki techniczne wynikające z planu wieloletniego lub z aktów delegowanych przyjętych na jego podstawie, należy zapewnić ochronę tradycyjnych narzędzi połowowych opartych na dawnych praktykach stosowanych w społecznościach rybackich. [Popr. 27]**
- (21) Mając na uwadze zapewnienie pełnej zgodności ze środkami określonymi w niniejszym rozporządzeniu, należy przyjąć szczególne środki kontroli uzupełniające środki przewidziane w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1224/2009 ⁽¹⁾.

(¹) Rozporządzenie Rady (WE) nr 1224/2009 z dnia 20 listopada 2009 r. ustanawiające unijny system kontroli w celu zapewnienia przestrzegania przepisów wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniające rozporządzenia (WE) nr 847/96, (WE) nr 2371/2002, (WE) nr 811/2004, (WE) nr 768/2005, (WE) nr 2115/2005, (WE) nr 2166/2005, (WE) nr 388/2006, (WE) nr 509/2007, (WE) nr 676/2007, (WE) nr 1098/2007, (WE) nr 1300/2008, (WE) nr 1342/2008 i uchylające rozporządzenia (EWG) nr 2847/93, (WE) nr 1627/94 oraz (WE) nr 1966/2006 (Dz.U. L 343 z 22.12.2009, s. 1).

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

- (21a) *Aby umożliwić sektorowi zmierzenie się ze skutkami wprowadzenia środków ograniczających nakład połowowy, w tym ze spadkiem dochodów przedsiębiorstw i załóg statków rybackich, należy określić priorytetowe sposoby dostępu do odpowiednich środków wsparcia przewidzianych przez Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR), o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014⁽¹⁾. [Popr. 28]*
- (21b) *Aby zapewnić zgodność stosowania z celami pod względem skutków społeczno-gospodarczych, należy zatem z jednej strony przyznać odstępstwa od ograniczeń czasowych dotyczących środków na rzecz tymczasowego zaprzestania działalności połowowej, o których mowa w art. 33 rozporządzenia (UE) nr 508/2014, rozciągając jego zakres wyłącznie na statki rybackie objęte niniejszym planem wieloletnim, a z drugiej umożliwić tym samym statkom rybackim wznowienie stosowania i dostępność środków na rzecz trwałego zaprzestania działalności połowowej, przewidzianych w art. 34 tego rozporządzenia. [Popr. 29]*
- (22) Uznając, że na Morzu Adriatyckim statki ukierunkowane na małe stada pelagiczne zazwyczaj prowadzą krótkie rejsy połowowe, należy dostosować obowiązek uprzedniego powiadomienia określony w art. 17 rozporządzenia (WE) nr 1224/2009 tak, aby uprzednie powiadomienia były składane co najmniej ~~połtorę~~ **poł** godziny przed szacowanym czasem przybycia do portu. Jednak biorąc pod uwagę ograniczony wpływ, jaki mają na przedmiotowe stada rejsy połowowe poławiające bardzo małe ilości ryb, należy ustalić próg dla takich uprzednich powiadomień w sytuacji, gdy statki te zatrzymują na burcie co najmniej 1 tonę ~~sardeli lub sardynki~~ **małych gatunków pelagicznych**. [Popr. 30]
- (23) Uznając, że elektroniczne narzędzia kontroli gwarantują lepszą i bardziej terminową kontrolę połowów, a w szczególności rozmieszczenia przestrzennego połowów i eksploatacji stad, korzystanie z systemu monitorowania statków i elektronicznych dzienników połowowych, zgodnie z wymogami określonymi, odpowiednio, w art. 9 i 15 rozporządzenia (WE) nr 1224/2009, należy rozszerzyć na wszystkie statki rybackie o długości całkowitej co najmniej osiem metrów.
- (24) Należy ustanowić progi w odniesieniu do połowów ~~sardeli i sardynki~~ **małych gatunków pelagicznych**, po osiągnięciu których statek rybacki ma obowiązek dokonania wyładunku w wyznaczonym porcie lub w miejscu znajdującym się blisko brzegu, zgodnie z art. 43 rozporządzenia (WE) nr 1224/2009. Ponadto przy wyznaczaniu tych portów lub miejsc znajdujących się blisko brzegu państwa członkowskie powinny stosować kryteria przewidziane w art. 43 ust. 5 tego rozporządzenia w taki sposób, aby zapewnić skuteczną kontrolę. [Popr. 31]
- (25) W celu dostosowania się do postępu technicznego i naukowego w sposób terminowy i proporcjonalny oraz zapewnienia elastyczności i umożliwienia rozwoju niektórych środków należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjęcia aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia w zakresie ~~środków zaradczych dotyczących ochrony makreli i ostroboka śródziemnomorskiego~~, wdrożenia obowiązku wyładunku oraz środków technicznych. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa⁽²⁾. W szczególności, aby zapewnić równy udział w przygotowywaniu aktów delegowanych, Parlament Europejski i Rada powinny otrzymywać wszystkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji powinni mieć możliwość systematycznego uczestniczenia w spotkaniach grup ekspertów Komisji zajmujących się przygotowywaniem aktów delegowanych. [Popr. 32]
- (26) Zgodnie z art. 10 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 należy ustanowić przepisy dotyczące okresowej oceny, której Komisja będzie poddawać stosowność oraz skuteczność stosowania niniejszego rozporządzenia. Taka ocena powinna być zgodna z okresową oceną planu opartego na opiniach naukowych i powinna się na niej opierać. Ocenę planu należy ~~przeprowadzać~~ **przeprowadzić trzy lata po dacie wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, a następnie** co pięć lat. Okres ten umożliwia pełne wdrożenie obowiązku wyładunku, a także przyjęcie i wdrożenie zregionalizowanych środków oraz wykazanie ich wpływu na stada i połowy. Jest to również minimalny okres wymagany przez organy naukowe. [Popr. 33]

(¹) **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 2328/2003, (WE) nr 861/2006, (WE) nr 1198/2006 i (WE) nr 791/2007 oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1255/2011 (Dz.U. L 149 z 20.5.2014, s. 1).**

(²) Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

- (27) Zgodnie z art. 9 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 przed opracowaniem planu oceniono jego prawdopodobny wpływ gospodarczy i społeczny⁽¹⁾.
- (27a) *Aby umożliwić rybakom wdrożenie środków określonych w niniejszym rozporządzeniu, państwa członkowskie powinny w jak największym stopniu korzystać ze środków dostępnych na mocy rozporządzenia (UE) nr 508/2014. Należy sprecyzować, że środki na rzecz tymczasowego zaprzestania działalności połowowej przyjęte z myślą o realizacji celów niniejszego rozporządzenia można uznać za kwalifikujące się do wsparcia na podstawie rozporządzenia (UE) nr 508/2014, aby uwzględnić aspekty społeczno-gospodarcze niniejszego rozporządzenia. Należy ponadto przyznać statkom objętym niniejszym planem wieloletnim odstępstwo od okresów, w których można przyznać wsparcie, a także od pułapu wkładu finansowego z EFMR w odniesieniu do środków na rzecz tymczasowego zaprzestania działalności połowowej określonych w rozporządzeniu (UE) nr 508/2014, [Popr. 34]*

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia wieloletni plan dotyczący małych gatunków pelagicznych w Morzu Adriatyckim.
2. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do stad sardeli europejskiej (*Engraulis encrasicolus*) i sardynki europejskiej (*Sardina pilchardus*) w Morzu Adriatyckim (~~„przedmiotowe stada małe gatunki pelagiczne”~~) oraz do połowów, w których ~~eksploatowane celem~~ są te stada. *Aby wdrożyć obowiązek wyładunku określony w art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, niniejsze rozporządzenie ma* ~~Ma ono~~ również zastosowanie do przyłowów makreli (*Scomber* spp.) i ostroboka śródziemnomorskiego (*Trachurus* spp.) złowionych w Morzu Adriatyckim przy połowach ~~jednego lub obu przedmiotowych stad małych gatunków pelagicznych.~~ [Popr. 35]

Artykuł 2

Definicje

1. Do celów niniejszego rozporządzenia zastosowanie mają definicje zawarte w art. 4 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, art. 4 rozporządzenia (WE) nr 1224/2009 i art. 2 rozporządzenia (WE) nr 1967/2006.
2. Dodatkowo stosuje się następujące definicje:
  - a) „Morze Adriatyckie” oznacza podobszary geograficzne GFCM 17 i 18;
  - b) „podobszar geograficzny GFCM” oznacza podobszar geograficzny Generalnej Komisji ds. Łowisk w Basenie Morza Śródziemnego (GFCM) zgodnie z określeniem w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1343/2011⁽²⁾;
  - ba) *„ukierunkowanie” oznacza, że sardynki lub sardele stanowią co najmniej 50 % masy połowu w relacji pełnej;* [Popr. 37]
  - c) *„małe gatunki pelagiczne” oznaczają stada wymienione w art. 1 ust. 2 niniejszego rozporządzenia lub ich dowolną kombinację sardynek (*Sardina pilchardus*) i sardeli (*Engraulis encrasicolus*);* [Popr. 38]

⁽¹⁾ Ocena skutków ...[include reference when published].

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1343/2011 z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie niektórych przepisów dotyczących połowów na obszarze objętym porozumieniem GFCM (Generalnej Komisji Rybołówstwa Morza Śródziemnego) oraz zmiany rozporządzenia Rady (WE) nr 1967/2006 w sprawie środków zarządzania zrównoważoną eksploatacją zasobów rybołówstwa Morza Śródziemnego (Dz.U. L 347 z 30.12.2011, s. 44).

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

- ca) „Najlepsze dostępne opinie naukowe” odnoszą się do powszechnie dostępnych opinii naukowych, których podstawę stanowią najbardziej aktualne dane i metody naukowe i które zostały wydane albo zrecenzowane przez niezależną instytucję naukową uznaną na szczeblu unijnym lub międzynarodowym, taką jak Komitet Naukowo-Techniczny i Ekonomiczny ds. Rybołówstwa (STECF) i GFCM, i które spełniają wymogi art. 25 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013. [Popr. 104]
- d) „przedział F_{MSY} ” oznacza przedział wartości, w którym wszystkie poziomy śmiertelności ryb w naukowo wskazanych granicach tego przedziału, w przypadku połowów wielogatunkowych i zgodnie z opinią naukową, stanowią długoterminowy maksymalny podtrzymywalny połów (MSY) w istniejących przeciętnych warunkach środowiskowych bez znaczących skutków dla procesu reprodukcji danych stad; [Popr. 39]
- da) „dzień połowowy” oznacza dowolny nieprzerwany okres 24 godzin lub część takiego okresu, kiedy statek rybacki prowadzi działalność połowową, taką jak poszukiwanie ryb, wydawanie, wystawianie, holowanie i wybieranie narzędzia połowowego, wciąganie połowu na pokład, przeladunek, zatrzymywanie na pokładzie, przetwarzanie na pokładzie, przenoszenie, umieszczanie w sadzach, tuczenie i wyladowywanie ryb i produktów rybołówstwa, zdefiniowaną w art. 4 pkt 28 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013; [Popr. 40]
- db) „SSBlim” oznacza punkt odniesienia dla biomasy stada tarłowego, poniżej którego to punktu należy podjąć działania naprawcze w celu zapewnienia odbudowy stada powyżej granicy bezpieczeństwa biologicznego; [Popr. 41]
- dc) „SSBpa” oznacza ostrożnościowy punkt odniesienia dla biomasy stada tarłowego, poniżej którego to punktu należy podjąć działania w zakresie zarządzania w celu zapewnienia odbudowy stada powyżej granicy bezpieczeństwa biologicznego; [Popr. 42]
- e) „ $MSY_{B_{trigger}}$ ” oznacza punkt odniesienia dla biomasy stada tarłowego, poniżej którego należy wszcząć szczególne i odpowiednie działania w celu zapewnienia, aby wskaźniki eksploatacji w połączeniu z naturalnymi wahaniami doprowadziły do odbudowy stad powyżej poziomu umożliwiającego zapewnienie długoterminowych MSY; [Popr. 43]
- f) „uprawnienia do połowów” oznaczają określone ilościowo prawne upoważnienie do łowienia, wyrażone jako połowy lub nakład połowowy.

Artykuł 3

Cele

1. Plan wieloletni ma na celu przyczynienie się do osiągnięcia celów wspólnej polityki rybołówstwa, o których mowa w art. 2 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, ~~w szczególności poprzez stosowanie ostrożnościowego podejścia do zarządzania rybołówstwem oraz zapewnienie, aby eksploatacja żywych zasobów morskich doprowadziła do odtworzenia i utrzymania populacji poławianych gatunków powyżej poziomów, które mogą zapewnić MSY.~~ [Popr. 45]
2. Plan wieloletni powinien ustanawiać skuteczne, proste i stabilne ramy zarządzania eksploatacją małych gatunków pelagicznych w Morzu Adriatyckim.
- 2a. **Przy opracowywaniu lub zmianie planu wieloletniego uwzględnia się aspekty społeczno-gospodarcze zgodnie z art. 2 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013.** [Popr. 47]
3. Celem planu wieloletniego jest przyczynienie się do ~~wyeliminowania~~ **ograniczenia** odrzutów poprzez unikanie i ograniczanie w miarę możliwości niezamierzonych połowów oraz do wdrożenia obowiązku wyladunku określonego w art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 w odniesieniu do stad objętych nim i do których niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie. [Popr. 48]

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

4. W ramach planu ~~wieloletniego~~ wdraża się podejście ekosystemowe do zarządzania rybołówstwem, aby zapewnić minimalizowanie, **a w miarę możliwości wyeliminowanie** negatywnego wpływu działalności połowowej na ekosystem morski, **szczególnie na zagrożone siedliska i chronione gatunki, w tym ssaki morskie, ptaki morskie i gady**. Plan musi być spójny z unijnym prawodawstwem dotyczącym środowiska, w szczególności z celem polegającym na osiągnięciu do 2020 r. dobrego stanu środowiska, zgodnie z art. 1 ust. 1 dyrektywy 2008/56/WE **oraz z celami i zasadami określonymi w dyrektywach 2009/147/WE i 92/43/EWG**. [Popr. 49]

5. Plan wieloletni ma na celu w szczególności:

- (a) zapewnienie spełnienia warunków przedstawionych we wskaźniku 3 zawartym w załączniku I do dyrektywy 2008/56/WE; oraz
- (b) przyczynienie się do spełnienia warunków określonych w innych odnośnych wskaźnikach zawartych w załączniku I do dyrektywy 2008/56/WE proporcjonalnie do roli, jaką rybołówstwo odgrywa w ich spełnieniu.

5a. **Środki przewidziane w planie stosuje się zgodnie z najlepszymi dostępnymi opiniami naukowymi**. [Popr. 50]

ROZDZIAŁ II

CELE SPOŁECZNO-GOSPODARCZE, ŚRODKI OCHRONNE ORAZ **ŚRODKI SPECJALNE ŚRODKI** [Popr. 51]

Artykuł 4

Cele w odniesieniu do ~~sardeli i sardynek~~ **małych gatunków pelagicznych** [Popr. 52]

1. Docelowe wartości śmiertelności połowowej dla przedmiotowych stad muszą zostać osiągnięte **punkty odniesienia dla małych gatunków pelagicznych osiąga się** tak szybko, jak to możliwe, w sposób progresywny i stopniowy, ~~do 2020 r., oraz utrzymane~~ **utrzymuje się je** w późniejszym okresie w zakresie określonym **powyżej wartości określonych** w załączniku I i zgodnie z celami ustanowionymi w art. 3 ust. 1. [Popr. 53]

2. ~~Uprawnienia do połowów są ustalane zgodnie z przedziałami docelowych wskaźników śmiertelności połowowej~~ **Środki zarządzania małymi gatunkami pelagicznymi są zgodne z docelowymi punktami odniesienia** wyznaczonymi w kolumnie A załącznika I do niniejszego rozporządzenia. [Popr. 54]

3. Niezależnie od przepisów ust. 1 i 2 ~~uprawnienia do połowów~~ **środki zarządzania** mogą zostać ustalone **mieć** na poziomach odpowiadających niższemu poziomowi śmiertelności połowowej **celu poziomy odpowiadające wartościom wyższym** niż poziomy określone w kolumnie A załącznika I, **jeżeli**:

- a) **na podstawie opinii lub dowodów naukowych jest to niezbędne do osiągnięcia celów określonych w art. 3 w odniesieniu do połowów wielogatunkowych;**
- b) **na podstawie opinii lub dowodów naukowych jest to konieczne do uniknięcia poważnej szkody dla stada z powodu dynamiki wewnątrz- lub międzygatunkowej; lub**
- c) **jedno ze stad małych gatunków pelagicznych jest poniżej punktu odniesienia określonego w załączniku I kolumna B.** [Popr. 58]

4. Niezależnie od przepisów ust. 2 i 3 uprawnienia do połowów stada mogą zostać ustalone zgodnie z przedziałami śmiertelności połowowej wyznaczonymi w kolumnie B załącznika I, pod warunkiem że przedmiotowe stado znajduje się powyżej minimalnego punktu odniesienia biomasy tarłowej określonego w kolumnie A załącznika II:

- a) ~~jeżeli, na podstawie opinii lub dowodów naukowych, jest to niezbędne do osiągnięcia celów określonych w art. 3 w odniesieniu do połowów wielogatunkowych;~~

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

- b) jeżeli, na podstawie opinii lub dowodów naukowych, jest to konieczne do uniknięcia poważnej szkody dla stada z powodu dynamiki wewnątrz- lub międzygatunkowej;
- e) w celu ograniczenia do maksymalnie 20 % wahań w uprawnieniach do połowów między następującymi po sobie latami. [Popr. 56]

4a. Jeżeli opinie naukowe wskazują, że połowy rekreacyjne wywierają znaczący wpływ na śmiertelność połowową określonych stad, Rada uwzględni te połowy i może ograniczyć połowy rekreacyjne przy ustalaniu uprawnień do połowów, aby uniknąć przekroczenia całkowitej docelowej śmiertelności połowowej. [Popr. 57]

Artykuł 4a

Cele społeczno-gospodarcze

Aby osiągnąć cele społeczno-gospodarcze określone w art. 2 ust. 5 lit. f) rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, przy wdrażaniu środków ochronnych i technicznych określonych w niniejszym rozporządzeniu państwa członkowskie w dużym stopniu korzystają z właściwych środków określonych w rozporządzeniu (UE) nr 508/2014. [Popr. 58]

Artykuł 5

Zabezpieczenia

1. Punkty odniesienia ochrony wyrażone jako minimalne i graniczne poziomy biomasy stada tarłowego, które należy stosować, aby chronić pełną zdolność reprodukcyjną tych stad, są określone w załączniku II. [Popr. 59]

1a. Po upływie trzech lat od daty zastosowania środków zarządzania, o których mowa w art. 6 ust. 1a, przeprowadza się badania naukowe mające na celu sprawdzenie skuteczności przyjętych środków, szczególnie w odniesieniu do stad, do których ma zastosowanie niniejsze rozporządzenie, oraz do połowów tych stad. [Popr. 60]

2. Jeżeli opinie naukowe wskazują, że biomasa stada tarłowego któregośkolwiek z tych stad małych gatunków pelagicznych spadła poniżej minimalnego punktu odniesienia biomasy stada tarłowego określonego w kolumnie AB załącznika III, przyjmuje się wszystkie odpowiednie środki zaradcze w celu zapewnienia przyczynienia się do szybkiego przywrócenia przedmiotowego stada danego małego gatunku pelagicznego do poziomów przekraczających poziom umożliwiający osiągnięcie MSY punkt odniesienia określony w kolumnie A załącznika I. W szczególności, w drodze odstępstwa od art. 4 ust. 2 i 4 zgodnie z art. 4 ust. 3 uprawnienia do połowów przedmiotowego stada ustala się na poziomie spójnym ze śmiertelnością połowową zredukowaną do poziomu poniżej przedziału określonego w kolumnie A załącznika I do niniejszego rozporządzenia; środki zarządzania dostosowuje się z uwzględnieniem spadku biomasy tego stada. [Popr. 61]

3. Jeżeli opinie naukowe wskazują, że biomasa stada tarłowego któregośkolwiek z tych stad obu stad małych gatunków pelagicznych spadła poniżej minimalnego punktu odniesienia biomasy stada tarłowego ($B_{lim-SSBlim}$) określonego w kolumnie B załącznika, podejmuje się dalsze środki zaradcze w celu zapewnienia przyczynienia się do szybkiego przywrócenia przedmiotowego stada obu stad do poziomów przekraczających poziom umożliwiający osiągnięcie MSY punkt odniesienia określony w kolumnie A załącznika I. Wspomniane środki zaradcze mogą w szczególności obejmować, w drodze odstępstwa od art. 4 ust. 2 i 4, zawieszenie połowów ukierunkowanych na przedmiotowe stado i inne odpowiednie ograniczenie uprawnień do połowów; środki zarządzania. [Popr. 62]

Artykuł 6

Specjalne środki ochronne

1. Jeżeli opinia naukowa wskazuje, że wymagane jest podjęcie działań naprawczych w celu ochrony małych gatunków pelagicznych, o których mowa w art. 1 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, lub, w przypadku sardeli i sardynki, jeżeli poziom biomasy tarłowej któregośkolwiek z tych stad w danym roku spadł poniżej punktów odniesienia do celów ochrony określonych w kolumnie AB załącznika III do niniejszego rozporządzenia, Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 16 niniejszego rozporządzenia i art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 w odniesieniu do:

- a) cech narzędzi połowowych, w szczególności rozmiaru oczek, budowy narzędzia połowowego, rozmiaru narzędzia lub stosowania urządzeń zapewniających selektywność, w celu zapewnienia lub poprawy selektywności;

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

- b) wykorzystania narzędzi połowowych i głębokości rozmieszczenia narzędzi, w celu zapewnienia lub poprawy selektywności;
- c) zakazu lub ograniczenia prowadzenia połowów na określonych obszarach, w celu ochrony ryb w okresie tarła i narybku lub ryb poniżej minimalnego rozmiaru odniesienia do celów ochrony lub nieodławianych gatunków ryb;
- d) zakazu lub ograniczenia prowadzenia połowów lub stosowania niektórych rodzajów narzędzi połowowych w określonych okresach, w celu ochrony ryb w okresie tarła lub ryb poniżej minimalnego rozmiaru odniesienia do celów ochrony lub nieodławianych gatunków ryb;
- e) minimalnych rozmiarów odniesienia do celów ochrony, w celu zapewnienia ochrony młodych organizmów morskich;
- f) innych cech związanych z selektywnością. [Popr. 63]

1a. Niezależnie od ust. 1, aby osiągnąć cele określone w art. 4, w latach 2019–2022 stosuje się następujące środki:

- a) w 2019 r. limit połowowy dotyczący małych gatunków pelagicznych ustala się na poziomie z 2014 r.; począwszy od 2020 r. i do 2022 r. limit połowowy dotyczący małych gatunków pelagicznych jest stopniowo zmniejszany w odniesieniu do poszczególnych państw członkowskich, co roku o 4 % w porównaniu z poprzednim rokiem; zmniejszenie to nie obowiązuje jednak, jeżeli w poprzednim roku całkowity połów danego państwa członkowskiego był o ponad 2 % mniejszy od połowu w 2014 r.;
- b) nakład połowowy statków rybackich prowadzących ukierunkowane połowy małych gatunków pelagicznych nie przekracza 180 dni połowowych rocznie i 20 dni połowowych w ciągu miesiąca, przy czym maksymalna liczba dni połowowych w odniesieniu do sardynki europejskiej wynosi 144 dni rocznie, a maksymalna liczba dni połowowych w odniesieniu do sardeli europejskiej wynosi 144 dni rocznie;
- c) czasowo-przestrzenne zamknięcia połowów będą realizowane corocznie w celu ochrony obszarów wylęgu i tarlisk; zamknięcia takie – w odniesieniu do poszczególnych rodzajów narzędzi połowowych – obejmują cały obszar występowania małych gatunków pelagicznych w Morzu Adriatyckim na okresy nie krótsze niż 15 kolejnych dni i nieprzekraczające 30 kolejnych dni. zamknięcia te mają miejsce w następujących okresach:
  - i) dla sardynek – od dnia 1 października do dnia 31 marca, oraz
  - ii) dla sardeli – od dnia 1 kwietnia do dnia 30 września;
- d) dodatkowe zamknięcia połowów odnoszące się do statków o całkowitej długości ponad 12 m, oddzielnie dla poszczególnych rodzajów narzędzi połowowych, stosuje się przez okres co najmniej sześciu miesięcy; zamknięcia te dotyczą co najmniej 30 % obszaru, który został wskazany jako obszar wylęgu lub obszar ważny dla utrzymania ochrony najmłodszych klas wiekowych ryb (wód terytorialnych i morza wewnętrznego);
- e) całkowita zdolność połowowa floty trawlerów i sejnierów prowadzących aktywną działalność połowową w odniesieniu do stad małych gatunków pelagicznych nie może przekraczać wartości zdolności połowowych floty zarejestrowanych w 2014 r. dla aktywnej floty, dotyczących pojemności brutto lub pojemności rejestrowej brutto, mocy silnika (kW) i liczby statków. [Popr. 70]

1b. Niezależnie od ust. 1a, aby zapewnić stabilność i ograniczyć zróżnicowanie środków zarządzania, czas trwania zamknięć, o których mowa w lit. c) i d) tego ustępu, nie może się różnić o więcej niż 10 % między następującymi po sobie latami. [Popr. 71]

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

Artykuł 6a

Środki techniczne

1. Do celów niniejszego rozporządzenia art. 13 ust. 3 akapit drugi oraz pkt 2 załącznika II do rozporządzenia (WE) nr 1967/2006 nie mają zastosowania.
2. Do celów niniejszego rozporządzenia maksymalna długość sieci okrążających (okrężnice i niewody bez liny ściągającej) jest ograniczona do 600 metrów przy opadzie sieci wynoszącym maksymalnie 1/3 długości. [Popr. 72]

ROZDZIAŁ III

PRZEPISY ODNOŚZĄCE SIĘ DO OBOWIĄZKU WYŁADUNKU

Artykuł 7

Przepisy odnoszące się do obowiązku wyładunku w odniesieniu do połowów stad małych gatunków pelagicznych w Morzu Adriatyckim

Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 15 niniejszego rozporządzenia i art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 dotyczących: [Popr. 73]

- a) wyłączeń ze stosowania obowiązku wyładunku w odniesieniu do gatunków, w przypadku których dowody **najlepsze dostępne opinie** naukowe wykazują wysokie wskaźniki przeżycia, przy uwzględnieniu cech narzędzia połowowego, praktyk połowowych i danego ekosystemu, w celu ułatwienia wdrożenia obowiązku wyładunku; [Popr. 74]
- b) wyłączeń *de minimis* w celu umożliwienia wdrożenia obowiązku wyładunku; takie wyłączenia *de minimis* stosuje się w przypadkach i na warunkach określonych w art. 15 ust. 5 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 1380/2013;
- c) szczegółowych przepisów dotyczących dokumentacji połowowej, w szczególności dla potrzeb monitorowania wdrażania obowiązku wyładunku.
- d) ~~określenia minimalnych rozmiarów odniesienia do celów ochrony, aby zapewnić ochronę młodych organizmów morskich.~~ [Popr. 75]

ROZDZIAŁ IV

REGIONALIZACJA

Artykuł 8

Współpraca regionalna

1. Art. 18 ust. 1–6 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 ma zastosowanie do środków, o których mowa w art. 6 i 7 niniejszego rozporządzenia.
2. Do celów ust. 1 niniejszego artykułu zainteresowane państwa członkowskie, które mają bezpośredni interes związany z zarządzaniem, mogą przedkładać wspólne zalecenia zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 po raz pierwszy nie później niż w ciągu 12 miesięcy po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia, a następnie przed upływem 12 miesięcy od każdego przedłożenia oceny wieloletniego planu zgodnie z art. 14 niniejszego rozporządzenia. Mogą również przedkładać takie zalecenia, kiedy uznają to za konieczne, w szczególności w przypadku wystąpienia nagłej zmiany w sytuacji któregośkolwiek ze stad, do których niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie. Wspólne zalecenia w sprawie środków dotyczących danego roku kalendarzowego przedkłada się nie później niż w dniu 1 czerwca roku poprzedzającego dany rok kalendarzowy.
3. Uprawnienia przyznane na podstawie art. 6 i 7 niniejszego rozporządzenia pozostają bez uszczerbku dla uprawnień przyznanych Komisji na podstawie innych przepisów prawa unijnego, w tym rozporządzenia (UE) nr 1380/2013.

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

ROZDZIAŁ V
KONTROLA I EGZEKWOWANIE PRZEPISÓW

Artykuł 9

Związek z rozporządzeniem (WE) nr 1224/2009

Środki kontroli przewidziane w niniejszym rozdziale stosuje się w uzupełnieniu do środków określonych w rozporządzeniu (WE) nr 1224/2009, chyba że w niniejszym rozdziale przewidziano inaczej.

Artykuł 10

Upřednie powiadomienie

1. W drodze odstępstwa od art. 17 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1224/2009 upřednie powiadomienie, o którym mowa w tym artykule, musi zostać przekazane co najmniej ~~połtoręj~~ **poł** godziny przed przewidywaną godziną przybycia do portu. Właściwe organy nadbrzeżnych państw członkowskich mogą, w konkretnych przypadkach, zezwolić na wcześniejsze wejście do portu. [Popr. 76]
2. Obowiązek upředniego powiadomienia ma zastosowanie do kapitanów unijnych statków rybackich zatrzymujących na burcie co najmniej dwie tony sardeli lub dwie tony sardynek. **Ilości te oblicza się bez uwzględnienia połowów, o których mowa w art. 15 ust. 11 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013.** [Popr. 77]

Artykuł 11

System monitorowania statków

1. Do celów niniejszego rozporządzenia stosowanie przepisów określonych w art. 9 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1224/2009 zostaje rozszerzone tak, aby obejmowało ono statki rybackie o długości całkowitej co najmniej ośmiu metrów prowadzące ukierunkowane połowy małych gatunków pelagicznych w Morzu Adriatyckim.
2. Zwolnienie określone w art. 9 ust. 5 rozporządzenia (WE) nr 1224/2009 nie ma zastosowania do statków prowadzących ukierunkowane połowy małych gatunków pelagicznych na Morzu Adriatyckim zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, bez względu na ich długość.

Artykuł 12

Elektroniczne wypełnianie i przekazywanie danych z dzienników połowowych

1. Do celów niniejszego rozporządzenia obowiązek elektronicznego wypełniania i przekazywania danych z dziennika połowowego drogą elektroniczną co najmniej raz dziennie właściwemu organowi państwa członkowskiego bandery, określony w art. 15 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1224/2009, zostaje rozszerzony na kapitanów unijnych statków rybackich o długości całkowitej co najmniej ośmiu metrów, prowadzących ukierunkowane połowy sardeli lub sardynek.
  2. Zwolnienie określone w art. 15 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 1224/2009 nie ma zastosowania do kapitanów statków prowadzących ukierunkowane połowy sardeli lub sardynek, bez względu na długość tych statków rybackich.
- 2a. W drodze odstępstwa od art. 15 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1224/2009 kapitanowie wszystkich unijnych statków rybackich o długości całkowitej równej lub przekraczającej 12 metrów mogą przekazywać informacje określone w art. 14 rozporządzenia do momentu rozpoczęcia czynności wyładunkowych.** [Popr. 78]

Artykuł 13

Wyznaczone porty

Próg stosowany dla masy w relacji pełnej gatunków z odpowiedniego stada objętych planem wieloletnim, po którego przekroczeniu statek rybacki jest zobowiązany wyładować swoje połowy w wyznaczonym porcie lub w miejscu znajdującym się blisko brzegu, o których mowa w art. 43 rozporządzenia (WE) nr 1224/2009, wynosi:

- (a) 2 000 kg sardeli;
- (b) 2 000 kg sardynek.

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

ROZDZIAŁ VI

PRZEGLĄD

Artykuł 14

Ocena planu wieloletniego

~~Pięć lat~~ **Trzy lata** po dacie wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, a następnie co pięć lat, Komisja zapewnia przeprowadzenie oceny wpływu tego planu wieloletniego na stada, do których ma zastosowanie niniejsze rozporządzenie oraz na połowy, w których eksploatowane są te stada. Komisja przedstawia wyniki tej oceny Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, **a w stosownym przypadku przedstawia wniosek w sprawie zmiany niniejszego rozporządzenia.** [Popr. 80]

ROZDZIAŁ VII

PRZEPISY PROCEDURALNE

Artykuł 15

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do ~~przyjęcia~~ **przyjmowania** aktów delegowanych podlega warunkom określonym w ~~niniejszym artykule~~ **art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013.** [Popr. 81]
2. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych, o których mowa w art. 6 i 7, powierza się Komisji na okres siedmiu lat od ... [data wejścia w życie niniejszego rozporządzenia]. Komisja sporządza sprawozdanie dotyczące przekazania uprawnień nie później niż dziewięć miesięcy przed końcem okresu pięciu lat. Przekazanie uprawnień zostaje automatycznie przedłużone na takie same okresy, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 6 i 7, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna od następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty zgodnie z art. 6 i 7 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy Parlament Europejski ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 15a

Wsparcie z EFMR

1. **Środki na rzecz tymczasowego zaprzestania działalności połowowej przyjęte z myślą o realizacji celów planu wieloletniego uznaje się za stanowiące tymczasowe zaprzestanie działalności połowowej do celów art. 33 ust. 1 lit. a) i c) rozporządzenia (UE) nr 508/2014.**

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

2. W drodze odstępstwa od art. 33 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 508/2014 w przypadku statków rybackich, których dotyczą przestrzenne i czasowe zamknięcia połowów określone w niniejszym rozporządzeniu, do dnia 31 grudnia 2020 r. maksymalny okres udzielania wsparcia na podstawie niniejszego rozporządzenia wynosi 9 miesięcy.
3. Aby zapewnić wykonanie ust. 2 niniejszego artykułu, w drodze odstępstwa od art. 25 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 508/2014, możliwe jest zwiększenie całkowitego wkładu finansowego z EFMR powyżej pułapu 15 % określonego w tym artykule.
4. Przy wdrażaniu działań określonych w art. 30 rozporządzenia (UE) nr 508/2014 przyznaje się pierwszeństwo rybakom, których dotyczą skutki wdrożenia środków zawartych w niniejszym planie wieloletnim.
5. Do dnia 31 grudnia 2020 r. oraz w drodze odstępstwa od terminu określonego w art. 34 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 508/2014 statki rybackie, które całkowicie zaprzestały działalności połowowej wskutek wprowadzenia środków ograniczających nakład połowowy określonych w niniejszym rozporządzeniu, mogą korzystać ze wsparcia na rzecz trwałego zaprzestania działalności połowowej, o którym mowa w art. 34 rozporządzenia (UE) nr 508/2014. [Popr. 82]

ROZDZIAŁ VIII

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 16

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w ...,

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący

_____

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

ZAŁĄCZNIK I~~Docelowa śmiertelność połowowa~~ **Docelowe punkty odniesienia**(o której mowa w art. 4 i 5) **[Popr. 86]**

Stado	Docelowy wskaźnik śmiertelności połowowej zgodny z dążeniem do osiągnięcia maksymalnego podtrzymywalnego połowu (F_{MSY}) Docelowe punkty odniesienia dla małych gatunków pelagicznych	
	Kolumna A	Kolumna B
Sardela europejska	~~0,23 – 0,30~~ SSB_{pa}	~~0,30 – 0,36~~ 4SSBlim
Sardynka europejska	0,065 – 0,08	~~0,08 – 0,11~~ 1SSBlim

[Popr. 87]

Wtorek, 13 listopada 2018 r.

ZALĄCZNIK II

Punkty odniesienia do celów ochrony

(o której mowa w art. 5)

Stado	Minimalny punkt odniesienia biomasy stada tarlowego (w tonach) (MSY Btrigger)	Najniższa masa tarłowa (w tonach) (Blim)
	Kolumna A	Kolumna B
Sardela europejska	139 000	69 500
Sardynka europejska	180 000	36 000

[Popr. 84]

Środa, 14 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0450

Zasady pomocy państwa: nowe kategorie pomocy państwa *

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (UE) 2015/1588 z dnia 13 lipca 2015 r. dotyczące stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do niektórych kategorii horyzontalnej pomocy państwa (COM(2018)0398 – C8-0316/2018 – 2018/0222(NLE))

(Konsultacja)

(2020/C 363/31)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Radzie (COM(2018)0398),
  - uwzględniając art. 109 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, na mocy którego Rada skonsultowała się z Parlamentem (C8-0316/2018),
  - uwzględniając art. 78c Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Gospodarczej i Monetarnej (A8-0315/2018),
1. zatwierdza wniosek Komisji;
  2. zwraca się do Rady o poinformowanie go, jeśli uzna ona za stosowne odejście od tekstu przyjętego przez Parlament;
  3. zwraca się do Rady o ponowne skonsultowanie się z Parlamentem, jeśli uzna ona za stosowne wprowadzenie znaczących zmian do tekstu przyjętego przez Parlament;
  4. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji.
-

Środa, 14 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0452

Nadanie organom ochrony konkurencji państw członkowskich uprawnień oraz zapewnienie należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego ***I

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej nadania organom ochrony konkurencji państw członkowskich uprawnień w celu zapewnienia skuteczniejszego egzekwowania reguł konkurencji i należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego (COM(2017)0142 – C8-0119/2017 – 2017/0063(COD))

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

(2020/C 363/32)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2017)0142),
  - uwzględniając art. 294 ust. 2 i art. 103 i 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C8-0119/2017),
  - uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając wstępne porozumienie zatwierdzone przez komisję przedmiotowo właściwą na podstawie art. 69f ust. 4 Regulaminu oraz przekazane pismem z dnia 20 czerwca 2018 r. zobowiązanie przedstawiciela Rady do zatwierdzenia stanowiska Parlamentu, zgodnie z art. 294 ust. 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając art.59 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Gospodarczej i Monetarnej oraz opinię przedstawioną przez Komisję Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów (A8-0057/2018),
1. przyjmuje poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu;
  2. przyjmuje do wiadomości oświadczenie Komisji załączone do niniejszej rezolucji;
  3. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli zastąpi ona pierwotny wniosek, wprowadzi w nim istotne zmiany lub planuje ich wprowadzenie;
  4. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji, a także parlamentom narodowym.

P8_TC1-COD(2017)0063

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 14 listopada 2018 r. w celu przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/... mającej na celu nadanie organom ochrony konkurencji państw członkowskich uprawnień w celu skuteczniejszego egzekwowania prawa i zapewnienia należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego

(Jako że pomiędzy Parlamentem i Radą osiągnięte zostało porozumienie, stanowisko Parlamentu odpowiada ostatecznej wersji aktu prawnego, dyrektywy (UE) 2019/1.)

Środa, 14 listopada 2018 r.

ZAŁĄCZNIK DO REZOLUCJI USTAWODAWCZEJ

Oświadczenie Komisji

Komisja przyjmuje do wiadomości brzmienie art. 11 uzgodnione przez Parlament Europejski i Radę w sprawie decyzji tymczasowych.

Decyzje tymczasowe mogą być ważnym narzędziem dla organów ds. konkurencji, zapobiegającym naruszeniu konkurencji w trakcie trwania dochodzenia.

Aby umożliwić organom ds. konkurencji bardziej skuteczne radzenie sobie z rozwojem sytuacji na szybko zmieniających się rynkach, Komisja zobowiązuje się, że w ciągu dwóch lat od daty transpozycji dyrektywy przeprowadzi analizę, czy możliwe jest uproszczenie przyjmowania decyzji tymczasowych w ramach Europejskiej Sieci Konkurencji. Wyniki analizy zostaną przedstawione Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

Środa, 14 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0453

Europejski kodeks łączności elektronicznej ***I

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej Europejski kodeks łączności elektronicznej (wersja przekształcona) (COM(2016)0590 – C8-0379/2016 – 2016/0288(COD))

(Zwykła procedura ustawodawcza – wersja przekształcona)

(2020/C 363/33)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2016)0590),
- uwzględniając art. 294 ust. 2 i art. 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C8-0379/2016),
- uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając Protokół (nr 1) w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej,
- uwzględniając uzasadnioną opinię przedstawioną – na mocy protokołu nr 2 w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności – przez szwedzki Riksdag, w której stwierdzono, że projekt aktu ustawodawczego nie jest zgodny z zasadą pomocniczości,
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 26 stycznia 2017 r. ⁽¹⁾,
- uwzględniając opinię Komitetu Regionów z dnia 8 lutego 2017 r. ⁽²⁾,
- uwzględniając Porozumienie międzyinstytucjonalne z dnia 28 listopada 2001 r. w sprawie bardziej uporządkowanego wykorzystania techniki przekształcania aktów prawnych ⁽³⁾,
- uwzględniając pismo Komisji Prawnej z dnia 17 października 2016 r. skierowane do Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii zgodnie z art. 104 ust. 3 Regulaminu,
- uwzględniając wstępne porozumienie zatwierdzone przez komisję przedmiotowo właściwą zgodnie z art. 69f ust. 4 Regulaminu oraz zobowiązanie przedstawiciela Rady złożone w piśmie z dnia 29 czerwca 2018 r. w sprawie zatwierdzenia stanowiska Parlamentu Europejskiego zgodnie z art. 294 ust. 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając art. 104 i 59 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii oraz opinie Komisji Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów, Komisji Kultury i Edukacji oraz Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (A8-0318/2017),

⁽¹⁾ Dz.U. C 125 z 21.4.2017, s. 65.

⁽²⁾ Dz.U. C 207 z 30.6.2017, s. 87.

⁽³⁾ Dz.U. C 77 z 28.3.2002, s. 1.

Środa, 14 listopada 2018 r.

- A. mając na uwadze, że konsultacyjna grupa robocza służb prawnych Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji stwierdziła, że wniosek Komisji nie zawiera żadnych zmian merytorycznych innych niż te określone jako takie we wniosku, oraz mając na uwadze, że w odniesieniu do ujednoczenia niezmienionych przepisów wcześniejszych aktów z tymi zmianami wniosek ogranicza się do zwykłego ujednoczenia istniejących tekstów, bez zmiany co do istoty;
1. uchwala poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu, biorąc pod uwagę zalecenia konsultacyjnej grupy roboczej służb prawnych Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji;
  2. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli zastąpi ona pierwotny wniosek, wprowadzi w nim istotne zmiany lub planuje ich wprowadzenie;
  3. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

P8_TC1-COD(2016)0288

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 14 listopada 2018 r. w celu przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/...ustanawiającej Europejski kodeks łączności elektronicznej (wersja przekształcona)

(Jako że pomiędzy Parlamentem i Radą osiągnięte zostało porozumienie, stanowisko Parlamentu odpowiada ostatecznej wersji aktu prawnego, dyrektywy (UE) 2018/1972.)

Środa, 14 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0454

Organ Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej ***I

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Organ Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (COM(2016)0591 – C8-0382/2016 – 2016/0286(COD))

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

(2020/C 363/34)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2016)0591),
  - uwzględniając art. 294 ust. 2 i art. 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C8-0382/2016),
  - uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając protokół nr 1 w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej,
  - uwzględniając protokół nr 2 w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności,
  - uwzględniając uzasadnioną opinię przedstawioną – na mocy protokołu nr 2 w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności – przez Senat Francji, w której stwierdzono, że projekt aktu ustawodawczego nie jest zgodny z zasadą pomocniczości,
  - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 25 stycznia 2017 r. ⁽¹⁾,
  - po konsultacji z Komitetem Regionów,
  - uwzględniając wstępne porozumienie zatwierdzone przez komisję przedmiotowo właściwą na podstawie art. 69f ust. 4 Regulaminu oraz przekazane pismem z dnia 29 czerwca 2018 r. zobowiązanie przedstawiciela Rady do zatwierdzenia stanowiska Parlamentu, zgodnie z art. 294 ust. 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając art. 59 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii oraz opinie przedstawione przez Komisję Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów, Komisję Kultury i Edukacji oraz Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (A8-0305/2017),
1. przyjmuje poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu;
  2. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli zastąpi ona pierwotny wniosek, wprowadzi w nim istotne zmiany lub planuje ich wprowadzenie;
  3. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

⁽¹⁾ Dz.U. C 125 z 21.4.2017, s. 65.

Środa, 14 listopada 2018 r.

P8_TC1-COD(2016)0286

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 14 listopada 2018 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/... ustanawiającego Organ Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC) oraz Agencję Wsparcia BEREC (Urząd BEREC), zmieniającego rozporządzenie (UE) 2015/2120 oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1211/2009

(Jako że pomiędzy Parlamentem i Radą osiągnięte zostało porozumienie, stanowisko Parlamentu odpowiada ostatecznej wersji aktu prawnego, rozporządzenia (UE) 2018/1971.)

Środa, 14 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0455

Normy emisji CO₂ dla nowych pojazdów ciężkich ***I

Poprawki przyjęte przez Parlament Europejski w dniu 14 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia norm emisji CO₂ dla nowych pojazdów ciężkich (COM(2018)0284 – C8-0197/2018 – 2018/0143(COD)) ⁽¹⁾

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

(2020/C 363/35)

Poprawka 2

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 1 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (1a) *Wprowadzenie bezemisyjnych pojazdów ciężkich powinno przyczynić się do rozwiązania poważnych problemów związanych z mobilnością w miastach. Promowanie takich pojazdów przez producentów, niezbędne dla redukcji emisji CO₂ z transportu drogowego, ma także kluczowe znaczenie dla skutecznej redukcji zanieczyszczeń powietrza i nadmiernych poziomów hałasu w miastach i na obszarach miejskich.*

Poprawka 3

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 2

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (2) W następstwie strategii na rzecz mobilności niskoemisyjnej Komisja przyjęła w maju ⁽¹⁹⁾ i listopadzie 2017 r. dwa pakiety dotyczące mobilności ⁽²⁰⁾. W ramach tych pakietów określono pozytywny program działań strategii na rzecz mobilności niskoemisyjnej oraz zapewniono sprawne przejście do **czystej**, konkurencyjnej i opartej na sieci mobilności dla wszystkich.

- (2) W następstwie strategii na rzecz mobilności niskoemisyjnej Komisja przyjęła w maju ⁽¹⁹⁾ i listopadzie 2017 r. dwa pakiety dotyczące mobilności ⁽²⁰⁾. W ramach tych pakietów określono pozytywny program działań strategii na rzecz mobilności niskoemisyjnej oraz zapewniono sprawne przejście do **bezemisyjnej**, konkurencyjnej i opartej na sieci mobilności dla wszystkich.

⁽¹⁹⁾ Europa w ruchu: Program działań na rzecz sprawiedliwego społecznie przejścia do czystej, konkurencyjnej i opartej na sieci mobilności dla wszystkich, COM(2017) 283 final.

⁽²⁰⁾ Osiągnięcie mobilności niskoemisyjnej – Unia Europejska, która chroni naszą planetę, wzmacnia pozycję konsumentów oraz broni swojego przemysłu i pracowników, COM(2017) 675 final.

⁽¹⁹⁾ Europa w ruchu: Program działań na rzecz sprawiedliwego społecznie przejścia do czystej, konkurencyjnej i opartej na sieci mobilności dla wszystkich, COM(2017)0283 final.

⁽²⁰⁾ Osiągnięcie mobilności niskoemisyjnej – Unia Europejska, która chroni naszą planetę, wzmacnia pozycję konsumentów oraz broni swojego przemysłu i pracowników, COM(2017)0675 final.

⁽¹⁾ Sprawa została odesłana do właściwej komisji w celu ponownego rozpatrzenia zgodnie z art. 59 ust. 4 akapit czwarty regulaminu (A8-0354/2018).

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 4

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 3

Tekst proponowany przez Komisję

- (3) Niniejsze rozporządzenie jest częścią trzeciego pakietu „Europa w ruchu”, który wypełnia założenia nowej strategii dotyczącej polityki przemysłowej z września 2017 r.⁽²¹⁾ i ma na celu zakończenie procesu umożliwiającego Unii czerpanie pełnych korzyści z obniżenia emisyjności i modernizacji mobilności. Cele pakietu to: bezpieczniejsza i bardziej dostępna mobilność w Europie, bardziej konkurencyjny przemysł europejski, większe bezpieczeństwo europejskich miejsc pracy oraz **większa ekologiczność systemu mobilności i lepsze jego dostosowanie do konieczności przeciwdziałania zmianie klimatu. Będzie to wymagało pełnego zaangażowania Unii, państw członkowskich i zainteresowanych stron, zwłaszcza w zakresie wzmocnienia** wysiłków na rzecz ograniczenia emisji CO₂ i zanieczyszczenia powietrza.

⁽²¹⁾ Inwestowanie w inteligentny, innowacyjny i zrównoważony przemysł – Odnowiona strategia dotycząca polityki przemysłowej UE, COM(2017)0479.

Poprawka

- (3) Niniejsze rozporządzenie jest częścią trzeciego pakietu „Europa w ruchu”, który wypełnia założenia nowej strategii dotyczącej polityki przemysłowej z września 2017 r.⁽²¹⁾ i ma na celu zakończenie procesu umożliwiającego Unii czerpanie pełnych korzyści z obniżenia emisyjności i modernizacji mobilności. Cele pakietu to: bezpieczniejsza i bardziej dostępna mobilność w Europie, bardziej konkurencyjny przemysł europejski, większe bezpieczeństwo europejskich miejsc pracy oraz **konsekwentne dążenie sektora do zerowego poziomu emisji do połowy tego stulecia i pełnej zgodności z postanowieniami porozumienia paryskiego. Znalezienie właściwej równowagi między wzmocnieniem** wysiłków na rzecz ograniczenia emisji CO₂ i zanieczyszczenia powietrza, **stymulowaniem innowacji w unijnym przemyśle motoryzacyjnym i zwiększaniem konkurencyjności Unii wymaga pełnego zaangażowania Unii, państw członkowskich i zainteresowanych stron.**

⁽²¹⁾ Inwestowanie w inteligentny, innowacyjny i zrównoważony przemysł – Odnowiona strategia dotycząca polityki przemysłowej UE, COM(2017)0479.

Poprawka 5

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 4

Tekst proponowany przez Komisję

- (4) Niniejsze rozporządzenie, wraz z **normami emisji CO₂ w odniesieniu do samochodów osobowych i lekkich pojazdów użytkowych**⁽²²⁾, **zapewnia jasną** ścieżkę redukcji emisji CO₂ z sektora transportu drogowego i przyczynia się do osiągnięcia wiążącego celu co najmniej **40 %** redukcji do 2030 r. wewnętrznych emisji gazów cieplarnianych w całej gospodarce w porównaniu z 1990 r. **popartego w konkluzjach ze szczytu Rady Europejskiego odbywającego się w dniach 23–24 października 2014 r. i zatwierdzonego jako unijny zaplanowany, ustalony na szczelnie krajowym wkład na mocy porozumienia paryskiego podczas posiedzenia Rady ds. Środowiska w dniu 6. marca 2015 r.**

⁽²²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... w sprawie ustanowienia norm emisji dla nowych samochodów osobowych i dla nowych lekkich pojazdów użytkowych w ramach zintegrowanego podejścia Unii na rzecz zmniejszenia emisji CO₂ z pojazdów lekkich oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 715/2007, (Dz.U. L [...] z [...], s. [...]).

Poprawka

- (4) Niniejsze rozporządzenie, wraz z **rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../...⁽²²⁾, wytycza wyraźnie wytyczoną** ścieżkę redukcji emisji CO₂ z sektora transportu drogowego i przyczynia się do osiągnięcia wiążącego celu co najmniej **55 %** redukcji do 2030 r. wewnętrznych emisji gazów cieplarnianych w całej gospodarce w porównaniu z 1990 r., **wymaganej do wypełnienia postanowień** porozumienia paryskiego.

⁽²²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... w sprawie ustanowienia norm emisji dla nowych samochodów osobowych i dla nowych lekkich pojazdów użytkowych w ramach zintegrowanego podejścia Unii na rzecz zmniejszenia emisji CO₂ z pojazdów lekkich oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 715/2007, (Dz.U. L [...] z [...], s. [...]).

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 6

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 4 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (4a) *Należy zatem ustanowić poziomy redukcji emisji CO₂ na lata 2025 i 2030 dla parków nowych pojazdów ciężkich w całej Unii, z uwzględnieniem czasu odnowienia parku pojazdów oraz konieczności przyczynienia się sektora transportu drogowego do osiągnięcia unijnych celów w zakresie klimatu i energii na 2030 r. i na dalszą przyszłość. Zastosowanie podejścia „krok po kroku” stanowi również wyraźny i wczesny sygnał dla przemysłu, aby nie opóźniać wprowadzania na rynek energooszczędnych technologii oraz pojazdów bezemisyjnych i niskoemisyjnych.*

Poprawka 7

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 5

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (5) W konkluzjach Rady Europejskiej z października 2014 r. poparto ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. o 30 % w stosunku do 2005 r. w odniesieniu do sektorów, które nie są objęte unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji. Transport drogowy **odpowiada** za **znaczną część** emisji z **tych sektorów**, a emisje te utrzymują się znacznie powyżej poziomów z roku 1990. Jeżeli emisje z sektora transportu drogowego będą w dalszym ciągu rosnać, zniwelują one redukcję osiągniętą przez inne sektory w ramach przeciwdziałania zmianom klimatu.
- (5) W konkluzjach Rady Europejskiej z października 2014 r. poparto ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. o 30 % w stosunku do 2005 r. w odniesieniu do sektorów, które nie są objęte unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji. Transport drogowy **odpowiadał w 2016 r. za 25 % emisji gazów cieplarnianych w Unii**, a emisje te **wzrosły już trzeci rok z rzędu i utrzymują się** znacznie powyżej poziomów z roku 1990. Jeżeli emisje z sektora transportu drogowego będą w dalszym ciągu rosnać, zniwelują one redukcję osiągniętą przez inne sektory w ramach przeciwdziałania zmianom klimatu.

Poprawka 8

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 8 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (8a) *W świetle szacowanego wzrostu udziału emisji z pojazdów ciężkich do ok. 9 % oraz mając na uwadze, że nie istnieją obecnie wymogi w zakresie redukcji emisji CO₂ z pojazdów ciężkich, konieczne jest przyjęcie szczególnych środków w odniesieniu do tej kategorii pojazdów.*

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 9**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Motyw 9***Tekst proponowany przez Komisję*

- (9) W celu pełnego wykorzystania potencjału w zakresie efektywności energetycznej oraz zapewnienia, by sektor transportu drogowego jako całość przyczyniał się do osiągnięcia uzgodnionego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, należy uzupełnić istniejące normy emisji CO₂ dla nowych samochodów osobowych i lekkich pojazdów użytkowych poprzez ustanowienie norm emisji CO₂ dla nowych pojazdów ciężkich. Normy te będą siłą napędową innowacji dotyczących technologii w zakresie efektywności paliwowej, przyczyniając się do wzmocnienia wiodącej pozycji technologicznej unijnych producentów i dostawców.

Poprawka

- (9) W celu pełnego wykorzystania potencjału w zakresie efektywności energetycznej oraz zapewnienia, by sektor transportu drogowego jako całość przyczyniał się do osiągnięcia uzgodnionego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, należy uzupełnić istniejące normy emisji CO₂ dla nowych samochodów osobowych i lekkich pojazdów użytkowych poprzez ustanowienie norm emisji CO₂ dla nowych pojazdów ciężkich. Normy te będą siłą napędową innowacji dotyczących technologii w zakresie efektywności paliwowej, przyczyniając się do wzmocnienia wiodącej pozycji technologicznej unijnych producentów i dostawców **oraz długofalowego zapewnienia miejsc pracy wymagających wysokich kwalifikacji.**

Poprawka 10**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Motyw 10***Tekst proponowany przez Komisję*

- (10) Biorąc pod uwagę, że zmiana klimatu jest problemem transgranicznym i że istnieje potrzeba zapewnienia dobrze funkcjonującego jednolitego rynku zarówno dla usług transportu drogowego, jak i dla pojazdów ciężkich, należy ustanowić normy emisji CO₂ dla pojazdów ciężkich na poziomie Unii. Normy te należy opracować w taki sposób, aby pozostawały bez uszczerbku dla prawa konkurencji.

Poprawka

- (10) Biorąc pod uwagę, że zmiana klimatu jest problemem transgranicznym i że istnieje potrzeba zapewnienia dobrze funkcjonującego jednolitego rynku zarówno dla usług transportu drogowego, jak i dla pojazdów ciężkich, **oraz uniknięcia jakiegokolwiek fragmentacji rynku,** należy ustanowić normy emisji CO₂ dla pojazdów ciężkich na poziomie Unii. Normy te należy opracować w taki sposób, aby pozostawały bez uszczerbku dla prawa konkurencji.

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 12

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 12 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (12a) *Spółecznie akceptowalne i sprawiedliwe przejście do połowy stulecia na bezemisyjną mobilność wymaga zmian w całym łańcuchu wartości sektora motoryzacyjnego, biorąc pod uwagę potencjalne negatywne skutki dla obywateli i regionów we wszystkich państwach członkowskich. Ważne jest, aby uwzględnić społeczne skutki tego przejścia i podjąć aktywne działania w odniesieniu do konsekwencji dla zatrudnienia. Niezwykle ważne jest zatem, aby obecnym środkiem towarzyszyły również ukierunkowane programy – na poziomie unijnym, krajowym i regionalnym – przekwalifikowania, podnoszenia kwalifikacji i przenoszenia pracowników, a także, w dotkniętych negatywnymi skutkami społecznościach i regionach, programy kształcenia i inicjatywy związane z poszukiwaniem pracy prowadzone w ścisłym porozumieniu z partnerami społecznymi i właściwymi organami.*

Poprawka 13

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 12 b (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (12b) *Należy bezzwłocznie udostępnić infrastrukturę ładowania i uzupełniania paliwa, aby zapewnić zaufanie konsumentów do pojazdów bezemisyjnych i niskoemisyjnych, przy czym należy również zapewnić skuteczną współpracę różnych instrumentów wsparcia na szczeblu Unii i państw członkowskich przy mobilizacji dużych inwestycji publicznych i prywatnych.*

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 14
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 12 c (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (12c) *W strategii na rzecz mobilności niskoemisyjnej podkreślono znaczenie zapewnienia, aby energia elektryczna wytwarzana dla pojazdów elektrycznych pochodziła ze zrównoważonych źródeł oraz aby jak najszybciej wprowadzić na szczeblu Unii długoterminową inicjatywę dotyczącą akumulatorów nowej generacji. Aby osiągnąć te cele, konieczne będzie zwiększenie finansowania na rzecz badań technologicznych w produkcji akumulatorów silników elektrycznych, zarządzania nimi i ich utylizacji, w celu zapewnienia, aby były one coraz bardziej racjonalne ekologicznie.*

Poprawka 15
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 12 d (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (12d) *Większość unijnych przedsiębiorstw transportowych to małe i średnie przedsiębiorstwa z ograniczonym dostępem do finansowania. W związku z tym przyszłe rozwiązania muszą być opłacalne i zrównoważone. Istotne jest, aby istniała silna struktura zachęt sprzyjających stosowaniu bardziej paliwooszczędnych pojazdów, a także aby zapewnione były unijne mechanizmy finansowania.*

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 16
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 13

Tekst proponowany przez Komisję

- (13) W świetle innowacji oraz w celu uwzględnienia wdrożenia nowych technologii zwiększających efektywność paliwową pojazdów ciężkich, narzędzie do symulacji VECTO oraz rozporządzenie (UE) 2017/2400 będą stale i terminowo aktualizowane.

Poprawka

- (13) W świetle innowacji oraz w celu uwzględnienia wdrożenia nowych technologii zwiększających efektywność paliwową pojazdów ciężkich, **a także ewolucji reprezentatywności dla rzeczywistych warunków jazdy wartości emisji CO₂ określonych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/2400**, narzędzie do symulacji VECTO oraz rozporządzenie (UE) 2017/2400 będą stale i terminowo aktualizowane **oraz otrzymają odpowiednio wystarczający budżet. Biorąc pod uwagę znaczenie, jakie te nowe technologie mogą mieć dla potencjału redukcji emisji CO₂ w sektorze transportu, przegląd w 2022 r. powinien w pełni uwzględnić ewolucję narzędzia do symulacji VECTO.**

Poprawka 17
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 14

Tekst proponowany przez Komisję

- (14) Dane dotyczące emisji CO₂ określone zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/2400 podlegają monitorowaniu na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/...⁽²⁵⁾ Dane te powinny stanowić podstawę do określenia celów redukcji emisji, które mają zostać osiągnięte przez cztery grupy najbardziej emisyjnych pojazdów ciężkich w Unii, jak również do określenia średniego indywidualnego poziomu emisji producenta w danym roku kalendarzowym.

Poprawka

- (14) Dane dotyczące emisji CO₂ określone zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/2400 podlegają monitorowaniu na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/**956**⁽²⁵⁾. Dane te powinny stanowić podstawę do określenia celów redukcji emisji, które mają zostać osiągnięte przez cztery grupy najbardziej emisyjnych pojazdów ciężkich w Unii, jak również do określenia średniego indywidualnego poziomu emisji producenta w danym roku kalendarzowym.

(Zmiana dotyczy całości tekstu; jej przyjęcie wymaga zmian technicznych w całym tekście.)

⁽²⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/... w sprawie monitorowania i **raportowania** emisji CO₂ i zużycia paliwa przez **nowe** pojazdy **ciężkie** (Dz.U. L [...] z [...], s. [...]).

⁽²⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/**956** z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie monitorowania i **sprawozdawczości w odniesieniu do** emisji CO₂ z **nowych pojazdów ciężkich** i zużycia paliwa przez **takie** pojazdy (Dz.U. L 173 z 9.7.2018, s. 1).

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 18**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Motyw 15**

Tekst proponowany przez Komisję

- (15) Cel redukcji emisji należy określić na rok 2025 jako względne zmniejszenie emisji w oparciu o średni poziom emisji CO₂ dla tych pojazdów ciężkich w 2019 r., odzwierciedlające wprowadzenie łatwo dostępnych racjonalnych pod względem kosztów technologii dla pojazdów konwencjonalnych. **Cel wyznaczony na 2030 r. powinien zostać uznany za niewiążący, a ostateczny cel należy określić w wyniku przeglądu przeprowadzonego w 2022 r., ponieważ istnieje większa niepewność związana z zastosowaniem bardziej zaawansowanych technologii, które jeszcze nie są łatwo dostępne.**

Poprawka

- (15) Cel redukcji emisji należy określić na rok 2025 jako względne zmniejszenie emisji w oparciu o średni poziom emisji CO₂ dla tych pojazdów ciężkich w 2019 r., odzwierciedlające wprowadzenie łatwo dostępnych racjonalnych pod względem kosztów technologii dla pojazdów konwencjonalnych. **Na podstawie przeglądu przeprowadzonego w 2022 r. należy także określić cel redukcji na 2030 r. bez obniżania poziomu ambicji, na których opiera się niniejsze rozporządzenie i uwzględniając fakt, że istnieje większa niepewność związana z zastosowaniem bardziej zaawansowanych technologii, które jeszcze nie są łatwo dostępne.**

Poprawka 19**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Motyw 16**

Tekst proponowany przez Komisję

- (16) **Skroplony gaz ziemny (LNG) jest dla pojazdów ciężkich dostępnym paliwem alternatywnym dla oleju napędowego. Wprowadzenie obecnych i przyszłych bardziej innowacyjnych technologii z wykorzystaniem LNG przyczyni się do osiągnięcia docelowych poziomów emisji CO₂ w perspektywie krótko- i średnioterminowej, ponieważ wykorzystanie technologii LNG prowadzi do zmniejszenia emisji CO₂ w porównaniu z silnikami wysokoprężnymi. Potencjał w zakresie redukcji emisji CO₂ pojazdów zasilanych LNG został już w pełni odzwierciedlony w VECTO. Ponadto obecne technologie LNG zapewniają niski poziom emisji zanieczyszczeń powietrza, takich jak NO_x i cząstki stałe. Istnieje również wystarczająca minimalna infrastruktura uzupełniania paliwa, która jest rozwijana w ramach krajowych ram polityki dotyczącej infrastruktury paliw alternatywnych.**

Poprawka

- (16) **Zgodnie z ambicjami, na których opiera się niniejsze rozporządzenie, wydajna, neutralna technologicznie i wystarczająca infrastruktura uzupełniania paliwa i ładowania, powinna być rozwijana w ramach krajowej polityki dotyczącej infrastruktury paliw alternatywnych.**

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 20

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 17 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (17a) *W odniesieniu do pojazdów specjalistycznych i pojazdów kategorii M2 i M3 Komisja powinna jak najszybciej określić kryteria techniczne na potrzeby definicji specjalistycznego celu pojazdu oraz definicji autobusów objętych rozporządzeniem.*

Poprawka 21

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 17 b (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (17b) *Należy opracować mechanizm walidacji dla poziomu bazowego na 2019 r., aby zagwarantować dokładność i korzyści wynikające z rozporządzenia.*

Poprawka 22

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 20 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (20a) *W celu zapewnienia elastyczności w mechanizmie zachęt do wprowadzania bezemisyjnych pojazdów ciężkich producenci powiązani powinni mieć możliwość tworzenia grup w oparciu o otwarte, przejrzyste i niedyskryminujące zasady. Umowa powołująca grupę nie powinna być zawierana na okres dłuższy niż pięć lat, jednak z możliwością jej przedłużenia. Komisja powinna być uprawniona do ustanowienia szczegółowych zasad i warunków tworzenia grup powiązanych producentów w oparciu o otwarte, przejrzyste i niedyskryminujące zasady, zgodnie z unijnym prawem konkurencji.*

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 23

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 21

Tekst proponowany przez Komisję

- (21) **W przeciwieństwie do samochodów osobowych i dostawczych na rynku nie są jeszcze dostępne bezemisyjne i niskoemisyjne pojazdy ciężkie, z wyjątkiem autobusów. W celu ułatwienia** sprawnego przejścia na mobilność bezemisyjną **należy zatem wprowadzić specjalny mechanizm w postaci superjednostek. Zachęci on** do rozwoju i wprowadzania na **rynku unijnym** bezemisyjnych i niskoemisyjnych pojazdów ciężkich, uzupełniając instrumenty po stronie popytu, takie jak dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/33/WE w sprawie ekologicznie czystych pojazdów ⁽²⁶⁾.

⁽²⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/33/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów transportu drogowego zmieniona dyrektywą .../.../UE [COM(2017)0653] (Dz.U. L 120 z 15.5.2009, s. 5).

Poprawka

- (21) W celu **zapewnienia** sprawnego przejścia na mobilność bezemisyjną **oraz zachęcenia** do rozwoju i wprowadzania na **rynek unijny** bezemisyjnych i niskoemisyjnych pojazdów ciężkich, uzupełniając instrumenty po stronie popytu, takie jak dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/33/WE w sprawie ekologicznie czystych pojazdów ⁽²⁶⁾, **na 2025 r. i 2030 r. należy określić poziom odniesienia dla udziału bezemisyjnych i niskoemisyjnych pojazdów ciężkich w parku pojazdów producenta.**

⁽²⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/33/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów transportu drogowego zmieniona dyrektywą .../.../UE [COM(2017)0653] (Dz.U. L 120 z 15.5.2009, s. 5).

Poprawka 24

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 21 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

- (21a) **Minimalny udział pojazdów bezemisyjnych i niskoemisyjnych należy ustalić w taki sposób, aby zagwarantować pewność inwestowania dostawcom i producentom infrastruktury umożliwiającej ładowanie w celu promowania szybkiego wprowadzania na rynek unijny bezemisyjnych i niskoemisyjnych pojazdów, z zapewnieniem pewnej elastyczności producentom, by mogli zaplanować inwestycje. Należy wprowadzić mechanizm przewidujący zachęty dla producentów do jak najszybszego wprowadzania bezemisyjnych i niskoemisyjnych pojazdów na rynek unijny.**

Poprawka

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 25

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 22

Tekst proponowany przez Komisję

- (22) W celu obliczenia *średnich* indywidualnych poziomów emisji producenta **wszystkie bezemisyjne i niskoemisyjne pojazdy ciężkie należy liczyć wielokrotnie. Poziom zachęt powinien różnić się w zależności od rzeczywistych emisji CO₂ pojazdu.** Aby **uniknąć** osłabienia celów środowiskowych, wynikające **oszczędności** powinny podlegać pułapowi.

Poprawka

- (22) W celu obliczenia indywidualnych **docelowych** poziomów emisji CO₂ producenta **należy wziąć pod uwagę wynik osiągnięty w stosunku do wyznaczonego na 2025 i 2030 r. poziomu odniesienia dla udziału pojazdów bezemisyjnych i niskoemisyjnych.** Aby **stworzyć zachęty do rozwoju i wprowadzania takich pojazdów, unikając jednocześnie** osłabienia celów środowiskowych **i skuteczności konwencjonalnych silników spalinowych,** wynikające z **tego korekty** powinny podlegać pułapowi.

Poprawka 26

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 24

Tekst proponowany przez Komisję

- (24) Opracowując mechanizm zachęt do wprowadzania bezemisyjnych pojazdów ciężkich, należy również uwzględnić mniejsze samochody ciężarowe, **autobusy i autokary**, które nie podlegają docelowym wartościom emisji CO₂ na mocy niniejszego rozporządzenia. Pojazdy te również przynoszą istotne korzyści w kwestii rozwiązywania problemów związanych z zanieczyszczeniem powietrza w miastach. **Należy jednak zauważyć, że autobusy bezemisyjne znajdują się już na rynku i dotyczą ich zachęty po stronie popytu, np. związane z zamówieniami publicznymi.** W celu zapewnienia równowagi między zachętami dla różnych rodzajów pojazdów **oszczędności generowane przez bezemisyjne mniejsze samochody ciężarowe, autobusy i autokary powinny zatem również podlegać pułapowi.**

Poprawka

- (24) Opracowując mechanizm zachęt do wprowadzania bezemisyjnych pojazdów ciężkich, należy również uwzględnić mniejsze samochody ciężarowe **i inne kategorie pojazdów ciężkich**, które nie podlegają **jeszcze** docelowym wartościom emisji CO₂ na mocy niniejszego rozporządzenia. Pojazdy te również przynoszą istotne korzyści w kwestii rozwiązywania problemów związanych z zanieczyszczeniem powietrza w miastach.

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 28

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 29

Tekst proponowany przez Komisję

- (29) Komisja powinna nałożyć karę finansową w postaci opłaty z tytułu przekroczenia poziomu emisji, w przypadku gdy stwierdzono, że producent przekracza określony poziom emisji, biorąc pod uwagę jednostki i długi emisyjne. Aby wystarczająco zachęcić producentów do podejmowania działań w celu ograniczenia indywidualnego poziomu emisji CO₂ z pojazdów ciężkich, opłata ta **powinna przekraczać** średnie koszty krańcowe technologii niezbędnych do osiągnięcia celów. Wpływy z opłat powinny być traktowane jako dochód budżetu ogólnego Unii. Sposób poboru opłat powinien zostać określony w drodze aktu wykonawczego, z uwzględnieniem metodyki przyjętej zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 443/2009.

Poprawka

- (29) Komisja powinna nałożyć karę finansową w postaci opłaty z tytułu przekroczenia poziomu emisji, w przypadku gdy stwierdzono, że producent przekracza określony poziom emisji, biorąc pod uwagę jednostki i długi emisyjne. Aby wystarczająco zachęcić producentów do podejmowania działań w celu ograniczenia indywidualnego poziomu emisji CO₂ z pojazdów ciężkich, **ważne jest, by opłata ta zawsze przekraczała** średnie koszty krańcowe technologii niezbędnych do osiągnięcia celów. Wpływy z opłat z tytułu przekroczenia poziomu emisji powinny być traktowane jako dochód budżetu ogólnego Unii. **Wpływy te powinny być wykorzystywane w ścisłej współpracy z partnerami społecznymi i właściwymi organami w celu wsparcia sprawiedliwego przejścia sektora motoryzacyjnego na mobilność bezemisyjną oraz sprzyjania innowacyjnym rozwiązaniom, które zachęcają do szybkiego wprowadzania na rynek bezemisyjnych i niskoemisyjnych pojazdów ciężkich.** Sposób poboru opłat powinien zostać określony w drodze aktu wykonawczego, z uwzględnieniem metodyki przyjętej zgodnie z rozporządzeniem **Parlamentu Europejskiego i Rady** (WE) nr 443/2009 ^(1a).

^(1a) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 443/2009 z dnia 23 kwietnia 2009 r. określające normy emisji dla nowych samochodów osobowych w ramach zintegrowanego podejścia Wspólnoty na rzecz zmniejszenia emisji CO₂ z lekkich pojazdów dostawczych (Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 1).

Poprawka 29

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 30

Tekst proponowany przez Komisję

- (30) Niezbędny jest solidny mechanizm zgodności, aby zapewnić osiągnięcie poziomów docelowych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. Obowiązki nałożone na producentów w zakresie dostarczania dokładnych danych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2018/... [Monitoring & Reporting HDV] oraz gryzwy administracyjne, które mogą zostać nałożone w przypadku nieprzestrzegania tego obowiązku, przyczyniają się do zapewnienia wiarygodności danych wykorzystywanych do celów zgodności z docelowymi poziomami na podstawie niniejszego rozporządzenia.

Poprawka

- (30) Niezbędny jest solidny mechanizm zgodności, aby zapewnić osiągnięcie poziomów docelowych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. Obowiązki nałożone na producentów w zakresie dostarczania dokładnych danych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2018/956 oraz gryzwy administracyjne, które mogą zostać nałożone w przypadku nieprzestrzegania tego obowiązku, przyczyniają się do zapewnienia wiarygodności danych wykorzystywanych do celów zgodności z docelowymi poziomami na podstawie niniejszego rozporządzenia. **Wiedza o tym, którzy producenci przestrzegają, a którzy nie przestrzegają nowych norm emisji, leży w interesie konsumentów i w interesie publicznym.**

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 30**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Motyw 31**

Tekst proponowany przez Komisję

- (31) W celu osiągnięcia redukcji emisji CO₂ zgodnie z niniejszym rozporządzeniem istotne jest, aby emisje CO₂ z użytkowanych pojazdów ciężkich były zgodne z wartościami określonymi na podstawie rozporządzenia (WE) nr 595/2009 i środków wykonawczych do tego rozporządzenia. Komisja powinna mieć zatem możliwość uwzględniania przy obliczaniu średniego indywidualnego poziomu emisji danego producenta wszelkich systematycznych niezgodności stwierdzonych przez organy udzielające homologacji typu w odniesieniu do emisji CO₂ z użytkowanych pojazdów ciężkich.

Poprawka

- (31) W celu osiągnięcia redukcji emisji CO₂ zgodnie z niniejszym rozporządzeniem istotne jest, aby emisje CO₂ z użytkowanych pojazdów ciężkich **w warunkach drogowych** były zgodne z wartościami określonymi na podstawie rozporządzenia (WE) nr 595/2009 i środków wykonawczych do tego rozporządzenia. Komisja powinna mieć zatem możliwość uwzględniania przy obliczaniu średniego indywidualnego poziomu emisji danego producenta wszelkich systematycznych niezgodności stwierdzonych przez organy udzielające homologacji typu w odniesieniu do emisji CO₂ z użytkowanych pojazdów ciężkich **w warunkach drogowych. Należy wprowadzić niezależne badania pojazdów użytkowanych w warunkach drogowych prowadzone przez strony trzecie.**

Poprawka 31**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Motyw 33**

Tekst proponowany przez Komisję

- (33) Skuteczność określonych w niniejszym rozporządzeniu celów w zakresie obniżenia emisji CO₂ jest w dużym stopniu zależna od reprezentatywności metodyki stosowanej do określania emisji CO₂. Zgodnie z opinią mechanizmu doradztwa naukowego (SAM)⁽²⁷⁾ w odniesieniu do pojazdów lekkich, również w przypadku pojazdów ciężkich należy wprowadzić mechanizm oceny reprezentatywności dla rzeczywistych warunków jazdy wartości emisji CO₂ i zużycia energii określonych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/2400. Komisja powinna mieć uprawnienia do zapewnienia publicznej dostępności takich danych oraz, w razie konieczności, opracowania procedur koniecznych do określania i gromadzenia danych niezbędnych do przeprowadzania takich ocen.

⁽²⁷⁾ Grupa wysokiego szczebla doradców naukowych, opinia naukowa 1/2016 „Closing the gap between light-duty vehicle real-world CO₂ emissions and laboratory testing” (Zmniejszanie różnic pomiędzy rzeczywistymi emisjami CO₂ z pojazdów lekkich a badaniami laboratoryjnymi).

Poprawka

- (33) Skuteczność określonych w niniejszym rozporządzeniu celów w zakresie obniżenia emisji CO₂ jest w dużym stopniu zależna od reprezentatywności metodyki stosowanej do określania emisji CO₂. Zgodnie z opinią mechanizmu doradztwa naukowego (SAM)⁽²⁷⁾ w odniesieniu do pojazdów lekkich, również w przypadku pojazdów ciężkich należy wprowadzić mechanizm oceny reprezentatywności dla rzeczywistych warunków jazdy wartości emisji CO₂ i zużycia energii określonych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/2400. Komisja powinna mieć uprawnienia do zapewnienia publicznej dostępności takich danych oraz, w razie konieczności, opracowania procedur koniecznych do określania i gromadzenia danych niezbędnych do przeprowadzania takich ocen. **W przypadku stwierdzenia znacznej rozbieżności między wartościami emisji w rzeczywistych warunkach jazdy a wartościami określonymi na podstawie rozporządzenia (UE) 2017/2400 Komisja powinna być uprawniona do odpowiedniego dostosowania średniego indywidualnego poziomu emisji CO₂ producenta, dostosowując w odpowiednich przypadkach emisje odniesienia CO₂ na 2019 r. do celów zgodności z niniejszym rozporządzeniem.**

⁽²⁷⁾ Grupa wysokiego szczebla doradców naukowych, opinia naukowa 1/2016 „Closing the gap between light-duty vehicle real-world CO₂ emissions and laboratory testing” (Zmniejszanie różnic pomiędzy rzeczywistymi emisjami CO₂ z pojazdów lekkich a badaniami laboratoryjnymi).

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 32
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 34 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (34a) *W sprawozdaniu z 2022 r. Komisja powinna ocenić możliwość opracowania metodyki oceniania emisji CO₂ w całym cyklu życia pojazdów ciężkich. Na podstawie tej oceny Komisja powinna w stosownych przypadkach proponować nałożenie na producentów obowiązku sprawozdawczości oraz określić jej niezbędne zasady i procedury.*

Poprawka 33
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 36

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (36) **Uprawnienia wykonawcze odnoszące się do art. 8 ust. 3, art. 9 ust. 3, art. 11 ust. 3 i art. 12 ust. 2 powinny być wykonywane** zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽²⁸⁾.

⁽²⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

- (36) *W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze do określania sposobów pobierania opłat z tytułu przekroczenia poziomu emisji, przyjmowania szczegółowych zasad dotyczących procedur zgłaszania odchyień emisji CO₂ z użytkowanych pojazdów ciężkich, publikowania danych, przyjmowania szczegółowych przepisów dotyczących procedur przekazywania danych z liczników zużycia paliwa, a także ustanowienia metody definiowania jednego lub większej liczby pojazdów reprezentatywnych w podgrupie pojazdów. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽²⁸⁾.*

⁽²⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 34

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 37

Tekst proponowany przez Komisję

(37) Aby zmieniać **lub** uzupełniać inne niż istotne elementy niniejszego rozporządzenia, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w zakresie dostosowania emisji odniesienia CO₂ **na podstawie art. 12 ust. 2** w zakresie dokonywania zmian w załącznikach I i II w odniesieniu do niektórych parametrów technicznych, w tym wag profili zadań, ładowności i rocznych przebiegów oraz współczynników korekty ładowności. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym **w sprawie lepszego stanowienia prawa** z dnia 13 kwietnia 2016 r.⁽²⁹⁾ W szczególności, aby zapewnić udział na równych zasadach Parlamentu Europejskiego i Rady w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te **powinny otrzymać** wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji **powinni** systematycznie **brać** udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.

⁽²⁹⁾ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

Poprawka

(37) W celu zmiany **i** uzupełniania innych niż istotne elementów niniejszego rozporządzenia, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w zakresie **określania kryteriów technicznych dla definicji specjalistycznego celu pojazdu oraz definicji autobusów miejskich, określania szczegółowych przepisów i warunków tworzenia grup powiązanych producentów, ustanowienia systemu badań rocznych reprezentatywnej próbki komponentów, zespołów i systemów**, dostosowania emisji odniesienia CO₂, **wprowadzania badania zgodności podczas użytkowania w warunkach drogowych** oraz w zakresie dokonywania zmian w załącznikach I i II w odniesieniu do niektórych parametrów technicznych, w tym wag profili zadań, ładowności i rocznych przebiegów oraz współczynników korekty ładowności. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. **w sprawie lepszego stanowienia prawa**⁽²⁹⁾. W szczególności, aby zapewnić udział na równych zasadach Parlamentu Europejskiego i Rady w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te **otrzymują** wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji systematycznie mogą systematycznie **brać** udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych

⁽²⁹⁾ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

Poprawka 35

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 – akapit 1 – wprowadzenie

Tekst proponowany przez Komisję

Aby przyczynić się do realizacji unijnego celu redukcji emisji gazów cieplarnianych o 30 % poniżej poziomu z 2005 r. do 2030 r. w sektorach objętych art. 2 rozporządzenia (UE) nr 2018/... [rozporządzenia w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego], a także osiągnięcia celów porozumienia paryskiego i zapewnienia właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego, w niniejszym rozporządzeniu ustanawia się **normy** emisji CO₂ dla nowych pojazdów ciężkich mające na celu zmniejszenie indywidualnego poziomu emisji CO₂ unijnego parku nowych pojazdów ciężkich w porównaniu z emisjami odniesienia CO₂ w następujący sposób:

Poprawka

Aby przyczynić się do realizacji unijnego celu redukcji emisji gazów cieplarnianych o 30 % poniżej poziomu z 2005 r. do 2030 r. w sektorach objętych art. 2 rozporządzenia (UE) 2018/842, a także osiągnięcia celów porozumienia paryskiego i zapewnienia właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego, w niniejszym rozporządzeniu ustanawia się **wymogi dotyczące** emisji CO₂ dla nowych pojazdów ciężkich mające na celu zmniejszenie indywidualnego poziomu emisji CO₂ unijnego parku nowych pojazdów ciężkich w porównaniu z emisjami odniesienia CO₂ w następujący sposób:

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 36**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – litera a***Tekst proponowany przez Komisję*

a) od dnia 1 stycznia 2025 r. do dnia 31 grudnia 2029 r. o **15** %;

Poprawka

a) od dnia 1 stycznia 2025 r. do dnia 31 grudnia 2029 r. o **20** %;

Poprawka 37**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – litera b***Tekst proponowany przez Komisję*

b) od dnia 1 stycznia 2030 r. o co najmniej **30** %, z zastrzeżeniem przeglądu na mocy art. 13.

Poprawka

b) od dnia 1 stycznia 2030 r. o co najmniej **35** %, z zastrzeżeniem przeglądu na mocy art. 13.

Poprawka 38**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 2 a (nowy)***Tekst proponowany przez Komisję**Poprawka*

W celu zapewnienia sprawnego przejścia na mobilność bezemisyjną oraz zachęcenia do rozwoju i wprowadzania na rynek unijny bezemisyjnych i niskoemisyjnych pojazdów ciężkich oraz powiązanej infrastruktury rozporządzenie określa poziom odniesienia dotyczący udziału pojazdów bezemisyjnych i niskoemisyjnych w parku pojazdów ciężkich wszystkich producentów na 2025 r. i 2030 r., zgodnie z art. 5.

Indywidualne poziomy emisji CO₂ są dostosowywane na podstawie wyników w stosunku do poziomu odniesienia zgodnie z pkt 4 załącznika I.

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 40

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 2 – ustęp 1 – akapit 1 – wprowadzenie

Tekst proponowany przez Komisję

Niniejsze rozporządzenie stosuje się do nowych pojazdów kategorii N2 i N3, które mają następujące właściwości:

Poprawka

Niniejsze rozporządzenie stosuje się **na pierwszym etapie** do nowych pojazdów kategorii N2 i N3, które mają następujące właściwości:

Poprawka 41

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 2 – ustęp 1 – akapit 2

Tekst proponowany przez Komisję

Niniejsze rozporządzenie stosuje się również, do celów art. 5 i pkt 2.3 załącznika I, do pojazdów kategorii M2 i M3 oraz do pojazdów kategorii N, które nie są objęte zakresem stosowania rozporządzenia (UE) nr 510/2011 i nie mają właściwości określonych w lit. a)–d).

Poprawka

Niniejsze rozporządzenie stosuje się również, do celów art. 1 ust. 2a, art. 5 i pkt 4 załącznika I, do pojazdów kategorii N, które nie są objęte zakresem stosowania rozporządzenia **Parlamentu Europejskiego i Rady** (UE) nr 510/2011^(1a) i nie mają właściwości określonych w lit. a)–d). **Ponadto stosuje się je do celów art. 1 ust. 2b do pojazdów kategorii M2 i M3 spełniających kryteria techniczne, o których mowa w ust. 2a niniejszego artykułu.**

^(1a) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 510/2011 z dnia 11 maja 2011 r. określające normy emisji dla nowych lekkich samochodów dostawczych w ramach zintegrowanego podejścia Unii na rzecz zmniejszenia emisji CO₂ z lekkich pojazdów dostawczych (Dz.U. L 145 z 31.5.2011, s. 1).

Poprawka 42

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 2 – ustęp 2 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

2a. Nie później niż 1 lipca 2019 r. Komisja przyjmuje akty delegowane zgodnie z art. 15 w celu uzupełnienia rozporządzenia, określając kryteria techniczne na potrzeby definicji specjalistycznego celu pojazdu oraz definicji autobusów miejskich objętych rozporządzeniem.

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 43**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 3 – akapit 1 – litera h**

Tekst proponowany przez Komisję

h) „pojazd specjalistyczny” oznacza pojazd ciężki nieprzeznaczony do dostawy towarów, dla którego określono poziom emisji CO₂ i zużycie paliwa, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 595/2009 i jego przepisami wykonawczymi, wyłącznie w odniesieniu do innych profili zadań niż te określone w pkt 2.1 załącznika I do niniejszego rozporządzenia;

Poprawka

h) „pojazd specjalistyczny” oznacza pojazd ciężki nieprzeznaczony do dostawy towarów, **którego specjalistyczny cel został zdefiniowany na podstawie kryteriów technicznych określonych zgodnie z art. 2 ust. 2a**, dla którego określono poziom emisji CO₂ i zużycie paliwa, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 595/2009 i jego przepisami wykonawczymi, wyłącznie w odniesieniu do innych profili zadań niż te określone w pkt 2.1 załącznika I do niniejszego rozporządzenia;

Poprawka 44**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 3 – akapit 1 – litera k**

Tekst proponowany przez Komisję

k) „niskoemisyjny pojazd ciężki” oznacza pojazd ciężki, który nie jest bezemisyjnym pojazdem ciężkim, o indywidualnym poziomie emisji CO₂ poniżej **350 g CO₂/km** zgodnie z pkt 2.1 załącznika I;

Poprawka

k) „niskoemisyjny pojazd ciężki” oznacza pojazd ciężki, który nie jest bezemisyjnym pojazdem ciężkim, o indywidualnym poziomie emisji CO₂ **określonym zgodnie z pkt 2.1 załącznika I**, poniżej **50 % emisji CO₂ odniesienia dla tej podgrupy pojazdów określonym** zgodnie z pkt 3 załącznika I;

Poprawka 46**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 4 – akapit 1 – litera b**

Tekst proponowany przez Komisję

b) **wskaźnik emisji zerowej i niskiej określony zgodnie z art. 5.**

Poprawka

skreśla się

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 47

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 5 – ustęp 1 – akapit 1

Tekst proponowany przez Komisję

Począwszy od 2020 r. i w odniesieniu do każdego następnego roku kalendarzowego Komisja – w drodze aktów wykonawczych, o których mowa w art. 10 ust. 1 – określa dla każdego producenta wskaźnik emisji zerowej i niskiej, o którym mowa w art. 4 lit. b), za poprzedni rok kalendarzowy.

Poprawka

Począwszy od 1 stycznia 2025 r. indywidualny udział bezemisyjnych i niskoemisyjnych pojazdów ciężkich w parku producenta w roku kalendarzowym jest porównywany z następującymi wartościami:

od 2025 r.: co najmniej 5 %;

od 2030 r.: 20 %, z zastrzeżeniem przeglądu na mocy art. 13.

Poprawka 48

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 5 – ustęp 1 – akapit 2

Tekst proponowany przez Komisję

Wskaźnik emisji zerowej i niskiej uwzględnia liczbę pojazdów i emisje CO₂ z bezemisyjnych i niskoemisyjnych pojazdów ciężkich w parku pojazdów producenta w danym roku kalendarzowym, w tym bezemisyjnych pojazdów kategorii, o których mowa w art. 2 ust. 1 akapit drugi, jak również bezemisyjnych i niskoemisyjnych pojazdów specjalistycznych.

Poprawka

skreśla się

Poprawka 49

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 5 – ustęp 1 – akapit 3

Tekst proponowany przez Komisję

Wskaźnik emisji zerowej i niskiej oblicza się zgodnie z pkt 2.3 załącznika I.

Poprawka

skreśla się

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 50

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 5 – ustęp 2 – akapit 1

Tekst proponowany przez Komisję

Do celów ust. 1 **bezemisyjne i niskoemisyjne pojazdy ciężkie** liczy się w następujący sposób:

- a) **bezemisyjny pojazd ciężki** liczy się jako 2 pojazdy;
- b) **niskoemisyjny pojazd ciężki** liczy się do 2 pojazdów w zależności od jego indywidualnych poziomów emisji CO₂ oraz wartości granicznej emisji wynoszącej 350 g CO₂/km.

Poprawka

Aby zapewnić osiągnięcie celów, o których mowa w ust. 1, rozporządzenie ma również zastosowanie do pojazdów kategorii N, które nie są objęte zakresem rozporządzenia (UE) nr 510/2011 i nie mają właściwości wymienionych w art. 2 ust. 1 lit. a)–d) rozporządzenia.

Poprawka 51

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 5 – ustęp 3

Tekst proponowany przez Komisję

3. Wskaźnik emisji zerowej i niskiej zmniejsza średni indywidualny poziom emisji producenta maksymalnie o 3 %. Wkład bezemisyjnych pojazdów ciężkich należących do kategorii, o których mowa w art. 2 ust. 1 akapit drugi, do tego wskaźnika zmniejsza średni indywidualny poziom emisji producenta maksymalnie o 1,5 %.

Poprawka

skreśla się

Poprawka 52

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 7 – ustęp 2

Tekst proponowany przez Komisję

2. Ścieżka redukcji emisji CO₂, o której mowa w ust. 1 lit. a), jest ustalana dla każdego producenta zgodnie z pkt 5.1 załącznika I, w oparciu o trajektorię liniową pomiędzy emisjami odniesienia CO₂, o których mowa w art. 1 akapit drugi, a wartością docelową na 2025 r. określoną w lit. a) tego artykułu, oraz między wartością docelową na 2025 r. a wartością docelową na 2030 r. określoną w lit. b) tego artykułu.

Poprawka

2. Ścieżka redukcji emisji CO₂, o której mowa w ust. 1 lit. a), jest ustalana dla każdego producenta zgodnie z pkt 5.1 załącznika I, w oparciu o trajektorię liniową pomiędzy emisjami odniesienia CO₂, o których mowa w art. 1 ust. 1 akapit drugi, a wartością docelową na 2025 r. określoną w lit. a) tego artykułu, oraz między wartością docelową na 2025 r. a wartością docelową na 2030 r. określoną w lit. b) tego artykułu.

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 53
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 7 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

Artykuł 7a
Grupy producentów

1. Powiązani producenci mogą powołać grupę do celów wypełnienia obowiązków, o których mowa w art. 5.
2. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych na podstawie art. 15 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia ustanowieniem szczegółowych zasad i warunków, które umożliwiają powiązanim producentom tworzenie grup w oparciu o otwarte, przejrzyste i niedyskryminujące zasady.

Poprawki 74 i 75
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 8 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

1. Jeżeli na podstawie ust. 2 stwierdzono, że producent przekroczył poziom emisji w danym roku kalendarzowym, począwszy od 2025 r. Komisja nakłada opłatę z tytułu przekroczenia poziomu emisji obliczoną zgodnie z następującym wzorem:

(opłata z tytułu przekroczenia poziomu emisji) = (nadwyżka emisji x **6 800** EUR/g CO₂/tkm)

1. Jeżeli na podstawie ust. 2 stwierdzono, że producent przekroczył poziom emisji w danym roku kalendarzowym, począwszy od 2025 r. Komisja nakłada **na producenta lub, w zależności od przypadku, zarządzającego grupą**, opłatę z tytułu przekroczenia poziomu emisji obliczoną zgodnie z następującym wzorem:

w latach 2025–2029

(opłata z tytułu przekroczenia poziomu emisji) = (nadwyżka emisji x **5 000** EUR/g CO₂/tkm)

od 2030 r.

(opłata z tytułu przekroczenia poziomu emisji) = (nadwyżka emisji x **6 800** EUR/g CO₂/tkm)

Komisja dopilnowuje, by poziom opłaty z tytułu przekroczenia poziomu emisji zawsze przekraczał średnie koszty krańcowe technologii wymaganych do osiągnięcia celów, o których mowa w art. 1 ust. 1.

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 55**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 8 – ustęp 4**

Tekst proponowany przez Komisję

4. Wpływy z opłat z tytułu przekroczenia poziomu emisji traktuje się jako dochód budżetu ogólnego Unii .

Poprawka

4. Wpływy z opłat z tytułu przekroczenia poziomu emisji traktuje się jako dochód budżetu ogólnego Unii . **Wpływy te służą uzupełnieniu środków unijnych lub krajowych, które, w ścisłej współpracy z partnerami społecznymi i właściwymi organami, wspierają rozwijanie umiejętności lub przenoszenie pracowników w sektorze motoryzacyjnym we wszystkich państwach członkowskich, których to dotyczy, w szczególności w regionach i społecznościach najbardziej dotkniętych transformacją, tak aby ułatwić sprawiedliwe przechodzenie na bezemisyjną i niskoemisyjną mobilność.**

Poprawka 56**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 9 – ustęp 2**

Tekst proponowany przez Komisję

2. Komisja uwzględni te odchylenia do celów obliczania średniego indywidualnego poziomu emisji danego producenta.

Poprawka

2. Komisja uwzględni te odchylenia do celów obliczania średniego indywidualnego poziomu emisji danego producenta, **dostosowując w odpowiednich przypadkach emisje odniesienia CO₂ na 2019 r. obliczane zgodnie z pkt 3 załącznika I.**

Poprawka 57**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 9 – ustęp 3 a (nowy)**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

3a. **W celu zapewnienia dokładności danych zgłaszanych przez producentów zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2018/956 i rozporządzeniem (UE) 2017/2400 Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 15 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia ustanowieniem, począwszy od 2019 r., systemu badań rocznych, dla reprezentatywnej próbki części, oddzielnych zespołów technicznych i systemów każdego producenta, określonych w art. 12 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2017/2400 w odniesieniu do pojazdów objętych zakresem rozporządzenia. Wyniki badań porównuje się z danymi podanymi przez producentów zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/2400 oraz, o ile stwierdzone zostaną systematyczne nieprawidłowości, koryguje się średnie indywidualne poziomy emisji obliczone zgodnie z pkt 2.7 załącznika I i, w stosownych przypadkach, emisje odniesienia CO₂ na 2019 r. obliczane zgodnie z pkt 3 załącznika I.**

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 58

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 10 – ustęp 1 – akapit 1 – litera b

Tekst proponowany przez Komisję

b) od 2020 r. **wskaźnik emisji zerowej i niskiej**, o którym mowa w art. 5;

Poprawka

b) od 2020 r. **dla każdego producenta dotyczący go indywidualny udział bezemisyjnych i niskoemisyjnych pojazdów ciężkich w poprzednim roku kalendarzowym**, o którym mowa w art. 5 **ust. 1**;

Poprawka 59

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 11

Tekst proponowany przez Komisję

Artykuł 11

Emisje CO₂ i zużycie energii w rzeczywistych warunkach jazdy

1. Komisja monitoruje i ocenia reprezentatywność dla rzeczywistych warunków jazdy wartości zużycia paliwa i emisji CO₂ ustalonych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/2400. **Zapewnia ona informowanie społeczeństwa o zmianach tej reprezentatywności w czasie.**

2. W tym celu Komisja zapewnia udostępnienie, przez producentów lub władze krajowe, w zależności od przypadku, rzetelnych danych **niosobowych** dotyczących emisji CO₂ i zużycia energii w rzeczywistych warunkach jazdy przez pojazdy ciężkie.

Poprawka

Artykuł 11

Emisje CO₂ i zużycie energii w rzeczywistych warunkach jazdy

1. Komisja monitoruje i ocenia reprezentatywność dla rzeczywistych warunków jazdy wartości zużycia paliwa i emisji CO₂ ustalonych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/2400.

2. W tym celu Komisja zapewnia udostępnienie, **w tym stronom trzecim na potrzeby niezależnych badań**, przez producentów lub władze krajowe, w zależności od przypadku, rzetelnych danych dotyczących emisji CO₂ i zużycia energii w rzeczywistych warunkach jazdy przez pojazdy ciężkie, **opartych na znormalizowanych licznikach zużycia paliwa.**

Środa, 14 listopada 2018 r.

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

3. Komisja **może przyjąć** w drodze aktów wykonawczych **środki**, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 14 ust. 2.

2a. **Nie później niż 31 grudnia 2019 r. Komisja przyjmuje, w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia, akty delegowane zgodnie z art. 15 wprowadzające badania zgodności podczas użytkowania w warunkach drogowych w celu zadbania o to, by emisje CO₂ i zużycie paliwa pojazdów ciężkich w warunkach drogowych nie przekraczały danych z monitorowania zgłaszanych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/2400 i rozporządzeniem (UE) 2018/956 o więcej niż 10 %. Komisja uwzględnia wszelkie odchylenia przekraczające tę wartość progową do celów obliczania średniego indywidualnego poziomu emisji CO₂ producenta, dostosowując w odpowiednich przypadkach emisje odniesienia CO₂ na 2019 r.**

2b. **Komisja informuje opinię publiczną o ewolucji w czasie rzeczywistej reprezentatywności, o której mowa w ust. 1.**

3. Komisja **przyjmuje** w drodze aktów wykonawczych **szczegółowe przepisy dotyczące procedur zgłaszania danych z liczników zużycia paliwa**, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 14 ust. 2.

Poprawka 60

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 12 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

1. W celu zapewnienia, by parametry techniczne stosowane do obliczania średniego indywidualnego poziomu emisji producenta zgodnie z art. 4 oraz obliczania docelowych indywidualnych poziomów emisji na podstawie art. 6 uwzględniały postęp techniczny i rozwój logistyki transportu towarowego, Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 15 w celu zmiany następujących przepisów określonych w załącznikach I i II:

Poprawka

1. W celu zapewnienia, by parametry techniczne stosowane do obliczania średniego indywidualnego poziomu emisji producenta zgodnie z art. 4 oraz obliczania docelowych indywidualnych poziomów emisji na podstawie art. 6 uwzględniały postęp techniczny i rozwój logistyki transportu towarowego, Komisja **stale i terminowo aktualizuje narzędzie symulacyjne VECTO oraz** jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 15 w celu zmiany następujących przepisów określonych w załącznikach I i II:

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 61

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 13 – akapit 1

Tekst proponowany przez Komisję

Do dnia 31 grudnia 2022 r. Komisja przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat skuteczności niniejszego rozporządzenia, celu redukcji emisji CO₂, **który zostanie określony** na 2030 r. na podstawie art. 1, oraz ustalenia celów redukcji emisji CO₂ dla innych typów pojazdów ciężkich, w tym przyczep. Sprawozdanie to zawiera również ocenę skuteczności sposobów rozwiązywania kwestii dotyczących w szczególności pojazdów bezemisyjnych i niskoemisyjnych, zwłaszcza autobusów, biorąc pod uwagę cele określone w dyrektywie 2009/33/WE⁽³⁰⁾, a także system uprawnień do emisji CO₂, jak również zasadność przedłużenia stosowania tych środków w 2030 r. i w kolejnych latach **oraz, w stosownych przypadkach, towarzyszy mu** wniosek **dotyczący zmiany** niniejszego rozporządzenia.

⁽³⁰⁾ Dyrektywa 2009/33/WE w sprawie ekologicznie czystych pojazdów zmieniona dyrektywą .../.../UE.

Poprawka

Do dnia 31 grudnia 2022 r. Komisja przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat skuteczności niniejszego rozporządzenia, **konieczności korekty** celu redukcji emisji CO₂ na 2030 r. na podstawie art. 1, **konieczności korekty poziomu odniesienia dla udziału pojazdów bezemisyjnych i niskoemisyjnych na 2030 r. zgodnie z art. 5** oraz ustalenia celów redukcji emisji CO₂ dla innych typów pojazdów ciężkich, w tym przyczep **oraz pojazdów specjalistycznych takich jak śmieciarki**. Sprawozdanie to zawiera również ocenę skuteczności sposobów rozwiązywania kwestii dotyczących w szczególności **wprowadzenia na rynek** pojazdów bezemisyjnych i niskoemisyjnych, zwłaszcza autobusów, biorąc pod uwagę cele określone w dyrektywie 2009/33/WE⁽³⁰⁾, a także system uprawnień do emisji CO₂, jak również zasadność przedłużenia stosowania tych środków w 2030 r. i w kolejnych latach, **rozwój infrastruktury ładowania i uzupełniania paliwa, możliwość wprowadzenia norm CO₂ dotyczących silnika, zwłaszcza w przypadku pojazdów specjalistycznych, różnych zestawów pojazdów przekraczających standardowe wymiary stosowane w odniesieniu do transportu krajowego, takie jak koncepcje modułowe, reprezentatywność dla rzeczywistych warunków jazdy wartości zużycia paliwa i emisji CO₂ ustalonych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/2400, a także ocenę aktualizacji narzędzia symulacyjnego VECTO. Do sprawozdania dołącza się, w stosownych przypadkach, wniosek o zmianę** niniejszego rozporządzenia.

⁽³⁰⁾ Dyrektywa 2009/33/WE w sprawie ekologicznie czystych pojazdów zmieniona dyrektywą .../.../UE.

Poprawka 76

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 13 – akapit 1 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

Najpóźniej do 31 grudnia 2020 r. Komisja opracuje szczegółową metodę uwzględnienia przy obliczaniu średniego poziomu emisji parku pojazdów skutków stosowania zaawansowanych i odnawialnych gazowych paliw transportowych – zgodnie z kryteriami zrównoważonego rozwoju określonymi w dyrektywie w sprawie odnawialnych źródeł energii – w odniesieniu do instalacji CNG i LNG. Metodzie towarzyszy, w stosownych przypadkach, wniosek o zmianę niniejszego rozporządzenia.

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 73

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 13 – akapit 1b (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

Komisja ocenia następnie możliwość opracowania metodyki oceniania emisji CO₂ w całym cyklu życia wszystkich pojazdów ciężkich wprowadzanych do obrotu w Unii. Na podstawie tej oceny Komisja, w stosownych przypadkach, przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wniosek ustawodawczy w celu nałożenia na producentów obowiązku sprawozdawczości w zakresie emisji w cyklu życia oraz określenia niezbędnych zasad i procedur tej sprawozdawczości.

Poprawka 62

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 14 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

1. Komisję **wspiera** Komitet **xxx** ustanowiony **rozporządzeniem** (UE) 2018/... [Governance]. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

1. Komisję **wspomaga** Komitet **ds. Zmian Klimatu** ustanowiony **na mocy art. 26 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady** (UE) nr 525/2013^(1a). Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

^(1a) **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady** (UE) nr 525/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie mechanizmu monitorowania i sprawozdawczości w zakresie emisji gazów cieplarnianych oraz zgłaszania innych informacji na poziomie krajowym i unijnym, mających znaczenie dla zmiany klimatu, oraz uchylające decyzję nr 280/2004/WE (Dz.U. L 165 z 18.6.2013, s. 13);

Poprawka 63

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 15 – ustęp 2

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

2. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych, o których mowa w art. 10 ust. 2 i art. 12 ust. 1, powierza się Komisji na czas nieokreślony od dnia **[the date of entry into force of this Regulation]**.

2. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych, o których mowa w art. **2 ust. 2a, art. 7a, art. 9 ust. 3a, art. 10 ust. 2, art. 11 ust. 2a** i art. 12 ust. 1, powierza się Komisji na czas nieokreślony od dnia **[data wejścia w życie niniejszego rozporządzenia]**.

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 64

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 15 – ustęp 3

Tekst proponowany przez Komisję

3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 10 ust. 2 i art. 12 ust. 1, może zostać odwołane w dowolnym momencie przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.

Poprawka

3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. **2 ust. 2a, art. 7a, art. 9 ust. 3a, art. 10 ust. 2, art. 11 ust. 2a** i art. 12 ust. 1, może zostać odwołane w dowolnym momencie przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.

Poprawka 65

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 15 – ustęp 6

Tekst proponowany przez Komisję

6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 10 ust. 2 i art. 12 ust. 1 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Poprawka

6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. **2 ust. 2a, art. 7a, art. 9 ust. 3a, art. 10 ust. 2, art. 11 ust. 2a** i art. 12 ust. 1 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 66**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 16 – akapit 1**

Rozporządzenie (WE) nr 595/2009

Artykuł 5 – ustęp 4 – litera l

Tekst proponowany przez Komisję

„l) procedury weryfikacji, na podstawie odpowiednich i reprezentatywnych próbek, czy pojazdy, które zostały zarejestrowane i dopuszczone do ruchu, są zgodne z wartościami emisji CO₂ i zużycia paliwa określonymi zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i towarzyszącymi mu środkami wykonawczymi;”

Poprawka

„1) procedury weryfikacji, na podstawie odpowiednich i reprezentatywnych próbek, czy pojazdy, które zostały zarejestrowane i dopuszczone do ruchu, są zgodne z wartościami emisji CO₂ i zużycia paliwa określonymi zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i towarzyszącymi mu środkami wykonawczymi; **procedurę tę również przeprowadzają akredytowane i niezależne strony trzecie zgodnie z art. 13 ust. 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/858** ^(1a).”;

^(1a) *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/858 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie homologacji i nadzoru rynku pojazdów silnikowych i ich przyczep oraz układów, komponentów i oddzielnych zespołów technicznych przeznaczonych do tych pojazdów, zmieniające rozporządzenie (WE) nr 715/2007 i (WE) nr 595/2009 oraz uchylające dyrektywę 2007/46/WE (Dz.U. L 151 z 14.6.2018, s. 1).*

Poprawka 77**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 16 a (nowy)**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

Artykuł 16a**Zmiana w dyrektywie Rady 96/53/WE**

w załączniku I do dyrektywy 96/53/WE ^(1a) po pkt 2.2.4.4 dodaje się punkty w brzmieniu:

„2.2.5 Maksymalną dopuszczalną masę zestawów pojazdów napędzanych paliwem alternatywnym określonych w art. 5 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) .../2018 [wniosek w sprawie rozporządzenia COM(2018)0284] zwiększa się o dodatkową masę wymaganą z racji technologii paliw alternatywnych nieprzekraczającą 1 tony.

Środa, 14 listopada 2018 r.

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

2.2.6 Maksymalną dopuszczalną masę zestawów pojazdów bezemisyjnych zwiększa się o dodatkową masę wymaganą technologią bezemisyjną, która zależy od bezemisyjnego zasięgu pojazdy i wynosi nie więcej niż 2 tony. Do 1 lipca 2019 r. Komisja przyjmie wzór na obliczanie wymaganej masy.”.

^(1a) Dyrektywa Rady 96/53/WE z dnia 25 lipca 1996 r. ustanawiająca dla niektórych pojazdów drogowych poruszających się na terytorium Wspólnoty maksymalne dopuszczalne wymiary w ruchu krajowym i międzynarodowym oraz maksymalne dopuszczalne obciążenia w ruchu międzynarodowym (Dz.U. L 235 z 17.9.1996, s. 59).

Poprawka 67

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Załącznik I – punkt 2 – punkt 2.3

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

2.3. Obliczanie wskaźnika emisji zerowej i niskiej, o którym mowa w art. 5

skreśla się

Dla każdego producenta i roku kalendarzowego wskaźnik emisji zerowej i niskiej (ZLEV), o którym mowa w art. 5, oblicza się w następujący sposób:

$ZLEV = V / (V_{conv} + V_{zlev})$ przy czym wartość najniższa wynosi 0,97

gdzie:

V oznacza liczbę nowych pojazdów ciężkich producenta z wyjątkiem wszystkich pojazdów specjalistycznych zgodnie z art. 4 lit. a).

V_{conv} oznacza liczbę nowych pojazdów ciężkich producenta z wyjątkiem wszystkich pojazdów specjalistycznych zgodnie z art. 4 lit. a), z wyłączeniem bezemisyjnych i niskoemisyjnych pojazdów ciężkich;

V_{zlev} oznacza sumę V_{in} i V_{out} ,

gdzie:

null

przy czym jest sumą wszystkich nowych bezemisyjnych i niskoemisyjnych pojazdów ciężkich o właściwościach określonych w art. 2 ust. 1 lit. a)–d);

null

$CO2_v$ oznacza indywidualny poziom emisji CO_2 w g/km bezemisyjnego i niskoemisyjnego pojazdu ciężkiego v określony zgodnie z pkt 2.1;

V_{out} oznacza całkowitą liczbę bezemisyjnych pojazdów ciężkich należących do kategorii, o których mowa w art. 2 ust. 1 akapit drugi, pomnożoną przez 2, przy maksymalnie 1,5 % V_{conv} .

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 68**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Załącznik I – punkt 2 – punkt 2.7 – wzór**

Tekst proponowany przez Komisję

$$\text{CO}_2 = \text{ZLEV} \times \sum_{\text{sg}} \text{share}_{\text{sg}} \times \text{MPW}_{\text{sg}} \times \text{avgCO}_2_{\text{sg}}$$

gdzie:

 $\sum_{\text{sg}}$ oznacza sumę wszystkich podgrup;**ZLEV określono w pkt 2.3;**share_{sg} określono w pkt 2.4;MPW_{sg} określono w pkt 2.6;avgCO_{2sg} określono w pkt 2.2.

Poprawka

$$\text{CO}_2 = \sum_{\text{sg}} \text{share}_{\text{sg}} \times \text{MPW}_{\text{sg}} \times \text{avgCO}_2_{\text{sg}}$$

gdzie:

 $\sum_{\text{sg}}$ oznacza sumę wszystkich podgrup;share_{sg} określono w pkt 2.4;MPW_{sg} określono w pkt 2.6;avgCO_{2sg} określono w pkt 2.2.**Poprawka 69****Wniosek dotyczący rozporządzenia****Załącznik I – punkt 4 – akapit 1 – wzór – wiersz 1**

Tekst proponowany przez Komisję

$$T = \sum_{\text{sg}} \text{share}_{\text{sg}} \times \text{MPW}_{\text{sg}} \times (1 - \text{rf}) \times \text{rCO}_2_{\text{sg}}$$

Poprawka

$$T = \text{współczynnik odniesienia ZLEV} * \sum_{\text{sg}} \text{share}_{\text{sg}} \times \text{MPW}_{\text{sg}} \times (1 - \text{rf}) \times \text{rCO}_2_{\text{sg}}$$

Poprawka 70**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Załącznik I – punkt 4 – akapit 1 – wzór – wiersz 4**

Tekst proponowany przez Komisję

rf oznacza cel redukcji emisji CO₂ (w %) określony w art. 1 lit. a) i b) dla danego roku kalendarzowego;

Poprawka

rf oznacza cel redukcji emisji CO₂ (w %) określony w art. 1 **akapit pierwszy** lit. a) i b) dla danego roku kalendarzowego;

Środa, 14 listopada 2018 r.

Poprawka 71

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Załącznik I – punkt 4 – akapit 1 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

W latach 2025–2029 współczynnik ZLEV jest równy $(1+y-x)$, chyba że ta wartość jest większa niż 1,03 lub mniejsza niż 0,97, w którym to przypadku ustala się jego wartość na 1,03 lub 0,97 w zależności od przypadku.

Gdzie:

 x wynosi 5 %;

y oznacza udział pojazdów bezemisyjnych i niskoemisyjnych w parku nowo zarejestrowanych pojazdów ciężkich producenta, obliczony jako suma całkowitej liczby pojazdów bezemisyjnych kategorii N, które nie są objęte zakresem stosowania rozporządzenia (UE) nr 510/2011 i nie spełniają wymogów określonych w art. 2 ust. 1 lit. a)–d) oraz całkowitej liczby bezemisyjnych i niskoemisyjnych pojazdów, które spełniają wymogi określone w art. 2 ust. 1 lit. a)–d), w przypadku gdy każdy z nich jest liczony jako ZLEV_specific zgodnie z poniższym wzorem, podzielony przez całkowitą liczbę pojazdów zarejestrowanych w danym roku kalendarzowym;

$$\text{ZLEV\_specific} = 1 - (\text{CO}_{2v} / (0,5 * r\text{CO}_{2sg})), \text{ gdzie:}$$

CO_{2v} oznacza indywidualny poziom emisji CO_2 w g/km bezemisyjnego i niskoemisyjnego pojazdu ciężkiego v określony zgodnie z pkt 2.1;

 $r\text{CO}_{2sg}$ wynosi jak określono w sekcji 3.

Poprawka 72

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Załącznik I – punkt 4 – akapit 1 b (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

W roku 2030 współczynnik odniesienia ZLEV jest równy $(1+y-x)$, chyba że ta wartość jest większa niż 1,05, w którym to przypadku ustala się jego wartość na 1,05;

Środa, 14 listopada 2018 r.

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

jeżeli suma wynosi od 1,0 do 0,98 współczynnik odniesienia ZLEV ustala się na poziomie 1,0;

jeżeli suma wynosi mniej niż 0,95, współczynnik odniesienia ZLEV ustala się na poziomie 0,95.

Gdzie:

x wynosi 20 %, z zastrzeżeniem przeglądu na mocy art. 13;

y oznacza udział pojazdów bezemisyjnych i niskoemisyjnych w parku nowo zarejestrowanych pojazdów ciężkich producenta, obliczony jako suma całkowitej liczby pojazdów bezemisyjnych kategorii N, które nie są objęte zakresem stosowania rozporządzenia (UE) nr 510/2011, i nie spełniają wymogów określonych w art. 2 ust. 1 lit. a)–d) oraz całkowitej liczby bezemisyjnych i niskoemisyjnych pojazdów, które spełniają wymogi określone w art. 2 ust. 1 lit. a)–d), w przypadku gdy każdy z nich jest liczony jako ZLEV_specific zgodnie z poniższym wzorem, podzielony przez całkowitą liczbę pojazdów zarejestrowanych w danym roku kalendarzowym

$ZLEV\_specific = 1 - (CO2_v / (0,5 * rCO2_{sg}))$, gdzie:

$CO2_v$ oznacza indywidualny poziom emisji CO_2 w g/km bezemisyjnego i niskoemisyjnego pojazdu ciężkiego v określony zgodnie z pkt 2.1;

$rCO2_{sg}$ wynosi jak określono w sekcji 3.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0462

Prawa i obowiązki pasażerów w ruchu kolejowym ***I

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 15 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym (wersja przekształcona) (COM(2017)0548 – C8-0324/2017 – 2017/0237(COD))

(Zwykła procedura ustawodawcza – przekształcenie)

(2020/C 363/36)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2017)0548),
  - uwzględniając art. 294 ust. 2 i art. 91 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C8-0324/2017),
  - uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 18 stycznia 2018 r. ⁽¹⁾,
  - po konsultacji z Komitetem Regionów,
  - uwzględniając Porozumienie międzyinstytucjonalne z dnia 28 listopada 2001 r. w sprawie bardziej uporządkowanego wykorzystania techniki przekształcania aktów prawnych ⁽²⁾,
  - uwzględniając pismo Komisji Prawnej z dnia 24 lipca 2017 r. skierowane do Komisji Transportu i Turystyki zgodnie z art. 104 ust. 3 Regulaminu,
  - uwzględniając art. 104 i 59 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Transportu i Turystyki oraz opinię przedstawioną przez Komisję Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów (A8-0340/2018),
- A. mając na uwadze, że konsultacyjna grupa robocza służb prawnych Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji stwierdziła, że wniosek Komisji nie zawiera żadnych zmian merytorycznych innych niż te określone jako takie we wniosku, oraz mając na uwadze, że w odniesieniu do ujednoczenia niezmienionych przepisów wcześniejszych aktów z tymi zmianami wniosek ogranicza się do zwykłego ujednoczenia istniejących tekstów, bez zmiany co do istoty;
1. uchwala poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu, biorąc pod uwagę zalecenia konsultacyjnej grupy roboczej służb prawnych Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji;
  2. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli zastąpi ona pierwotny wniosek, wprowadzi w nim istotne zmiany lub planuje ich wprowadzenie;
  3. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji, a także parlamentom narodowym.

⁽¹⁾ Dz.U. C 197 z 8.6.2018, s. 66.

⁽²⁾ Dz.U. C 77 z 28.3.2002, s. 1.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

P8_TC1-COD(2017)0237

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 15 listopada 2018 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... dotyczącego praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym (wersja przekształcona)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 91 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W rozporządzeniu (WE) nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽²⁾ wprowadzonych ma być szereg zmian: **Dla w celu zapewnienia lepszej ochrony pasażerów i zachęcenia ich do korzystania w większym stopniu z podróży kolejną, w szczególności przy uwzględnieniu art. 11, 12 oraz 14 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Mając na uwadze te zmiany, a także w celu zachowania przejrzystości rozporządzenie to, należy przekształcić zatem dokonać przekształcenia rozporządzenia (WE) nr 1371/2007. [Popr. 1]**
- (2) W ramach wspólnej polityki transportowej istotne jest zapewnienie ochrony praw pasażerów w ruchu kolejowym oraz podniesienie jakości i efektywności kolejowych przewozów pasażerskich, aby zwiększyć udział transportu kolejowego w stosunku do innych środków transportu.
- (3) Pomimo ~~dokonania~~ znacznych postępów na drodze do zapewnienia ochrony konsumentów w Unii nadal konieczne są dalsze usprawnienia systemu ochrony praw pasażerów w ruchu kolejowym, **w szczególności w zakresie odszkodowań w przypadku opóźnień, odwołania połączeń lub szkód materialnych. [Popr. 2]**
- (4) Ponieważ pasażer w ruchu kolejowym jest słabszą stroną umowy przewozu, prawa pasażera powinny podlegać ochronie.
- (5) Przyznanie tych samych praw pasażerom w ruchu kolejowym korzystającym z połączeń międzynarodowych i połączeń krajowych powinno przyczynić się do podniesienia poziomu ~~ochrony konsumentów~~ **praw pasażerów** w Unii, ~~zapewnić równe warunki działania przedsiębiorstwom kolejowym zwłaszcza w odniesieniu do ich dostępu do informacji i zagwarantować pasażerom jednolity poziom~~ **odszkodowania w przypadku opóźnienia lub odwołania połączenia. Pasażerowie powinni otrzymać możliwie najbardziej precyzyjne informacje na temat przysługujących im** praw. [Popr. 3]
- (5a) **Niniejsze rozporządzenie nie powinno stanowić przeszkody dla zdolności określania przez państwa członkowskie lub właściwe organy taryf socjalnych dla usług regulowanych obowiązkiem świadczenia usługi publicznej lub usług komercyjnych. [Popr. 4]**

⁽¹⁾ Dz.U. C 197 z 8.6.2018, s. 66.

⁽²⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym (Dz.U. L 315 z 3.12.2007, s. 14).

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- (6) ~~Miejskie, podmiejskie i regionalne kolejowe przewozy pasażerskie mają inny charakter niż przewozy dalekobieżne. Państwom członkowskim należy zatem zezwolić na zwolnienie miejskich, podmiejskich i regionalnych kolejowych przewozów pasażerskich, które nie są przewozami transgranicznymi w granicach Unii, z wymogu stosowania określonych przepisów dotyczących praw pasażerów. [Popr. 136]~~
- (7) Celem niniejszego rozporządzenia jest poprawa poziomu kolejowych przewozów pasażerskich w Unii. Dlatego też państwa członkowskie powinny tymczasowo mieć możliwość udzielania zwolnień dotyczących połączeń w regionach, gdzie znacząca część połączenia wykonywana jest poza Unią, pod warunkiem że na części połączenia wykonywanego na terytorium tych państw członkowskich zagwarantowano odpowiedni poziom praw pasażerów zgodnie z przepisami prawa krajowego tych państw członkowskich.
- (8) ~~Zwolnienia nie powinny mieć jednak zastosowania do przepisów niniejszego rozporządzenia, które ułatwiają korzystanie z przewozów kolejowych osobom z niepełnosprawnością lub osobom o ograniczonej możliwości poruszania się. Ponadto zwolnienia nie powinny mieć zastosowania do przysługujących osobom pragnącym nabyć bilety na podróż koleją praw do nabycia biletów bez niepotrzebnych trudności, do przepisów dotyczących odpowiedzialności przedsiębiorstw kolejowych za pasażerów i ich bagaż, do wymogu posiadania przez przedsiębiorstwa kolejowe odpowiedniego ubezpieczenia oraz do wymogu zobowiązującego je do stosowania odpowiednich środków w celu zapewnienia pasażerom osobistego bezpieczeństwa na stacjach kolejowych i w pociągach oraz w celu zarządzania ryzykiem. [Popr. 6]~~
- (9) Prawa użytkowników w ruchu kolejowym obejmują otrzymywanie informacji dotyczących ~~połączenia~~ **połączenia tych połączeń i powiązanych z nimi kwestii** zarówno przed podróżą, jak i w jej trakcie. ~~O ile to tylko możliwe, oraz po jej zakończeniu~~ przedsiębiorstwa kolejowe i sprzedawcy biletów powinni przekazywać te informacje **jak najszybciej z odpowiednim wyprzedzeniem i jak najszybciej lub najpóźniej w momencie rozpoczęcia podróży**. Informacje te należy udostępniać w formatach przystępnych dla osób z niepełnosprawnością lub osób o ograniczonej możliwości poruszania się **oraz podawać je do wiadomości publicznej. Przedsiębiorstwa kolejowe powinny dostarczać tych informacji sprzedawcom biletów i innym przedsiębiorstwom kolejowym sprzedającym ich usługi.** [Popr. 7]
- (9a) **Dostęp do danych operacyjnych i taryfowych w czasie rzeczywistym i w warunkach braku dyskryminacji i wykonalności sprawia, że podróże koleją stają się bardziej dostępne dla nowych klientów oraz zapewnia im szerszy zakres możliwości podróży oraz taryf. Przedsiębiorstwa kolejowe powinny przekazywać sprzedawcom biletów dane operacyjne oraz taryfowe, aby ułatwić podróż koleją. Należy podjąć działania na rzecz umożliwienia pasażerom rezerwowania wspólnych biletów bezpośrednich lub optymalnych pojedynczych podróży koleją.** [Popr. 8]
- (9b) **Promowanie multimodalnych przewozów pasażerskich pomoże osiągnąć cele w dziedzinie klimatu. Dlatego też przedsiębiorstwa kolejowe muszą również informować o połączeniach z innymi środkami transportu, tak by podróżni posiadali wiedzę na ten temat przed dokonaniem rezerwacji dotyczących podróży.** [Popr. 9]
- (9c) **Dobrze rozwinięte systemy multimodalnych przewozów pasażerskich pomogą osiągnąć cele w dziedzinie klimatu. Dlatego przedsiębiorstwa kolejowe powinny również informować o połączeniach z innymi rodzajami transportu, tak by użytkownicy kolei posiadali wiedzę na ten temat przed dokonaniem rezerwacji podróży.** [Popr. 10]
- (10) Bardziej szczegółowe wymagania dotyczące przekazywania informacji o podróży są określone w specyfikacjach technicznych (TSI), o których mowa w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 454/2011 ⁽¹⁾.
- (11) Wzmocnienie praw pasażerów w ruchu kolejowym powinno opierać się na istniejących przepisach prawa międzynarodowego zawartych w załączniku A — Przepisy ujednoczone o umowie międzynarodowego przewozu osób i bagażu kolejami (CIV) do Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami (COTIF) z dnia 9 maja 1980 r., ze zmianami zawartymi w Protokole wprowadzającym zmiany do Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami z dnia 3 czerwca 1999 r. (Protokół z 1999 r.). Pożądaną jest jednak rozszerzenie zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia, tak aby zapewnić ochronę nie tylko pasażerom w międzynarodowym ruchu kolejowym, ale także pasażerom w krajowym ruchu kolejowym. W dniu 23 lutego 2013 r. Unia przystąpiła do COTIF.

(1) Rozporządzenie Komisji (UE) nr 454/2011 z dnia 5 maja 2011 r. w sprawie technicznej specyfikacji interoperacyjności odnoszącej się do podsystemu „Aplikacje telematyczne dla przewozów pasażerskich” transeuropejskiego systemu kolei (Dz.U. L 123 z 12.5.2011, s. 11).

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- (12) Jeśli chodzi o sprzedaż biletów na przewóz osób, państwa członkowskie powinny stosować wszelkie konieczne środki, aby zakazać dyskryminacji ze względu na narodowość lub miejsce zamieszkania, niezależnie od tego, czy dany pasażer przebywa – stale lub czasowo – w innym państwie członkowskim. Środki te powinny obejmować swym zakresem wszystkie ukryte formy dyskryminacji, które – w wyniku zastosowania innych kryteriów, takich jak miejsce zamieszkania bądź lokalizacja fizyczna lub cyfrowa – mogą wywierać ten sam skutek. W świetle rozwoju internetowych platform prowadzących sprzedaż biletów na przewóz osób państwa członkowskie powinny zwracać szczególną uwagę na zapewnienie, by nie dochodziło do dyskryminacji w trakcie uzyskiwania dostępu do internetowych interfejsów lub zakupu biletów. Nie należy jednak ~~automatycznie~~ wykluczać funkcjonowania systemów transportu, w których obowiązują taryfy socjalne, pod warunkiem że ~~są one proporcjonalne~~ i nie są uzależnione od narodowości korzystających z nich osób. [Popr. 11]
- (13) Rosnąca popularność roweru jako środka transportu w całej Unii ma konsekwencje dla ogólnej mobilności i turystyki. Wzrost udziału łączonych podróży koleją i rowerem w strukturze transportu ogranicza wpływ transportu na środowisko. Dlatego też przedsiębiorstwa kolejowe powinny jak najbardziej ułatwiać łączone podróże koleją i rowerem, zwłaszcza ~~poprzez umożliwienie~~ **dzięki zapewnieniu wystarczającej liczby stojaków do przewozu zmontowanych rowerów umieszczonych w specjalnie do tego przeznaczonym miejscu w pociągach pasażerskich wszystkich rodzajów, w tym w pociągach szybkojeźdźnych, dalekobieźdźnych, transgranicznych i lokalnych. Pasażerów należy informować o przestrzeni dostępnej dla rowerów. Wymogi te powinny mieć zastosowanie do wszystkich przedsiębiorstw kolejowych od dnia... [dwa lata po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia].** [Popr. 12]
- (14) Przedsiębiorstwa kolejowe powinny ułatwiać transfer pasażerów w ruchu kolejowym pomiędzy jednym operatorem a innym poprzez zapewnienie, ~~kiedy tylko jest to możliwe,~~ wspólnych biletów. [Popr. 13]
- (15) W świetle Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych oraz w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnością oraz osobom o ograniczonej możliwości poruszania się możliwości podróży koleją porównywalnych do tych, jakimi dysponują inni obywatele, należy ustanowić przepisy zakazujące dyskryminacji oraz regulujące udzielanie pomocy podczas podróży. Osoby z niepełnosprawnością oraz osoby o ograniczonej możliwości poruszania się spowodowanej niepełnosprawnością, wiekiem lub jakimkolwiek innym czynnikiem mają takie samo jak wszyscy inni obywatele prawo do swobodnego przemieszczania się i niedyskryminacji. Należy między innymi zwrócić szczególną uwagę na przekazywanie osobom z niepełnosprawnością oraz osobom o ograniczonej możliwości poruszania się **przystępnych** informacji na temat dostępności przewozów kolejowych, warunków dostępu do taboru kolejowego i wyposażenia w pociągach. W celu możliwie najlepszego przekazywania informacji o opóźnieniach pasażerom dotkniętym niepełnosprawnością sensoryczną należy korzystać ~~w razie potrzeby z odpowiednich~~ z systemów informacji wizualnej i głosowej. ~~Osoby z niepełnosprawnością i osoby o ograniczonej możliwości poruszania się powinny mieć możliwość zakupu biletu w pociągu bez dodatkowych opłat, które pasażerowie ci mogą zrozumieć.~~ Personel powinien być należycie przeszkolony, aby być w stanie zaspakajać potrzeby osób z niepełnosprawnością oraz osób o ograniczonej możliwości poruszania się, w szczególności przy udzielaniu pomocy. W celu zapewnienia równych warunków podróżowania wspomnianym osobom należy zapewnić **nieodpłatną** pomoc ~~na stacjach oraz w przy wsiadaniu do~~ pociągu, ~~zawsze gdy kursują pociągi, a nie tylko w określonych porach dnia i wsiadaniu z pociągu.~~ [Popr. 14]
- (15a) **W przypadku braku możliwości zakupu biletów na stacji osoby z niepełnosprawnością i osoby o ograniczonej możliwości poruszania się powinny móc kupić bilet w pociągu.** [Popr. 15]
- (16) Postępując zgodnie z **rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1300/2014 (TSI) ⁽¹⁾ dla osób o ograniczonej możliwości poruszania się i z przepisami dyrektywy XXX, gdy uzupełnia ona TSI**, przedsiębiorstwa kolejowe i zarządcy stacji powinni uwzględnić potrzeby osób z niepełnosprawnością lub osób o ograniczonej możliwości poruszania się. Ponadto zgodnie z unijnymi zasadami udzielania zamówień publicznych, w szczególności przepisami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE ⁽²⁾, należy zapewnić dostępność wszystkich budynków i całego taboru poprzez stopniową eliminację barier fizycznych i przeszkód funkcjonalnych przy zakupie nowego wyposażenia, przeprowadzaniu prac budowlanych lub istotnych prac remontowych. [Popr. 16]

(¹) **Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1300/2014 z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie technicznych specyfikacji interoperacyjności odnoszących się do dostępności systemu kolei Unii dla osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej możliwości poruszania się (Dz.U. L 356 z 12.12.2014, s. 110).**

(²) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 65).

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- (17) Pożądane jest, aby niniejsze rozporządzenie stworzyło system odszkodowań dla pasażerów w przypadku opóźnień, powiązany z odpowiedzialnością przedsiębiorstwa kolejowego, na takiej samej zasadzie jak system międzynarodowy przewidziany w konwencji COTIF, a zwłaszcza w dołączonych do niej przepisach ujednoczonych CIV, odnoszących się do praw pasażerów. **Zakupione bilety powinny podlegać pełnej refundacji.** W przypadku opóźnienia pociągu pasażerskiego przedsiębiorstwa kolejowe powinny wypłacać pasażerom odszkodowanie ~~stanowiące określony procent~~ **w wysokości do 100 %** ceny biletu. [Popr. 17]
- (18) Przedsiębiorstwa kolejowe powinny być zobowiązane do ubezpieczenia się – lub zawarcia równoważnych umów – od odpowiedzialności wobec pasażerów za wypadki w ruchu kolejowym. Jeżeli państwa członkowskie określają maksymalną kwotę odszkodowania w przypadku śmierci lub szkody na osobie pasażera, kwota ta powinna być przynajmniej równa kwocie określonej w przepisach ujednoczonych CIV. **Państwa członkowskie powinny móc w dowolnym momencie podwyższyć kwotę odszkodowania w przypadku śmierci lub obrażeń odniesionych przez pasażerów.** [Popr. 18]
- (19) Wzmocnione prawa do odszkodowania i pomocy w przypadku opóźnienia, utraty połączenia lub odwołania połączenia powinny wpłynąć stymulująco na rynek pasażerskich przewozów kolejowych, z korzyścią dla pasażerów.
- (20) W przypadku opóźnienia pasażerom należy zapewnić możliwość kontynuowania lub zmiany trasy podróży do miejsca docelowego przy zachowaniu porównywalnych warunków podróży. W takim przypadku należy **w szczególności** uwzględnić potrzeby osób z niepełnosprawnością oraz osób o ograniczonej możliwości poruszania się **oraz należy dostarczać odpowiednich informacji.** [Popr. 19]
- (20a) **Interpretacja podróży lub podróży łączonej powinna obejmować wszystkie sytuacje z realistycznym lub obowiązującym minimalnym czasem połączenia w momencie pierwotnej rezerwacji, z uwzględnieniem wszelkich istotnych czynników, takich jak wielkość i lokalizacja odnośnych stacji i platform.** [Popr. 137]
- (21) ~~Przedsiębiorstwo kolejowe nie powinno być jednak zobowiązane do wypłaty odszkodowania, jeżeli jest w stanie dowieść, że opóźnienie powstało w wyniku wystąpienia ekstremalnych warunków pogodowych lub klęski żywiołowej zagrażających bezpiecznemu wykonaniu przewozu. Każde tego rodzaju zdarzenie powinno mieć charakter wyjątkowej katastrofy naturalnej, odbiegającej od normalnych warunków pogodowych o danej porze roku takich jak jesienne burze czy powódzie na obszarach miejskich będące wynikiem pływów lub topnienia śniegu. Przedsiębiorstwa kolejowe powinny udowodnić, że nie były w stanie przewidzieć ani zapobiec opóźnieniu, nawet gdyby zastosowano wszelkie stosowne środki.~~ [Popr. 20]
- (22) We współpracy z zarządcami infrastruktury i przedsiębiorstwami kolejowymi zarządcy stacji powinni opracować **i podać do wiadomości publicznej** plany postępowania w sytuacjach nieprzewidzianych, aby zminimalizować skutki poważnych zakłóceń w podróży poprzez zapewnienie odpowiednich informacji i odpowiedniej opieki pasażerom dotkniętym zakłóceniami w podróży. [Popr. 21]
- (23) Niniejsze rozporządzenie nie powinno ograniczać przysługujących przedsiębiorstwom kolejowym, **sprzedawcom biletów, stacjom kolejowym lub zarządcom infrastruktury** praw do dochodzenia **w stosownym przypadku** odszkodowania od dowolnej osoby, w tym od osób trzecich, ~~zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa krajowego~~ **dotyczącego wywiązania się przez nie ze zobowiązań wobec pasażerów wynikających z przepisów niniejszego rozporządzenia.** [Popr. 22]
- (24) Jeżeli państwo członkowskie przyznaje przedsiębiorstwom kolejowym zwolnienie ze stosowania przepisów niniejszego rozporządzenia, powinno ono zachęcać przedsiębiorstwa kolejowe, w porozumieniu z organizacjami reprezentującymi pasażerów, do ustanowienia systemu rekompensat i pomocy w przypadku poważnego zakłócenia kolejowych przewozów pasażerskich.
- (25) Pożądane jest również przyznanie ofiarom wypadków i osobom będącym na ich utrzymaniu pomocy finansowej na zaspokojenie ich krótkoterminowych potrzeb w okresie następującym bezpośrednio po wypadku.
- (26) W interesie pasażerów w ruchu kolejowym jest podejmowanie, w porozumieniu z organami publicznymi, odpowiednich działań w celu zapewnienia bezpieczeństwa osobistego na stacjach oraz w pociągach.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- (27) Pasażerowie w ruchu kolejowym powinni mieć możliwość złożenia do każdego przedsiębiorstwa kolejowego ~~wykonującego~~, **sprzedawcy biletów, stacji kolejowej lub zarządcy infrastruktury zaangażowanego** dane przewoźcy skargi w zakresie praw i obowiązków ustanowionych niniejszym rozporządzeniem oraz powinni mieć prawo do otrzymania odpowiedzi w rozsądnym terminie. [Popr. 23]
- (28) Przedsiębiorstwa kolejowe oraz zarządzający stacjami powinni określać standardy jakości obsługi w pasażerskich przewozach kolejowych **obejmujące osoby niepełnosprawne oraz osoby o ograniczonej możliwości poruszania się**, podawać je do wiadomości publicznej, zarządzać nimi i je monitorować. [Popr. 24]
- (29) W celu utrzymania wysokiego poziomu ochrony konsumentów w transporcie kolejowym państwa członkowskie należy zobowiązać do wyznaczenia krajowych organów odpowiedzialnych za egzekwowanie przepisów, których zadaniem jest ściśle monitorowanie stosowania przepisów niniejszego rozporządzenia oraz ich egzekwowanie na poziomie krajowym. Organy te powinny być w stanie stosować szereg środków egzekucyjnych, **a także zapewniać pasażerom możliwość wiążącego alternatywnego rozstrzygnięcia sporów zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/11/UE** ⁽¹⁾. Pasażerowie powinni mieć możliwość składania do tych organów skarg na domniemane naruszenia niniejszego rozporządzenia, **zaś w uzgodnionych przypadkach – korzystania z internetowego systemu rozstrzygnięcia sporów utworzonego na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 524/2013/UE** ⁽²⁾. **Należy również zapewnić możliwość składania skarg przez organizacje reprezentujące grupy pasażerów**. W celu zapewnienia skutecznego rozpatrywania tych skarg organy te powinny również współpracować między sobą, **zaś niniejsze rozporządzenie powinno być nadal wymienione w załączniku do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2394** ⁽³⁾. **Każdego roku krajowe organy odpowiedzialne za egzekwowanie przepisów powinny publikować na swych stronach internetowych sprawozdania zawierające statystyki wyszczególniające liczbę i rodzaj otrzymanych skarg z wyszczególnieniem wyników podjętych w związku z nimi czynności. Ponadto sprawozdania te powinny być udostępniane na stronie internetowej Agencji Kolejowej Unii Europejskiej**. [Popr. 25]
- (30) Przetwarzanie danych osobowych powinno przebiegać zgodnie z przepisami prawa Unii dotyczącymi ochrony danych osobowych, a w szczególności zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 ⁽⁴⁾.
- (31) Państwa członkowskie powinny ustanowić sankcje mające zastosowanie w przypadku naruszenia niniejszego rozporządzenia i zapewnić ich stosowanie. Sankcje, które mogą obejmować wypłatę odszkodowania danej osobie, powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające, **a także powinny przewidywać co najmniej minimalną grzywnę lub odsetek rocznych obrotów danego przedsiębiorstwa lub organizacji, w zależności od tego, która kwota jest wyższa**. [Popr. 26]
- (32) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia, to jest rozwój kolei w Unii oraz wprowadzenie praw pasażerów, nie mogą być osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na szczeblu unijnym, Unia może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym samym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.

⁽¹⁾ *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/11/UE z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie alternatywnych metod rozstrzygnięcia sporów konsumenckich oraz zmiany rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 i dyrektywy 2009/22/WE (Dz.U. L 165 z 18.6.2013, s. 63).*

⁽²⁾ *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 524/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie internetowego systemu rozstrzygnięcia sporów konsumenckich oraz zmiany rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 i dyrektywy 2009/22/WE (Dz.U. L 165 z 18.6.2013, s. 1).*

⁽³⁾ *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2394 z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów i uchylające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz.U. L 345 z 27.12.2017, s. 1).*

⁽⁴⁾ *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).*

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- (33) W celu zapewnienia wysokiego poziomu ochrony pasażerów Komisji należy przekazać uprawnienia do przyjęcia aktów – zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej – w celu zmiany załączników I, II i III w odniesieniu do przepisów ujednoliconych CIV, minimalnych informacji, które powinny przekazywać przedsiębiorstwa kolejowe i sprzedawcy biletów, minimalnych norm jakości obsługi, a także w celu dostosowania – w świetle inflacji – kwot pieniężnych, o których mowa w niniejszym rozporządzeniu. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.⁽¹⁾. W szczególności, aby zapewnić udział na równych zasadach Parlamentu Europejskiego i Rady w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (33a) **W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w celu przyjęcia standardowego unijnego formularza skargi, z którego pasażerowie mogą skorzystać, by ubiegać się o odszkodowanie zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽²⁾. [Popr. 27]**
- (34) Niniejsze rozporządzenie zredagowano z poszanowaniem praw podstawowych i zasad zapisanych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, a zwłaszcza w art. 21, 26, 38 i 47, dotyczących, odpowiednio, zakazu wszelkich form dyskryminacji, integracji osób z niepełnosprawnością, wysokiego poziomu ochrony konsumentów oraz prawa do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu. Sądy państw członkowskich muszą stosować niniejsze rozporządzenie w sposób spójny z tymi prawami i zasadami,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Rozdział I

Przepisy ogólne

Artykuł 1

Przedmiot i cele [Popr. 28]

Niniejsze rozporządzenie ustanawia przepisy mające zastosowanie do transportu kolejowego w celu **zapewnienia skutecznej ochrony pasażerów i zachęcenia ich do podróżowania koleją**, w odniesieniu do następujących kwestii: [Popr. 29]

- braku dyskryminacji między pasażerami w odniesieniu do warunków przewozu **i sprzedaży biletów**; [Popr. 30]
- odpowiedzialności przedsiębiorstw kolejowych i ich obowiązku ubezpieczenia od odpowiedzialności wobec pasażerów oraz za ich bagaż;
- praw przysługujących pasażerom w razie wypadku, który miał miejsce podczas korzystania z przewozów kolejowych i którego wynikiem jest śmierć lub szkoda na osobie pasażera bądź utrata lub uszkodzenie jego bagażu;
- praw pasażerów **i odszkodowania** w przypadku ~~odwołania~~ **zakłóceń, takich jak odwołanie** lub ~~opóźnienia~~ **opóźnienie** pociągu; [Popr. 31]
- minimalnych, **dokładnych i aktualnych** informacji przekazywanych pasażerom **w przystępnej formie, obejmujących zawieranie umów przewozu i wystawianie biletów**; [Popr. 32]

⁽¹⁾ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

⁽²⁾ **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję** (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- f) niedyskryminacji i obowiązkowej pomocy **ze strony przeszkolonego personelu** dla osób z niepełnosprawnością oraz osób o ograniczonej możliwości poruszania się; [**Popr. 33**]
- g) określenia i monitorowania norm jakości obsługi w odniesieniu do połączeń oraz kontroli zagrożeń bezpieczeństwa osobistego pasażerów;
- h) ~~rozpatrywania~~ **właściwych procedur składania i rozpatrywania** skarg; [**Popr. 34**]
- i) ogólnych zasad dotyczących egzekwowania przepisów.

Artykuł 2

Zakres stosowania

1. Niniejsze rozporządzenie stosuje się na terenie całej Unii w odniesieniu do podróży i przewozów kolejowych wykonywanych przez jedno lub kilka przedsiębiorstw kolejowych posiadających licencję wydaną zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/34/UE⁽¹⁾.
  2. Z zastrzeżeniem przepisów ust. 4 państwa członkowskie mogą zwolnić następujące przewozy z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia:
    - a) ~~miejskie, podmiejskie i regionalne~~ kolejowe przewozy pasażerskie, o których mowa w dyrektywie 2012/34/UE, z wyjątkiem przewozów transgranicznych na terenie Unii; [**Popr. 138**]
    - b) międzynarodowe kolejowe przewozy pasażerskie, które w znacznej części – co obejmuje przynajmniej jeden planowy przystanek – wykonywane są poza terytorium Unii, ~~pod warunkiem że na terytorium państwa członkowskiego udzielającego zwolnienia odpowiednio zagwarantowano prawa pasażerów na podstawie odpowiednich przepisów prawa krajowego;~~ [**Popr. 36**]
    - ba) krajowe kolejowe przewozy pasażerskie, w przypadku gdy takie zwolnienie zostało udzielone przez państwa członkowskie zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1371/2007 na okres maksymalnie 12 miesięcy od dnia... [data wejścia w życie niniejszego rozporządzenia].** [**Popr. 37**]
  3. Państwa członkowskie informują Komisję o zwolnieniach udzielonych na podstawie ust. 2 lit. a) i b) ~~oraz o~~ ~~odpowiedności swoich przepisów krajowych obowiązujących na ich terytorium do celów ust. 2 lit. b) i ba).~~ [**Popr. 38**]
  4. Przepisy art. 5, ~~10~~, **6**, 11, **12** i ~~25~~ **17** oraz przepisy rozdziału V stosuje się do wszystkich kolejowych przewozów pasażerskich, o których mowa w ust. 1, w tym do przewozów objętych zwolnieniem zgodnie z ust. 2 lit. a) i ~~b)~~. [**Popr. 39**]
- 4a. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do przewozów, które są obsługiwane wyłącznie ze względu na ich znaczenie historyczne.** [**Popr. 40**]

Artykuł 3

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „przedsiębiorstwo kolejowe” oznacza przedsiębiorstwo kolejowe określone w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2012/34/UE;
- 1a) „przewoźnik” oznacza przedsiębiorstwo kolejowe, z którym pasażer zawarł umowę przewozu lub też kilka przedsiębiorstw kolejowych, które mogą ponosić odpowiedzialność na podstawie tej umowy;** [**Popr. 41**]

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/34/UE z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie utworzenia jednolitego europejskiego obszaru kolejowego (Dz.U. L 343 z 14.12.2012, s. 32).

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- 1b) „przewoźnik podwykonawca” oznacza przedsiębiorstwo kolejowe, które nie zawarło umowy przewozu z pasażerem, ale któremu przedsiębiorstwo kolejowe będące stroną umowy powierzyło wykonanie całości lub części przewozu kolejaj; [Popr. 42]
- 2) „zarządca infrastruktury” oznacza zarządcę infrastruktury zdefiniowanego w art. 3 dyrektywy 2012/34/UE;
- 3) „zarządca stacji” oznacza jednostkę organizacyjną w państwie członkowskim, której powierzono zarządzanie stacją kolejową i która może być zarządcą infrastruktury;
- 4) „operator turystyczny” oznacza innego niż przedsiębiorstwo kolejowe organizatora ~~lub punkt sprzedaży detalicznej~~, w rozumieniu art. 3 pkt 8 ~~i 9~~ dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2302 ⁽¹⁾; [Popr. 43]
- 5) „sprzedawca biletów” oznacza każdego detalicznego sprzedawcę kolejowych usług transportowych, zawierającego umowy przewozu i sprzedającego bilety **i wspólne bilety** w imieniu **co najmniej jednego** przedsiębiorstwa kolejowego lub na własny rachunek; [Popr. 44]
- 5a) „dystrybutor” oznacza detalicznego sprzedawcę kolejowych usług transportowych sprzedającego bilety w imieniu przedsiębiorstwa kolejowego, na którym nie ciąży żadne obowiązki na mocy umowy zawartej między pasażerem a przedsiębiorstwem kolejowym; [Popr. 45]
- 6) „umowa przewozu” oznacza odpłatną lub nieodpłatną umowę o przewóz pomiędzy przedsiębiorstwem kolejowym ~~lub sprzedawcą biletów~~ a pasażerem na wykonanie jednej lub więcej usług transportowych; [Popr. 46]
- 6a) „bilet” oznacza ważny dokument podróży uprawniający pasażera do przejazdu kolejaj, bez względu na formę tego dokumentu – bilet papierowy, bilet elektroniczny, karta elektroniczna lub karta podróży; [Popr. 47]
- 6b) „podróż łączona” oznacza bilet lub bilety będące dowodem zawarcia więcej niż jednej umowy przewozu dotyczącej wykonania następujących po sobie przewozów kolejowych obsługiwanych przez jedno przedsiębiorstwo kolejowe lub większą liczbę tych przedsiębiorstw; [Popr. 48]
- 7) „rezerwacja” oznacza potwierdzenie na papierze lub w formie elektronicznej uprawniające do przewozu z zastrzeżeniem wcześniej potwierdzonych uzgodnień przewozowych w odniesieniu do danej osoby;
- 8) „wspólny bilet” oznacza bilet lub **odrębne** bilety będące dowodem zawarcia pojedynczej umowy przewozu ~~dotyczącej~~ **lub kilku umów przewozu dotyczących** wykonania następujących po sobie przewozów kolejowych obsługiwanych przez jedno przedsiębiorstwo kolejowe lub większą liczbę tych przedsiębiorstw, **zakupione od tego samego sprzedawcy biletów, operatora turystycznego lub przedsiębiorstwa kolejowego na podróż między stacją początkową a stacją końcową**; [Popr. 49]
- 9) „przewóz” oznacza usługę kolejowego przewozu pasażerskiego wykonywaną między stacjami lub przystankami kolejowymi zgodnie z rozkładem;
- 10) „podróż” oznacza przewóz pasażera między stacją początkową a stacją ~~kończącą~~ **kończącą** na podstawie pojedynczej umowy ~~przewozu~~; [Popr. 50]
- 11) „krajowe kolejowe przewozy pasażerskie” oznaczają kolejowe przewozy pasażerskie, podczas których pasażer nie przekracza granicy państwa członkowskiego;
- 12) „międzynarodowe kolejowe przewozy pasażerskie” oznaczają międzynarodowe kolejowe przewozy pasażerskie zdefiniowane w art. 3 pkt 5 dyrektywy 2012/34/UE;

(1) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2302 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, zmieniająca rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE oraz uchylająca dyrektywę Rady 90/314/EWG (Dz.U. L 326 z 11.12.2015, s. 1).

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- 13) „opóźnienie” oznacza różnicę między zaplanowanym czasem przyjazdu pasażera zgodnie z opublikowanym rozkładem jazdy a rzeczywistym lub spodziewanym czasem jego przyjazdu do docelowej stacji końcowej;
- 13a) **„przyjazd” oznacza moment, w którym pociąg znajduje się na peronie docelowym, jego drzwi są otwarte i dozwolone jest wysiadanie z pociągu; [Popr. 51]**
- 14) „abonament” lub „bilet okresowy” oznacza bilet na nieograniczoną liczbę przejazdów, umożliwiający uprawnionemu posiadaczowi przejazdy koleją na określonej trasie lub w określonej sieci w określonym czasie;
- 15) „utracone połączenie” oznacza sytuację, w której **niezależnie czy w ramach jednej umowy przewozu, czy nie**, pasażer spóźni się na kolejne połączenie lub połączenia w trakcie podróży **lub podróży łączonej** w wyniku opóźnienia lub odwołania wcześniejszego połączenia lub wcześniejszych połączeń; **[Popr. 139]**
- 16) „osoba z niepełnosprawnością” oraz „osoba o ograniczonej możliwości poruszania się” oznacza każdą osobę, która jest dotknięta trwałym lub przejściowym upośledzeniem sprawności fizycznej, umysłowej, intelektualnej lub sensorycznej, które to upośledzenie w zetknięciu z różnymi barierami może utrudniać tym osobom korzystanie w sposób pełny i skuteczny z transportu na równi z innymi pasażerami, lub której mobilność przy korzystaniu z transportu jest ograniczona ~~na skutek wieku~~; **[Popr. 53]**
- 17) „ogólne warunki przewozu” oznaczają warunki przedsiębiorstwa kolejowego w postaci ogólnych warunków umów lub taryf prawnie obowiązujących w każdym państwie członkowskim, które z chwilą zawarcia umowy o przewóz stają się jej integralną częścią;
- 18) „pojazd” oznacza pojazd silnikowy lub przyczepę przewożoną przy okazji przewozu pasażerów;
- 19) „przepisy ujednoczone CIV” oznaczają Przepisy ujednoczone o umowie międzynarodowego przewozu osób i bagażu kolejami (CIV), określone w załączniku A do Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami (COTIF).

Rozdział II

Umowa przewozu, informacje oraz bilety

Artykuł 4

Umowa przewozu

Z zastrzeżeniem przepisów niniejszego rozdziału, zawieranie i sposób realizacji umowy przewozu oraz dostarczanie informacji i wystawianie biletów podlegają przepisom załącznika I tytuł II oraz tytuł III.

Artykuł 5

Niedyskryminacyjne warunki umowy przewozu

~~Bez uszczerbku dla~~ **Z zastrzeżeniem** taryf socjalnych przedsiębiorstwa kolejowe, **operatorzy turystyczni** lub sprzedawcy biletów oferują **umowy przewozu**, warunki ~~umowne~~ **sprzedaży biletów** i taryfy ogółowi społeczeństwa **oraz sprzedają bilety i wspólne bilety oraz przyjmują rezerwacje pasażerów zgodnie z art. 10 niniejszego rozporządzenia** bez stosowania bezpośredniej lub pośredniej dyskryminacji ze względu na narodowość bądź miejsce zamieszkania ~~końcowego pasażera~~ klienta lub miejsce prowadzenia działalności przedsiębiorstwa kolejowego, **operatora turystycznego** bądź sprzedawcy biletów na terenie Unii **lub ze względu na sposób, w jaki pasażerowie nabyli bilet.** **[Popr. 55]**

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Artykuł 6

Rowery

~~Pasażerom przysługuje prawo przewozu rowerów w pociągu, w odpowiednich przypadkach za rozsądną opłatą. Pasażerowie zobowiązani są nadzorować swoje rowery podczas podróży oraz dopilnować, by nie powodowały niedogodności tym w pociągach kolei dużych prędkości, pociągach szybkiej kolej, dalekobieżnych, transgranicznych i lokalnych. Wszystkie nowe lub szkody dla innych pasażerów, sprzętu ułatwiającego poruszanie się, bagażu lub operacji kolejowych. Przewozu rowerów można odmówić lub go ograniczyć ze względów bezpieczeństwa lub względów operacyjnych, pod warunkiem że zmodernizowane pociągi pasażerskie muszą, najpóźniej do dnia... [dwa lata od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia], posiadać wyraźnie wskazaną wyznaczoną przestrzeń do przewozu zmontowanych rowerów oferującą co najmniej osiem miejsc.~~ Przedsiębiorstwa kolejowe, sprzedawcy biletów, operatorzy turystyczni oraz, w stosownych przypadkach, zarządcy stacji ~~informują~~ **informują** pasażerów, **najpóźniej w momencie zakupu biletu**, o warunkach takiej odmowy lub takiego ograniczenia zgodnie **przewozu rowerów na wszystkich trasach**, z rozporządzeniem (UE) nr 454/2011. [Popr. 56]

Artykuł 7

Wykluczenie wyłączeń i ograniczeń

1. Zobowiązania wobec pasażerów wynikające z niniejszego rozporządzenia nie podlegają ograniczeniu lub wyłączeniu, zwłaszcza na mocy klauzuli derogacyjnej lub ograniczającej zawartej w umowie przewozu. **Wszelkie warunki umowne, których celem jest bezpośrednio lub pośrednio uchylene praw wynikających z niniejszego rozporządzenia, odstępowanie od nich lub ich ograniczenie, nie są wiążące dla pasażerów.** [Popr. 57]
2. Przedsiębiorstwa kolejowe, **operatorzy turystyczni lub sprzedawcy biletów** mogą oferować pasażerom warunki umowne, które są korzystniejsze od **warunków** określonych w niniejszym rozporządzeniu. [Popr. 58]

Artykuł 8

Obowiązek informowania o zaprzestaniu wykonywania przewozów

Przedsiębiorstwa kolejowe lub, w razie potrzeby, właściwe organy odpowiadające za umowy o świadczenie publicznej usługi kolejowej podają do wiadomości publicznej, przy wykorzystaniu odpowiednich środków, w tym w formatach przystępnych dla osób z niepełnosprawnością zgodnie z wymogami dostępności ustanowionymi w dyrektywie XXX⁽¹⁾, ~~decyzje o zaprzestaniu XXX³¹~~ **i w rozporządzeniu (UE) nr 1300/2014, propozycje dotyczące zaprzestania lub znacznego ograniczenia** – na stałe lub czasowo – wykonywania przewozów, z **odpowiednim wyprzedzeniem** przed ich wejściem w życie, **i dbają o to, by propozycje te były przedmiotem konstruktywnych i odpowiednich konsultacji z zainteresowanymi stronami, zanim zostaną wdrożone.** [Popr. 59]

Artykuł 9

Informacje dotyczące podróży

1. Przedsiębiorstwa kolejowe, **operatorzy turystyczni** oraz sprzedawcy biletów **we własnym imieniu lub** w imieniu jednego lub kilku przedsiębiorstw kolejowych udzielają pasażerowi na jego żądanie przynajmniej informacji wymienionych w załączniku II część I, w odniesieniu do podróży objętych umowami przewozu oferowanymi przez dane przedsiębiorstwo kolejowe. Sprzedawcy biletów, którzy oferują umowy przewozu we własnym imieniu, oraz operatorzy turystyczni dostarczają tych informacji, jeżeli są one dostępne. **W celu zapewnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem przedsiębiorstwa kolejowe dostarczają tych informacji sprzedawcom biletów i innym przedsiębiorstwom kolejowym sprzedającym ich usługi.** [Popr. 60]

(¹) Dyrektywa XXX w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich w odniesieniu do wymogów dostępności produktów i usług (europejski akt w sprawie dostępności) (Dz.U. L [...] z [...], s. [...]).

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

2. Przedsiębiorstwa kolejowe oraz, ~~w miarę możliwości~~ **stosownym przypadku**, sprzedawcy biletów dostarczają pasażerowi w trakcie podróży, w tym na stacjach przesiadkowych, przynajmniej informacji wymienionych w załączniku II część II. **W celu zapewnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem przedsiębiorstwa kolejowe dostarczają tych informacji sprzedawcom biletów i innym przedsiębiorstwom kolejowym sprzedającym ich usługi.** [Popr. 61]

3. Informacje, o których mowa w ust. 1 i 2, dostarczane są ~~w najbardziej odpowiedniej formie, w tym przez przedsiębiorstwa kolejowe, operatorów turystycznych i sprzedawców biletów pasażerom~~ z wykorzystaniem **łatwo dostępnych, powszechnie używanych i w odniesieniu do ust. 2 podających informacje na bieżąco** najnowszych technologii komunikacyjnych, ~~w miarę możliwości na piśmie, w celu udzielenia pasażerom wszystkich informacji wymaganych na mocy załącznika II do niniejszego rozporządzenia.~~ Szczególną uwagę poświęca się zapewnieniu, aby informacje te były dostępne dla osób z niepełnosprawnością zgodnie z wymogami dostępności ustanowionymi w dyrektywie XXX i, rozporządzeniu (UE) nr 454/2011 **i w rozporządzeniu (UE) nr 1300/2014. Należy wyraźnie informować o dostępności formatów przystępnych dla osób o ograniczonej możliwości poruszania się.** [Popr. 62]

4. **Przedsiębiorstwa kolejowe**, zarządcy stacji i zarządcy infrastruktury udostępniają ~~przedsiębiorstwom kolejowym i sprzedawcom biletów~~ **publicznie** dane w czasie rzeczywistym dotyczące pociągów, w tym pociągów obsługiwanych przez inne przedsiębiorstwa kolejowe, w ~~sposób niedyskryminujący~~ **czasie rzeczywistym, tak by wyeliminować wszelką dyskryminację w stosunku do pasażerów.** [Popr. 63]

4a. Przedsiębiorstwa kolejowe we współpracy z zarządcami infrastruktury podają w rozkładach jazdy informacje o dostępnych połączeniach kolejowych i stacjach. [Popr. 64]

Artykuł 10

Dostępność biletów, wspólnych biletów i rezerwacji

1. Przedsiębiorstwa kolejowe oraz sprzedawcy biletów oferują bilety oraz, ~~w miarę możliwości~~, wspólne bilety i rezerwacje. ~~Dokładają oni wszelkich starań, aby oferować wspólne bilety,~~ w tym na podróże transgraniczne **lub podróże pociągiem nocnym** oraz podróże odbywane pociągami więcej niż jednego przedsiębiorstwa kolejowego. [Popr. 65]

2. Bez uszczerbku dla ust. 3 i 4 przedsiębiorstwa kolejowe i sprzedawcy biletów dystrybuują wśród pasażerów bilety za pośrednictwem przynajmniej jednego z następujących sposobów sprzedaży:

a) w kasach biletowych lub w automatach biletowych;

b) za pośrednictwem telefonu, internetu lub jakichkolwiek innych, powszechnie dostępnych technologii informacyjnych;

c) w pociągach.

Państwa członkowskie **Właściwe organy, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1370/2007** ⁽¹⁾, mogą zobowiązać przedsiębiorstwa kolejowe do oferowania biletów na przewozy wykonywane w ramach umów o świadczenie usług publicznych za pośrednictwem więcej niż jednego punktu sprzedaży.

3. Przedsiębiorstwa kolejowe zapewniają możliwość nabycia w pociągu biletów na dany przewóz, chyba że możliwość taka jest ograniczona albo wyłączona **ze z odpowiednio uzasadnionych** względów bezpieczeństwa lub zwalczania nadużyć, z powodu obowiązku wcześniejszej rezerwacji lub z uzasadnionych względów handlowych, **w tym z powodu ograniczeń dostępności przestrzeni lub miejsc.** [Popr. 67]

⁽¹⁾ **Rozporządzenie (WE) nr 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70 (Dz.U. L 315 z 3.12.2007, s. 1).**

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

4. Jeżeli na stacji początkowej nie ma kasy ani automatu biletowego, pasażerowie muszą zostać poinformowani na stacji o:
  - a) możliwości i sposobie dokonania zakupu biletu telefonicznie, za pośrednictwem internetu lub w pociągu;
  - b) najbliższej stacji kolejowej lub miejscu, w którym znajdują się kasy lub automaty biletowe.
5. Jeżeli na stacji początkowej nie ma kasy biletowej ani automatu biletowego, ~~osobom z niepełnosprawnością oraz osobom o ograniczonej możliwości poruszania się~~ **lub jakiegokolwiek innej możliwości wcześniejszego zakupu biletów, pasażerom** umożliwia się zakup biletu w pociągu bez dopłaty. [Popr. 68]
6. Jeżeli pasażer otrzyma odrębne bilety na jedną podróż **lub podróż łączoną** obejmującą następujące po sobie przewozy kolejowe wykonywane przez jedno przedsiębiorstwo kolejowe lub większą ich liczbę, przysługujące mu prawa do informacji, pomocy, opieki i odszkodowania są równoważne prawom przysługującym na podstawie wspólnego biletu i obejmują całą podróż **lub podróż łączoną** od stacji początkowej do miejsca przeznaczenia, chyba że pasażera wyraźnie poinformowano na piśmie inaczej. W tej informacji wskazuje się zwłaszcza, że w przypadku utraty połączenia pasażerowi nie będzie przysługiwać pomoc ani odszkodowanie w oparciu o całkowitą długość podróży. Ciężar udowodnienia, że wspomnianą informację przekazano, spoczywa na przedsiębiorstwie kolejowym, jego przedstawicielu, operatorze turystycznym lub sprzedawcy biletów. [Popr. 140]

Artykuł 10a

Dostarczania informacji o transporcie za pośrednictwem interfejsów programowania aplikacji

1. *Przedsiębiorstwa kolejowe w sposób niedyskryminacyjny udostępniają wszystkie informacje związane z podróżą, w tym informacje operacyjne w czasie rzeczywistym dotyczące rozkładów jazdy i taryf, o których mowa w art. 9, za pośrednictwem interfejsów programowania aplikacji.*
2. *Przedsiębiorstwa kolejowe zapewniają operatorom turystycznym, sprzedawcom biletów i innym przedsiębiorstwom kolejowym sprzedającym ich przewozy niedyskryminacyjny dostęp do systemów rezerwacji za pośrednictwem API, tak by mogli oni zawierać umowy przewozu i wystawiać bilety, wspólne bilety i rezerwacje, w taki sposób, aby udostępniać najbardziej optymalne i efektywne pod względem kosztów podróże, w tym w podróże transgraniczne.*
3. *Przedsiębiorstwa kolejowe dopilnowują, aby specyfikacje techniczne dotyczące API były dobrze udokumentowane i ogólnie dostępne nieodpłatnie. API korzystają z otwartych standardów, powszechnie używanych protokołów i formatów przeznaczonych do odczytu maszynowego w celu umożliwienia interoperacyjności.*
4. *Przedsiębiorstwa kolejowe dopilnowują, aby z wyjątkiem sytuacji nagłych wszelkie zmiany w specyfikacjach technicznych ich API były udostępniane operatorom turystycznym i sprzedawcom biletów możliwie najszybciej, lecz nie później niż trzy miesiące przed wprowadzeniem zmiany. Nagłe sytuacje są dokumentowane, a dokumentacja jest udostępniana właściwym organom na ich żądanie.*
5. *Przedsiębiorstwa kolejowe dopilnowują, aby dostęp do API był niedyskryminacyjny, miał ten sam poziom dyspozycyjności i wydajności, łącznie ze wsparciem, dostępem do całej dokumentacji, standardów, protokołów i formatów. Operatorzy turystyczni i sprzedawcy biletów nie są dyskryminowani w porównaniu z przedsiębiorstwami kolejowymi.*
6. *API są ustanawiane zgodnie z rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2017/1926⁽¹⁾. [Popr. 70]*

⁽¹⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/1926 z dnia 31 maja 2017 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/40/UE w odniesieniu do świadczenia ogólnounijnych usług w zakresie informacji o podróżach multimodalnych (Dz.U. L 272 z 21.10.2017, s. 1).

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

ROZDZIAŁ III

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW KOLEJOWYCH ZA PASAŻERÓW ORAZ ICH BAGAŻ

Artykuł 11

Odpowiedzialność wobec pasażerów i za bagaż

Z zastrzeżeniem przepisów niniejszego rozdziału i bez uszczerbku dla mających zastosowanie przepisów krajowych przyznających pasażerom prawo do odszkodowania, odpowiedzialność przedsiębiorstwa kolejowego wobec pasażerów oraz za ich bagaż regulowana jest przepisami załącznika I tytuł IV rozdziału I, III i IV oraz tytuł VI i VII.

Artykuł 12

Ubezpieczenie i pokrycie odpowiedzialności w przypadku śmierci pasażera lub szkody na jego osobie

Przedsiębiorstwo kolejowe musi być odpowiednio ubezpieczone zgodnie z art. 22 dyrektywy 2012/34/UE oraz w oparciu o ocenę ryzyka, na jakie jest narażone, lub dysponować równoważnym zabezpieczeniem w zakresie jego odpowiedzialności wynikającej z niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 13

Zaliczki

1. W przypadku śmierci lub zranienia pasażera przedsiębiorstwo kolejowe, zgodnie z art. 26 ust. 5 załącznika I, niezwłocznie, a w każdym razie nie później niż piętnaście dni od ustalenia tożsamości osoby fizycznej uprawnionej do odszkodowania, wypłaca zaliczkę w wysokości niezbędnej do zaspokojenia bieżących potrzeb finansowych, proporcjonalnie do odniesionej szkody.
2. Bez uszczerbku dla przepisów ust. 1 zaliczka w razie śmierci nie może być niższa niż 21 000 EUR na pasażera.
3. Zaliczka nie stanowi uznania odpowiedzialności i może być potrącona z kolejnych kwot wypłacanych na podstawie niniejszego rozporządzenia, ale nie podlega zwrotowi — z wyjątkiem przypadków, gdy szkoda powstała na skutek zaniedbania ze strony pasażera lub z jego winy albo gdy osoba, która otrzymała zaliczkę, nie była uprawniona do odszkodowania.

Artykuł 14

Kwestionowanie odpowiedzialności

Nawet jeżeli przedsiębiorstwo kolejowe kwestionuje swoją odpowiedzialność za uszkodzenia ciała doznane przez przewożonego przez siebie pasażera, podejmuje ono wszelkie racjonalne starania w celu udzielenia pomocy pasażerowi, który dochodzi odszkodowania od osób trzecich.

ROZDZIAŁ IV

OPÓŹNIENIA, UTRATA POŁĄCZEŃ ORAZ ODWOŁANIA POCIĄGÓW

Artykuł 15

Odpowiedzialność za opóźnienie, utratę połączeń i odwołanie pociągu

Z zastrzeżeniem przepisów niniejszego rozdziału, odpowiedzialność przedsiębiorstwa kolejowego za opóźnienia, utratę połączeń oraz odwołania pociągów regulowana jest postanowieniami załącznika I tytuł IV rozdział II.

Artykuł 16

Zwrot kosztów biletu oraz zmiana trasy

1. W przypadku gdy istnieją ~~uzasadnione~~ powody, aby przypuszczać – w momencie odjazdu, albo w przypadku utraty połączenia w trakcie podróży ~~na podstawie wspólnego biletu~~ – że opóźnienie przyjazdu do miejsca przeznaczenia **w ramach podróży między stacją początkową a stacją końcową** przekroczy 60 minut w stosunku do umowy przewozu **lub połączenie zostanie anulowane**, pasażer otrzymuje natychmiast ~~wyбір pomiędzy jednym~~ **możliwość wyboru jednego** z następujących świadczeń: [Popr. 71]

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- a) zwrotem pełnego kosztu biletu na warunkach, na jakich został opłacony, za część lub części niezrealizowanej podróży oraz za część lub części już zrealizowane, jeżeli taka podróż jest już bezcelowa w kontekście pierwotnego planu podróży, wraz z zapewnieniem w odpowiednich przypadkach połączenia powrotnego do miejsca wyjazdu w najbliższym dostępnym terminie. Zwrot jest dokonywany na takich samych warunkach jak wypłata odszkodowania, o którym mowa w art. 17;
- b) kontynuacją lub zmianą trasy podróży, przy porównywalnych warunkach przewozu **i bez dodatkowych kosztów**, do miejsca docelowego w najbliższym dostępnym terminie, **w tym w przypadku utraty połączenia z powodu opóźnienia lub odwołania pociągu na wcześniejszym etapie podróży pasażera. W takim przypadku pasażer może korzystać z kolejnego połączenia dostępnego do miejsca przeznaczenia, nawet jeśli nie posiada na nie rezerwacji lub jeśli następnym pociąg jest obsługiwany przez inne przedsiębiorstwo kolejowe.** [Popr. 72]
- c) kontynuacją lub zmianą trasy podróży, przy porównywalnych warunkach przewozu, do miejsca docelowego w późniejszym terminie dogodnym dla pasażera, **lecz nie później niż miesiąc po przywróceniu usługi.** [Popr. 73]

2. Do celów ust. 1 lit. b) porównywalna zmieniona trasa może być obsługiwana przez dowolne przedsiębiorstwo kolejowe oraz może obejmować przewóz w wyższej klasie lub przewóz z wykorzystaniem zastępczych środków transportu **lądowego** bez generowania dodatkowych kosztów dla pasażera. Przedsiębiorstwa kolejowe podejmują racjonalne starania, aby uniknąć dodatkowych połączeń przesiadkowych. Łączny czas podróży z wykorzystaniem zastępczych środków transportu na odcinku podróży, którego nie ukończono zgodnie z planem, musi być porównywalny do planowego czasu pierwotnej podróży. Pasażerom nie oferuje się podróży środkami transportu niższej klasy, chyba że takie środki transportu stanowią jedyny dostępny sposób pokonania zmienionej trasy. [Popr. 74]

3. Podmioty świadczące przewozy na zmienionej trasie **zwracają szczególną uwagę na zapewnienie** **zapewniają** osobom z niepełnosprawnością oraz osobom o ograniczonej możliwości poruszania się **porównywalnego poziomu porównywalny poziom pomocy i** dostępności ~~zastępczych środków~~ **proponując zastępcze środki** transportu. **Te zastępcze środki transportu mogą być wspólne dla wszystkich pasażerów lub mogą sprowadzać się, w zależności od decyzji przewoźnika, do indywidualnego środka transportu, dostosowanego do specyficznych potrzeb osób z niepełnosprawnością lub o ograniczonej możliwości poruszania się.** [Popr. 75]

Artykuł 17

Odszkodowanie

1. ~~Nie tracąc prawa~~ **Utrzymując prawo** do przewozu, pasażer może zażądać od przedsiębiorstwa kolejowego odszkodowania za opóźnienie w przypadku opóźnienia pomiędzy podanym **na bilecie lub biletach odpowiadających pojedynczej** w umowie przewozu miejscem wyjazdu i miejscem docelowym, za które nie otrzymał on zwrotu kosztów ~~biletu~~ zgodnie z art. 16. Minimalna kwota odszkodowania wynosi:

- a) ~~25%~~ **50 %** ceny biletu w przypadku opóźnienia wynoszącego od 60 do ~~119~~ **90** minut;
- b) ~~50%~~ **75 %** ceny biletu w przypadku opóźnienia wynoszącego ~~120~~ **od 91** minut ~~lub więcej.~~ **do 120** minut;

ba) 100 % ceny biletu w przypadku opóźnienia wynoszącego 121 minut lub więcej. [Popr. 76]

2. Przepisy ust. 1 stosuje się również do pasażerów, którzy posiadają abonament lub kolejowy bilet okresowy. Jeżeli pasażerowie ci napotykają ~~na~~ powtarzające się opóźnienia lub odwołania połączeń w okresie ważności abonamentu, **karty zniżkowej** lub biletu okresowego, mogą dochodzić odpowiedniego odszkodowania zgodnie z warunkami ~~przyznawania~~ **przyznawania** odszkodowań określonymi przez przedsiębiorstwa kolejowe. Warunki te określają kryteria dotyczące opóźnienia i sposób obliczania odszkodowania. Jeżeli opóźnienia nieprzekraczające 60 minut występują wielokrotnie w okresie ważności abonamentu lub biletu okresowego, opóźnienia te sumuje się, a pasażerom wypłaca się odszkodowanie zgodnie z warunkami przyznawania odszkodowań określonymi przez przedsiębiorstwo kolejowe. **przewidzianymi w ust. 1 lit. a), b) i ba).** [Popr. 77]

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

3. Odszkodowanie za **odwołanie lub** opóźnienie oblicza się w stosunku do pełnej ceny, jaką pasażer faktycznie zapłacił za **odwołany lub** opóźniony przewóz. Gdy umowa przewozu dotyczy podróży w obie strony, odszkodowanie **odwołanie lub** za opóźnienie w podróży docelowej lub powrotnej obliczane jest na podstawie połowy ceny zapłaconej za bilet. W analogiczny sposób cena biletu **odwołany lub** na opóźniony przewóz wykonywany na podstawie każdej innej formy umowy przewozu, która pozwala na przejazd na kilku kolejnych odcinkach trasy, obliczana jest proporcjonalnie do pełnej ceny biletu. [Popr. 78]
4. Przy obliczaniu czasu opóźnienia nie uwzględnia się opóźnień, co do których przedsiębiorstwo kolejowe może udowodnić, że zdarzyły się poza terytorium Unii.
5. Wypłata odszkodowania następuje w ciągu miesiąca od złożenia wniosku o odszkodowanie. Odszkodowanie może zostać wypłacone w postaci kuponów lub innych usług, jeżeli ich warunki są elastyczne (szczególnie w odniesieniu do okresu ważności oraz miejsca docelowego). Odszkodowanie jest wypłacane w formie pieniężnej na wniosek pasażera.
6. Kwota zwrotu ceny biletu nie jest pomniejszana o finansowe koszty transakcji, takie jak opłaty, koszty telekomunikacyjne lub znaczki. Przedsiębiorstwa kolejowe mogą wprowadzić próg minimalny, poniżej którego odszkodowanie nie będzie wypłacane. Wysokość progu nie przekracza ~~4 EUR~~ **5 EUR** na jeden bilet. [Popr. 79]
7. ~~Pasażerowi~~ **Pasażerom** nie przysługuje prawo do odszkodowania, jeżeli ~~został poinformowany~~ **zostali poinformowani** o opóźnieniu przed zakupem biletu lub jeżeli opóźnienie powstałe w wyniku kontynuacji podróży innym połączeniem lub poprzez zmianę trasy jest krótsze niż 60 minut. [Popr. 80]
8. ~~Przedsiębiorstwo kolejowe nie jest zobowiązane do wypłaty odszkodowania, jeżeli jest w stanie dowieść, że opóźnienie powstało w wyniku wystąpienia ekstremalnych warunków pogodowych lub klęski żywiołowej zagrażających bezpiecznemu wykonaniu przewozu i nie można byłoby go przewidzieć ani mu zapobiec, nawet gdyby zastosowano wszelkie stosowne środki.~~ [Popr. 81]

Artykuł 18

Pomoc

1. W przypadku opóźnienia przyjazdu lub odjazdu pasażerowie są informowani o sytuacji i o spodziewanym czasie odjazdu oraz przyjazdu przez przedsiębiorstwo kolejowe ~~bądź sprzedawcę,~~ **sprzedawców** biletów lub przez zarządcę stacji, **zgodnie z art. 9**, niezwłocznie po pojawieniu się takiej informacji. [Popr. 83]
2. W przypadku opóźnienia, o którym mowa w ust. 1, ponad 60 minut pasażerom oferuje się także nieodpłatnie:
  - a) posiłki i napoje odpowiednio do czasu oczekiwania, jeżeli są one dostępne w pociągu lub na stacji lub mogą zostać w rozsądnym zakresie dostarczone, z uwzględnieniem kryteriów takich jak odległość od dostawcy, czas wymagany na dokonanie dostawy oraz koszt;
  - b) o ile jest to fizycznie możliwe, zakwaterowanie w hotelu lub innym miejscu oraz transport pomiędzy stacją kolejową a miejscem zakwaterowania w przypadkach konieczności pobytu przez jedną lub kilka nocy albo jeżeli niezbędny jest pobyt dodatkowy, **przy czym odpowiednio uwzględnia się wymogi dostępności dla osób z niepełnosprawnością oraz osób o ograniczonej możliwości poruszania się oraz potrzeby zwierzęcia asystującego posiadającego certyfikat;** [Popr. 84]
  - c) o ile jest to fizycznie możliwe, transport z pociągu do stacji kolejowej, do miejsca odjazdu zastępczego środka transportu lub do miejsca przeznaczenia, jeżeli pociąg został unieruchomiony na trasie.
3. Jeżeli połączenie kolejowe nie może być dalej wykonywane, przedsiębiorstwo kolejowe organizuje jak najszybciej zastępczy transport pasażerów.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

4. Na żądanie pasażera przedsiębiorstwa kolejowe zaświadczać **Przedsiębiorstwa kolejowe proponują zainteresowanym pasażerom zaświadczenie** na ich bilecie lub w inny sposób, że, zależnie od sytuacji, połączenie kolejowe uległo opóźnieniu, opóźnienie doprowadziło do utraty połączenia albo połączenie zostało odwołane. **Zaświadczenie to ma zastosowanie w związku z przepisami określonymi w art. 17, pod warunkiem że pasażer posiadający abonament lub bilet okresowy udowodni, że podróżował korzystając z odnośnego połączenia.** [Popr. 85]
5. Stosując ust. 1, 2, 3 i 4, wykonujące przewóz przedsiębiorstwo kolejowe zwraca szczególną uwagę na potrzeby osób z niepełnosprawnością i osób o ograniczonej możliwości poruszania się oraz, osób im towarzyszących **i/lub zwierząt towarzyszących posiadających certyfikat.** [Popr. 86]
6. Oprócz obowiązków nałożonych na przedsiębiorstwa kolejowe na mocy art. 13a ust. 3 dyrektywy 2012/34/UE zarządca stacji kolejowej obsługującej w ujęciu rocznym średnio co najmniej 10 000 pasażerów dziennie zapewnia, aby funkcjonowanie państwa członkowskie, przedsiębiorstwa kolejowe, zarządcy stacji oraz działalność przedsiębiorstw kolejowych oraz zarządców i zarządcy infrastruktury podlegały koordynacji **współpracują** w oparciu o odpowiedni plan celu zapewnienia, aby plan postępowania w sytuacjach nieprzewidzianych umożliwiając przygotowanie się do możliwości wystąpienia poważnych zakłóceń i znacznych opóźnień skutkujących utknięciem dużej liczby pasażerów na danej stacji. Plan musi zapewniać udzielanie pasażerom, którzy nie mogą kontynuować podróży z powodu zakłóceń, odpowiedniej pomocy i informacji, w tym w przystępnych formatach zgodnie z wymogami dostępności określonymi w dyrektywie XXX. Na żądanie zarządcy stacji udostępnia plan i wszelkie jego zmiany krajowemu organowi odpowiedzialnemu za egzekwowanie przepisów lub innemu organowi wskazanemu przez państwo członkowskie. Zarządcy stacji kolejowych obsługujących w ujęciu rocznym średnio mniej niż 10 000 pasażerów dziennie podejmują odpowiednie starania w celu koordynacji użytkowników stacji oraz udzielania we wspomnianych sytuacjach pomocy, o których mowa w art. 13a ust. 3 dyrektywy 2012/34/UE, zawierają wymogi dotyczące dostępności systemów ostrzegania i informacji pasażerom, którzy nie mogą kontynuować podróży z powodu zakłóceń. [Popr. 87]

Artykuł 19

Prawo do dochodzenia roszczeń

~~W przypadku wypłaty przez przedsiębiorstwo kolejowe odszkodowania lub wypełnienia przez nie swoich innych zobowiązań zgodnie z niniejszym rozporządzeniem żadnego przepisu niniejszego rozporządzenia lub prawa krajowego nie można interpretować jako ograniczającego przysługujące temu przedsiębiorstwu prawo do dochodzenia rekompensaty poniesionych kosztów od dowolnej osoby, w tym od osób trzecich, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa. W szczególności niniejsze rozporządzenie w żaden sposób nie ogranicza przysługującego przedsiębiorstwu kolejowemu prawa dochodzenia zwrotu kosztów od osoby trzeciej, z którą łączy je umowa i która przyczyniła się do wystąpienia zdarzenia prowadzącego do powstania roszczenia o odszkodowanie lub innych zobowiązań. Żadnego przepisu niniejszego rozporządzenia nie można interpretować jako ograniczającego prawo osoby trzeciej innej niż pasażer, z którą przedsiębiorstwo kolejowe zawarło umowę, do dochodzenia zwrotu kosztów lub odszkodowania od przedsiębiorstwa kolejowego zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa.~~ [Popr. 88]

ROZDZIAŁ V

OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ I OSOBY O OGRANICZONEJ MOŻLIWOŚCI PORUSZANIA SIĘ

Artykuł 20

Prawo do przewozu

1. Przedsiębiorstwa kolejowe i zarządcy stacji, przy aktywnym udziale przedstawicieli organizacji osób z niepełnosprawnością i osób o ograniczonej możliwości poruszania się, określają niedyskryminujące zasady dotyczące korzystania z przewozu przez osoby z niepełnosprawnością i osoby o ograniczonej możliwości poruszania się, w tym osoby im towarzyszące. W zasadach tych dopuszcza się, by pasażerowi towarzyszył pies towarzyszący **bezpłatnie towarzyszyło zwierzę towarzyszące posiadające certyfikat lub osoba towarzysząca, jeżeli niezależna mobilność nie jest możliwa,** zgodnie z odnośnymi przepisami krajowymi **oraz gwarantuje się, tam, gdzie to możliwe, natychmiastowy charakter transportu kolejowego dla osób z niepełnosprawnością i osób o ograniczonej możliwości poruszania się.** [Popr. 89]
2. Osobom z niepełnosprawnością i osobom o ograniczonej możliwości poruszania się rezerwacje oraz bilety oferowane są bez dodatkowych opłat. Przedsiębiorstwo kolejowe, sprzedawca biletów lub operator turystyczny nie mogą odmówić osobie z niepełnosprawnością lub osobie o ograniczonej możliwości poruszania się dokonania rezerwacji lub wystawienia biletu ani żądać, aby osobie tej towarzyszyła inna osoba, chyba że jest to absolutnie konieczne w celu zapewnienia zgodności z zasadami dostępu do przewozów, o których mowa w ust. 1.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Artykuł 20a

Przedsiębiorstwa kolejowe i zarządcy stacji zapewniają również, stosując TSI dla osób o ograniczonej możliwości poruszania się, dostępność stacji, peronów, taboru kolejowego i innych pomieszczeń dla osób z niepełnosprawnością i osób o ograniczonej możliwości poruszania się. [Popr. 90]

Artykuł 21

Informacja dla osób z niepełnosprawnością i osób o ograniczonej możliwości poruszania się

1. Na żądanie, zarządca ~~stacji~~ **stacji**, przedsiębiorstwo kolejowe, sprzedawca biletów lub operator turystyczny udzielają osobom z niepełnosprawnością i osobom o ograniczonej możliwości poruszania się informacji, w tym w przystępnych formatach zgodnie z wymogami dostępności określonymi w rozporządzeniu (UE) nr 454/2011 i dyrektywie XXX **oraz w rozporządzeniu (UE) nr 1300/2014**, o dostępności stacji i związanych z nią obiektów, przewozów kolejowych oraz o warunkach dostępu do taboru kolejowego, zgodnie z zasadami dostępu, o których mowa w art. 20 ust. 1, oraz informują osoby z niepełnosprawnością i osoby o ograniczonej możliwości poruszania się o udogodnieniach w pociągu. **[Popr. 91]**
2. Jeżeli przedsiębiorstwo kolejowe, sprzedawca biletów lub operator turystyczny korzysta ze zwolnienia, o którym mowa w art. 20 ust. 2, na żądanie informuje on na piśmie w terminie pięciu dni roboczych zainteresowane osoby z niepełnosprawnością lub osoby o ograniczonej możliwości poruszania się o przyczynach odmowy dokonania rezerwacji lub wystawienia biletu, lub żądania, aby towarzyszyła jej inna osoba. Przedsiębiorstwo kolejowe, sprzedawca biletów lub operator turystyczny ~~podjął racjonalne starania, aby zaoferować~~ **proponują** danej osobie alternatywny wariant podróży, uwzględniający jej potrzeby w zakresie dostępności. **[Popr. 92]**

Artykuł 22

Pomoc na stacjach kolejowych

1. Osobom z niepełnosprawnością lub osobom o ograniczonej możliwości poruszania się, które odjeżdżają ze stacji kolejowej, na której obecny jest personel, przejeżdżają przez nią lub przyjeżdżają na nią, zarządca stacji lub przedsiębiorstwo kolejowe bądź oba te podmioty zapewniają nieodpłatnie pomoc w taki sposób, aby osoby te były w stanie wsiąść do odjeżdżającego pociągu lub wysiąść z pociągu przyjeżdżającego, w ramach przejazdu, na który zakupiły bilet, bez uszczerbku dla zasad dostępu ustanowionych na mocy art. 20 ust. 1. **Rezerwacja pomocy zawsze jest dokonywana bez dopłaty, niezależnie od użytego kanału komunikacji. [Popr. 93]**
2. W przypadku braku personelu **towarzyszącego w pociągu lub personelu** na stacji przedsiębiorstwo kolejowe ~~lub i zarządca stacji podejmuje~~ **podjął** wszelkie racjonalne starania w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnością i osobom o ograniczonej możliwości poruszania się dostępu do podróży pociągiem **zgodnie z wymogami w zakresie dostępności określonymi w dyrektywie XXX [europejski akt w sprawie dostępności] i rozporządzeniem (UE) nr 454/2011. [Popr. 94]**
3. Na stacjach, na których nie ma personelu, przedsiębiorstwo kolejowe lub zarządca stacji zapewnia prezentację łatwo dostępną informacji, w tym w przystępnych formatach zgodnie z wymogami dostępności określonymi w dyrektywie XXX **XXX i rozporządzeniu (UE) nr 1300/2014**, zgodnie z zasadami dostępu, o których mowa w art. 20 ust. 1, dotyczącej najbliższej stacji, na której obecny jest personel, oraz bezpośrednio dostępnej pomocy dla osób z niepełnosprawnością i osób o ograniczonej możliwości poruszania się. **[Popr. 95]**

4. ~~Pomoc musi być dostępna na stacjach przez cały czas, gdy wykonywane są przewozy kolejowe. [Popr. 96]~~

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Artykuł 23

Pomoc w pociągu

1. Bez uszczerbku dla zasad dostępu, o których mowa w art. 20 ust. 1, przedsiębiorstwo kolejowe zapewnia osobie z niepełnosprawnością oraz osobie o ograniczonej możliwości poruszania się nieodpłatną pomoc w pociągu oraz podczas wsiadania i wysiadania.
2. W przypadku braku personelu towarzyszącego w pociągu przedsiębiorstwo kolejowe ~~podejmuje racjonalne starania w celu zapewnienia~~ **umożliwia jednak** osobom z niepełnosprawnością i osobom o ograniczonej możliwości poruszania się ~~dostęp do podróży~~ **podróż** pociągiem. **[Popr. 97]**
3. ~~Do celów niniejszego artykułu pomoc w pociągu oznacza wszelkie racjonalne starania w celu zaofiarowania pomocy osobie~~ **Osobie** z niepełnosprawnością lub osobie o ograniczonej możliwości poruszania się **należy udzielić pomocy**, aby umożliwić jej dostęp do takich samych usług w pociągu jak pozostałym pasażerom, w przypadku gdy poziom niepełnosprawności ~~ruchowej~~ **lub ograniczenia poruszania się** utrudnia powyższej osobie samodzielne i bezpieczne korzystanie z takich usług. **[Popr. 98]**
4. ~~Pomoc musi być dostępna na w pociągach przez cały czas, gdy wykonywane są przewozy kolejowe.~~ **[Popr. 99]**

Artykuł 24

Warunki udzielania pomocy

Przedsiębiorstwa kolejowe, zarządcy stacji, sprzedawcy biletów i operatorzy turystyczni współpracują ze sobą w celu **nieodpłatnego** udzielania pomocy osobom z niepełnosprawnością lub osobom o ograniczonej możliwości poruszania się zgodnie z art. 20 i 21 oraz zgodnie z poniższymi literami: **[Popr. 100]**

- a) pomoc **na stacji** zapewniana jest **w czasie wykonywania przewozów kolejowych** pod warunkiem, że przedsiębiorstwo kolejowe, zarządcę stacji, sprzedawcę biletów lub operatora turystycznego powiadomiono o potrzebie udzielenia pomocy danej osobie przynajmniej na ~~48~~ **12** godzin, zanim taka pomoc będzie potrzebna. **Na stacjach, gdzie ruch przekracza 10 000 pasażerów dziennie, nie jest konieczne powiadomienie przed podróżą, jednak osoba, która potrzebuje pomocy, musi znajdować się na odpowiedniej stacji przynajmniej 30 minut przed odjazdem pociągu. Na stacjach, gdzie ruch przekracza wynosi od 2 000 do 10 000 pasażerów dziennie, czas powiadomienia obniża się do maksymalnie trzech godzin.** Jeżeli bilet lub bilet okresowy pozwala na odbycie kilku podróży, wystarczy jedno powiadomienie, pod warunkiem że przekazana zostanie wystarczająca informacja na temat terminu kolejnych etapów podróży. Takie powiadomienie przekazuje się wszystkim pozostałym przedsiębiorstwom kolejowym i zarządcom stacji zaangażowanym w realizację podróży danej osoby; **[Popr. 101]**
- b) przedsiębiorstwa kolejowe, zarządcy stacji, sprzedawcy biletów oraz operatorzy turystyczni podejmują wszystkie działania konieczne dla przyjęcia powiadomień;
- c) jeżeli nie dokonano powiadomienia zgodnie z lit. a), przedsiębiorstwo kolejowe i zarządca stacji podejmują wszelkie stosowne wysiłki dla zapewnienia pomocy w taki sposób, by osoba z niepełnosprawnością oraz osoba o ograniczonej możliwości poruszania się mogła odbyć podróż;
- d) bez uszczerbku dla uprawnień innych podmiotów w odniesieniu do obszarów poza terenem stacji zarządca stacji lub inna upoważniona osoba wyznacza punkty w granicach stacji kolejowej i poza nią, w których osoby z niepełnosprawnością lub osoby o ograniczonej możliwości poruszania się mogą zgłaszać swoje przybycie na stację oraz w razie potrzeby poprosić o pomoc;
- e) pomoc udzielana jest pod warunkiem, że dana osoba z niepełnosprawnością lub osoba o ograniczonej możliwości poruszania się pojawi się w wyznaczonym punkcie w terminie określonym przez przedsiębiorstwo kolejowe lub zarządcę stacji świadczących taką pomoc. Wyznaczony termin nie może przekraczać 60 minut przed ogłoszoną godziną odjazdu lub terminem, w jakim pasażerowie są wzywani do odprawy. ~~Jeżeli nie został określony konkretny termin stawiania się osoby z niepełnosprawnością lub osoby o ograniczonej możliwości poruszania się, osoba ta musi~~ **stać się w wyznaczonym punkcie nie później niż 30 minut przed ogłoszoną godziną odjazdu lub terminem, w jakim pasażerowie są wzywani do odprawy.** **[Popr. 102]**

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Artykuł 25

Odszkodowanie za sprzęt ułatwiający poruszanie się, inny specjalistyczny sprzęt lub urządzenia wspomagające

1. Jeżeli przedsiębiorstwa kolejowe i zarządcy stacji spowodują utratę albo uszkodzenie wózków inwalidzkich, innego sprzętu ułatwiającego poruszanie się lub urządzeń wspomagających oraz ~~psów~~ **zwierząt** towarzyszących **posiadających certyfikat** wykorzystywanych przez osoby z niepełnosprawnością i osoby o ograniczonej możliwości poruszania się, ponoszą odpowiedzialność za tę utratę lub uszkodzenie oraz **możliwie jak najszybciej** wypłacają z tego tytułu odszkodowanie. [Popr. 103]
2. Odszkodowanie, o którym mowa w ust. 1, **jest wypłacane terminowo** i stanowi równowartość **całkowitego** kosztu zastąpienia **na podstawie rzeczywistej wartości** lub **całkowitego kosztu** naprawy **wózka inwalidzkiego**, sprzętu lub urządzeń, które utracono lub które uległy uszkodzeniu, **bądź kosztu utraty posiadającego certyfikat psa towarzyszącego lub doznanych przez niego obrażeń. Odszkodowanie musi również obejmować koszt czasowego zastąpienia w razie naprawy, jeżeli takie koszty są ponoszone przez pasażera.** [Popr. 104]
3. W razie potrzeby przedsiębiorstwa kolejowe i zarządcy stacji podejmują niezwłocznie wszelkie racjonalne starania, by zapewnić tymczasowy zastępczy specjalistyczny sprzęt lub tymczasowe zastępcze urządzenia wspomagające, które w miarę możliwości mają cechy techniczne i funkcjonalne równoważne cechom sprzętu lub urządzeń, które utracono lub które uległy uszkodzeniu. Osobom z niepełnosprawnością i osobom o ograniczonej możliwości poruszania się zezwala się na zachowanie tymczasowego sprzętu zastępczego lub tymczasowych urządzeń zastępczych do momentu wypłaty odszkodowania, o którym mowa w ust. 1 i 2.

Artykuł 26

Szkolenia personelu

Przedsiębiorstwa kolejowe i zarządcy stacji:

- a) zapewniają, aby wszyscy ~~członkowie personelu~~ **pracownicy**, w tym osoby zatrudnione przez wszelkie inne strony zaangażowane w świadczenie usług, którzy udzielają bezpośredniej pomocy osobom z niepełnosprawnością i osobom o ograniczonej możliwości poruszania się, **zostali przeszkoleni z problematyki niepełnosprawności, aby** wiedzieli, jak sprostać potrzebom osób z niepełnosprawnością i osób o ograniczonej możliwości poruszania się, w tym osób o ~~upośledzonej sprawności umysłowej i intelektualnej~~ **niepełnosprawnością umysłową i intelektualną**; [Popr. 105]
- b) organizują szkolenia uwrażliwiające na potrzeby osób z niepełnosprawności dla wszystkich członków personelu na stacji, którzy mają bezpośrednią styczność z podróżnymi;
- c) zapewniają, by w momencie przyjęcia do pracy wszyscy nowi pracownicy, **którzy będą bezpośrednio zajmować się podróżnymi zostali zaznajomieni z problematyką niepełnosprawności z punktu widzenia pasażerów i przedsiębiorstwa kolejowego, a pracownicy, którzy zapewniają bezpośrednią pomoc pasażerom o ograniczonej możliwości poruszania się** zostali przeszkoleni z problematyki osób z niepełnosprawnością oraz by członkowie personelu uczestniczyli w regularnych szkoleniach przypominających; [Popr. 106]
- d) ~~zezwalają~~ **mogą zezwolić** na uczestnictwo **w szkoleniach** pracowników z niepełnosprawnością **oraz rozważyć uczestnictwo**, pasażerów z niepełnosprawnością ~~lub i~~ o ograniczonej możliwości poruszania się lub ~~reprezentujące~~ **reprezentujących** ich organizacje, na ich wniosek, ~~we wspomnianych szkoleniach~~ **organizacji**. [Popr. 107]

ROZDZIAŁ VI

BEZPIECZEŃSTWO, SKARGI ORAZ JAKOŚĆ USŁUG

Artykuł 27

Osobiste bezpieczeństwo pasażerów

W porozumieniu z organami publicznymi przedsiębiorstwa kolejowe, zarządcy infrastruktury i zarządcy stacji podejmują, każdy w ramach swojego zakresu odpowiedzialności, odpowiednie działania w celu zapewnienia osobistego bezpieczeństwa pasażerów na stacjach kolejowych i w pociągach oraz w celu kontroli ryzyka i dostosowują je do poziomu bezpieczeństwa określonego przez organy publiczne. Podmioty te współpracują ze sobą oraz wymieniają informacje dotyczące najlepszych praktyk w zakresie zapobiegania działaniom, które mogą pogorszyć poziom bezpieczeństwa.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Artykuł 28

Skargi

1. Wszystkie przedsiębiorstwa kolejowe, wszyscy sprzedawcy biletów, ~~zarządcy stacji i zarządcy infrastruktury na stacjach obsługujących w ujęciu rocznym średnio ponad 10 000 pasażerów dziennie ustanawiają — każdy we własnym zakresie —~~ mechanizm rozpatrywania skarg w zakresie praw i obowiązków objętych niniejszym rozporządzeniem w swoich obszarach odpowiedzialności. Podają oni do ogólnej wiadomości pasażerów swoje dane kontaktowe oraz powiadamiają o swoim języku lub językach roboczych. **Pasażerowie powinni mieć możliwość składania skarg w języku (-ach) urzędowym (-ych) państwa członkowskiego, w którym znajduje się odpowiednie przedsiębiorstwo kolejowe, sprzedawca biletów i zarządca stacji, a w każdym razie w języku angielskim.** [Popr. 108]

2. Pasażerowie mogą złożyć skargę do któregośkolwiek przedsiębiorstwa kolejowego, **lub** sprzedawcy biletów, ~~zarządcy stacji lub~~ **bądź** zarządcy infrastruktury **stacji** świadczącego daną usługę. Termin na złożenie skargi wynosi sześć miesięcy od daty zdarzenia, które jest przedmiotem skargi. W ciągu jednego miesiąca od otrzymania skargi adresat udziela odpowiedzi, wraz z uzasadnieniem, lub też w usprawiedliwionych przypadkach informuje pasażera ~~o~~, **że otrzyma on odpowiedź w terminie, krótszym niż trzy miesiące od daty otrzymania skargi, w jakim może on spodziewać się odpowiedzi na nią.** Przedsiębiorstwa kolejowe, sprzedawcy biletów, zarządcy stacji i zarządcy infrastruktury przechowują dane dotyczące zdarzeń konieczne do rozpatrzenia skargi przez dwa lata oraz udostępniają te dane krajowym organom odpowiedzialnym za egzekwowanie przepisów na ich żądanie. [Popr. 109]

3. Szczegółowe informacje dotyczące procedury rozpatrywania skarg muszą być **łatwo** dostępne **dla pasażerów oraz** dla osób z niepełnosprawnością i osób o ograniczonej możliwości poruszania się. **Informacje te są dostępne na żądanie w języku (-ach) urzędowym (-ych) państwa członkowskiego, w którym przedsiębiorstwo kolejowe ma siedzibę.** [Popr. 110]

4. Przedsiębiorstwo kolejowe publikuje w sprawozdaniu rocznym, o którym mowa w art. 29, informację o liczbie i rodzaju otrzymanych i rozpatrzonych skarg, a także o czasie udzielenia odpowiedzi i ewentualnych podjętych działaniach mających na celu poprawę sytuacji.

4a. Komisja przyjmuje akty wykonawcze ustanawiające ustandaryzowany unijny formularz skarg, z którego pasażerowie mogą korzystać, aby ubiegać się o odszkodowanie zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. Te akty wykonawcze są przyjmowane zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 37a ust. 2. [Popr. 111]

Artykuł 29

Normy jakości obsługi

1. Przedsiębiorstwa kolejowe i zarządcy stacji ustanawiają normy jakości obsługi i wdrażają system zarządzania jakością, aby utrzymać wysoki poziom obsługi. Normy jakości obsługi obejmują co najmniej pozycje wymienione w załączniku III.

2. Przedsiębiorstwa kolejowe i zarządcy stacji monitorują swoje wyniki w zakresie realizacji norm jakości obsługi. Przedsiębiorstwa kolejowe publikują każdego roku sprawozdanie na temat realizacji swoich norm jakości razem ze sprawozdaniem rocznym. Przedsiębiorstwa kolejowe publikują sprawozdania na temat realizacji norm jakości obsługi na swoich stronach internetowych. Ponadto sprawozdania te udostępnia się na stronie internetowej Agencji Kolejowej Unii Europejskiej.

2a. Przedsiębiorstwa kolejowe i zarządcy stacji aktywnie współpracują z organizacjami reprezentującymi osoby z niepełnosprawnościami w celu poprawy jakości dostępu do usług w zakresie transportu. [Popr. 112]

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

ROZDZIAŁ VII INFORMACJA I EGZEKWOWANIE PRZEPISÓW

Artykuł 30

Informowanie pasażerów o przysługujących im prawach

1. Przedsiębiorstwa kolejowe, zarządcy stacji, sprzedawcy biletów i operatorzy turystyczni przy sprzedaży biletów na podróż pociągiem informują pasażerów o ich prawach i obowiązkach wynikających z niniejszego rozporządzenia. W celu wypełnienia tego obowiązku informacyjnego mogą oni skorzystać ze streszczenia przepisów niniejszego rozporządzenia przygotowanego przez Komisję we wszystkich językach urzędowych Unii i im udostępnionego. Ponadto zamieszczają oni na bilecie – w formie papierowej lub elektronicznej lub w inny sposób, w tym w formatach przystępnych dla osób z niepełnosprawnością i osób o ograniczonej możliwości poruszania się zgodnie z wymogami określonymi w ~~dyrektywie XXX~~ **rozporządzeniu (UE) nr 1300/2014** – ~~wzmiankę. Wzmianka ta informuje~~ **informacje** o tym, gdzie można uzyskać tego rodzaju informacje w przypadku odwołania pociągu, utraty połączenia lub znacznego opóźnienia. [Popr. 113]

2. Przedsiębiorstwa kolejowe i zarządcy stacji udostępniają pasażerom — na stacjach i w pociągu **i na stronie internetowej** — w odpowiedni sposób, w tym w przystępnych formatach zgodnie z wymogami dostępności określonymi w ~~dyrektywie XXX~~ **rozporządzeniu (UE) nr 1300/2014**, informacje na temat ich praw i obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia oraz dane umożliwiające kontakt z organem lub organami wyznaczonymi przez państwa członkowskie zgodnie z art. 31. [Popr. 114]

Artykuł 31

Wyznaczenie krajowych organów odpowiedzialnych za egzekwowanie przepisów

Każde państwo członkowskie wyznacza organ lub organy odpowiedzialne za egzekwowanie przepisów niniejszego rozporządzenia. Każdy z tych organów podejmuje działania niezbędne do zapewnienia przestrzegania praw pasażerów.

Każdy z tych organów jest niezależny organizacyjnie w zakresie decyzji dotyczących finansowania i w zakresie struktury prawnej i procesu decyzyjnego od zarządcy infrastruktury, organu pobierającego opłaty, organu przydzielającego zdolność przepustową lub przedsiębiorstwa kolejowego.

Państwa członkowskie informują Komisję o organie lub organach wyznaczonych zgodnie z niniejszym artykułem oraz o ich zakresach odpowiedzialności **i podają te informacje do wiadomości publicznej w odpowiednim miejscu na swoich stronach internetowych**. [Popr. 115]

Artykuł 32

Zadania z zakresu egzekwowania przepisów

1. Krajowe organy odpowiedzialne za egzekwowanie przepisów ściśle monitorują przestrzeganie przepisów niniejszego rozporządzenia oraz podejmują działania niezbędne, aby zapewnić przestrzeganie praw pasażerów. W tym celu przedsiębiorstwa kolejowe, zarządcy stacji i zarządcy infrastruktury **bezwzględnie, a najpóźniej w terminie jednego miesiąca** przekazują tym organom, na ich żądanie, odpowiednie dokumenty i informacje. Wykonując swoje funkcje, wspomniane organy uwzględniają informacje przekazane im przez organ wyznaczony zgodnie z art. 33 do rozpatrywania skarg, jeżeli jest to inny organ. ~~Mogą one również zdecydować o wszczęciu czynności z zakresu egzekwowania~~ **Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy odpowiedzialne za egzekwowanie** przepisów ~~na podstawie indywidualnych i rozpatrywanie skarg otrzymały wystarczające uprawnienia i zasoby umożliwiające odpowiednie i skuteczne egzekwowanie poszczególnych skarg przekazanych złożonych przez ten organ pasażerów na mocy niniejszego rozporządzenia~~. [Popr. 116]

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

2. **Każdego roku** krajowe organy odpowiedzialne za egzekwowanie przepisów publikują ~~co roku, najpóźniej na koniecu kwietnia kolejnego roku kalendarzowego, statystyki dotyczące ich działalności~~ **na swojej stronie internetowej sprawozdania ze statystykami dotyczące liczby i rodzaju skarg, które otrzymały, z wyszczególnieniem wyników podjętych w tym zakresie działań, w tym zastosowanych nałożonych sankcji. Sprawozdania te publikuje się za każdy rok w terminie nieprzekraczającym pierwszy dzień kwietnia kolejnego roku. Ponadto sprawozdania te udostępnia się na stronie internetowej Agencji Kolejowej Unii Europejskiej.** [Popr. 117]

3. Przedsiębiorstwa kolejowe przekazują swoje dane kontaktowe krajowemu organowi lub krajowym organom odpowiedzialnym za egzekwowanie przepisów w państwach członkowskich, w których prowadzą działalność.

3a. Krajowe organy odpowiedzialne za egzekwowanie przepisów we współpracy z organizacjami reprezentującymi osoby z niepełnosprawnością i osoby o ograniczonej możliwości poruszania się prowadzą regularne kontrole usług świadczonych w zakresie pomocy zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i publikują ich wyniki w dostępnych i powszechnie stosowanych formatach. [Popr. 118]

Artykuł 33

Rozpatrywanie skarg przez krajowe organy odpowiedzialne za egzekwowanie przepisów

1. Bez uszczerbku dla przysługujących konsumentom praw do korzystania z alternatywnych mechanizmów dochodzenia roszczeń na podstawie dyrektywy 2013/11/UE po wyczerpaniu procedury w zakresie rozpatrywania skarg obowiązującej w przedsiębiorstwie kolejowym bądź u sprzedawcy biletów, zarządcy stacji lub zarządcy infrastruktury zgodnie z art. 28 pasażer może złożyć skargę do krajowego organu odpowiedzialnego za egzekwowanie przepisów. Organy odpowiedzialne za egzekwowanie przepisów informują skarżących o przysługującym im prawie do złożenia skargi do organu oferującego alternatywne metody rozwiązywania sporów w celu dochodzenia indywidualnych roszczeń. **Państwa członkowskie zapewniają, aby organy egzekwowania lub rozpatrywania skarg zostały uznane do celów alternatywnych mechanizmów dochodzenia roszczeń na podstawie dyrektywy 2013/11/UE oraz aby – w przypadku gdy pasażerowie chcą skorzystać z alternatywnych mechanizmów dochodzenia roszczeń – odnośnie przedsiębiorstwa kolejowe, a także odnośnie sprzedawcy biletów i zarządcy stacji lub infrastruktury byli zobligowani do uczestnictwa, a podjęte decyzje były dla nich wiążące i skutecznie egzekwowalne.** [Popr. 119]

2. Każdy pasażer może złożyć skargę w sprawie domniemanego naruszenia niniejszego rozporządzenia do krajowego organu odpowiedzialnego za egzekwowanie przepisów bądź do innego organu wyznaczonego w tym celu przez państwo członkowskie. **Skargi mogą być również wnoszone przez organizacje reprezentujące grupy pasażerów.** [Popr. 120]

3. Organ ten potwierdza odbiór skargi w terminie dwóch tygodni od jej otrzymania. Procedura rozpatrywania skarg trwa maksymalnie trzy miesiące. W przypadku złożonych spraw wspomniany organ może, według własnego uznania, wydłużyć ten okres do sześciu miesięcy. W takim wypadku informuje pasażera **lub organizację reprezentującą pasażerów** o powodach wydłużenia terminu rozpatrzenia skargi oraz o przewidywanym czasie potrzebnym na ukończenie postępowania w danej sprawie. Wyłącznie sprawy, które wiążą się z postępowaniem sądowym, mogą być rozpatrywane dłużej niż sześć miesięcy. Jeżeli wspomniany organ jest również organem oferującym alternatywne metody rozwiązywania sporów w rozumieniu dyrektywy 2013/11/UE, obowiązują terminy określone w tej dyrektywie, **a w przypadku uzyskania zgody wszystkich zaangażowanych stron udostępniony może zostać internetowy system rozstrzygania sporów zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 524/2013.** [Popr. 121]

Zapewnia się dostępność procedury rozpatrywania skarg dla osób z niepełnosprawnością oraz osób o ograniczonej możliwości poruszania się.

4. Skargi pasażerów dotyczące zdarzenia z udziałem przedsiębiorstwa kolejowego rozpatruje krajowy organ odpowiedzialny za egzekwowanie przepisów z państwa członkowskiego, które udzieliło temu przedsiębiorstwu licencji.

5. Jeżeli skarga dotyczy domniemanego naruszenia popełnionego przez zarządców stacji lub zarządców infrastruktury, krajowym organem odpowiedzialnym za egzekwowanie przepisów jest organ państwa członkowskiego, na którego terytorium zdarzenie miało miejsce.

6. W ramach współpracy prowadzonej na podstawie art. 34 krajowe organy odpowiedzialne za egzekwowanie przepisów mogą odstąpić od stosowania przepisów ust. 4 i 5, jeżeli z uzasadnionych powodów – w szczególności ze względu na miejsce zamieszkania lub język – leży to w interesie pasażera.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Artykuł 33 a**Niezależne organy pojednawcze**

Państwa członkowskie ustanawiają dobrze wyposażone niezależne organy pojednawcze, które będą łatwo dostępne i przystępne pod względem kosztów dla pasażerów w przypadku wystąpienia konfliktów z przedsiębiorstwami kolejowymi i sprzedawcami biletów wynikających z dochodzenia przez pasażerów swoich praw. [Popr. 122]

Artykuł 34

Wymiana informacji i współpraca transgraniczna między krajowymi organami odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów

1. Jeżeli na podstawie art. 31 i 33 wyznaczono różne organy, ustanawia się mechanizm sprawozdawczy w celu zapewnienia wymiany informacji między tymi organami, zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679, aby pomóc krajowemu organowi odpowiedzialnemu za egzekwowanie przepisów w wykonywaniu powierzonych mu zadań w zakresie nadzoru i egzekwowania przepisów, a także po to, by organ rozpatrujący skargi wyznaczony na podstawie art. 33 mógł gromadzić informacje niezbędne do rozpatrzenia indywidualnych skarg.
2. Krajowe organy odpowiedzialne za egzekwowanie przepisów, wymieniają między sobą informacje dotyczące swojej pracy, zasad podejmowania decyzji oraz praktyki w tym zakresie do celów koordynacji. Komisja udziela im pomocy w wykonywaniu tego zadania.
3. Krajowe organy odpowiedzialne za egzekwowanie przepisów postępują zgodnie z procedurą określoną w załączniku IV.

ROZDZIAŁ VIII

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 35

Sankcje

1. Państwa członkowskie przyjmują przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie w przypadkach naruszenia niniejszego rozporządzenia oraz podejmują wszelkie niezbędne działania, aby zapewnić ich stosowanie. Przewidziane sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające, **a także muszą obejmować co najmniej minimalną grzywnę lub odsetek rocznych obrotów danego przedsiębiorstwa lub organizacji, w zależności od tego, która kwota jest wyższa.** Państwa członkowskie zawiadamiają Komisję o tych przepisach i działaniach i niezwłocznie zgłaszają jej wszelkie późniejsze ich zmiany. [Popr. 123]
2. W ramach współpracy, o której mowa w art. 34, krajowy organ odpowiedzialny za egzekwowanie przepisów, który jest właściwy do celów art. 33 ust. 4 i 5, bada – na wniosek krajowego organu odpowiedzialnego za egzekwowanie przepisów rozpatrującego daną skargę – naruszenie przepisów niniejszego rozporządzenia stwierdzone przez ten organ oraz, w razie konieczności, nakłada sankcje.

Artykuł 36

Przekazanie uprawnień

Komisja posiada uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 37 w celu:

- (i) dostosowania kwot pieniężnych, o których mowa w art. 13, w świetle inflacji;
- (ii) zmiany załączników I, II i III w celu uwzględnienia zmian w przepisach ujednoliconych CIV oraz postępu technologicznego w tej dziedzinie.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Artykuł 37

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjęcia aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych, o których mowa w art. 36, powierza się Komisji na okres pięciu lat od dnia ... [data wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] r. Komisja sporządza sprawozdanie dotyczące przekazania uprawnień nie później niż dziewięć miesięcy przed końcem okresu pięciu lat. Przekazanie uprawnień zostaje automatycznie przedłużone na takie same okresy, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 36, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 36 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy Parlament Europejski albo Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 37a

Procedura komitetowa

1. **Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011.**
2. **W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 4 rozporządzenia (UE) nr 182/2011. [Popr. 124]**

Artykuł 38

Sprawozdanie

Komisja składa Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące wdrożenia i skutków niniejszego rozporządzenia do dnia ... [pięć lat po dacie przyjęcia niniejszego rozporządzenia] r.

Sprawozdanie jest opracowywane na podstawie informacji dostarczanych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. W razie potrzeby sprawozdaniu towarzyszą odpowiednie wnioski.

Artykuł 39

Uchylenie

Rozporządzenie (WE) nr 1371/2007 traci moc.

Odesłania do uchylonego rozporządzenia odczytuje się jako odesłania do niniejszego rozporządzenia zgodnie z tabelą korelacji w załączniku V.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Artykuł 40

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK I

Wyciąg z przepisów ujednoczonych o umowie międzynarodowego przewozu osób i bagażu kolejami (CIV)

Załącznik A

do Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami (COTIF) z dnia 9 maja 1980 r. zmienionej protokołem wprowadzającym zmiany do Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami z dnia 3 czerwca 1999 r.

TYTUŁ II

ZAWARCIE I WYKONANIE UMOWY PRZEWOZU

Artykuł 6

Umowa przewozu

1. Przez zawarcie umowy przewozu przewoźnik zobowiązuje się do przewiezienia podróżnego oraz, odpowiednio, jego bagażu i pojazdów do miejsca przeznaczenia i do wydania bagażu i pojazdów w miejscu przeznaczenia.
2. Umowę przewozu potwierdza się jednym lub kilkoma biletami na przewóz wydawanymi podróżnemu. Jednak brak biletu, nieprawidłowości lub utrata biletu nie powodują nieważności umowy przewozu, która, nie naruszając postanowień art. 9, podlega postanowieniom przepisów ujednoczonych.
3. Z zastrzeżeniem dowodu przeciwnego, bilet jest miarodajnym dowodem zawarcia oraz treści umowy przewozu.

Artykuł 7

Bilet

1. Ogólne warunki przewozu określają formę i treść biletu oraz języki i czcionki, które należy zastosować przy ich druku i wypełnianiu biletu.
2. Bilet powinien zawierać przynajmniej następujące dane:
  - a) oznaczenie przewoźnika lub przewoźników;
  - b) oświadczenie, że pomimo zawarcia w umowie odmiennego postanowienia przewóz podlega niniejszym przepisom ujednoczonym; zapis taki może przybrać postać skrótu CIV;
  - c) wszelkie inne wskazówki niezbędne dla udowodnienia zawarcia oraz treści umowy umożliwiające podróżnemu dochodzenie swoich praw wynikających z umowy.
3. Podróżny jest zobowiązany przy otrzymaniu biletu upewnić się, czy został on wystawiony według jego wskazówek.
4. Bilet może być odstąpiony, gdy nie jest imienny i podróż nie została jeszcze rozpoczęta.
5. Bilet może być sporządzony w formie elektronicznego zapisu danych, które mogą być przekształcane w formę pisemną. Sposób zbierania i opracowywania powinien zapewniać ich praktyczną równowartość, zwłaszcza w zakresie mocy dowodowej danych zawartych w bilecie.

Artykuł 8

Opłata i zwrot należności za przejazd

1. Opłatę za przejazd uiszcza się przed rozpoczęciem podróży, chyba że między podróżnym a przewoźnikiem została zawarta odmienna umowa.
2. Ogólne warunki przewozu określają zasady zwrotu opłaty za przejazd.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Artykuł 9

Prawo przewozu. Wyłączenie z przewozu

1. Podróżny musi być zaopatrzony z chwilą rozpoczęcia podróży w ważny bilet na przejazd i okazać go podczas kontroli biletów. Ogólne warunki przewozu mogą stanowić, że:

- a) podróżny, który nie może okazać ważnego biletu, jest obowiązany oprócz opłaty za przejazd uiścić dopłatę;
- b) podróżnego, który odmawia natychmiastowego uiszczenia opłaty za przejazd lub dopłaty, można usunąć z pociągu; oraz
- c) określać, czy i na jakich zasadach dokonuje się zwrotu opłaty.

2. Ogólne warunki przewozu mogą przewidywać wyłączenie z przewozu lub możliwość usunięcia w czasie podróży:

- a) osób stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa i prawidłowego funkcjonowania ruchu lub dla bezpieczeństwa pozostałych podróżnych;
- b) osób, które w sposób niedopuszczalny są uciążliwe dla innych podróżnych;

osoby te nie mają prawa żądać zwrotu opłaty za bilet ani opłaty uiszczonej za przewóz ich przesyłki bagażowej.

Artykuł 10

Przestrzeganie przepisów władz administracyjnych

Podróżny jest zobowiązany zastosować się do przepisów wydawanych przez władze celne lub inne władze administracyjne.

Artykuł 11

Odwołanie i opóźnienie pociągu. Utrata połączenia

Przewoźnik obowiązany jest w danym wypadku poświadczyc na bilecie odwołanie pociągu lub utratę połączenia.

TYTUŁ III

PRZEWÓZ BAGAŻU RĘCZNEGO, ZWIERZĄT, PRZESYŁEK BAGAŻOWYCH I POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH

Rozdział I

Wspólne postanowienia

Artykuł 12

Przedmioty i zwierzęta dopuszczone do przewozu

1. Podróżny może zabrać ze sobą łatwo przenośne przedmioty (bagaż ręczny) oraz żywe zwierzęta, zgodnie z postanowieniami ogólnych warunków przewozu. Ponadto podróżny może zabrać ze sobą przedmioty przestrzenne zgodnie ze szczególnymi postanowieniami Ogólnych warunków przewozu. Wyłączone są od przewozu jako bagaż ręczny przedmioty i zwierzęta, które mogą być dla podróżnych uciążliwe lub spowodować szkodę.

2. Podróżny może nadać, jako przesyłkę bagażową, przedmioty oraz zwierzęta zgodnie z postanowieniami ogólnych warunków przewozu.

3. Szczególne postanowienia ogólnych warunków przewozu mogą dopuszczać przewóz pojazdów przy okazji przewozu podróżnych.

4. Przewóz przedmiotów i materiałów niebezpiecznych, jako bagażu ręcznego, przesyłek bagażowych albo w lub na pojazdach samochodowych, które zgodnie z postanowieniami niniejszego tytułu przewożone są koleją, musi być zgodny z postanowieniami Regulaminu międzynarodowego przewozu kolejami towarów niebezpiecznych (RID).

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Artykuł 13

Sprawdzenie

1. Jeżeli ustawy lub przepisy państwa, na którego terytorium zdarzy się taki przypadek, tego nie zabraniają, w razie uzasadnionego domniemania naruszenia warunków przewozu przewoźnik ma prawo sprawdzić, czy przedmioty lub zwierzęta (bagaż ręczny, bagaż nadany przesyłki bagażowe, pojazdy wraz z ich załadunkiem) odpowiadają warunkom przewozu. Podróżnego wzywa się do uczestniczenia przy sprawdzeniu. Jeśli podróżny nie zjawi się lub nie jest osiągalny, sprawdzenie powinno być dokonane w obecności dwóch niezależnych świadków.
2. W razie stwierdzenia naruszenia warunków przewozu przewoźnik może zażądać od podróżnego zapłacenia kosztów sprawdzenia.

Artykuł 14

Przestrzeganie przepisów władz administracyjnych

Podróżny jest zobowiązany zastosować się do przepisów wydawanych przez władze celne i inne władze administracyjne w czasie przewozu zarówno w odniesieniu do jego osoby, jak i przewożonych przez niego przedmiotów i zwierząt (bagaż ręczny, przesyłki bagażowe, pojazdy wraz z ich załadunkiem). Podróżny powinien być obecny przy rewizji tych przedmiotów, chyba że ustawy i przepisy danego państwa dopuszczają wyjątki w tym zakresie.

Rozdział II

Bagaż ręczny i zwierzęta

Artykuł 15

Nadzór

Nadzór nad bagażem ręcznym i zwierzętami zabranymi ze sobą należy do podróżnego.

Rozdział III

Przesyłki bagażowe

Artykuł 16

Nadanie przesyłki bagażowej

1. Zobowiązania umowne dotyczące przewozu przesyłek bagażowych powinny być potwierdzone na kwicie bagażowym, który wydaje się podróżnemu.
2. Brak, nieprawidłowości lub utrata kwitu bagażowego nie powodują nieważności umowy przewozu bagażu, która, nie naruszając postanowień art. 22, podlega postanowieniom niniejszych przepisów ujednoczonych.
3. Z zastrzeżeniem dowodu przeciwnego, kwit bagażowy jest miarodajnym dowodem nadania przesyłki bagażowej oraz warunków jej przewozu.
4. Do chwili złożenia dowodu przeciwnego zakłada się, że w czasie przyjęcia do przewozu przesyłka bagażowa była zewnętrznie w dobrym stanie i że liczba i masa sztuk odpowiadały danym wpisanym na kwicie bagażowym.

Artykuł 17

Kwit bagażowy

1. Ogólne warunki przewozu określają formę i treść kwitu bagażowego oraz języki i czcionki, które należy stosować przy ich druku i wypełnianiu. Art. 7 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

2. Kwit bagażowy powinien zawierać przynajmniej następujące dane:
  - a) oznaczenie przewoźnika lub przewoźników;
  - b) oświadczenie, że pomimo zawarcia w umowie odmiennego postanowienia przewóz podlega niniejszym przepisom ujednoczonym; zapis taki może przybrać postać skrótu CIV;
  - c) wszelkie inne wskazówki niezbędne dla udowodnienia zawarcia oraz treści umowy umożliwiające podróżnemu dochodzenie swoich praw wynikających z umowy.
3. Przy otrzymaniu kwitu bagażowego podróżny obowiązany jest upewnić się, czy został on wystawiony zgodnie z jego wskazówkami.

Artykuł 18

Nadanie i przewóz

1. Z zastrzeżeniem wyjątku przewidzianego w ogólnych warunkach przewozu, bagaż można nadać do przewozu tylko za okazaniem biletu na przejazd ważnego co najmniej do stacji przeznaczenia bagażu. Formalności wymagane przy nadaniu bagażu, nieokreślone w niniejszym artykule, regulują przepisy obowiązujące w miejscu nadania.
2. Jeżeli ogólne warunki przewozu przewidują przyjmowanie bagażu do przewozu bez okazania biletu, postanowienia przepisów ujednoczonych dotyczące praw i obowiązków podróżnego odnośnie do jego przesyłki bagażowej stosuje się odpowiednio do nadawcy przesyłki bagażowej.
3. Przewoźnik może dokonać przewozu przesyłki bagażowej innym pociągiem lub innym środkiem transportu i inną drogą niż te, z których korzysta podróżny.

Artykuł 19

Uiszczenie opłaty za przewóz przesyłki bagażowej

Opłatę za przewóz przesyłki bagażowej uiszcza się przed rozpoczęciem podróży, chyba że między podróżnym a przewoźnikiem została zawarta odmienna umowa.

Artykuł 20

Oznakowanie przesyłki bagażowej

Podróżny zobowiązany jest podać na każdej sztuce przesyłki bagażowej w dobrze widocznym miejscu i w sposób trwały:

- a) swoje nazwisko i adres;
- b) miejsce przeznaczenia.

Artykuł 21

Prawo do dysponowania przesyłką bagażową

1. Jeśli okoliczności na to pozwalają i nie sprzeciwiają się temu przepisy celne lub innych władz administracyjnych, bagaż może być, na żądanie podróżnego, wydany w miejscu jego nadania za zwrotem kwitu bagażowego i, jeśli ogólne warunki przewozu to przewidują, za okazaniem biletu.
2. Ogólne warunki przewozu mogą zawierać inne postanowienia dotyczące prawa do dysponowania przesyłką bagażową, w tym zmiany miejsca jej przeznaczenia oraz ewentualnych obciążeń finansowych, jakie wówczas ponosi podróżny.

Artykuł 22

Wydanie

1. Przesyłkę bagażową wydaje się za zwrotem kwitu bagażowego i po zapłaceniu ewentualnych należności obciążających przesyłkę.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Przewoźnik ma prawo, lecz nie jest obowiązany sprawdzić, czy posiadacz kwitu bagażowego jest uprawniony do odbioru bagażu.

2. Za równoznaczne z wydaniem bagażu posiadaczowi kwitu bagażowego uważa się dokonane zgodnie z przepisami obowiązującymi w miejscu wydania:

a) przekazanie bagażu organom celnym lub podatkowym do ich pomieszczeń ekspedycyjnych lub składów, jeżeli pomieszczenia te nie są pod nadzorem przewoźnika;

b) przekazanie żywych zwierząt osobom trzecim na przechowanie.

3. Posiadacz kwitu bagażowego może żądać wydania bagażu w miejscu przeznaczenia w uzgodnionym czasie, a w stosownym wypadku po upływie czasu potrzebnego do załatwienia formalności wymaganych przez władze celne lub inne władze administracyjne.

4. W razie nieoddania kwitu bagażowego przewoźnik jest zobowiązany wydać bagaż tylko tej osobie, która udowodni, że ma do niego prawo; jeśli dowód ten zostanie uznany za niewystarczający, przewoźnik może żądać zabezpieczenia.

5. Bagaż wydaje się w miejscu przeznaczenia, do którego został nadany.

6. Posiadacz kwitu bagażowego, któremu nie wydano bagażu na warunkach określonych w ust. 3, może żądać stwierdzenia na kwicie bagażowym dnia i godziny, w których żądał wydania tego bagażu.

7. Na żądanie osoby uprawnionej przewoźnik jest obowiązany sprawdzić przesyłkę bagażową, w celu stwierdzenia istniejącej zdaniem tej osoby szkody; jeśli przewoźnik nie uczynił zadość temu żądaniu, posiadacz kwitu bagażowego ma prawo odmówić przyjęcia przesyłki.

8. W sprawach nieuregulowanych powyżej wydanie bagażu odbywa się zgodnie z przepisami obowiązującymi w miejscu wydania.

Rozdział IV

Pojazdy samochodowe

Artykuł 23

Warunki przewozu

Postanowienia szczególne dotyczące przewozu pojazdów, zawarte w ogólnych warunkach przewozu, określają w szczególności: warunki przyjęcia do przewozu, nadania, załadunku i przewozu, warunki wyładunku i wydania oraz obowiązki pasażerów.

Artykuł 24

Kwit na przewóz

1. Przy przewozie pojazdów samochodowych kwit na przewóz powinien być wydany i przekazany podróżnemu. Kwit może stanowić część biletu na przejazd.

2. Postanowienia szczególne dla przewozu pojazdów samochodowych zawarte w ogólnych warunkach przewozu ustalają formę i treść kwitu na przewóz pojazdów oraz języki i czcionki, które należy stosować przy jego druku i wypełnianiu. Art. 7 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

3. Kwit na przewóz pojazdów powinien zawierać przynajmniej następujące dane:

a) oznaczenie przewoźnika lub przewoźników;

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

- b) oświadczenie, że pomimo zawarcia w umowie odmiennego postanowienia przewóz podlega niniejszym przepisom ujednocionym; zapis taki może przybrać postać skrótu CIV;
  - c) wszelkie inne wskazówki niezbędne dla udowodnienia zawarcia oraz treści umowy, umożliwiające podróżnemu dochodzenie swoich praw wynikających z umowy.
4. Przy otrzymaniu kwitu na przewóz pojazdu podróży obowiązuje jest upewnić się, czy został on wystawiony zgodnie z jego wskazówkami.

Artykuł 25

Obowiązujące prawo

Z zastrzeżeniem postanowień niniejszego rozdziału, postanowienia rozdziału III dotyczące przewozu bagażu mają zastosowanie do przewozu pojazdów samochodowych.

TYTUŁ IV

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRZEWOŹNIKA

Rozdział I

Odpowiedzialność za śmierć i zranienie podróżnych

Artykuł 26

Podstawa odpowiedzialności

1. Przewoźnik odpowiada za szkody powstałe w wyniku śmierci, zranienia lub wszelkiego innego naruszenia fizycznego lub umysłowego stanu zdrowia podróżnego, spowodowane w wyniku wypadku związanego z ruchem kolejowym, powstałego podczas przebywania podróżnego w wagonie albo przy wsiadaniu lub wysiadaniu z wagonu, niezależnie od infrastruktury kolejowej, z której podróżny korzystał.
2. Przewoźnik jest zwolniony z odpowiedzialności:
  - a) jeżeli wypadek został spowodowany przez okoliczności zewnętrzne w stosunku do ruchu kolei, których przewoźnik mimo zastosowania niezbędnej w powstałej sytuacji staranności nie mógł uniknąć ani których skutkom nie mógł zapobiec;
  - b) jeżeli wypadek nastąpił z winy podróżnego;
  - c) jeżeli wypadek został spowodowany zachowaniem się osoby trzeciej oraz jeśli przewoźnik mimo zastosowania nakazanej sytuacji staranności nie mógł uniknąć takiego zachowania ani zapobiec jego skutkom; za stronę trzecią nie uważa się innego przedsiębiorstwa eksploatującego tę samą linię kolejową; prawo do roszczeń zwrotnych pozostaje nienaruszone.
3. Jeżeli wypadek został spowodowany zachowaniem się osoby trzeciej i jeżeli odpowiedzialność przewoźnika nie jest całkowicie wyłączona, zgodnie z ust. 2 lit. c), ponosi on pełną odpowiedzialność, uwzględniając ograniczenia przepisów ujednoczonych, lecz bez uszczerbku dla roszczeń zwrotnych, które może on mieć w stosunku do tej osoby trzeciej.
4. Niniejsze przepisy ujednoczone nie naruszają odpowiedzialności, jaka może ciążyć na przewoźniku w przypadkach nieprzewidzianych w ust. 1.
5. Jeśli przewóz podlegający jednej umowie przewozu wykonywany jest kolejno przez więcej niż jednego przewoźnika, to w przypadku śmierci lub uszkodzeń ciała podróżnych odpowiedzialność ponosi przewoźnik, który na mocy umowy przewozu zobowiązany był wykonać usługę przewozu, podczas której miał miejsce wypadek. Jeśli usługa ta nie została wykonana przez tego przewoźnika, lecz przez przewoźnika podwykonawcę, odpowiedzialność zgodną z niniejszymi przepisami ujednoczonymi ponoszą solidarnie obaj przewoźnicy.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Artykuł 27

Odszkodowanie w przypadku śmierci

1. W przypadku śmierci podróżnego odszkodowanie obejmuje:
  - a) wszelkie niezbędne koszty, spowodowane śmiercią podróżnego, a w szczególności koszty przewozu zwłok i wydatki związane z pogrzebem;
  - b) jeżeli śmierć nie nastąpiła natychmiast, odszkodowanie określone w art. 28.
2. Jeżeli, z powodu śmierci podróżnego, osoby, wobec których miał on lub mógłby mieć ustawowy obowiązek alimentacyjny, są pozbawione jego wsparcia, osoby takie również otrzymują odszkodowanie za tę stratę. Roszczenia o odszkodowania osób pozostających na utrzymaniu podróżnego, wobec których nie miał on ustawowego obowiązku alimentacyjnego, podlegają prawu krajowemu.

Artykuł 28

Odszkodowanie w przypadku uszkodzeń ciała

W przypadku uszkodzeń ciała lub wszelkiego innego naruszenia fizycznego lub umysłowego stanu zdrowia podróżnego odszkodowanie obejmuje:

- a) wszelkie niezbędne koszty, a w szczególności koszty leczenia i transportu;
- b) zadośćuczynienie stratom finansowym powstałym na skutek całkowitej lub częściowej utraty zdolności do pracy lub na skutek zwiększonych potrzeb spowodowanych wypadkiem.

Artykuł 29

Naprawienie innych szkód wynikających z obrażeń ciała

Prawo krajowe określa, czy i w jakiej mierze przewoźnik jest zobowiązany do wypłaty odszkodowania za szkody wynikające z obrażeń ciała, inne niż przewidziane w art. 27 i 28.

Artykuł 30

Forma i wysokość odszkodowania za śmierć i zranienie

1. Odszkodowanie przewidziane w art. 27 ust. 2 i w art. 28 lit. b) powinno być uiszczone w formie pieniężnej. Jednakże w razie gdy prawo krajowe dopuszcza przyznanie renty, odszkodowanie uiszcza się w tej formie, jeśli poszkodowany podróżny lub osoby uprawnione wymienione w art. 27 ust. 2 żądają wypłaty renty.
2. Wysokość odszkodowania przyznanego zgodnie z ust. 1 określa prawo krajowe. Jednakże przy zastosowaniu niniejszych przepisów ujednoczonych ustala się dla każdego podróżnego górną granicę w wysokości 175 000 jednostek obrachunkowych jako kwotę jednorazową lub jako rentę roczną odpowiadającą tej sumie, jeżeli prawo krajowe przewiduje granicę maksymalną o niższej wysokości.

Artykuł 31

Inne środki komunikacji

1. Z zastrzeżeniem postanowień ust. 2, postanowienia dotyczące odpowiedzialności za śmierć i zranienie podróżnych nie mają zastosowania do szkód, które powstały podczas przewozu, który zgodnie z umową przewozu nie był przewozem kolejowym.
2. Jeżeli jednak wagony kolejowe przewozi się promem, postanowienia o odpowiedzialności w razie śmierci i zranienia podróżnego stosuje się do szkód wymienionych art. 26 ust. 1 i art. 33 ust. 1, spowodowanych wskutek wypadku związanego z ruchem kolejowymi, który zdarzył się w czasie przebywania podróżnego w wymienionych wagonach albo przy wsiadaniu do nich lub wysiadaniu z nich.
3. Jeżeli, wskutek wyjątkowych okoliczności, ruch kolejowy jest czasowo przerwany i podróżni są przewożeni innymi środkami transportu, przewoźnik ponosi odpowiedzialność zgodnie z niniejszymi przepisami ujednoczonymi.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Rozdział II

Odpowiedzialność w razie niedotrzymania rozkładu jazdy

Artykuł 32

Odpowiedzialność w razie odwołania pociągu, jego opóźnienia lub utraty połączenia

1. Przewoźnik odpowiada za szkody, jakie poniósł podróżny, jeżeli wskutek odwołania pociągu, jego opóźnienia lub utraty przez podróżnego połączenia podróż nie może być kontynuowana tego samego dnia lub wskutek zaistniałych okoliczności od podróżnego nie można zgodnie ze zdrowym rozsądkiem wymagać kontynuowania podróży tego samego dnia. Szkody obejmują racjonalnie uzasadnione koszty noclegu, a także racjonalnie uzasadnione koszty spowodowane powiadomieniem osób oczekujących na podróżnego w miejscu przeznaczenia.
2. Przewoźnik jest zwolniony od odpowiedzialności, jeżeli odwołanie pociągu, jego opóźnienie lub utrata połączenia są spowodowane jedną z następujących przyczyn:
  - a) okoliczności zewnętrzne w stosunku do ruchu kolei, których przewoźnik mimo zastosowania niezbędnej w powstałej sytuacji staranności nie mógł uniknąć ani których skutkiem nie mógł zapobiec;
  - b) wina podróżnego; lub
  - c) zachowanie się osoby trzeciej oraz jeśli przewoźnik mimo zastosowania nakazanej sytuacją staranności nie mógł uniknąć takiego zachowania się i którego skutkiem nie mógł zapobiec; za stronę trzecią nie uważa się innego przedsiębiorstwa eksploatującego tę samą linię kolejową; prawo do roszczeń zwrotnych pozostaje nienaruszone.
3. Prawo krajowe określa, czy i w jakiej mierze przewoźnik jest zobowiązany do wypłacenia odszkodowań za szkody inne niż przewidziane w ust. 1. Niniejsze postanowienie nie narusza postanowień art. 44.

Rozdział III

Odpowiedzialność za szkody powstałe podczas przewozu bagażu ręcznego, zwierząt, przesyłek bagażowych i pojazdów samochodowych

DZIAŁ 1

Bagaż ręczny i zwierzęta

Artykuł 33

Odpowiedzialność

1. W razie śmierci lub zranienia podróżnego przewoźnik odpowiada ponadto za szkodę wynikłą na skutek uszkodzenia bądź całkowitej lub częściowej utraty rzeczy, które podróżny będący ofiarą wypadku miał przy sobie lub wiozł ze sobą jako bagaż ręczny; dotyczy to również zwierząt, które podróżny miał ze sobą. Art. 26 stosuje się odpowiednio.
2. W pozostałych wypadkach przewoźnik odpowiada za szkodę wynikłą na skutek uszkodzenia bądź całkowitej lub częściowej utraty rzeczy, bagażu ręcznego lub zwierząt, których nadzór, zgodnie z art.15 spoczywa na podróżnym, jedynie gdy szkoda wynikła z jego winy. Z wyjątkiem art. 51, innych artykułów tytułu IV oraz tytułu VI nie stosuje się.

Artykuł 34

Ograniczenie odszkodowania w razie uszkodzenia lub utraty rzeczy

Jeżeli przewoźnik odpowiada na podstawie art. 33 ust. 1, to górna granica odszkodowania wynosi 1 400 jednostek obrachunkowych dla każdego podróżnego.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Artykuł 35

Zwolnienie od odpowiedzialności

Przewoźnik nie odpowiada wobec podróżnego za szkody powstałe wskutek niezastosowania się podróżnego do przepisów celnych i przepisów innych władz administracyjnych.

DZIAŁ 2

Przesyłki bagażowe

Artykuł 36

Podstawa odpowiedzialności

1. Przewoźnik odpowiada za szkodę powstałą wskutek całkowitego lub częściowego zaginięcia lub uszkodzenia przesyłki bagażowej w czasie od przyjęcia do przewozu aż do wydania, jak również za szkodę spowodowaną opóźnionym wydaniem.
2. Przewoźnik jest zwolniony od tej odpowiedzialności, jeżeli zaginięcie, uszkodzenie lub opóźnienie w wydaniu nastąpiło z winy podróżnego, z powodu jego zlecenia niewywołanego winą przewoźnika, z powodu wady własnej przesyłki bagażowej albo wskutek okoliczności, których przewoźnik nie mógł uniknąć i których skutkom nie mógł zapobiec.
3. Przewoźnik jest zwolniony od tej odpowiedzialności, jeżeli zaginięcie lub uszkodzenie nastąpiło wskutek szczególnego niebezpieczeństwa wynikającego z jednej lub kilku niżej wymienionych okoliczności:
  - a) braku lub usterki opakowania;
  - b) specjalnych właściwości bagażu;
  - c) nadania jako przesyłki bagażowej przedmiotów wyłączonych z przewozu.

Artykuł 37

Ciężar dowodu

1. Dowód, że opóźnienie w wydaniu, zaginięcie lub uszkodzenie spowodowane zostało przez jedną z okoliczności przewidzianych w art. 36 ust. 2, ciąży na przewoźniku.
2. Jeżeli przewoźnik wykaże, że bez względu na okoliczności danego przypadku zaginięcie lub uszkodzenie mogło wyniknąć z jednego lub kilku szczególnych niebezpieczeństw przewidzianych w art. 36 ust. 3, istnieje domniemanie, że szkoda z nich wynikła. Osoba uprawniona zachowuje jednak prawo udowodnienia, że szkoda nie została spowodowana, całkowicie lub częściowo, przez jedno z tych niebezpieczeństw.

Artykuł 38

Kolejni przewoźnicy

Jeżeli przewóz będący przedmiotem jednej umowy przewozu wykonywany jest przez kilku kolejnych przewoźników, każdy z przewoźników przez samo przyjęcie przesyłki bagażowej wraz z kwitem bagażowym lub pojazdu samochodowego z kwitem przewozowym uczestniczy, jeżeli chodzi o przewiezienie przesyłki bagażowej lub pojazdu samochodowego, w umowie przewozu stosownie do warunków określonych w kwicie bagażowym lub w kwicie przewozowym i przyjmuje wynikające z niej obowiązki. W tym wypadku każdy przewoźnik odpowiada za wykonanie przewozu na całej drodze aż do wydania.

Artykuł 39

Przewoźnicy podwykonawcy

1. Jeżeli przewoźnik zlecił przewoźnikowi podwykonawcy w całości lub w części wykonanie przewozu, to niezależnie, czy miał do tego upoważnienie na podstawie umowy przewozu czy nie, odpowiada za wykonanie całego przewozu.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

2. Wszelkie postanowienia niniejszych przepisów ujednoczonych dotyczące odpowiedzialności przewoźnika mają zastosowanie do odpowiedzialności przewoźnika podwykonawcy w zakresie wykonanego przez niego przewozu. Jeżeli wytoczono powództwo przeciwko pracownikom i jakimkolwiek innym zatrudnionym, którymi przewoźnik podwykonawca posłużył się przy wykonywaniu przewozu, mają zastosowanie postanowienia art. 48 i 52.
3. Jakiegokolwiek szczególne porozumienie, na mocy którego przewoźnik przyjmuje zobowiązania niewynikające z niniejszych przepisów ujednoczonych albo zrzeka się praw przysługujących mu na podstawie niniejszych przepisów ujednoczonych, ma zastosowanie do przewoźnika podwykonawcy jedynie, gdy wyrazi na nie pisemną zgodę. Niezależnie od zgody przewoźnika podwykonawcy lub jej braku, przewoźnik związany jest postanowieniami tego szczególnego porozumienia.
4. Jeżeli przewoźnik i przewoźnik podwykonawca odpowiadają razem, ich odpowiedzialność jest solidarna.
5. Całkowita kwota odszkodowań należnych od przewoźnika, przewoźnika podwykonawcy oraz ich pracowników i innych zatrudnionych, którymi się oni posługują przy wykonywaniu przewozu, nie może przekraczać maksymalnych kwot odszkodowania przewidzianych w przepisach ujednoczonych.
6. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie narusza praw do roszczenia zwrotnego powstałego między przewoźnikiem a przewoźnikiem podwykonawcą.

Artykuł 40

Domniemanie zaginięcia

1. Osoba uprawniona może, bez dalszych dowodów, uważać sztukę bagażu za zaginioną, jeżeli jej nie wydano lub nie przygotowano do wydania w ciągu czternastu dni od chwili zażądania jej wydania stosownie do art. 22 ust. 3.
2. Jeżeli sztuka bagażu, uznana za zaginioną, zostanie odnaleziona w ciągu roku od zażądania jej wydania, przewoźnik jest obowiązany zawiadomić o tym osobę uprawnioną, jeżeli miejsce jej zamieszkania jest znane lub jeżeli można je ustalić.
3. W ciągu trzydziestu dni po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w ust. 2, osoba uprawniona może zażądać, aby wydano jej bagaż. W tym wypadku opłaca ona koszty przewozu bagażu od miejsca nadania do miejsca, w którym ma nastąpić wydanie, i zwraca otrzymane odszkodowanie, po potrąceniu kosztów objętych tym odszkodowaniem. Osoba uprawniona zachowuje jednak prawo do odszkodowania z tytułu opóźnionego wydania, przewidziane w art. 43.
4. Jeżeli odnalezionej sztuki bagażu nie zażądano w terminie przewidzianym w ust. 3 lub jeżeli odnaleziono ją dopiero po upływie roku od zażądania jej wydania, przewoźnik rozporządza nią według ustaw i przepisów miejsca, w którym sztuka bagażu się znajduje.

Artykuł 41

Odszkodowanie w razie zaginięcia

1. Przewoźnik jest zobowiązany zapłacić za całkowite lub częściowe zaginięcie przesyłki bagażowej, bez dalszego odszkodowania:
  - a) jeżeli udowodniono wysokość szkody, odszkodowanie równe wysokości szkody, najwyżej jednak 80 jednostek obrachunkowych za brakujący kilogram masy brutto lub 1 200 jednostek obrachunkowych za sztukę bagażu;
  - b) jeżeli nie udowodniono wysokości szkody, kwotę zryczałtowaną, licząc po 20 jednostek obrachunkowych za brakujący kilogram masy brutto lub 300 jednostek obrachunkowych za sztukę bagażu.

Rodzaj odszkodowania za brakujący kilogram lub sztukę bagażu ustalają ogólne warunki przewozu.

2. Przewoźnik zwraca ponadto opłatę za przewóz bagażu, opłaty celne i akcyzowe oraz inne kwoty zapłacone przy przewozie zagubionej sztuki bagażu.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Artykuł 42

Odszkodowanie w razie uszkodzenia

1. W razie uszkodzenia przesyłki bagażowej przewoźnik obowiązany jest zapłacić, bez dalszego odszkodowania, kwotę, która odpowiada obniżeniu się wartości przesyłki.
2. Odszkodowanie nie może jednak przewyższać:
  - a) jeżeli cały bagaż doznał obniżenia wartości wskutek uszkodzenia — kwoty, którą należałoby zapłacić w razie całkowitego zaginięcia;
  - b) jeżeli tylko część bagażu doznała obniżenia wartości wskutek uszkodzenia — kwoty, którą należałoby zapłacić w razie zaginięcia części, która doznała obniżenia wartości.

Artykuł 43

Odszkodowanie za opóźnienie w wydaniu bagażu

1. W razie opóźnienia w wydaniu przesyłki bagażowej przewoźnik jest obowiązany zapłacić za każde rozpoczęte 24 godziny, licząc od chwili zażądania wydania, najwyżej jednak za 14 dni:
  - a) jeżeli osoba uprawniona udowodni, że wskutek opóźnienia powstała szkoda łącznie z uszkodzeniem bagażu, odszkodowanie w wysokości szkody, które nie może przekraczać 0,80 jednostki obrachunkowej za kilogram masy brutto lub 14 jednostek obrachunkowych za sztukę bagażu wydane z opóźnieniem;
  - b) jeżeli osoba uprawniona nie udowodni, że wskutek opóźnienia powstała szkoda, odszkodowanie zryczałtowane w wysokości 0,14 jednostki obrachunkowej za kilogram masy brutto lub 2,80 jednostek obrachunkowych za sztukę bagażu wydane z opóźnieniem.

Rodzaj odszkodowania za brakujący kilogram lub sztukę bagażu ustalają ogólne warunki przewozu.

2. Przy zaginięciu całego bagażu nie można płacić odszkodowania zgodnie z postanowieniami ust. 1 obok odszkodowania wynikającego z postanowień art. 41.
3. W razie częściowego zaginięcia bagażu odszkodowanie to płaci się zgodnie z ust. 1 za część niezaginioną.
4. W razie uszkodzenia bagażu, niebędącego następstwem opóźnionego wydania, płaci się odszkodowanie zgodnie z postanowieniami ust. 1, ewentualnie wraz z odszkodowaniem przewidzianym w art. 42.
5. W żadnym wypadku odszkodowanie łączne przewidziane w ust. 1 i odszkodowanie przewidziane w art. 41 i 42 nie może być wyższe niż odszkodowanie, które należałoby zapłacić w razie całkowitego zaginięcia bagażu.

DZIAŁ 3

Pojazdy samochodowe

Artykuł 44

Odszkodowanie w razie opóźnienia

1. Jeżeli pojazd samochodowy towarzyszący podróżnemu zostanie z winy przewoźnika z opóźnieniem załadowany lub wydany, przewoźnik płaci odszkodowanie, pod warunkiem że osoba uprawniona udowodni, że w wyniku tego powstała szkoda; przy czym kwota odszkodowania nie może przekraczać wysokości opłaty za przewóz pojazdu.
2. Jeżeli z powodu opóźnienia załadunku z winy przewoźnika osoba uprawniona zrezygnuje z wykonania umowy przewozu, to otrzymuje zwrot zapłaty za przewóz. Jeżeli osoba ta udowodni, że z powodu opóźnienia powstała szkoda, może ona żądać dodatkowo odszkodowania, które nie może przekraczać wysokości opłaty przewozowej.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Artykuł 45

Odszkodowanie w razie zaginięcia bagażu

W razie całkowitego lub częściowego zagubienia pojazdu osoba uprawniona otrzymuje odszkodowanie za udokumentowaną szkodę, obliczone z uwzględnieniem obecnej wartości pojazdu, które nie może przekraczać kwoty 8 000 jednostek obrachunkowych. Przyczepa z ładunkiem lub bez traktowana jest jako pojazd.

Artykuł 46

Odpowiedzialność za inne przedmioty

1. Jeżeli chodzi o przedmioty pozostawione w pojazdach lub znajdujące się w kontenerach-bagażnikach (np. w kontenerach na bagaż lub na narty), przymocowanych do pojazdu, przewoźnik odpowiada tylko za szkody wynikłe z jego winy. Łączna kwota odszkodowania nie może przekraczać 1 400 jednostek obrachunkowych.
2. Jeżeli chodzi o przedmioty przymocowane na zewnątrz pojazdu włącznie z kontenerami-bagażnikami wymienionymi w ust. 1, przewoźnik odpowiada tylko wówczas, jeżeli zostało udowodnione, że szkoda jest wynikiem działania lub zaniechania popełnionego przez przewoźnika albo z zamiarem spowodowania szkody, albo w wyniku niedbalstwa i ze świadomością dopuszczenia powstania szkody.

Artykuł 47

Obowiązujące prawo

Z zastrzeżeniem postanowień niniejszego działu, postanowienia działu 2 dotyczące odpowiedzialności za przesyłki bagażowe stosuje się do pojazdów samochodowych.

Rozdział IV

Wspólne postanowienia

Artykuł 48

Utrata prawa do ograniczonej odpowiedzialności

Postanowienia niniejszych Przepisów ujednoliconych oraz przepisy prawa krajowego, które ograniczają wysokość odszkodowania do określonej kwoty, nie mają zastosowania, jeżeli zostało udowodnione, że szkoda jest wynikiem działania lub zaniechania popełnionego przez przewoźnika albo z zamiarem spowodowania szkody, albo w wyniku niedbalstwa i ze świadomością dopuszczenia powstania szkody.

Artykuł 49

Przeliczenie i oprocentowanie odszkodowania

1. Jeżeli obliczenie odszkodowania wymaga przeliczenia kwot wyrażonych w walutach obcych, przeliczenia dokonuje się według kursu obowiązującego w dniu i w miejscu wypłaty odszkodowania.
2. Osoba uprawniona może żądać odsetek od odszkodowania w wysokości pięciu procent w stosunku rocznym, naliczanych od dnia wniesienia reklamacji przewidzianej w art. 55 lub, jeżeli nie było reklamacji, od dnia wytoczenia powództwa sądowego.
3. Jednakże w stosunku do odszkodowania przysługującego na podstawie art. 27 i 28 odsetki są naliczane od dnia, w którym nastąpiły zdarzenia stanowiące podstawę do ustalenia wysokości odszkodowania, jeżeli dzień ten jest późniejszy od dnia złożenia reklamacji lub od dnia wytoczenia powództwa sądowego.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

4. W przypadku przesyłek bagażowych odsetki przysługują, gdy kwota odszkodowania przekracza 16 jednostek obrachunkowych na jeden kwit bagażowy.

5. W przypadku przesyłek bagażowych, jeżeli osoba uprawniona nie przekaze przewoźnikowi w wyznaczonym terminie dokumentów niezbędnych do ostatecznego załatwienia reklamacji, bieg odsetek zawiesza się na czas od upływu tego terminu do przekazania dokumentów.

Artykuł 50

Odpowiedzialność w razie wypadku nuklearnego

Przewoźnik jest zwolniony od odpowiedzialności ciężącej na nim na podstawie przepisów ujednoczonych, jeżeli szkoda powstała wskutek wypadku nuklearnego i jeżeli według ustaw i przepisów o odpowiedzialności w dziedzinie energii nuklearnej obowiązujących w danym państwie właściciel urządzenia nuklearnego lub równorzędna mu osoba odpowiada za tę szkodę.

Artykuł 51

Odpowiedzialność przewoźnika za swoich pracowników

Przewoźnik odpowiada za swoich pracowników oraz za inne osoby, którymi się posługuje przy wykonywaniu przewozu, jeżeli pracownicy i inne osoby wykonują swoje czynności służbowe. Zarządcy infrastruktury kolejowej, na której odbywa się przewóz, uważani są za pracowników, którymi przewoźnik posługuje się przy wykonywaniu przewozu.

Artykuł 52

Roszczenia szczególne

1. We wszystkich przypadkach, w których mają zastosowanie niniejsze przepisy ujednoczone, można wystąpić przeciwko przewoźnikowi z roszczeniem o odszkodowanie bez względu na tytuł, na jakim jest ono oparte, tylko na warunkach i w granicach przewidzianych w niniejszych przepisach.

2. Powyższe postanowienie dotyczy również roszczeń dochodzonych od pracowników przewoźnika i innych osób, za które przewoźnik odpowiada na podstawie art. 51.

TYTUŁ V

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PODRÓŻNEGO

Artykuł 53

Szczególne zasady odpowiedzialności

Podróżny ponosi odpowiedzialność wobec przewoźnika za:

a) szkody, które wynikły z nieprzestrzegania obowiązków podróżnego:

1. określonych w art. 10, 14 i 20;
2. określonych w postanowieniach szczególnych dla przewozu pojazdów samochodowych, zawartych w ogólnych warunkach przewozu; lub
3. określonych w Regulaminie międzynarodowego przewozu kolejami towarów niebezpiecznych (RID); albo

b) szkody spowodowane przez przedmioty lub zwierzęta, które podróżny zabrał ze sobą, o ile nie udowodni on, że szkoda powstała w wyniku okoliczności, których mimo zastosowania nakazanej sytuacją staranności nie mógł uniknąć i których skutkom nie mógł zapobiec mimo zachowania niezbędnej i oczekiwanej od zdyscyplinowanego podróżnego staranności. Niniejsze postanowienie nie narusza odpowiedzialności przewoźnika przewidzianej w art. 26 i art. 33 ust. 1.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

TYTUŁ VI DOCHODZENIE ROSZCZEŃ

Artykuł 54

Stwierdzenie częściowego zaginięcia lub uszkodzenia bagażu

1. Jeżeli przewoźnik ujawni lub jeśli przypuszcza albo też jeżeli osoba uprawniona twierdzi, że przewożony przez przewoźnika przedmiot (bagaż, pojazd samochodowy) częściowo zaginął lub został uszkodzony, przewoźnik jest obowiązany niezwłocznie, w miarę możliwości w obecności osoby uprawnionej, stwierdzić protokolarnie, w zależności od rodzaju szkody, stan przewożonego przedmiotu oraz, jeżeli to możliwe, rozmiar i przyczynę szkody, jak również czas jej powstania.
2. Odpis tego protokołu wydaje się nieodpłatnie osobie uprawnionej.
3. Jeżeli osoba uprawniona nie uznaje stwierdzeń protokołu, może ona zażądać ustalenia stanu bagażu lub pojazdu, jak również przyczyn i rozmiaru szkody, przez rzeczoznawcę powołanego przez obie strony lub przez sąd. Postępowanie to podlega ustawom i przepisom państwa, w którym odbywa się ustalenie szkody.

Artykuł 55

Reklamacje

1. Reklamacje dotyczące odpowiedzialności przewoźnika za śmierć i zranienie podróżnego należy wносить na piśmie do przewoźnika, przeciwko któremu może być wytoczone powództwo sądowe. W razie przewozu stanowiącego przedmiot jednej umowy przewozu wykonywanego przez kolejnych przewoźników reklamacje mogą być również wniesione do pierwszego i ostatniego przewoźnika oraz przewoźnika mającego w kraju stałego zamieszkania lub stałego pobytu osoby uprawnionej siedzibę swojej firmy, jej filię lub agencję, która zawarła umowę przewozu.
2. Pozostałe reklamacje dotyczące umowy przewozu należy wносить na piśmie do przewoźnika, o którym mowa w art. 56 ust. 2 i 3.
3. Dokumenty, które osoba uprawniona pragnie dołączyć do reklamacji, należy przedłożyć w oryginale lub w odpisie, odpowiednio uwierzytelnionym na żądanie przewoźnika. Przy załatwianiu reklamacji przewoźnik może zażądać zwrotu biletu na przejazd lub kwitu bagażowego lub kwitu przewozowego.

Artykuł 56

Przewoźnicy, przeciwko którym mogą być wytoczone powództwa sądowe

1. Powództwo sądowe wynikające z odpowiedzialności przewoźnika za śmierć i zranienie podróżnego może być wytoczone jedynie przeciwko przewoźnikowi odpowiedzialnemu zgodnie z art. 26 ust. 5.
2. Z zastrzeżeniem ust. 4, inne powództwa podróżnych wynikające z umowy przewozu mogą być wytaczane przeciwko pierwszemu lub ostatniemu przewoźnikowi lub przewoźnikowi, który wykonywał tę część przewozu, w czasie której miało miejsce zdarzenie będące przyczyną wytoczenia powództwa.
3. W razie wykonywania przewozów przez kolejnych przewoźników, gdy zgoda przewoźnika zobowiązanego do dostarczenia przesyłki bagażowej lub pojazdu samochodowego jest wpisana do kwitu bagażowego lub kwitu przewozowego, może być także przeciwko niemu wytoczone powództwo sądowe zgodnie z ust. 2, nawet gdy nie otrzymał on bagażu lub nie przyjął pojazdu samochodowego.
4. Powództwo sądowe o zwrot zapłaconej kwoty na podstawie umowy przewozu może być wytoczone przeciwko przewoźnikowi, który pobrał tę kwotę, lub przeciwko przewoźnikowi, na rzecz którego została ona pobrana.
5. Powództwo sądowe może być wytoczone przeciwko innemu przewoźnikowi, niż wskazani w ust. 2 i 4, jeżeli zostało ono wytoczone jako powództwo wzajemne lub w drodze zarzutu w związku z roszczeniem głównym, wynikłym z tej samej umowy przewozu.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

6. Jeżeli postanowienia przepisów ujednoczonych stosują się do przewoźnika podwykonawcy, również jemu można wytoczyć powództwo sądowe.
7. Jeżeli powód ma wybór między kilkoma przewoźnikami, jego prawo wyboru wygasa z chwilą wytoczenia powództwa przeciwko jednemu z tych przewoźników. Powyższą zasadę stosuje się, gdy powód ma do wyboru jednego lub kilku przewoźników lub przewoźnika podwykonawcę.

Artykuł 58

Wygaśnięcie roszczeń wynikających z odpowiedzialności za śmierć i zranienie podróżnych

1. Wszelkie roszczenia osoby uprawnionej z tytułu odpowiedzialności przewoźnika za śmierć i zranienie podróżnych wygasają, jeżeli w ciągu dwunastu miesięcy, licząc od chwili uzyskania wiadomości, osoba ta nie zgłosiła wypadku, któremu uległ podróżny, jednemu z przewoźników, do których, zgodnie z art. 55 ust. 1, mogą być składane reklamacje. Jeżeli osoba uprawniona zgłasza wypadek przewoźnikowi ustnie, przewoźnik potwierdza zgłoszenia na piśmie.
2. Roszczenia jednak nie wygasają, jeżeli:
  - a) w terminie przewidzianym w ust. 1 osoba uprawniona zgłosiła reklamację do jednego z przewoźników wymienionych w art. 55 ust. 1;
  - b) w terminie przewidzianym w ust. 1 przewoźnik w inny sposób dowiedział się o wypadku, któremu uległ podróżny;
  - c) wypadek nie został zgłoszony lub został zgłoszony z opóźnieniem na skutek okoliczności niezależnych od osoby uprawnionej;
  - d) osoba uprawniona udowodni, że wypadek zdarzył się z winy przewoźnika.

Artykuł 59

Wygaśnięcie roszczeń wynikających z tytułu umowy o przewozie bagażu

1. Z chwilą wydania bagażu osobie uprawnionej wygasają wszelkie, wynikające z umowy przewozu, roszczenia przeciwko przewoźnikowi z tytułu częściowego zaginięcia, uszkodzenia lub opóźnienia w wydaniu.
2. Roszczenia nie wygasają jednak:
  - a) w razie częściowego zaginięcia lub uszkodzenia, jeżeli:
    - 1) zaginięcie lub uszkodzenie zostało stwierdzone zgodnie z art. 54 przed odebraniem bagażu przez osobę uprawnioną;
    - 2) tylko z winy przewoźnika zaniedbano stwierdzenia, którego należało dokonać zgodnie z art. 54;
  - b) w razie szkody niedającej się zauważyć z zewnątrz, a którą stwierdzono po odebraniu bagażu przez osobę uprawnioną, jeżeli ona:
    - 1) zażąda stwierdzenia szkody zgodnie z art. 54, bezpośrednio po jej ujawnieniu, najpóźniej jednak w ciągu trzech dni po odbiorze bagażu; oraz;
    - 2) udowodni przy tym, że szkoda powstała w czasie między przyjęciem bagażu do przewozu a jego wydaniem;
  - c) w razie przekroczenia terminu wydania, jeżeli osoba uprawniona w ciągu dwudziestu jeden dni skorzystała z przysługujących jej praw wobec jednego z przewoźników wskazanych w art. 56 ust. 3;
  - d) jeżeli osoba uprawniona udowodni, że szkoda powstała z winy przewoźnika.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Artykuł 60

Przedawnienie roszczeń

1. Roszczenia o odszkodowanie wynikające z odpowiedzialności przewoźnika za śmierć i zranienie podróżnego przedawniają się:
  - a) roszczenia podróżnego – po trzech latach, licząc od następnego dnia po dniu, w którym nastąpił wypadek;
  - b) roszczenia innych osób uprawnionych – po trzech latach, licząc od następnego dnia po dniu, w którym nastąpiła śmierć podróżnego, najpóźniej jednak po pięciu latach, licząc od następnego dnia po dniu, w którym nastąpił wypadek.
2. Inne roszczenia wynikające z umowy przewozu ulegają przedawnieniu po upływie jednego roku. Jednakże termin przedawnienia wynosi dwa lata, jeżeli chodzi o roszczenie dotyczące szkody, która jest wynikiem działania lub zaniechania popełnionego albo z zamiarem spowodowania szkody, albo w wyniku niedbalstwa ze świadomością prawdopodobieństwa dopuszczenia powstania szkody.
3. Przedawnienie o którym mowa w ust. 2, biegnie dla roszczeń:
  - a) o odszkodowanie za całkowite zaginięcie: od czternastego dnia po upływie terminu przewidzianego w art. 22 ust. 3;
  - b) o odszkodowanie za częściowe zaginięcie, uszkodzenie lub opóźnienie w wydaniu: od dnia, w którym nastąpiło wydanie;
  - c) we wszystkich innych przypadkach dotyczących przewozu podróżnych: od dnia upływu ważności biletu.Dnia wskazanego jako początek biegu przedawnienia nie wlicza się do tego terminu.
4. [...]
5. [...]
6. Z zastrzeżeniem powyższych postanowień zawieszenie i przerwanie biegu przedawnienia reguluje prawo krajowe.

TYTUŁ VII

WZAJEMNE STOSUNKI MIĘDZY PRZEWOŹNIKAMI

Artykuł 61

Podział opłaty przewozowej

1. Każdy przewoźnik, który pobrał lub powinien pobrać opłaty, jest obowiązany zapłacić uczestniczącym w przewozie przewoźnikom przypadający im udział. Rodzaj i sposób zapłaty regulują umowy między przewoźnikami.
2. Postanowienia art. 6 ust. 3, art. 16 ust. 4 i art. 25 stosuje się do stosunków między kolejnymi przewoźnikami.

Artykuł 62

Prawo do roszczeń zwrotnych

1. Przewoźnikowi, który na podstawie przepisów ujednoliconych zapłacił odszkodowanie, przysługuje roszczenie zwrotne przeciwko przewoźnikom uczestniczącym w przewozie, zgodnie z następującymi postanowieniami:
  - a) przewoźnik, który spowodował szkodę, ponosi za nią wyłączną odpowiedzialność;
  - b) jeżeli szkodę spowodowało kilku przewoźników, każdy z nich ponosi odpowiedzialność za szkodę przez siebie spowodowaną; jeżeli rozróżnienie takie nie jest możliwe, odszkodowanie dzieli się między nich według zasad podanych w lit. c);
  - c) jeżeli nie można udowodnić, który z przewoźników spowodował szkodę, odszkodowanie dzieli się między wszystkich przewoźników uczestniczących w przewozie, z wyjątkiem tych, którzy udowodnią, że szkoda nie została przez nich spowodowana; podziału dokonuje się proporcjonalnie do udziału w opłacie za przewóz, przypadającego każdemu z przewoźników.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

2. W razie niewypłacalności jednego z przewoźników udział przypadający na niego, lecz niezapłacony, dzieli się między wszystkich pozostałych przewoźników uczestniczących w przewozie, proporcjonalnie do przypadającego każdemu z nich udziału w opłacie za przewóz.

Artykuł 63

Postępowanie przy roszczeniach zwrotnych

1. Przewoźnik, przeciwko któremu wystąpiono z roszczeniem zwrotnym, przewidzianym w art. 62, nie może kwestionować zasadności zapłaty dokonanej przez przewoźnika występującego z roszczeniem zwrotnym, jeżeli odszkodowanie ustalone zostało przez sąd po przyzpozwanii go w należyty sposób i po umożliwieniu mu przystąpienia do sporu w charakterze interwenta. Sąd orzekający w sprawie głównej ustala terminy do przyzpozwania i interwencji.
2. Przewoźnik występujący z roszczeniem zwrotnym powinien pozwać jednym i tym samym pozwem wszystkich zainteresowanych przewoźników, z którymi nie zawarł ugody, pod rygorem utraty prawa do roszczenia zwrotnego w stosunku do przewoźników, których nie pozwał.
3. Sąd powinien rozstrzygać jednym i tym samym wyrokiem o wszystkich roszczeniach zwrotnych, z którymi wystąpiono.
4. Przewoźnik, który chce skorzystać ze swojego prawa do roszczenia zwrotnego, może wnieść pozew do sądu państwa, na którego terytorium jeden z przewoźników uczestniczących w przewozie ma stałą siedzibę, główną siedzibę, filię lub agencję, za pośrednictwem której została zawarta umowa przewozu.
5. Jeżeli powództwo powinno być wytoczone przeciwko kilku przewoźnikom, przewoźnik występujący jako powód ma prawo wyboru między sądami właściwymi na podstawie ust. 4.
6. Postępowanie przy roszczeniach zwrotnych nie może być włączone do postępowania o odszkodowanie wdrożonego przez osobę uprawnioną z tytułu umowy przewozu.

Artykuł 64

Umowy w sprawie roszczeń zwrotnych

Przewoźnicy mogą w drodze umów między sobą ustalić odchylenia od postanowień art. 61 i 62.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

ZAŁĄCZNIK II

MINIMALNY ZAKRES INFORMACJI DOSTARCZANYCH PRZEZ PRZEDSIĘBIORSTWA KOLEJOWE I SPRZEDAWCÓW BILETÓW

Część I: Informacje dostarczane przed podróżą

- Ogólne warunki umów mające zastosowanie do umowy
- Rozkłady jazdy i warunki odbycia najszybszej podróży
- Rozkłady jazdy i warunki ~~najniższych~~ **wszystkich dostępnych** opłat za przewóz, **w tym opłat najniższych** [Popr. 125]
- Dostępność, warunki dostępu i dostosowanie pociągu do potrzeb osób z niepełnosprawnością oraz osób o ograniczonej możliwości poruszania się zgodnie z wymaganiami dostępności określonymi w dyrektywie XXX
- ~~Warunki~~ **Ustalenia dotyczące** przewozu rowerów [Popr. 126]
- Dostępność **podlegających wszystkim obowiązującym opłatom** miejsc siedzących w wagonach dla ~~palących~~ **niepalących** (i, **w stosownych przypadkach, w wagonach** i dla ~~niepalących~~ **palących**) w klasie pierwszej i drugiej oraz w kuzetkach i wagonach sypialnych [Popr. 127]
- ~~Działania mogące przerwać lub opóźnić połączenia~~ **Zakłócenia i opóźnienia (planowane i w czasie rzeczywistym)** [Popr. 128]
- Usługi dostępne w pociągu, **w tym sieć wifi i toalety** [Popr. 129]
- Procedury odbioru zagubionego bagażu
- Procedury wnoszenia skarg.

Część II: Informacje dostarczane w trakcie przejazdu

- Usługi świadczone w pociągu, **w tym sieć wifi** [Popr. 130]
  - Następna stacja
  - ~~Opóźnienia~~ **Zakłócenia i opóźnienia (planowane i w czasie rzeczywistym)** [Popr. 131]
  - Główne możliwości przesiadek
  - Kwestie bezpieczeństwa i ochrony.
-

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

ZAŁĄCZNIK III

MINIMALNE NORMY JAKOŚCI OBSŁUGI

I. Wymagania wobec przedsiębiorstw kolejowych

Do dnia 30 czerwca każdego roku przedsiębiorstwa kolejowe publikują na swojej stronie internetowej sprawozdanie na temat jakości obsługi, dotyczące poprzedniego roku obrotowego, i przesyłają je krajowemu organowi odpowiedzialnemu za egzekwowanie przepisów oraz Agencji Kolejowej Unii Europejskiej do celów publikacji na jej stronie internetowej. Przedsiębiorstwo publikuje na swojej stronie internetowej sprawozdanie w swoim języku urzędowym (swoich językach urzędowych) oraz, w miarę możliwości, również w innych językach urzędowych Unii, w tym streszczenie w języku angielskim.

Sprawozdania na temat jakości obsługi muszą zawierać informacje dotyczące przynajmniej następujących kwestii:

1) Punktualność pociągów i ogólne zasady postępowania przedsiębiorstw kolejowych w przypadku zakłóceń w kursowaniu pociągów

a) opóźnienia

- (i) całkowite średnie opóźnienie pociągów jako odsetek kursów w danej kategorii przewozów (międzynarodowe, krajowe dalekobieżne, regionalne i miejskie/podmiejskie);
- (ii) odsetek kursów z opóźnieniem w odjeździe pociągu;
- (iii) odsetek kursów z opóźnieniem w przyjeździe pociągu;
  - odsetek opóźnień wynoszących mniej niż 60 minut;
  - odsetek opóźnień wynoszących od ~~60~~ **91** do ~~119~~ **120** minut; **[Popr. 132]**
  - odsetek opóźnień wynoszących co najmniej 120 minut;

b) odwołania pociągów

odwołania pociągów jako odsetek kursów w danej kategorii przewozów (międzynarodowe, krajowe dalekobieżne, regionalne i miejskie/podmiejskie);

c) stosowanie rozporządzenia w odniesieniu do opóźnień i odwołań pociągów:

- (i) liczba pasażerów, którym zapewniono opiekę i pomoc;
- (ii) koszt zapewnienia takiej opieki i pomocy;
- (iii) liczba pasażerów, którym przyznano odszkodowania;
- (iv) koszt przyznanych odszkodowań;

2) Badanie opinii klientów

Minimalny zestaw kategorii, które należy uwzględnić:

- (i) punktualność pociągów;
- (ii) informowanie pasażerów w przypadku opóźnienia;
- (iii) dokładność i dostępność informacji o pociągach;
- (iv) jakość utrzymania/stan pociągów;
- (v) poziom bezpieczeństwa w pociągach;
- (vi) czystość wewnątrz pociągu;

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

(vii) dostarczanie użytecznych informacji podczas całej podróży, **w tym w odniesieniu do sieci wifi i innych usług świadczonych w pociągu; [Popr. 133]**

(viii) toalety dobrej jakości do dyspozycji w każdym pociągu;

(ix) czystość i utrzymanie stacji na wysokim poziomie;

(x) dostępność pociągów i udogodnień w pociągu, w tym dostępność toalet;

(xi) liczba przypadków i jakość pomocy faktycznie udzielonej w pociągu osobom z niepełnosprawnością i osobom o ograniczonej możliwości poruszania się zgodnie z art. 24, niezależnie od tego, czy zgłoszono wcześniej potrzebę pomocy.

3) Rozpatrywanie skarg

(i) liczba skarg i ich wynik;

(ii) kategorie skarg;

(iii) liczba rozpatrzonych skarg;

(iv) średni czas udzielenia odpowiedzi;

(v) ewentualne wprowadzone usprawnienia, podjęte działania.

4) Pomoc zapewniana osobom z niepełnosprawnością oraz osobom o ograniczonej możliwości poruszania się

liczba przypadków udzielenia pomocy, w podziale na kategorie przewozów (międzynarodowe, krajowe dalekobieżne, regionalne i miejskie/podmiejskie).

5) Zakłócenia

istnienie i krótki opis planów postępowania w sytuacjach nieprzewidzianych i planów zarządzania kryzysowego.

II. Wymagania wobec zarządców stacji i zarządców infrastruktury

Sprawozdania na temat jakości obsługi muszą zawierać informacje dotyczące przynajmniej następujących kwestii:

1) Informacje i bilety

(i) procedura udzielania informacji w odpowiedzi na zapytania na stacji;

(ii) procedura i środki przekazywania informacji o rozkładach jazdy, taryfach i peronach; jakość informacji;

(iii) prezentacja informacji o prawach i obowiązkach wynikających z rozporządzenia, a także danych kontaktowych krajowych organów odpowiedzialnych za egzekwowanie przepisów;

(iv) kasy i automaty biletowe;

(v) obecność na stacji personelu na potrzeby udzielania informacji i sprzedaży biletów;

(vi) udzielanie informacji osobom z niepełnosprawnością lub o ograniczonej możliwości poruszania się;

2) Ogólne zasady postępowania w przypadku zakłóceń w kursowaniu pociągów

(i) liczba pasażerów, którym zapewniono opiekę i pomoc;

(ii) koszt zapewnienia takiej opieki i pomocy;

3) Opis środków wprowadzonych w celu zapewnienia czystości obiektów na terenie stacji (toalet itp.)

(i) częstotliwość sprzątan;

(ii) możliwość korzystania z toalet;

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

4) Badanie opinii klientów

Minimalny zestaw kategorii, które należy uwzględnić:

- (i) informowanie pasażerów w przypadku opóźnienia;
  - (ii) dokładność, dostępność i przystępność informacji o godzinach odjazdu lub przyjazdu pociągu/peronach;
  - (iii) poziom bezpieczeństwa na stacji;
  - (iv) czas oczekiwania na odpowiedź w przypadku zapytań o informacje na stacjach;
  - (v) możliwość korzystania na stacji z toalet dobrej jakości (w tym kwestie dostępności);
  - (vi) czystość i utrzymanie stacji;
  - (vii) dostępność stacji oraz obiektów i urządzeń na stacji, **w tym brak stopni przy wejściach, schody ruchome, windy i rampy bagażowe; [Popr. 134]**
  - (viii) liczba przypadków i jakość pomocy udzielonej na stacji osobom z niepełnosprawnością oraz osobom o ograniczonej możliwości poruszania się.
-

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

ZAŁĄCZNIK IV

PROCEDURA ROZPATRYWANIA SKARG PRZEZ KRAJOWE ORGANY ODPOWIEDZIALNE ZA EGZEKWOWANIE PRZEPISÓW

W złożonych sprawach, takich jak sprawy obejmujące wiele roszczeń lub dotyczące kilku operatorów, podróży transgranicznych lub wypadków na terytorium państwa członkowskiego innego niż to, które przyznało licencję przedsiębiorstwu, w szczególności jeżeli nie jest jasne, który krajowy organ odpowiedzialny za egzekwowanie przepisów jest właściwy, lub jeżeli mogłoby to ułatwić lub przyspieszyć rozstrzygnięcie sprawy, krajowe organy odpowiedzialne za egzekwowanie przepisów podejmują współpracę w celu określenia organu „przewodniego”, który będzie służył jako jeden wspólny punkt kontaktowy dla wszystkich pasażerów. Wszystkie krajowe organy odpowiedzialne za egzekwowanie przepisów, których dotyczy dana sprawa, współpracują w celu ułatwienia jej rozstrzygnięcia (w tym poprzez wymianę informacji, pomoc w tłumaczeniu dokumentów i dostarczanie informacji na temat okoliczności zdarzeń). Pasażerów informuje się, który organ pełni funkcję organu „przewodniego”. **Ponadto we wszystkich sprawach krajowe organy odpowiedzialne za egzekwowanie przepisów zapewniają w każdym przypadku zgodność z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2394. [Popr. 135]**

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

ZAŁĄCZNIK V

Tabela korelacji

Rozporządzenie (WE) nr 1371/2007	Niniejsze rozporządzenie
art. 1	art. 1
art. 1 lit. a)	art. 1 lit. a)
art. 1 lit. b)	art. 1 lit. b)
—	art. 1 lit. c)
art. 1 lit. c)	art. 1 lit. d)
—	art. 1 lit. e)
art. 1 lit. d)	art. 1 lit. f)
art. 1 lit. e)	art. 1 lit. g)
—	art. 1 lit. h)
art. 1 lit. f)	art. 1 lit. i)
art. 2	art. 2
art. 2 ust. 1	art. 2 ust. 1
art. 2 ust. 2	—
art. 2 ust. 3	—
art. 2 ust. 4	—
art. 2 ust. 5	—
art. 2 ust. 6	—
art. 2 ust. 7	—
—	art. 2 ust. 2
—	art. 2 ust. 3
art. 3	art. 3
art. 3 pkt 1	art. 3 pkt 1
art. 3 pkt 2 i 3	—
art. 3 pkt 4	art. 3 pkt 2
art. 3 pkt 5	art. 3 pkt 3
art. 3 pkt 6	art. 3 pkt 4
art. 3 pkt 7	art. 3 pkt 5
art. 3 pkt 8	art. 3 pkt 6
art. 3 pkt 9	art. 3 pkt 7
art. 3 pkt 10	art. 3 pkt 8
—	art. 3 pkt 9
—	art. 3 pkt 10

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Rozporządzenie (WE) nr 1371/2007	Niniejsze rozporządzenie
art. 3 pkt 11	art. 3 pkt 11
—	art. 3 pkt 12
art. 3 pkt 12	art. 3 pkt 13
art. 3 pkt 13	art. 3 pkt 14
art. 3 pkt 14	—
art. 3 pkt 15	art. 3 pkt 16
art. 3 pkt 16	art. 3 pkt 17
art. 3 pkt 17	art. 3 pkt 18
—	art. 3 pkt 19
art. 4	art. 4
—	art. 5
art. 5	art. 6
art. 6	art. 7
art. 7	art. 8
art. 8	art. 9
—	art. 9 ust. 4
art. 9	art. 10
art. 9 ust. 3	—
—	art. 10 ust. 5 i 6
art. 10	—
art. 11	art. 11
art. 12	art. 12
art. 12 ust. 2	—
art. 13	art. 13
art. 14	art. 14
art. 15	art. 15
art. 16	art. 16
—	art. 16 ust. 2 i 3
art. 17	art. 17
—	art. 17 ust. 8
art. 18	art. 18
—	art. 18 ust. 6
—	art. 19

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Rozporządzenie (WE) nr 1371/2007	Niniejsze rozporządzenie
art. 19	art. 20
art. 20	art. 21
art. 21 ust. 1	—
art. 21 ust. 2	art. 22 ust. 2 oraz art. 23 ust. 2
art. 22	art. 22
art. 22 ust. 2	—
—	art. 22 ust. 4
art. 23	art. 23
—	art. 23 ust. 4
art. 24	art. 24
art. 25	art. 25 ust. 1, 2 i 3
—	art. 26
art. 26	art. 27
art. 27	art. 28
—	art. 28 ust. 3
art. 27 ust. 3	art. 28 ust. 4
art. 28	art. 29
art. 29	art. 30
art. 30	art. 31
—	art. 32 i 33
art. 31	art. 34
—	art. 34 ust. 1 i 3
art. 32	art. 35
art. 33	—
art. 34	art. 36
art. 35	—
—	art. 37
art. 36	art. 38
—	art. 39
art. 37	art. 40
załącznik I	załącznik I
załącznik II	załącznik II

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Rozporządzenie (WE) nr 1371/2007	Niniejsze rozporządzenie
załącznik III —	załącznik III załączniki IV–V

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0463

Trwałe zanieczyszczenia organiczne ***I

Poprawki przyjęte przez Parlament Europejski w dniu 15 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego trwałych zanieczyszczeń organicznych (wersja przekształcona) (COM(2018)0144 – C8-0124/2018 – 2018/0070(COD)) ⁽¹⁾

(Zwykła procedura ustawodawcza – przekształcenie)

(2020/C 363/37)

Poprawka 1

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 5

Tekst proponowany przez Komisję

- (5) Przy wykonywaniu postanowień konwencji na poziomie Unii należy zapewnić koordynację i spójność z postanowieniami konwencji rotterdamskiej w sprawie procedury zgody po uprzednim poinformowaniu w międzynarodowym handlu niektórymi niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i pestycydami, która została zatwierdzona przez Unię w dniu 19 grudnia 2002 r. ⁽¹⁷⁾, i Konwencji bazylejskiej o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych, która została zatwierdzona przez Unię w dniu 1 lutego 1993 r. ⁽¹⁸⁾. Ta koordynacja i spójność powinny zostać utrzymane także podczas udziału w pracach nad wdrażaniem i dalszym rozwojem strategicznego podejścia do międzynarodowego zarządzania chemikaliami (SAICM), przyjętego przez pierwszą międzynarodową konferencję na temat zarządzania substancjami chemicznymi w Dubaju w dniu 6 lutego 2006 r. w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych.

⁽¹⁷⁾ Dz.U. L 63 z 6.3.2003, s. 29.

⁽¹⁸⁾ Dz.U. L 39 z 16.2.1993, s. 3.

Poprawka

- (5) Przy wykonywaniu postanowień konwencji na poziomie Unii należy zapewnić koordynację i spójność z postanowieniami konwencji rotterdamskiej w sprawie procedury zgody po uprzednim poinformowaniu w międzynarodowym handlu niektórymi niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i pestycydami, która została zatwierdzona przez Unię w dniu 19 grudnia 2002 r. ⁽¹⁷⁾, Konwencji bazylejskiej o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych, która została zatwierdzona przez Unię w dniu 1 lutego 1993 r. ⁽¹⁸⁾, **i Konwencji z Minamaty w sprawie rtęci, która została zatwierdzona przez Unię w dniu 11 maja 2017 r. ^(18a)**. Ta koordynacja i spójność powinny zostać utrzymane także podczas udziału w pracach nad wdrażaniem i dalszym rozwojem strategicznego podejścia do międzynarodowego zarządzania chemikaliami (SAICM), przyjętego przez pierwszą międzynarodową konferencję na temat zarządzania substancjami chemicznymi w Dubaju w dniu 6 lutego 2006 r. w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych.

⁽¹⁷⁾ Dz.U. L 63 z 6.3.2003, s. 29.

⁽¹⁸⁾ Dz.U. L 39 z 16.2.1993, s. 3.

^(18a) **Dz.U. L 142 z 2.6.2017, s. 4.**

⁽¹⁾ Sprawa została odesłana do właściwej komisji w celu ponownego rozpatrzenia zgodnie z art. 59 ust. 4 akapit czwarty regulaminu (A8-0336/2018).

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Poprawka 2

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 10

Tekst proponowany przez Komisję

- (10) Przeszarżałe lub niedbale zarządzane zapasy TZO mogą stać się poważnym zagrożeniem dla środowiska i zdrowia ludzi, na przykład na skutek zanieczyszczenia gleby lub wód gruntowych. Należy zatem ustanowić surowsze przepisy w sprawie zarządzania takimi zapasami w porównaniu do postanowień konwencji. Zapasy zakazanych substancji winny być traktowane tak jak odpady, podczas gdy zapasy substancji, których produkcja lub stosowanie pozostaje dozwolone, winny być zgłaszane organom i podlegać właściwemu nadzorowi. W szczególności istniejące zapasy, które zawierają zakazane TZO lub się z nich składają winny być zarządzane jako odpady, tak szybko jak jest to możliwe.

Poprawka

- (10) Przeszarżałe lub niedbale zarządzane zapasy TZO mogą stać się poważnym zagrożeniem dla środowiska i zdrowia ludzi, na przykład na skutek zanieczyszczenia gleby lub wód gruntowych. Należy zatem ustanowić surowsze przepisy w sprawie zarządzania takimi zapasami w porównaniu z postanowieniami konwencji. Zapasy zakazanych substancji winny być traktowane tak jak odpady, podczas gdy zapasy substancji, których produkcja lub stosowanie pozostaje dozwolone, winny być zgłaszane organom i podlegać właściwemu nadzorowi. W szczególności istniejące zapasy, które zawierają zakazane TZO lub się z nich składają winny być zarządzane jako odpady, tak szybko jak jest to możliwe. **Jeżeli w przyszłości wprowadzony zostanie zakaz stosowania innych substancji, ich zapasy również należy bezzwłocznie zniszczyć i nie tworzyć nowych. Z uwagi na szczególne problemy występujące w niektórych państwach członkowskich należy udzielić odpowiedniego wsparcia finansowego i technicznego za pośrednictwem istniejących instrumentów finansowych Unii.**

Poprawka 3

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 11

Tekst proponowany przez Komisję

- (11) Zgodnie z protokołem i konwencją uwolnienia do środowiska TZO będących niezamierzonymi produktami ubocznymi procesów produkcyjnych, winny być rozpoznawane oraz redukowane tak szybko jak to możliwe, w celu ich ostatecznego wyeliminowania, tam gdzie jest to wykonalne. Należy wdrożyć i rozwijać odpowiednie krajowe plany działań, obejmujące wszelkie źródła tych zanieczyszczeń i środki, w tym przewidziane na mocy obowiązującego prawodawstwa unijnego, w celu zapewnienia stałej i racjonalnej ekonomicznej redukcji uwolnień tych zanieczyszczeń. W tym celu należy wypracować odpowiednie instrumenty w ramach konwencji.

Poprawka

- (11) Zgodnie z protokołem i konwencją uwolnienia do środowiska TZO będących niezamierzonymi produktami ubocznymi procesów produkcyjnych winny być rozpoznawane oraz redukowane tak szybko, jak to możliwe, w celu ich ostatecznego wyeliminowania, tam gdzie jest to wykonalne. Należy wdrożyć i rozwijać odpowiednie krajowe plany działań, obejmujące wszelkie źródła tych zanieczyszczeń i środki, w tym przewidziane na mocy obowiązującego prawodawstwa unijnego, w celu zapewnienia stałej i racjonalnej ekonomicznej redukcji uwolnień tych zanieczyszczeń **tak szybko, jak to możliwe**. W tym celu należy wypracować odpowiednie instrumenty w ramach konwencji.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Poprawka 4

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 15

Tekst proponowany przez Komisję

- (15) Konieczne jest zapewnienie skutecznej koordynacji i zarządzania technicznymi i administracyjnymi aspektami niniejszego rozporządzenia na szczeblu unijnym. Europejska Agencja Chemikaliów („Agencja”), ustanowiona rozporządzeniem (WE) nr 1907/2006, ma kompetencje i doświadczenie w zakresie wdrażania przepisów unijnych dotyczących chemikaliów i międzynarodowych umów dotyczących chemikaliów. Państwa członkowskie oraz Agencja powinny zatem realizować zadania dotyczące administracyjnych, technicznych i naukowych aspektów wdrażania niniejszego rozporządzenia oraz prowadzić wymianę informacji. Rola Agencji **powinna obejmować** przygotowanie i badanie dokumentacji technicznej, w tym konsultacje z zainteresowanymi stronami, oraz sporządzanie opinii, które **mogą** być wykorzystywane przez Komisję przy podejmowaniu decyzji, czy wystąpić z wnioskiem o umieszczenie danej substancji jako TZO w wykazie w konwencji lub protokole. Ponadto Komisja, państwa członkowskie i Agencja powinny współpracować w celu skutecznego wdrożenia międzynarodowych zobowiązań Unii wynikających z konwencji.

Poprawka

- (15) Konieczne jest zapewnienie skutecznej koordynacji i zarządzania technicznymi i administracyjnymi aspektami niniejszego rozporządzenia na szczeblu unijnym. Europejska Agencja Chemikaliów („Agencja”), ustanowiona rozporządzeniem (WE) nr 1907/2006, ma kompetencje i doświadczenie w zakresie wdrażania przepisów unijnych dotyczących chemikaliów i międzynarodowych umów dotyczących chemikaliów. Państwa członkowskie oraz Agencja powinny zatem realizować zadania dotyczące administracyjnych, technicznych i naukowych aspektów wdrażania niniejszego rozporządzenia oraz prowadzić wymianę informacji. **Konieczne jest, aby** rola Agencji **obejmowała** przygotowanie i badanie dokumentacji technicznej, w tym konsultacje z zainteresowanymi stronami, oraz sporządzanie opinii, które **mają** być wykorzystywane przez Komisję przy podejmowaniu decyzji, czy wystąpić z wnioskiem o umieszczenie danej substancji jako TZO w wykazie w konwencji lub protokole. Ponadto Komisja, państwa członkowskie i Agencja powinny współpracować w celu skutecznego wdrożenia międzynarodowych zobowiązań Unii wynikających z konwencji.

Poprawka 5

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 16

Tekst proponowany przez Komisję

- (16) Konwencja stanowi, że każda ze Stron ma sporządzić plan, a w stosownych wypadkach dążyć do wdrożenia planu, wykonania jej zobowiązań wynikających z konwencji. Państwa członkowskie winny zapewnić możliwości udziału społeczeństwa przy sporządzaniu, wdrażaniu i aktualizowaniu swoich planów wdrażania. Ponieważ Unia i państwa członkowskie dzielą kompetencje w tym zakresie, plany wdrażania należy sporządzić zarówno na poziomie krajowym, jak i na poziomie Unii. Należy wspierać współpracę i wymianę informacji między Komisją, Agencją i organami państw członkowskich.

Poprawka

- (16) Konwencja stanowi, że każda ze Stron ma sporządzić plan, a w stosownych wypadkach dążyć do wdrożenia planu wykonania jej zobowiązań wynikających z konwencji **oraz jak najszybciej, najpóźniej do dnia ... [dwa lata po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia], przekazać ten plan Konferencji Stron**. Państwa członkowskie winny zapewnić możliwości udziału społeczeństwa przy sporządzaniu, wdrażaniu i aktualizowaniu swoich planów wdrażania. Ponieważ Unia i państwa członkowskie dzielą kompetencje w tym zakresie, plany wdrażania należy sporządzić zarówno na poziomie krajowym, jak i na poziomie Unii. Należy wspierać współpracę i wymianę informacji między Komisją, Agencją i organami państw członkowskich.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Poprawka 6

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 17

Tekst proponowany przez Komisję

- (17) Produkcja i stosowanie jako półproduktów wykorzystywanych w systemie zamkniętej instalacji substancji wymienionych w części A załącznika I lub w części A załącznika II do niniejszego rozporządzenia powinno być dozwolone wyłącznie, jeżeli w załączniku tym znajduje się wyraźna adnotacja na ten temat i jeżeli producent potwierdzi danemu państwu członkowskiemu, że dana substancja jest produkowana i stosowana wyłącznie w warunkach podlegających ścisłej kontroli.

Poprawka

- (17) Produkcja i stosowanie jako półproduktów wykorzystywanych w systemie zamkniętej instalacji substancji wymienionych w części A załącznika I lub w części A załącznika II do niniejszego rozporządzenia powinno być dozwolone wyłącznie, jeżeli w załączniku tym znajduje się wyraźna adnotacja na ten temat i jeżeli producent potwierdzi danemu państwu członkowskiemu, że dana substancja jest produkowana i stosowana wyłącznie w warunkach podlegających ścisłej kontroli, **a zatem nie powoduje istotnych zagrożeń dla środowiska i zdrowia ludzi i jest stosowana jedynie w przypadkach, gdy nie ma alternatywnych, technicznie wykonalnych rozwiązań.**

Poprawka 7

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 18

Tekst proponowany przez Komisję

- (18) Zgodnie z konwencją i protokołem należy przekazywać informacje o TZO innym Stronom tych porozumień. Należy również propagować wymianę informacji z państwami trzecimi niebędącymi stronami tych porozumień.

Poprawka

- (18) Zgodnie z konwencją i protokołem należy przekazywać informacje o TZO innym Stronom tych porozumień. Należy również propagować wymianę informacji z państwami trzecimi niebędącymi stronami tych porozumień. **Ponadto zgodnie z wymogami konwencji każda ze Stron ma podjąć się opracowania odpowiednich strategii w celu zidentyfikowania miejsc zanieczyszczonych przez TZO, a siódmy unijny program działań w zakresie ochrony środowiska do 2020 r. zobowiązuje Unię i jej państwa członkowskie do wzmożenia wysiłków w celu remediacji zanieczyszczonych terenów.**

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Poprawka 8

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 19

Tekst proponowany przez Komisję

- (19) Ponieważ opinia publiczna, szczególnie w krajach rozwijających się, nie jest często świadoma zagrożeń, jakie niosą dla zdrowia obecnych i przyszłych pokoleń, jak też dla środowiska TZO, potrzebne są szeroko zakrojone działania informacyjne, by podnieść poziom ostrożności i zrozumienia przez opinię publiczną powodów ograniczeń i zakazów. Zgodnie z konwencją należy wspierać i ułatwiać realizację programów **skierowanych na podniesienie** świadomości społecznej w odniesieniu do tych substancji, szczególnie wśród najbardziej wrażliwych grup społecznych, a także **na** szkolenie, stosownie do okoliczności, pracowników, naukowców, wychowawców, personelu technicznego i kadr menedżerskich.

Poprawka

- (19) Ponieważ opinia publiczna, szczególnie w krajach rozwijających się, nie jest często świadoma zagrożeń, jakie niosą dla zdrowia obecnych i przyszłych pokoleń, jak też dla środowiska TZO, potrzebne są szeroko zakrojone działania informacyjne, by podnieść poziom ostrożności i zrozumienia przez opinię publiczną powodów ograniczeń i zakazów. Zgodnie z konwencją należy wspierać i ułatwiać realizację programów **podnoszenia** świadomości społecznej w odniesieniu do **wplywu** tych substancji **na zdrowie i środowisko**, szczególnie wśród najbardziej wrażliwych grup społecznych, a także szkolenie, stosownie do okoliczności, pracowników, naukowców, wychowawców, personelu technicznego i kadr menedżerskich. **Unia powinna zapewnić dostęp do informacji i udział społeczeństwa, wdrażając Konwencję EKG ONZ o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska (konwencja z Aarhus), która została zatwierdzona przez Unię w dniu 17 lutego 2005 r. (1^a)**

(1^a) Dz.U. L 124 z 17.5.2005, s. 1.

Poprawka 9

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 2 – akapit 1 – litera j

Tekst proponowany przez Komisję

- j) „półprodukt wykorzystywany w systemie zamkniętej instalacji” oznacza substancję, która jest produkowana, używana lub stosowana do obróbki chemicznej **w celu przekształcenia w jedną lub kilka innych substancji**, w przypadku gdy produkcja półproduktu i jego przekształcanie w **jedną** lub kilka innych substancji odbywają się w tym samym miejscu w warunkach ściśle kontrolowanych pod takim względem, że jest on dokładnie oddzielony przy zastosowaniu technicznych środków na wszystkich etapach swojego istnienia.

Poprawka

- j) „półprodukt wykorzystywany w systemie zamkniętej instalacji” oznacza substancję, która jest produkowana, używana lub stosowana do obróbki chemicznej **(zwanej dalej „syntezą”)** w **celu przekształcenia w inną substancję**, w przypadku gdy produkcja półproduktu i jego przekształcanie w **inną substancję** lub kilka innych substancji odbywają się **w procesie syntezy** w tym samym miejscu, **w tym w miejscu obsługiwanym przez jeden podmiot prawny lub kilka podmiotów prawnych**, w warunkach ściśle kontrolowanych pod takim względem, że jest on dokładnie oddzielony przy zastosowaniu technicznych środków na wszystkich etapach swojego istnienia.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Poprawka 10**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 4 – ustęp 3 – akapit 2 – litera b**

Tekst proponowany przez Komisję

b) producent wykaże, że w trakcie procesu produkcyjnego substancja zostanie przekształcona w jedną lub kilka substancji, które nie wykazują cech TZO;

Poprawka

b) producent wykaże, że w trakcie procesu produkcyjnego substancja zostanie przekształcona w jedną lub kilka substancji, które nie wykazują cech TZO, **że nie przewiduje się narażenia ludzi ani środowiska na kontakt ze znacznymi ilościami substancji w czasie jej produkcji i stosowania, co wykazała ocena danego systemu zamkniętego zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008^(1a), oraz że brak jest alternatywnych, technicznie wykonalnych rozwiązań dla stosowania substancji wymienionej w części A załącznika I lub części A załącznika II do niniejszego rozporządzenia;**

^(1a) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dz.U. L 353 z 31.12.2008, s. 1).

Poprawka 11**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 5 – ustęp 2 – akapit 2**

Tekst proponowany przez Komisję

Posiadacz gospodaruje zapasami w sposób bezpieczny, sprawny i przyjazny dla środowiska.

Poprawka

Posiadacz gospodaruje zapasami w sposób bezpieczny, sprawny i przyjazny dla środowiska, **w stosownym przypadku zgodnie z programami i wymaganiami określonymi w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE^(1a) oraz w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE^(1b).**

^(1a) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi, zmieniająca, a następnie uchylająca dyrektywę Rady 96/82/WE (Dz.U. L 197 z 24.7.2012, s. 1).

^(1b) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 17).

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Poprawka 12
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 5 – ustęp 3 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

3a. Informacje, o których mowa w niniejszym artykule, są przekazywane z użyciem kodów określonych w rozporządzeniu (WE) nr 2150/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady ^(1a).

^(1a) **Rozporządzenie (WE) nr 2150/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 listopada 2002 r. w sprawie statystyk odpadów (Dz.U. L 332 z 9.12.2002, s. 1).**

Poprawka 13
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Artykuł 6 – ustęp 3

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

3. Przy rozpatrywaniu propozycji dotyczących budowy nowych zakładów lub dokonania znacznych zmian w już istniejących zakładach, które stosują procesy wiążące się z uwalnianiem substancji chemicznych wymienionych w załączniku III, państwa członkowskie biorą pod uwagę w pierwszym rzędzie alternatywne procesy, techniki i praktyki, które cechują się podobną użytecznością, lecz nie powodują powstawania ani uwalniania substancji wymienionych w załączniku III, nie naruszając przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE ⁽³⁰⁾.

⁽³⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 17).

3. Przy rozpatrywaniu propozycji dotyczących budowy nowych zakładów lub dokonania znacznych zmian w już istniejących zakładach, które stosują procesy wiążące się z uwalnianiem substancji chemicznych wymienionych w załączniku III, państwa członkowskie biorą pod uwagę w pierwszym rzędzie alternatywne procesy, techniki i praktyki ^(29a), które cechują się podobną użytecznością, lecz nie powodują powstawania ani uwalniania substancji wymienionych w załączniku III, nie naruszając przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE ⁽³⁰⁾.

^(29a) **Konwencja sztokholmska w sprawie TZO (2008 r.). Wytoczne dotyczące najlepszych dostępnych technik oraz tymczasowe wytoczne dotyczące najlepszych praktyk w dziedzinie ochrony środowiska w odniesieniu do art. 5 i załącznika C do Konwencji sztokholmskiej w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych. Genewa, Sekretariat Konwencji Sztokholmskiej w sprawie TZO. <http://www.pops.int/Implementation/BATandBEP/BATBEPGuidelinesArticle5/tabid/187/Default.aspx>**

⁽³⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 17).

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Poprawka 14**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 7 – ustęp 6**

Tekst proponowany przez Komisję

6. W stosownych przypadkach i przy uwzględnieniu rozwoju technicznego i odnośnych wytycznych i decyzji międzynarodowych oraz wszelkich zezwoleń udzielonych przez państwo członkowskie lub właściwy organ wyznaczony przez to państwo członkowskie zgodnie z ust. 4 i załącznikiem V, Komisja może, **w drodze aktów wykonawczych, przyjąć dodatkowe środki dotyczące stosowania niniejszego artykułu. W szczególności Komisja może określić informacje**, które mają być przekazywane przez państwa członkowskie zgodnie z ust. 4 lit. b) ppkt (iii). **Środki** te ustala się zgodnie z procedurą doradczą ustanowioną w art. 20 ust. 2.

Poprawka

6. W stosownych przypadkach i przy uwzględnieniu rozwoju technicznego i odnośnych wytycznych i decyzji międzynarodowych oraz wszelkich zezwoleń udzielonych przez państwo członkowskie lub właściwy organ wyznaczony przez to państwo członkowskie zgodnie z ust. 4 i załącznikiem V, Komisja może **przyjmować akty wykonawcze określające format informacji**, które mają być przekazywane przez państwa członkowskie zgodnie z ust. 4 lit. b) ppkt (iii). Te **akty wykonawcze przyjmuje** się zgodnie z procedurą doradczą, **o której mowa** w art. 20 ust. 2.

Poprawka 15**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 8 – ustęp 1 – litera c**

Tekst proponowany przez Komisję

c) na wniosek, udzielanie wsparcia technicznego i naukowego oraz dostarczanie Komisji informacji dotyczących substancji, które mogą spełniać kryteria umieszczenia w wykazie w konwencji lub protokole;

Poprawka

c) na wniosek, udzielanie **solidnego** wsparcia technicznego i naukowego oraz dostarczanie Komisji informacji dotyczących substancji, które mogą spełniać kryteria umieszczenia w wykazie w konwencji lub protokole, **w tym informacji dotyczących zapobiegania produkcji i stosowaniu nowych TZO, a także oceny aktualnie stosowanych pestycydów lub przemysłowych substancji chemicznych;**

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Poprawka 16

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 8 – ustęp 1 – litera f

Tekst proponowany przez Komisję

f) gromadzenie, rejestrowanie, przetwarzanie i udostępnianie Komisji i właściwym organom państw członkowskich wszystkich informacji otrzymanych lub dostępnych na podstawie art. 4 ust. 2 i 3, art. 7 ust. 4 lit. b) ppkt (iii), art. 9 ust. 2 i art. 13 ust. 1. Agencja udostępnia publicznie informacje, które nie są poufne, na swej stronie internetowej oraz ułatwia wymianę informacji z odpowiednimi platformami informacji, takimi jak te, o których mowa w art. 13 ust. 2;

Poprawka

f) gromadzenie, rejestrowanie, przetwarzanie i udostępnianie Komisji i właściwym organom państw członkowskich wszystkich informacji otrzymanych lub dostępnych na podstawie art. 4 ust. 2 i 3, **art. 5**, art. 7 ust. 4 lit. b) ppkt (iii), art. 9 ust. 2 i art. 13 ust. 1. Agencja udostępnia publicznie informacje, które nie są poufne, na swej stronie internetowej oraz ułatwia wymianę informacji z odpowiednimi platformami informacji, takimi jak te, o których mowa w art. 13 ust. 2;

Poprawka 17

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 8 – ustęp 1 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

1a. Agencja zacznie zapewniać pomoc oraz wytyczne techniczne i naukowe, o których mowa w art. 8 ust. 1 lit. a), najpóźniej dnia ... [rok po dacie wejścia w życie niniejszego rozporządzenia].

Poprawka 18

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 11 – ustęp 2 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

2a. Komisja organizuje wymianę informacji z państwami członkowskimi na temat środków podejmowanych na poziomie krajowym w celu identyfikacji i oceny terenów zanieczyszczonych TZO oraz w celu przeciwdziałania znaczącym zagrożeniom, jakie tego rodzaju zanieczyszczenia mogą nieść dla zdrowia ludzi i dla środowiska.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Poprawka 19**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 11 – ustęp 3**

Tekst proponowany przez Komisję

3. Bez uszczerbku dla przepisów dyrektywy 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽³²⁾, informacje , o **których mowa w ust. 1 i 2**, nie mogą być uznawane za poufne. Wymieniając informacje z krajami trzecimi, Komisja, Agencja i państwa członkowskie zapewniają ochronę wszelkich informacji poufnych zgodnie z prawem Unii .

⁽³²⁾ Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz.U. L 41 z 14.2.2003, s. 26).

Poprawka

3. Bez uszczerbku dla przepisów dyrektywy 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽³²⁾ informacje **dotyczące zdrowia i bezpieczeństwa ludzi oraz środowiska** nie mogą być uznawane za poufne. Wymieniając **inne** informacje z krajami trzecimi, Komisja, Agencja i państwa członkowskie zapewniają ochronę wszelkich informacji poufnych zgodnie z prawem Unii .

⁽³²⁾ Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz.U. L 41 z 14.2.2003, s. 26).

Poprawka 20**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 13 – ustęp 1 – akapit 2 a (nowy)**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

Unia zapewnia dostęp do informacji i udział społeczeństwa w całym procesie monitorowania wdrażania.

Poprawka 21**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 13 – ustęp 5**

Tekst proponowany przez Komisję

5. Komisja może **przyjąć** akty wykonawcze **szczegółowo** określające **minimalny zakres** informacji, które należy przekazywać zgodnie z ust. 1, w tym definicje wskaźników, mapy i przeglądy państw członkowskich, o których mowa w ust. 1 lit. f). **Wspomniane** akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 20 ust. 2.

Poprawka

5. Komisja może **przyjmować** akty wykonawcze określające **format** informacji, które należy przekazywać zgodnie z ust. 1, w tym definicje wskaźników, mapy i przeglądy państw członkowskich, o których mowa w ust. 1 lit. f). **Te** akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 20 ust. 2.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Poprawka 22

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 18 – ustęp 2

Tekst proponowany przez Komisję

2. Uprawnienia do **przyjęcia** aktów delegowanych, o których mowa w art. 4 ust. 3, art. 7 ust. 5 i art. 15, powierza się Komisji na **czas nieokreślony** od dnia [...] r.

Poprawka

2. Uprawnienia do **przyjmowania** aktów delegowanych, o których mowa w art. 4 ust. 3, art. 7 ust. 5 i art. 15, powierza się Komisji na **okres pięciu lat** od dnia ... [data wejścia w życie niniejszego rozporządzenia]. Komisja sporządza sprawozdanie dotyczące przekazania uprawnień **nie później niż dziewięć miesięcy przed końcem okresu pięciu lat**. Przekazanie uprawnień **zostaje automatycznie przedłużone na takie same okresy, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu**.

Poprawka 23

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 20 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

1. Komisję wspomaga **Komitet ustanowiony na mocy art. 133 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 we wszystkich kwestiach podlegających niniejszemu rozporządzeniu**.

Poprawka

1. Komisję wspomaga:
  - a) **komitet powołany na mocy art. 133 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 w sprawach dotyczących wdrażania elementów, o których mowa w art. 13 ust. 5, z wyjątkiem spraw dotyczących aktów wykonawczych określających format informacji, o których mowa w art. 13 ust. 1 lit. a), w odniesieniu do stosowania art. 7 i w art. 13 ust. 1 lit. b) w odniesieniu do informacji otrzymanych zgodnie z art. 5 ust. 2 i art. 7 ust. 4 lit. b) ppkt (iii), oraz**
  - b) **komitet powołany na mocy art. 39 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE^(1a) w odniesieniu do wdrażania elementów, o których mowa w art. 7 ust. 6 i art. 13 ust. 5, w odniesieniu do aktów wykonawczych określających format informacji, o których mowa w art. 13 ust. 1 lit. a), w odniesieniu do stosowania art. 7 i w art. 13 ust. 1 lit. b) w odniesieniu do informacji otrzymanych zgodnie z art. 5 ust. 2 i art. 7 ust. 4 lit. b) ppkt (iii).**

^(1a) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz.U. L 312 z 22.11.2008, s. 3).

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Poprawka 24

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Załącznik I – część A – tabela – wiersz 17

Tekst proponowany przez Komisję

Polichlorowane bifenyle (PCB)	1336-36-3 i inne	215-648-1 i inne	Nie naruszając przepisów dyrektywy 96/59/WE, dopuszcza się stosowanie wyrobów znajdujących się już w użytkowaniu w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.
			Państwa członkowskie identyfikują i wycofują z użytkowania urządzenia (np. transformatory, kondensatory lub inne zbiorniki zawierające PCB w postaci cieczy) zawierające więcej niż 0,005 % PCB i w ilości większej niż 0,05 dm ³ , tak szybko jak to możliwe, ale nie później niż w dniu 31 grudnia 2025 r.

Poprawka

Polichlorowane bifenyle (PCB)	1336-36-3 i inne	215-648-1 i inne	Nie naruszając przepisów dyrektywy 96/59/WE, dopuszcza się stosowanie wyrobów znajdujących się już w użytkowaniu w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia. Państwa członkowskie dokładają starań, by zidentyfikować i wycofać z użytkowania urządzenia (np. transformatory, kondensatory lub inne zbiorniki zawierające PCB w postaci cieczy) zawierające więcej niż 0,005 % PCB i w ilości większej niż 0,05 dm ³ , tak szybko, jak to możliwe i nie później niż w dniu 31 grudnia 2025 r.
-------------------------------	------------------	------------------	--

Poprawka 25

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Załącznik I – część A – wiersz 24 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

Substancja	Numer CAS	Numer WE	Szczególne wyłączenie dla stosowania jako produkt pośredni lub inna specyfikacja
Eter bis(pentabromofenylo- lowy) (eter dekabromodifeny- lu; dekaBDE)	1163-19-5	214-604-9	1. Do celów niniejszej pozycji art. 4 ust. 1 lit. b) ma zastosowanie do stężenia dekaBDE równego 10 mg/kg lub mniejszego od tej wartości (wagowo 0,001 %), jeżeli występuje on w substancjach, mieszaninach lub artykułach lub wchodzi w skład części artykułu o zmniejszonej palności.

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Substancja	Numer CAS	Numer WE	Szczególne wyłączenie dla stosowania jako produkt pośredni lub inna specyfikacja
			<p>2. Na zasadzie odstępstwa zezwala się na wytwarzanie, wprowadzanie do obrotu i stosowanie dekaBDE:</p> <p>a) w produkcji statku powietrznego, dla którego wystąpiono o przyznanie homologacji typu przed dniem wejścia w życie i została ona uzyskana przed grudniem 2022 r. – do dnia 2 marca 2027 r.;</p> <p>b) w produkcji części zamiennych dla dowolnej z następujących kategorii:</p> <p>(i) statki powietrzne, dla których wystąpiono o przyznanie homologacji typu przed dniem wejścia w życie i uzyskano ją przed grudniem 2022 r., wyprodukowane do dnia 2 marca 2027 r. – do czasu zakończenia eksploatacji tych statków powietrznych;</p> <p>(ii) pojazdy silnikowe objęte zakresem dyrektywy 2007/46/WE^(1a) Parlamentu Europejskiego i Rady, wyprodukowane przed dniem ... [data wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] – do 2036 r. bądź do czasu zakończenia eksploatacji tych pojazdów silnikowych, w zależności od tego, która z tych dat przypadnie wcześniej.</p> <p>3. Szczególne wyłączenia dotyczące części zamiennych do użytku w pojazdach silnikowych, o których mowa w ust. 2 lit. b) ppkt (ii), stosuje się do produkcji i stosowania komercyjnego dekaBDE w co najmniej jednej z następujących kategorii:</p> <p>(i) zastosowania w mechanizmie napędowym i pod maską silnika, takie jak przewody masowe akumulatora, przewody połączeniowe akumulatora, rurki klimatyzacji przenośnej (MAC), mechanizmy napędowe, przepusty kolektora wydechowego spalin, izolacja pod maską silnika, przewody i wiązki przewodów instalacji elektrycznej pod maską silnika (okablowanie silnika itd.), czujniki prędkości, przewody giętkie, moduły wentylatora i czujniki spalania stukowego;</p> <p>(ii) zastosowania w układzie paliwowym, takie jak przewody paliwowe, zbiorniki paliwa oraz zbiorniki paliwa pod nadwoziem;</p>

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Substancja	Numer CAS	Numer WE	Szczególne wyłączenie dla stosowania jako produkt pośredni lub inna specyfikacja
			<p>(iii) urządzenia pirotechniczne i zastosowania, na które te urządzenia mają wpływ, takie jak przewody zapłonowe poduszki powietrznej, pokrycia siedzeń/tkaniny (tylko wtedy, gdy jest to istotne ze względu na zastosowanie poduszki powietrznej) oraz poduszki powietrzne (czołowe i boczne);</p> <p>(iv) zawieszenie i zastosowania wewnątrz pojazdu, takie jak elementy wykończeniowe, materiały akustyczne i pasy bezpieczeństwa;</p> <p>(v) wzmocnione tworzywa sztuczne (tablice przyrządów i wykończenie wnętrza);</p> <p>(vi) pod maską silnika lub deską rozdzielczą (bloki zacisków/bezpieczników, przewody z wyższym natężeniem prądu i osłony kabli (przewody świec zapłonowych));</p> <p>(vii) sprzęt elektryczny i elektroniczny (obudowy i podstawy akumulatorów, złącza elektryczne systemu sterowania silnikiem, elementy płyty radiowej, systemy nawigacji satelitarnej, globalne systemy pozycjonowania i systemy komputerowe);</p> <p>(viii) tkaniny takie jak tylna półka, tapicerka, obicie sufitu, siedzenia, zagłówki, osłony przeciwsłoneczne, panele wykończeniowe, dywaniki.</p> <p>3. Zezwala się na wytwarzanie dekaBDE i stosowanie go w produkcji następujących artykułów oraz na wprowadzanie ich do obrotu:</p> <p>a) artykuły wprowadzone do obrotu przed dniem ... [data wejścia w życie niniejszego rozporządzenia];</p> <p>b) statki powietrzne wyprodukowane zgodnie z ust. 2 lit. a);</p> <p>c) części zamienne do statków powietrznych wyprodukowanych zgodnie z ust. 2 lit. b);</p>

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Substancja	Numer CAS	Numer WE	Szczególne wyłączenie dla stosowania jako produkt pośredni lub inna specyfikacja
			<p>d) sprzęt elektryczny i elektroniczny objęty zakresem dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/65/UE ^(1b).</p> <p>4. Na potrzeby niniejszej pozycji „statek powietrzny” oznacza:</p> <p>a) cywilny statek powietrzny wyprodukowany zgodnie z certyfikatem typu wydanym zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1139 ^(1c) lub z zatwierdzeniem projektu na podstawie przepisów krajowych jednego z umawiających się państw Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO), lub w oparciu o świadectwo zdatności do lotu wystawione przez jedno z państw ICAO na podstawie załącznika 8 do konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym;</p> <p>b) wojskowy statek powietrzny.</p> <p>^(1a) Dyrektywa 2007/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 września 2007 r. ustanawiająca ramy dla homologacji pojazdów silnikowych i ich przyczep oraz układów, części i oddzielnych zespołów technicznych przeznaczonych do tych pojazdów („dyrektywa ramowa”) (Dz.U. L 263 z 9.10.2007, s. 1).</p> <p>^(1b) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/65/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz.U. L 174 z 1.7.2011, s. 88).</p> <p>^(1c) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1139 z dnia 4 lipca 2018 r. w sprawie wspólnych zasad w dziedzinie lotnictwa cywilnego i utworzenia Agencji Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Lotniczego oraz zmieniające rozporządzenia (WE) nr 2111/2005, (WE) nr 1008/2008, (UE) nr 996/2010, (UE) nr 376/2014 i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/30/UE i 2014/53/UE, a także uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 552/2004 i (WE) nr 216/2008 i rozporządzenie Rady (EWG) nr 3922/91 (Dz.U. L 212 z 22.8.2018, s. 1).</p>

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Poprawka 26
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Załącznik I – część A – wiersz 24 b (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

Substancja	Numer CAS	Numer WE	Szczególne wyłączenie dla stosowania jako produkt pośredni lub inna specyfikacja
Chloroalkany C10-13 (krótkołańcuchowe parafiny chlorowane) (SCCP)	85535-84-8	287-476-5	<p>1. Na zasadzie odstępstwa produkcja, wprowadzanie do obrotu i stosowanie substancji lub preparatów zawierających SCCP w stężeniach niższych niż 1 % masy lub artykułów zawierających SCCP w stężeniach niższych niż 0,15 % masy są dozwolone.</p> <p>2. Stosowanie jest dozwolone w odniesieniu do:</p> <p>a) przenośników taśmowych w górnictwie oraz szczeliw używanych przy wałach i zaporach zawierających SCCP już stosowanych przed dniem lub w dniu 4 grudnia 2015 r.; oraz</p> <p>b) artykułów zawierających SCCP innych niż te, o których mowa w lit. a), już stosowanych przed dniem lub w dniu 10 lipca 2012 r.</p> <p>3. Artykuł 4 ust. 2 akapity trzeci i czwarty mają zastosowanie do artykułów, o których mowa w ust. 2.</p>

Poprawka 27
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Załącznik I – część B

Tekst proponowany przez Komisję

Substancja	Numer CAS	Numer WE	Szczególne wyłączenie dla stosowania jako produkt pośredni lub inna specyfikacja
4	4	4	4
4			4

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Substancja	Numer CAS	Numer WE	Szczególne wyłączenie dla stosowania jako produkt pośredni lub inna specyfikacja
5 Chloroalkany C10-13 (krótkołańcuchowe parafiny chlorowane) (SCCP)	5 85535-84-8	5 287-476-5	<p>5 1. Na zasadzie odstępstwa produkcja, wprowadzanie do obrotu i stosowanie substancji lub mieszanin zawierających SCCP w stężeniach niższych niż 1 % masy lub artykułów zawierających SCCP w stężeniach niższych niż 0,15 % masy są dozwolone.</p> <p>2. Stosowanie jest dozwolone w odniesieniu do:</p> <p>a) przenośników taśmowych w górnictwie oraz szczeliw używanych przy wałach i zaporach zawierających SCCP już stosowanych do dnia 4 grudnia 2015 r.; oraz</p> <p>b) artykułów zawierających SCCP innych niż te, o których mowa w lit. a), które były już stosowane do dnia 10 lipca 2012 r.</p> <p>3. Przepisy art. 4 ust. 2 akapity trzeci i czwarty mają zastosowanie do artykułów, o których mowa powyżej w pkt 2.</p>

Poprawka

skreśla się

Poprawka 28

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Załącznik III

Tekst proponowany przez Komisję

WYKAZ SUBSTANCJI OBJĘTYCH PRZEPISAMI DOTYCZĄCYMI REDUKCJI UWOLNIEN

SUBSTANCJA (nr CAS)

Polichlorowane dibenzo-p-dioksyny i dibenzofurany (PCDD/PCDF)

Heksachlorobenzen (HCB) (nr CAS: 118-74-1)

Polichlorowane bifenyle (PCB)

Węglowodory aromatyczne wielocykliczne (PAH) ⁽³⁷⁾

Pentachlorobenzen (nr CAS 608-93-5)

Poprawka

WYKAZ SUBSTANCJI OBJĘTYCH PRZEPISAMI DOTYCZĄCYMI REDUKCJI UWOLNIEN

SUBSTANCJA (nr CAS)

Polichlorowane dibenzo-p-dioksyny i dibenzofurany (PCDD/PCDF)

Heksachlorobenzen (HCB) (nr CAS: 118-74-1)

Polichlorowane bifenyle (PCB)

Węglowodory aromatyczne wielocykliczne (PAH) ⁽³⁷⁾

Pentachlorobenzen (nr CAS 608-93-5)

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

Polichlorowane naftaleny ^(37a)**Heksachlorobutadien (nr CAS 87-68-3)**

⁽³⁷⁾ Dla celów inwentaryzacji emisji stosuje się następujące cztery oznaczenia związków chemicznych: benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(k)fluoranten i indeno(1,2,3-cd)piren.

⁽³⁷⁾ Dla celów inwentaryzacji emisji stosuje się następujące cztery oznaczenia związków chemicznych: benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(k)fluoranten i indeno(1,2,3-cd)piren.

^(37a) **Polichlorowane naftaleny to związki chemiczne oparte na układzie pierścieni naftalenowych, w których jeden lub kilka atomów wodoru zastąpiono atomami chloru.**

Poprawka 37**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Załącznik IV – wiersze 6–9**

Tekst proponowany przez Komisję

Substancja	Nr CAS	Nr WE	Dopuszczalna wartość stężenia, o której mowa w art. 7 ust. 4 lit. a)
...			
Eter tetrabromodifenylu $C_{12}H_6Br_4O$	40088-47-9 i inne	254-787-2 i inne	Suma stężeń eteru tetrabromodifenylu, eteru pentabromodifenylu, eteru heksabromodifenylu i eteru heptabromodifenylu: 1 000 mg/kg
Eter pentabromodifenylu $C_{12}H_5Br_5O$	32534-81-9 i inne	251-084-2 i inne	
Eter heksabromodifenylu $C_{12}H_4Br_6O$	36483-60-0 i inne 253-058-6 i inne		
Eter heptabromodifenylu $C_{12}H_3Br_7O$	68928-80-3 i inne	273-031-2 i inne	
...			

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

Poprawka

Substancja	Nr CAS	Nr WE	Dopuszczalna wartość stężenia, o której mowa w art. 7 ust. 4 lit. a)
...			
Eter tetrabromodifenylu $C_{12}H_6Br_4O$	40088-47-9 i inne	254-787-2 i inne	Suma stężeń eteru tetrabromodifenylu, eteru pentabromodifenylu, eteru heksabromodifenylu, eteru heptabromodifenylu i eteru dekabromodifenylu: 500 mg/kg
Eter pentabromodifenylu $C_{12}H_5Br_5O$	32534-81-9 i inne	251-084-2 i inne	
Eter heksabromodifenylu $C_{12}H_4Br_6O$	36483-60-0 i inne	253-058-6 i inne	
Eter heptabromodifenylu $C_{12}H_3Br_7O$	68928-80-3 i inne	273-031-2 i inne	
Eter dekabromodifenylu $C_{12}Br_{10}O$	1163-19-5 i inne	214-604-9 i inne	
...			

Poprawka 29

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Załącznik IV – tabela 1 – kolumna „Dopuszczalna wartość stężenia, o której mowa w art. 7 ust. 4 lit. a)” – wiersz „Polichlorowane” – przypis 7

Tekst proponowany przez Komisję

⁷. Dopuszczalną wartość oblicza się dla PCDD oraz PCDF zgodnie z następującymi współczynnikami równoważnymi toksyczności (TEF):

PCDD	TEF
PCDF	TEF
PCDD	TEF
2,3,7,8-TeCDD	1
1,2,3,7,8-PeCDD	1
1,2,3,4,7,8-HxCDD	0,1
1,2,3,6,7,8-HxCDD	0,1

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

1,2,3,7,8,9-HxCDD	0,1
1,2,3,4,6,7,8-HpCDD	0,01
OCDD	0,0003
2,3,7,8-TeCDF	0,1
1,2,3,7,8-PeCDF	0,03
2,3,4,7,8-PeCDF	0,3
1,2,3,4,7,8-HxCDF	0,1
1,2,3,6,7,8-HxCDF	0,1
1,2,3,7,8,9-HxCDF	0,1
2,3,4,6,7,8-HxCDF	0,1
1,2,3,4,6,7,8-HpCDF	0,01
1,2,3,4,7,8,9-HpCDF	0,01
OCDF	0,0003

Poprawka

⁷. Dopuszczalną wartość oblicza się dla PCDD oraz PCDF zgodnie z następującymi współczynnikami równoważnymi toksyczności (TEF):

PCDD	TEF
2,3,7,8-TeCDD	1
1,2,3,7,8-PeCDD	1
1,2,3,4,7,8-HxCDD	0,1
1,2,3,6,7,8-HxCDD	0,1
1,2,3,7,8,9-HxCDD	0,1
1,2,3,4,6,7,8-HpCDD	0,01
OCDD	0,0003

Czwartek, 15 listopada 2018 r.

PCDF	TEF
2,3,7,8-TeCDF	0,1
1,2,3,7,8-PeCDF	0,03
2,3,4,7,8-PeCDF	0,3
1,2,3,4,7,8-HxCDF	0,1
PCDD	TEF
1,2,3,6,7,8-HxCDF	0,1
1,2,3,7,8,9-HxCDF	0,1
2,3,4,6,7,8-HxCDF	0,1
1,2,3,4,6,7,8-HpCDF	0,01
1,2,3,4,7,8,9-HpCDF	0,01
OCDF	0,0003

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0466

Zastosowanie etapu Euro 5 do homologacji typu pojazdów dwu- lub trójkołowych oraz czterokołowców ***I

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 168/2013 w odniesieniu do zastosowania etapu Euro 5 do homologacji typu pojazdów dwu- lub trójkołowych oraz czterokołowców (COM(2018)0137 – C8-0120/2018 – 2018/0065(COD))

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

(2020/C 363/38)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2018)0137),
  - uwzględniając art. 294 ust. 2 i art. 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C8-0120/2018),
  - uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 11 lipca 2018 r. ⁽¹⁾,
  - uwzględniając zobowiązanie przedstawiciela Rady przekazane pismem z dnia 14 listopada 2018 r., do zatwierdzenia stanowiska Parlamentu Europejskiego, zgodnie z art. 294 ust. 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając art. 59 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów oraz opinię Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (A8-0346/2018),
1. przyjmuje poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu;
  2. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli zastąpi ona pierwotny wniosek, wprowadzi w nim istotne zmiany lub planuje ich wprowadzenie;
  3. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

P8_TC1-COD(2018)0065

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 29 listopada 2018 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/... zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 168/2013 w odniesieniu do zastosowania etapu Euro 5 do homologacji typu pojazdów dwu- lub trójkołowych oraz czterokołowców

(Jako że pomiędzy Parlamentem i Radą osiągnięte zostało porozumienie, stanowisko Parlamentu odpowiada ostatecznej wersji aktu prawnego, rozporządzenia (UE) 2019/129.)

⁽¹⁾ Dz.U. C 367 z 10.10.2018, s. 32.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0467

Handel niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego traktowania albo karania ***I

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania (tekst jednolity) (COM(2018)0316 – C8-0210/2018 – 2018/0160(COD))

(Zwykła procedura ustawodawcza – ujednoczenie)

(2020/C 363/39)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedłożony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2018)0316),
  - uwzględniając art. 294 ust. 2 oraz art. 207 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C8-0210/2018),
  - uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając Porozumienie międzyinstytucjonalne z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie szybszej metody pracy nad urzędową kodyfikacją tekstów prawnych⁽¹⁾,
  - uwzględniając art. 103 i 59 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Prawnej (A8-0387/2018),
- A. mając na uwadze, że według konsultacyjnej grupy roboczej służb prawnych Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji wniosek ogranicza się do zwykłego ujednoczenia istniejących tekstów, bez zmiany co do istoty;
1. przyjmuje poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu;
  2. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji, a także parlamentom narodowym.

P8_TC1-COD(2018)0160

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 29 listopada 2018 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/... w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania (tekst jednolity)

(Jako że pomiędzy Parlamentem i Radą osiągnięte zostało porozumienie, stanowisko Parlamentu odpowiada ostatecznej wersji aktu prawnego, rozporządzenia (UE) 2019/125.)

⁽¹⁾ Dz.U. C 102 z 4.4.1996, s. 2.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0468

Fundusz Azylu, Migracji i Integracji: ponowny przydział pozostałych kwot ***I

Poprawki przyjęte przez Parlament Europejski w dniu 29 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 516/2014 w odniesieniu do ponownego przydziału pozostałych kwot przydzielonych wcześniej na wspieranie wdrażania decyzji Rady (UE) 2015/1523 i (UE) 2015/1601 lub ich przeznaczenia na inne działania w ramach programów krajowych (COM(2018)0719 – C8-0448/2018 – 2018/0371(COD))⁽¹⁾

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

(2020/C 363/40)

Poprawka 1**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Motyw 1***Tekst proponowany przez Komisję*

- (1) Celem niniejszego rozporządzenia jest umożliwienie ponownego przydziału pozostałych kwot, które przydzielono wcześniej na wspieranie wdrażania decyzji Rady (UE) 2015/1523 i (UE) 2015/1601 na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 516/2014⁽⁸⁾, lub ich przeznaczenie na inne działania w ramach programów krajowych, zgodnie z priorytetami Unii oraz potrzebami państw członkowskich w **zakresie** migracji i azylu.

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 516/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiające Fundusz Azylu, Migracji i Integracji, zmieniające decyzję Rady 2008/381/WE oraz uchylające decyzje Parlamentu Europejskiego i Rady nr 573/2007/WE i nr 575/2007/WE oraz decyzję Rady 2007/435/WE (Dz.U. L 150 z 20.5.2014, s. 168).

Poprawka

- (1) Celem niniejszego rozporządzenia jest umożliwienie ponownego przydziału pozostałych kwot, które przydzielono wcześniej na wspieranie wdrażania decyzji Rady (UE) 2015/1523 i (UE) 2015/1601 na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 516/2014⁽⁸⁾, lub ich przeznaczenie na inne działania w ramach programów krajowych, zgodnie z priorytetami Unii oraz potrzebami państw członkowskich w **szczególnych obszarach** migracji i azylu. **Należy również zadbać o to, by takie ponowne przydzielenie kwot lub ich przeznaczenie odbywało się w sposób przejrzysty.**

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 516/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiające Fundusz Azylu, Migracji i Integracji, zmieniające decyzję Rady 2008/381/WE oraz uchylające decyzje Parlamentu Europejskiego i Rady nr 573/2007/WE i nr 575/2007/WE oraz decyzję Rady 2007/435/WE (Dz.U. L 150 z 20.5.2014, s. 168).

⁽¹⁾ Sprawa została odesłana do komisji właściwej w celu przeprowadzenia negocjacji międzyinstytucjonalnych na podstawie art. 59 ust. 4 akapit czwarty Regulaminu (A8-0370/2018).

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 2

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 4

Tekst proponowany przez Komisję

- (4) Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wykorzystania tych kwot na dalsze działania relokacyjne w drodze ich ponownego przydzielenia na to samo działanie w ramach programów krajowych. **Powinna również istnieć możliwość – o ile taka potrzeba zostałaby należycie uzasadniona w zrewidowanych programach krajowych państw członkowskich – wykorzystania tych środków także na działania odpowiadające na inne wyzwania** w obszarze migracji i azylu, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie Funduszu Azylu, Migracji i Integracji. Potrzeby państw członkowskich w tych obszarach są nadal duże. Ponowny przydział przedmiotowych kwot na to samo działanie lub ich przeniesienie na potrzeby innych działań w ramach programu krajowego powinny być możliwe tylko jednokrotnie i za zgodą Komisji.

Poprawka

- (4) Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wykorzystania tych kwot na dalsze działania relokacyjne w drodze ich ponownego przydzielenia na to samo działanie w ramach programów krajowych. **Państwa członkowskie powinny ponownie przydzielić co najmniej 20 % tych kwot na działania w ramach programów krajowych, na relokację osób ubiegających się o ochronę międzynarodową lub na relokację osób korzystających z ochrony międzynarodowej, lub na przesiedlenia i inne doraźne przyjmowanie ze względów humanitarnych. W odniesieniu do pozostałości tych kwot powinna istnieć możliwość – o ile taka potrzeba zostałaby należycie uzasadniona w zrewidowanych programach krajowych państw członkowskich – finansowania działań szczególnych przewidzianych w rozdziałach II i III w obszarze migracji i azylu, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, w szczególności w zakresie opracowywania aspektów wspólnego europejskiego systemu azylowego, a zwłaszcza łączenia rodzin lub wspierania legalnej migracji do państw członkowskich, oraz wspierania skutecznej integracji obywateli państw trzecich.** Potrzeby państw członkowskich w tych obszarach są nadal duże. Ponowny przydział przedmiotowych kwot na to samo działanie lub ich przeniesienie na potrzeby innych działań w ramach programu krajowego powinny być możliwe tylko jednokrotnie i za zgodą Komisji. **Państwa członkowskie powinny dopilnować, aby przeznaczanie środków odbywało się z pełnym poszanowaniem zasad określonych w rozporządzeniu finansowym, w szczególności w odniesieniu do wydajności i przejrzystości.**

Poprawka 3

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 5

Tekst proponowany przez Komisję

- (5) Należy rozszerzyć grupę docelową osób kwalifikujących się do relokacji, aby państwa członkowskie mogły korzystać z większej elastyczności przy dokonywaniu relokacji.

Poprawka

- (5) Należy rozszerzyć grupę docelową osób kwalifikujących się do relokacji, **a także kraje, z których następuje relokacja**, aby państwa członkowskie mogły korzystać z większej elastyczności przy dokonywaniu relokacji. **Pierwszeństwo należy przyznać relokacji małoletnich bez opieki, innych wnioskodawców wymagających szczególnej troski i członków rodzin osób korzystających z ochrony międzynarodowej.**

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 4**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Motyw 7***Tekst proponowany przez Komisję*

- (7) Państwa członkowskie powinny również mieć wystarczająco dużo czasu na wykorzystanie kwot ponownie przydzielonych na to samo działanie lub przeniesionych na cele innych działań, zanim kwoty te zostaną umorzone. Po zatwierdzeniu przez Komisję takiego ponownego przydzielenia lub przeniesienia kwot w ramach programu krajowego, przedmiotowe kwoty należy zatem uznać za przydzielone w roku, w którym zrewidowano program krajowy zatwierdzający to ponowne przydzielenie lub przeniesienie.

Poprawka

- (7) Państwa członkowskie powinny również mieć wystarczająco dużo czasu na wykorzystanie kwot ponownie przydzielonych na to samo działanie lub przeniesionych na cele innych działań **szczegółowych**, zanim kwoty te zostaną umorzone. Po zatwierdzeniu przez Komisję takiego ponownego przydzielenia lub przeniesienia kwot w ramach programu krajowego, przedmiotowe kwoty należy zatem uznać za przydzielone w roku, w którym zrewidowano program krajowy zatwierdzający to ponowne przydzielenie lub przeniesienie.

Poprawka 5**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Motyw 7 a (nowy)***Tekst proponowany przez Komisję**Poprawka*

- (7a) **Komisja powinna składać Parlamentowi Europejskiemu i Radzie roczne sprawozdania na temat stosowania środków przeznaczonych na relokację osób ubiegających się o ochronę międzynarodową i osób korzystających z ochrony międzynarodowej, w szczególności w odniesieniu do przekazywania środków na inne działania w ramach krajowego programu i ponownego przydziału.**

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 6

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 12 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(12a) *Bez zmian do rozporządzenia (UE) nr 516/2014 przed końcem 2018 r. odnośne finansowanie nie będzie już dostępne do wykorzystania przez państwa członkowskie w ramach programów krajowych wspieranych przez Fundusz Azylu, Migracji i Integracji. Z uwagi na pilność zmiany rozporządzenia (UE) nr 516/2014 właściwe jest odstąpienie od ośmiotygodniowego terminu, o którym mowa w art. 4 Protokołu nr 1 w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej.*

Poprawka 7

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 – akapit 1 – punkt - 1 (nowy)

Rozporządzenie (UE) nr 516/2014

Artykuł 18 – nagłówek

Tekst obowiązujący

Poprawka

-1) **tytuł otrzymuje brzmienie:**

Zasoby na relokację osób korzystających z ochrony międzynarodowej

„Zasoby na relokację osób **ubiegających się o ochronę międzynarodową i osób** korzystających z ochrony międzynarodowej”;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 8**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 1**

Rozporządzenie (UE) nr 516/2014

Artykuł 18 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

1) w ust. 1 słowa „osobę korzystającą z ochrony międzynarodowej” zastępuje się wyrażeniem „osobę ubiegającą się o udzielenie ochrony międzynarodowej lub osobę korzystającą z ochrony międzynarodowej”;

skreśla się

Poprawka 9**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 1 a (nowy)**

Rozporządzenie (UE) nr 516/2014

Artykuł 18 – ustęp 1

Tekst obowiązujący

Poprawka

1a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Z myślą o realizacji zasady solidarności i sprawiedliwego podziału odpowiedzialności oraz w świetle zmian w zakresie polityki unijnej w okresie wdrażania Funduszu państwa członkowskie, oprócz należnego im przydziału obliczonego zgodnie z art. 15 ust. 1 lit. a), otrzymują kwotę dodatkową, jak określono w art. 15 ust. 2 lit. b), w oparciu o kwotę ryczałtową w wysokości 000 EUR na każdą osobę korzystającą z ochrony międzynarodowej przekazywaną z innego państwa członkowskiego.”;

„1. Z myślą o realizacji zasady solidarności i sprawiedliwego podziału odpowiedzialności oraz w świetle zmian w zakresie polityki unijnej w okresie wdrażania Funduszu państwa członkowskie, oprócz należnego im przydziału obliczonego zgodnie z art. 15 ust. 1 lit. a), otrzymują kwotę dodatkową, jak określono w art. 15 ust. 2 lit. b), w oparciu o kwotę ryczałtową w wysokości 10 000 EUR na każdą osobę **ubiegającą się o ochronę międzynarodową i** korzystającą z ochrony międzynarodowej przekazywaną z innego państwa członkowskiego.”;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 10

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2

Rozporządzenie (UE) nr 516/2014

Artykuł 18 – ustęp 3

Tekst proponowany przez Komisję

3. Kwoty dodatkowe, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, przydziela się państwom członkowskim za pierwszym razem na mocy indywidualnych decyzji w sprawie finansowania zatwierdzających ich programy krajowe zgodnie z procedurą określoną w art. 14 rozporządzenia (UE) nr 514/2014, a następnie na mocy decyzji w sprawie finansowania, która ma zostać załączona do decyzji zatwierdzającej ich programy krajowe. Ponowne przydzielenie tych kwot na to samo działanie w ramach programu krajowego lub ich przesunięcie na potrzeby innych działań w ramach programu krajowego powinno być możliwe w przypadku, gdy takie potrzeby zostały należycie uzasadnione w odpowiednim zrewidowanym programie krajowym. Kwota może zostać ponownie przydzielona lub przesunięta tylko jednokrotnie. Komisja zatwierdza takie ponowne przydzielenie lub przeniesienie w drodze rewizji programu krajowego.

Poprawka

3. Kwoty dodatkowe, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, przydziela się państwom członkowskim za pierwszym razem na mocy indywidualnych decyzji w sprawie finansowania zatwierdzających ich programy krajowe zgodnie z procedurą określoną w art. 14 rozporządzenia (UE) nr 514/2014, a następnie na mocy decyzji w sprawie finansowania, która ma zostać załączona do decyzji zatwierdzającej ich programy krajowe. Ponowne przydzielenie tych kwot na to samo działanie w ramach programu krajowego lub ich przesunięcie na potrzeby innych działań **szczegółowych przewidzianych w rozdziale II i III niniejszego rozporządzenia** w ramach programu krajowego powinno być możliwe w przypadku, gdy takie potrzeby zostały należycie uzasadnione w odpowiednim zrewidowanym programie krajowym. Kwota może zostać ponownie przydzielona lub przesunięta tylko jednokrotnie. Komisja zatwierdza takie ponowne przydzielenie lub przeniesienie w drodze rewizji programu krajowego. **Finansowanie jest przeznaczane w sposób przejrzysty i efektywny zgodnie z celami programu krajowego.**

W odniesieniu do kwot pochodzących ze środków tymczasowych ustanowionych w decyzjach (UE) 2015/1523 i (UE) 2015/1601 co najmniej 20% kwot, które mają zostać ponownie przydzielone, ponownie przydziela się na działania w ramach krajowych programów relokacji osób ubiegających się o ochronę międzynarodową lub relokacji osób korzystających z ochrony międzynarodowej, lub na przesiedlenia i inne doraźne przyjmowanie ze względów humanitarnych.

Poprawka 11

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 3

Rozporządzenie (UE) nr 516/2014

Artykuł 18 – ustęp 3 a

Tekst proponowany przez Komisję

3a. Do celów art. 50 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 514/2014, w przypadku gdy kwoty wynikające ze środków tymczasowych ustanowionych decyzjami (UE) 2015/1523 i (UE) 2015/1601 są ponownie przydzielane na to samo działanie w ramach programu krajowego lub przenoszone na potrzeby innych działań w ramach programu krajowego zgodnie z ust. 3, odnośne kwoty uznaje się za przydzielone w roku, w którym zrewidowano program krajowy zatwierdzający to ponowne przydzielenie lub przeniesienie.

Poprawka

3a. Do celów art. 50 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 514/2014, w przypadku gdy kwoty wynikające ze środków tymczasowych ustanowionych decyzjami (UE) 2015/1523 i (UE) 2015/1601 są ponownie przydzielane na to samo działanie w ramach programu krajowego lub przenoszone na potrzeby innych działań **szczegółowych** w ramach programu krajowego zgodnie z ust. 3, odnośne kwoty uznaje się za przydzielone w roku, w którym zrewidowano program krajowy zatwierdzający to ponowne przydzielenie lub przeniesienie.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 12**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 3**

Rozporządzenie (UE) nr 516/2014

Artykuł 18 – ustęp 3 c (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

3c. Komisja składa Parlamentowi Europejskiemu i Radzie roczne sprawozdanie ze stosowania niniejszego artykułu, w szczególności w odniesieniu do przekazywania kwot na inne działania w ramach programów krajowych i ponownego przydziału.

Poprawka 13**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 4**

Rozporządzenie (UE) nr 516/2014

Artykuł 18 – ustęp 4

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

4) w ust. 4 słowa „osób korzystających z ochrony międzynarodowej” zastępuje się wyrażeniem „osób ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej lub osób korzystających z ochrony międzynarodowej”.

skreśla się

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 14

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 4 a (nowy)

Rozporządzenie (UE) nr 516/2014

Artykuł 18 – ustęp 4

Tekst obowiązujący

4. W celu skutecznej realizacji celów solidarności i podziału odpowiedzialności między państwami członkowskimi, o których mowa w art. 80 TFUE, oraz w ramach dostępnych zasobów, Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 26 niniejszego rozporządzenia w celu dostosowania kwot ryczałtowych, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, w szczególności z uwzględnieniem aktualnych stóp inflacji, istotnych zmian w dziedzinie relokacji z jednego państwa członkowskiego do innego osób korzystających z ochrony międzynarodowej, a także czynników, które mogą zoptymalizować korzystanie z bodźca finansowego, jakim są kwoty ryczałtowe.

Poprawka

4a) *ust. 4 otrzymuje brzmienie:*

4. W celu skutecznej realizacji celów solidarności i podziału odpowiedzialności między państwami członkowskimi, o których mowa w art. 80 TFUE, oraz w ramach dostępnych zasobów, Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 26 niniejszego rozporządzenia w celu dostosowania kwot ryczałtowych, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, w szczególności z uwzględnieniem aktualnych stóp inflacji, istotnych zmian w dziedzinie relokacji z jednego państwa członkowskiego do innego osób **ubiegających się o ochronę międzynarodową i osób** korzystających z ochrony międzynarodowej **oraz w związku z przesiedleniami i innym doraźnym przyjmowaniem ze względów humanitarnych**, a także czynników, które mogą zoptymalizować korzystanie z bodźca finansowego, jakim są kwoty ryczałtowe.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0469

Przystąpienie Samoa do Umowy przejściowej o partnerstwie między UE a państwami Pacyfiku *****Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie projektu decyzji Rady w sprawie przystąpienia Samoa do Umowy przejściowej o partnerstwie między Wspólnotą Europejską, z jednej strony, a państwami Pacyfiku, z drugiej strony (12281/2018 – C8-0434/2018 – 2018/0291(NLE))**

(Zgoda)

(2020/C 363/41)

Parlament Europejski,

- uwzględniając projekt decyzji Rady (12281/2018),
  - uwzględniając wniosek o wyrażenie zgody przedstawiony przez Radę na mocy art. 207 oraz art. 218 ust. 6 akapit drugi lit. a) ppkt (v) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (C8-0434/2018),
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 4 października 2016 r. w sprawie przyszłości stosunków AKP-UE po roku 2020 ⁽¹⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 19 stycznia 2011 r. w sprawie projektu decyzji Rady w sprawie zawarcia Umowy przejściowej o partnerstwie między Wspólnotą Europejską, z jednej strony, a państwami Pacyfiku, z drugiej ⁽²⁾,
  - uwzględniając Umowę o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) z jednej strony a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi z drugiej strony, podpisaną w Kotonu w dniu 23 czerwca 2000 r. (umowa z Kotonu) ⁽³⁾,
  - uwzględniając art. 99 ust. 1 i 4 oraz art. 108 ust. 7 Regulaminu,
  - uwzględniając zalecenie Komisji Handlu Międzynarodowego oraz opinię Komisji Rozwoju (A8-0376/2018),
1. wyraża zgodę na przystąpienie Samoa do umowy;
  2. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji, jak również rządów i parlamentom państw członkowskich oraz Samoa.

⁽¹⁾ Dz.U. C 215 z 19.6.2018, s. 2.

⁽²⁾ Dz.U. C 136 E z 11.5.2012, s. 19.

⁽³⁾ Dz.U. L 317 z 15.12.2000, s. 3.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0470

Mianowanie przewodniczącego Rady ds. Nadzoru Europejskiego Banku Centralnego

Decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego mianowania przewodniczącego Rady ds. Nadzoru Europejskiego Banku Centralnego (N8-0120/2018 – C8-0466/2018 – 2018/0905(NLE))

(Zatwierdzenie)

(2020/C 363/42)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Europejskiego Banku Centralnego z dnia 7 listopada 2018 r. dotyczący mianowania przewodniczącego Rady ds. Nadzoru Europejskiego Banku Centralnego (C8-0466/2018),
- uwzględniając art. 26 ust. 3 rozporządzenia Rady (UE) nr 1024/2013 z dnia 15 października 2013 r. powierzającego Europejskiemu Bankowi Centralnemu szczególne zadania w odniesieniu do polityki związanej z nadzorem ostrożnościowym nad instytucjami kredytowymi ⁽¹⁾,
- uwzględniając Porozumienie międzyinstytucjonalne między Parlamentem Europejskim a Europejskim Bankiem Centralnym w sprawie praktycznych zasad egzekwowania demokratycznej odpowiedzialności i sprawowania nadzoru nad wykonywaniem zadań powierzonych EBC w ramach jednolitego mechanizmu nadzorczego ⁽²⁾,
- uwzględniając art. 122a Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Gospodarczej i Monetarnej (A8-0380/2018),
- A. mając na uwadze, że art. 26 ust. 3 rozporządzenia Rady (UE) nr 1024/2013 stanowi, iż Europejski Bank Centralny przedkłada Parlamentowi wniosek dotyczący mianowania przewodniczącego Rady ds. Nadzoru EBC oraz że przewodniczącego wyłania się w drodze otwartej procedury kwalifikacyjnej spośród osób o uznanej pozycji i z doświadczeniem w sprawach bankowości i finansów, które nie są członkami Rady Prezesów;
- B. mając na uwadze, że art. 26 ust. 2 rozporządzenia Rady (UE) nr 1024/2013 stanowi, iż skład Rady ds. Nadzoru zgodnie z tym rozporządzeniem powinien odzwierciedlać zasady równowagi płci, doświadczenia i kwalifikacji;
- C. mając na uwadze, że w piśmie datowanym 7 listopada 2018 r. Europejski Bank Centralny przedłożył Parlamentowi wniosek dotyczący mianowania Andrei Enrii na stanowisko przewodniczącego Rady ds. Nadzoru;
- D. mając na uwadze, że Komisja Gospodarcza i Monetarna Parlamentu dokonała następnie oceny kwalifikacji proponowanego kandydata, zwłaszcza pod kątem wymogów określonych w art. 26 ust. 2 i 3 rozporządzenia Rady (UE) nr 1024/2013; mając na uwadze, że w ramach procesu oceny komisja otrzymała życiorys proponowanego kandydata;
- E. mając na uwadze, że w dniu 20 listopada 2018 r. w komisji odbyło się przesłuchanie proponowanego kandydata, podczas którego wygłosił on oświadczenie wstępne, a następnie udzielił odpowiedzi na pytania członków komisji;
  1. zatwierdza wniosek Europejskiego Banku Centralnego dotyczący mianowania Andrei Enrii na stanowisko przewodniczącego Rady ds. Nadzoru Europejskiego Banku Centralnego;
  2. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej decyzji Europejskiemu Bankowi Centralnemu, Radzie, a także rządów państw członkowskich.

⁽¹⁾ Dz.U. L 287 z 29.10.2013, s. 63.

⁽²⁾ Dz.U. L 320 z 30.11.2013, s. 1.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0471

Uruchomienie Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji: wniosek EGF/2018/003 EL/Attica publishing**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie uruchomienia Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji w następstwie wniosku złożonego przez Grecję – EGF/2018/003 EL/Attica publishing (COM(2018)0667 – C8-0430/2018 – 2018/2240(BUD))**

(2020/C 363/43)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedłożony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2018)0667 – C8-0430/2018),
  - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1309/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji (2014–2020) i uchylecia rozporządzenia (WE) nr 1927/2006 ⁽¹⁾ (rozporządzenie w sprawie EFG),
  - uwzględniając rozporządzenie Rady (UE, Euratom) nr 1311/2013 z dnia 2 grudnia 2013 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020 ⁽²⁾, w szczególności jego art. 12,
  - uwzględniając Porozumienie międzyinstytucjonalne z dnia 2 grudnia 2013 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami (porozumienie międzyinstytucjonalne z dnia 2 grudnia 2013 r.) ⁽³⁾, w szczególności jego pkt 13,
  - uwzględniając procedurę rozmów trójstronnych przewidzianą w pkt 13 porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 2 grudnia 2013 r.,
  - uwzględniając pismo Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych,
  - uwzględniając pismo Komisji Rozwoju Regionalnego,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Budżetowej (A8-0377/2018),
- A. mając na uwadze, że Unia opracowała instrumenty ustawodawcze i budżetowe w celu udzielenia dodatkowego wsparcia pracownikom dotkniętym skutkami istotnych zmian w strukturze światowego handlu lub skutkami światowego kryzysu finansowego i gospodarczego oraz z myślą o ułatwieniu im powrotu na rynek pracy;
- B. mając na uwadze, że pomoc finansowa Unii dla zwalnianych pracowników powinna być dynamiczna i powinno się jej udzielać jak najszybciej i jak najefektywniej;
- C. mając na uwadze, że w Grecja złożyła wniosek EGF/2018/003 EL/Attica publishing o przyznanie wkładu finansowego z EFG w związku ze zwolnieniem 550 osób w sektorze gospodarki zaklasyfikowanym do działu 58 według NACE Rev. 2 (działalność wydawnicza) w zaliczanym do poziomu NUTS 2 regionie Attyka (EL30) w Grecji;
- D. mając na uwadze, że omawiany wniosek jest oparty na kryterium interwencji przewidzianym w art. 4 ust. 1 lit. b) rozporządzenia w sprawie EFG, zgodnie z którym wymagane jest zwolnienie co najmniej 500 pracowników w dziewięciomiesięcznym okresie odniesienia w przedsiębiorstwach działających w tym samym sektorze gospodarki według klasyfikacji NACE Rev. 2 i zlokalizowanych w jednym regionie lub w dwóch sąsiadujących ze sobą regionach lub w więcej niż dwóch sąsiadujących regionach na poziomie NUTS 2, pod warunkiem że w dwóch regionach w państwie członkowskim łączna liczba pracowników zwolnionych przekracza 500;

⁽¹⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 855.⁽²⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 884.⁽³⁾ Dz.U. C 373 z 20.12.2013, s. 1.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

1. zgadza się z Komisją, że warunki wymienione w art. 4 ust. 1 lit. b) rozporządzenia w sprawie EFG zostały spełnione i że Grecja ma prawo do wkładu finansowego w wysokości 2 308 500 EUR na mocy tego rozporządzenia, co stanowi 60 % łącznych kosztów wynoszących 3 847 500 EUR;
2. odnotowuje, że władze Grecji złożyły wniosek w dniu 22 maja 2018 r. oraz że po przekazaniu przez Grecję dodatkowych informacji Komisja zakończyła ocenę tego wniosku w dniu 4 października 2018 r. i przekazała ją Parlamentowi tego samego dnia, przestrzegając terminu 12 tygodni;
3. zwraca uwagę, że Grecja argumentuje, iż zwolnienia te są wynikiem globalnego kryzysu finansowego i gospodarczego, a w szczególności jego wpływu na gospodarkę Grecji, czego przejawem jest m.in. spadek realnego PKB na mieszkańca, wzrost bezrobocia, spadek płac oraz niższe dochody gospodarstw domowych w połączeniu z szybko zachodzącymi zmianami w sferze cyfrowej, co wraz z obniżeniem wydatków ogłoszeniodawców na reklamę prowadzi do transformacji w sektorze wydawniczym; zauważa, że sektor ten doświadcza spadku zarówno przychodów z reklam, jak i sprzedaży;
4. przypomina, że należy spodziewać się, iż zwolnienia, do których doszło w trzech przedsiębiorstwach działających w greckim sektorze wydawniczym, będą stanowiły ogromne obciążenie dla lokalnej gospodarki oraz że następstwa zwolnień wiążą się z trudnościami w przekwalifikowaniu z powodu niewystarczającej liczby miejsc pracy, braku szkoleń zawodowych, które odpowiadają stwierdzonym potrzebom rynku pracy, i z dużą liczbą osób poszukujących pracy;
5. z niepokojem podkreśla, że na region Attyki przypada znaczna część bezrobocia i długotrwałego bezrobocia w Grecji, w której utrzymuje się ono nadal na wysokim poziomie;
6. przypomina, że jest to już drugi wniosek złożony przez Grecję w sprawie wkładu finansowego z EFG w związku ze zwolnieniami w sektorze wydawniczym w Attyce, a poprzedni wniosek EGF/2014/018 z 2014 r. został rozpatrzony pozytywnie⁽¹⁾;
7. odnotowuje, że wniosek dotyczy 550 zwolnionych pracowników, z których duża część (41,82 %) to kobiety; ponadto zauważa, że 14,73 % zwolnionych pracowników ma ponad 55 lat, a 1,6 % ma mniej niż 30 lat; w związku z tym uznaje znaczenie aktywnych instrumentów rynku pracy współfinansowanych z EFG w celu zwiększenia szans powrotu tych szczególnie wrażliwych grup na rynek pracy;
8. wyraża zadowolenie, że planowana oferta szkoleniowa odzwierciedla doświadczenia wyniesione z wniosku EGF-2014-018 GR/Attica, który według bieżącej oceny osiągnął dobry wskaźnik integracji;
9. zauważa, że nie planuje się żadnych środków na rzecz młodzieży niekształcącej się, niepracującej ani nie szkolącej się, mimo że liczba takich osób utrzymuje się w Grecji na wysokim poziomie;
10. podkreśla, że dodatki finansowe są uzależnione od aktywnego udziału docelowych beneficjentów i mogą służyć jako rzeczywista zachęta w szczególnej sytuacji gospodarczej Grecji;
11. zauważa, że dodatki i zachęty finansowe, np. środki motywujące do zatrudnienia, dodatki na poszukiwanie pracy i dodatki na szkolenia zbliżają się do maksymalnego pułapu 35 % ustanowionego w rozporządzeniu w sprawie EFG;
12. (i) poradnictwo zawodowe i pomoc w poszukiwaniu pracy; (ii) szkolenia, nabywanie nowych kwalifikacji zawodowych i szkolenie zawodowe zgodnie z potrzebami rynku pracy; (iii) pomoc na założenie działalności gospodarczej; (iv) dodatek z tytułu poszukiwania pracy i dodatek na szkolenia oraz (v) środki motywujące do zatrudnienia;
13. zauważa, że skoordynowany pakiet zindywidualizowanych usług sporządzono po konsultacjach z przedstawicielami związku zawodowego dziennikarzy ateńskiej prasy codziennej (ΕΣΗΕΑ), związkiem zawodowym pracowników ateńskiego sektora publikacji prasy codziennej (ΕΠΗΕΑ) i z Ministerstwem Pracy;
14. podkreśla, że władze greckie potwierdziły, iż działania kwalifikowalne nie są objęte pomocą z innych funduszy ani instrumentów finansowych Unii oraz że będzie się zapobiegać wszelkim przypadkom podwójnego finansowania;

⁽¹⁾ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/644 z dnia 15 kwietnia 2015 r. w sprawie uruchomienia Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji (wniosek EGF/2014/018 GR/Attica broadcasting z Grecji) (Dz.U. L 106 z 24.4.2015, s. 29).

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

15. przypomina, że zgodnie z art. 7 rozporządzenia w sprawie EFG przy opracowywaniu skoordynowanego pakietu zindywidualizowanych usług należy przewidywać rozwój sytuacji na rynku pracy i potrzebne umiejętności, a pakiet ten powinien ponadto wpisywać się w strategię przechodzenia na zasobooszczędną i zrównoważoną gospodarkę;
  16. ponownie podkreśla, że wsparcie z EFG nie może zastępować działań, za podjęcie których – na mocy prawa krajowego lub układów zbiorowych – odpowiedzialne są przedsiębiorstwa, ani środków restrukturyzacji przedsiębiorstw lub sektorów, i z zadowoleniem przyjmuje potwierdzenie ze strony Grecji w tym względzie;
  17. zwraca się do Komisji, by w przyszłych wnioskach wzywała organy krajowe do podawania dalszych informacji o sektorach mających potencjał wzrostu, a więc mogących zatrudniać pracowników, oraz do gromadzenia potwierdzonych danych dotyczących wpływu finansowania z EFG, w tym w odniesieniu do współczynnika reintegracji i jakości miejsc pracy uzyskanych dzięki EFG;
  18. ponownie apeluje do Komisji o zapewnienie publicznego dostępu do wszystkich dokumentów związanych z pomocą z EFG;
  19. zatwierdza decyzję załączoną do niniejszej rezolucji;
  20. zobowiązuje swojego przewodniczącego do podpisania wraz z przewodniczącym Rady niniejszej decyzji i zapewnienia jej publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej;
  21. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji wraz z załącznikiem Radzie i Komisji.
-

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

ZAŁĄCZNIK

DECYZJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie uruchomienia Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji w następstwie wniosku złożonego przez Grecję – EGF/2018/003 EL/Attica działalność wydawnicza

(Tekst tego załącznika nie został powtórzony w tym miejscu, ponieważ odpowiada on końcowej wersji decyzji (UE) 2019/275.)

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0472

Tymczasowe przywrócenie kontroli granicznej na granicach wewnętrznych ***I

Poprawki przyjęte przez Parlament Europejski w dniu 29 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2016/399 w zakresie zasad mających zastosowanie do tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych (COM(2017)0571 – C8-0326/2017 – 2017/0245(COD)) ⁽¹⁾

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

(2020/C 363/44)

Poprawka 1**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Motyw - 1 (nowy)**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (-1) *Utworzenie obszaru, na którym zapewniony jest swobodny przepływ osób przez granice wewnętrzne, jest jednym z głównych osiągnięć Unii. Normalne funkcjonowanie i wzmocnienie takiego obszaru, opartego na zaufaniu i solidarności, powinno być wspólnym celem Unii i państw członkowskich, które zgodziły się go utworzyć. Równocześnie konieczne jest wspólne reagowanie na sytuacje, które w dużym stopniu wpływają na porządek publiczny lub bezpieczeństwo wewnętrzne tego obszaru bądź jego części, w drodze tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych w wyjątkowych okolicznościach i jako ostateczności, przy jednoczesnym zacieśnieniu współpracy między państwami członkowskimi.*

Poprawka 2**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Motyw 1**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (1) Na obszarze, na którym możliwy jest swobodny przepływ osób, przywracanie kontroli granicznej na granicach wewnętrznych powinno pozostać wyjątkiem. **Decyzja o przywróceniu wewnętrznej kontroli granicznej powinna być podejmowana** wyłącznie jako **środek** ostateczny, **powinna** dotyczyć ograniczonego okresu **czasu** i zakresu, w jakim kontrole są konieczne i proporcjonalne do stwierdzonego poważnego zagrożenia porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego.
- (1) Na obszarze, na którym możliwy jest swobodny przepływ osób, przywracanie kontroli granicznej na granicach wewnętrznych powinno pozostać wyjątkiem. **Ponieważ tymczasowe przywrócenie kontroli na granicach wewnętrznych ma konsekwencje dla swobody przepływu osób, środek taki powinien być podejmowany** wyłącznie jako ostateczny, **powinien** dotyczyć ograniczonego okresu i zakresu, w jakim kontrole są konieczne i proporcjonalne do stwierdzonego poważnego zagrożenia porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego. **Każdy taki środek należy wycofać, gdy tylko podstawy jego wprowadzenia przestają istnieć.**

⁽¹⁾ Sprawa została odesłana do komisji właściwej w celu przeprowadzenia negocjacji międzyinstytucjonalnych na podstawie art. 59 ust. 4 akapit czwarty Regulaminu (A8-0356/2018).

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 3
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 1 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (1a) *Migracji ani przekraczania granic zewnętrznych przez dużą liczbę obywateli państw trzecich nie powinno się uznawać per se za zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego.*

Poprawka 4
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 2

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (2) W zależności od charakteru i skali stwierdzonego poważnego zagrożenia można podjąć różne środki, aby mu zaradzić. Państwa członkowskie posiadają **również** uprawnienia policyjne, o których mowa w art. 23 rozporządzenia (UE) 2016/399 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) ⁽⁸⁾, które, z zastrzeżeniem pewnych warunków, mogą być wykorzystywane w regionach przygranicznych. Zalecenie Komisji w sprawie proporcjonalnych kontroli policyjnych oraz współpracy policyjnej w strefie Schengen ⁽⁹⁾ zawiera wytyczne dla państw członkowskich w tym zakresie.

- (2) W zależności od charakteru i skali stwierdzonego poważnego zagrożenia można podjąć różne środki, aby mu zaradzić. **Ponieważ oczywiste jest, że uprawnienia policji w swoim charakterze i celu różnią się od celów kontroli granicznej**, państwa członkowskie posiadają **te** uprawnienia policyjne, o których mowa w art. 23 rozporządzenia (UE) 2016/399 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) ⁽⁸⁾, które, z zastrzeżeniem pewnych warunków, mogą być wykorzystywane w regionach przygranicznych. Zalecenie Komisji w sprawie proporcjonalnych kontroli policyjnych oraz współpracy policyjnej w strefie Schengen ⁽⁹⁾ zawiera wytyczne dla państw członkowskich w tym zakresie.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 77 z 23.3.2016, s. 1.

⁽⁹⁾ C(2017) 3349 final z 12.5.2017.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 77 z 23.3.2016, s. 1.

⁽⁹⁾ C(2017)3349 z 12.5.2017.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 5

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 2 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (2a) *Przed przywróceniem kontroli granicznej na granicach wewnętrznych państwa członkowskie powinny w pierwszej kolejności podjąć środki alternatywne. Zainteresowane państwa członkowskie powinny w szczególności rozważyć – kiedy jest to konieczne i uzasadnione – skuteczniejsze wykorzystanie lub nasilenie kontroli policyjnych na swoim terytorium, w tym w strefach przygranicznych i na głównych drogach, w oparciu o ocenę ryzyka, jednocześnie dopilnowując, żeby kontrole te nie miały na celu kontroli granicznej. Nowoczesne technologie odgrywają znaczącą rolę w przeciwdziałaniu zagrożeniom dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego. Państwa członkowskie powinny ocenić, czy sytuację tę można rozwiązać w drodze zacieśnionej współpracy transgranicznej zarówno z punktu widzenia operacyjnego, jak i wymiany informacji między policją a służbami wywiadowczymi.*

Poprawka 6

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 4

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (4) Doświadczenie pokazało jednak, że pewne poważne zagrożenia porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego, **takie jak transgraniczne ataki terrorystyczne lub szczególne przypadki wtórnych przepływów migrantów o nieuregulowanym statusie w obrębie Unii, które uzasadniały ponowne wprowadzenie kontroli granicznych**, mogą utrzymywać się **znacznie** dłużej niż **te okresy**. Jest zatem konieczne **i uzasadnione**, aby ograniczenia czasowe mające zastosowanie do tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej dostosować **do bieżących potrzeb**, zapewniając przy tym jednocześnie, że środek ten nie jest nadużywany i stanowi wyjątek, i jest wykorzystany jedynie w ostateczności. **W tym celu ogólny termin mający zastosowanie na mocy art. 25 kodeksu granicznego Schengen należy przedłużyć do jednego roku.**
- (4) Doświadczenie pokazało jednak, że **rzadko występuje konieczność przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych na okres przekraczający dwa miesiące. Jedynie w wyjątkowych okolicznościach** pewne poważne zagrożenia porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego mogą utrzymywać się dłużej niż **maksymalny okres sześciu miesięcy obecnie dozwolony na przywrócenie kontroli na granicach wewnętrznych**. Jest zatem konieczne, aby ograniczenia czasowe mające zastosowanie do tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej dostosować, zapewniając przy tym jednocześnie, że środek ten nie jest nadużywany i stanowi wyjątek, i jest wykorzystany jedynie w ostateczności.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 7

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 4 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (4 a) *Odstępstwo od podstawowej zasady swobody przepływu osób należy interpretować ściśle, a koncepcja porządku publicznego zakłada istnienie rzeczywistego, aktualnego i dostatecznie poważnego zagrożenia jednego z podstawowych interesów społeczeństwa.*

Poprawka 8

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 5

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (5) W celu zagwarantowania, że kontrole na granicach wewnętrznych pozostaną wyjątkiem, państwa członkowskie powinny przedstawić ocenę ryzyka dotyczącą planowanego **przywrócenia lub** przedłużenia kontroli granicznej. W ocenie ryzyka powinno się w szczególności oszacować, jak długo zidentyfikowane zagrożenie prawdopodobnie może się utrzymywać i których odcinków granic wewnętrznych będzie ono dotyczyć oraz wykazać, że przedłużenie kontroli granicznych jest środkiem ostatecznym i wyjaśnić, w jaki sposób kontrola graniczna ma pomóc przeciwdziałać stwierdzonemu zagrożeniu. **W przypadku kontroli na granicach wewnętrznych wykraczających poza okres sześciu miesięcy, w** ocenie ryzyka należy również wykazać z mocą wsteczną skuteczność przywrócenia kontroli granicznej w usunięciu stwierdzonych zagrożeń i szczegółowo wyjaśnić, w jaki sposób konsultowano się z każdym sąsiadującym państwem członkowskim, którego dotyczy takie przedłużenie, i w jaki sposób angażowano je w określanie jak najmniej uciążliwych ustaleń operacyjnych.

- (5) W celu zagwarantowania, że kontrole na granicach wewnętrznych **są środkiem ostatecznym i** pozostaną wyjątkiem, państwa członkowskie powinny przedstawić ocenę ryzyka dotyczącą planowanego przedłużenia kontroli granicznej **na okres dłuższy niż dwa miesiące**. W ocenie ryzyka powinno się w szczególności oszacować, jak długo zidentyfikowane zagrożenie prawdopodobnie może się utrzymywać i których odcinków granic wewnętrznych będzie ono dotyczyć, oraz wykazać – **zwłaszcza dowodząc, że wszelkie środki alternatywne okazały się lub zostały uznane za niewystarczające** – że przedłużenie kontroli granicznych jest środkiem ostatecznym i wyjaśnić, w jaki sposób kontrola graniczna ma pomóc przeciwdziałać stwierdzonemu zagrożeniu. W ocenie ryzyka należy również wykazać z mocą wsteczną skuteczność **i wydajność** przywrócenia kontroli granicznej w usunięciu stwierdzonych zagrożeń i szczegółowo wyjaśnić, w jaki sposób konsultowano się z każdym sąsiadującym państwem członkowskim, którego dotyczy takie przedłużenie, i w jaki sposób angażowano je w określanie jak najmniej uciążliwych ustaleń operacyjnych. **Państwo członkowskie powinno zachować możliwość utajnienia w razie konieczności wszystkich lub części dostarczonych informacji.**

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 9
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 5 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (5a) *W przypadku gdy przywrócenie kontroli na granicach wewnętrznych jest związane ze szczególnymi planowanymi wydarzeniami o wyjątkowym charakterze i czasie trwania (jak imprezy sportowe), okres przywrócenia kontroli powinien być bardzo dokładnie określony, ograniczony i powiązany z rzeczywistym czasem trwania wydarzenia.*

Poprawka 10
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 6

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (6) Jakość oceny ryzyka przedstawionej przez państwo członkowskie będzie bardzo ważna przy ocenie konieczności i proporcjonalności planowanego przywrócenia lub przedłużenia kontroli granicznej. Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz **Europol** powinny brać udział w tej ocenie.

- (6) Jakość oceny ryzyka przedstawionej przez państwo członkowskie będzie bardzo ważna przy ocenie konieczności i proporcjonalności planowanego przywrócenia lub przedłużenia kontroli granicznej. Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej, **Europol**, **Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu**, **Europejska Agencja ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości** oraz **Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej** powinny brać udział w tej ocenie.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 11

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 7

Tekst proponowany przez Komisję

- (7) **Należy zmienić uprawnienia Komisji do wydawania opinii na podstawie art. 27 ust. 4 kodeksu granicznego Schengen, tak by odzwierciedlały nowe obowiązki państw członkowskich związane z oceną ryzyka, w tym obowiązek współpracy z zainteresowanymi państwami członkowskimi. Kiedy kontrola graniczna na granicach wewnętrznych przeprowadzana jest przez okres dłuższy niż sześć miesięcy, Komisja powinna być zobowiązana do wydania opinii. Należy również zmienić procedurę konsultacji przewidzianą w art. 27 ust. 5 kodeksu granicznego Schengen tak, aby uwzględnić rolę agencji (Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz Europolu) i skupić się na praktycznej realizacji różnych aspektów współpracy między państwami członkowskimi, w tym, w stosownych przypadkach, koordynacji różnych środków po obu stronach granicy.**

Poprawka

- (7) Należy zmienić procedurę konsultacji przewidzianą w art. 27 ust. 5 kodeksu granicznego Schengen, aby uwzględnić rolę agencji **unijnych** i skupić się na praktycznej realizacji różnych aspektów współpracy między państwami członkowskimi.

Poprawka 12

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 8

Tekst proponowany przez Komisję

- (8) Należy zapewnić konkretną możliwość przedłużenia kontroli na granicach wewnętrznych na okres dłuższy niż **jeden rok**, aby zmienione przepisy były lepiej dostosowane do wyzwań związanych z utrzymującymi się poważnymi zagrożeniami porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego. Takiemu przedłużeniu powinny towarzyszyć proporcjonalne krajowe środki wyjątkowe podjęte również na terytorium kraju aby przeciwdziałać zagrożeniu, takie jak stan wyjątkowy. Taka możliwość nie powinna w żadnym wypadku prowadzić do dalszego przedłużenia tymczasowych kontroli na granicach wewnętrznych na okres przekraczający **dwa lata**.

Poprawka

- (8) Należy zapewnić konkretną możliwość **wyjątkowego** przedłużenia kontroli na granicach wewnętrznych na okres dłuższy niż **sześć miesięcy**, aby zmienione przepisy były lepiej dostosowane do wyzwań związanych z utrzymującymi się poważnymi zagrożeniami porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego. Takiemu przedłużeniu powinny towarzyszyć proporcjonalne krajowe środki wyjątkowe podjęte również na terytorium kraju aby przeciwdziałać zagrożeniu, takie jak stan wyjątkowy. Taka możliwość nie powinna w żadnym wypadku prowadzić do dalszego przedłużenia tymczasowych kontroli na granicach wewnętrznych na okres przekraczający **jeden rok**.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 13
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 8 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (8a) **Konieczność i proporcjonalność przywrócenia wewnętrznej kontroli granicznej powinna być rozważana w świetle zagrożenia porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego uzasadniającego potrzebę takiego przywrócenia; odnosi się to również do wykorzystania alternatywnych środków na poziomie krajowym lub unijnym lub na obydwu tych poziomach, jak również do wpływu takiej kontroli na swobodę przepływu osób w obrębie obszaru bez wewnętrznej kontroli granicznej.**

Poprawka 14
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 9

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (9) **Należy zmienić odesłanie do art. 29 znajdujące się w art. 25 ust. 4 w celu wyjaśnienia związku między okresami mającymi zastosowanie na mocy art. 29 i art. 25 kodeksu granicznego Schengen.**

skreśla się

Poprawka 15
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 10

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (10) **Możliwość prowadzenia tymczasowej kontroli na granicach wewnętrznych w reakcji na szczególne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego utrzymujące się po upływie **jednego roku** powinna podlegać specjalnej procedurze.**

- (10) **Możliwość prowadzenia tymczasowej kontroli na granicach wewnętrznych w reakcji na szczególne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego utrzymujące się po upływie **sześciu miesięcy** powinna podlegać specjalnej procedurze **wymagającej zalecenia Rady.****

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 16
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 11

Tekst proponowany przez Komisję

- (11) W tym celu Komisja powinna wydać opinię na temat konieczności i proporcjonalności takiego przedłużenia **oraz, w stosownych przypadkach, także na temat współpracy z sąsiednimi państwami członkowskimi.**

Poprawka

- (11) W tym celu Komisja powinna wydać opinię na temat konieczności i proporcjonalności takiego przedłużenia. **O proponowanym przedłużeniu należy natychmiast poinformować Parlament Europejski. Zainteresowane państwa członkowskie powinny mieć możliwość przedstawienia Komisji uwag przed sporządzeniem przez nią opinii.**

Poprawka 17
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 13

Tekst proponowany przez Komisję

- (13) Biorąc pod uwagę stanowisko Komisji, Rada może zalecić dalsze nadzwyczajne przedłużenie oraz, w stosownych przypadkach, określić warunki współpracy między zainteresowanymi państwami członkowskimi z myślą o zagwarantowaniu, aby był to faktycznie środek nadzwyczajny wprowadzony jedynie na tak długo, jak jest to konieczne i uzasadnione oraz spójny ze środkami podejmowanymi również na terytorium kraju na szczeblu krajowym mającymi przeciwdziałać tym samym konkretnym zagrożeniom porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego. Zalecenie Rady powinno stanowić warunek wstępny dla wszelkiego dalszego przedłużenia po upływie okresu **jednego roku, a zatem mieć taki sam charakter jak to przewidziane już w art. 29.**

Poprawka

- (13) Biorąc pod uwagę stanowisko Komisji, Rada może zalecić dalsze nadzwyczajne przedłużenie oraz, w stosownych przypadkach, określić warunki współpracy między zainteresowanymi państwami członkowskimi z myślą o zagwarantowaniu, aby był to faktycznie środek nadzwyczajny wprowadzony jedynie na tak długo, jak jest to konieczne i uzasadnione oraz spójny ze środkami podejmowanymi również na terytorium kraju na szczeblu krajowym mającymi przeciwdziałać tym samym konkretnym zagrożeniom porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego. Zalecenie Rady powinno stanowić warunek wstępny dla wszelkiego dalszego przedłużenia po upływie okresu **sześciu miesięcy. Zalecenie Rady powinno zostać natychmiast przekazane Parlamentowi Europejskiemu.**

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 18
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 13 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (13a) *Obowiązywania środków przyjętych na mocy procedury specjalnej, gdy wyjątkowe okoliczności stwarzają zagrożenie ogólnego funkcjonowania obszaru bez wewnętrznej kontroli granicznej, nie powinno się przedłużać na mocy środków przyjętych na podstawie innej procedury przywracania lub przedłużania kontroli na granicach wewnętrznych, która jest przewidziana w rozporządzeniu (UE) 2016/399, ani łączyć ich z takimi środkami.*

Poprawka 19
Wniosek dotyczący rozporządzenia
Motyw 13 b (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (13b) *Zgodnie z art. 258 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej Komisja – jako strażniczka Traktatów nadzorująca stosowanie prawa Unii – przyjmuje odpowiednie środki, łącznie ze skierowaniem sprawy do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, jeżeli uzna, że dane państwo członkowskie uchybiło swoim zobowiązaniom na mocy Traktatów.*

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 20

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 1

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 25 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

1. W przypadku gdy na obszarze bez wewnętrznej kontroli granicznej zaistnieje w państwie członkowskim poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego, to państwo członkowskie może w drodze wyjątku przywrócić kontrolę graniczną na wszystkich lub poszczególnych odcinkach swoich granic wewnętrznych na ograniczony okres, **nie dłuższy niż 30 dni, lub na przewidywalny czas trwania tego poważnego zagrożenia, jeśli przekracza on 30 dni, ale nie przekracza sześciu miesięcy.** Zakres i czas trwania tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych nie mogą przekraczać tego, co jest ściśle niezbędne do reakcji na dane poważne zagrożenie.

Poprawka

1. W przypadku gdy na obszarze bez wewnętrznej kontroli granicznej zaistnieje w państwie członkowskim poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego, to państwo członkowskie może w drodze wyjątku przywrócić kontrolę graniczną na wszystkich lub poszczególnych odcinkach swoich granic wewnętrznych na ograniczony okres **jako środek ostateczny.** Zakres i czas trwania tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych nie mogą przekraczać tego, co jest ściśle niezbędne do reakcji na dane poważne zagrożenie.

Poprawka 21

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 1

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 25 – ustęp 2

Tekst proponowany przez Komisję

2. **Kontrola graniczna na granicach wewnętrznych zostaje przywrócona jedynie jako ostateczność oraz zgodnie z art. 27, 27a, 28 i 29. Kryteria, o których mowa – odpowiednio – w art. 26 i 30, uwzględnia się w każdym przypadku, gdy rozważana jest decyzja o przywróceniu kontroli granicznej na granicach wewnętrznych zgodnie z – odpowiednio – art. 27, 27a, 28 lub 29.**

Poprawka

skreśla się

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawki 22 i 52**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 1**

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 25 – ustęp 3

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

3. Jeżeli poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego w danym państwie członkowskim utrzymuje się po upływie okresu, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, dane państwo członkowskie może przedłużyć kontrolę graniczną na swoich granicach wewnętrznych, z uwzględnieniem kryteriów, o których mowa w art. 26, oraz zgodnie z art. 27, w oparciu o te same przesłanki jak te, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, i przy uwzględnieniu wszelkich nowych elementów, na odnawialne okresy odpowiadające przewidywalnemu czasowi trwania poważnego zagrożenia i nie przekraczające sześciu miesięcy.

skreśla się

Poprawka 23**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 1**

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 25 – ustęp 4

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

Łączny okres przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, obejmujący wszelkie przedłużenia wynikające z ust. 3 niniejszego artykułu, nie może przekraczać łącznie jednego roku.

skreśla się

W wyjątkowych przypadkach, o których mowa w art. 27a, łączny okres można dalej przedłużyć maksymalnie do dwóch lat, zgodnie z tym artykułem.

W przypadku wystąpienia okoliczności nadzwyczajnych, o których mowa w art. 29, łączny okres można przedłużyć maksymalnie o dwa lata, zgodnie z ust. 1 tego artykułu.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 24

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 1 a (nowy)

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 26

Tekst obowiązujący

Poprawka

Artykuł 26

„Artykuł 26

Kryteria dotyczące tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych

Kryteria dotyczące tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych

W przypadku gdy państwo członkowskie postanowi, jako **ostateczność**, tymczasowo przywrócić kontrolę na co najmniej jednej granicy wewnętrznej lub na co najmniej jednym jej odcinku lub postanowi przedłużyć okres takiego przywrócenia kontroli granicznej **zgodnie z art. 25 lub art. 28 ust. 1, ocenia ono stopień, w jakim środek ten może odpowiednio zażegnać zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego, oraz proporcjonalność tego środka w stosunku do zagrożenia. Dokonując tej oceny, państwo członkowskie bierze pod uwagę w szczególności następujące przesłanki:**

Zanim państwo członkowskie postanowi, jako **środek ostateczny**, tymczasowo przywrócić kontrolę na co najmniej jednej granicy wewnętrznej lub na co najmniej jednym jej odcinku lub postanowi przedłużyć okres takiego **tymczasowego** przywrócenia kontroli granicznej, **dane** państwo członkowskie **ocenia:**

- a) prawdopodobne skutki zagrożenia jego porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego, w tym zagrożenia wynikającego z ataków terrorystycznych lub groźby takich ataków, jak również zagrożenia stwarzanego przez przestępczość zorganizowaną;
- b) prawdopodobne skutki **takiego środka** dla swobody przepływu osób w obrębie obszaru bez wewnętrznej kontroli granicznej.

- 1a) **artykuł 26 otrzymuje brzmienie:**
- a) czy **tymczasowe przywrócenie kontroli granicznej na granicach wewnętrznych można uznać za wystarczające do zażegnania zagrożenia porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego;**
- b) czy **środki inne niż tymczasowe przywrócenie kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, takie jak ściślejsza współpraca policji lub nasilone kontrole policyjne, można uznać za wystarczające do zażegnania zagrożenia porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego;**
- c) **proporcjonalność tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych w stosunku do zagrożenia polityki publicznej lub bezpieczeństwa wewnętrznego, biorąc w szczególności pod uwagę:**
  - (i) prawdopodobne skutki zagrożenia jego porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego, w tym zagrożenia wynikającego z ataków terrorystycznych lub groźby takich ataków, jak również zagrożenia stwarzanego przez przestępczość zorganizowaną **oraz**
  - (ii) prawdopodobne skutki **tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych** dla swobody przepływu osób w obrębie obszaru bez wewnętrznej kontroli granicznej.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Tekst obowiązujący

Poprawka

Jeżeli dane państwo członkowskie uzna, zgodnie z akapitem pierwszym lit. a), że tymczasowe przywrócenie kontroli granicznej na granicach wewnętrznych nie można uznać za wystarczające do zażegnania zagrożenia polityki publicznej lub bezpieczeństwa wewnętrznego, nie przywraca kontroli granicznej na granicach wewnętrznych.

Jeżeli dane państwo członkowskie uzna, zgodnie z akapitem pierwszym lit. b), że środki inne niż tymczasowe przywrócenie kontroli granicznej na granicach wewnętrznych można uznać za wystarczające do zażegnania zagrożenia polityki publicznej lub bezpieczeństwa wewnętrznego, nie przywraca ani nie przedłuża obowiązywania kontroli granicznej na granicach wewnętrznych i przyjmuje te inne środki.

Jeżeli dane państwo członkowskie uzna, zgodnie z akapitem pierwszym lit. c), że proponowane przywrócenie kontroli granicznej na granicach wewnętrznych nie jest proporcjonalne do zagrożenia, nie przywraca ani nie przedłuża obowiązywania kontroli granicznej na granicach wewnętrznych.”.

Poprawka 25

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 – podpunkt -i (nowy)

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 27 – nagłówek

Tekst obowiązujący

Poprawka

(-i) tytuł otrzymuje brzmienie:

Procedura tymczasowego przywracania kontroli granicznej na granicach wewnętrznych **na mocy art. 25**

„Procedura tymczasowego przywracania kontroli granicznej na granicach wewnętrznych **w przypadku przewidywalnego poważnego zagrożenia porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego**”;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 26**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 – podpunkt -i a (nowy)**

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 27 – ustęp - 1 (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(-ia) w art. 27 przed ust. 1 dodaje się ustęp w brzmieniu:

„-1. W przypadku gdy na obszarze bez wewnętrznej kontroli granicznej zaistnieje poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego w państwie członkowskim, państwo to może, w ostateczności i zgodnie z kryteriami określonymi w art. 26, przywrócić kontrolę graniczną na wszystkich swoich granicach wewnętrznych lub ich poszczególnych odcinkach na ograniczony okres nie dłuższy niż 30 dni, lub – jeżeli poważne zagrożenie utrzymuje się dłużej niż 30 dni – na przewidywalny czas trwania tego poważnego zagrożenia, ale w każdym razie nie na dłużej niż dwa miesiące.”;

Poprawka 27**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 – podpunkt -i b (nowy)**

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 27 – ustęp 1 – wprowadzenie

Tekst obowiązujący

Poprawka

(-ib) w ust. 1 zdanie wprowadzające otrzymuje brzmienie:

1. W przypadku gdy państwo członkowskie **planuje przywrócenie kontroli granicznej na granicach wewnętrznych na podstawie art. 25**, powiadamia **ono** pozostałe państwa członkowskie i Komisję najpóźniej cztery tygodnie przed planowanym przywróceniem kontroli lub w krótszym terminie w przypadku gdy okoliczności, które spowodowały potrzebę przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, staną się znane później niż cztery tygodnie przed planowanym przywróceniem kontroli. W tym celu państwo członkowskie przekazuje następujące informacje:

„1. **Do celów ust. - 1 zainteresowane** państwo członkowskie powiadamia pozostałe państwa członkowskie i Komisję najpóźniej cztery tygodnie przed planowanym przywróceniem kontroli lub w krótszym terminie w przypadku gdy okoliczności, które spowodowały potrzebę przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, staną się znane później niż cztery tygodnie przed planowanym przywróceniem kontroli. W tym celu państwo członkowskie przekazuje następujące informacje:”;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawki 28 i 57**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 – podpunkt i**

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 27 – ustęp 1 – litera a a

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(i) w ust. 1 dodaje się lit. aa) w brzmieniu:**skreśla się**

„aa) ocena ryzyka, w której szacuje się, jak długo zidentyfikowane zagrożenie prawdopodobnie może się utrzymywać i których odcinków granic wewnętrznych będzie ono dotyczyć oraz wykazuje, że przedłużenie kontroli granicznej jest środkiem ostatecznym i wyjaśnia, w jaki sposób kontrola graniczna ma pomóc przeciwdziałać stwierdzonemu zagrożeniu. W przypadku gdy kontrolę już przywrócono na dłużej niż sześć miesięcy, w ocenie ryzyka wyjaśnia się również, w jaki sposób wcześniejsze przywrócenie kontroli granicznej przyczyniło się do usunięcia stwierdzonego zagrożenia.

Ocena ryzyka zawiera również szczegółowe sprawozdanie dotyczące koordynacji między zainteresowanym państwem członkowskim a państwem członkowskim lub państwami członkowskimi, z którymi dzieli ono granice wewnętrzne, na których przeprowadzano kontrolę graniczną.

W stosownych przypadkach Komisja udostępnia ocenę ryzyka Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz Europolowi.”

Poprawka 29**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 – podpunkt i a (nowy)**

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 27 – ustęp 1 – litera a b (nowa)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(ia) w ust. 1 dodaje się lit. ab) w brzmieniu:

„ab) wszelkie środki inne niż proponowane przywrócenie kontroli granicznej podjęte lub planowane przez państwo członkowskie w celu przeciwdziałania zagrożeniu porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego, jak również uzasadnione powody, dla których środki alternatywne, takie jak wzmocniona transgraniczna współpraca policyjna i kontrole policyjne, uznano za niewystarczające;”;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 30

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 – podpunkt ii

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 27 – ustęp 1 – litera e

Tekst proponowany przez Komisję

e) w stosownych przypadkach – środki, jakie mają zostać podjęte przez inne państwa członkowskie, jak uzgodniono przed tymczasowym przywróceniem kontroli granicznej na **danych** granicach wewnętrznych.

Poprawka

e) w stosownych przypadkach – środki, jakie mają zostać podjęte przez inne państwa członkowskie, jak uzgodniono przed tymczasowym przywróceniem kontroli granicznej na **odnośnych** granicach wewnętrznych.

Poprawka 31

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 – podpunkt iii

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 27 – ustęp 1 – ostatnie zdanie

Tekst proponowany przez Komisję

W razie potrzeby Komisja może wystąpić do zainteresowanego państwa członkowskiego lub zainteresowanych państw członkowskich o dodatkowe informacje, w tym dotyczące współpracy z państwami członkowskimi, których dotyczy planowane przedłużenie kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, a także dodatkowe informacje potrzebne do oceny, czy jest to środek ostateczny.

Poprawka

W razie potrzeby Komisja może wystąpić do zainteresowanego państwa członkowskiego lub zainteresowanych państw członkowskich o dodatkowe informacje, w tym dotyczące współpracy z państwami członkowskimi, których dotyczy planowane **przywrócenie lub** przedłużenie kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, a także dodatkowe informacje potrzebne do oceny, czy jest to środek ostateczny.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 32**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 – podpunkt iii a (nowy)**

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 27 – ustęp 1 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(iiia) dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Jeżeli poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego w danym państwie członkowskim utrzymuje się dłużej niż dwa miesiące, państwo to może przedłużyć obowiązywanie kontroli granicznej na swoich granicach wewnętrznych, uwzględniając kryteria, o których mowa w art. 26, i w oparciu o te same przesłanki, o których mowa w ust. - 1, oraz wszelkie nowe okoliczności na okres odpowiadający przewidywalnemu czasowi trwania poważnego zagrożenia i w żadnym razie nieprzekraczający czterech miesięcy. Dane państwo członkowskie powiadamia o tym pozostałe państwa członkowskie i Komisję w terminie, o którym mowa w ust. 1.”;

Poprawka 33**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 – podpunkt iii b (nowy)**

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 27 – ustęp 1 b (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(iiib) dodaje się ust. 1b w brzmieniu:

„1b. Do celów ust. 1a dane państwo członkowskie przedstawia, oprócz informacji dostarczonych zgodnie z ust. 1, ocenę ryzyka, w której:

- (i) szacuje się, jak długo może utrzymać się stwierdzone zagrożenie i którego odcinka granic wewnętrznych będzie ono dotyczyć;**

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (ii) opisuje się alternatywne działania lub środki wprowadzone wcześniej w reakcji na stwierdzone zagrożenie;
- (iii) wyjaśnia się, dlaczego alternatywne działania lub środki, o których mowa w ppkt (ii), w niewystarczającym stopniu zaradziły zidentyfikowanemu zagrożeniu;
- (iv) wykazuje się, że przedłużenie kontroli granicznej jest środkiem ostatecznym oraz
- (v) wyjaśnia się, w jaki sposób kontrola graniczna ma pomóc skuteczniej przeciwdziałać stwierdzonemu zagrożeniu.

Ocena ryzyka, o której mowa w ust. 1, zawiera również szczegółowe sprawozdanie dotyczące współpracy, jaka miała miejsce między zainteresowanym państwem członkowskim a państwem członkowskim lub państwami członkowskimi bezpośrednio dotkniętymi przywróceniem kontroli granicznej, w tym z państwami członkowskimi, z którymi dane państwo członkowskie dzieli granice wewnętrzne poddane kontroli granicznej.

Komisja udostępnia ocenę ryzyka Agencji i Europolowi i może w stosownych przypadkach zasięgnąć ich opinii w tej sprawie.

Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 37 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia przez przyjęcie metodyki dokonywania oceny ryzyka.”;

Poprawka 34

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 – podpunkt iii c (nowy)

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 27 – ustęp 2

Tekst obowiązujący

Poprawka

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, są przekazywane Parlamentowi Europejskiemu i Radzie równocześnie z przekazaniem ich pozostałym państwom członkowskim i Komisji zgodnie z **tym ustępem**.

(iiic) **ust. 2 otrzymuje brzmienie:**

2. Informacje, o których mowa w ust. 1 **i 1b**, są przekazywane Parlamentowi Europejskiemu i Radzie równocześnie z przekazaniem ich pozostałym państwom członkowskim i Komisji zgodnie z **tymi ustępami**.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 35**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 – podpunkt iii d (nowy)**

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 27 – ustęp 3

Tekst obowiązujący

Poprawka

(iii d) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

3. Państwo członkowskie **dokonujące powiadomienia na podstawie ust. 1** może, w razie potrzeby i zgodnie z prawem krajowym, **podjąć decyzję o utajnieniu części informacji**. Takie utajnienie nie uniemożliwia Komisji udostępnienia tych informacji Parlamentowi Europejskiemu. Przekazanie informacji i dokumentów oraz postępowanie z dokumentami przekazywanymi Parlamentowi Europejskiemu na podstawie niniejszego artykułu musi być zgodne z przepisami dotyczącymi przekazywania informacji niejawnych i postępowania z nimi, które obowiązują w stosunkach między Parlamentem Europejskim i Komisją.

„3. Państwo członkowskie **przedstawiające powiadomienie** może, w razie potrzeby i zgodnie z prawem krajowym, **utajnić całość lub część informacji, o których mowa w ust. 1 i 1b**. Takie utajnienie nie uniemożliwia **dostępu do informacji za pośrednictwem odpowiednich i bezpiecznych kanałów współpracy policyjnej przez pozostałe państwa członkowskie, których dotyczy tymczasowe przywrócenie kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, i nie uniemożliwia** Komisji udostępnienia tych informacji Parlamentowi Europejskiemu. Przekazanie informacji i dokumentów oraz postępowanie z dokumentami przekazywanymi Parlamentowi Europejskiemu na podstawie niniejszego artykułu musi być zgodne z przepisami dotyczącymi przekazywania informacji niejawnych i postępowania z nimi, które obowiązują w stosunkach między Parlamentem Europejskim i Komisją.”;

Poprawka 36**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 – podpunkt iv**

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 27 – ustęp 4 – akapit 1

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

Po powiadomieniu przez państwo członkowskie zgodnie z ust. 1 oraz z myślą o konsultacjach przewidzianych w ust. 5 Komisja lub jakiegokolwiek inne państwo członkowskie może, bez uszczerbku dla art. 72 TFUE, wydać opinię.

Po powiadomieniu przez państwo członkowskie zgodnie z ust. 1 **i 1a** oraz z myślą o konsultacjach przewidzianych w ust. 5 Komisja lub jakiegokolwiek inne państwo członkowskie może, bez uszczerbku dla art. 72 TFUE, wydać opinię.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 37

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 – podpunkt iv

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 27 – ustęp 4 – akapit 2

Tekst proponowany przez Komisję

W przypadku gdy Komisja ma obawy co do konieczności lub proporcjonalności planowanego przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych lub jeżeli uważa, że właściwe byłoby przeprowadzenie konsultacji w sprawie **niektórych aspektów** powiadomienia, wydaje ona opinię na ten temat.

Poprawka

W przypadku gdy **na podstawie informacji zawartych w powiadomieniu lub jakichkolwiek otrzymanych informacji dodatkowych** Komisja ma obawy co do konieczności lub proporcjonalności planowanego przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych lub jeżeli uważa, że właściwe byłoby przeprowadzenie konsultacji w sprawie **któregokolwiek aspektu** powiadomienia, wydaje ona **niezwłocznie** opinię na ten temat.

Poprawka 38

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 – podpunkt iv

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 27 – ustęp 4 – akapit 3

Tekst proponowany przez Komisję

W przypadku, gdy kontrola graniczna została już przywrócona na granicach wewnętrznych na okres sześciu miesięcy, Komisja wydaje opinię.”;

Poprawka

skreśla się

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 39**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 – podpunkt v**

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 27 – ustęp 5

Tekst proponowany przez Komisję

Informacje, o których mowa w ust. 1, oraz opinia Komisji lub państwa członkowskiego, o której mowa w ust. 4, stanowią przedmiot konsultacji **prowadzonych przez Komisję. W stosownych przypadkach** konsultacje obejmują wspólne spotkania pomiędzy państwem członkowskim planującym przywrócić kontrolę graniczną na granicach wewnętrznych, pozostałymi państwami członkowskimi, zwłaszcza tymi, które są bezpośrednio dotknięte takimi środkami, i **właściwymi agencjami. Zbadana zostaje proporcjonalność planowanych środków, stwierdzone zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego, jak również sposoby zapewnienia realizacji wzajemnej współpracy między państwami członkowskimi. Podczas przeprowadzania kontroli granicznych państwo członkowskie planujące przywrócenie lub przedłużenie kontroli granicznych na granicach wewnętrznych w jak największym stopniu uwzględnia wyniki tych konsultacji.**

Poprawka

Informacje, o których mowa w ust. 1 **i 1b**, oraz opinia Komisji lub państwa członkowskiego, o której mowa w ust. 4, stanowią przedmiot konsultacji. Konsultacje **te** obejmują:

- (i) wspólne spotkania pomiędzy państwem członkowskim planującym przywrócić kontrolę graniczną na granicach wewnętrznych, pozostałymi państwami członkowskimi, zwłaszcza tymi, które są bezpośrednio dotknięte takimi środkami, i **Komisją w celu zorganizowania w stosownych przypadkach wzajemnej współpracy między państwami członkowskimi oraz zbadania proporcjonalności środków do zdarzeń stanowiących podstawę przywrócenia kontroli granicznej, w tym wszelkich możliwych środków alternatywnych, a także zagrożenia porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego;**
- (ii) w **stosownych przypadkach** niezapowiedziane wizyty terenowe Komisji na odnośnych granicach wewnętrznych, w **stosownych przypadkach** przy wsparciu ekspertów z państw członkowskich i Agencji, Europolu lub innych odnośnych organów, urzędów lub jednostek organizacyjnych Unii w celu sprawdzenia skuteczności kontroli granicznych na tych granicach wewnętrznych oraz zgodności z niniejszym rozporządzeniem; sprawozdania z takich niezapowiedzianych wizyt terenowych przekazuje się Parlamentowi Europejskiemu.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 40**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 3**

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 27 a – nagłówek

Tekst proponowany przez Komisję

Szczególna procedura w przypadku, gdy poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego przekracza **jeden rok**

Poprawka

Szczególna procedura w przypadku, gdy poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego przekracza **sześć miesięcy**

Poprawka 41**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 3**

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 27 a – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

1. W wyjątkowych **przypadkach**, kiedy państwo członkowskie zмага się z tym samym poważnym zagrożeniem porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego przez okres wykraczający poza okres, o którym mowa w art. 25 ust. 4 **zdanie pierwsze**, oraz kiedy proporcjonalne krajowe środki wyjątkowe są również podejmowane na jego terytorium w celu przeciwdziałania temu zagrożeniu, możliwe jest dalsze przedłużenie, zgodnie z niniejszym artykułem, kontroli granicznej, która została tymczasowo przywrócona, aby zareagować na takie zagrożenie.

Poprawka

1. W wyjątkowych **okolicznościach**, kiedy państwo członkowskie zмага się z tym samym poważnym zagrożeniem porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego przez okres wykraczający poza okres, o którym mowa w art. 27 ust. 1a, oraz kiedy proporcjonalne krajowe środki wyjątkowe są również podejmowane na jego terytorium w celu przeciwdziałania temu zagrożeniu, możliwe jest dalsze przedłużenie, zgodnie z niniejszym artykułem, kontroli granicznej, która została tymczasowo przywrócona, aby zareagować na takie zagrożenie.

Poprawka 42**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 3**

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 27 a – ustęp 2

Tekst proponowany przez Komisję

2. Najpóźniej na **sześć tygodni** przed upływem okresu, o którym mowa w art. 25 ust. 4 **zdanie pierwsze**, państwo członkowskie powiadamia pozostałe państwa członkowskie i Komisję o **swoim** zamiarze dalszego przedłużenia kontroli zgodnie ze szczególną procedurą określoną w niniejszym artykule. W powiadomieniu ujmuje się informacje wymagane na mocy art. 27 ust. 1 **lit. a)–e)**. Art. 27 ust. 2 i 3 mają zastosowanie.

Poprawka

2. Najpóźniej na **trzy tygodnie** przed upływem okresu, o którym mowa w art. 27 ust. 1a, państwo członkowskie powiadamia pozostałe państwa członkowskie i Komisję o zamiarze dalszego przedłużenia kontroli zgodnie ze szczególną procedurą określoną w niniejszym artykule. W powiadomieniu **tym** ujmuje się **wszystkie** informacje wymagane na mocy art. 27 ust. 1 i 1b. Art. 27 ust. 2 i 3 mają zastosowanie.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 43**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 3**

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 27 a – ustęp 3

Tekst proponowany przez Komisję

3. Komisja wydaje opinię.

Poprawka

3. Komisja wydaje opinię, w której stwierdza, czy proponowane przedłużenie spełnia wymogi określone w ust. 1 i 2, a także ocenia konieczność i proporcjonalność proponowanego przedłużenia. Zainteresowane państwa członkowskie mogą przedstawić Komisji uwagi przed sporządzeniem przez nią tej opinii.

Poprawka 44**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 3**

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 27 a – ustęp 4

Tekst proponowany przez Komisję

4. Rada, przy należytych uwzględnieniu opinii Komisji, może zalecić państwu członkowskiemu **podjęcie decyzji o dalszym przedłużeniu** kontroli granicznej na granicach wewnętrznych na okres nieprzekraczający sześciu miesięcy. **Okres ten może zostać przedłużony, nie więcej niż trzy razy, na kolejny okres nieprzekraczający sześciu miesięcy.** W swoim zaleceniu Rada wskazuje **przynajmniej te** informacje, o których mowa w art. 27 ust. 1 lit. a)–e). W stosownych przypadkach określa ona warunki współpracy między zainteresowanymi państwami członkowskimi.

Poprawka

4. Po uwzględnieniu opinii Komisji Rada może w ostateczności zalecić danemu państwu członkowskiemu **dalsze przedłużenie** kontroli granicznej na jego granicach wewnętrznych na okres nieprzekraczający sześciu miesięcy. W swoim zaleceniu Rada wskazuje informacje, o których mowa w art. 27 ust. 1 i 1b, oraz określa warunki współpracy między zainteresowanymi państwami członkowskimi.

Poprawki 45 i 66**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 3 a (nowy)**

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 28 – ustęp 4

Tekst obowiązujący

4. **Bez uszczerbku dla art. 25 ust. 4** okres przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, obejmujący okres początkowy, o którym mowa w ust. 1 **niniejszego artykułu**, oraz wszelkie kolejne przedłużenia na podstawie ust. 3 **niniejszego artykułu**, nie **mogą przekraczać łącznie** dwóch miesięcy.

Poprawka

3a) art. 28 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. **Łączny** okres przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, obejmujący okres początkowy, o którym mowa w ust. 1, oraz wszelkie kolejne przedłużenia na podstawie ust. 3, nie **przekracza** dwóch miesięcy.”

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 46

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 3 b (nowy)

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 28 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

3b) dodaje się nowy art. 28a w brzmieniu:

„Artykuł 28a

Obliczenie okresu, na który przywraca się lub przedłuża kontrolę graniczną z powodu przewidywalnego zagrożenia porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego, jeżeli poważne zagrożenie porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego przekracza sześć miesięcy, oraz w przypadkach wymagających natychmiastowego działania

Wszystkie przypadki przywrócenia lub przedłużenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych przed... [data wejścia w życie niniejszego rozporządzenia] włącza się do obliczenia okresów, o których mowa w art. 27, 27a i 28.”;

Poprawka 67

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 3 c (nowy)

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 29 – ustęp 1 – akapit 1 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

3c) w art. 29 ust. 1 dodaje się akapit w brzmieniu:

„Kryteria, o których mowa w art. 30, uwzględnia się w każdym przypadku, kiedy rozważana jest decyzja o tymczasowym przywróceniu lub przedłużeniu kontroli granicznej na granicach wewnętrznych zgodnie z niniejszym artykułem.”

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Poprawka 47**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 3 d (nowy)**

Rozporządzenie (UE) 2016/399

Artykuł 29 – ustęp 5

Tekst obowiązujący

5. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla środków, które mogą zostać przyjęte przez państwa członkowskie na podstawie art. 25, 27 i 28 w przypadku poważnego zagrożenia porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego.

Poprawka

3d) w art. 29 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla środków, które mogą zostać przyjęte przez państwa członkowskie na podstawie art. 27, 27a i 28 w przypadku poważnego zagrożenia porządku publicznego lub bezpieczeństwa wewnętrznego. **Łączny okres przywrócenia lub przedłużenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych zgodnie z niniejszym artykułem nie podlega przedłużeniu na mocy środków przyjętych zgodnie z art. 27, 27a lub 28 ani w połączeniu z nimi.**”;

Poprawka 69**Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 a (nowy)**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

Artykuł 1a

Niniejsze rozporządzenie stosuje się do zgłoszeń dokonywanych przez państwa członkowskie zgodnie z art. 27 kodeksu granicznego Schengen od dnia ... [data wejścia w życie niniejszego rozporządzenia].

Do celów obliczenia okresu, o którym mowa w art. 28 ust. 4, uwzględnia się każdy okres aktualnego powiadomienia o przywróceniu lub przedłużeniu kontroli granicznej na granicach wewnętrznych, który upłynie przed dniem ... [data wejścia w życie niniejszego rozporządzenia].

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0473

Wspólne zasady wykonywania przewozów lotniczych ***I

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1008/2008 w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty (COM(2016)0818 – C8-0531/2016 – 2016/0411(COD))

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

(2020/C 363/45)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2016)0818),
  - uwzględniając art. 294 ust. 2 oraz art. 100 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C8-0531/2016),
  - uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 5 lipca 2017 r. ⁽¹⁾,
  - po konsultacji z Komitetem Regionów,
  - uwzględniając wstępne porozumienie zatwierdzone przez komisję przedmiotowo właściwą na podstawie art. 69f ust. 4 Regulaminu oraz przekazane pismem z dnia 23 października 2018 r. zobowiązanie przedstawiciela Rady do zatwierdzenia stanowiska Parlamentu, zgodnie z art. 294 ust. 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając art. 59 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Transportu i Turystyki (A8-0150/2018),
1. przyjmuje poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu;
  2. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli zastąpi ona pierwotny wniosek, wprowadzi w nim istotne zmiany lub planuje ich wprowadzenie;
  3. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

P8_TC1-COD(2016)0411

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 29 listopada 2018 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/... zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1008/2008 w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty

(Jako że pomiędzy Parlamentem i Radą osiągnięte zostało porozumienie, stanowisko Parlamentu odpowiada ostatecznej wersji aktu prawnego, rozporządzenia (UE) 2019/2.)

⁽¹⁾ Dz.U. C 345 z 13.10.2017, s. 126.

ISSN 1977-1002 (wydanie elektroniczne)
ISSN 1725-5228 (wydanie papierowe)

Urząd Publikacji
Unii Europejskiej
L-2985 Luksemburg
LUKSEMBURG

PL